טוּעֲמִית

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבחר
עלוני השבוע

✦

שנה שישית
גיליון מספר 672

✦

בראשית
תשפ"ז

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

זמני כניסת ויציאת השבת

	ער"ש	מוצ"ש	ר"ת
ירושלים	05:39	06:50	07:30
בני ברק	05:53	06:52	07:27
חיפה	05:44	06:50	07:28
אשדוד	05:54	06:52	07:28
בית שמש	05:38	06:51	07:29
קרית גת	05:56	06:52	07:29
נוף הגליל	05:47	06:49	07:28

ספיד
דפוס מהיר ומתקדם

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

בס"ד

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
בראשית תשפ"ז
גליון מס' 170

"עומקים" - פרק י"ב | אבא - מפחיד או מעניק ביטחון? להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134 | לצפייה פנה למייל הרשום מטה

להקשיב לקושי

יש מביניכם בוודאי שכבר חיכו **בכיליון עיניים לשיגרה המבורכת** שתגיע.

נמאס לכם כבר מזמני השינה הבלתי שפויים, מסחיבות הזמן, ממריבות הילדים, מהשהות הארוכה בבית. יום ראשון השבוע היה היום המאושר שלכם. חזרתם לשיגרה, לעבודה, לסדר היום הקבוע.

ויש מביניכם **שהרגישו היטב את ה"קשה עלי פרידתכם"**. היה קשה להיפרד מהימים המרוממים, מסדר היום המשוחרר, מחוסר הצורך למהר, מהיכולת להתנהל בקצב הנכון לכם, ומהבחירה לעסוק במה שאהוב עליכם.

אני בעיקר התחברתי לסגנון השני. היום יום רביעי ועדיין אני מרגיש את הקושי של החזרה לשיגרה.

דווקא כיום, לאחר שנים ארוכות של ניסוי ותהייה, העיסוקים שלי כיום הם מתוך חיבור אמיתי. אני מאוד אוהב את מה שאני עושה. ועדיין, קיים הקושי להיות מחוייב לסדר יום, להיות מחוייב למשימות.

למשל, **הכתיבה הזאת, זו יוזמה שלי. אני אוהב את זה.** אינני מחוייב לה בכלל, והיא בכלל נועדה כדי למצות את הכישורים שחנני בהם הבורא יתברך.

ועדיין...

הפעם היה לי קשה לכתוב, כפי שלא היה לי כבר זמן רב. ישבתי מול הדף הריק כמו שלוש שעות. מעסיק את עצמו באין ספור עיסוקים, ורק לא מסוגל לכתוב אפילו מילה אחת. המוח חלול, הלב ריק, ואפילו האצבעות שוקלות הרבה יותר מהנפח שלהן.

אלו היו בדיוק השעות, **שכל מי שהתקשר אלי עשה איתי חסד**. הייתי נדיב הרבה יותר מהרגלי. כל מי שביקש עזרה - נענה מיד.

לרגעים כבר התגבשה לי מסקנה - השבוע אין מסר שבועי!

עד שהחלטתי לכתוב על זה בעצמו...

*

אשתף **בהתרחשות מרגשת מאוד** שהייתי עד לה השבוע.

נכנס אלי ינקי (שם בדוי). מיד כשנכנס אמר לי: "אני נרגש מאוד". ההוכחות היו נוכחות לפניי. ראיתי את האדמימות בעיניים. "לפני שנכנסתי אליך - ישבתי ברכב ובכיתי" - הסביר את עצמו. ושוב זלגו הדמעות.

תיכף, כאשר תבינו את הסיבה להתרגשות שלו, יתקוף אתכם ההלם. **לא תאמינו, ממה עשוי אברך ירא שמים להתרגש עד דמעות**.

תקשיבו לסיפור.

"עליתי מקודם להורים שלי עם הילד שלי, בן העשר. ישבתי עם ההורים, והוא הסתער על המשחקים האהובים עליו. גיסי הצעיר פנה לבן שלי, וביקש ממנו לגשת לחדר השני להביא משהו. טובה קטנה, פעוטה.

והילד? - הביט בו במבט שקט ונינוח, וענה בפשטות גמורה: 'עכשיו אני באמצע לשחק. אני לא יכול'.

האב עצר לרגע, נשם עמוק, והמשיך: "ההורים שלי הרימו גבה. אולי אפילו חשבו שצריך להעיר לו על נימוס ודרך ארץ. אבל אני? הלב שלי ניתר מרוב שמחה. הבן שלי היה מסוגל לומר 'לא!' דבר שאני, במשך שלושים וארבע שנות חיי, לא העזתי לעשות אפילו פעם אחת."

תגידו אתם! איך ייתכן שאב מתרגש עד דמעות מכך שבנו סירב לעשות חסד?? הרי כולנו מתפללים ומייחלים לילדים שכל כולם נתינה. ילדים שמזדרזים להיטיב ולעשות נחת רוח לזולת.

אלא שלאב הזה היה מבט עמוק ונוקב. הוא זיהה באותו 'לא' פשוט של הילד, את מה שנלקח ממנו כל ימי חייו: **את הזכות להחזיק ב'עצמי' פנימי, במקום נפרד ומוגן.**

מי שגדל בתחושה שאסור לו לסרב לעולם, שכל **ערכו ומציאותו בעולם תלויים אך ורק בשביעות הרצון** של האנשים שסביבו - אינו עושה חסד באמת. הוא פשוט מְרַצֶה. הוא מונע מחרדה פנימית עמוקה, שאם לרגע יאכזב / אם יאמר "לא מתאים לי" / אם יעמיד גבול - יפסיקו לאהוב אותו.

וכאן אנו משחילים נקודה קטנה נוספת, בהמשך לנושא שבו עסקנו בערב סוכות: **היכולת של האדם להרגיש אהוב.**

הפרדוקס הכואב ביותר של האדם המרצה, הוא שלעולם אינו מצליח להרגיש אהוב באמת.

גם כשמרעיפים עליו שבחים ומחמאות, גם כשאומרים לו שוב ושוב "כמה אתה נפלא", הלב בפנים נשאר ספקן. קול פנימי לוחש לו: "**הם לא אוהבים אותי.** הם בסך הכל נהנים מהנוחות שאני מספק להם. הם אוהבים את זה שאני תמיד אומר 'כן', שאני מתבטל, שאני מוותר על עצמי. אם רק היו יודעים כמה קשה לי, או אם הייתי מעז לעמוד על שלי, הם לא היו מביטים לכיווני."

כדי להרגיש אהוב באמת, אדם חייב לדעת שיש לו זכות קיום גם כשהוא אינו שימושי. כי ל'כן' אין שום ערך ומשמעות, אם אין לאדם גם יכולת לומר לפעמים 'לא'.

כשנזכרתי באותו אב ובדמעותיו, הבנתי פתאום את פשר העצירה שלי עצמי מול הדף הריק.

התקופה הזו בשנה, ימי תחילת החורף, אחרי תקופה ארוכה וגדושה של מועדים והתרוממות, **מבקשת מן הנפש מעבר עדין והדרגתי**. הנפש דורשת רגע של הפוגה, זמן לעכל, לנשום, לפני שהיא קופצת שוב אל תוך מירוץ התפוקה.

אלא שאנחנו, כהרגלנו, תובעים מעצמנו לתפקד בלי הפסקה. להמשיך לחרוש ולקצור, בלי לתת לקרקע את זמן המנוחה שלה.

באותם רגעים שבהם המילים מסרבות לצאת, אין זו תקלה שצריך להכניע בכוח. זהו קול פנימי שמבקש בדיוק את מה שביקש אותו ילד בן העשר: את הרשות לעצור.

הנפש מציבה לנו גבול ואומרת: "כרגע - לא. כרגע לא מתאים לי לרוץ. כרגע אני צריכה שקט, והכרה בכך שערכי אינו תלוי רק במה שאני מספק ומייצר כל הזמן."

להקשיב לקושי הזה, אין פירושו להרים ידיים או להיכנע לחולשה. להיפך. זוהי הקשבה בריאה ליסודות הנפש. כשמעזים לתת מקום לעצירה, בלי להיבהל ובלי להאשים, הלחץ החונק נרגע.

ורק אז, כשחוזרים לנשום ממקום שקט ובטוח, חוזרים גם המעיינות הפנימיים לזרום.

*

אז אם אתם לא לגמרי שבעי רצון מהמאמר השבוע, כי הוא לא הכיל חידושים מבריקים מדי, **זה המבחן שלי לבחון את עצמי**. עד כמה אני יכול להרגיש נינוח, כאשר אתם לא ממש מרוצים ממני...

אורח לרגע
תגובות הקוראים

תגובות על גליון חג הסוכות 'אהבתי אתכם'

תודה רבה על המאמר המרגש. מאוד התחברתי למה שכתבת. היה נראה לי שאתה כאילו מדבר עלי. באיזשהו שלב בחיים אחרי החתונה התחלתי להרגיש קצת טיפונת אהבה, ואני רודף אחרי זה כמו לא יודע מה. עכשיו שקראתי את המאמר שלך זיהיתי את המקום הזה.

לגבי אהבה מהשי"ת, עדיין מאוד קשה לי להתחבר לזה ולהרגיש דבר כזה. אודה לך אם תוכל להרחיב על זה במאמרים הבאים.

*

המאמר מיוחד מאוד. עשיתי כעצתך ואכן כיוונתי בתפילה 'בחרתני' וכו' והתרגשתי מאוד. זה גאוני ומעורר מחשבות על הקשר האישי שלך מול ה'.

אמרתי את זה גם לכמה משומעי לקחי (בינתיים - החברים) שגם נהנו מהרעיון.

*

אני גם הייתי בבעיה הזו והשתניתי לפני שנתיים. הייתי עם אפס רגש והיום אני עם רגש עמוק מאוד ומוצף כל הזמן. היום אני סובל הפוך, מסערת רגשות וחוסר יכולת לווסת אותם.

זה קרה ללא טיפול או משהו כזה, רק בעקבות חבר טוב שלי שהיה בשבילי מקור השראה, וגרם לי להבין איך להפעיל את המערכת.

אצלי הרגש ככל הנראה נמחק בשנות הילדות בגלל חברים בחיידר.

*

התחלתי להאזין לכמה מהפרקים בפודקאסט "עומקים", ואני מאוד מאוד נהנה. אתם מביאים נושאים שצריכים עומק בהבנה, ומורידים את זה עם ההבנה של מה שעומד מאחורי זה בצורה מדהימה.

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

אפשר רגע
שו"ת קצר

שאלה: לאחר חודש החגים, שבו אירחנו את ילדינו, מצאנו את עצמינו מותשים, ועם רצון להשתחרר מזה. נבהלנו מההרגשה, כי נתינה לילדים הרי אמורה להיות האושר הגדול ביותר.

תשובה: העולם הזה לצערנו אינו מושלם. לעתים, יש לנו שאיפה כזאת להיות ההורים המושלמים והכול-יכולים. אך אנחנו יודעים שרק הרבש"ע הוא בעל היכולות ובעל הכוחות כולם, אנחנו ממש לא כאלו.

עולם השפע שלנו ההורים, מגיע עם מגבלות. ככל שנרצה להשפיע בכל מאודנו ובכל נפשנו, בסוף פוגשים את כוחות הגוף המותש והעייף, את וכוחות הנפש הנשחקת והמתבלה.

תופתעו לשמוע, שגם לילדים פחות נוח לקבל מהורים, שאין גבול לשפע שלהם. הילדים מרגישים שהם מנצלים את ההורים מדי, וזה עוצר אותם מלקבל.

עדיף שאתם תציבו את הגבולות, ותטיבו עם כל הצדדים.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

בסייעתא דשמיא

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

המפעל העולמי תורה שבכתב
עידוד לימוד וידיעת התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל ע"י קרן תרי"ג לזיכוי הרבים
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד
הרה"ח ר' אריה (לייבל)
בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת בראשית גיליון קל"ט (שנה ד') | תשרי תשפ"ז

בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְהַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים

תוכן

פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית, הָרִאשׁוֹנָה מִפָּרָשִׁיּוֹת הַתּוֹרָה, כּוֹלֶלֶת אֶת סֵדֶר בְּרִיאַת הָעוֹלָם, וּבְהֶמְשֵׁךְ אֶת קוֹרוֹת חַיֵּי אָדָם הָרִאשׁוֹן, וַעֲשֶׂרֶת הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים עַד לְדוֹר הַמַּבּוּל.

נושאים

רֵאשִׁית הַבְּרִיאָה | שֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה | יוֹם הַשַּׁבָּת | אָדָם וְחַוָּה בְּגַן עֵדֶן | חֵטְא עֵץ הַדַּעַת וְעָנְשׁוֹ | הָרִיגַת קַיִן אֶת הֶבֶל | הָרִיגַת לֶמֶךְ אֶת קַיִן | הַדּוֹרוֹת מֵאָדָם עַד נֹחַ | דּוֹר אֱנוֹשׁ | חֲטָאֵי דּוֹר הַמַּבּוּל.

זמן

הַפָּרָשָׁה מִשְׁתָּרַעַת עַל פְּנֵי תְּקוּפָה אֲרֻכָּה בַּת 1556 שָׁנָה, מֵאָז תְּחִלַּת בְּרִיאַת הָעוֹלָם וְעַד לְפְנֵי הַמַּבּוּל.

מקום

בְּמֶרְכָּז הַפָּרָשָׁה נִלְמָד עַל אָדָם וְחַוָּה שֶׁהָיוּ תְּחִלָּה בְּגַן הַנִּמְצָא בְּצַד מִזְרָח שֶׁל הָעֵדֶן אֲשֶׁר מִמֶּנּוּ יוֹצֵא נָהָר הַמִּתְפַּצֵּל לְאַרְבַּע נְהָרוֹת - גִּיחוֹן, חִדֶּקֶל וּפְרָת. אַחַר כָּךְ גֹּרְשׁוּ וַיֵּשְׁבוּ בְּצַד מִזְרָח שֶׁלִּפְנֵי הָעֵדֶן, לְשָׁם גָּלָה גַּם קַיִן לְאַחַר שֶׁהָרַג אֶת הֶבֶל.

מבט

וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים (בראשית ב, י)

שם הנהר	פירוש שמו	מקום הילוכו
פישון הוא נהר מצרים הנקרא גם 'ניילוס'	א. 'פישון' מלשון **ריבוי**, כי מימיו מתרבים ועולים ומשקים את הארץ. ב. 'פישון' מלשון **פשתן**, כי נהר זה מגדל פשתן	סובב את כל 'ארץ החווילה', ששם נמצאים הזהב-הטוב והבדולח ואבני השוהם
גיחון	על שם שהוא הולך ברעש גדול כאילו הוא **נוגח** בזרמיו	סובב את כל ארץ כוש
חידקל	על שם שמימיו 'חדים' ו'קלים'	הולך במזרח ארץ אשור
פרת	על שם שמימיו **פרים ורבים**, ומברים את האדם	הולך סמוך לארץ ישראל, ולכן הוא חשוב מכל הנהרות

תמצית 'הלימוד היומי' לפרשת בראשית:

יום ראשון, כ"ג בתשרי

ימי הבריאה ושבת קודש

בראשית הבריאה היה העולם ריק וחשוך, רק כסא הכבוד כביכול ריחף מעל המים. במשך ששה ימים ברא ה' את הבריאה בשביל התורה וישראל, בשיתוף מידת הדין והרחמים.

ימי הבריאה: **ביום ראשון** - האור והחושך, הארץ, ותחילת בריאת השמים. **בשני** - גמר מלאכת השמים, ותחילת מלאכת המים. **בשלישי** - גמר מלאכת המים וגילוי היבשה, יצירת העשבים והאילנות, והאדמה חטאה כשהוציאה עץ עושה פרי, ולא עץ שטעם עצו כפריו. **ברביעי** - תליית המאורות וקביעת תפקידם. **בחמישי** - הדגים והעופות ושרצים מעופפים, וברכה שיתרבו. **בששי** - החיות הבהמות ושרצים רוחשים על האדמה, בריאת אדם וחוה, וברכה שיפרו וירבו. **בשבת** - ברגע הראשון של יום השביעי שבת ה' מכל מלאכתו, וברך וקידש את יום השבת.

יום שני, כ"ד בתשרי

אדם בגן עדן

הקב"ה ברא את האדם מן העפר ובתוכו נפח נשמה. ארבע נהרות יוצאים מהגן הנמצא במזרח העדן, ובגן זה הניח ה' את האדם, והזהירו שלא לאכול מעץ הדעת. לאחר שאדם התפלל, ירדו גשמים והאילנות והעשבים יצאו מהאדמה.

יום שלישי, כ"ה בתשרי

חטא עץ הדעת

לאחר שהאדם קרא שמות לכל בעלי החיים, ברא הקב"ה את חוה, וכשהביא אותה לאדם להיות לו לאשה, הוא קרא שמה 'חוה'. הנחש פיתה את חוה לאכול מעץ הדעת, וחוה אכלה ונתנה גם לאדם. לאחר האכילה קיבלו דעת להתבייש בהיותם חסרי בגדים, והם עשו לעצמם חגורות מעלי תאנה, והקב"ה עשה להם 'כתנות עור' (ראה מדור 'לב לדעת'), ויש אומרים: בגד צמר רך.

בעקבות חטא זה, העניש ה' את **הנחש**: בקציצת רגליו, באכילת עפר, ובהימצאות באיבה נצחית עם האדם והאשה. את **חוה**: בצער גידול בנים. את **האדם**: לאכול לחמו בזיעת אפו, האדמה תגדל לו קוצים, וכשימות ישוב אל האדמה.

יום רביעי, כ"ו בתשרי

גירוש האדם; קין והבל

לאחר חטא עץ הדעת, גירש ה' את האדם מגן עדן, כדי שלא יאכל מעץ-החיים ויחיה לעולם ואנשים יהפכוהו לאליל, ובפתח גן עדן העמיד ה' שמירה שלא יוכל האדם לחזור לגן.

שני בנים היו לאדם: הבכור - קין, ואחיו - הבל. לאחר שה' קיבל רק את קרבן הבל שהביא ממבחר הצאן, ולא את קרבן קין שהביא פירות גרועים, קינא בו קין והרגו. על כך הענישו ה' להיות נודד בארץ, ובכל מקום שהיה הולך היתה הארץ מזדעזעת תחתיו. כשהוא אמר שהוא חוזר בתשובה, עשה לו ה' אות במצחו שלא יפגעו בו.

יום חמישי, כ"ז בתשרי

נשות ובני למך

למך, הדור השישי של קין, נשא שתי נשים, עדה וצילה, לעדה נולדו שני בנים: יבל ויובל. ולצילה נולדו בן ובת: תובל-קין, ונעמה אשת נח.

יום שישי, כ"ח בתשרי

הריגת קין; הדורות הבאים

למך, דור שישי לקין, היה עיוור, ובטעות ירה חץ על קין וקינו והרגו, וכן הרג למך בטעות את 'תובל-קין' בנו. בעקבות כך עזבו אותו נשותיו, והוא פייס אותן שעשה זאת בשוגג.

אדם החזיר את חוה לאחר 130 שנה, ואז נולד הבן השלישי - שת. בנו של שת היה 'אנוש' אשר בדורו החלו לעבוד עבודה זרה. כן מפרט הכתוב בקצרה את עשרה הדורות מאדם ועד נח.

שבת קודש, כ"ט בתשרי

נח ודורו

עם לידת נח נחה האדמה מקללתה, והוא גם חידש כלים להקל על עבודת האדמה. דור המבול חטאו בחטאים חמורים, גם השרים והשופטים, והמלאכים שנפלו משמים, וכן החיות והבהמות, כולם נכשלו בחטאים, וה' גזר לתת ארכה של 120 שנה להמתין שישובו בתשובה, ואם לאו, ימחה את כל היקום. ורק נח היה צדיק שמצא חן בעיני ה'.

לְהִתְעַמֵּק בְּתַעֲנוּגִים

עונג שבת בעומק פירוש רש"י

סימן ולא סיבה

וַיִּקְרָא אֱלֹקִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים (בראשית א, י)

רש"י: קָרָא יַמִּים – וְכֻלָּם יָם אֶחָד הוּא, אֶלָּא, לְיוֹנִי פּוֹמֶה טַעַם בְּיָ הָעוֹלֶה מִן הַיָּם בְּעֵבִי, לְטַעַם בְּיָ הָעוֹלֶה מִן הַיָּם בְּאַסְפַּמְיָא.

רש"י שואל, מדוע נקראה היבשה בלשון יחיד 'אֶרֶץ', ואילו מקוה המים נקרא 'יַמִּים' בלשון רבים: 'וְהֲלֹא יָם אֶחָד הוּא', כלומר, הרי מדובר רק בים אחד, הוא ים הגדול, כפי שכותב רש"י בפסוק ט' 'וְקִוּוּ הַמַּיִם - שֶׁהָיוּ שְׁטוּחִין עַל פְּנֵי כָּל הָאָרֶץ וְהִקְוָם בְּאוֹקְיָנוּס, הוּא הַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁבְּכָל הַיַּמִּים'.

ועל כך מתרץ רש"י, כי אינו דומה טעם דג העולה מצד אחד של האוקיינוס, לדג העולה מצד שני, ולפיכך נקראו 'יַמִּים' לשון רבים.

אולם עדיין צריך ביאור: וכי בגלל שיש באוקיינוס דגים בטעמים שונים, זו סיבה שהוא ייקרא 'יַמִּים' בלשון רבים? והלא גם הארץ מוציאה פירות בטעמים שונים, ובכל זאת אינה נקראת בלשון רבים 'ארצות'!

אלא, מבארים **ה'גור אריה'** ו**ה'דברי דוד'** את כוונת רש"י הק' בביאור נפלא, כפתור ופרח:

מבואר במסכת פרה (פ"ח מ"ח, ובמסכת שבת קט, א) שכל הנחלים והימים הולכים אל הים הגדול, וזו הסיבה שיש בים הגדול דגים בטעמים שונים, כי כל נחל מביא עמו דגים בטעם אחר, וכולם מתמזגים יחד אל הים הגדול.

וזו הכוונה בתירוצו של רש"י: הטעמים השונים של הדגים שיש בים אינם **הסיבה** לקריאתו בלשון רבים 'יַמִּים'. אלא, הדגים השונים הם **הסימן** שיש בים הגדול כמה נחלים מעורבים, ועל שם הנחלים הרבים הוא נקרא בלשון רבים 'יַמִּים'!

בראשית - הכנה לקרבן פסח

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ (בראשית א, א)

רש"י: אָמַר רַבִּי יִצְחָק, לֹא הָיָה צָרִיךְ לְהַתְחִיל אֶת הַתּוֹרָה אֶלָּא (שמות יב, ב) מֵהַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם שֶׁהִיא מִצְוָה רִאשׁוֹנָה שֶׁנִּצְטַוּוּ בָּהּ יִשְׂרָאֵל, וּמַה טַּעַם פָּתַח בִּבְרֵאשִׁית?... שֶׁאִם יֹאמְרוּ אֻמּוֹת הָעוֹלָם לְיִשְׂרָאֵל לְסָטִים אַתֶּם... הֵם מוֹמְרִים לָהֶם כָּל הָאָרֶץ שֶׁל הַקָּבָּ"ה הִיא וכו'.

רש"י שואל, הרי עיקר התורה ניתנה לנו כדי להורות את המצוות ואת הדרך נלך בה, ומדוע התורה פותחת בבראשית, ואין התורה פותחת במצות 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם' שהיא המצוה הראשונה שהצטוו ישראל. על כך מתרץ רש"י, שאם יאמרו האומות לישראל שהם גזלנים שכבשו את ארץ ישראל, יענו להם, שהקב"ה ברא את העולם, וכל העולם שלו, והוא לקח את הארץ מהאומות ונתנה לנו.

נתבונן ונשאל: לכאורה רש"י לא ענה בכך על שאלתו, שהתורה צריכה לפתוח תחילה במצות 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם'! וכי בגלל שיש ענין להודיע לאומות שישראל אינם גזלנים כשכבשו את הארץ, זו סיבה שלא לפתוח במצוה הראשונה?

ומאיר את הדברים ה'**צידה לדרך**' בביאור הפלא ופלא: אם התורה תפתח תחילה בפרשת 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם', הרי שם נאמר במצות קרבן פסח (שמות יב, כא) 'מִשְׁכוּ וּקְחוּ לָכֶם', דהיינו משלכם ולא מן הגזל, אזי יתעוררו האומות לשאול: איך אתם מזהירים שלא לקחת קרבן מהגזל, הרי אתם עצמכם גזלנים בישיבת הארץ, על כן, כהקדמה למצות 'הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם' בהכרח לפתוח תחילה בפרשת בראשית, להודיע שח"ו אין ישראל גזלנים, אלא הקב"ה ברא ונתן להם את הארץ!

וכעין זה מבאר ה'**גור-אריה**', שמאחר והרבה מצוות בתורה תלויות בארץ, ואם אין הארץ של ישראל לא יתכן שייקימו אלו המצוות כלל, נמצא שמה שהודיע הכתוב שהקב"ה ברא העולם ואין ישראל גזלנים בירושת הארץ, הרי זו הקדמה לציווי על המצוות!

כח התפילה

כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹקִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה (בראשית ב, ה)

וּמַה טַּעַם לֹא הִמְטִיר? לְפִי שֶׁאָדָם אֵין לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה, וְאֵין מַכִּיר בְּטוֹבָתָם שֶׁל גְּשָׁמִים, וּכְשֶׁבָּא אָדָם וְיָדַע שֶׁהֵם צָרָךְ לָעוֹלָם, הִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם וְיֵרֵדוּ (רש"י).

מלמדנו רש"י יסוד הנוגע לכל צרכיו של האדם: השפע כבר מונח בשמים, אבל הוא לא יורד, כי הוא ממתין למי שיכיר בחסרונו ויבקש עליו. התפילות והבקשות הן הן הפותחות את אוצרות הטוב ומורידות לנו את השפע.

מה שהמדחום לא הראה

במרכז שיחותיו העמיד הגאון **רבי שמשון דוד פינקוס** זי"ע את עמוד התפילה, והוא היה רגיל לספר את המעשה הבא, כדוגמה חיה לתפילה אמיתית - מעשה שאירע עמו בהיותו ילד בגיל חמש.

משפחתו התגוררה אז באמריקה, בבית בן שתי קומות, ובאחת השבתות הוא שכב חולה בחדרו שבקומה העליונה, מתייסר בכאבים ובחום גבוה. אמו אשר חסה על בריאותו הודיעה לו שבמצבו לא יוכל לרדת אל סעודת השבת, כי הוא חייב לנוח על מיטתו.

כשחזרו אביו ואחיו מבית הכנסת ועלו לבקרו, בקשה אחת היתה בפיו של הילד שמשון: להיות עמם בקומה הראשונה, סביב השולחן. אך שוב שמע שהחום הגבוה אינו מאפשר זאת. הוא ביקש שימדדו את חומו פעם נוספת, אולי בכל זאת ירד החום.

הלכו להביא מדחום הכשר לשימוש בשבת, ובאותן שניות ספורות שנשאר לבדו בחדרו שפך את לבו לפני הקדוש ברוך הוא שיוריד את חום גופו, כי הוא רוצה להשתתף בסעודת השבת. המדחום הובא, אך לצערו המספר לא זע. תקוותו נגוזה.

אך אז פנה אביו ואמר לאמו: טוב, נוותר לו, למרות החום הגבוה ניתן לו רשות לרדת ולהשתתף בסעודה. "מאותו לילה", סיפר לימים, "ידעתי שהתפילה נענית תיכף ומיד! אמנם לא תמיד בדרך שהאדם ביקש, אבל התפילה מתקבלת ונענית. החום לא ירד, אבל מה שביקשתי עליו בכל לבי, התקיים במלואו, השתתפתי בסעודה!".

מה שלא ידע הבן

תלמידיו של הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זי"ע, ראש ישיבת 'פורת יוסף', הבחינו באחד הימים שהוא מתאמץ להתפלל ברגש עצום ובכוונה מיוחדת, כשהוא משקיע בתפילה זו יותר כוחות ממה שהיה משקיע תמיד בכוונה רבה. את הסיבה לכך הבינו התלמידים רק כעבור ימים.

התברר שאביו של אחד מתלמידי הישיבה התגורר באיראן, שם היה פעיל בעליית יהודי אירן לארץ הקודש, אך משעלה שם משטר האייתולות החל האיש להיות נרדף בידי השלטונות ונכלא למשך שנתיים וחצי. כשהשתחרר האיש מהכלא הצליח לחמוק מעבר לגבול, ובדרכו לארץ ישראל, בהיותו בשוויץ, נפגע משבץ מוחי חמור ואיבד את הכרתו. הבן שמע את הבשורה הקשה ומיהר אל רבו ראש הישיבה שמיהר להרגיעו והבטיח: אני אתפלל לרפואתו!

חלפו ימים, והאב התאושש ונרפא לגמרי, עד שעלה בכוחות עצמו לארץ. הביא הבן את אביו אל ראש הישיבה לומר לו תודה על תפילותיו, וכאן נדהם. הרב לא דחה את התודה ולא פטר אותו בלא כלום, אלא אישר וחיזק את הדברים באומרו: 'אין בעל הנס מכיר בניסו! אין לך מושג באיזו סכנה היה אביך נמצא, וכמה תפילות נדרשו כדי שיחלים בס"ד!'...

מה שעושים לפני התפילה

בימים בהם שהה האדמו"ר הרה"ק **בעל 'פני מנחם' מגור** זי"ע במרומי הר הכרמל שבחיפה, ביקשו כמה מחסידיו, תושבי שכונת 'הדר' שבחיפה, לעלות בשבת כדי להתפלל במחיצתו. ישב האדמו"ר ודן בבקשתם יחד עם אחד מבני המשפחה, והלה טען שבעיני החסידים זו זכות גדולה, ואף מתקוטטים ביניהם מי יזכה לעלות בהר ולהתפלל עם הרבי.

נענה האדמו"ר ואמר: מבין אני שבתחילה יש תחרות, בימים הראשונים כולם מתרגשים לבוא, אבל במשך הזמן הרגש פג ונחלש, כי כאשר אין הכנה והתבוננות, הרגש נעלם... ומה אני רוצה לומר בכך? שהדברים הם לימוד גם על עצם התפילה: רק העומד לפני כל תפילה להתבונן לפני מי הוא עומד, הוא זוכה להתפלל ברגש ובכוונה, אבל כשמפסיקים להתבונן, היא הופכת להרגל והכוונה גם היא נחלשת.

הוא אף הזכיר את הדרכת אביו, האדמו"ר הרה"ק בעל 'אמרי אמת' מגור זי"ע, שהדריכו בילדותו להכין ליבו קודם התפילה, ואפילו רגע אחד קטן, ובלבד שיעמיד לפניו לפני מי הוא מתפלל ועל מה הוא מתפלל. ובאותה שיחה העיד על עצמו שמיום ששמע זאת מאביו הגדול, לא החסיר את אותו רגע אף פעם!

הבנת התורה

לב לדעת
הכרת והבנת מושג בתורה

כָּתְנוֹת עוֹר
וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹקִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כָּתְנוֹת עוֹר וַיַּלְבִּשֵׁם (בראשית ג, כא)

לפני חטא עץ הדעת לא היו לאדם וחוה בגדים על גופם, ולאחר החטא עשה ה' והלביש לאדם ולחוה 'כָּתְנוֹת עוֹר'. רש"י מביא על כך שני פירושים:

א. בגדים חלקים דבוקים על עור גופם, כמו ציפורן הדבוקה על האצבע.

ב. בגדים עשויים מצמר הגדל על עור של בעלי חיים, כמו צמר ארנבות, שזה רך ומחמם. בגמרא (סוטה יד, א, וברש"י שם) הובאו שני פירושים אם הכוונה לדבר הבא מן העור – דהיינו בגד של צמר, או דבר שהעור נהנה ממנו – דהיינו בגד של פשתן, שאדם לובש סמוך לעורו.

לפלא לציין מה שמביא האבן עזרא בשם מפרשים, שלפני החטא היו אדם וחוה רק עצמות ובשר בלי עור לגופם, ולאחר החטא קרם עליהם עור. ואילו בחזקוני הביא פירוש, שכתנות העור נעשו מעורו של לויתן הנשאר לצדיקים לעתיד לבא, ששחטו הקב"ה ומלחו. יצויין דבר חידוש המובא במדרש (במדבר רבה ד, ח) שכתנות העור היו בגדי כהונה גדולה.

עיניים לראות
הבנת מילה אחת בתורה

לַהַט
וַיַּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגַן עֵדֶן אֶת הַכְּרֻבִים וְאֵת לַהַט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת (בראשית ג, כד)

המילים הנגזרות משורש 'להט' ידועות לנו בעיקר במשמעות של חום גדול, כמו "וַתְּלַהֵט מוֹסְדֵי הָרִים", "מְשָׁרְתָיו אֵשׁ לֹהֵט". וכך מצויה מילה זו בשפת ימינו, במובן של חום או התלהבות. כמו: "רבי שלמה לא שת לבו לחום הלוהט בחוץ, והמשיך בלהט בבניית הסוכה".

אולם כאן בפרשה אנו מוצאים שלמילה 'להט' יש בתורה לפעמים גם משמעות שונה וייחודית: **לַהַט הַחֶרֶב** - פירושו החלק החד המשונן של החרב, כך מבאר רש"י על פי תרגום אונקלוס שמתרגם להט "שנן חרבא", דהיינו החלק 'השנון' שבחרב.

אמנם יש קשר בין הצד החד של החרב ובין שלהבת אש, כי מצאנו שהצד החד של החרב נקרא גם **'להב' ו'ברק'** כמו (דברים לב, מא) אִם שַׁנּוֹתִי בָּרָק חַרְבִּי, ופירש רש"י: 'אם אשנן את להב חרבי, כמו (יחזקאל כא, טו) למען היות לה ברק'. וכן (נחום ג, ג) 'וְלַהַב חֶרֶב וּבָרָק חֲנִית', ומסביר הרד"ק בספר השורשים שלפי שהחרב דומה ללהב אש וברק, לכן נקרא להב החרב בלשונות 'להט', 'להב' ו'ברק'.

(בשולי הדברים נציין כאן שלמרות שנראה מפשטות דברי הפסוק שמדובר רק בלהב החרב לא בחרב עצמו, מפרש רש"י שהכוונה היא שהקב"ה השכין מקדם לגן עדן את החרב שיש לה להב, שהרי הלהט אינו דבר בפני עצמו).

אזניים לשמוע
כללי רש"י הק' בדקדוק הלשון

הֲשֹׁמֵר - ה"א הַתְּמָהָה
הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי (בראשית ד, ט)

נער בר-מצוה מרוגש קיבל מדודו מעטפה עם מזומנים בצירוף פתק שעליו נכתב משפט תמוה ומנוקד: "הֲמֹכֵר סְפָרִים יִתֵּן לְךָ סֵפֶר בְּחִנָּם".

הנער התחבט קשות בכוונת הכותב, האם הכוונה שבאמת יתן לו המוכר ספר בחינם. דהיינו 'המוכר' בה"א הידיעה, והמשפט נקרא בנימה חיובית. או שמא 'המוכר' הוא בה"א התמה. והמשפט נקרא בנימה של תמיהה: וכי יש איזה מוכר ספרים שיתן לך ספר בחינם? לכן צירפתי לך כסף שתוכל לקנות עמו ספר...

רש"י מביא לנו כלל ברור אשר דרכו נוכל לדעת על ה"א שהיא ה"א השאלה והתמה ולא ה"א הידיעה:

על הכתוב 'הֲשֹׁמֵר אָחִי'. מפרש רש"י: "לשון תימה הוא, **וכן כל ה"א הנקודה בחטף פת"ח**". כלומר: ניקוד הה"א בחטף-פת"ח (ולא בפת"ח רגיל) לא מותירה לנו כל ספק בהבנת הדברים והוא בוודאות לשון תמיה.

אמנם ראוי להדגיש כי ישנם מקרים של ה"א-התמה שתבוא בפת"ח רגיל, אלא כוונת רש"י לומר שאם הוא נקוד בחטף-פת"ח הוא בוודאי לשון שאלה או תמה.

מרגליות בפרשה

מה חטא חטאה האמת?!
וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ (בראשית א, כו)

מובא במדרש (ב"ר ח, ה): בשעה שבא הקב"ה לברוא את האדם, חסד אומר יברא - שהוא גומל חסדים, ואמת אומר אל יברא - שכולו שקרים וכו'. מה עשה הקב"ה? נטל אמת והשליכו לארץ.

נשאל הגאון **רבי אלעזר מביאליסטוק** זי"ע: מה חטאה האמת שהשליכוה ארצה? הרי היא רק אמרה דעתה... והוא השיב בחריפות: כיון שהאמת טענה שכל העולם שקר ורק היא האמת, אמרו לה מן השמים: אי אפשר לסבור שכולם שקרנים ורק היא לבדה צודקת. מי שמתנשא בגישה שרק הוא מושלם וכל העולם כולו טועה, אומרים לו: 'גיי אין ד'דערד'! [מקומך באדמה]!

מנחת קין במטבח?!
וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קַיִן מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַה' (בראשית ד, ג)

אחד מתלמידיו של הגאון **רבי שמואל אויערבאך** זי"ע, שהה פעם בביתו, והבחין שם באבקה להכנת משקה. לשאלת התלמיד לפשר האבקה, השיב ראש הישיבה: "את זאת הביא קין למנחה!". התלמיד התקשה להבין... והרב הביט בו בקפידה והמתין לתשובה.

לאחר רגע נזכר התלמיד בדברי רש"י, שמנחת קין היתה מזרע פשתן. כאשר ענה זאת – נחה דעת ראש הישיבה, שהוסיף ואמר לתלמיד, שאם לא היה נזכר מיד, היה מסלקו מביתו מתוך פליאה עצומה: כיצד ייתכן שבחור ישיבה אינו שולט בדברי רש"י מפורשים?!...

הקריב את עצמו
וְהֶבֶל הֵבִיא גַּם הוּא - גם את עצמו הביא לקרבן. בנוסף על מה שהקריב מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ וּמֵחֶלְבֵהֶן, הקריב גם את ה'אני' שֶׁבְּתוֹכוֹ וביטל את עצמיותו לפני ה', לפיכך - וַיְשַׁע ה' אֶל הֶבֶל.
(שפת אמת)

משה בחומש בראשית – מניין?
וַיֹּאמֶר ה' לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר (בראשית ו, ג)

אמרו בגמרא (חולין קלט, ב): משה מן התורה מנין? - בשגם הוא בשר ('בשגם' בגימטריא 'משה'). כותב הגאון בעל **'בן איש חי'** זי"ע, בספרו **'בן יהוידע'** פשט נפלא:

השאלה 'משה מן התורה מנין' נדרשת כאילו נאמר: משה מן ה' **תורה** מניין? כלומר: היכן נרמז משה רבינו בכל חמשת חומשי התורה, שהרי בספר בראשית שמו אינו נזכר... התשובה לכך נמצאת בפסוק זה, בו המילה 'בשגם' רומזת למשה, וכך מושלמת נוכחותו בכל חלקי התורה!

הרקיע והשמים

היכן נמצאים השמים ומה ההבדל בין רקיע לשמים? ניקוד שונה במילה משנה את משמעותה ומוביל אותנו למשהו הרבה יותר גבוה, גבוה מעל גבוה!

כמה רקיעים ב'רקיע'?

בפרשת השבוע אנו לומדים על בריאת הרקיע ביום השני כאמור (בראשית א, ו-ח) וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וגו'. להלן נבוא לברר מהו אותו רקיע? כמה רקיעים יש? והיכן הם נמצאים?

הגמרא בחגיגה (יב, ב) מביאה שתי דעות מהו רקיע, דעה ראשונה: "אמר רבי יהודה, שני רקיעים הן. שנאמר, 'הן לה' אלקיך השמים ושמי השמים'". והדעה השניה: "ריש לקיש אמר, שבעה. ואלו הן, וילון, רקיע, שחקים, זבול, מעון, מכון, ערבות'.

מבאר ריש-לקיש מה הם שבעה הרקיעים: **וילון** - אינו משמש כלום, אלא נכנס שחרית ויוצא ערבית ומחדש בכל יום מעשה בראשית. **רקיע** - שבו חמה ולבנה כוכבים ומזלות קבועין. **שחקים** - שבו ריחיים עומדות וטוחנות מן לצדיקים. **זבול** - שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי ומיכאל השר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן. **מעון** - שבו כיתות של מלאכי השרת שאומרות שירה בלילה וחשות ביום מפני כבודן של ישראל. **מכון** - שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד ועליית טללים רעים ועליית אגלים, וחדרה של סופה וסערה, ומערה של קיטור. **ערבות** - שבו צדק משפט וצדקה, גנזי חיים וגנזי שלום וגנזי ברכה, ונשמתן של צדיקים, ורוחות ונשמות שעתידות להיבראות, וטל שעתיד הקדוש ברוך הוא להחיות בו מתים".

שמים רוחניים

בעל בן איש חי זי"ע כותב בספרו בן יהוידע (חגיגה שם), וכן משמע מדברי רבי אברהם מן ההר, חגיגה שם), שרבי יהודה וריש לקיש לא נחלקו, אלא שרבי יהודה שאמר שיש שני רקיעים, מדבר על השמים שאנו רואים בעינינו, כי השמים שאנו רואים היא האטמוספירה המקיפה את כדור הארץ (שהיא שכבת גז בגוון תכלת, העוטפת את חלל העולם), ומלבד זאת יש את 'שמי השמים', שהם השמים אשר מעל לאטמוספירה בהם מצויים גלגל חמה ולבנה.

לעומת זאת ריק לקיש שהזכיר שבעה רקיעים, מדבר על שמים רוחניים, שהם למעלה מהשגתנו, וכפי שכתב המהרש"א (חידושי אגדות, חגיגה שם): "אמרתי לי בזה במופלא ממך בל תדרוש". כלומר, אין מדובר בשמים העשויים מחומר גשמי של מים ואש, אלא הם עניינים רוחניים שאינם מושגים בשכל גשמי.

העופות ברקיע?

אחרי שמצאנו שבשמים הנראים ישנם שני חלקים, השמים ושמי השמים, נוכל להבין את המשך הכתובים בפרשתנו.

הנה ביום הרביעי אנו מוצאים שהקב"ה תלה המאורות ברקיע השמים, כאמור (פסוק יד): 'יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם', ושוב מוצאים אנו ביום החמישי שהעופות מעופפות ברקיע השמים, שנאמר (פסוק כ): 'וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם'.

על כך תמה באור החיים הק', שהרי במדרש (ב"ר ו, ו) כתבו: היכן גלגל החמה ולבנה נמצאים? ברקיע השני, שנאמר, ויתן אותם אלקים ברקיע השמים', כלומר שהרקיע השני, דהיינו 'שמי השמים', שהוא מחוץ לאטמוספירה, שם נמצאים השמש והירח, כפי שכתוב כבר בנחמיה (ט,ו) 'אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל צְבָאָם', הרי שצבא השמים, שהם החמה והלבנה, נמצאים בשמי-השמים, דהיינו השמים שמעל לאטמוספירה, ורקיע זה של 'שמי-השמים' נקרא בשם 'רקיע-השמים', על שם שהוא הרקיע הסמוך לשמים הראשונים של האטמוספירה. אם כן, כיצד יתכן שהעופות מעופפים גם הם ב'רקיע-השמים' שם תלויים גם חמה ולבנה? והרי עינינו רואות שאין העופות מעופפות ברקיע השני מעל האטמוספירה?

שינוי ניקוד!

מיישב באור החיים על פי צורת הניקוד שהיתה לו במסורה לתיבות 'רקיע' בפרשה. שביום החמישי היה נקוד 'רָקִיע' עם קמץ תחת הרי"ש, וביום הרביעי היה נקוד כפי שמופיע אצלנו עם שווא תחת הרי"ש. לפי זה מיישב, שביום הרביעי שהוא נקוד בשווא, כוונת 'רְקִיע-השמים' הוא לשמי-השמים, הרקיע העליון שמעל האטמוספירה, שם המאורות תלויים. אך ביום חמישי נקוד 'רָקִיע', וכוונתו רקיע שבתוך האטמוספירה, ושם מעופפות העופות.

הדיוק בתרגום

אכן אצלנו במסורה נקוד גם ביום החמישי בשווא. אך בתרגום אונקלוס מצאנו דבר נפלא, שביום הרביעי מתרגם את תיבות 'ברקיע השמים' - 'ברקיע דשמיא', וכוונתו הרקיע של השמים, דהיינו 'שמי השמים' והוא הרקיע העליון הסמוך אל השמים, וביום החמישי מתרגם את תיבות 'רקיע השמים' – 'רקיע **שמיא**', וכוונתו רקיע שהוא השמים. והרי זה ממש עולה כפירוש האור החיים!

לסיכום: השמים שנבראו ביום השני שבעה הנה: א. האטמוספירה המקיף את חלל העולם, והוא הנקרא 'שמים', או 'רקיע השמים'. ב. 'שמי השמים' והוא 'רקיע השמים' שמעל האטמוספירה שבו החמה והלבנה וצבא השמים. ג. עוד חמש שמים רוחניים שאין לנו בהם השגה.

לְמוד

א. פסוק כ':

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ **נֶפֶשׁ חַיָּה** וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם.

רש"י: 'נֶפֶשׁ חַיָּה' – שֶׁיְּהֵא בָּהּ חִיּוּת. שֶׁרֶץ – כָּל דָּבָר יֵשׁ שֶׁחַיּוֹתוֹ גְּבוֹהָה מִן הַשֶּׁרֶץ הָרְמִשׂ שֶׁרֶץ.

ב. פסוק כ"א:

וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל **נֶפֶשׁ הַחַיָּה** הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם.

רש"י: 'נֶפֶשׁ הַחַיָּה' – נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חִיּוּת.

ג. פסוק כ"ד:

וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ **נֶפֶשׁ חַיָּה** לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וגו'.

רש"י: 'נֶפֶשׁ חַיָּה' – שֶׁיְּהֵא בָּהּ חִיּוּת.

לְהָבִין

שאלות לעיון והעמקה:

כל הלומד פסוקים אלו עם פירוש רש"י אלו, בוודאי ירגיש בכמה הערות ודקדוקים, שיש לתת עליהם את הדעת, ולהבין את פשרם:

א. למה ומדוע הוצרך רש"י לחזור שוב ושוב, שלש פעמים, על הפירוש 'נֶפֶשׁ הַחַיָּה – נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חִיּוּת'. בפסוק כ', ושוב בפסוק כ"א, ושוב בפסוק כ"ד, אתמהה!

ב. את עיקר דברי רש"י צריך להבין, למה היה צריך כלל להסביר ש'נֶפֶשׁ חַיָּה' פירושו 'נֶפֶשׁ שֶׁיֵּשׁ בָּהּ חִיּוּת'? איזה פירוש אחר רוצה רש"י לשלול, ומה היינו יכולים לטעות כאן לולי פירושו של רש"י?

ג. כידוע רש"י הק' מדקדק בכל פרט, גם בציטוט לשון הכתוב. והנה הביטו וראו, הרי לשון הפסוק (כ"א) הוא: 'יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם **שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה**', אם כן מדוע כותב רש"י קודם את הפירוש על המילים '**נֶפֶשׁ חַיָּה**', ורק לאחר מכן כותב רש"י פירוש על המילה '**שֶׁרֶץ**' ולכאורה היה רש"י צריך להפוך הסדר, ולפרש תחילה את המילה '**שֶׁרֶץ**', ורק לאחר מכן את המילים '**נֶפֶשׁ חַיָּה**'?

ד. יש לשים לב ששלושת פירושי רש"י נראים לכאורה זהים, אך באמת יש הבדל ביניהם, כי בפעם הראשונה כתב רש"י '**שֶׁיְּהֵא** בָּהּ חַיּוּת', בלשון עתיד, ואילו בפעם השניה והשלישית כותב רש"י 'נֶפֶשׁ **שֶׁיֵּשׁ** בָּהּ חַיּוּת' – בלשון הווה. מה בא רש"י לדייק בכך?

לְהַשְׂכִּיל

לאחר העיון במפרשי רש"י, אנו מגלים אור חדש, כיצד דברי רש"י נפלאים וכמה מרגליות טמונות בכל דיבור מדבריו, להלן נביא חלק מדברי המפרשים, בבחינת 'תן לחכם ויחכם עוד':

'חיה' או חיות?

רבינו המהר"ל ב'גור אריה' מבאר בטוב טעם, שכאשר רש"י כתב לראשונה בפסוק כ' את הפירוש 'נפש חיה - שיהא בה חיות. היתה כוונת רש"י לשלול שאין הפירוש 'נפש חיה', כפשוטו, מלשון 'חיה ובהמה', שהרי הם נבראו רק ביום השישי ולא ביום החמישי, אלא כוונת הכתוב 'נפש חיה' היינו נפש שיש בו **חיות**.

מוסיף המהר"ל דבר נפלא, שלכן גם שינה רש"י את סדר הפסוק, ורק אחרי שפירש מהו 'נפש חיה', פירש מהו 'שרץ'. כי בכך רצה רש"י להביא ראיה לדבריו ש"נפש חיה" אינה חיה כפשוטו, אלא נפש שיש בו חיות, והא ראיה, שהרי כתיב אצלו "שרץ", וכל דבר שיש בו חיות הוא שורץ ונע ונד, ולכן נקרא "שרץ", וזהו עניין 'נפש שיש בו חיות', שיש בו כח של נענוע ושריצה.

המים לא מוציאים חיות!

רבינו המהרש"ל ב'יריעות שלמה' מוסיף עוד ומיישב, מדוע כאן בפסוק כ' כותב רש"י בלשון עתיד 'נפש **שיהא בה** חיות'? מפני שכאן בפסוק כ' נאמר 'יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה', ואחרי שרש"י פירש ש'נפש חיה' היינו נפש שיש בה חיות, הוצרך להדגיש שהמים עצמם לא השריצו והוציאו את החיות, כי המים אינם נותנים חיות, אלא רק הוציאו את **גוף** השרצים, ואילו את החיות נתן הקב"ה בשרצים. לכן דקדק כתב רש"י 'נפש **שיהא בה** חיות', כלומר, נפש כזו, שאחר כך יהא בה חיות, כאשר הקב"ה יתן בה חיות (וכ"כ הגור אריה בפסוק כ"ד).

הקב"ה נותן חיות!

הדברים משתלבים היטב עם דבריו של **רבינו שבתי משורר-בס**, הכותב **ב'שפתי חכמים'**, לבאר מדוע בפסוק כ"א כותב רש"י בלשון הווה '**שיש** בה חיות', בשונה מפסוק כ' שם כתב '**שיהא בה** חיות', כי כאמור בפסוק כ' נאמר 'ישרצו המים', שהמים אינן נותנים חיות, אלא הם משריצים בעלי חיים ואחר כך הקב"ה נותן החיות, אבל כאן בפסוק כ"א שנאמר '**וַיִּבְרָא אֱלֹקִים**' – הרי הקב"ה הוא גם נותן את החיות, לכן כותב רש"י בדקדוק '**שיש** בה חיות'!

הכוונה לחיה שבים?

לפי דרכו **ממשיך המהר"ל ב'גור אריה'** ושופך אור על דברי רש"י, מדוע הוצרך להסביר שוב שנית בפסוק כ"א ש'נפש החיה' היינו נפש שיש בה חיות? והתשובה היא, משום שלמעלה בפסוק כ' בו כתוב בתורה "שרץ נפש חיה", ושם מוכח שאינה חיה כפשוטו, שהרי קראו הכתוב "שרץ" על שם החיות שהוא שורץ דהיינו נע ונד, אבל כאן בבריאת הדגים בפסוק כ"א לא נזכר 'שרץ', אלא כתוב 'וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם', והיה מקום לטעות שהכוונה שיש 'חיה' בים, ובשביל שאין לה רגלים גבוהות נקראת "רומשת", ולעולם כאן "חיה" כמשמעו הוא. לכך הוצרך רש"י לשלול פירוש זה ולפרש שגם כאן "נפש חיה" הכוונה 'נפש שיש בה חיות'.

מה הכוונה 'למינה'?

כעת נותר לנו רק לבאר מדוע הוצרך רש"י לפרש גם בפסוק כ"ד, בשלישית 'נפש חיה – נפש שיש בה חיות'?

את התשובה לכך אנו מוצאים בדבריו של **רבינו מאיר בנימין דאנון** המבאר בספרו '**באר בשדה**', שבפסוק השלישי כתוב 'נֶפֶשׁ חַיָּה **לְמִינָהּ**', ותיבת 'למינה' עלולה להטעות לחשוב שהיא דבר בפני עצמו, נפש של 'חיה' ממש, לכן הוצרך רש"י לשלול ולפרש גם כאן שהוא נפש שיש בה חיות.

נקודה למחשבה ותוספת עיון

לְהִתְבּוֹנֵן

לאור כל האמור, מדוע בפסוק ל', שם כתוב בתורה פעם רביעית 'נֶפֶשׁ חַיָּה', לא פירש רש"י שוב שהכוונה לנפש שיש בה חיות, כמו שפירש שלש פעמים?

מבחן חדש ומיוחד לקוראי הגיליון השבועי:

את התשובות על שאלת 'לְהִתְבּוֹנֵן' ניתן להשיב בקו 'קול התורה', או בנדרים+

ומתן שכרה בצידה - הגרלות שבועיות בין המשיבים כהלכה

תורתך שעשועי

פרפראות וחידודים על פרשת השבוע

תשובות למדורי 'תורתך שעשועי' ניתן לשלוח דרך קו 'קול התורה' או נדרים+

חֵקֶר דָּבָר

הכוכבים – סימן או סיבה?

בפרשת השבוע נאמר (בראשית א, ה) וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה, ועוד נאמר בהמשך (פסוק יד) יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה, דהיינו שבלילה יש מאורות של ירח וכוכבים, וכן אמרו בתחילת מסכת ברכות שהלילה מתחיל בצאת הכוכבים. **ויש לחקור בכוונת פסוקים אלו, ובגדר הדין שלילה נעשה בזמן צאת הכוכבים:**

האם המציאות של הלילה הוא החושך, והכוכבים הנראים הם רק 'סימן' שנעשה לילה. או שמא הופעת הכוכבים, היא המציאות של הלילה, כך שאם אין נראים כוכבים חסר במציאות של הלילה, ולא חסר רק ב'סימן' שנעשה לילה?

יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה

א. בפרשת השבוע נאמר (בראשית ד, כא) וְשֵׁם אָחִיו יוּבָל הוּא הָיָה אֲבִי כָּל תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מוזכר 'כִּנּוֹר'?

ב. בפרשת השבוע נאמר (בראשית ד, יט) וַיִּקַּח לוֹ לֶמֶךְ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם הָאַחַת עָדָה. היכן עוד בחמשה חומשי תורה אשה בשם 'עָדָה'?

ג. בפרשת השבוע נאמר (בראשית א, י) וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, היכן עוד בחמשה חומשי תורה מצאנו הלשון 'מִקְוֶה' על מים? (2 תשובות)

מְחֻדָּדִים

א. אימתי יאכלו הצדיקים דג מלוח?

ב. היכן מצאנו תבלינים מסוכנים, שאינם לאכילה?

ג. האם אנשים אוכלים עשבים?

קֶטֶן הַיּוֹדֵעַ

חִידּוּדִים בְּתֵבוֹת וּפְסוּקֵי הַפָּרָשָׁה

לְפָנֶיךָ מִסְפַּר שְׁאֵלוֹת אֲשֶׁר הַתְּשׁוּבָה עֲלֵיהֶן מוֹפִיעָה בְּלָשׁוֹן רַשִׁ"י בַּפָּרָשָׁה

הַתְּשׁוּבָה לְכָל שְׁאֵלָה מַתְחִילָה בְּאוֹת מְסֻיֶּמֶת (הַמּוֹפִיעָה בְּפִרּוּשׁ רַשִׁ"י). כַּאֲשֶׁר תַּרְכִּיב יַחַד אֶת הָאוֹתִיּוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁל כָּל תְּשׁוּבָה יִמָּצֵא מִלָּה הַמּוֹפִיעָה בַּפָּרָשָׁה:

א. מָה הַפֵּרוּשׁ הַשֵּׁנִי שֶׁל רַשִׁ"י עַל 'וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי'?

ב. מִי תִּבֵּל וְהִתְקִין כֵּלִים לְרוֹצְחִים?

ג. אֵיזוֹ אוֹת חֲסֵרָה בַּפָּסוּק 'וּמִלְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ'?

ד. מָה בָּאָה לוֹמַר הָאוֹת ה' בַּפָּסוּק 'יוֹם הַשִּׁשִּׁי'?

ה. לָמָּה כָּתוּב 'יוֹם אֶחָד' וְלֹא 'יוֹם רִאשׁוֹן'?

ו. כֵּיצַד מְפָרְשִׁים דִּבְרֵי אַגָּדָה אֶת הַכָּתוּב 'קְתָנוֹת עוֹר'?

מַהִי הַמִּלָּה?

אֶת הַפִּתָּרוֹן יֵשׁ לְהַזְהִיר בְּמַעֲרֶכֶת 'תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב' (לָרְשׁוּמִים בִּלְבַד)

שִׁימוּ לֵב - מִבְצָע מְיֻחָד וְזוֹשֶׁה פְּרָסִים יְקָרֵי עֵרֶךְ, לְפוֹתְרִים אֶת הַחִידָה יַחַד עִם בְּנֵי הַמִּשְׁפָּחָה בְּשֻׁלְחַן הַשַּׁבָּת!

פתרונות פרשת האזינו

יוסף דעת – אפשר למנוע מיתה?

בפרשת האזינו (לב, מח) כותב רש"י: 'שהיו ישראל אומרים, בכך וכך [לשון שבועה], אם אנו מרגישין בו, אין אנו מניחין אותו, אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים וכו', אין אנו מניחין אותו. אמר הקב"ה, הריני מכניסו בחצי היום וכו', ע"כ. והדברים תמוהים: כי אמנם בתיבת נח מוכן שאנשים חשבו שישברו את התיבה, או שהמצריים חשבו שלא יתנו לישראל לצאת, אבל כאשר מדובר במיתת משה, מה שייך לומר שישראל יאמרו שאין מניחים לו למות, וכי הדבר תלוי בידם למנוע את מיתתו?! וצ"ע.

להלן תקציר של חלק קטן ונבחר מתוך אלפי התשובות שנשלחו למערכת על ידי לומדי 'תורה שבכתב':

א. הכוונה שעל ידי התפילה היו יכולים למנוע את מיתתו, כי בתפילה אפשר להעביר את רוע הגזירה (כן תירצו הבאי בשדה והחידושי הרי"ם זי"ע והגר"ח שמואלביץ זצ"ל).

ב. עוד תירץ הגר"ח שמואלביץ זצ"ל, שמבואר כאן יסוד, שאם היו אומרים כל ישראל 'אדם שהוציאנו ממצרים וקרע לנו את הים וכו', ומכירין כולם עד כמה הם צריכים לו, אזי בכח הכרת הטוב שהיתה בהם, היו יכולים לפעול למנוע את מיתתו, ודבר זה קבע הקב"ה ממש בדרך הטבע, שאם מכירים באמת בטובה של האדם ושרבים צריכים לו, אזי מיתתו נמנעת.

ג. כיון שאמר לו הקב"ה 'זמות בהר' נעשה מזה דין שמשה צריך למות רק בהר, וכשיאמרו ישראל 'אין אנו מניחין אותו' הכוונה שלא יניחו לו לעלות להר, ואם לא יכול לעלות להר ממילא לא יתן שימות (נחלת יעקב על רש"י; ספרי דבי רב על ספרי; וכן תירץ הגרי"ז מבריסק זצ"ל).

ד. אולי אין הכוונה שלא יניחו לו למות, אלא שלא יניחו לו למות בהסתר במערה באין רואים כמו אהרן, וישמרו עליו שימות לעין כל וכולם יתעסקו בקבורתו בכבוד, ועל כך אמר הקב"ה הריני מכניסו בחצי היום למות במערה בהסתר ונראה מי ימחה (ספר שמנה לחמו).

ה. היינו שיאמרו ישראל שיעסקו עמו בתורה בלי הפסק, כך לא יוכל מלאך המוות לשלוט בו (זרע אברהם על הספרי בשם ספר גבול בנימין, וכ"כ בשפתי צדיק).

ו. אולי הכוונה שכאשר יבוא הזמן של משה שיושלמו חייו, אזי כל אחד יתן מתנה כמה רגעים מחייו, כמו שהיה אצל כמה צדיקים שתלמידיהם התגדבו לתת להם שעה או כמה שעות מחייהם, וכך יסברו ישראל להאריך את חייו של משה.

ז. כמו שאהרן רץ עם הקטורת ועצר את מלאך המות בעת המגיפה, סברו ישראל שיקטירו קטורת ובכך יעצרו את מלאך המוות.

ח. כי במלחמת מדין אמר הקב"ה למשה שמיתתו תלויה במלחמה זו, כך שהיו ישראל יכולים לומר שאין הם יוצאים למלחמה וממילא לא ימות משה (ספר אשכול יוסף).

ט. כמו שמצינו כמה עובדות בחז"ל על חכמי ישראל שהחיו מתים, סברו ישראל שאם ימות משה יאמרו לחכמי הדור שיחיו אותו.

חידוד בפרשה – קל וכבד:

היכן נזכר בפרשת האזינו בפירוש רש"י:

א. פירות קלים להתבשל.

ב. שעה קלה.

ג. לשון קל.

ד. קל וחומר.

ה. אינו מכביד.

תשובות:

א. רש"י דברים לב, יג: פירות ארץ ישראל שקלים לנוב ולהתבשל מכל פירות הארצות.

ב. רש"י דברים לב, כ: ובשעה קלה בטלו הבטחתם.

ג. רש"י דברים לב, טו: כשית - יש לשון קל בלשון כסוי.

ד. רש"י דברים לב, מו: הרי דברים קל וחומר, ומה תבנית הבית וכו'.

ה. רש"י דברים לב, יא: על גוזליו ירחף - אינו מכביד עצמו עליהם.

כמונה בקופסא – עזוב - עזרה

בפרשת האזינו כתוב (דברים לב, לו) וְאָפֵס עָצוּר וְעָזוּב, ורש"י מפרש: 'עזוב - מחוזק, כמו (נחמיה ג, ח) ויעזבו את ירושלים עד החומה, (ירמיה מט, כה) איך לא עזבה עיר תהילה', ע"ל. היכן עוד בחמשה חומשי תורה מפרש רש"י מילה משורש עזיבה שהכוונה על עזרה, ורש"י מביא שם את הפסוק בפרשתנו 'ואפס עצור ועזוב'?

תשובה:

בפרשת משפטים, רש"י שמות כג, ה: עזב תעזב עמו - עזיבה זו לשון עזרה, וכן (דברים לב, לו) עצור ועזוב, וכן (נחמיה ג, ח) ויעזבו ירושלם עד החומה, מלאוה עפר לעזוב ולסייע את חוזק החומה.

אהבת תורה

פרי עטם של לומדי תורה שבכתב

מבחן ב-1:45 בלילה!

לילה אחד, מוצאי יום שלישי פרשת כי תצא, בשעה 1:25 לאחר חצות ליל - נקלעתי לביהמ"ד קרעטשניף שבקרית גת, שם הייתי צריך להתעכב עד שתגיע ההסעה שתיקח אותי למחוז חפצי. לפתע נכנס בסערה יהודי יקר ושואל בקול, קורא אל חלל ההיכל: איפה יש כאן חומשים? הוא עבר במהירות על הארונות והשולחנות ולא נחה דעתו עד שמצא חומש עם ביאור על רש"י.

הבנתי שמדובר בעוד אחד ממאות אלפי לומדי 'תורה שבכתב', יהודי שלא יכול להירדם לפני שלומד ונבחן על הלימוד היומי... הוא ישב בבית המדרש ולמד יותר מ-20 דק' בדביקות (הלימוד של יום שלישי פרשת כי תצא הוא לימוד ארוך למדי...), עד שבשעה 1:45 בלילה (!) הוא ביקש ממני להשאיל ממני את הטלפון הנייד ובעיניים טרוטות ערך גם את המבחן הבסיסי, וגם את מבחן העיון.

ההצלחה האמיתית והגדולה היא לא הציון, אלא החיבור של עם ישראל לתורה שבכתב! כל מילה נוספת מיותרת!

בברכה מרובה, יצחק ר.

אם לא עכשיו אימתי

אני מודה לה' יתברך שזיכני להכיר את המפעל הגדול 'תורה שבכתב'. בחסדי ה' אני אברך כולל למעלה מ-30 שנה, זכיתי ללמוד בכולל: ש"ס, טור ובית יוסף, הלכות שבת, ברכות, איסור-והיתר, טהרה, מקוואות, חופה וקידושין, מילה וגירות, יום טוב, פסח, ועוד, אך מעולם לא זכיתי ללמוד ולהבחן על רש"י בפרשה, למרות שלמעשה זה תחילת ההבנה בתורה.

תמיד ידעתי שאני חייב פעם ללמוד את זה, אבל מתי?... הזמן חולף ולומדים עוד נושא ועוד נושא, אבל מה עם חומש רש"י? לאחר שזכיתי להכיר אתכם אני זוכה דבר יום ביומו, ממש כך, ללמוד חומש רש"י ולהבחן כל יום וכל שבוע. ומכאן אני קורא לכל האברכים שליט"א: אל תחזרו על הטעות שלי! אל תחכו להתבגר וללמוד רק אז חומש רש"י, התחילו כבר כעת!

ארז יצחק ג.

בזכות התורה

שמות הזוכים בהגרלות בפרשת נצבים וילך

זוכים בהגרלות אברכים ותלמידי ישיבות גדולות

נבחנים קבועים - 100 ₪: הרב **אליעד קדושי** - ביתר עילית, | הרב **אריה פינקל** - נתיבות, | הבה"ח **שמעון שמעיה** - ביתר עילית , קרלין | **סיכום יומי - 200 ₪:** הרב **ישראל מאיר כהן** - מודיעין עילית, כתר תורה | הרב **שמואל אוירבך** - מודיעין עילית, משנת אברהם | הרב **אהרן כהן** - קרית גת, | הרב **ישראל לוי** - בני ברק, אוהל דוד ושלום | הרב **אפרים רייכמן** - בני ברק, | הרב **אפרים בקר** - לוד, מקדש דוד | הרב **מתתיהו הלר** - מודיעין עילית, | הרב **אוריאל מיללקביץ** - ירושלים, מיר | הבה"ח **מרדכי כהן** - ירושלים, מיר | הבה"ח **אורן אדרעי** - ירושלים, דעת חיים | הבה"ח **אליהו בר** - בני ברק, | הרב **ישעיהו והב** - מודיעין עילית, בית אבא | הבה"ח **אריה גולדברג** - בני ברק, ירוחם | הרב **רפאל משה רפפורט** - ירושלים, רב עמרם חסידא | הרב **יהודה וינקל** - מודיעין עילית, ברכת יצחק | הרב **יונתן ישראל לרנר** - בני ברק, במחיצת הרשבי | הרב **שלמה בעלז** - ביתר עילית, | הרב **ישראל ברלין** - ירושלים, אהבת שלום | הבה"ח **שלמה בראון** - קרית יערים, באר התורה | הרב **ניסן ויניצקי** - ביתר עילית, | הבה"ח **אליהו ריביאב** - בני ברק, תורה בתפארתה | הרב **יצחק סרוסי** - בית שמש, שיח יצחק | הרב **מאיר וייזר** - מודיעין עילית, עמלה של תורה | הרב **בנימין זאב לוי** - בני ברק, פוניבז' | הרב **אשר יואל בלום** - ירושלים, באר יוסף | הבה"ח **דוד רובין** - ביתר עילית, מן ההר | הבה"ח **נתנאל מושקוביץ** - בני ברק, דעת אהרן | הרב **פנחס מנחם אלבוים** - קרית גת | **כמונה בקופסא - 150 ₪:** הרב **דוד שטרן** - ירושלים, מיר | הרב **יוסף נייהוז** - ירושלים, ברכת דוד ומשה| **חידוד בפרשה - 100 ₪:**הרב **מרדכי אליהו איגל** - ביתר עילית, באבוב | הרב **אלימלך גלנדואר** - בית שמש, בעלזא | **יוסיף דעת - 100 ₪:** הבה"ח **בניה מאזוז** - מעלות-תרשיחא, מאור התלמוד | הרב **שמואל ניסאן** - בני ברק, נחלת יעקב | **מבחן גמרא - ש"ס ובלכתך בדרך:** הרב **אלעזר כהן** - בני ברק, גרודנא | **מבחן הפטרה - סט נ"ך:** הרב **נתנאל מנת** - רכסים, כנסת חזקיהו | **מבחן שבועי 500 ₪:** הרב **ישראל מאיר ראה** - ירושלים, רצופות | הרב **שלום נח כ"ץ** - קרית גת, כנסת ישראל | הבה"ח **שמואל יהושע למברגר** - ביתר עילית, מעיני חכמה | הבה"ח **ישראל אשר צינוירט** - בית שמש, מעיני החכמה

זוכים בהגרלות תלמידי ישיבות קטנות וילדים

נבחנים קבועים - 50 ₪: יניק וחכים כמר **ישראל מנחם וויינפעלד** - בני ברק, יטב לב | הבה"ח **עוזריאל בן ציון גליק** - ירושלים, שבילי התורה | **סיכום יומי - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **מנחם שליידר** - ירושלים, זכרו תורת משה | יניק וחכים כמר **ברוך טוקצינסקי** - מודיעין עילית, דרכי יושר | יניק וחכים כמר **חיים רביב** - בני ברק, באר יהושוע | יניק וחכים כמר **ישראל בער סולובייצ'יק** - ירושלים, עץ חיים | יניק וחכים כמר **ישי דקל** - אלעד, דעת תורה | יניק וחכים כמר **שמואל קוק** - בני ברק, הליכות שמואל | יניק וחכים כמר **משה המאירי** - ירושלים, חמדת התורה | הבה"ח **מנחם מנדל רבינוביץ** - ביתר עילית, באיאן | יניק וחכים כמר **שלמה לנגסאם** - אלעד, דרכי אבות צאנז | הבה"ח **חנוך זונדל קליין** - בני ברק, תורת משה | הבה"ח **דוד ויסבלום** - ירושלים, סערט ויזניץ | יניק וחכים כמר **חיים בנימין לוצקין** - בית שמש, סקווירא | הבה"ח **יהושע ברוך לוי** - בית שמש, תולדות משה אריה | יניק וחכים כמר **אברהם יעקובסון** - בני ברק, | הבה"ח **אלכסנדר פינק** - בית שמש, בעלזא | יניק וחכים כמר **יחיאל טווערסקי** - ביתר עילית, כלל חסידי | יניק וחכים כמר **משה אליעזר בונן** - בני ברק, עטרת שלמה | יניק וחכים כמר **בערל בטלמן** - ביתר עילית, כלל חסידי | הבה"ח **מרדכי גומבו** - מודיעין עילית, אהל יוסף | יניק וחכים כמר **יוסף שלום פפניהיים** - בני ברק, תפארת יעקב | יניק וחכים כמר **יצחק שוורץ** - אלעד, דעת תורה | **כמונה בקופסא - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **מרדכי דנציגר** - ירושלים, נר יהושע **חידוד בפרשה - 50 ₪:** יניק וחכים כמר **אברהם יוסף רייזמן** - בית שמש, בעלזא **מבחן שבועי - 100 ₪:** יניק וחכים כמר **יעקב יונסי** - ירושלים, אבני שלמה | הבה"ח **יוסף וייס** - בית שמש, דושינסקי

שימו לב - בס"ד החל מהגרלות פרשת 'בראשית', תמהיל הגרלות וזכויות חדש, עם תוספת אלפי ש"ח ועוד זוכים רבים מדי חודש

תשפ"ז של תורה!

גם אתה יכול להפיץ את האור:
הצטרף עכשיו למערך מאות מזכי הרבים
המפיצים את הגיליון השבועי ברחבי ארה"ק

חייגו
לקו 'קול התורה'
בשעות המענה האנושי
בשלוחה 8 (אחרי בחירת השפה)

עדכנו
את פרטי בית הכנסת / הישיבה, והכתובת למשלוח

וקבלו
בכל שבוע את מארז הגיליונות חינם עד לפתח הבית בדיוק ישיר - לזיכוי הרבים!

לרישום והצטרפות ל'תורה שבכתב':
02-500-2018
נדרים+

מארה"ב: 1518-9881-351 | מאנגליה: 4433-0613-0131

מכון הוצאה לאור | אגף 'שיעורי תורה' | קו 'קול התורה' | מבחר שיעורים במגוון שפות וסגנונות | סיכומים ומבחנים | שעשועי תורה | הגרלות ופרסים | גיליון שבועי | ניוזלטר יומי

לפניות, תגובות והערות: ts025002018@gmail.com

טומאה - דפוס ספיד פרשת בראשית תשפ

יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל

דבר המערכת

"אמר רבי לוי בר חייא, היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (תהלים פד, ח) יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן.

אמר רבי חייא בר אשי אמר רב, תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן". (ברכות סד, א)

זה כבר למעלה מחודש ימים, החל מתחילת ימי הסליחות ועד לחתימת יום שמיני עצרת, זכינו להיות ברצף אחד בלתי פוסק של 'יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן'.

אך סיימנו את ימי הסליחות ותיכף הלכנו ונכנסנו אל ימי ראש השנה; עברנו אל עשרת ימי תשובה; המשכנו ליום הכיפורים; התקדמנו אל הימים שבין יום הכיפורים לסוכות, עליהם כבר כתב הדרכי משה (או"ח סי' תרכ"ד, ז) בשם המהרי"ל (הל' סוכה) 'יש שמתחילים לעשות הסוכה במוצאי יום הכפורים שנאמר יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל וגו'; צעדנו אל ימי הסוכות; פסענו אל יום הושענא רבה; הגענו אל יום שמיני עצרת ושמחת תורה.

והנה אנחנו כאן בפרשת 'בראשית'!

לאחר חודש שלם במהלכו הקדשנו שעות ארוכות לתפילות ותחנונים, שירות ותשבחות בבתי הכנסת, אנו חוזרים שוב אל ספסלי בית המדרש, איש איש למקום לימודו. בדרך דרוש ומליצה ניתן לומר שאנו נמצאים כעת במצב של **'היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה, זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (תהלים פד, ח) יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן.**

אולם, מנגינת 'יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל' של חודש תשרי, לא הגיעה לסיומה.

נהפוך הוא, היא ממשיכה כעת ביתר שאת וביתר עוז, עם התחלת לימוד ספר בראשית, חומש עם פירוש רש"י, בלימוד קבוע דבר יום ביומו, בקביעות איתנה ואמיצה.

•

אך לא מדובר רק **בכמות** ימי ושעות הלימוד, אלא גם ובעיקר **באיכות** הלימוד:

כאשר תחזינה עיניכם מישרים, הרי שגיליון זה אשר אתם מחזיקים בידכם ולומדים בו, הגיליון הראשון לשנה זו, לבש צורה חדשה ופנים חדשות באו לכאן.

תמורת מדורים שעסקו עד עתה בעיקר בפרפראות ופנינים יקרים על הפרשה, או מדורים שהילכו רק סחור סחור סביב לעצם הלימוד של חומש ורש"י, באו כעת מדורים משובחים ומושקעים העוסקים בהנחלת דרך הלימוד העיוני של פירוש רש"י, מדורים שבוודאי יביאו תועלת רבה ללומדי חומש ורש"י וישפכו אור יקרות על צורת הלימוד.

ובצדק ניתן לקרוא על כך את דברי רבי חייא בר אשי: **'תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל חָיִל יֵרָאֶה אֶל אֱלֹקִים בְּצִיּוֹן!**

אם עד היום עסקנו במשך כשלש שנים בחיבור יהודים אל הלימוד הנחוץ והקדוש הזה של חומש ורש"י דבר יום ביומו, הרי כעת 'בַּשָּׁנָה הָרְבִיעִת יִהְיֶה כָּל פִּרְיוֹ קֹדֶשׁ הִלּוּלִים לַה", אנו הולכים מחיל אל חיל ונכנסים בסייעתא דשמיא אל שערי לימוד חומש ורש"י **בעומק ובעיון!**

•

ברוך ה' אשר לא השבית גואל מישראל, והשאיר לנו לפליטה את זקני שארית בית ישראל, גדולי וגאוני התורה, עיני העדה מנהיגי הדור שליט"א, המנחילים ומעבירים לנו את מסורת התורה מדור לדור.

כפי שפורסם, זכינו זה מכבר, זכינו במערכת 'תורה שבכתב', להיכנס לפני ולפנים להיכלם של עיני העדה, מרנן ורבנן גדולי ומאורי הדור שליט"א, לשמוע את חובתנו ותפקידנו לקראת השנה הרביעית למפעלות 'תורה שבכתב'.

> **"עליכם לחבר את הציבור אל העומק שברש"י! להחדיר בקרב כל ישראל את דרך הלימוד בחומש ורש"י בעיון ובעומק! שיבינו שכל דיבור ודיבור ברש"י הוא עומק בתוך עומק לאין שיעור!"**

היה זה בהיכלו של **מרן ראש הישיבה גאון ישראל רבי דב לנדו שליט"א**. עמדנו בלשכת הגזית, משם יוצאת תורה והוראה לישראל, לכלל ולפרט. ומרן שליט"א אשר כל רגע מזמנו מדוד וקצוב, יושב ומתעמק בגיליונות 'תורה שבכתב' ובשאר ההוצאות לאור שזכינו בס"ד לזכות בהם את הרבים.

הס מושלך בחדר, הכל מצפים למוצא פי מרן שליט"א, עת הוא פותח בדבריו הבוערים כגחלי אש ומעמיד אותנו על החובה להנחיל בקרב הציבור את הידיעה שלימוד חומש ורש"י הוא לימוד עיוני עמוק, ובכל דיבור ברש"י טמונים רבדים עמוקים עד מאד.

כמלאך המכה על כל עשב ואומר לו 'גדל', מציב מרן שליט"א בפני צוות העורכים והמנהלים את השליחות הקדושה: **"התפקיד המוטל עליכם אינו לעסוק בחלק הדרוש והמוסר, לכך יש כבר רבים אחרים וטובים, אלא עליכם לחבר את הציבור אל העומק שברש"י! להחדיר בקרב כל ישראל את דרך הלימוד בחומש ורש"י בעיון ובעומק! שיבינו שכל דיבור ודיבור ברש"י הוא עומק בתוך עומק לאין שיעור! לכו בכוחכם זה והושיעתם את ישראל!"**. - קרא מרן ראש הישיבה שליט"א בבהירות וחדות.

ובאותו הרגע נפל דבר בישראל, וענינו ואמרנו 'נעשה ונשמע!'.

והנה נותנים אנו לפניכם היום ברכה והרי שלכם לפניכם, הגיליון המחודש מלא מזון אל זן במדורים אשר ישבחו ויחדדו את לימוד חומש ורש"י בעיון.

לכו ונלכה באור ה' מחיל אל חיל!

כל העולם נברא בשבילך!

בראשית תשפ"ו

בשבילך

נברא העולם

בזכות התורה ובשביל ישראל שקיבלו בראשית

ופה אתה עושה בשבילך?...

תִּקְרְאוּ לְשַׁבָּת...

עונג!

הי כו נו!

יצירת המופת שרבבות ציפו לה

הספר שיהפוך לכל המשפחה את הפרשה לעונג ואת השבת למתנה

חיכו ממתקים וכולו מחמדים, תוכו רצוף אוצרות יקרים מפז של חידושים וביאורים, עיונים וחקירות, ידיעות וגילויים, פרפראות ופנינים מאירים, קושיות וחידודים, עובדות וסיפורים, על פרשיות השבוע ערוכים ומסודרים לשולחן השבת קודש ולכל ימות השבוע, לכל בני המשפחה, להורים ומורים

ערוך מחדש מתוכן הגיליונות הנפלאים מבית היוצר של המפעל העולמי 'תורה שבכתב'

המפעל העולמי
תורה שבכתב
עידוד לימוד וידיעת התורה הקדושה עם פירוש רש"י

בשבועות הקרובים בעז"ה בחנויות הספרים

לבירור אודות מועד השקת הספר ולהזמנה עם משלוח ישיר עד הבית

נדרים פלוס
ככה חכמים הופכ

שלוחה 8
לאחר בחירת שפה

02.500.20.18

ts025002018@gmail.com

טופס ספיד פרשת בראשית תשפה - טוטמיה

בראשית
מתיקות ההתחלה!

"וזהו תכלית ועיקר רצונו של השם יתברך, שיתחדש מצד האדם חשק חדש לדברי תורה... ומהחשק החדש משיג האדם התחדשות בדברי תורה... כי בהתחדשות הדבר הוא התעוררות החשק הגדול, ואז הוא טועם המתיקות בעמקי הלב..." (הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע, פרי צדיק)

שוב אנו זוכים לעמוד בשערי חומש בראשית, ולחוש שוב את הטעם המתוק מדבש ונופת צופים, שוב אנו זוכים ביום אסרו-חג שמחת התורה להתיישב לאחר תפילת שחרית עם חומש בראשית ולהתחיל מחדש, בהתרגשות וברעננות את הלימוד היומי עם הפסוק הראשון בתורה שבכתב: בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ...

"הוא התעוררות החשק הגדול, ואז הוא טועם המתיקות בעמקי הלב..."

שוב אנו זוכים לשוב אל נקודת ההתחלה, ולהתחיל ללמוד את פירוש רש"י הקדוש על התורה: "בראשית - אמר רבי יצחק, לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם (שמות יב, ב), שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית".

ונגד עינינו עולה פירושו של הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע שפירש בדרך מליצה את לשון רש"י 'ומה טעם פתח בבראשית', שאין כאן לשון שאלה ותמיהה, אלא לשון קריאת התפעלות **"מה טעם פתח בבראשית! כלומר: מה מתוק הוא הטעם של הפתיחה בבראשית..."**.

העולם שנברא היום

ברם, אין כאן רק ענין סמלי וציון דרך של התחלה חדשה, אלא כל עומק המשמעות של "פרשת בראשית", כולו אומר התחדשות של אמת. פרשה זו טומנת בחובה מסר של התחדשות תמידית ובלתי פוסקת, כפי שמבארים גדולי הדורות, שבריאת העולם, עליה אנו קוראים בפרשת בראשית, לא התרחשה רק פעם אחת בלבד לפני חמשת אלפים ותשפ"ז שנים. אלא בורא עולם מחדש את הבריאה, ואת כל אחד מאתנו, בכל יום ויום ובכל רגע ורגע.

כך כותב המהר"ל מפראג זי"ע (חידושי אגדות מסכת עבודה זרה, דף ג, ב): **"בכל יום ויום הקדוש ברוך הוא מחדש מעשה בראשית, לכך נחשב כל יום לבריאה בפני עצמה"!**

נפלאים הם גם דבריו של הגאון רבי חיים מוולאז'ין זי"ע בספרו נפש החיים (שער א' פרק ב): "בעת בריאת העולמות כולם, בראם והמציאם הוא יתברך יש מאין בכוחו, כן מאז כל יום, וכל רגע ממש, כל כח מציאותם וסדרם וקיומם תלוי רק במה שהוא יתברך שמו משפיע בהם ברצונו יתברך כל רגע כח ושפעת אור חדש. ואילו היה הוא יתברך מסלק מהם כח השפעתו אף רגע אחת, כרגע היו כולם לאפס ותהו" (הקדמת תיקוני זוהר דף יז עמוד א), ע"כ.

סימוכין לקביעה זו שהבריאה מתחדשת תדיר, מביא שם רבי חיים מוולאז'ין זי"ע מנוסח ברכת יוצר-אור, שאנו אומרים בכל יום בתפילת שחרית, כפי שתיקנו לנו אנשי כנסת הגדולה: "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית". בסוף הברכה אומרים אנו שוב: "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית".

הוי אומר: פרשת בריאת העולם, עליה אנו לומדים בימים אלו, היא לא רק פרשת הבריאה לפני ה'תשפ"ז שנים, אלא היא פרשת הבריאה המתרחשת ממש ברגעים אלו, בהם הקב"ה מחדש אותנו שוב ושוב.

ומכאן נובע הכח של יהודי להתחדש תמיד בכוחות דשנים ורעננים!

פרשת בראשית נושאת עמה את הבשורה המרעננת, כמים קרים על נפש עייפה של כל יהודי: עולם חדש נברא! מדובר בהתחדשות אמיתית! שכן העולם של היום אינו העולם של אתמול ושלשום, אנו נמצאים כעת בעולם חדש לחלוטין.

התחדשות זו נוגעת לכל תחומי החיים, וגם ללימוד פרשת השבוע חומש ורש"י - ממנו אנו שואבים את מקור כח ההתחדשות. בין אם למדת עד היום חומש ורש"י בכל יום, ובין אם לא זכית לכך עד היום, כעת הזמן להתחיל מחדש:

כעת הזמן לקחת חומש בראשית, ולהתחיל שוב בהתחדשות וברעננות ללמוד חומש ורש"י כל יום ויום!

שהם עתידים להתחדש כמותה

את תחילת פירושו על התורה פותח רש"י בשאלה שהיה צריך להתחיל את התורה מ**"החודש הזה לכם"** שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל.

דורשי רשומות דרשו, שלא לחינם קבע הקב"ה את מצות 'החודש הזה לכם' כמצוה ראשונה בתורה, עד שהיה צד שמצוה זו תופיע גם בפסוק הראשון התורה. אלא משום שיש במצוה זו מסר חשוב ויסודי שכל יהודי צריך להשריש בקרבו:

מסר ההתחדשות של חידוש הלבנה!

בני ישראל מונים את חודשי השנה על פי מחזור הלבנה, ואומות העולם מונים לפי חודשי החמה (סוכה כט, א). בכך טמון רעיון נשגב: הלבנה מסמלת את ההתחדשות. באמצע החודש היא נראית בשלימותה, אט אט היא מתקטנת ונעלמת, ושוב פעם היא מתחדשת בתחילת החודש הבא, וכך חוזר חלילה בכל חודש וחודש. לעומת זאת, השמש אינה מתקטנת ואינה מתחדשת, השמש של היום נראית בדיוק כמו השמש של אתמול.

האומות מונים לחמה, כי אצל הגוי אין מציאות אמיתית של התחדשות, מה שהיה אתמול אצל הגוי - הוא שיהיה היום. אבל בני ישראל מונים ללבנה המתחדשת באורח תמידי, כך גם בני ישראל מתחדשים תמיד.

התחדשות הלבנה מסמלת את כח ההתחדשות של יהודי, הכח המעניק לו עוז ותעצומות להתחיל תמיד מחדש בכוחות רעננים, שעל כך אנו אומרים בקידוש לבנה "עטרת תפארת לעמוסי בטן **שהם עתידים להתחדש כמותה"**.

על כך כותב רש"י שהיה צריך להתחיל את התורה מ"החודש הזה לכם", משום שהמסר הנלמד מפרשת החודש, יסוד ההתחדשות, הוא היסוד החשוב והראשון שצריך יהודי להעמיד נגד עיניו שעה שהוא מתחיל שוב את התורה בפרשת בראשית.

מה חדש?

אמרת שפר אמר הגאון רבי דוד פוברסקי זי"ע, ראש ישיבת פוניבז': דרכם של אנשים, שכאשר אדם פוגש את חברו, הוא שואל אותו "מה חדש?". ויש להתבונן, מנין לו, לשואל, שיש חדש, עד שהוא שואל "מה חדש?". אלא, משמע מכך, שנפש בני אדם מרגישה שהעולם בנוי על התחדשות תמידית. בורא עולם המחדש את הבריאה בכל יום ובכל רגע, נתן לאדם כח להרגיש בהתחדשות זו הרוחשת ללא הפסקה.

הבה אחים, נאחז בכוח נפלא זה - "כוח ההתחדשות", ובסייעתא דשמיא נפתח שוב חומש בראשית, ונתחיל שוב מהתחלה, בהחלטה נחושה שבזאת השנה נעשה לעצמנו את הדבר הנכון ונלמד בכל יום את פרשת השבוע עם פירוש רש"י בעיון ובהבנה.

אל קבלה והחלטה זו נצרף כמובן גם תפילה חמה לבורא עולם המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית, שיחדש כנשר נעורינו ויתן לנו את הכח חדשים לבקרים להתחדש ולהתחזק בלימוד קדוש זה, בבחינת 'בכל יום יהיו בעיניך כחדשים', אמן.

הגיע הזמן שתעשה בשבילך!...

המה מעידים

נטפי דיו מקולמוס הלב של לומדי 'תורה שבכתב' המעידים על המהפך המבורך והשינוי לטובה שהתחולל בחייהם בזכות לימוד חומש ורש"י דבר יום ביומו

הצלתם והוארתם לי את החיים

בשורות קצרות אלו רציתי להודות לכם כי שיניתם את חיי וחיי כל משפחתי. מטבע הדברים ועקב רגישות הסיפור הכואב והאישי שלי, אני לא רוצה לכתוב יותר מדי, רק אכתוב שאני אברך ומתמודד עם הרבה קשיים ברוחניות ובגשמיות ובעקבות זה כל המשפחה עלתה על שרטון עם הרבה מאד בעיות, והמבין יבין.

לפני תקופה ראיתי את העלון שלכם והייתי בתקופה של חושך נוראי בלב ובנשמה, דיברתם שם בפרסום על דקות של אור ועל להאיר את החיים עם הלימוד של חומש ורש"י וכו', אבוש ואודה שלא פתחתי גמרא הרבה שנים ובעצם שום ספר, אבל ניגשתי לארון ובייאוש פתחתי חומש ורש"י והתחלתי ללמוד את פרשת השבוע.

אני לא אשקר לכם, לא הרגשתי שום אור...

לא יודע למה, אבל היה לי דחף בלתי מוסבר, ולמחרת ניסיתי שוב, ואז בהשגחה פרטית עליונה ראיתי ברש"י הקדוש דיבורים מחזקים מאד שהיו ממש שייכים למקרה שלי, והיו בשבילי ממש קרן של אורה מן השמים ומסר עוצמתי וחזק מאד ששינה לי את כיון החשיבה.

אני עדיין מתמודד וקשה לי מאד אבל מאז אני לא מוותר אפילו יום אחד על חומש ורש"י היומי, וכן! אני לא אשקר! האורתם לי את החיים!

לא יודע להצביע בדיוק על איך ומתי זה קרה, אבל אם אני מסתכל חצי שנה לאחור - החיים שלי השתנו מקצה לקצה, זה פשוט מאיר לנו את הבית, פתאום יש לי ברכה במה שאני עושה, ואני רואה הרבה מאד אור ושמחה לצד כל הקושי וההתמודדות שאני עובר.

אני יכול לסכם את זה במשפט אחד: פשוט הצלתם לי והארתם לי את החיים באמצעות התורה הקדושה ואני אסיר תודה לכם על זה!!!

שם נא ואכתוב את שמי רק בקיצור ואכתוב תיבות בא.

התרגשות שלא חוויתי מעודי

את המכתב הזה אני כותב כעת בפרשה אחת לפני האחרונה, פרשת האזינו. ואני מלא התרגשות שלא חוויתי מעודי. נכון שאני אדם מבוגר כבר, אבל מעולם! מעולם לא סיימתי את התורה שבכתב! נכון שאני אומר שניים מקרא מהבר מצוה, ונכון שגם למדתי חומש בחיידר, ונכון שאני לומד הרבה גמרא ודברים אחרים, אבל את דברי התורה שהקב"ה נתן למשה רבינו, את הדבר הבסיסי והיסודי הזה לא למדתי מעולם מתחילתו ועד סופו כלימוד אמיתי. זה מצמרר וזה כואב, וכשאני כותב את זה אני נשנק מדמעות אבל זו האמת והיא צריכה להיאמר גם אם היא לא נעימה לי...

למרות שכעת ב"ה מאד נעים לי!! כי כמו שכתבתי כעת אני זוכה בס"ד בעוד פרשה אחת לסיים את כל התורה שבכתב כולה מהחל ועד כלה בסדר הלימוד המדהים שלכם שהנחלתם לעם ישראל, ללמוד כל יום, ושלא לדבר על המבחנים והגיליונות וכל הפעילות המיוחדת שאתם עושים כל השנה ללא לאות.

חשבתי הרבה איזו הכרת הטוב אני יכול לתת לכם, אמנם חשוב לתרום לכם, ואני בטוח שכל שקל שתורמים מסייע לפעילות, אבל באופן אישי לא נראה לי שכמה מאות שקלים שלי שאני יתרום בעז"ה יבטאו באמת את ההכרת הטוב העצומה שאני חש כלפיכם, ולא יבטאו אפילו קמצוץ מההתרגשות שלי כעת, חשבתי הרבה איך אני יוכל להחזיר לכם טובה על זה והגעתי למסקנא שלפי מה שנראה מהפעילות שלכם, הרי הדבר שהכי ישמח אתכם, יהיה שאני אקבל על עצמי בס"ד להמשיך עוד שנה גם בשנת תשפ"ז ללמוד ולהיבחן בלימוד היומי בכל יום.

בס"ד אני מקדיש את הלימוד הזה לזכותכם, שהקב"ה יחזיר לכם בכפל כפליים כל מה שאתם צריכים בזכויות העצומות שרכשתם לעצמכם, כי אני בטוח שאפילו אתם לא מודעים להיקף הבלתי נתפס של יהודים שלומדים כל יום בזכותכם, גם אם הם לא נבחנים, תחזקנה ידיכם ותמשיכו לעשות חיל ותזכו למצוות!

בהתרגשות לצאת והכרת תודה לצאת יב. מאושפיז

להרגיש את שמחת התורה

לכבוד מפעל התורה העולמי 'תורה שבכתב'. הנני היום נושק כבר לגיל חמישים, ואודה ואתודה כי זה לי הפעם הראשונה שהתרגשות אוחזת בי לקראת יום טוב של שמיני עצרת ושמחת תורה, בו כל כלל ישראל מסיימים את קריאת ולימוד חמשה חומשי תורה. האמת שעד היום לא הרגשתי קשר מיוחד ואישי לסיום התורה ביום שמחת תורה, אלא היה זה אצלי סתם חג של שמיני עצרת אשר כאילו 'משום מה' נבחר לשמוח בו את שמחת סיום חמשה חומשי תורה, אך לי עצמי לא היה בזה שום מימד של 'שמחת סיום', אך השנה ככל שמתקרבים הימים לחג שמחת תורה הרי בזכותכם אני מרגיש כמו שמרגישים לומדי הדף היומי באמצע מסכת נדה כשהם יודעים שהם עצמם עומדים לסיים את הש"ס (על אף שהצטרפתי רק בפרשת יתרו וכנראה שבשנה הבאה ההתרגשות שלי תגדל עוד). אין מילים בפי להביע את גודל הכרת הטוב אליכם!

ב. קיין

שינה לי את כל צורת הלימוד

אתם מפרסמים בעלון שלכם 'שמעו ותחי נפשכם' על השיעורים שיש בקו 'קול התורה' שע"י מפעל תורה שבכתב, ואני רוצה לומר לכם שאכן שמעתי - וחייתה נפשי!! קודם כל, זה שינה לי את צורת הלימוד, איך לומדים חומש ורש"י, מה קשה, ומה ההבנה, ולא סתם ללמוד או לומר את החורש"י. ודבר נוסף: אני נוסע כל יום בתחבורה ציבורית, ברכבת או באוטובוס בינעירוני, ויוצא לי להיות על גלגלים הלוך ושוב זמן מכובד, והחלטתי להקדיש את הזמן הלוך לשמיעת השיעור, ואת הזמן חזור לשינון התורה מתוך החומש, ואחרי זה לקראת סיום הנסיעה אני עורך את המבחן, ואני אסיר תודה לכם שבמקום לבהות בנופים המתחלפים, התחלתי לנצל את הזמן לשמוע שיעורים בהירים ומיוחדים שמכניסים טעם וחיות לחיים, אשריכם! ותמסרו תודה לרמי"ם הנפלאים שכולם מוסרים שיעורים בטוב טעם ודעת.

י. ארמן

אור בין הפנים

שלום וברכה! רציתי לספר בקצרה על פועלכם: אבי שליט"א לרפו"ש, חולה ב'טרשת נפוצה', כיום הוא נכה 100% לא עלינו, והאבר היחיד שפועל הוא המח בלבד. חשבתי לעצמי במה אני יכול קצת לשמח אותו, יום אחד בעת הליכתי ברחוב אני רואה את שלטי הפרסום המרהיבים במעלת לימוד החומש עם רש"י, וההחלטה נפלה... מאז אני מקליט בכל יום בקו מיוחד שפתחתי לצורך הענין את החומש רש"י של אותו היום! ואבא שלי מקשיב ולומד בכל יום את הלימוד היומי בחומש ורש"י, רציתי לומר לכם תודה, ושוב תודה ותודה על האור החדש הניכר בפני אבי!!! תמשיכו... מי יודע כמה אנשים זקוקים לקצת אור בעיניים.

אפריים ל.

ריקוד של שמחה ופיוס

שלום וברכה למצדיקי הרבים ככוכבים, לא אגזים אם אומר שכולי צמרמורת ורעד חולף בגווי. אמנם כבן שישים אנוכי וכבר סיימתי את התורה שבכתב עשרות פעמים בחיי, או שכך רק חשבתי... כי מאז שהתחברתי למפעלכם הנאדר בקודש, גיליתי שלא סיימתי את התורה ואיני יודע את התורה, אך במקום לשקוע לייאוש תפסתי את חבל ההצלה שזרקתם לי והתחברתי למפעל הקדוש בעוז ותעצומות והקפדתי יום יום חוק ולא יעבור על הלימוד היומי, גם בזמנים קשים הקפדתי ביתר שאת על הקביעות שאתם כל כך מחדירים בצורה מדהימה, וכעת שאני עומד בסוף חמשה חומשי תורה שלמדתי לראשונה בחיי בעיון, בהבנה, בידיעה, פשוט 'חייתי' את דברי התורה הקדושה ופירוש רש"י הקדוש.

זה ממלא אותי בהתרגשות עזה וסיפוק עצום, וב"ה לראשונה בחיי אני מחכה ומצפה לריקוד עם התורה הקדושה בריקוד שיהיה שם גם שמחה עצומה וגם פיוס שאפייס בלי נדר את התורה על שנים רבות שלמדתי ביעף בלי להבין ובלי להעמיק בתורה שניתנה לנו מסיני והפכה אותנו לעם הנבחר. ישלם לכם ד' גמולכם הטוב ותזכו להמשיך להפיץ אורה זו תורה עוד רבות בשנים.

בן ציון ג. ישעיהו

מכתב של כבוד בבית

אני רוצה להודות לכם מעומק הלב, על המתנות ששלחתם לי על ההשתתפות במבחנים על בראשית שמות ויקרא, ואסביר את תודתי:

אני בחור מבוגר, כ-8 שנים כבר חלפו מאז שסיימתי את סדרי הישיבה, שכן בישיבה שלמדתי הלימוד מוגבל עד שיעור ג' ישיבה גדולה. בשנים האחרונות אין לי ישיבה מסודרת, ובהוראת רבותי אני עובד כל היום, חצי יום מלמד תשב"ר, ובחציו השני עובד בעבודה צדדית, וקובע עיתים לתורה מדי ערב. כמובן שאני מלא קנאה והערכה בבחורים ואברכים שזוכים לעסוק בתורה כל היום, שזה בוודאי הדבר הנכון והראוי והלוואי והייתי יכול גם אני לעשות כך, אבל רבותי המכירים את יכולותיי הורו לי כהוראה פרטית ואישית לנהוג כך.

לצד קביעת עתים לתורה בערב, הצטרפתי גם אני ללומדי ונבחני 'תורה שבכתב', כאשר את החומש רש"י אני לומד פה ושם, בזמנים לא זמנים ובין פרק לפרק, אני מקפיד על זה מאד.

אך נוצר מצב שאין לי סדר לימוד מסודר כישיבה או כולל, וההורים שלי ומשפחתי מסתכלים עלי בתסכול על שאני עובד ולא לומד כל היום, בזמן שהם הורגלו משנות לימודי בישיבה שחזרתי כל תקופה עם תעודות הצטיינות ופרסים שנתן להם את ההרגשה הטובה שזכו לבן העוסק בתורה, ומה לעשות שהיום אף אחד לא יודע לתת לי תעודות על סדר הקביעת עיתים לתורה שלי - והיחס והערכה אלי בבית רק ירדו וירדו.

מה שקרה כעת זה לא יאומן, בסך הכל מדובר במבחני חומש רש"י, לא מדובר במסכתות, וגם לא במקצועות הלכתיים מורכבים, אבל לראשונה בשנים האחרונות הגיע לביתי "תעודת הצטיינות" על איזשהו לימוד, ההורים קיבלו את המבט הנכון על סדרי הלימודים שלי, ולראשונה החלו להאמין לי ובי והחלו להעריך שאני לומד כל יום למרות כל הקושי.

המתנות ששלחתם אמנם היו על 'חומש רש"י' אבל הם היו עבורי כתעודה על כל הלימודים שלי!

אגב, את המבחנים התחלתי לפני כשנה וחצי, זאת לאחר כמה שנים שאני מקפיד על הלימוד דבר יום ביומו, זאת תודות לעלון שאתם מוצאים לאור, תחזקנה ידיכם. ובמקום הזה אודה לכם מעומק הלב על המתנה והיחס ששלחתם לי, ואני משוכנע שהעלות של הפרסים אינם כסף קטן, רק לחשב את ההזמנות ועוד המשלוח עד הבית ועוד, ולכן אודה מאד לתומכים והמסייעים. ויהא רעוא מן שמיא שתזכו להגדיל תורה ולהאדירה וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה, אמן.

מענוך הלב: ש. מ.

חיות מיוחדת בעבודת ה'

למערכת מזכי הרבים מפעל התורה 'תורה שבכתב'.

אני רוצה להודות לכם על כל הפעולות ובפרט על 'השירה שבכתב' שהוצאתם לאור לרגל שבת שירה, ואני – כמו עוד רבבות – אומרים בו בכל יום את שירת הים על פי פירוש רש"י. זה שנה שניה שאני מצטרף למבצע שירה שבכתב, ואני יכול לומר לכם שב"ה מלבד מה שהלימוד היומי של חומש ורש"י עושה לי לנפש ולבית ולכל החיים - השירה שהתחלתי לומר בכוונה הכניס בי חיות מיוחדת בעבודת השם, גם כי זה משפיע על עוד חלקים בתפילה ובעבודת השם שפתאום עוצרים לחשוב ולא ממשיכים במלומדה כמו שעשינו מימי הילדות, אמנם בעקיפין גרמתם לי לחשוב הרבה ולשנות הרבה, ובנוסף גם העובדה שחושבים על השירה, והניסים העצומים בכל יום, הרי זה מצווה מדאורייתא שאומרים בכל יום את זכירת יציאת מצרים וכשמתחברים בהבנה וכוונה אז כל נושא ההודאה להשי"ת הופך למשהו מחובר ומרגש הרבה יותר, ועל כך אני רוצה לומר לכם תודה, הרבה מעבר לתודה הענקית שאני חב לכם על כל המהפכה שעשיתם בעולם עם לימוד התורה שבכתב.

שוער ב.

אתה 'משלנו'!

אני רוצה לשתף אתכם באנקדוטה קטנה, אבל לדעתי היא מבטאת המון. אתמול יצא לי להתפלל מעריב מאוחר מאד בשטיבלאך מקומי. בקושי היו אנשים וחיכינו זמן רב למנין. ובהמתנה, אני רואה בפינה יהודי מבוגר שלומד חומש. לכאורה, מראה שגרתי ביותר בימינו אנו (לפני כמה שנים זה היה מחזה שגורם להרמת גבה...) אבל אני ישר שמתי עליו עין, ואמרתי לעצמי 'הוא משלנו'...

אחרי התפילה, הוא שאל אותי אם אני מגיע לאזור מגוריו ושמחתי לקחת אותו טרמפ לביתו. בדרך, איך לא - הוא הוציא את הפלאפון וערך את המבחן היומי של תורה שבכתב.

לא יכולתי להתאפק, ואמרתי לו - ראיתי עליך בבית הכנסת שאתה משלנו... הבנתי מיד שאתה נבחן של תורה שבכתב אם אתה לומד חורש"י ב-2 וחצי בלילה...

הוא חייך וענה: אני לא מפספס אפילו יום אחד! זה העונג שלי שמשנה את החיים שלי גם בגיל שלי...

פתאום, הבנתי שזה כבר נהיה ממש 'חבורה'. אמנם מדובר ברבבות רבבות אנשים, מכל העדות והחוגים, אבל זה זיק בעיניים ומבט טהור, שרק מי שהוא 'אחד משלנו' יבין אותו.

אז אני רוצה לנצל את הבמה של הגיליון השבועי, כדי לקרוא לכל עם ישראל 'בואו להיות משלנו!'

אוהיון ר. אושפיז

שלחן השבת השתנה

את המכתב הזה רציתי לשלוח כבר זמן רב, להודות על כל הפעילות שלכם לעידוד הלימוד והעמקה בדברי רש"י, בזכותכם שולחן השבת אצלינו בבית השתנה ללא היכר, פתאום אנחנו מוצאים את עצמינו מאריכים כ-3 שעות בסעודה בהשתעשעות עם הילדים בחידות ושאלות בדברי רש"י, ממש עונג שבת.

בהוקרה: אנשיל ב.

קיבלתי כוחות חדשים

יישר כוחכם על המיזם המדהים והנפלא מאד מאד. היה זה כשהייתי בבין הזמנים אחר כמה מסלולי הליכה, והייתי מותש וסחוט מעייפות כפשוטו, נכנסתי למיטה בתקווה להירדם מיד אך משום מה לא הצלחתי לישון, עד שנזכרתי כי בראש שלי היה משהו שלא עשיתי היום - את ההספק הקבוע שלי בלימוד חומש ורש"י - לא עשיתי. וכשנזכרתי הרגשתי פתאום כוחות על טבעיים לעשות את ההספק והמבחן, ובעת הזו עמדה נגד עיני הגמרא 'קבעת עיתים לתורה?' והתענוג היה נפלא עד מאד, ממש יישר כח עצום על שזיכיתם אותי!

יוסף ליפן

השיעורים השתנו

ברצוני להודות לכם על מה שנתתם לי. זכיתי בחסדי ה' כי גמל עלי, למסור שיעורים בישיבה על פרשת השבוע, בעיקר ווארטים, סיפורים רעיונות וכו', אבל מאז שהתחלתי ללמוד בקביעות את פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק' השיעורים השתנו לבלי הכר, אני שולט בפרשה על כל מכמניה, יש לי ידיעה מקיפה בכל רחבי הפרשה וממילא התוכן נהיה עשיר יותר מלא וגדוש, אחרת לגמרי! שיעור ברמה אחרת! עם הרבה עומק והבנה בפרשה.

בתודה רבה: חיים יצחק ב.

הפכתי לאוש אחר

לכבוד מערכת תורה שבכתב ולתורמים הנכבדים. אני רוצה להודות לכם מכל הלב על ההשקעה המרובה. לימוד חורש"י שינה אותי כפשוטו, זה ממש להפוך ולהיות בן אדם אחר לגמרי, עם קביעות של ללמוד ולהיבחן, בזכותכם זכיתי וזוכים עוד מאות אלפי יהודים להכניס לימוד זה במסגרת של לימוד קבוע עם סיפוק והנאה, אין בפי די מילים להודות על כל מה שעשיתם בעבורי, שכאמור נהייתי בן אדם אחר ממש.

ישראל ב. מבני ברק

בתלת הוי חזקה

לקראת סיום התורה והתחלתה מבראשית, אני רוצה לומר לכם יישר כח, על כי ב'תלת הוי חזקה', זו לי הפעם השלישית שאני מסיים, ובס"ד מתחיל פעם רביעית את התורה הקדושה, במסלול הלימוד היומי, כל יום בלי לוותר. אני לא יכול לפרט יותר מדי אבל לא תהא זו גוזמא בכלל אם אכתוב לכם ששיניתם לי את החיים! פשוטו כמשמעו! מהרבה בחינות החיים שלי השתנו בזכות הלימוד הזה, ברוחניות ובגשמיות, בגוף ובנפש, ואני מבקש מכם, רק אל תעצרו! תמשיכו! עם ישראל צריך אתכם!

לאורך כ.

"כל עילה בפירוש רש"י"
היא יהלום"

מאמר מאיר עיניים ומתוק לנפש, מאוצרות המחשבה של

הגה"צ רבי אביגדור מילר זצ"ל

אודות הגישה הנכונה והמבט המרומם על לימוד חומש עם פירוש רש"י הק'

= מעובד ומלוקט מתוך שיחותיו כפי שנרשמו בידי תלמידיו ושומעי לקחו =

תשואות חן למכון 'תורת אביגדור', על שנהגו בנו עין יפה לזיכוי הרבים לרגל התחלת התורה מ'בראשית'

רש"י שלישי שיש בתורה פנימיות ועומק

יש מחנכים השואלים, כאשר לומדים חומש עם ילדים צעירים, אולי כדאי להתמקד איתם בהבנת הפסוקים לפי 'פשוטו של מקרא', דהיינו לפי הפשט שכתבו שאר מפרשי הפשט, במה שנראה יותר כפשט הפשוט, במקום ללמוד עמם את פירוש רש"י.

והתשובה על כך היא: לא ולא! כבר מגיל צעיר יש לדעת שחומש לומדים רק עם פירוש רש"י! בפרט אצל צעירים לימוד פירוש רש"י הוא נחוץ מאד, כי רש"י מלמד אותם שהתורה היא לא רק פשט אלא יש בה פנימיות ועומק רב. מי שמתרגל מצעירותו להבין שהתורה היא רק פשטות הפסוקים, יהיה קשה מאוד להסביר לו בעתיד שהתורה היא חכמה אלקית המלאה בסודות הטמונים מתחת לפני השטח, עמוק עמוק עד אין חקר. הענין הזה יהפוך למלחמה תמידית עבורו, ובראשו יתקיים מאבק פנימי בין הפשטות לפנימיות.

מה הפירוש 'בראשית'?

למשל, ילד יהודי שמתחיל חומש בראשית, לומד מיד ש"בראשית" אין פירושו רק סתם "בתחילת", אלא גם "בשביל ישראל שנקראו ראשית". הוא לומד שהקב"ה ברא את העולם עבור עם ישראל. אמנם הוא עוד לא מבין מדוע זה כך – מדוע ברא הקב"ה את העולם עבור עם ישראל, ואנו מצידנו איננו מקדישים זמן רב להסברים פילוסופיים, אלא דואגים לקבע בדעתו את הידיעה הפשוטה הזו, בלי להוסיף הסברים נוספים.

בשלב מאוחר יותר בחיים נוכיח לו שזה חייב להיות כך. נסביר לו שהעולם לא נברא עבור כבשים ופרות, אלא עבור בני אדם, ולא עבור סתם בני אדם, אלא עבור בני אדם טובים. ולא סתם עבור בני אדם טובים, אלא עבור הטובים ביותר, בשביל התורה ובשביל ישראל. אולם בתחילת הדרך איננו משקיעים בהרחבת נושאים אלו שהנפש הצעירה עדיין אינה בשלה להעמיק בהם, אלא מזדרזים להחדיר בו את הידיעות הנחוצות והמושגים הישרים, לפני שהגשמיות תשתלט עליו וכל חייו יהיו מלאים בספקות.

בימינו יש כל מיני מוסדות חינוכיים הקוראים לעצמם 'מתוקנים', ויותר נכון לקרוא להם 'מסוכנים', שמלמדים בתחילה רק את ה'פשט' בלי פירוש רש"י. וזה אסון חינוכי, כי כבר מגיל צעיר יש לדעת שהתורה כולה היא חכמה אלקית, והיא מלאה עומק וסודות טמירים, וזו הדרך שבה אנו צריכים להתחיל בחינוך ילדינו.

פירוש רש"י הוא יסודות לחיים

וזה לא רק לנערים צעירים כל אחד מוכרח ללמוד רש"י! תן לדבריו של רש"י להיכנס לאוזניך, שכן פירושו מלא בדברי חכמה. זיכני הבורא לכתוב לעצמי סיכום של כמה וכמה יסודות לחיים, המלוקטים מדבריו של רש"י. רש"י הקדוש הכניס בדבריו הקצרים והמתומצתים, פנינים ועצות והדרכות כיצד לגדול ולעבוד את ה' יתברך, ולחיות חיים מאושרים.

פירוש רש"י הוא ספר לעצמו ויש בו עומק נפלא

זאת עליכם לדעת, כי פירוש רש"י למעשה אינו רק 'פירוש' במובן המקובל של המילה, אלא הוא ספר בפני עצמו. למען האמת, מצד אחד יש תועלת גדולה במה שפירושו של רש"י נדפס סביב לחומש ולגמרא, אך במידה מסוימת קצת חבל שדבריו של רש"י הודפסו סביב לחומש ולגמרא, כי בכך ישנם הסבורים שהוא אינו אלא פרשן, אולם לא כך הם פני הדברים – פירוש רש"י הוא חיבור גדול ונורא, וכאמור זהו ספר בפני עצמו, שיש בו עומק נפלא.

רש"י יכול היה לכתוב ספר כמו "האמונות והדעות" לרס"ג, וספרו בוודאי היה מן היסודיים והמפורסמים ביותר, אולם רש"י בענוותנותו בחר לכתוב פירוש על החומש ועל הגמרא, ומשכך יש שאינם שמים לב לגדלות המופלאה הטמונה בו, ושוכחים שכל פירוש שלו הוא יהלום!

רש"י כתב את פירושו בבהירות שאין כדוגמתה

מי אנכי שאמדוד את גדולי הראשונים? מי אני שאבוא לספר את שבחו של רש"י הקדוש? איני בא אלא לשתף אתכם במילים ספורות, כמו נמלה המסתכלת כלפי מעלה אל עבר הר גבוה. אולם אפילו כנמלים, נוכל להבחין כיצד משמים הורידו את האור הקדוש של רש"י הק' שמשפיע עד לדורנו אנו, וזכה לחולל מהפכה אדירה בתולדות העם היהודי! אין מי שישווה אליו מבין מפרשי התורה! מתק לשונו של רש"י הוא אחד ויחיד, וחובה עלינו ללמוד את דבריו מתוך חרדת קודש!

רש"י כתב את פירושו ברוח הקודש ובבהירות שאין כדוגמתה, ובדבריו תמיד מגיע רש"י אל הנקודה המרכזית והמדויקת. עומדים אנו נפעמים אל מול כוח הבהירות והתמצות יוצאת הדופן, העוזרת לנו להבין במדויק את דברי התורה הק'. רש"י נוקט במילים מדויקות ביותר, וממש ניכר שדבריו נכתבו ברוח הקודש.

כיצד היה נראה העולם אילו לא היה לנו את רש"י?

כל תופסי התורה באשר הם, כל הלמדנים ותלמידי החכמים, חייבים את כל הצלחתם בלימוד התורה לרש"י. אין סוף להכרת הטוב אותה אנו חייבים לו; רש"י הוא שפתח בפנינו את שערי הבנת התורה שבכתב והוא זה שהנגיש את התלמוד הבבלי לעם היהודי! דמיינו לעצמכם כיצד היה נראה העולם אילו לא היה לנו את רש"י. נסו נא ללמוד פסוק בלי רש"י? נסו ללמוד סוגיא בגמרא מבלי לעיין כלל בפירוש רש"י, מלבד לגדולי ישראל, תהיה זו משימה בלתי אפשרית בעליל. אם זו היתה המציאות, כמעט שום אדם בעולם כבר לא היה לומד גמרא. הראשונים למדו והבינו את הגמרא מכח המסורת שהיתה להם, אבל אנחנו היינו הולכים לאיבוד ללא פירוש רש"י.

עליכם לדעת, כי פירושו של רש"י, הינו אחד האורות הגדולים שירדו משמים מאז מתן תורה בסיני! וזו אינה גוזמא כלל וכלל! אין בפי די מילים כדי לתאר את גודל משמעותו של פירוש רש"י לעם ישראל!

אין עוד אחד מבין שאר הראשונים והאחרונים אשר מסוגל היה לחקות את פרי יצירתו של רש"י. רבינו תם ושאר בעלי התוספות היו ענקי עולם, ובש"ס כולו אנו נהנים מחידושיהם הגאוניים, ואף על פי כן, ידוע מה שמובא בספרים שרבינו תם אמר שהוא היה יכול לעשות פירוש על הגמרא כמו רש"י, אבל לא היה יכול לעשות פירוש על התורה שבכתב כמו רש"י.

כל עילה ברש"י עתוקה שבש

פירוש רש"י הוא פירוש קדוש ונורא, פירוש ברור ומתומצת, שבו כל מילה מדויקת וכל משפט שקול ומדוד. חלק ממה שעשה רש"י בפירושו הוא להתייחס לקושיות שעלולות לצוץ, והוא מיישב אותן במתק לשונו. כל מילה ברש"י היא מתוקה מדבש. מי שמבין בעומק הלימוד, יודע להעריך כיצד רש"י ריכך את הקשה והפשיט את המורכב. ולא לחינם הוא מכונה 'פרשנדתא' – כלומר פרשן התורה.

מאז ועד היום, לא היתה תרומה כה משמעותית לעם ישראל כמו פירושו של רש"י. רש"י הותיר אחריו ירושה שאת פירותיה אנחנו אוכלים עד ימינו אנו. כמעט אין אח ורע לתיקון שהביא רש"י לעולמנו.

בית מדרשו של רש"י – קדש קדשים

אילו רק היינו זוכים לבקר במקום שבו ניצל רש"י את שנותיו! המקום נמצא בעיר קטנה בגרמניה בשם וורמס, וורמייזא. היום עשו מזה מוזיאון, אבל לזה אין כל חשיבות בעינינו. אילו היינו נכנסים למקום הזה, היינו הולכים על קצות האצבעות, כי זו אדמת קודש. אתה נכנס אל מקום שהוא ליבו של העם היהודי, קודש הקודשים של אומתנו. המקום בו ישב רש"י ולמד את התורה, החדר בו כתב את פירושו על התלמוד בבלי כולו והתנ"ך כולו. רש"י הוא רבן של כל ישראל.

מי שיכנס לקודש הקודשים, לחדרו של רש"י שבבית מדרשו, זוהי זכות שאין למעלה הימנה. אפשר להרגיש כיצד הקדושה הספוגה בקירות העתיקים חודרת אל תוך העצמות, אל תוך הנפש. אדם שיכנס אל תוך בית מדרשו של רש"י, יצא משם אדם אחר. כמובן שאני מדבר על אדם שמבין במה מדובר. רש"י הוא המורה-דרך של עם ישראל. רק חבל שזה נמצא באירופה. אילו בית מדרשו של רש"י היה ממוקם בארץ ישראל, הוא היה הופך למוקד עליה לרגל. אין ספק שיהודים היו מגיעים לשם במאות אלפים ושופכים את ליבם לפני הקב"ה. ובזכותו של רש"י תפילותיהם היו עולות מעלה אל ה'. אלא שהוא ממוקם במדינת גרמניה הארורה, בגולה הבלתי-נקיה. אך לכשתמצי לומר, כל מי שעוסק בלימוד פירוש רש"י, זוכה להימצא בהיכלו של רש"י, בקודש הקדשים!

בס"ד

10 דקות מתוקות ביום בשביל הנשמה שלך!

תחיל מנחמית בשבילך!

תירגש במערכת 'קול התורה' או בנדרים+ וקהילות

תתחבר לאלפי לומדי חומש ורש"י מדי יום

תערוך את הסיכומים והמבחנים השבועיים

ותזכה לידיעת התורה שבכתב, וגם בפתן שכרה בצדה

בראשית תשפ"ו

בשבילך

נברא העולם

בשביל התורה ובשביל ישראל שקראו ראשית

נרשמים: זמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה בלימוד יומי פתוח וקבוע של חומש ורש"י.

צדיקים

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

המסלול החדש ליודעי התורה והוגיה:
חבורת 'דבקים בתורה'

מה? פהות התוכנית והמבחן

בני חבורת יודעי ופשנני התורה שבכתב, יוכלו להשתתף
בפערך מבחנים בסגנון שבועי מצטבר ופאתגר, לשינון וידיעת
כל חפשה חופשי תורה על בוריים.

איך? מבנה המבחן

בכל שבוע ייערך מבחן עם שאלה חדשה
על פרשת השבוע, המתווסף לפרשיות הקודפות.

(לדוגמא: בראשית - שאלה 1, נח - 2 שאלות, לך-לך - 3 שאלות.
עד לפרשת ויקרא מקסימום 25 שאלות שבועיות. החל מפרשת צו והלאה:
המבחן כולל 25 שאלות אקראיות המקיפות את כל הפרשיות שנלמדו מתחילת השנה)

למי? תנאי הצטרפות לחבורת 'דבקים בתורה'

החבורה מיועדת עבור פשנני ויודעי התורה הדבקים בתורה כפשוטו וכמשמעו,
ועל כן ההשתתפות בו מוגבלת ללופדים והנבחנים הקבועים בלבד. וכדלהלן:

בפרשיות בראשית ונח: התוכנית פתוחה לכולם - כולם מוזמנים להצטרף!

מפרשת לך-לך והלאה: ההצטרפות מותנית לנבחנים לכל הפחות 50 מבחנים בהצלחה

מי? הזכאות להשתתפות בפבחנים

תנאי בסיס:

- ליפוד פרשת השבוע עם פירוש רש"י בקביעות
- ביצוע של לכה"פ 5 מבחנים יופיים + מבחן שבועי אחד באותו שבוע - בהצלחה.

זכאות להשתתפות:

- חובת רציפות: צבירה של 4 שבועות רצופים שבהם לא היית זכאי להיבחן (עקב שלא נערכו מבחנים יופיים וכדו') או שנכשלת במבחן - תוביל ליציאה מהתוכנית.
- ציון עובר: 80% ומעלה (דהיינו, במבחנים הראשונים בהם סך השאלות פועט, נדרשת הצלחה פלאה בתשובות כדי לעבור. לאחר 4 כישלונות רצופים במבחן, תישלל הזכאות להשתתפות בתכנית).
- נבחן שיצא מהתכנית מכל סיבה שהיא, יוכל לחזור שנית ולהצטרף, בהינתן התנאים הנ"ל.

מתי? זמני המבחן

המבחן פתוח מדי שבוע מיום חמישי בבוקר ועד יום שני בבוקר

איפה? מיקום המבחן

מופיע במערכת המבחנים בקול התורה ובנדרים+ בקטגוריית 'דבקים בתורה'

שיפו לב - המבחן יהיה פתוח לזכאים בלבד

אם אינכם זכאים, יופיעו לכם במערכת התנאים לזכאות

תכנית הפלגות והפרסים:

סך מבחנים בהצלחה	תגמול
10-19	כרטיס להגרלת ענק על עשרות פרסים יקרי ערך
20	כרטיס להגרלת ענק נוספת על עשרות פרסים יקרי ערך
21-29	2.5 ₪ לכל מבחן
30-39	4 ₪ לכל מבחן
40-49	6 ₪ לכל מבחן
50-54	8 ₪ לכל מבחן
55	בונוס 60 ₪!

(כולל תמהיל הרטרואקטיבי שנצבר על כל המבחנים שנפתחו מתחילת השנה!)

סה"כ פלגה ללא הגרלה - 500 ₪!

כך נראית הצבירה בארנק:

סך מבחנים בהצלחה	סכום בארנק
1-20	0 ₪ (השתתפות בהגרלות)
21	52.5 ₪
30	120 ₪
40	240 ₪
50	400 ₪
54	440 ₪
55	500 ₪!

הקפיצה בסכום מתרחשת באופן אוטומטי
ברגע ההגעה למבחן ה-21, 30, 40 ו-50
באמצעות העדכון הרטרואקטיבי.

הפלגות יחולקו אך ורק בסיום השנה | הפלגות יועברו באמצעות כרטיסי 'תורה כארד' השווים ערך לכסף מזומן לפיפוש באלפי חנויות

כיצד? בפערכת 'קול התורה' או בנדרים+ וקהילות

תתחבר לפאות אלפי לופדי חופש ורש"י פדי יום

תערוך את הסיכופים היופיים והמבחנים השבועיים

ותזכה לידיעת התורה שבכתב, וגם במתן שכרה בצדה

לברורים: זמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה בליפוד יופי פתוק וקבוע של חופש ורש"י.

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

כל זה בשבילך!

מפעלות 'תורה שבכתב' בארץ הקודש

ידיעות | עדכונים | חידושים | הוספות

לכבוד התחלת ליפוד הפחזור הרביעי במפעלינו הקדוש - פרשת בראשית הבעל"ט

מסלולי המבחנים

סיכום יומי חדש!

5 שאלות על הליפוד היומי
+ 1 שאלת בונוס
וְשִׁנַּנְתָּם - חזרה על ליפוד יום האתפול

מבחן שבועי - מסלול בסיסי חדש!

10 שאלות ידיעה על כל הפרשה
+ 2 שאלות בונוס
לְדַעַת - בקיאות בפרשת השבוע

מבחן שבועי - מסלול עיון

6 שאלות עיוניות פרחבי הפרשה

מבחן רש"י ותרגום חדש!

3 שאלות להבנת הפשט ע"פ רש"י ואונקלוס
מבחן אמריקאי הפוך!

מבחן מיוחד לקורלי הגיליון השבועי: חדש!

להבין ולהשכיל
הבנה בעופק הפשט של פירוש רש"י

המסלול המתם ליודעי התורה והוגיה:
תגורת 'דקיק בתורה' חדש!

מבחן שבועי מצטבר, מיוחד למשנני התורה
בכל שבוע, נבחנים על הפרשה החדשה
+ כל הפרשיות הקודמות משך כל השנה!

הפרטים המלאים - במודעה המיוחדת למסלול זה

זכיה ישירה ללא הגרלה!

תורתך שעשועי חדש!

מקור דבר
חקירה למדנית בפרשת השבוע

יודעים את התורה
בקיאות בחמשה חומשי תורה

מחולדים
שאלות פרתקות וחידודים על פרשת השבוע

חדש וייחודי - לשלחן השבת המשפחתי:
קָטָן הֵיוֹדֵעַ - תלוחים בְּתֹרַת וּפְסוּקֵי הַפָּרָשָׁה

קן 'קול התורה'

מבחר שיעורי תורה:
סיכום יומי מתומצת | שיעור יומי פורחב | שיעור שבועי מסכם
בשגוון שפות וסגנונות: עברית | לשון הקודש | אידיש

חנף 'הבוחר בתורה' חדש!

תגורות 'תורה שבכתב' בהיכלי היסיבות הקדושות
מבחנים ייעודיים לתלמידי הישיבה | פרסומים וחומרי עזר ודרבון | שת"פ עם חברות הטלפוניה בהיכלי הישיבות לעריכת מבחנים חיים | התקנת עמדות מבחנים למעוניינים | הגרלות ייעודיות לכל ישיבה | משלוח שבועי של הגיליון השבועי לישיבה

מתן שכרה גדלה

375 זוכים מדי חודש
בסך למעלה מ-56,000 ₪!

הגרלת ופרסים
לאברכים ותלמידי ישיבה גדולה

הגרלה יופית
ע"ס 200 ₪ | X 5 זוכים

הגרלה שבועית
ע"ס 500 ₪ | X 5 זוכים

הגרלת בונוס שבועית - לנבחנים קבועים
ע"ס 100 ₪ X 5 זוכים

הגרלת בונוס חודשית
ע"ס 500 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת 'מבחן רש"י ואונקלוס'
כרך מסודרת 'עונג הפרשה'
| X 3 זוכים

הגרלת 'להבין ולהשכיל' חדש!
פיוחד לקוראי הגיליון השבועי
ע"ס 100 ₪
X 3 זוכים

הגרלת 'חקור דבר'
ע"ס 200 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת 'יודעים את התורה'
ע"ס 150 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת 'מחולדים'
ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת ופרסים
לתלמידי ישיבה קטנה וילדים

הגרלה יופית
ע"ס 50 ₪ | X 3 זוכים

הגרלה שבועית
ע"ס 100 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת בונוס חודשית
ע"ס 100 ₪ | X 3 זוכים

הגרלת בונוס שבועית לנבחנים קבועים
ע"ס 50 ₪ X 2 זוכים

הגרלת 'יודעים את התורה'
ע"ס 50 ₪ | X 2 זוכים

הגרלת 'מחולדים'
ע"ס 50 ₪ | X 2 זוכים

'קטן היודע' חדש!
ע"ס 50 ₪ | X 3 זוכים

הגרלה נוספת בפיוחד לפותרים בשולחן השבת עם כל המשפחה
ע"ס 50 ₪ | X 4 זוכים

הגרלת בונוס חודשית
נוספת בפיוחד לפותרים בשולחן השבת עם כל המשפחה
ע"ס 100 ₪ | X 10 זוכים

מכון ההולחה לאור

הגיליון השבועי פגון מדורים חדשים
עם תוכן עשיר ופרתק על פרשת השבוע עם פירוש רש"י הק'
מופץ ב-70,000 עותקים, באלפי נקודות הפצה, בכ-40 ערים ברחבי הארץ

מכון תורה שבכתב
הפקת חומרי עזר וסיוע | חוברות וקונטרסים | מהדורות חומש ורש"י המבואר בהוצאה פיוחדת | ספרי תורה שבכתב | ועוד

הזיוולטור היומי
פלא וגדוש בתוכן איכותי שיפתיק לכם את היום
מופץ להפוני פנויים בעולם כולו

הירשם

בפערכת 'קול התורה' או בנדרים+ וקהילות

התחבר

לפאות אלפי לופדי חומש ורש"י פדי יום

התערוך

את הסיכופים היופיים והמבחנים השבועיים

והזכה

לידיעת התורה שבכתב, וגם בפתן שכרה בצדה

נדרים+

בראשית תשפ"ו
בשבילך
נברא העולם
בשביל התורה ובשביל ישראל שקראו ראשית

לברכות: זמן להאיר לעצמך את החיים ולהתחבר לתורה הקדושה בליפוד יופי מתוק וקבוע של חומש ורש"י.

02.500.20.18

TS025002018@GMAIL.COM

המפעל העולמי
תורה שבכתב
עיפוד לימוד ידיעת התורה בתקופה עם פירוש רש"י

לְקוּטִים וְסִפּוּרִים נִפְלָאִים

פרשת בראשית

"ויברך אלוקים את יום השביעי ויקדש אותו" (ב, ג)

כידוע נקראת השבת "כלה", כפי שאנו אומרים בכל שבוע בקבלת שבת: "לכה דודי לקראת כלה כי היא מקור הברכה".

נשאלת השאלה: מה היינו אומרים אילו היינו מגיעים לחתונה, מבחינים בחתן ובכלה העומדים תחת החופה, וממתינים לאם הכלה אשר טרם הגיעה?

הנה, היינו רואים את האימא היקרה מגיעה, אולם אבוי, איך היא נראית: נעלי בית בלתי תואמות, מטפחת בלויה וקשורה ברישול, חלוק בית ישן ומרופט, וכל כולה אומרת עליבות... מה היינו אומרים?

כך מגיעים לקראת כלה? גם אילו הייתה האם טועמת להגנתה כי עבדה והתכוננה לחתונה ולשבע הברכות עד הרגע האחרון ממש, לא היה בכך כדי להוות התנצלות הולמת; זו תשובה מטופשת, כך לא מגיעים לקראת כלה, נקודה.

אם כן, מדוע איננו מזדעזעים כאשר בכל שבוע אנחנו מקבלים את השבת - את הכלה המיוחדת הזו - בערך בצורה הזו?

מדוע איננו מזדעזעים כאשר ההכנות לשבת מסתיימות הרבה אחרי הרגע האחרון, וכשנכנסת שבת - כל בני הבית נראים כאילו זה עתה הגיעו ישר מהמיטה?

מדוע איננו מזדעזעים כאשר שבת הכלה מגיעה אל ביתנו - ומוצאת כי איש כלל לא ציפה לה? שוב, לא תועיל כאן טענה כביכול ההכנות לשבת הן אשר גרמו למראה המרושל... לקראת כלה - לא יוצאים כך, וכל שכן שלא מקבלים כך את פניה של הכלה המלכה!

לצערנו, לפעמים המצב אצלנו אפילו גרוע יותר.

עקרת הבית, אשר טרחה ועמלה לכבוד שבת - מגיעה אל הסעודה כשהיא עייפה עד מוות, וממתינה בכלות עיניים לסיום הסעודה כדי שתוכל ללכת לישון.

היא מזרזת את בעלה, דוחקת בילדים למהר ולאכול, ומבהירה כי היא כבר רוצה להגיע למיטה... כך מקבלים פני כלה?

אם אתם חושבים שחילול שבת זה רק לנסוע בשבת - אתם טועים; לחלל את כבודה של השבת ולפגוע בכבודה באופן שכזה - גם זה נחשב לחילול שבת!

כאשר יוצא אדם מבית הכנסת בליל שבת - מלווים אותו שני מלאכי השרת, וכשמגיעה המשלחת ומוצאת את הבית במצב המתואר - הרי זה ממש כמו סטירת לחי למלאכי השרת רחמנא ליצלן!

את השבת צריך לקבל כשכל בני הבית לבושים כיאות, כמו שיוצאים לחתונה של קרוב משפחה מדרגה ראשונה!

את השבת צריך לקבל כשהשולחן ערוך, וכשאבי המשפחה חוזר מבית הכנסת עם המלאכים - צריך הוא למצוא יין וחלות על השולחן.

כך מקבלים שבת!

טענת העייפות, כאמור, אינה מתקבלת...

"וַיִּיצֶר ה' אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה, וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים, וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה" (בראשית ב, ז).

עָפָר וְחַיִּים - זֶהוּ הַסִּפּוּר שֶׁלָּנוּ מֵהָרֵגַע הָרִאשׁוֹן. מִצַּד עַצְמֵנוּ אֵין בָּנוּ כְּלוּם - עָפָר מִן הָאֲדָמָה. כָּל מָה שֶׁיֵּשׁ בָּנוּ בֶּאֱמֶת, כָּל נְשִׁימָה וּנְשִׁימָה, הִיא נִשְׁמַת חַיִּים שֶׁמִּפִיחַ בָּנוּ הַבּוֹרֵא מֵחָדָשׁ בְּכָל רֶגַע.

מֵאָז שֶׁאֲנִי זוֹכֵר אֶת עַצְמִי, הָאֱמוּנָה מְלַוָּה אוֹתִי. אֵי אָז, בַּלֵּילוֹת, הָיָה אָבִי יוֹשֵׁב לְצַד מִטָּתִי וּמְסַפֵּר מִתּוֹךְ סִפְרוֹן קָטָן עַל פָּרִיץ אַכְזָר, מוֹשְׁקֶה נִרְדָּף, בּוֹר כְּלִיאָה, מִשְׁפָּחָה מִתְחַנֶּנֶת וְצִיּוּרִים מְלֵאֵי רְגָשׁוֹת.

הַמֶּסֶר הָיָה אֱמוּנָה בַּבּוֹרֵא, בַּכֹּחוֹת שֶׁלּוֹ וּבִתְפִלָּה מִמָּקוֹם אֲמִיתִּי.

כשם שלחתונה לא מתכוננים ביום האחרון, כך לכבוד שבת המלכה צריך להקדים ולהתכונן.
לא להתחיל ביום שישי - אלא ביום שלישי, ביום רביעי!
מי שמתחיל להכין לשבת ביום שישי - אל יתפלא על שאינו מספיק לסיים בזמן...
מי שמתחיל בזמן - מספיק בזמן, ומקבל את פני הכלה כראוי לה!
(נתיבי אור)

"וייצר ה' אלוקים את האדם עפר מן האדמה" (ב, ז)

ידועה אמרת העולם: "אבא אחד יכול לגדל עשרה ילדים, ואילו עשרה ילדים אינם מסוגלים 'לגדל' אבא אחד".
מבאר האדמו"ר מאוסטרובצה: אדם הראשון הנחיל אחריו את כל הטבעים והתכונות שלו לבניו, ובניו העבירו לבניהם בשלשלת הדורות, וכך גם את הדאגה ואת המסירות של אב לבן שאדם הראשון התמסר לבניו.
אבל תכונה אחת אדם הראשון לא יכול היה להנחיל, והיא: מסירות הבנים לאבא, משום שלאדם הראשון לא היה אבא, שהרי נוצר מהאדמה.
מכיוון שהתכונה הזאת לא השתרשה אצלו, הוא לא העביר אותה לבניו, וממילא בניו לא העבירו את זה לבניהם...

"זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" (ב, כג)

הגמרא במסכת נדה (לא, ב) אומרת: שלושה שותפים יש באדם - הקב"ה, אביו ואמו.
מאביו מגיעים העצמות, הגידים, הציפורניים, המוח שבראשו ולבן שבעין.
מאמו מגיעים העור, הבשר, השערות ושחור שבעין.
הקב"ה נותן בו רוח ונשמה, קלסתר פנים, ראיית העין, שמיעת האוזן, דיבור פה והילוך רגליים, בינה והשכל.
שואל רבי שמואל יוסף רבינוב בספרו "דברי שיר": לחווה לא הייתה אמא, אם כן מהיכן קיבלה את הבשר שבדרך כלל מגיע מהאמא?
אלא ברור שקיבלה מאדם הראשון. אבל זה היה חד-פעמי, שהרי לא הייתה אפשרות אחרת; בהמשך קיום העולם, הבשר תמיד יבוא מהאמא.
על כך אמר אדם הראשון: "זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי" - רק הפעם לקחו את הבשר ממני, אבל מכאן ולהבא, האישה היא זו שתיתן את הבשר.

"ויאמר ה' אלוקים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך" (ג, יד)

יש מקום לשאול: בפסוקים מבואר שהנחש דיבר עם האישה, וכיום הנחש אינו מדבר.
אם כן, גם כוח הדיבור ניטל ממנו, ומדוע התורה לא מדגישה זאת שניטל ממנו כוח הדיבור?
פרט לכך, מה שניטל ממנו כוח הדיבור הוא עונש גדול יותר ממה שניטלו ממנו הרגליים, שהרי אם היינו שואלים אדם איזה עונש הוא מעדיף לקבל, להיות רחמנא ליצלן בלי רגליים או אילם שאינו יכול לדבר - בוודאי יעדיף להיות בלי רגליים מאשר ללא אפשרות לדבר, כי בלי יכולת הדיבור אין לו אפשרות לעשות כמעט כלום, שכן זה עיקר החיים.
למה אם כן התורה לא כתבה לנו שגם הפסיד את דיבורו?

כָּךְ גָּדַלְנוּ כֻּלָּנוּ בְּבֵית יְהוּדִי טָהוֹר, שֶׁבּוֹ הַחִנּוּךְ הָיָה בְּרֹאשׁ הַמַּעְיָנוֹת. לִפְנֵי כָּל חַג הָיְתָה הָאֲוִירָה מִתְחַלֶּפֶת, וְרֵיחַ הַבְּשׂוּלִים וְהַנְּקִיּוֹנוֹת הִתְבַּשֵּׂל יַחַד עִם רְגָשׁוֹת גוֹאִים שֶׁל אֱמוּנָה. כָּל חַג וְסִפּוּר הָאֱמוּנָה שֶׁלּוֹ. גַּם בָּרְגָעִים שֶׁפָּחוֹת נָתְנוּ לְחַיֵּךְ, תָּמִיד חִזְּקוּ אוֹתָנוּ בִּדְבְרֵי אֱמוּנָה וּבְגַעְדַנְק מְרַפֵּא, מְשׂוֹבֵב לֵב.
אֲבָל אִם נִהְיֶה כֵּנִים: הַאִם הַמַּסְלוּל שֶׁבּוֹ גָּדַלְנוּ הוּא זֶה שֶׁרָצוּי לְהֶמְשֵׁךְ הַחַיִּים? הִתְקַבְּעָה אֶצְלֵנוּ תְּפִיסָה שֶׁהַשְּׁאִיפָה הִיא לְהַגִּיעַ לְמָאָה אֲחוּזִים שֶׁל אֱמוּנָה, כִּי הֲרֵי נוֹלַדְנוּ וְגָדַלְנוּ אִתָּהּ. אִם יֵשׁ לִי מַטָּרָה, אֲנִי עָמֵל לְהַשְׁלִים אוֹתָהּ בַּשְּׁלֵמוּת הַמַּקְסִימָלִית. מִי לֹא מְדַבֵּר כַּיּוֹם מֵאֱמוּנָה וּמִבְטָחוֹן בַּבּוֹרֵא? אָנוּ חוֹבְשִׁים אֶת כּוֹבַע הַמַּגִּיד מֵישָׁרִים, יוֹדְעִים לַחֲזֹר עַל הַשִּׁיחָה שֶׁשָּׁמַעְנוּ וּלְדַקְלֵם אוֹתָהּ לְחָבֵר "בְּאֹפֶן שֶׁיַּחְדֹּר יָשָׁר לִלְבּוֹ", אַךְ כְּשֶׁאָנוּ עַצְמֵנוּ נִפְגָּשִׁים בְּנִסָּיוֹן בֶּאֱמוּנָה - אָנוּ מְנַגְּנִים אַחֶרֶת.
"בְּמִי אַתָּה מַאֲמִין?", הֵטִיחַ הרה"צ רַבִּי אָשֵׁר פְּרַיינְד בְּחָבֵר שֶׁנִּכְנַס אֵלָיו, "בַּבּוֹרֵא? הַאִם רָאִיתָ אוֹתוֹ פַּעַם שֶׁאַתָּה מַאֲמִין בּוֹ? לֹא, אַף פַּעַם לֹא רָאִיתָ וְגַם לֹא תִּרְאֶה. אָז לָמָּה אַתָּה מַאֲמִין בּוֹ? כִּי הַסַּבְתָּא לִמְּדָה אוֹתָךְ. יוֹצֵא אֲפוֹא שֶׁאַתָּה מַאֲמִין בַּסַּבְתָּא, לֹא בַּבּוֹרֵא...". זֶהוּ שׁוֹרֶשׁ הַפַּרְדוֹקס: אָנוּ מַאֲמִינִים בְּמִישֶׁהוּ שֶׁלֹּא רָאִינוּ מֵעוֹלָם. הַאִם סִפּוּרֵי הוֹד וּמוֹפֵת בִּלְבַד יְכוֹלִים לְהָבִיא אוֹתָנוּ לִחְיוֹת אֱמוּנָה, אִם לְעוֹלָם לֹא נִסִּינוּ אוֹתָהּ?

לעי"נ הרה"צ
ר' **פנחס** בן ר' **בנימין בינוש** רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

מתרץ רבי חזקיהו מישקובסקי על ידי משל: אדם שהפקידו אצלו מיליון דולר וגנב אותם לעצמו, כעת תובעים אותו להשיב מיליון דולר וגם רוצים להושיבו במאסר כמה וכמה שנים.

הנה תביעת הכסף אינה עונש אלא רק החזר מה שגנב, אבל שנות המאסר שרוצים להשית עליו - זהו העונש.

כך גם בענייננו: הקב"ה נתן פיקדון לנחש - כוח הדיבור.

הנחש הלך, פיתה את חווה וגרם שיהיה מוות בעולם.

לפיכך, הקב"ה לוקח בחזרה את פיקדונו - כוח הדיבור - כי הוא לא השתמש טוב עם הפיקדון שנתנו בידו, אך זה לא בתורת עונש.

מה שמעתה ילך על גחונו - זה נחשב עונש.

גם אנו צריכים ללמוד מכך, שהקב"ה נותן לנו כל מיני כוחות ועלינו להשתמש בהם לדברים טובים - כפיקדון.

אם חלילה הקב"ה רואה שאנחנו לא משתמשים בהם כפי רצונו, עלול הקב"ה חלילה לקחת זאת מאיתנו, לא מדין עונש אלא מדין פיקדון.

לכן עלינו לנצל את כל הכוחות שאנחנו מקבלים לעבודת ה'.

אמנם על עצם השאלה יש לומר, שלנחש לא הייתה אפשרות לדבר, רק שאדם וחווה הבינו את שפת החיות כפי ששלמה המלך הבין את שפתם.

פירוש החזקוני מציין, שמה שהנחש דיבר היה זה נס, כמו שבאתון של בלעם הקב"ה עשה נס שהאתון דיברה.

ממילא לא קשה מדוע לא הזכירה התורה שניטל מהנחש כוח הדיבור, משום שאדרבה - הנחש קיבל את הכוח לשעה בלבד.

גִּיסוֹ שֶׁל רַבִּי אָשֵׁר, רַבִּי חַיִּים אֵלְיָהוּ שְׁטֶרְנְבֶּרְג, הָיָה שׁוֹאֵל: "מָה אָנוּ? מָה חַיֵּינוּ?" - עָלֵינוּ לִבְדֹּק מֵהֵיכָן אָנוּ שׁוֹאֲבִים אֶת הַחִיּוּת שֶׁלָּנוּ.

יֵשׁ אֲנָשִׁים שֶׁאֵינָם מְסֻגָּלִים לִפְתֹּחַ אֶת הַבֹּקֶר בְּלִי סְקִירָה עַל הָעִתּוֹן הַיּוֹמִי, כִּי הַיְדִיעוֹת, הַדְּווּחִים וְהַנִּתּוּחִים מַעֲנִיקִים לָהֶם חִיּוּת. יֵשׁ שֶׁשּׁוֹאֲבִים חִיּוּת מֵהַמִּקְצוֹעַ וּמֵהָעִסּוּק שֶׁבּוֹ הֵם טְרוּדִים. אַךְ הַצַּדִּיק, אָמַר רַבִּי אָשֵׁר, בֶּאֱמוּנָתוֹ יִחְיֶה! הַצַּדִּיק שׁוֹאֵב אֶת כָּל חִיּוּתוֹ אַךְ וְרַק מֵהָאֱמוּנָה, אֱמוּנָה סְבִיבָהּ הוּא חַי עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע שָׁעוֹת בַּיּוֹם.

אֵיךְ עוֹבְרִים מֵאֱמוּנָה שֶׁקִּבַּלְנוּ לְחַיֵּי אֱמוּנָה? אֵיךְ מַגִּיעִים לַיַּעַד וּמַהוּ הַגֶּשֶׁר שֶׁיַּעֲבִיר אוֹתָנוּ אֵלָיו?

הַדֶּרֶךְ עוֹבֶרֶת בְּהִתְבּוֹנְנוּת! רַבִּי אָשֵׁר דָּרַשׁ לְלֹא הֶרֶף: הִתְבּוֹנְנוּת, הִתְבּוֹנְנוּת, הִתְבּוֹנְנוּת. הִתְבּוֹנְנוּת בַּשִּׁפְלוּת שֶׁלִּי, בַּהַשְׁגָּחָה הַפְּרָטִית וּבָאֱמוּנָה.

רִאשִׁית כֹּל, עָלֵינוּ לְשַׁנּוֹת אֶת הַתְּפִיסָה: לֹא עוֹד שְׁאִיפָה לְפָרְפֶקְצִיוֹנִיזְם בֶּאֱמוּנָה אוֹ תִּקְוָה לִחְיוֹת עִמּוֹ 24/7. מֵהַיּוֹם קֹדֶם כֹּל אֶרְאֶה כַּמָּה אֲנִי לֹא מְסֻגָּל וְלֹא יָכוֹל לִחְיוֹת עִמּוֹ, כִּי זוֹהִי הָאֱמֶת הָאֲמִתִּית שֶׁלִּי - שָׁפָל. אֲנִי מִצַּד עַצְמִי, אֲפִלּוּ דַּקָּה אַחַת שֶׁל אֱמוּנָה לֹא מְסֻגָּל לִחְיוֹת.

רַק כְּשֶׁאָדָם מְגַלֶּה שֶׁמִּצַּד עַצְמוֹ הוּא חֲסַר אוֹנִים וְאֵינוֹ מְסֻגָּל אֲפִלּוּ לָקוּם מֵהַמִּטָּה בַּבֹּקֶר - הוּא מַתְחִיל לִרְאוֹת אֶת הַשְׁגָּחַת הַבּוֹרֵא שֶׁמַּחֲזִיק אוֹתוֹ.

מִתּוֹךְ נְפִילוֹת, כִּשְׁלוֹנוֹת וּכְאֵבִים, עֶזְרַת הַבּוֹרֵא מְקַבֶּלֶת מַשְׁמָעוּת עֲמֻקָּה. אֵלּוּ הֵם חַיֵּי הָאֱמוּנָה: אֲנִי כְּלוּם - וְהַכֹּל זֶה הוּא.

- שונא ישראל מובהק.

מיד כאשר נסע הפריץ, קרא המנהל ליהודי והודיע לו שהחל מעתה, בכל חודש הוא צריך לשלם לו את דמי השכירות – במקום אחת לשנה, כפי שהיה עד

"ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה" (ז, ד)

רש"י מבאר שאפילו שלושה טפחים של עומק המחרשה נימוחו במי המבול.

העולם הולך להיחרב במחיקה יסודית של כל הבריאה, כך אמר הקב"ה לנח.

לכאורה יש להבין: האם לא די בכך שהעולם יוצף במים, הבריות החוטאות ימותו, בעלי החיים שסרחו יאבדו, ולאחר מכן העולם ישוב לקדמותו?

מדוע יש צורך למחות, למחוק, לטשטש ולשרש?

יהודי חכר מאחד הפריצים בית מרזח, שם מכר שתייה לאיכרים ולחובבי הטיפה המרה וממנו הוציא את פרנסתו.

מדי שנה שילם לפריץ סכום שכירות שנתי על הפעלת המקום.

מדי חודש היה היהודי חוסך כסף כדי שבסוף השנה יוכל לעמוד בתשלום.

באחד הימים קרא הפריץ ליהודי החוכר ובישר לו שהוא ייעדר מן האזור לתקופה של חצי שנה, ומנהל הכספים של האחוזה ימלא את מקומו. בשונה מן הפריץ שהיה הגון, היה מנהל הכספים רע לב ומעללים, ובעיקר

לעי"נ האשה החשובה
מרת **מרים יוכבד** ב"ר **צבי** ליבוביץ ע"ה
כ"א מר חשון תשפ"א

כה - ולבד מכך, על היהודי להוסיף בכל חודש עשירית על הסכום לכיסו של מנהל הכספים.
היהודי התקומם: מה פתאום לשנות את תנאי החוזה? אך המנהל לא התכוון באמת לנהל איתו דיון; הוא הורה למשרתי הפריץ להכותו עשרים מלקות, כדי שילמד שעם המנהל לא מתווכחים.
לאחר חצי שנה, כאשר חזר הפריץ ממסעו, סח לו היהודי בכאב את אשר עשה לו מנהל הכספים.
חמתו של הפריץ בערה בו על החירות שנטל לעצמו המנהל ועוד רצה לעשות קופה מנכסיו...
לאלתר ציווה הפריץ להביא לפניו את המנהל, וחרץ: כאשר עשה - כן ייעשה לו. ילקוהו המשרתים עשרים מלקות!
היהודי שלקה? ראשית כל, יושב לו הכסף העודף ששילם, וכפיצוי כללי יקבל היהודי מכיסו של מנהל הכספים עשרים זהובים על כל מכה, סך הכל ארבע מאות זהובים.
שב היהודי לביתו והחל מתאונן: "חבל שלא קיבלתי עוד מכות"...
למראה עיניה המתעגלות של רעייתו התמהה, הסביר: "הכאבים של המכות פגו והלכו להם, ואילו בכיסי שוכנים כעת דמי פיצויים על הסבל. מוטב היה לקבל עוד מכות כדי להרוויח כעת עוד כסף"...
נשוב לשאלה: מדוע היה צורך למחות את העולם עד היסוד?
שאלה זו שואל הרה"ק רבי חיים טירר מטשרנוביץ בספרו "באר מים חיים", והוא מבאר: כאשר אדם חוטא, הרי שנותרת רוח טומאה באותו המקום לפי ערך חטאו. ככל שירבה האדם בחטאים, כך תלך הזוהמה הרוחנית ותגבר.
טומאה זו משפיעה על המקום ועל יושביו רצון נוסף לחטוא, כמאמר חז"ל: "עבירה גוררת עבירה".
כדי להתחיל דף חדש, יש צורך בניקוי הלכלוך הרוחני תחילה, כדי שיוכל האדם לנהל מלחמה הוגנת עם יצרו. אותן מכות שקיבל היהודי ובסופו של דבר הכניסו לכיסו עוד רווח, כך לא עונש של נקמה חלילה הייתה מחיית העולם מן היסוד במבול, כי אם מים של רחמים לנקות את אוויר הטומאה ששרר בעולם, כפי שטבילה במקווה מטהרת.
מכיוון שהחטאים העמיקו והשרישו אחיזה לגובה ולעומק בחלל העולם, היה צורך שכל ההרים יכוסו ועומק האדמה 'יטבול' אף הוא במי המבול לטהרתו.
(במחשבה תחילה)

> הַשְׁאִיפָה הִיא "בְּגָמָל עֲלֵי אִמּוֹ", כְּתִינוֹק הַמַּכִּיר אֶת אִמּוֹ וְאוֹהֵב אוֹתָהּ כִּי הוּא יוֹדֵעַ שֶׁבִּלְעָדֶיהָ אֵין לוֹ חַיִּים וְאֵין עוֹד אַף אֶחָד אַחֵר בָּעוֹלָם.
>
> לְחַזֵּק אֲחֵרִים, לִיזֹם יוֹזְמוֹת וְלִכְתֹּב מַאֲמָרִים - אֵלּוּ מַעֲשִׂים מְבֹרָכִים וּמוּעֲרָכִים, אַךְ אֵלּוּ אֵינָם חַיֵּי אֱמוּנָה.
>
> רַבִּי אָשֵׁר, כְּשֶׁרָצָה לְהַמְחִישׁ עַד הֵיכָן מַגִּיעָה חִיּוּתוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק, הָיָה מַצְמִיד אֶצְבַּע מִתַּחַת לְאַפּוֹ וְנוֹשֵׁם עֲמֻקּוֹת: הִנֵּה כָּעֵת יֵשׁ נְשִׁימָה, כָּעֵת הִיא נֶעֱלְמָה, כָּעֵת הִיא חוֹזֶרֶת וְכָעֵת הִיא שׁוּב נֶמוֹגָה. הוּא מִתְבּוֹנֵן כַּמָּה הוּא מְסֻגָּל לְאַבֵּד אֶת הַנְּשִׁימוֹת וְכַמָּה הֵן כְּלָל אֵינָן בְּיָדָיו, וּמִתּוֹךְ שִׁפְלוּת זוֹ פּוֹנֶה לַבּוֹרֵא: "רַק אַתָּה רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מַעֲנִיק לִי אֶת הַנְּשִׁימוֹת, רַק מִמְּךָ אֲנִי חַי!"
>
> אוֹתָהּ נְשִׁמַת חַיִּים מִבְּרִיאַת הָאָדָם מִתְחַדֶּשֶׁת בָּנוּ בְּכָל נְשִׁימָה.
>
> כְּדֵי לִחְיוֹת אֱמוּנָה עֲלֵינוּ לִזְכֹּר לִפְנֵי כָּל פְּעֻלָּה: אֲנִי מִצַּד עַצְמִי לֹא מְסֻגָּל, וְהַבּוֹרֵא הוּא שֶׁנּוֹתֵן לִי כֹּחַ.
>
> דָּוִד הַמֶּלֶךְ אָמַר "בְּחָנֵנִי ה' וְנַסֵּנִי", וּכְשֶׁנָּפַל הֵבִין שֶׁבַּמָּה שֶׁמַּשִּׂיגִים - עוֹד לֹא הִתְחַלְנוּ לִנְגֹּעַ בַּחִבּוּר לַבּוֹרֵא.
>
> רַק מִתּוֹךְ הַהַכָּרָה שֶׁמִּצִּדּוֹ הוּא כְּלוּם וְכָל חִיּוּתוֹ נִשְׁאֶבֶת מֵהַבּוֹרֵא, זָכָה לַתֹּאַר הַמְּהֻלָּל: "דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל חַי וְקַיָּם".
>
> **(מִצְיוֹן תֵּצֵא תּוֹרָה - סְפִּינְקָא)**

"ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו" (ט, כה)
חז"ל שואלים (בראשית רבה פל"ז) למה נח קילל את בנו של חם ולא את חם עצמו, מה ההיגיון?
ועונים: כשנח ובניו יצאו מן התיבה הם קיבלו במתנה ברכה, "ויברך אלוקים את נח ואת בניו", ובמקום שהקב"ה מברך לא יכולה לחול קללה.
על בסיס דברים אלו, אומר ה"שיח יצחק" דבר מעניין: כתוב בגמרא "כל מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה עד ראש השנה חוץ מהוצאות שבת יום טוב והוצאת בניו לתלמוד תורה" (ביצה טז).
למה "הוצאות שבת" יצאו מן הכלל? מדוע עליהם לא חלה הקללה של "בזיעת אפיך תאכל לחם"?
מסביר ה"שיח יצחק" לפי דברי המדרש הנזכר לעיל, כי השבת קיבלה ברכה מהקב"ה, ככתוב "ויברך אלוקים את יום השביעי", ובמקום שיש ברכה לא יכולה לחול הקללה של בזיעת אפיך תאכל לחם.
(להגיד)

פניני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מבשרת ציון

פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית- אֵין עוֹד מִלְּבַדּוֹ

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ"

(בראשית א', א')

בעולם שבו קל ללכת לאיבוד בתוך הסברים הגיוניים, מנגנוני ביטחון וסיבות טבעיות, האדם נדרש לחזור אל ההכרה החדה כי אין שום מציאות מלבד רצונו יתברך.

דווקא עכשיו, כשאנו פותחים מחדש את חומש בראשית ומשננים את פרשת בריאת העולם, ניצבת לנגד עינינו האמת הפשוטה:

בורא העולם שברא את היקום בששת ימי המעשה אינו מסתכל עליו מרחוק, אלא מנהל ומחדש אותו בכל רגע ורגע.

כאשר מבינים שהבריאה אינה הפקר, האשליה של חוקי הטבע מתפוגגת, ומתברר כי כל מה שמתרחש מסביבנו אינו אלא גילוי רצונו הישיר של אדון הבירה.

מעשה מאלף ממחיש עד כמה קל לאדם למעוד ולהיתפס למציאות הדמיונית של ה'סיבות'. מדובר על תושבי עיירה אחת שהגיעו במחאה אל רב המקום, וקבלו בפניו על מנהג תמוה ומזעזע שהשתרש אצל אנשי החברה קדישא:

לאחר כל הלוויה היו מתכנסים החברים, מוציאים בקבוק משקה ולוגמים יחד "לחיים". התושבים טענו בזעזוע כי מדובר בקלות ראש ובזלזול חמור בכבוד המת.

הרב זימן את ראש החברה קדישא לבירור, ואז התגלתה תמונה שונה לחלוטין. ראש החברה קדישא השיב: "כבוד הרב, לדאבוננו אנחנו נוכחים בהלוויות רבות ושומעים שוב ושוב דברי כפירה ממש מפי המלווים! אנשים עומדים ומסבירים מדוע האדם נפטר – 'הרופא טעה בתרופה', 'אנשי ההצלה איחרו', 'הוא קיבל את המחלה' או 'הייתה זו נהיגה ברשלנות' וכיו"ב.

הם מחפשים סיבות טבעיות ומסיחים דעת מהגזירה העליונה. על כן קבענו לעצמנו מנהג, להתכנס לאחר כל הלוויה, מתוך כובד ראש, לברך יחד בקול 'שהכל נהיה בדברו', ולהחדיר לליבנו שאין שום סיבה בעולם מלבד הגזירה של הבורא".

יסוד עמוק זה מבואר בהרחבה ובנוקבות בדברי הגאון רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל: עיקר הָאֱמוּנָה הַשְּׁלֵמָה היא להכיר את השקר הנמצא ב'סיבות', ולהכיר שאין כל סיבה בעולם מלבד רצונו יתברך. לא רק להכיר את השקר, אלא להתנתק לחלוטין מן הסיבות האופפות את מהלכי מחשבות האדם, ולידע ולהתנהג על פי יסודות אלו שאין שום קיום ומציאות ל'סיבות', ו'כוחי ועוצם ידי' הוא הבל הבלים. זו עיקר עבודת האדם. לכן נתנו לנו התפילה והברכות, להשריש יסוד האין עוד מלבדו. (אור יחזקאל, אמונה, עמ' ס"ג).

יהי רצון שנזכה להסיר את מסך ה'סיבות', להשליך יהבנו על אבינו שבשמיים, וזכות אמונה פשוטה זו תעמוד לנו ולכל ישראל לרחמים ולישועה.

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
רב קהילת 'עין חמד'

זמני שבת

עיר	כניסת שבת	צאת שבת	רבינו תם
י-ם	17:38	18:50	19:30
ת"א	17:55	18:51	19:28
חיפה	17:47	18:50	19:29
ב"ש	17:57	18:52	19:30

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רונן אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.י.ש כדורי נתנאל בן ג'ינה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב
דני בן שושנה אבישג ודניאל בני מירב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט חי דוד בן רחל
אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית מירב בת אילנה
שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי
סיון רבקה בת אלן אסתר יניב בן פרידה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה
שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר
רחל מרים בת יהודית לימור בת פרידה
דניאל בן שרה אושרית בת שושנה
נעמה בת יפה דגנית בת שושנה
אסף בן סופיה מיטל בת שושנה
דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה אורן בן פרידה
אביתר חיים בן אוריין ישראל בן חווה
יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל נטע רותי בת פלורה
רחל ברכה בת פדילה דליה קסנס בת דגטו
רונית בת סבריה יצחק בן חנון
רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל
בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט
נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה
לימור בת פרידה יניב בן פרידה
מאיה בת עדי שירה ברכה בת מלכה חיה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים
יפה בת פדילה דליה ברק בן דליה
אדל בת יפה

העלון מוקדש לעילוי נשמת
משה בן גורג'יה ז"ל

לעילוי נשמת
תמר פורטונה בת מיסה ע"ה

לעילוי נשמת
נחום בן כיריה ז"ל

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
נועה בת אסתר
ולילד אורי חיים בן שלי

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב
לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ יוסף דהן בן רחמה ז"ל

שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב בַּהֲלָכָה – בָּשָׂר וְחָלָב – תַּנּוּרִים- חֵלֶק א'

שאלה: **האם מותר להשתמש בתנור לאפיית מאכלי בשר וחלב?**

תשובה: להלן **סיכום ההלכה** מפי ר' אליהו פנחסי שליט"א מתוך ספרו **'הכשרות למעשה':**

בתנורים כיום מצטברים בחלל התנור אדים. ייתכן שתקרת התנור דינה כמכסה של סיר, כיוון שהיא קולטת את האדים החמים. כשם שמכסה של סיר נעשה בשרי או חלבי מחמת האדים העולים אליו מן התבשיל ומתעבים על גביו, כך גם תקרת התנור. ממילא, כשם שלא ניתן להשתמש במכסה בשרי לסיר חלבי וכן להפך, כך לא ניתן להשתמש בתנור בשרי למאכלי חלב או בתנור חמץ למאכלי פסח בלי להכשירו.

אמנם, תקרת התנור וקרקעיתו מתחממות עד לחום של ליבון קל מגופי החימום הנמצאים מאחוריהם, ותוך כדי שימוש הזיעה נשרפת, וייתכן שדי בכך, אך דפנות התנור אינן מגיעות לחום כזה, ועליהן גם מצטברת 'זיעה'. בעיה נוספת היא שבתבשילים השוהים בתנור עם התקררותו, האדים העולים מן התבשיל בהחלט מתעבים על דפנות התנור, ולכן דין הזיעה כדין התבשיל המתבשל או הנאפה בו. בעת אפייה בתנורי 'טורבו', שבהם גוף החימום נמצא מאחור ולא בתקרת התנור, ודאי שהתקרה נחשבת כמכסה של סיר.

תנורי האפייה שבזמננו, שפתחיהם אטומים ודלתותיהם נסגרות היטב, יש מפוסקי זמננו שכתבו שצריך לחוש שמא במהלך האפייה עולה זיעה [אדים] מהמאכל ונבלעת בדופני התנור. **מקורות:** שו"ת אגרות משה (ח"א סימן מ). אומנם, בספר בדי השלחן (ביאורים סימן צב ס"ח ד"ה לכתחילה) הביא דעות הפוסקים הסוברים שמצד הדין אין לחוש לזיעה שבתנורים, מחמת כמה טעמים ונימוקים.

מי שיש לו תנור עם תא אחד בלבד, העצה היא שיקפיד להשאיר את התנור בחזקת פרווה, וכשירצה לאפות מאפה בשרי או חלבי, יכסה את המאכל היטב, וכך יישאר התנור בחזקת פרווה. אסור לבשל או לאפות בתוך תנור אפייה סגור מאכלי בשר ומאכלי חלב יחד באותו תא שבתנור, אף אם הבשר והחלב בתבניות נפרדות, מכיוון שהאדים היוצאים מהם מתערבבים ומטריפים את האוכל וגם את התנור. **הערה:** האדים מוליכים טעם מאחד לשני ואוסרים. ראה שו"ע (יו"ד סימן קח ס"א) וברמ"א שם. אולם לעניין בדיעבד, כאשר עברו והשתמשו בתנור אחד גם בתבנית חלבית וגם בתבנית בשרית, באופן שאחד מהם עם רוטב, במקום צורך גדול יש להקל. אך אם שתי התבניות עם רוטב, יש לאסור אפילו בדיעבד. כן העלה בשו"ת מנחת דניאל ח"א (חיו"ד סימן עה).

שְׁתִיקָה וְיִשּׁוּעָה

להלן סיפור המעובד מתוך הגיליון **'השגחה פרטית'**, המלמדנו כי כאשר אדם שותק בשעת מריבה – הוא זוכה לישועות. להלן הסיפור מפי בעל המעשה: באותו בוקר הרגשתי לחוץ ממש. בעוד כמה ימים ייכנס החג, ובצהריים, כשאחזור מהכולל ורעייתי תשאל האם יש לנו כסף לקניות, לא אדע מה להשיב. החלטתי לנסות להשיג הלוואה כדי שיהיה לי מענה עבורה. לא התכוונתי להפריע לאיש בלימודו, ולכן נכנסתי לחדר הקפה. פגשתי שם אברך שהכין לעצמו משקה, ושאלתי אותו: "יש לך אולי כסף להלוות לי?". הוא התנצל שלא. תוך כדי דיבור נכנס אברך נוסף לפינת הקפה, ובתנועות פזיזות החל להכין לעצמו משקה חם.

"תיזהר!", קראתי לעברו. "הקפה עומד להישפך!", הזהיר אותו חברי. "יהיה בסדר", טען, ורגע אחר כך **הקפה נשפך– ישר עליי. הכתם הספוג נחת על הציצית החדשה שלי, ציצית צמר יפה שחידשתי באותו בוקר!** מצבי הכלכלי היה דחוק מאוד, והציצית הזו עלתה לי דמים מרובים. עד שקניתי אותה ועד שזכיתי לחדש אותה – הנה היא כבר מוכתמת בכתם מכוער. האברך ששפך את הקפה נבוך מאוד. הוא כבר למד את הלקח, ואני, שראיתי כמה אכפת לו וכמה אינו יודע מה לעשות עם עצמו, ריחמתי עליו. הסתכלתי על הציצית כדי לאמוד את הנזק, והוא אמר לי בבושה: "אני יודע שהרסתי לך. כמה אני צריך לשלם?". רציתי לומר לו מילים כדורבנות על כל התנהגותו הפזיזה, ואולי גם להודיע לו ששום תשלום לא יכפר על עוגמת הלב והבושה, **אך הקב"ה נתן לי כוחות: בלמתי את פי ולא שחררתי מאומה. "זה בסדר", אמרתי לו, "אני כבר אסתדר".**

שטפתי את הכתם במים והצלחתי לעמעם אותו מעט. חזרתי להיכל הלימוד ותהיתי מה לעשות. הרי כל מטרתי בכניסה לפינת הקפה הייתה להשיג הלוואה, ואם לא הצלחתי שם– אולי כדאי שאפנה ללומדים אחרים? **באותו רגע פנה אליי אחד האברכים האמידים בכולל. הוא אינו נוהג לחלק כספים, אך הפעם, 'משום מה', הוציא שטר של 500 שקלים, הושיט לי ואמר: "שיהיה לך להוצאות החג". ואני ידעתי: זכותו 'הבולם פיו בשעת מריבה' היא שעמדה לי, ובזכות האיפוק- הגיעה הישועה.**

רָפוּאָה טִבְעִית- כְּאֵבֵי בְּרָכַיִם- כְּשֶׁהַמִּפְרָק מְבַקֵּשׁ תְּשׁוּמַת לֵב

כאבי ברכיים יכולים להופיע בכל גיל ולהיגרם ממגוון סיבות. לעיתים מדובר בשחיקה טבעית של המפרק, ולעיתים בעומס חוזר, פעילות גופנית מאומצת, פציעה ישנה, חולשת שרירים או משקל עודף המעמיס על הברכיים. גם אנשים רזים ופעילים עלולים לסבול מכאבי ברכיים בעקבות חוסר איזון בשרירים, יציבה לא נכונה או שינויים במבנה כף הרגל וההליכה.

חשוב להקשיב לגוף ולא להתעלם מהכאב, במיוחד כאשר הוא חוזר על עצמו או מגביל את התנועה ואת איכות החיים. (גב' אליס אוליאל, נטרופתית ורפלקסולוגית- 0775343667)

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"
צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.
בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

קו לעניית 'אמן' ו'אמן יהא שמיה רבה' לאחר שיעור תורה- בזמן אמת מספר פעמים ביום 02-313-7905

העלון נמצא בחובות גדולים. בעל בית-הדפוס העלה את מחיר ההדפסה בבת אחת ב-220 ₪ לכל הדפסה
מי שיוכל לעזור, תבוא עליו ברכת טוב. למעוניינים לעזור נא להתקשר 052-7652084 או לשלוח מייל PnineEH@gmail.com

לשאלות בהלכה
נא לפנות לרב אליהו פנחסי
בטל' 052-6329144
(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון
ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,
חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084
כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים
לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל
PnineEH@gmail.com

אִם רִאשׁוֹנִים כְּמַלְאָכִים- האדמו"ר הָרַב יוֹסֵף אוּנְגָאר זצ"ל

האדמו"ר הרב יוסף אונגאר מדאמבראווא זצ"ל- נולד בשנת ה'תק"ס (1800) לערך. כבר מילדותו ניכר כי לגדולות נוצר והיה חשוב במאוד בעיני הצדיק ר' יעקב יצחק הורביץ (ה'חוזה מלובלין'). רבינו ינק תורה מאביו הגדול שמילא כריסו בש"ס ופוסקים ובכל מכמני התורה. כשהיה כבן שבע, זכה להסתופף בצילו של ה'חוזה מלובלין'. לאחר נישואיו ישב בבית חותנו ולמד הרבה תורה ממנו בנגלה ונסתר. בשנת ה'תקע"ה (1815) התחיל לשמש כרב ואב"ד קוז'ניץ, תפקיד שמילא למעלה מעשרים שנה. לאחר פטירת אביו בז' שבט ה'תר"ג (1843) מילא את מקומו כאדמו"ר בדאמבראווא. עד מהרה התפרסם כמקובל גדול בחכמת הנסתר. רבים פנו אליו ונושעו בישועות ורפואות לרוב. ענוותן. היה מדוכא בייסורין. נפטר ב-ב' חשוון ה'תרכ"ז (1866). חי כ-66 שנים. ציונו בדאמבראווא.

סבא (מצד אביו): הצדיק ר' צבי הירש (התפרנס במסחר היין. ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ [ה'חוזה מלובלין'] העיד עליו כי בשעה שמדד יין לקונים, ייחד ייחודים עילאיים כמו שייחדו הראשונים בשעת התפילה). **אביו:** האדמו"ר ר' מרדכי דוד (מייסד חסידות דאמבראווא והאדמו"ר הראשון בשושלת). **אמו:** מרת חיה שרה. **אשתו:** מרת גיטל (בת הרה"ק ר' משה אליקים בריעה מקוז'ניץ ה'באר משה', בן הרה"ק ר' ישראל הופשטיין [המגיד מקוז'ניץ]; נישאה לו בצום גדליה ה'תקע"ה [1814]). **ילדיו:** הגאון ר' ישראל אלימלך מזאבנא (מילא את מקום אביו בדאמבראווא ולאחר מכן כיהן כאדמו"ר בזאבנא), מרת מירל גאולה (נישאה להרה"ק ר' מאיר רובין מגלאלוב), בתו (נישאה לרה"ק ר' יהודה הכהן הארטשטיין־רפפורט). **מרבותיו:** האדמו"רים אביו ר' מרדכי דוד, ר' יעקב יצחק הלוי הורביץ (ה'חוזה מלובלין'), ר' ישראל הופשטיין (המגיד מקוז'ניץ), ר' אשר ישעיה רובין מרופשיץ, ר' ישכר דב מרדושיץ־ברון (ה'סבא קדישא'), ר' חיים מאיר יחיאל שפירא (השרף ממוגלניצא), ר' משה אליקים בריעה הופשטיין מקוז'ניץ (בעל 'באר משה').

במשך הזמן יצאו לו מוניטין בעולם כבעל מופת נפלא שגזר אומר ופעל ישועות כבירות לאנשים שהיו צריכים תשועה. אחד מחסידיו הרה״ח ר' משה יהודה ביגלאייזן חלה קשות. הוא שלח פתקא לרבינו והצדיק השיב במכתב שבו הבטיח לו רפואה במהרה, כשהוא מוסיף בתוך הדברים: ״כעלות המנחה נתקבל מבוקשך״. מיד אחרי כן התרפא והבריא בשלימות. אבל לא ארכו הימים, והוא בלם פיו מלהבטיח ישועות עקב מעשה שהיה: היו שני חסידים שנהגו לנסוע לצדיק הרב אריה לייב ליפשיץ ה'אריה דבי עילאי'. כששמעו אודות רבי יוסף, הם התחילו לנסוע לדאמבראווא והפסיקו לנסוע ל'אריה דבי עילאי'.

פעם אחת ה'אריה דבי עילאי' שאל את משמשו: "איפה הני תרי אינשי?". השמש ענה: "הרבי יודע כי קמו כעת רביים חדשים עם מופתים והם מושכים את הקהל להיפרד מרבותיהם ולהידבק בהם". כששמע זאת ה'אריה דבי עילאי' הוא כעס. עמד שם איש אחד מדאמבראווא, והאיש הלך וסיפר את הדבר לרבינו. הצדיק נסע תיכף ומיד עם עשרה אנשים כדי לרצות את ה'אריה דבי עילאי' ולהפיס את דעתו.

כשרבינו הגיע לשם הוא דיבר עם ה'אריה דבי עילאי'. בתוך דבריו אמר לו: "היו לי ארבעה רביים ומכל אחד מהם למדתי דבר מה. עם כל זה אם הדבר אינו מוצא חן בעיני כבוד מעלתו, אז אניח את שרביט ההנהגה". ה'אריה דבי עילאי' התפייס עם רבינו ואמר: "חס ושלום, חס ושלום, השטן רצה לעשות פירוד בין רעים כמונו, אשר אביכם היה ידיד נאמן לנו ומה טוב עשיתם שבאתם להשוות את הדבר על צד היותר טוב". בכל אופן מאז רבינו השתמט ומשך את ידו ככל האפשר מלהעניק ישועות ומופתים.

הרה״צ רבי משה מקשאנוב (בן הרה״ק רבי דוד מקשאנוב זי״ע) שהיה חתן הרה״ק רבי ישראל אלימלך (בן הרה״ק רבי יוסף) העיד שראה פעם שבאה לרבינו אישה שנפטרה מכבר, והיתה לבושה בבגדי כבוד. זמן מה לאחר מכן הרהיב עוז בנפשו והביע תמיהתו בפני רבי יוסף: "מאין לאישה מתה מלבושים כאלה, והלא נקברה בתכריכים ולא בבגדים?", רבינו דחה אותו ואמר: "לא מעלה ולא מוריד שתדע את העניין עכשיו. ברבות השנים תבין אותו מעצמך".

הדיין מזאבנא הגאון ר' ראובן שהיה עד ראיה סיפר: פעם בליל ראשון של חג סוכות עוד לפני שרבינו הגיע לסוכה נכנס לשם כלב גדול וישב במקום המיועד לכיסאו של רבינו. החסידים ניסו להבריח את הכלב אבל הוא לא קם ולא זע עד שקראו לנכרי והוא הרים את הכלב והוציא אותו החוצה. הם סגרו את דלת הסוכה כדי שהכלב לא ייכנס לשם שוב. לפתע הכלב קפץ דרך החלון ושוב ישב במקום הראשון. עברו מספר רגעים ורבינו נכנס לסוכה. מקורביו סיפרו לו אודות הכלב. רבינו אמר: "הניחו לו אל תתגרו בו. עוד מעט ומעצמו יעזוב את הסוכה". רבינו ניגש למקומו, הרכין את עצמו אל הכלב ולחש: "אני מוחל לך במחילה גמורה. לך למנוחתך".

מיד הכלב קם ויצא מהסוכה. החסידים דנו במראה זה והבינו כי נשמה כלשהי התגלגלה בתוך הכלב, והיא הייתה צריכה את סליחת רבינו בשל מעשה שעשתה נגדו. לאחר הקידוש רבינו סיפר על אביו הקדוש שהתכונן לנסוע להונגריה לצורך מסחרו, אולם מישהו גנב את כל כספו ואז נאלץ בעל כורחו לעזוב את עסקיו. הבינו הנוכחים שבכלב הייתה מגולגלת נשמת האיש שגנב את הכסף של אביו ועל ידי כך שרבינו, שהוא יורשו של אביו מחל לו, מצאה הנשמה את תיקונה ועזבה את הסוכה כשהיא מתוקנת. הם גם הבינו עד כמה גדול רבינו ולאיזו מדרגה הגיע, שראה והבין מדוע הכלב הגיע אליו ולאיזה תיקון הוא זקוק.

רבינו היה מושלם במידות טובות ובפרט במידת הכרת הטוב. היה איש פשוט אשר כל עש״ק לקח את מלבושיו של רבינו למקווה ונשא אותם עבורו ושימש אותו. בשביל כך רבי יוסף נתן לו ראשון את השיריים בעש"ק בסעודה. פעם אמר בנו שעל ידי כיבוד זה שאביו מכבדו, יכול האיש לאבד קצת משכרו לעוה״ב ושכרו יתמעט. רבינו השיב: "אינו כן, משום שאני חייב להכיר לו טובה בשביל החסד שלו. אם כן, אני נותן לו משלי, שאני חייב לו, והקב"ה ייתן לו את שלו, מה שחייב לו".

הסיפורים מעובדים מתוך 'נאמנו מאד'

הַשַּׁבָּת הִיא מְקוֹר הַבְּרָכָה

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך '**שש באמרתך**'. יש בסיפור זה כדי להראות לנו כי השבת היא מקור הברכה.

בשנת ה'תשמ"ח (1988) יהודי במקסיקו החליט להשקיע בנדל"ן. מומחים יעצו לו לחפש בניין ישן, לשפץ אותו, ולאחר מכן למכור אותו ביוקר. הוא החליט ללכת על זה.

לא היה לו הון עצמי, ולצורך הקנייה והשיפוץ הוא נאלץ ליטול הלוואות ומשכנתאות. כדרכם של שיפוצים, שהם הוצאה מתגלגלת שהולכת ותופחת, גם השיפוץ הזה התברר כהרבה יותר יקר מן התכנון הראשוני.

הבניין היה ישן. כשהתחילו להרים את המרצפות התגלו בעיות קשות. היה צורך לחזק את הבניין בחיזוקים של בטון ועמודים, והדבר ייקר את הבנייה באופן משמעותי.

כאשר הסתיים השיפוץ הוא היה לחוץ מאוד למכור את הבניין במהירות. חבל היה לו על כל יום שבו הוא משלם ריביות על המשכנתאות שלקח.

למרבה הצער, למרות כל מאמציו, שום קונה פוטנציאלי לא התעניין בקניית הבניין. באותה תקופה הוא התקרב לשמירת תורה ומצוות, וקיבל על עצמו להתחזק בשמירת השבת.

כעת נשען על אביו שבשמיים, ונשא תפילה אל ה' שיעזור לו למצוא קונה טוב. והנה סוף סוף הגיע קונה, משקיע מצרפת. הוא בא לראות את הבניין, וביקש לשבת איתו למשא ומתן.

הפגישה נקבעה ליום שישי בשעות הבוקר, מתוך מחשבה שתסתיים עד הצהריים, אלא שהקונה לא היה רגוע.

הוא ביקש לראות את אישור המהנדס, ועבר בעיון רב על כל מסמכי הבנייה, על אישורי הטאבו ועל כל הטפסים שהיו קשורים לקנייה ולשיפוץ. השעה הלכה והתאחרה, והמוכר נעשה לחוץ מרגע לרגע. בעוד זמן לא רב תשקע השמש ותיכנס שבת!

הוא ניסה לזרז את הקונה ולהציע שישבו בפעם אחרת, אך הלה התרגז: "**אני קונה כאן בניין במיליוני דולרים! אתה לא תעז להגביל אותי בזמן! לא מעניין אותי שבת או לא שבת. אני צריך את כל הזמן שאני רוצה!**".

היהודי נשך את שפתיו. שבת היא מקור הברכה, ואחרי שקיבל על עצמו לשמור שבת, הוא לא רוצה לחלל אותה– אבל זה הקונה הרציני היחיד שהגיע אליו! אם ישלח אותו, עלול הוא לפשוט רגל ולהיתקע עם הבניין הבלתי מבוקש הזה!

כשהשמש גלשה מטה, הוא הצליח להגיע לידי החלטה. הוא קם ממקומו, והודיע לקונה שצר לו, אבל עליו לעזוב, והוא רשאי לעשות בעניין כהבנתו. **הקונה התרגז ועזב את המקום שלא על מנת לשוב.**

היהודי הספיק להגיע הביתה דקות ספורות לפני השקיעה. הוא הניח את המוקצה שבכיסיו, והלך לבית הכנסת להתפלל קבלת שבת.

בעודו אומר את המילים "**לקראת שבת לכו ונלכה כי היא מקור הברכה**", עברה בו מחשבה עגומה: איפה הברכה? הרי הפסדתי כעת את הקונה היחיד שהיה לי. אחד ומיוחד שהתקדם לשלב כה רציני במשא ומתן! מן הסתם בעוד שעה אחת, לכל היותר, כבר היינו מגיעים לסיכום טוב...

הוא חיזק את עצמו והרגיע את סערת רוחו, מתוך החלטה שאינו מתלונן, אלא רק שמח לקיים את מצוות ה' כפי שצריך. ובכוחות מחודשים החל לשיר: "כי היא מקור הברכה", כשהוא באמת ובתמים מאמין למה שהוא אומר.

השבת חלפה, הקונה נעלם מבלי להותיר עקבות, והבניין עמד ברשותו עוד זמן רב ללא ביקוש, כשהוא מתקשה לעמוד בתשלומי המשכנתא המכבידים.

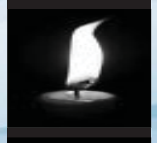
יום אחד פקדה את מקסיקו סיטי רעידת אדמה קשה. באזור כולו התמוטטו מבנים רבים ובניינים שנבנו שנים רבות קודם לכן. הבניין היחיד שנותר על עומדו היה הבניין שלו, אשר שופץ זמן קצר קודם לכן, ונעשו בו כל חיזוקי הבטון הנדרשים...

על הבניינים שהתמוטטו נמנו גם חלק מבנייני הממשלה, מה שגרם למצב שבו הממשלה חיפשה בדחיפות בניינים חלופיים לצורך המשך העבודה.

תוך זמן קצר פנו אליו והציעו לקנות ממנו את הבניין במחיר של פי חמש מן הסכום שאותו הציע לו הקונה ההוא... כך הראה לו הקב"ה שאכן השבת, שאותה התעקש לשמור, הייתה עבורו מקור של ברכה!

הַמִּלָּה "בְּרֵאשִׁית" מְרֻכֶּבֶת מִשְּׁתֵּי מִלִּים "בְּרָא שַׁבָּת"

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל
חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל
אסתר בת נעמי ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זהרה ע"ה
מסעוד בן יקוט ז"ל
רחמה בת מסעודה ע"ה
סעידה בת תופחה ע"ה
אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל
נועה בת עיישה ע"ה

הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
שמואל בן רבקה ז"ל
רפאל בן אסתר ז"ל עזרא בן כאתון ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
קסאנש בת דגיטו ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה
יעקב בן סלימה ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
יהודה בן סעידה ז"ל
עפאת בת השמת ע"ה
חיים חמוטל בן רינה ז"ל
ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל
נעימה בת שרה ע"ה
דניאל בן מיה ז"ל

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל
יצחק יצקן בן רחל ז"ל
אברהם בן יונה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה
מזל בת שמעון ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
יעקב בן אסתר ז"ל
אביגדור בן ג'ולי ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה
מרים בת שרה ע"ה
פיבי מלכה בת מזל ע"ה
נעמי בת כתון ע"ה
משה בן רוזה ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה
בתיה (מרדכה) בת שמחה ע"ה
יוסף יחזקאל בן אסתר ז"ל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
מאיר מורד בן שושנה ז"ל
זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
עמירם בן דבורה ז"ל
ר' שאול בן סילביה זצ"ל
שני בת אסתר ע"ה
מסודי בת חביבה ע"ה
אסתר בת גולה גאולה ע"ה
יוסף בר סעדה ז"ל
שלום בן אסתר ז"ל
אריה בן מרים ז"ל
אלון בן סעדה ז"ל
אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה
מאיר בן נעמי ז"ל
שפרה בת פסיה ע"ה
שרה גבריאלי בת נאווה ע"ה
שמעון בן ג'וליה ז"ל

ולד יחיא בן יוסף ז"ל
יצחק בן ברקו דב ז"ל
מאירה בת יפה ע"ה
אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק בן מישא אסתר ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל
דוד יצחק בן פרחה ז"ל
גורג'יה בת נעימה ע"ה
אליאור בן פרידה ז"ל
שושנה בת נעמי ע"ה
בנימין בן דב ז"ל
גרגורי צבי בן מרים ז"ל
כל נשמות עם ישראל

בס"ד

העלון השבועי

טוב להסות בה'

1019

בראשית

כניסת השבת: **17:56**

יציאת השבת: **18:46**

רבנו תם: **19:26**

ע"פ אופק ת"א

כט' בתשרי התשפ"ז

שליחות עץ הדעת

אדם הראשון - יציר כפיו של בורא עולם, שזכה להגיע למעלות מופלאות ונוראות שאין בר דעת יכול להשיג. המדרש (בראשית רבה ח) מספר כי כאשר ראו המלאכים את אדם הראשון אחר שנברא, הם כל כך התפעלו ממנו ומקדושתו, עד כדי כך שחשבו שהוא אלוקים ורצו לומר לפניו: "קדוש".

אדם הראשון היה כל כך חכם, עד כדי כך שהקב"ה העביר לפניו את כל בעלי החיים בעולם, והאדם בחכמתו ידע את כל תכונותיהם של הנבראים ונתן לכל אחד את השם המתאים לו.

הגמרא (ב"ב נח) מספרת על רבי 'בנאה' שהיה מסמן בתי קברות בתפקידו, בכדי להציל כהנים שלא יתקרבו אל מתים. והנה, כאשר הגיע למערתו של אדם הראשון, יצאה בת קול ואמרה: "הסתכלת בדמות דיוקני, היזהר שלא להסתכל בדיוקני עצמו!". השיב רבי בנאה לבת קול בחרדת קודש: "אבל רוצה אני לסמן את המערה!". השיבה לו הבת קול: "מידת מערתו של אדם הראשון הינה בדיוק כמידת מערתו של אברהם אבינו, שכבר ביקרת!". כשיצא רבי בנאה מהקבר של אדם הראשון, העיד ואמר: "הסתכלתי בשני עקביו של אדם הראשון, והם היו דומים לשני גלגלי חמה". רק העקב, החלק השפל בגופו היה מאיר וזך כמו גלגל חמה, קל וחומר שאר גופו.

כל כך מזוכך היה אדם הראשון, שכותב המדרש (רבה כ, יב) כי הקב"ה הלביש את האדם בכותנות של אור, עד כדי כך שהיה גופו זורח באור עליון.

אם כך, שואלים רבותינו ז"ל: כיצד יתכן שאדם הראשון במעלתו העצומה והקדושה אכל מעץ הדעת ולא המתין לרשותו של הקב"ה? הלא הוא אינו אדם פשוט כמונו! והלא כל בר דעת שיתגלה אליו מלאך מהשמיים ויאמר לו שלא לאכול דבר מסוים לכמה שעות, ודאי שיעשה כרצון המלאך? אם כן, קל וחומר אדם הראשון שיעשה את בקשת בורא עולם המדבר ישירות?

דבר מדהים עונה בעל ה"מי שילוח", רבי מרדכי יוסף מאיזביצה (תלמיד ה'חוזה מלובלין שחי לפני כ-200 שנה) (ד"ה 'ויקרא האדם'):

"כי קודם שחטא אדם הראשון היה שרוי בטובה גדולה בלי שום עמל ויגיעה, **וראה שאין בזה שום שבח והודאה לבורא ברוך הוא, כי מה שבח יש לנברא שאינו עושה מאומה... ועל כן חשב אדם הראשון בליבו לירד לתוך עומק הקליפות והחושך כדי לברר משם ניצוצות הקדושה, ולהוציא יקר מזולל, ובזה יתרבה כבוד שמים ביתר שאת**".

חשוב לעבוד את ה' ולקיים מצוות גם כשהכל רגוע ושליו, אך עיקר השבח והשמחה בשמיים היא שיהודי מקיים את המצוות ועובד את ה' דווקא שיש לו קושי, ניסיונות, התמודדויות ובעיות, שזה רצוי לפני ה' לאין שיעור, וזה רצה אדם הראשון לעשות...

- המשך בעמוד 3 -

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לרפואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה בת מרים. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. **בנים זכרים:** הדר בת נחמה. **זיווג הגון:** אביאל בן רויטל.

לעילוי-נשמת: מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרחה. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה ה"ד, משה כהן בן נזהת ויוסף. יעקב בן שמחה. חסיבה בת רינה. יוסף בן נג'יה, יחזקאל בן ג'ורגיי, פרחה בת טובה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהייתו. גביר בן סאלם ורומיה. שמחה בת צאלח ומרים. אוריאנה אורה בת גביר ושמחה.

הלכות והליכות

דיני כשרות

שאלה: במסעדות "כשרות" רבות, נוהגים שיהודי מדליק את האש במסעדה בבוקר, ובמשך כל היום, הטבחים הגויים מניחים את המאכלים על האש. האם הדבר מותר או שזה בישולי גויים?

תשובה: מסעדה בבעלותו של יהודי, אשר יהודי הדליק בתוכה את האש בבוקר, ואח"כ העובד הגוי הניח תבשילים על האש - **יש ללמד זכות על המיקלים לאכול במסעדה כזו, אף שהם ספרדים. אבל, לכתחילה יש להזהר שהמשגיח במסעדה יתן בעצמו את התבשילים על האש ולא הגוי.** וידועים דברי הגאון 'החכם צבי', שאמר, שהלואי ואנו (האשכנזים), היינו מחמירים את מעט החומרות שהחמיר ה'בית יוסף' (מנהגי ספרד), שהן יקרות יותר מכל החומרות שנוהגים בהם האשכנזים.

הטעם להלכה זו: יש בזה מחלוקת בין מרן השו"ע והרמ"א. דעת השו"ע כי מלבד שהיהודי מדליק האש הוא גם צריך להניח התבשיל על האש, וכך דעת הספרדים. ואילו לרמ"א מספיק שהיהודי מדליק האש, ואף שהגוי מניח התבשילים כל היום - מותר. וכך עושים האשכנזים וכך מורים ברבנות ובעדה החרדית.

אלא שנוצר בעיה בדבר: מה יעשה ספרדי במסעדה שכזו שהכשרות בה היא של אשכנזים המקילים בכך? - השיב מרן הרב עובדיה זצ"ל כי ניתן להקל אף לשולחן ערוך, כשהמסעדה בבעלותו של יהודי (שאז אין חשש שיאכיל את היהודי איסור או שיתחתן איתו, שהוא טעם איסור בישולי גויים). **אך במסעדה של גוי, אף שהיהודי הדליק את האש והגוי הניח המאכל - אסור!.**

סגולות וישועות

"לכתחילה" / טובו מלא עולם - 052-7632686

1) כתב ה'אבן עזרא' (דברים יד, א)**:** "אחר שתדעו שאתם בנים לה' והוא אוהב אתכם יותר מאהבת האב לבן, אל תתגודדו על כל מה שיעשה, כי כל אשר יעשה - לטוב הוא. ואם לא תבינהו כאשר לא יבינו הבנים הקטנים מעשה אביהם רק יסמכו עליו - כן תעשו גם אתם!".

מכאן, שה' אוהב את האדם יותר ממה שהאדם אוהב את עצמו, ולכן כשהאדם נמצא בצער ובוכה, גם ה' מצטער ובוכה יחד איתו מרוב חמלתו עליו!.

2) כיצד ניתן להגיע לדרגה של קבלת הייסורים באהבה? - ע"י ההכרה הברורה שהקב"ה אוהב את האדם אהבה עזה "ואם ה' שאוהב אותי מכל אדם, נותן לי קושי וצער - אין לי צל של ספק שהדבר הינו לטובתי".

3) כתב רבנו בחיי (דברים כב, ח)**:** "כל הנבראים כולם נבראו בחפצם ורצונם, וה' הודיעם בראשית הבריאה כל ענייניהם, וכל המקרים העתידים לבוא עליהם, וכן הודיעם ימי חייהם, ומיתתם היאך תהא, וכן עניין מזונם אם ברווח או צער, והכל רצו וקיבלו".

הכניסה לגן עדן

העולם כולו מזדעזע. אדם הראשון אכל מעץ הדעת אחר שהיה צריך לעמוד במבחן של כמה שעות ולא לאכול מעץ הדעת. בורא עולם פונה אל אדם הראשון ושואל אותו: "המן העץ אשר צויתי לבלתי אכל ממנו אכלת?". אדם הראשון משיב ואומר: "ויאמר האדם - האשה אשר נתת עימדי, היא נתנה לי מן העץ ואוכל". מפרש הרד"ק את דברי אדם הראשון: **"אתה גרמת לי שנתת לי אשה כזאת שהסיתה אותי"**. הוא מאשים את הקב"ה!.

בורא עולם פונה לאשה ושואל אותה: "מה זאת עשית?", והיא משיבה: "ותאמר האשה, הנחש השיאני ואוכל". אומר הרד"ק גם פה: **"אתה בראת את הנחש שהכשיל אותי"**. מיד כששומע זאת בורא עולם הוא פותח ומקלל את אדם וחוה ואף את הנחש.

אומרים חז"ל גילוי מבהיל (משנת ר"א פ"ז):**"לא ניטרד אדם הראשון מגן עדן אלא על כפיות טובה שהיתה בו,** שנאמר: 'ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי". אדם וחוה לא גורשו מגן עדן בגלל החטא שעשו - את זה בורא עולם עוד יכל להבין אותם ולהכיל. **אלא אומרים חז"ל כי הסיבה שהם גורשו מגן עדן זה אך ורק בגלל הכרת הטוב!. לפי שכל בריאת העולם היתה כדי שייטיב לברואיו והם יכירו בו ויודו לו. ואם כך הם כפויי טובה, הרי שאין מה להשאיר אותם בגן עדן!.** כמה גדולה וחשובה מידת הכרת הטוב בחיים של אחד ואחד.

מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, גדול הפוסקים באמריקה שהגיע לפגישה עם גביר בקומה רביעית בבנין משרדים ללא מעלית. הוא היה אז בגיל למעלה מ-85, ובקושי רב טיפס את המדרגות ברגל. כשהסתיימה הפגישה, ירד הרב לאיטו עד שהגיע לרכב. לפתע, נעמד הרב במקומו ואמר: "שכחתי משהו, אני חייב לחזור למשרד של הגביר". התלמידים שבאו עם הרב ביקשו שהרב לא יטרח והם יעלו במדרגות שוב כדי להביא את הדבר ששכח, אך הרב פיינשטיין התעקש ואמר: "זה עסק שלי!", והחל לעלות לאט לאט. עד שהגיע לביתו של הגביר, כשהוא מתנשף במאמץ (יהודי בן 85) ואמר לגביר: **"שכחתי להודות לך על כוס התה שהכנת לי, באתי לומר יישר כח! התה היה מצוין!".** הכל היו המומים, אך הרב לא ויתר על הכרת הטוב.

הכרת הטוב בבית לאשה, לאבא, לאמא ולאחים. גם אם נפגענו או התאכזבנו אחד מהשני, אסור לשכוח את הטוב שעשו לי בעבר, כי ה' מתעב את הכפויי טובה!.

האדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל

שליחות עץ הדעת

דווקא בגלל הקושי שיש לך לקום לתפילה בבוקר - אתה גורם נחת רוח עצומה על המאבק. בזכות המלחמה שלא לספר לחברה לשון הרע - יש אושר עצום בשמיים!.

אדם הראשון ידע את זה, וביקש לחיות חיים שיש בהם קושי, התנגדות של יצר הרע, ובכך לגרום נחת רוח אמיתי לה' יתברך!.

אם כן, מדוע נענש אדם הראשון? כותב הצדיק ('יועץ הדעת טוב ורע') כי ה' העניש אותו כיוון שהכניס עצמו לניסיון על דעת עצמו, וכי כל הנחת רוח העצומה שיש לה' מהניסיונות שהאדם עובר, **זה דוקא שה' מזמין ונותן לו את הניסיון, ולא שהוא הולך אל הניסיונות בעצמם.**

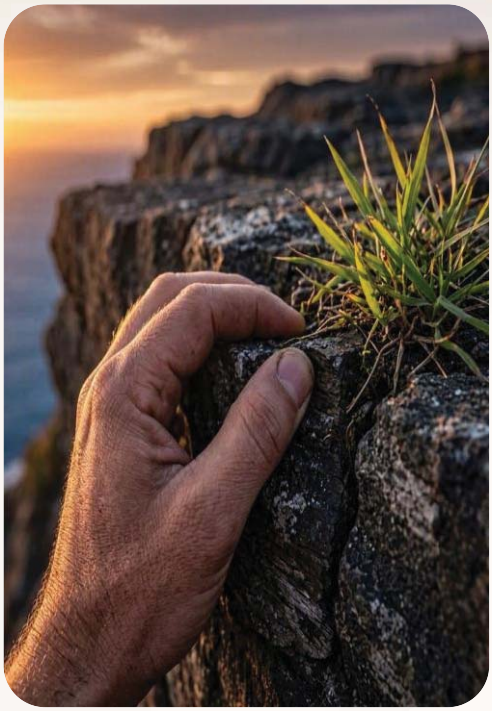
יום אחד סיפרו לאדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל זי"ע כי אחד מנערי הקהילה עזב את דרך התורה ל"ע והידרדר לתהומות היצר הרע. מי לא ניסה לדבר איתו ולהפציר בו שישוב בו מדרכו הרעה, אך הוא הודיע קבל עם ועדה כי אין לו מה לחזור לדרך חזרה, עד שהכל התייאשו ממנו.

ביקש הצדיק שיקראו לאותו בחור. הבחור, שכיבד מאד את האדמו"ר הסכים להגיע, הוא נכנס וישב מול הרב. רבי שלמה הניח עליו את היד בחמימות ואמר לו: **"בודאי אתה חושב שבשמים סופרים ניצחונות, ולכן אתה שבור ומיואש ממצבך... אך לא ולא - דע לך כי בכל פעם שאתה מתמודד, מתקשה, מנסה, משתדל - אתה גורם בזה נחת רוח רבה ועצומה במפליא של מעלה, וכל אבותיך וזקניך שמחים לראותך נאבק ונלחם, בלי כל קשר לניצחון!".**

המשיך הצדיק ואמר: **"עצם המלחמה, עצם העובדה שאתה רוצה בכל ליבך לנצח, אף אם לא עולה הדבר בידך, גורמת למהפיכה גדולה בשמים ועושה נחת רוח לבורא כל עולמים שאין לתאר ואין לשער".**

כשיעקב נאבק עם המלאך של עשיו, כתוב בפסוק: "ויאבק איש עימו", אומר על כך רש"י: "העלו עפר עד כסא הכבוד" - **שהמלחמה עם היצר הרע, עושה שמחה עד כסא הכבוד".**

הבחור שמע את הדברים, שתק ויצא. המחשבה הזו כי עצם המלחמה והרצון לנצח את היצר עושה נחת רוח לקב"ה, גם אם היא לא מצליחה, לא נתנה לו מנוח ולאחר זמן, הוא שב בתשובה שלמה, וכיום הוא אחד מגדולי הצדיקים בירושלים!!.

מה שווה לחיות בגן עדן ללא יצר וניסינות? אני רוצה להוכיח לך שאני אוהב אותך, וזאת אפשר להוכיח ע"י שאעבוד אותך עם היצר!. שאתגבר בקדושת העיניים, שאלך לשיעור תורה כשאני עייף, כשאקפיד על צניעות דווקא כשכולן שונות ממני!.

טעם נוסף ומיוחד מדוע אכל אדם הראשון מעץ הדעת מובא: יום אחד, ישבו האחים הקדושים, רבי אלימלך מליז'ענסק ורבי זושא מאניפולי ושוחחו ביניהם.

"זושא אחי היקר, אני מתפלא עליך", פנה רבי אלימלך ואמר: "הרי כידוע לך, כי בנשמתו של אדם הראשון היו כלולות נשמותיהם של כל בני האדם מאז ועד עולם.

דע לך, כי הנשמה שלי, כשראתה את אדם וחוה מתכוננים לאכול מפרי עץ הדעת, פרחה מיד ונעלמה. כמוה היו עוד כמה נשמות בודדות, שמרוב קדושה לא סבלו את החטא והסתלקו, כדי לא להיות בחטא.

"אך אינני מבין, זושא", המשיך רבי אלימלך, "הלוא הנשמה שלך כן נשארה במעמד החטא. כיצד אפשרת לאדם הראשון לחטוא?...

כיצד לא עצרת בעדו מלעבור על רצון בוראו ולהביא מיתה וחושך לעולם? איך לא שאגת בכל כוחך והתאמצת לעצור בעד אדם הראשון?".

השיב רבי זושא ואמר: "אלימלך אחי, אומר לך את האמת כולה. אכן, שם הייתי, הכול ראיתי, ולא זו בלבד שלא מחיתי, אלא שאני עצמי שכנעתי את האדם לעבור ולאכול את פרי עץ הדעת. במו ידיי דחפתי את הפרי לתוך פיו!".

"מה?! מדוע?!", נזעק רבי אלימלך, ורבי זושא המשיך: "אגלה לך. חששתי, שאם אדם לא יאכל מעץ הדעת, הרי שהוא יקבל חיי נצח ויחיה לעד, חיים בריאים ומאושרים, ללא כל קושי ומחסור, במרכז גן עדן. **אך אז כל הזמן תטריד את מנוחתו מחשבה אחת: "לו רק אכלתי מהעץ, לו רק טעמתי מעט מאותו פרי עץ הדעת, מי יודע: אולי הייתי כאלוקים יודע טוב ורע?!", כדברי הנחש.**

הרי שגם אם לא היה אוכל, היה ממשיך לדמיין ולחלום שיכול להיות כאלוקים. מיד אמרתי אז בקול רם: **"מוטב לך, בשר ודם, שתאכל את עץ הדעת, תטעם ובעצמך תחוש כמה מר ורע הוא החטא, כמה קושי יש בו, כמה מוות, ייסורים וחוליים קשים יביא הוא לעולם... ובלבד שלא תהיה שוטה ותלך כל החיים במחשבה של גאוה והתנשאות כי יכלתי להיות כמו אלוקים ח"ו".**

דבר מבהיל ונורא אומר הצדיק...

- המשך בעמוד 4 -

שליחות עץ הדעת

הרב שי
עטרי שליט"א

אדם שלא חטא, אך מסתובב עם מחשבות של גאווה וכוחי ועוצם ידי, חמור יותר מאדם שאף שנפל בעבירה, הרי הוא כנוע ויודע שהוא איננו כלום בלעדי ה' יתברך!.

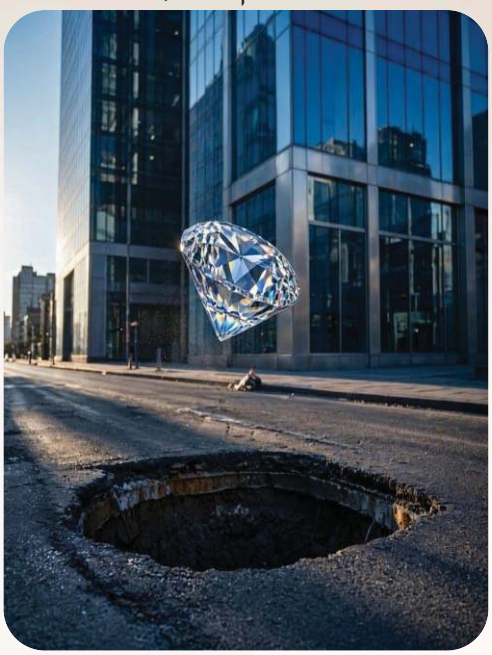
ומדוע? כיוון ש'תועבת ה' כל גבה לב' (משלי טז,ה) - אדם שנפל בחטא לא נאמר עליו 'תועבה', אך אדם בעל גאוה והרגשה שהוא לבדו מצליח ויכול הכל, הגם שלא יחטא, נאמר עליו את הכינוי הנורא של: 'תועבה'.

ולפעמים, אומר הרה"ג שי עטרי שליט"א (דרך הבעש"ט) כי לא עוזרים לאדם מהשמיים, וכי הוא מרגיש שלמרות רצונו לעבוד את ה', הוא נופל ונכשל. ומדוע? **מפני שרוצים ללמד אותו להבין שההצלחות שלו, גם ברוחניות - זה לא ממנו.** אם יצליח בחיים ובכל הניסיונות, יוכל לחשוב כי מעלתו וקדושתו היא זו שעמדה לו לצלוח את הקשיים, והרי זה אינו נכון. על כן, ה' 'זורק' לאדם קושי וחוסר הצלחה, כדי שיכנע לפניו וירגיש שהוא תלוי בחסדיו המרובים.

כשהלבנה התלוננה שאיננה יכולה לשמש עם החמה יחד, שהרי 'אין שני מלכים משמשים יחדיו', היא נענשה שהקב"ה הקטין אותה. מדוע? והרי היא צודקת?... הטעות היא אחת - אתם לא מלכים, מלך יש רק אחד, בורא עולם, ואנחנו בעלי תפקידים זמניים בעולמו, והכל ממנו יתברך!.

פעם אחת, הלך ה'חפץ חיים' זצ"ל בשביל צר מאד, והנה הוא רואה מולו קצין רוסי פוסע בשביל. מיהר הצדיק לרדת אל שולי השביל ונתן לקצין לעבור. למרות מעמדו של הקצין, הוא התפעל מהתנהגותו של הצדיק ושאל אותו: "הרי הרב איש זקן ושבע ימים, ומדוע פינית את דרכך לאדם צעיר ממך בעשרות שנים? הרי אני הוא שהייתי צריך לפנות לך הדרך!".

ענה ה'חפץ חיים' ואמר: **"דע לך! כל ימי אני מקפיד לפנות את הדרך לאחרים!".** בורא עולם אוהב את הענווה, הוא מתעב וסולד מהמתגאים ומחזיקים מעצמם.

מספרים על בעל אחד שזעם מאד על אשתו שאינה מסדרת ומנקה את הבית כראוי, ובכך היא מזלזלת בכבודו. החליט ללכת אל חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל ולהיוועץ בו. והנה, כשפתח את דלתו של הצדיק, נדהם לראות את המחזה הבא: הצדיק חכם בן ציון, ממרומי גילו, עומד עם מכנסים מקופלים כלפי מעלה, נועל נעלי בית לרגליו ושוטף את הרצפה לאט לאט.

הבעל ברח מהבית כל עוד נפשו בו, והבין את התשובה מהשמיים: אפשר לבקש מהשני, אך לא להרגיש שאני מעליו וכי הוא חייב לי משהו!.

דבר גדול מלמד אותנו ה'מאור עיניים' (יתרו) על חטא אדם הראשון ואומר: "האמת הוא שהאדם אינו יכול לעמוד תמיד על מדרגה אחת, אלא פעם מרגיש האדם תענוג והתעלות בה', ואחר כך מסתלק ונופל ממדרגתו. ויש בזה סודות תורה". **אדם הראשון ירד ממדרגתו לעולם החומר, כי זו דרכו של בשר ודם, להיות תמיד בעליה וירידה.**

"והטעם לזה (הביא בפרשת שמות) **הוא כדי להעלות הנשמות הנפולים.** משל למה הדבר דומה? לאדם העומד על גג גבוה, ורואה למטה בקרקע אבן יקרה ונוצצת, אך אינו יכול לקחתה. מה עליו לעשות? לרדת אליה ולקחתה ממקומה, ואז יעלה איתה חזרה לגג, אלא שאז יעמוד על הגג כשהוא עשיר גדול". כשמגיע רגע של ירידה ונפילה בחיים, אלו רגעים גדולים בהם האדם לוקח יהלומים ומתקן נשמות נפולות, ודבר זה אינו זוכה בזמני הארה!.

מסיים הצדיק וכותב: **"ודע, כי הצדיקים נקראים שלוחי המלך, שהם שלוחי השכינה הצריכים ללכת למקום ששולח אותם ה', ולפעמים הם נשלחים למדרגות תחתונות. ודבר זה נעשה גם לאנשים בינונים, שצריך כל אחד 'ליפול' ממדרגתו לפעמים, כדי להעלות אותן נשמות אשר מתחת דרגתו".**

ברגעים של משבר, ירידת מצב רוח - אסור להוריד את הראש! עכשיו אתה בשליחות יקרה ביותר, ע"י עבודת ה': תפילה, תורה, מצוות והארת פנים עד כמה שאפשר במצב זה - מתקנים ניצוצות קדושה של נשמות גבוהות הנמצאות באשפתות. בהצלחה!.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: בנימין בן אלחנן יחיאל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הגון:** רות לאה בת עליזה, מאירה ועדי בני ברוריה.
לע"נ: מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם לרפואת הרב דב חזקיהו בן שושנה שליט"א

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההזדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלונים השנה, נזקפים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים
בנק פאגי (52) סניף 188. חשבון 74-58-58 לכתוב עבור "תורה באהבה" - עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס

החידה השבועית ?!

מי אכל מעץ הדעת מלבד אדם וחוה?

(בראשית ג, יא) "ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת"

קו חיזוק בין אדם לחברו 4 דקות ביום.
להתחברות: 054-8566802. מספר הקו: 073-3473356

בטחוני בצוק
הוא אוצרי

גליון שבועי לאמונה, בטחון, וכל מה שמקרב יהודי לאביו שבשמים

בראשית
תשפ"ז
גיליון 233

בס"ד. לבקשת הצטרפות, שליחת סיפורים ותגובות:
מרדכי הכהן מלאכי, ביתר עילית
5834817@gmail.com * תא קולי 073-2490589 * לפניות בפקס 02-5003608 * לקבלת הגיליון בפקס 02-3132641 קוד גיליון 0026

הטלפון שלי נהסם - לטובתי

הר"ר
אברהם ח. פרנקל
ביתר

בביתנו **שלושה** טלפונים ניידים: שנים משמשים אותי ואת רעייתי, והשלישי מיועד לשיחות טלפון מהבית. לאחרונה שני הטלפונים שלנו התבלו וסיכמנו שהגיע הזמן להחליפם במכשירים חדשים. בנוסף, הילדים גדלו ב"ה והגענו למסקנה שהגיעה העת לרכוש קו **נוסף** שישרת את הבית. אמנם, עקב הוצאות מרובות שעמדו על הפרק דחינו את הביצוע שוב ושוב, לתקופה שהמצב בבנק ירווח מעט.

באחד הימים צלצל הטלפון שלי. כאשר עניתי, שמעתי **הודעה מוקלטת** המבשרת כי התקבלה בקשה **לנייד** את מספר הטלפון שלי לטובת מרכזייה כלשהי. לא לחצתי על לחצן האישור, שהרי לא ביקשתי לבצע ניוד כלשהו, אך למרות זאת כעבור כחצי שעה הטלפון שלי נדם, והושבת לחלוטין.

פניתי מיידית לחברת הסלולר, ושם נדרשתי להתחיל להוכיח **שאני הוא אני**... שלא ביקשתי ניוד, שאני הוא אכן בעל הקו, והמספר היה שייך לי עד כה. הובהר לי כי גם תהליך ביטול של **ניוד שנעשה שלא מרצוני** הוא **מורכב ומסורבל**, ואין ברירה אלא לעבור אותו על הייסורים הכרוכים בו... זה היה מתסכל ביותר, אך לא נראתה דרך אחרת באופק.

כעבור כשעתיים התקבלה שיחה טלפונית באחד הקווים שבבית. הדובר מעבר לקו פנה אלי בהתנצלות כנה: "אני מחפש אותך כבר שעתיים ומנסה לאתר אותך בכל דרך. אני בעל **חנות סלולר** בביתר. לקוח ביקש להשבית קו שמספרו דומה מאוד לשלך, ובטעות ניידתי את הקו שלך המסתיים בספרה **שתיים**, בעוד הלקוח מחזיק במספר זהה שמסתיים בספרה **ארבע**. אותו לקוח ביקש **לבטל** את הקו שלו, ומסיבות בירוקרטיות שקשה להסביר, הדרך הכי נוחה **לבטל קו לגמרי** היא לנייד את הקו **למרכזייה** כלשהי, ואז לבטלו. למעשה הקו שלך הושבת... **אני מבקש לפצות אותך על עוגמת הנפש**, מה אני יכול לעשות עבורך? "

"מה אתה יכול לעשות? " החזרתי לו בתמיהה, "לפני כל דבר אחר **תחזיר לפעולה את הקו שלי**, תמנע ממני את המשך העוגמת נפש, אחר כך נדבר על פיצוי".

הוא הבטיח לי כי הוא מטפל בנושא באופן מיידי, ואכן כעבור זמן קצר **הקו שלי חזר לפעול ב"ה.**

לאחר מכן חזר אלי בעל החנות ושאל שוב במה יוכל לפצות אותי על עוגמת הנפש. אמרתי לו שיש לנו צורך להחליף שני מכשירי טלפון. הוא נענה מיד לבקשתי והסכים להחליף את שני המכשירים הישנים שלנו **בשני מכשירים חדשים, מהמתקדמים בשוק.**

או אז פניתי אליו ואמרתי: "אני מעוניין להוסיף קו לבית, והנה אתה כרגע עוסק **בהשבתה** של מספר שהוא עוקב וזהה למספר הטלפון שלי. יהיה לי מאד נוח אם תעביר את הקו הזה לרשותי, כך יהיה לי קו נוסף במספר דומה למספרים הקיימים בבית". הסדרת העניין הייתה תהליך קצת מסורבל, אך בסופו של דבר הקו המדובר הועבר לבעלותי.

וכך, מתוך תקלה קטנה וחוסר תשומת לב של מוכר טלפונים, הוסדרו כל ענייני התקשורת שלנו מבלי שאזדקק לשלם עליהם **פרוטה אחת**. מעבר לכך, נוסף לנו קו המתאים בדיוק לסדרת המספרים שברשותנו: הנה, אירוע כה מרגיז ומקומם נחת עלינו ללא הסבר, ותוך זמן קצר התברר כי דווקא הוא היה הפיתרון והעזרה המושלמת עבורנו.

לטובתי נשברה רגל פרתי!

העצלות של הפקידה הושיעה

הר"ר
שאול פריימן
ק. ויצנץ

אמי שתחי' שרויה **במצב סיעודי**, ומזה תקופה ארוכה היא מתגוררת בביתנו. אנו עושים כל אשר ביכולתנו כדי לשרת אותה במסירות ולהנעים את ימיה, אך, לצד גידול בית שבו ילדים בכל הגילאים בלעה"ר, מדובר במשימה **תובענית ומאתגרת** במיוחד. אחד הקשיים המעיקים עלי ביותר הוא חוסר האפשרות לנסוע בחגים להתפלל במחיצת האדמו"ר שליט"א כמנהגי מיום עמדי על דעתי. אינני יכול להותיר את רעייתי להתמודד לבדה עם המטלה הזו על כתפיה, ולכן אני נאלץ להישאר בבית. כשמדובר בימים הנוראים, אני מקבל זאת באהבה ומתנחם בכך שבשהותי בימי הדין בבית עומדת לימיני עו"ד מהשורה הראשונה - הלוא היא **זכות מצוות כיבוד אם** במסירות - הרי **שבשמחת תורה** המצב שונה בתכלית. קשה לי מאד בלי ההקפות והריקודים העילאיים אצל הרבי, השמחה פורצת הגדרות במחיצת אלפי החסידים מכל קצווי הארץ, חסרים כחמצן לנשמתי.

השנה, מיד למחרת יום הכיפורים, פנתה אלי רעייתי בגילוי לב ואמרה כי היא חשה שהיא קורסת תחת העומס, והיא **חייבת הפוגה זמנית** מהטיפול באמי, כדי לאגור מעט כוחות להמשך. הבנתי היטב לרוחה. גם אני חש מותש, וליבי הומה ונכסף להגיע סוף סוף לחג שמחת תורה בחצר הקודש.

ממש עבור מצבים כאלו, קיים נוהל מטעם המדינה של "**נופשון**" עבור חולים סיעודיים, המכיר בצורך

*סדר פרסום הסיפורים נקבע אך ורק על פי **הרגשת הלב** בעת חתימת הגיליון. עדיפות ניתנת **לסיפורים מוקלדים** הכוללים **פרטים אמיתיים** ומלאים.*

החיוני של המטפלים למלא מצברים, וממנן עבור החולה **שהות במקום חילופי למשך שלושים יום**. מיהרתי להגיש בקשה לממונה העירונית אצלנו. כמנהג מדינתנו הנאורה נדרשתי למלא **הררי טפסים**, ולשמחתי, בסייעתא דשמיא מיוחדת, בעיתוי הזה רוב המסמכים היו בהישג ידי. **ביום שלישי** שלאחר יום הכיפורים הוגשה הבקשה, וכבר למחרת, **ביום רביעי**, קיבלנו מייל עם הודעה מבשרת טובות:

הבקשה אושרה!

בתחושה של הקלה עצומה פניתי עם האישור למוסדות ולבתי אבות מתאימים, כדי לשבץ את אמי באחד מהם לקראת חג הסוכות הבא עלינו לטובה. אלא שאז התברר כי השמחה היתה מוקדמת: חלק מהמוסדות הודיעו כי המוסד מלא עד **אפס מקום**, ואחרים כלל לא ענו לטלפון, נראה כי גם המנהלים הנכבדים עסוקים למעלה ראש בימים אלו, אם ברכישת ארבעת המינים או בקישוט הסוכה.

הלחץ החל לתת בנו אותותיו. האם אחרי כל המאמץ וההשתדלות, הכל עומד להתמסמס? נותרו **יומיים בלבד עד חג הסוכות**, משרדי הממשלה והעובדים יוצאים לחופשה מרוכזת, ואנו עלולים להישאר תקועים בבית שנה נוספת. התחושה היתה שמבחינתנו זה **פשוט בלתי אפשרי**. נשאתי עיני למרום וציפיתי לישועה.

והישועה הגיעה, דווקא מהמקום הבלתי צפוי ביותר. רעייתי פתחה שוב את הודעת הדוא"ל שבה התקבל האישור, והבחינה כי לא מדובר בהודעה מקורית, אלא **בהעברה** של אישור שנשלח מגבוה אל השלוחה העירונית. למכתב היה מצורף לוגו רשמי, ובו הופיעו **שמה ומספר הטלפון הישיר** של **הממונה הארצית** מטעם המדינה. רעייתי לא היססה, חייגה אל אותה גברת בכירה, ותינתה בפניה את צערנו: "אחרי כל הטפסים קיבלנו סוף סוף אישור לנופשון, אך הוא **חסר ערך** עבורנו מכיוון שאין לנו דרך לממש אותו, לאור התגובות של המוסדות שאמורים לסייע לנו".

חלפה שעה קלה, והנה אני מקבל טלפון בהול ממנהל בית אבות מוכר: "**מה קרה? מה כל כך דחוף שהפכתם את הארץ?** " במקביל, הגיעה שיחה נוספת מהאחראית העירונית של הביטוח הלאומי: "מה עשיתם? **מדוע פניתם למנהלת הארצית? מאיפה השגתם את הטלפון שלה?** " נראה כי הממונה הארצית לא מתקשרת אליהם כל יום... כאשר הממונה הארצית שמעה שהאישור שהנפיקה אינו ממומש בשטח, היא מיהרה להרים שורת טלפונים נמרצים לעושים במלאכה, ולפתע הם כבר לא היו עסוקים, נראה כי **הם היו לחוצים לסדר את הענין עוד יותר מאיתנו**... עוד באותו יום, הענין סודר על צדו הטוב ביותר. אמי התקבלה לנופשון לתקופה של שלושים יום בבית אבות ברמה גבוהה, לביתנו באו המנוחה והרווחה לקראת החג, ובשמחת תורה זכיתי לנסוע לרבי.

בדיעבד התברר כי הפקידה העירונית היתה אמורה להשיב לנו במכתב מסודר ולהודיע על האישור. אולם מתוך רצון לחסוך זמן, או שמא סתם מתוך עצלות, היא פשוט **העבירה אלינו את ההודעה שקיבלה מהמחלקה הארצית** כפי שהיא, מבלי למחוק את פרטי השולחת הבכירה.

כך הקדים הקדוש ברוך הוא רפואה למכה, ודווקא עצלותה של הפקידה היא זו שהסגירה בפנינו את מספר הטלפון המבוקש והישיר, ומתוך התקלה הזו זכינו לישועה מיידית!

בהנוני נא בזאת!

זו לי פעם ראשונה שבה אני משתף את הסיפור האישי שלי עם הקוראים הנכבדים, ומקווה שלא תצא תקלה תחת ידי. לא יכולתי להימנע מכך, היות **וראיתי בחוש ישועה גדולה** בזכות ההתחזקות בעקבות הסיפורים שמופיעים כאן בעלון המיוחד הזה - יישר כוח לרב מלאכי!

נקלטנו שם
אברך אב"ד

אני אברך בגיל 33, ממוצע ורגיל, לא מיוחד בכלל. אין לי דירה או נכס על שמי. ההורים משני הצדדים בריאים ונורמליים ב"ה ואינם עשירים, אני לא מקבל מהם תמיכה ואני גם לא מצפה לקבל, כי אני חפץ **לאכול מיגיע כפי** ואני מתפלל על כך מדי יום. העבודה שבה אני עובד היא מתן שירות לאנשים בבית. אין לי עבודה קבועה, וגובה הכנסותי הוא בהתאם לכמות העבודות שאני מבצע. יש ימים קשים שבהם לא נכנסת בכלל עבודה, ואני נכנס ללחץ כי אני יודע איך זה יתבטא בסוף החודש. מזה כחצי שנה שאני קורא בקביעות את "**בטחוני**" ומאוד מאוד התחזקתי בנושא הביטחון והאמונה. כך יוצא לי להתפלל מדי יום לריבונו של עולם **לזכות בפרנסה טובה וישירה ממנו**, בלי סיבוכים מיותרים, שיהיו ביקורים קצרים ותשלום בזמן. אחד הדברים שקיבלתי על עצמי במסגרת ההשתדלות הוא - ייעוץ וניהול פיננסי. היות וראיתי שהעניין הכספי לא מסודר ואני מדי חודש במינוסים גדולים - למרות שאני עובד מאוד קשה, מתאמץ וממשיך לעשות **כל עבודה שאני מקבל**, ולפעמים קורה שאנשים לא משלמים מכמה וכמה סיבות. בניהול הפיננסי עוברים מדי חודש על כל ההכנסות וההוצאות, ויש גם שיעורי בית לתעד כל דבר (מאוד ממליץ לכל אחד לעשות). **וכך** בתהליך זה גיליתי שאני **מוציא** הרבה הרבה יותר ממה שאני **מכניס**, כולל ביטוחים והוצאות שונות ומשונות שלא זכרתי ולא שמתי לב אליהן. בממוצע, מדי חודש זה הסתכם בפער של כ11 אלף ש"ח הוצאות יותר מהכנסות. אני לא בן אדם עשיר כלל, אבל כל אדם שיעשה את החשבון הפשוט של '**כמה נכנס וכמה יוצא**' יהיה בהלם. אצלי המינוס התבטא בסכומים שנעו **בין 11 ועד ל-20 אלף מדי חודש**, כשאני מרוויח בין 12 ל-15 במצב טוב. לא היו לי הוצאות חריגות, אבל לא שמתי לב שהקניות בסופר, מורה פרטי לילד ועוד ועוד מצטברות **לסכומים כאלה**. תכל'ס, בממגשים הקבועים עם היועץ הנכבד הוא דיבר איתי על החשיבות **להפריש מעשר**. האמת? לא יצא לי להפריש כי **לא היה לי ממה**. הכסף הרי נגמר עוד בטרם השתמשתי בו, כי תמיד יש מה **לקנות** או **לשלם**. ובדיוק בתקופה ההיא נתקלתי בעלון "**בטחוני**" והתחלתי לקרוא עוד ועוד סיפורים על אנשים שהפרישו **מעשר וחומש** וראו ישועות מעל דרך הטבע. הרי כתוב: **"וּבְחָנוּנִי נָא בָּזֹאת"** (מלאכי ג', י').

כ"ד תשרי תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

החלטתי: אני מפריש ויהי מה!

מיד כשאני מקבל תשלום על עבודתי או כשנכנס לי תשלום לבנק, אני מפריש **מעשר וחומש**. כמובן שזה היה קשה מאוד, כי אני רואה כמה מתוך הסכומים שאני "מרוויח" אני חייב להוריד לטובת החומש, אבל **קבלה זו קבלה**. וראה זה פלא, בחודש הראשון לאחר שהתחלתי להפריש המאזן החודשי הסתיים **במינוס של אלפיים ש"ח** בסך הכל. בחודש לאחר מכן כבר אחזתי בפלוס של 4 אלפים, ובחודש שלאחר מכן - תקשיבו טוב טוב - **ההכנסות שלי הסתכמו בכ-55 אלף ש"ח! כן כן!** וזה לא היה חד-פעמי, כי מאז - מדי חודש התחלתי להכניס סכומים דומים, וכמובן **שהמינוס התחלף בפלוס גדול**. תקשיבו, זו לא סגולה נדירה של איזה מקובל מלפני 200 שנה. זה עובד, ועוד איך שעובד! **תתחילו להפריש מעשר חומש, ותראו איך שנפתחות לכם ארובות השמים, כמו שה' הבטיח.**

מעשר של דרייבר

לפני מספר שבועות פרסמתי פה סיפור על מעשר כספים, וכמות ההדים התגובות שקיבלתי הייתה פשוט מדהימה. כעת ברצוני לשתף בסיפור קצר נוסף שהייתי עד לו.

בשעות אחה"צ של ערב ראש השנה, הזמנתי נהג **מביתר עילית - לרמת שלמה** שבירושלים. הנהג התעכב מעט בדקות האחרונות בצורה מתמיהה, וכשהגיע לבסוף לאסוף אותי, הוא היה נרגש ונסער כהלום יין. מיד כשעליתי לרכב, הוא קרא לעברי בהתרגשות: "**הקדוש ברוך הוא נתן לי נשיקה עכשיו!** "

הוא הסביר כי לאחרונה קיבל על עצמו להפריש **מעשר כספים**, ומאז הוא רואה נפלאות ממש, כאשר המקרה הנוכחי הוא אחד מהם.

נסיעה מביתר **לרמת שלמה** בערב חג היא נסיעה שאינה רווחית כ"כ, מכיוון שכמעט תמיד על הנהג לחזור כשהרכב **ריק**. אין להם בדרך כלל נוסעים בכיוון ההפוך. והנה, שתי דקות בלבד לפני שהגיע לאסוף אותי, התקבלה אצלו הודעה על **נסיעה הממתינה לו ברמת שלמה**, ממש בקרבת מקום, בחזרה לביתר עילית.

"אין לי שום ספק", אמר לי, "כי המעשר שאני נותן משנה לחלוטין את המאזן הפיננסי שלי. הבחור, שעל פי חזותו לא נראה כמי ששומר מצוות בהידור, הוסיף: רק דבר אחד אבקש ממך: **תמצא לי בבקשה רב**, כי מתעוררות אצלי כל מיני שאלות ואני לא יודע בדיוק כמה להפריש. **"אני צריך דברים ברורים"**.

ג. ב. בל"נ לבקשת רבים השבוע יצורף שוב למנויים **המדריך ההלכתי למעשר כספים**.

הילד שלנו חזר הביתה

זה היה לפני מספר חודשים, **ביום ה15 לחודש הלועזי**. המצב בחשבון הבנק שלי היה מתוח עד מאוד, וחששתי עמוקות מהחזרת חיובים. למען האמת, **בכל חודש** בתאריך הזה הלחץ קיים, אך באותו חודש הגיעו הדברים לידי **נקודת רתיחה**, ולא ידעתי מאיזה מקור אוכל להשיג כסף כדי לכסות את הבור שנפער בחשבון.

ישבתי בכולל בשעות אחר הצהרים וניסיתי בכל כוחי להתרכז בלימוד. בשעה שש בערב, השעה שבה נסגרות פעולות הבנק, גבר הלחץ, ביקשתי מחילה מהחברותא, נטלתי לידי **ספר תהילים** והתחלתי לומר פרקי תהלים **בכוונה עצומה ובלב נשבר**. ידעתי היטב כי ברגעים אלו רק הקב"ה יכול להושיעני.

סיימתי את אמירת התהילים ושבתי לביתי שבגבעהC. כשנכנסתי הביתה, קידמה רעייתי את פני בפתח בשאלה: "**למדת היום טוב במיוחד?**" הייתי נבוך מעט ולא ידעתי מה להשיב, ממתין להסבר שבוודאי יבוא.

רעייתי ביקשה ממני להתלוות אליה אל המרפסת. שם היא הדגימה לי את מה שהתרחש אחר הצהרים, **דקות ספורות אחרי השעה שש**, בננו הצעיר, כבן **שנתיים וחצי**, הצליח לטפס **מעבר למעקה** המרפסת, ומצא את עצמו מצידו החיצוני, **בגובה של שלוש קומות!** רעייתי הבחינה בו ברגע האחרון ונכנסה להלם, עד כי איבריה לא נשמעו לה. אלא שאז, ללא סיבה נראית לעין, הילד החליט פשוט לחזור הביתה. הוא טיפס שוב מעבר למעקה ועשה את הדרך חזרה בשלווה גמורה.

ממש באותם רגעים גורליים שבהם התפללתי בלב נשבר מעומק הלב, ניצל בני מגורל מר, רחמנא ליצלן. כוחם של פסוקי התהילים שנאמרו בדמע ובכוונה עמד לנו למנוע אסון מיידי ה"י.

ומה לגבי מצב החשבון בבנק?

ראו זה פלא. שום חיוב לא חזר, לא הגיעה כל שיחת טלפון, הודעה או תקלה, והכל עבר בשלום.

הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו!

2 שיחות - זה לעומת זה

נפלה בחלקי הזכות לנהל את **קופת הצדקה** הקהילתית. בימים העמוסים והלחוצים של ערב חג, כאשר על כתפיו של גבאי הצדקה מוטלות משימות למכביר, העומס והמתח מגיעים לשיאם. אולם מסתבר כי לא רק גבאי הצדקה שרויים בלחץ. גם **בעלי העסקים ונותני השירות** מולם אנו עובדים, עמוסים עד לעייפה בימים אלו.

כך מצאתי את עצמי באחד מהימים הללו, בעיצומן של כמה משימות ציבוריות דחופות, מקבל שיחת טלפון מאחד מנותני השירות. היתה לו טענה פעוטה ושולית למדי, אך הוא מצא בי כתובת לפריקת לחציו וכעסיו. אף על פי שלכל גבאי צדקה שמור "**כיס מיוחד לביזיונות**", ובימים אלו בפרט, ספגתי ממנו גערות ונזיפות שהספיקו למלא כיס של כמה גבאים גם יחד. הוא צעק וגער, ולקינוח הוסיף מילים אישיות ופוצעות על העבר. מנה גדושה וקשה כזו לא זכורה לי מאז שנכנסתי לעולם העסקנות.

אף על פי שהיו באמתחתי תשובות ניצחות - נתתי מחסום לפי. ביקשתי סליחה וסיימתי את השיחה בכבוד.

הישועה שבעקבות השתיקה והמחילה עודה מתמהמהת, וכאשר היא תגיע, **אעדכן בע"ה**

בעודי נתון בסערת רגשות עזה, לא

כ"ד תשרי תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

חלפו אלא שתי דקות, וקיבלתי שיחת טלפון נוספת, הפעם מיהודי מבני הקהילה. הוא ביקש לברר פרט מסוים בנוגע למענק החג שקיבל. עניתי לו באדיבות כהרגלי, ומיד לאחר מכן זכיתי למטר של שבחים...

אותו יהודי החל להרעיף עלי מחמאות ודברי שבח שלא כהרגלו. הוא פירט בהתרגשות את הפעולות שנקטנו בקופה לקראת החג, והמשיך ושיבח את כלל המפעלים והיוזמות שהובלתי בקופה ובקהילה מאז שנכנסתי לתפקידי. את דבריו חתם במשפט נרגש: **"הקהילה פשוט השתנתה דרמטית, ברוחניות ובגשמיות, מאז שהגעת".**

שיחת הטלפון הזו הפחיתה באופן דרמטי את מפלס הלחץ, הכעס והסערה שבהם הייתי נתון בעקבות השיחה הקודמת. לא נותר לי אלא להשתאות מול ההשגחה הפרטית המופלאה והתזמון המדויק שבו הגיעה השיחה השנייה שהיתה כצרי למרפא על מכתי הכואבת, זה לעומת זה עשה האלקים!

בעקבות הנכתב - תגובות בשטח:

מסרק וכיסאות - הכל בתפלה

הר"ר
אורי ישראלי
ביתך

תקציר משבוע שעבר: אמרתי בלחישה: "רבונו של עולם **תשלח לי מסרק קטן** שאולי נאבד למישהו".. בסיום התפילה אני יוצא כשלצידי ר' יחיאל מיכל זלוטניק ופתאום אני מצביע לו לעבר האספלט: **מסרק!** תראה ביקשתי מהקב"ה מסרק וקיבלתי! הוא נותן לכל אחד מה שמבקשים ממנו!

אומר לי ר' יחיאל מיכל: ככה? אז כעת תורי לבקש מרבון העולמים. אני כבר למעלה משנתיים מחפש לקנות דירה בביתר. אני אומר לו: **כן כן, יש לך דירה ממש כמו שביקשת ובתנאים שחיפשת"**

ביום שני נחתם החוזה! כן, לאחר חיפוש של למעלה משנתיים יש לר' יחיאל דירה בשעה טובה ומוצלחת, לפני ראש השנה!

באמצע חודש אלול רכשה אמי שתחי' כיסאות חדשים לסלון בחנות הרהיטים "מעבל" בביתר. קיווינו מאוד שהם יגיעו במועד וישמשו אותנו לכבוד החג לקראת חג הסוכות. ימים אחדים לפני החג, התקשרה אמי לחנות כדי לברר מה עולה בגורל ההזמנה. התשובה מעבר לקו היתה נחרצת: טרם חלפו שלושים ימי עבודה מיום הרכישה, ובהתאם לכך - אין סיכוי שהכיסאות יגיעו לפני החג.

ר' שמיל בעל החנות מסביר במתק שפתיים: לפני החג **כולם** לחוצים, הלקוחות, היצרנים, המובילים, כולם. כדי לעמוד בדיבורי אני קובע מראש תאריך מסויים, אלו שמזמינים **עד התאריך הקובע** יקבלו את ההזמנה לחג ונעשה **כל מאמץ** כדי לא לאכזב אותם. מי שפספס את התאריך - נבצר ממני לסייע לו על חשבון האחרים שהקדימו והזמינו".

בבוקר יום שישי, ערב החג, בהשראת סיפור ההשגחה של ר' אליקים שוורץ "מסרק ודירה - הכל בתפילה", חלפה בראשה מחשבה: כשם שהבורא יכול לתת מסרק וגם דירה - כך הוא יכול לספק לנו את הכיסאות.
היא נשאה תפלה קצרה במחשבה.
היד ד' תקצר לספק לנו את הכיסאות החדשים עוד טרם התקדש החג?

דקות ספורות לאחר אותה מחשבה, הגיעה שיחת טלפון. **על הקו היה המוביל של רהיטי מעבל, שמסר כי הכיסאות כבר עושים את דרכם לביתר עילית, ויסופקו עוד לפני כניסת החג!**

היימישע פוסט בסלאנים
עלונים הולקו משמים

בדרך כלל אינני עוסק בעצמי במלאכת **ההפצה** של הגיליון. ב"ה ישנם הרבה מאד שליחים טובים מסביב לעולם העושים זאת מיוזמתם. הם מקבלים את הגיליון במייל האישי או של בית דפוס, ומדפיסים כמות לחלוקה, החל מאלו שמדפיסים 10 גליונות במדפסת האישית, ועד כאלו שמדפיסים **מאות גליונות** ומחלקים בבתי כנסת. אני באופן אישי מדפיס רק כמות מסוימת של עלונים אותה אני מחלק לאנשים שאיתם אני בא במגע במשך השבוע, בעיקר בבתי הכנסת שבהם אני מתפלל. זו הוצאה כספית קבועה, וב"ה יש לא מעט קוראים בעלי נפש שדואגים מיוזמתם לכסותה.

מכיון שאינני רוצה לעבוד בחולו של מועד, לקראת חג הסוכות ושמחת תורה, הכנתי **גיליון כפול**, ואף הדפסתי מראש כ600 גליונות אותן ייעדתי **ל"חלוקה אישית"** בימי ערב החג - ובחג.

ברגע האחרון ערכתי חישוב, היות שבחג שמחת תורה אני מתכנן אי"ה לשהות בצל כ"ק האדמו"ר **מראחמסטריווקא** שליט"א, מקום שבו אני פוגש הרבה יותר אנשים מבמהלך השנה, נראה כי הכמות שהכנתי לא תספיק כדי לענות על הביקוש.

לא ניחא לי להשיב את פני המבקשים ריקם, וכדי שלא אמצא את עצמי בעיצומו של החג עם **כיסים ריקניים** - הזמנתי **כמות נוספת** של עלונים מודפסים.

בפועל, עקב דוחק הזמן, לא הספקתי לאסוף את המהדורה הנוספת. ממש שעה וחצי לפני התקדש החג התקשרתי **לר' חיים**, ידיד יקר [ידיד אמת שאפשר להרגיש בנח ולהטריחו בזמן כה דחוק, "אני ממש **מבקש לשוב ולהטריחני**"] ביקשתי ממנו להביא עמו את העלונים המוכנים. ר' חיים מתפלל בחג בבית המדרש של חסידי **סלאנים** הסמוך, ומכיוון שגם שם מתאסף ציבור ענק בלעה"ר, סיכמנו שהוא יניח אותם עבורי בביהמ"ד בתוך **שקית סגורה ומסומנת במיקום מסוים**, וכך אוכל לאסוף את החבילה מבלי שאזדקק לחפש אחריו באמצע ההקפות בתוך הציבור הגדול.

בליל שמחת תורה כשנכנסתי לביהמ"ד סלאנים, להפתעתי כי רבה, עוד בכניסה הבחנתי באנשים **עומדים וקוראים "בטחוני בצורי"**. הדבר עורר את חשדי, שהתאמת עד מהרה... נראה כי אחד המתפללים הבחין בשקית שהונחה שם, והבין בטעות כי מדובר בחבילת עלונים שנשלחה לביהכנ"ס לשם חלוקה עבור הציבור. הוא הוציא את העלונים מהשקית, והניח אותם בערימה יפה בפתח בית הכנסת, **וכל הרוצה בא ונטל להנאתו**... ואני... נשארתי בידיים ריקניות.

לא התרעמתי על מה שקרה. אם העלונים חולקו זאת הפעם בביהמ"ד סלאנים, כנראה שהם נועדו מן השמים **דווקא לאנשים הללו**, ומה לי להתעצב או להתרעם על כך.

על כן, מי מחסידי סלאנים הקורא כעת את הגיליון וסבור היה שמישהו התנדב לחלק את העלונים הללו במיוחד לחסידי סלאנים בליל שמחת תורה, דעו לכם שלא כך פני הדברים. העלונים הגיעו אליכם בהשגחה פרטית מופלאה, ישירות משמים, ללא התערבות בן אנוש... אני מקווה ומניח שהדברים חיזקו לבבות שנזקקו לכך, וממתין לסיפורים שיגיעו משם...

ומה לגבי האנשים שהמתינו לקבלת העלון ממני במשך כל אותה יממה ארוכה?

אל דאגה. העלונים שהיו ברשותי **הספיקו בדיוק מופלא לכל מי שביקש. במוצאי שמחת תורה, לאחר מ**עמד ההקפות השניות, מצאתי את עצמי עם **גיליון אחד אחרון** בכיס! כמו תמיד, יש מי **שמכוון הכל**.

ואנחנו? נמשיך לרחף על כנפי הדמיון, שאנחנו כאילו עושים משהו...

א **געזונטער ווינטער**

חורף בריא לאחינו בני ישראל!

כ"ד תשרי תשפ"ז **.כל הזכויות שמורות**. אין להעתיק תוכן לפרסום, ללא קבלת אישור מפורש, למעט פרסום הגליון במתכונתו המלאה.
בגיליון מובאות עובדות בדוקות ומדויקות בלבד ככל שידי מגעת בס"ד, ללא כל תוספת. בחלק מהמקרים שונו השמות על פי דרישת הנוגעים בדבר.

בעזהי"ת
הוראות למעשה מפרשת השבוע
שנה לציאת העלון
"שמעו ותחי נפשכם"
העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א
מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א
גליון מס' 1285

בראשית - מברכין החודש - כ"ט תשרי תשפ"ז - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראה למעשה

אדם צריך להיטיב לזולתו שלא על מנת לקבל גמול

המקור בפרשה: "בראשית ברא אלוקים". כל אדם ילמד מקונו להיות נדיב לב ולהיטיב לזולתו מצד נדיבות ליבו, ולא על מנת לקבל גמול. שהרי אם אדם עושה טובה לחברו רק בשביל לקבל תמורה, אין זו נדיבות אלא מעין מסחר. אלא על האדם ללמוד מהקב"ה, אשר ברא את העולם מצד נדבתו הטובה, כדי להיטיב לזולתו. הקב"ה אינו צריך דבר מן העולם, ואין לו כל צורך בקבלת תמורה. הוא ברא את העולם אך ורק מתוך נדבתו הטובה, כדי להמציא מציאות שתוכל לקבל טובה ממנו.

הוראה למעשה

לקשר את כניסת הלילה ויציאת היום לדבר מצווה או לעסק התורה.

המקור בפרשה: "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד". צריך האדם לקשר את כניסת הלילה ואת יציאת היום שעבר בעבודת ה' יתברך, בדבר מצווה או בעסק התורה. וכן ביציאת הלילה ובכניסת היום - לפתוח את היום בדבר שבקדושה. דבר זה מבואר בזוהר הקדוש, חלק ג', דף ק' ע"ב, על הפסוק "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד": יש לקשר את הערב והבוקר. "ויהי ערב ויהי בוקר" - הן בכניסתם והן ביציאתם, ויהיו לאחדות אחת בייחודו של עולם.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שכל איבר שבו רומז לאיבר של מעלה.

המקור בפרשה: "נעשה אדם בצלמנו כדמותנו". האדם שלמטה יש בו סימנים ורמזים בדמות האדם שלמעלה, היושב על הכיסא. כי במציאות האדם ישנם דברים ועניינים פנימיים, דקים ורוחניים בתכלית, והם פרקי המרכבה, שמהם מתפשטים

המשך בעמוד הבא

נקודי הדעת שבירושלים

איש ההצלה והחסד

איש החסד הרה"ח ר' דוקי גרינוולד ז"ל

ז ה היה בחודש כסלו, תשנ"ה. חזרתי מבית הדפוס, שם הייתי כדי להדפיס את העלון שמעו ותחי נפשכם. באותם ימים עדיין לא היו פלאפונים בכיסים כמו היום, ולכן, כשהגעתי הביתה והחניתי את הרכב, פתאום אני רואה למולי את דוקי גרינוולד ז"ל יוצא במהירות מהרכב ורץ לכיוון הבית שלי.

עדיין לא ידעתי במה מדובר. בהמשך התברר לי כי במהלך שהותי בבית הדפוס, מורי, הרב משה ובר זצ"ל, נפל על הרצפה ואיבד את הכרתו. בין הראשונים שהגיעו להגיש לו עזרה ולבצע בו פעולות החייאה היה דוקי גרינוולד ז"ל, שהקים זמן קצר קודם לכן את ארגון ההצלה המפורסם.

פעולות ההחייאה שביצע בו, בסייעתא דשמיא, סייעו להציל את חייו. לאחר מכן פינה אותו מגן דוד אדום לבית החולים ביקור חולים. במשך שעות רבות לא ידענו האם הוא יתעורר מחוסר ההכרה. וגם אם יתעורר, חלילה, פחדנו שמא נגרם נזק למוחו, משום שככל הנראה במשך פרק זמן מסוים לא הגיע מספיק חמצן למוח. אבל באותו לילה התרחש הנס הגדול. הוא פקח את עיניו, וברוך ה' ראינו שהוא מגיב, שומע ורואה. לאחר תקופת אשפוז של כמה שבועות, הוא החלים לגמרי, בסייעתא דשמיא.

התמונה הזאת של דוקי, זיכרונו לברכה שהלך לעולמו בחול המועד של סוכות האחרון, אינה נשכחת ממני לעולם: אדם שבמשך כל כך הרבה שנים מסר את נפשו להצלתם של יהודים ולהבאתם תחת כנפי השמיים, ובאותו יום הגיע במהירות ורץ להציל את מורי. התמונה הזאת נשארה חקוקה בליבי.

בשנים האחרונות, לדאבון הלב, דוקי היה במצב גופני מאוד לא פשוט. אבל בכל פעם שראיתי אותו, ראיתי את השמחה שהייתה על פניו ואת כוחות הנפש המיוחדים שלו. איכשהו, דווקא הוא, שהיה בעצמו זקוק לחיזוק, היה מחזק אחרים. הוא היה דמות מיוחדת במינה.

הוא זכה שבזכותו ניצלו אלפים-אלפים של יהודים, ואין ספק שהזכויות הללו ממשיכות ללוות אותו גם כעת. יהי רצון שילמד זכות על עם ישראל, ושכבר תבוא הרפואה השלמה, ותבוא על ידי הגאולה השלמה.

ודוקי, שתמיד היה עם חיוך על פניו, בוודאי מחייך גם מלמעלה. וכעת, מן הסתם, הוא ממשיך בשליחותו הקדושה - להציל נשמות תועות מישראל ולהחזירן לשורשן ולתשובה. הוא ייזכר לעד בקרב מכריו, חבריו וכל הרבים שזכו להכירו ולחוות את אורו המיוחד.

צדיק נסתר בסימטאות ירושלים

הצדיק הנסתר הרה"ח ר' אמיר צייגר ז"ל

ב מהלך ימי חול המועד, נסתלק לגנזי מרומים אחד הדמויות המופלאות והנסתרות ביותר בירושלים של מעלה - הרה"ח רבי אמיר צייגר זכרונו לברכה.

זכיתי להכיר את ר' אמיר במשך כ-30 שנה. הוא הגיע במקור מהעיר חיפה, ובעברו לא גדל בבית דתי. אולם לפני שנים רבות נגעה בו שלהבת התשובה, והוא שם את פעמיו אל שכונת מאה שערים. לאט לאט התאקלם בנוף הירושלמי, עטה על עצמו את לבושיה המסורתיים של השכונה, ובשנים האחרונות נראה היה כמי שנולד וגדל בסמטאותיה מבטן ומלידה.

ר' אמיר היה תלמיד חכם עצום, ישר וירא שמיים בכל רמ"ח איבריו. כל יומו היה קודש לתורה ולעבודה; שום עסק לא היה לו עם ענייני העולם הזה. הוא בקושי הוציא מילה מפיו, מיעט מאוד בדברי חולין, וכל דיבוריו היו סביב סוגיות בתורה הקדושה.

ר' אמיר היה יושב שנים רבות ועוסק בתורה בהתמדה עצומה. הוא למד בחברותות עם אברכים חשובים בכל בתי הכנסיות בדרום שכונת מאה שערים: בבית הכנסת "חתם סופר", בית כנסת חב"ד ברחוב בעל התניא, ובמיוחד בבית המדרש "ישועות יעקב", שם ישב והגה בתורה יום ולילה.

מפיו לא יצאה שום פגיעה באיש, והוא התרחק כמטחווי קשת מרכילות ומלשון הרע. מעט מאוד בדיבור, אך פניו תמיד היו שופעות שמחה ואור יקרות. למרות שחיה כערירי, ללא אישה וילדים, הוא נראה תמיד כאדם המאושר ביותר על אדמות - שכן עולמו כולו היה רוחניות ודביקות בה'.

בחודשים האחרונים, לדאבון הלב, עבר אירוע מוחי. לאחר כמה שבועות

המשך בעמוד אחרון

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

הוראות למעשה - עפ"י השל"ה הקדוש - המשך מהעמוד הקודם

האור והשפע לקיום הנמצא הזה, העשוי בדמותו. משום כך אנו מוצאים לשונות של "ידיים", "רגליים", "עיניים", "אוזניים" וכדומה. אין הכוונה חלילה לומר שיש ביד הקב"ה יד כפשוטה, או עין כפשוטה, או תבנית גשמית הדומה לאדם. אין בינו לבין האדם דמיון מצד העצם והתבנית כלל. כל הדברים הללו הם בבחינת משל ורמז.

הכוונה היא שכל איבר באדם מסמל עניין ומהות רוחנית בעבודת ה'. למשל: עין - רומזת להשגחה. יד - רומזת לנתינה ולעשייה. רגל - רומזת להליכה ולהתקדמות. אוזן - רומזת לשמיעה ולקבלת דברי תוכחה ותורה. נמצא שהאדם צריך להתבונן באיבריו ובכוחותיו וללמוד מהם כיצד לעבוד את הקב"ה. כל איבר וכל כוח שניתן לאדם אינו רק צורך גשמי, אלא יש בו רמז ותכלית רוחנית בעבודת ה'.

הוראה למעשה

האדם צריך לקדש את מעשיו הגשמיים.

המקור בפרשה: "נעשה אדם בצלמנו". מאחר שתכלית האדם היא להידמות לעליון, על כן אף העניינים הגשמיים שלו, שהם לכאורה ענייני חול ולא קודש, צריכים להיות נעשים על טהרת הקודש. כל דבר שהאדם עושה צריך להיות מבחינת קדושה. וזה עניין גדול ונפלא, שהרי הקב"ה אמר "נעשה אדם בצלמנו", וכן הוא עצמו עושה למעלה הכול מצד הקדושה.

ובעניין קדושת האכילה - המאכל הוא בסוד הקורבן, והשתייה בסוד יין לנסך. וכפי שמוזכר בפסוק: "באתי לגני אחותי כלה, אריתי מורי עם בשמי, אכלתי יערי עם דבשי, שתיתי יייני עם חלבי; אכלו רעים, שתו ושכרו דודים". נמצא שגם אכילה ושתייה, כאשר הן נעשות בקדושה ובכוונה הראויה, יכולות להיות חלק מעבודת ה'.

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת שבריאת היצר הרע היא לטובתו.

המקור בפרשה: "והנה טוב מאוד". יצר הטוב הוא טוב, ואילו היצר הרע לכאורה הוא רע. אולם הקב"ה הוא הטוב האמיתי, ואין רע יורד מלמעלה. לכן גם מציאות היצר הרע נבראה בסופו של דבר לתכלית הטוב. היצר הרע נועד להסיט את האדם מן הדרך, אך דווקא כאשר האדם מתגבר עליו - הוא גדל ומעלה את שכרו ומעלתו. וזהו הרמז הגדול במאמר "והנה טוב מאוד" - גם מה שנראה כרע יכול להיות חלק מתכלית הטוב האלוקית.

הוראה למעשה

כאשר האדם בוחר ברע - פניו משתנות.

המקור בפרשה: "ויהי האדם לנפש חיה". אף שהאדם נברא בצלם ובדמות עליון, מאחר שנתלבש בזוהמת הנחש ויש בו אפשרות לבחור בטוב וברע, כאשר הוא בוחר ברע - משתנה צורתו הרוחנית והוא נעשה כבהמה. וכמו שאמרו חז"ל: "אין חיה שולטת באדם אלא אם כן נדמה לה כבהמה". נמצא שהבחירה של האדם משפיעה לא רק על מעשיו, אלא גם על קומתו וצורתו הרוחנית.

הוראה למעשה

המובחר שבקדושת הגוף הוא קדושת הפה.

המקור בפרשה: "ויהי האדם לנפש חיה". המובחר שבקדושת הגוף הוא קדושת הפה, כי בזה נבדל האדם מבעל חי ונקרא "חי מדבר". על הפסוק "ויהי האדם לנפש חיה" תרגם אונקלוס: "והות באדם לרוח ממללא" - רוח מדברת. לכן צריך האדם להיזהר בדיבורו ולקיים ככל היוצא מפיו, בבחינת "מוצא שפתיך תשמור". הפה הוא כלי גדול לעבודת ה': באמצעותו האדם יכול ללמוד תורה, להתפלל, לברך, לעודד, לחזק ולהשפיע טובה על אחרים. ומאידך, חלילה, גם לפגוע ולהזיק.

הוראה למעשה

האדם צריך לעבוד את ה' ולבקש להחזיר אחרים בתשובה.

המקור בפרשה: "ויקח ה' אלוקים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה". כמו העבד הנאמן העובד את אדונו המלך בכל לבבו ובכל נפשו, ומרחיב את גבול מלכותו ולוחם כדי לכבוש עמים תחתיו, כך צריך האדם לזכות ולהשפיע על אחרים ולהביאם לעבודת ה'. תכלית הבריאה הייתה לעבוד את הקב"ה, כמו שנאמר: "ויקח ה' אלוקים את האדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה". ואף לאחר שגורש האדם מגן עדן, לא נתבטלה תכלית זו. הרי נאמר: "וישלחהו ה' אלוקים מגן עדן לעבוד את האדמה אשר לוקח משם". נמצא שגם לאחר הגירוש נשלח האדם לעבודה - וזוהי עבודת ה' בעולם הזה.

המשך בעמוד אחרון

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

בראשית ברא אלקים

במדרש (בראשית רבה פרשה א, טז): "שמעון בן עזאי אומר, בשר ודם מזכיר שמו ואחר כך שבחו, פלוני המלך, פלוני השר, אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא משברא צורכי עולמו אחר כך מזכיר שמו, בראשית ברא ואחר כך אלוקים".

יש לבאר כוונת המדרש, שהקב"ה מתחילה מספק לאדם צרכיו, ורק לאחר מכן תובע ממנו לקיים מצוותיו. וכמו שאמרו במדרש רבה (ויקרא פרשה כז, ב) על הפסוק (איוב מא, ג) "מי הקדימני ואשלם" וגו', "מי עשה לי מעקה עד שלא נתתי לו גג, מי עשה לי מזוזה עד שלא בניתי לו בית וכו'", עיין שם.

וזה שאמר, הקדוש ברוך הוא משברא צרכי עולמו בראשית, אחר שנתן לנו הבית והגג וכדומה, אחר כך מזכיר שמו אלקים, שנקבל עלינו אלקותו ועל מלכותו יתברך שמו ועל מצוותיו.

ובא ללמד שאינו מבקש מאיתנו רק כפי כוחנו שנתן לנו, ואין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו (עבודה זרה ג, א).

תדשא הארץ דשא וגו' ויהי כן ותוצא הארץ דשא וגו' (א, יא-יב)

יש להבין כפל הלשון, מכיון שאמר כבר "ויהי כן", מהו עוד הפעם "ותוצא הארץ".

אפשר לבאר על פי פירוש רש"י בפסוק "תדשא הארץ גו' עץ פרי", "שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן אלא ותוצא הארץ וגו' ועץ עושה פרי".

ובמדרש (בראשית רבה פרשה טו, ח) מביא שהאתרוג עצו נאכל כפריו.

ואם כן ניחא, שבפסוק תדשא הארץ שנאמר ויהי כן, מדובר על האתרוג, שבו לא שינתה. והפסוק השני מדבר על שאר הפירות שבהם שינתה, ולכן נאמר עץ עושה פרי, ולא עץ פרי, כנ"ל.

ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (א, כו)

מובא במדרש על הפסוק (בראשית רבה פרשה ח, א): "אחור וקדם צרתני (תהלים קלט, ה), אם זכה אדם אומרים לו אתה קדמת למלאכי השרת, ואם לאו אומרים לו זבוב קדמך, יתוש קדמך, שלשול זה קדמך."

הענין הוא, כי ישנן שתי קצוות: האחד הוא התגברות הצורה על החומר, והקצה השני, הוא התגברות החומר על הצורה על ידי חטאים ועוונות.

וזהו, כשזכה, הוא קדם למעשה בראשית. זכה פרושו מלשון הזדככות, שנזדכך החומר שלו והעיקר אצלו הצורה, אז הוא קדם לכל מעשה בראשית. כדאמרינן בגמרא (ברכות ו, ב): "כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל אדם זה".

מה שאין כן אם לא זכה, אז אפילו זבוב ויתוש ושלשול שהם בריות הכי פחותות הם קודמים לו במעלה, שהם אינם בעלי בחירה ואינם חוטאים, ואילו הוא בעל בחירה ובחר להיות גרוע מהם (ועין בספר התניא פרק כד).

סיפור קטן על יהודי גדול

הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זיע"א

זה קרה לפני כמה עשרות שנים ברחבת הכותל המערבי, יהודי עטור זקן וחבוש בכובע גדול, הוציא ספר תורה מארון הקודש והניחו על גבי "הבימה". תוך דקות ספורות הוא קיבץ מנין לקריאת ספר התורה.

הגה"צ רבי משה ובר זיע"א נכח במקום. לפתע ביקש אותו היהודי לעשות דבר מה בענין קריאת התורה שנוגד את ההלכה, כשהבחין בכך רבי משה, פנה אליו כשדמעות מציפות את עיניו ואמר לו: כיצד אתה רוצה לעשות דבר שכזה?! וכי אין תורה בישראל ?!" כשראה אותו היהודי את עיניו הדומעות של רבי משה והבין מכך כיצד המעשה שביקש לעשות נוגע לליבו, נסוג אחורנית ונמנע מלעשות את אותו המעשה.

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה בו' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת..נ.צ.ב.ה.

לא יחרץ כלב

ושב שמואל החסיד במושב העגלון של עגלה רתומה לסוס חסר מנוח ובצקלון שבתוכה מונחות שלוש כיכרות לחם. עושה את דרכו לווילעדניק, לשבות בצל רבו הצדיק בעל 'שארית ישראל' שהרעיש תבל ומלואה במופתיו.

שמואל הכיר היטב את תוואי הדרך ובהיותו בטוח בעצמו ובדרך הסלולה נתן דרור להרהוריו בעניינים של רוחניות וגשמיות ולא הבחין שהסוס פנה מן השביל ותעה אל תוך יער עבות.

"תיכף יירד הלילה ויביא עימו את שבת מלכתא", גער בחביבות בסוס האדיש. "עלינו להזדרז לשוב אל דרך המלך פן ניאלץ לשבות ביער הקפוא". אך דומה שבעל החיים שהוביל אותו בטעות אל מרכזו של היער, 'שכח' את הדרך חזור. במשך שלוש שעות סבב שמואל ורכב מצד לצד עד שהבין שעליו להתכונן לשבות ביער.

הלילה אכן ירד ושמואל ציין לעצמו את שידע זה מכבר: לעיתים דווקא מתוך החושך הגדול ניתן להבחין בנקודות אור. ממרחק קצר נצנצה אלומה מאירה. הוא התקרב אליה והבחין במעין בקתה גדולה. ברצונו העז לעשות את השבת תחת קורת גג לא היסס ונקש קלות על דלת הבקתה. גוי זקן פתח בפניו ושאל בחשש למבוקשו.

"תועה בדרך אני", הסביר היהודי. "נקלעתי לכאן בטעות של סוס. אסור לי להמשיך בדרך בשל מצוות היום לנו, היהודים. אוכל לשהות בביתך ביממה הקרובה?" איש חביב היה הערל הזה, הכניסו במאור פנים והעניק לו פינה למגורים.

עמד שמואל לתפילת קבלת שבת וערבית. כשסיים הוציא מצקלונו שתיים משלוש כיכרות הלחם וביקש לקדש עליהן ולסעוד. מי יודע חשבונו של עולם ואילו עניינים טמירים צריכים לבוא על תיקונם ובגינם עליו לקדש ולסעוד במקום הזה.

השלווה הופרה באחת כשאל הבית הקט נכנסו בקול רעש גדול שלושת בניו של הזקן החביב. הם נעצרו לרגע בתימהון למראה היהודי הבלתי קרוא והפנו יחד מבט שואל אל אביהם, דורשים הסבר. "זהו איש שתעה בדרכו ומבקש כאן לינת לילה ויום. ריחמתי עליו שלא ייוותר לחסדי היער ואספתיו ביתה לזמן קצר".

השלושה לא השיבו דבר לאביהם, והחלו מתלחשים ארוכות בשפתם בינם לבין עצמם. שמואל הביט לכיוונם מדי פעם. פניהם לא ניבאו לו טובות. עיניהם חרשו רע ותוך כדי שיחה הגניבו לעברו מבטים שהחרידוהו כהוגן.

ואכן, כעבור מחצית השעה ניגשו אליו השלושה ועז הפנים שבהם הואיל לספר לו כי קיצו קרב: "מהר, התכונן, כי גמרנו אומר להמיתך בכדי ליטול את הסוס והעגלה וכיס המזומנים שברשותך. יהודי אתה, ולכן מחצית השעה נתונה לך, ברוב חסד, להתפלל טרם פרידתך מהעולם הרע הזה..."

חיוור ורועד החל שמואל להתחנן על נפשו, ומשלא הועילו בכיותיו לרכך את ליבות האבן של הרוצחים, הציע בקשה זעירה: "הן היום ומחר שבת לנו, בני העם היהודי. הניחו אותי לחיות עד מחר לעת לילה בכדי שאוכל להתפלל ולקיים את מצוות היום".

לזאת הסכימו הפראים. הן שבוי הוא בידיהם בין כה וכה. מלאך המוות ימתין יממה אחת. לפני ששכבו לשנת לילה העמידו בפתח חדרו כלב עושה דברם, ובשפה מיוחדת, בלתי נהירה לאדם, סימנו לו כי עליו לשמור על פתח החדר שהכניסו בו את הנידון למוות. אין יוצא ובא.

החל שמואל מחשב חשבון נפשו וכשדמעות בעיניו אמר את פסוקי וברכת הקידוש. הכניס את כזית החלה לפיו לצאת ידי חובה אך לא הצליח לבלוע. מעין גוש מעיק של מתח נורא חסם את בית הבליעה ומנע ממנו לצאת ידי חובת סעודת ליל השבת האחרונה לחייו.

מבלי משים זרק את פיסת הלחם הלעוסה לעבר כלב השמירה שעט עליה ברעבתנות. שמואל נענה לרעבונו של הכלב והשליך לעברו את הכיכר כולה. הכלב המוזר נענה ובלע בשניות ספורות את הכיכר.

השכם בבוקר יצאו השלושה לעסקיהם האפלים ופקדו שוב על הכלב שלא לתת לאיש לצאת מן החדר הצדדי.

שמואל התפלל שחרית ומוסף של שבת, כיוון בכל מילה, נפרד מכל פסוק ונטל את ידיו לסעודת שבת. התעוקה התגברה. בקושי הצליח להכניס את פירורי הלחם לפיו ובוודאי שלא לבלוע. הכלב קיבל בתרועה את הכיכר השנייה.

השעות חלפו ושמואל התפלל תפילת מנחה. בעצמו לא ידע כי נפשו מסוגלת לתפילה כה זכה. שוב נטל את ידיו, עתה לסעודה שלישית, בתקווה שלפחות כעת יעלה בידו לבלוע את ה'כזית' ואולי יותר, ולברך ברכת המזון אחרונה בחייו שתתקן אולי אלפי ברכות המזון בכל שנותיו שלא היו בשלמות כראוי.

אך לא. בעיני רוחו כבר ראה את עצמו נתון בידיהם של שלושת האחים האכזריים, נאבק עם מר המוות. הוא חש כי גופו מתאבן ואין בכוחו להכניס את המזון לפיו. השליך שוב, אפוא, את הכיכר השלישית והאחרונה, והכלב, כאילו ביקש להוציאו ידי חובת האכילה, בלע את הכיכר עד לפירור האחרון.

וראה זה פלא: הכלב האימתני שינה את טעמו ובמקום לעמוד הכן בפתח הדלת, נכנס פנימה ורבץ על יד איש חסדו ומיטבו, כשכש בזנבו בחביבות ועקב אחרי כל תנועה של שמואל הרועד מפחד. ואז עלה בדעתו של היהודי רעיון נועז: אם הכלב הפך לידידו אזי אין מעתה סיבה הגיונית להיותר במקום הנורא הזה.

הביט כה וכה וראה שהזקן, אביהם של הרוצחים, שוכב על יד התנור ונם. הכלב צועד לצידו בנחת והאחים האכזריים טרם שבו.

הוא נכנס אל האורווה, נטל משם את סוסו ועגלתו עם חפציו שעדיין לא טרחו לפרק, ישב על כן העגלון, נתן אות ויצא אל הדרך.

משום מה הצליח עתה למצוא נתיב אל מחוץ ליער הנורא ואחרי כמחצית השעה כבר היה בדרך המוליכה לווילעדניק. ובכל אותו הזמן כרוך היה אחריו כלב השמירה, מעשה ידיד ותיק. שמואל מבקש להיפטר ממנו. מגביר את קצב הנסיעה, מאיץ בסוסים, והכלב רץ אחריהם, מגביר אף הוא את מרוצתו, מביט לעבר שמואל במעין תחנונים: קח נא אותי עימך, מאסתי באדוניי הרוצחים.

ולפתע חש היהודי שדמו קופא בעורקיו. מולו נראו מתקדמים ובאים שלושת האחים הרעים, שלוחיו של מלאך המוות. הם רכבו כל אחד על סוסו בשורה אחידה ונראו עליזים ומרוצים. גם הם הבחינו בעגלה הבאה אל מולם והיא הייתה מוכרת להם בעליל. עצרו והביטו כלא מאמינים. הייתכן שנחטף בלעם מפיהם? איך יתכן שכלבם הנאמן בגד בהם ולא מנע את בריחתו של היהודי?! מבט נוסף גילה את כלבם רודף אחרי העגלה והם דימו לחשוב שהוא פשוט עושה את מלאכתו. מנסה להדביק את הנמלט ולנעוץ בו שיניים חדות.

הדהירו את סוסיהם אל עגלתו של שמואל. הוא ניסה לסטות מן הדרך ולברוח, אך הם עם שלושה סוסים רעננים אל מול סוסו ועגלתו העלובים. כיתרו אותו מכל עבר, הרימו קול שאגה והודיעו כי עתה ירצחוהו נפש.

ואז ארע הבלתי ייאמן: הכלב, שבלא ידיעתם החליף את אדוניו, חש כי אדונו החדש שרוי במצוקה וסכנה. הוא התנפל על השלושה ונעץ את שיניו בכל חלקי גופם. לסרוגין עשה זאת, לפי סדר מסודר, בכדי שאיש מהם לא יוכל להימלט.

ולא נתקררה דעתו עד שעשה מהם קרעים קרעים. או אז ניגש הכלב אל שמואל, הרכין את ראשו בהכנעה והחל צועד במהירות כמראה לו את הדרך. משל מבקש לשמור עליו מפני כל אויב.

רק כשהגיעו אל דרך המלך ממש האט הכלב את קצב הליכתו. שמואל הבחין שהכלב נחלש מרגע לרגע. לפתע זחל באפס כוח אל עץ בצד הדרך ושם נדם ומת.

עוד שעה קלה של נסיעה ושמואל הגיע לווילעדניק. מיד נכנס אל הקודש וסיפר את כל המוצאות אותו עד למיתתו של הכלב מציל חייו.

הרבי האזין ועיניו הצטעפו בדוק של מסתורין: "תיקון גדול נעשה בנשמה שהייתה מגולגלת בכלב הזה. היה עליו לתקן את סעודות השבת בהם זלזל בין היתר. אבל האמת שדי היה בשתי החלות הראשונות. את השלישית קיבל במתנה ללא צורך. גם היותו מציל חיים היה תיקון נצרך עבורו וגם המקום שמת בו לא נבחר בכדי.

"אתה, שמואל, עשית עימו חסד בכך שדרכך בא על תיקונו. "עתה השלם נא את התיקון. גש שוב אל אותו שביל וטמון את הכלב באותו מקום בדיוק שמת בו".

עשה שמואל את אשר צווה וכל חייו הודה להשם על הניסים שנעשו עימו באותה שבת והזכות שהייתה לו לסייע לנשמה לבוא אל תיקונה הנכסף ולשוב אל מקומה בשלום.

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

מבט לאירועי השבוע

הנס הגלוי של חג הסוכות

חג הסוכות השנה (תשפ"ז), זכה עם ישראל לשרשרת ניסים מופלאה שתיחרת לעד בדפי ההיסטוריה - ניסים גלויים המשדד את דרכי הטבע.

המטוס, שהיה עמוס ב-176 נוסעים יהודים, היה כפשע בינו לבין התרסקות נוראה. התברר כי זממו של המחבל הארור היה לרסק את המטוס באזור שדות התעופה של ארץ ישראל, חלילה, כדי לגרום לאסון רב נפגעים וקורבנות. אולם בורא עולם הראה לכל העמים כי כשהוא מבקש להציל את עמו, שום רשע בעולם לא יוכל להרים

הדמיית פעולתו ההרואית של יניב חיון

יד כנגדם.

המטוס כבר צלל מטה במהירות מסחררת, ורק דקה אחת עוד הופרדה בינו לבין האדמה. באותם רגעי אימה פעל הקב"ה בהשגחה פרטית מדהימה: הטייס השני, שנלכד מחוץ לתא הטייס, הצליח איכשהו לפתוח את הדלת. המחבל לא שם לב לכך, ומיד זינקו פנימה הנוסעים וראש להם הגיבור יניב חיון. מבלי להסס, הם התנפלו על המחבל. יניב חיון, מבלי שהיה לו ניסיון קודם, תפס בעגלת ההיגוי של המטוס והרים אותו בחזרה אל על.

על המטוס היו במקרה שני טייסים נוספים, שהצליחו לקחת את המושכות ולהנחית את המטוס בשלום בשטח ערב הסעודית. כשהגיעו לבסוף לארץ, כשדם המאבק עודו על גופו של יניב, הדבר הראשון שעשו כל הנוסעים היה להודות ולהלל לבורא עולם. היה ברור לכל: ללא ידו המושטת של הקב"ה, אף אחד מהם לא היה נשאר בין החיים.

מאירוע מופלא זה, המתרחש בפתחה של השנה החדשה - שנת תשפ"ז - עלינו לשאוב חיזוק עצום. כשם שהשם עשה עמנו נס בראשית השנה, והכל הולך אחר החיתום והפתיחה, כך נזכה לניסים ולנפלאות בכל השנה כולה. נתפלל שבורא עולם ישמור עלינו מכל פגע, שלא נזדקק עוד לסיטואציות של סכנה, ונזכה מיד לגאולה שלמה ולבניין בית המקדש השלישי.

כאות תודה, מן הראוי שכל אחד מאיתנו יקבל על עצמו החלטה טובה - אולי לקרוא מדי יום מזמור תהילים של הודיה (כמו מזמור לתודה) ולבקש על העתיד שיוסיף השם לעשות עמנו חסדים וניסים גדולים. אמן ואמן.

עדו ובר-אריך

צדיק נסתר (המשך מעמוד 1)

של אשפוז בבית החולים, הועבר לבית אבות במעלה אדומים. זכיתי לבקר אותו שם מספר פעמים, ובסייעתא דשמיא ראיתי שמצבו אף הלך והשתפר. הסובבים אותו סיפרו כי גם בימיו הקשים שמר בחירוף נפש על קדושתו, וכשרצו הרופאים לבדוק אותו בפלג גופו התחתון, סירב בכל תוקף מתוך צניעות טהורה.

בשבועות האחרונים, כשהחל מצבו להידרדר, כמעט ולא הוציא הגה מפיו. אולם, כאשר אמרו לידו את פסוקי "אנא בכח" והזכירו את התיבות "שוועתנו קבל ושמע", הרגישו הנוכחים כי כל גופו רועד בדביקות.

ברגעיו האחרונים, כשהחמיר מצבו, הגיע לבקרו ר' יוסף בלוי שיחיה כדי להיפרד ממנו. לפי כל המדדים הרפואיים לא היה נראה כי סופו קרב באותן דקות, אך ר' יוסף החליט לומר לידו "שמע ישראל" - ובאותם רגעים, תוך כדי אמירת המילים המקודשות, פרחה נשמתו הטהורה לגנזי מרומים.

יהי רצון שיעמוד ממקום מנוחתו וימליץ טוב בעד כלל עם ישראל, ופרט עבור תושבי שכונת מאה שערים שבה התגורר ועמל בתורה עשרות שנים. בזכות תפילותיו הזכות ולימוד התורה הטהור שלו לשם שמיים, נזכה כולנו לקרב את הגאולה השלמה ולראותו עמנו במהרה בתחיית המתים. תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.

שמו להזכרה לעילוי נשמתו: **אמיר מרדכי בן יוסף ז"ל**

הוראות למעשה (המשך מעמוד 2)

הוראה למעשה

האדם צריך לקדש את אכילתו ולהופכה לבחינת קורבן.

המקור בפרשה: "ויצו ה' אלוקים על האדם לאמור: מכל עץ הגן אכול תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". יש כאן רמז לכך שלפעמים האכילה עצמה היא מצווה, ולפעמים דווקא מניעת האכילה היא מצווה - כגון בתענית. ושניהם עולים בקנה אחד, כי התענית שבה האדם ממעט מחלבו ודמו היא בסוד הקורבן, כפי שאנו אומרים בתפילת התענית. ומאידך, גם האכילה יכולה להיות בבחינת קורבן, וכפי שאמרו חז"ל על השולחן של אדם: "בזמן שבית המקדש קיים - מזבח מכפר על אדם, ועכשיו שולחנו של אדם מכפר עליו". נמצא שהאדם יכול להפוך גם את האכילה הגשמית לעבודת ה', כאשר הוא אוכל בקדושה, בכוונה הראויה ובמידה הנכונה.

בסיעתא דשמיא
ממחבר העלון שיחי'

שאלות על הפרשה ותשובות קצרות בצידן:

1. מה הקשר בין סיום התורה לפתיחתה?

תשובה: אם נחבר את שלושת המילים שפותחות את התורה למילים שמסיימות אותה, נקבל את המשפט הבא: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" "לעיני כל ישראל".

המסר שמועבר באמצעות המשפט הזה הינו: העולם נברא לעיני ישראל, לטובתם ולתועלתם. מסר זה תואם להפליא את פירושו של רש"י על פתיחת התורה: "אמר רבי יצחק: לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ"החודש הזה לכם" שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל. ומה טעם פתח ב"בראשית"? משום כוח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים" שאם יאמרו אומות העולם לישראל: ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה גויים, הם (ישראל) אומרים להם: כל הארץ של ה' היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו"

2. מדוע מתחילה התורה במילה "בראשית"?

תשובה: בנוסף לכל התשובות הרבות שניתנו לשאלה זו, ניתן גם לומר שהמילה בראשית באה לרמז על הפסוק "ראשית חכמה יראת ה'". והמסר מכך הוא: המטרה של לימוד התורה היא להביא אותנו ליראת ה'.

3. מדוע נכתב בפסוק שפותח את התורה: "את השמים ואת הארץ"? הרי לכאורה ניתן היה לוותר על המילה "את" השניה שמופיעה שם ולכתוב: "את השמים והארץ".

תשובה: המילה "את" שמפרידה בפסוק בין השמים והארץ באה לרמז שהאנשים הנמצאים ברמה רוחנית גבוהה (שמיים), לא ישפילו עצמם לרמתם של אלה שמדרגתם הרוחנית נמוכה (ארץ) אלא להרימם אליהם. ובדיוק כפי שכתוב על אהרון הכהן: "רודף שלום ואוהב שלום ומקרבן לתורה". והדגש הוא שהוא מקרבם אליו ולא מתקרב אליהם.

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבהר המנוחות ובשביל שמוליך לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה.
לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

בס"ד

אור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר
ושרה בת פְּכַב ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

יו"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל

ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י–ם לפרטים ותרומות:050–4120812

833

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס:
כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש
לע"נ יעקב בן מיכל

מי שיתפלל בספר הזה, הקב"ה ישמע לתפילותיו

סיפור מרגש מפי בעל המעשה - יהודי בשם יוס'ל כהאן, יליד פולין, גדל בפולין למשפחת רבנים. הוא עבר את זוועות השואה והצליח לברוח לארצות הברית. חיפש עבודה, אך כידוע בארצות הברית מי שלא רוצה לעבוד בשבת מפוטר לאלתר. הוא התקבל למקום עבודה, אך כשהגיע יום שישי והוא ביקש ממעבידו שלא לעבוד בשבת, מיד קיבל את המשכורת ופוטר.

כך הוא נדד מעבודה לעבודה, אך לבסוף בעצת היצר הוא נשבר, הוא התחיל לעבוד במאפייה. בעל הבית אמר לו אתה צריך לעבוד בשבת. התחוללה אצלו מלחמת איתנים, אך לבסוף הוא אמר זה פיקח נפש. בתחילת חשב לעשות רק מלאכות קלות, אך לאחר מכן התדרדר ועשה מלאכות חמורות, ואחר כך חשב לעצמו הרי אני מחלל שבת אז לא אניח תפילין, וכשהוא לא הניח תפילין אז גם לתפילות הוא לא הלך. הוא שינה את שמו לג'וזף, הוא התחתן עם אישה יהודיה, ולאחר שלמד את רזי המקצוע התפטר ופתח עסק, הקים לעצמו רשת של מאפיות ונעשה עשיר כקורח.

היה לו בן ששמו רוברט. יום אחד אומר הבן לאבא, שבמסגרת לימודיו (בבית ספר יהודי), הציעו להם לטוס לארץ הקודש לטייל, לבקר ולראות את הווי החיים בארץ ישראל.

יוס'ל פחד לאפשר לבן שלו לטוס, מעולם הוא לא סיפר לבנו משהו שקשור ליהדות. אמר לו אביו, לא כדאי לך לנסוע, אך הבן מאוד רצה. אמר לו אביו "תיסע לארץ הקודש, אין לי בעיה שתבקר בעיר תל אביב, בכל המקומות אין לי בעיה, אבל אל תלך למקומות שיהודים 'לא טובים' ידברו אתך. אני מבקש ממך שלכותל המערבי אל תלך".

אז הבן לא ביקר בכותל, אבל במירון הוא כן ביקר. היה זה בתקופת ל"ג בעומר, הגיע למירון ומאוד התרגש מהאווירה השמחה, מהילדים שרוקדים ומאווירת האחדות שהיתה בהילולת הרשב"י, מהמוסיקה המתנגנת ושכולם שרים ואמרתם כה לחי רבי שמעון בר יוחאי.

רוברט נכנס למערה והבחין בבחור צעיר שבוכה בדמעות שליש. הוא שאל את עצמו, איך יתכן שבתוך אווירה כזו שמחה הבחור הזה בוכה ממעמקי ליבו, ומחזיק ספר בידו. הוא עמד מרותק, הוא ניגש אליו ובירכו לשלום, ושאל אותו מה זה הספר הזה שאתה מחזיק ביד, ומדוע אתה בוכה? הבחור ששמו אברהם גרוס, השיב לו: "לספר הזה קוראים ספר תהילים, חיבר אותו דוד המלך שעבר ייסורים וצרות, והוא אמר שמי שיתפלל בספר הזה השם יתברך ישמע לתפילותיו, השם יענה לבקשותיו ומי שרוצה לדבר עם השם יתברך יפנה אליו דרך הספר הזה".

רוברט שאל את הבחור: "כמה עולה הספר הזה?" אמר לו הבחור, אני אתן לך את הספר הזה בחינם. רוברט לקח את ספר התהילים, הניח אותו בתיק, ואחרי יומיים חזר לארצות הברית.

רוברט שכח שקיבל תהילים מהבחור, הוא למד באוניברסיטה, חזר ללמוד. יום אחד רוברט מגיע הביתה כולו נרגש, מספר לאביו שהפרופסור (הגוי) מאוד מחבב אותו ורוצה אותו כחתן לביתו. זו הזדמנות להצלחה מסחררת, לעלות מעלה מעלה. יוס'ל הזדעזע, ואמר: "אני משתיך למשפחת כאהן משפחה של רבנים, הבן שלי יהיה נשוי לגויה? בשום פנים ואופן אני לא מסכים!" אמר לאשתו: "תדברי איתו שלא יעז להתחתן עם גויה".

אשתו אמרה לו כשדמעות בעיניה: "במה אנו יהודים? הרי אתה לא שומר שבת". יוס'ל אמר לאשתו: "אני מוכן לשמור שבת, העיקר שבננו לא יתחתן עם גויה". הוא ניגש לבנו רוברט, וניסה לשכנע אותו, אך רוברט דחה אותו בקש, אמר לו: "אבא, תפסיק לבלבל את המוח".

אמר לו: "אני מתחיל לשמור שבת, אני משבית את כל המאפיות שלי בשבת". הבן שלו רוברט עזב את הבית, אך כעבור מספר שעות חזר ואמר לאביו: "דע לך, אבא, אני אומר לך את האמת. הייתי בדרך והחלטתי שאני לא מקשיב לכם. פתאום התחיל להתנגן לי הניגון של בר יוחאי, הניגון ששמעתי במירון. ואז נזכרתי שיש לי ספר, חזרתי הביתה פתחתי את הספר, אך אני לא יודע לקרוא בו, תגיד לי מה זה הספר הזה?"

רוברט מביא את ספר התהילים לאביו. יוס'ל אביו מתחיל לקרוא בספר התהילים, אמו קוראת בספר, והם אומרים לו רוברט, תעשה לנו טובה, אל תתחתן איתה.

רוברט אמר להוריו: "אבל הפרופסור לא יוותר לי, הוא ירדוף אחרי".

הוריו של רוברט אמרו לו: "אז אם ככה, אנחנו נעבור דירה".

הם עברו דירה לברוקלין, לאזור שיש שם הרבה יהודים. יוס'ל התחיל לשמור שבת, הלך לבית כנסת, וכל המשפחה חזרה בתשובה שלמה.

יום אחד יוס'ל יושב בחנות ומבחין ביהודי שמגיע למאפיה. היהודי נראה מאוד מוטרד, יוס'ל שאל לשמו והיהודי אמר שקוראים לו אברהם גרוס. יוס'ל שאל אותו: "מדוע אתה מוטרד?" אמר לו: "אני מנהל חשבונות במקצועי, מומחה, אך אין לי עבודה, פיטרו אותי, ולכן אני מוטרד".

אמר לו יוס'ל: "אני צריך מנהל חשבונות, בוא תהיה מנהל החשבונות שלי".

לאחר בירור התברר שאותו אברהם גרוס הוא הבחור שהתפלל במירון לפני כמה שנים, והוא זה שנתן את התהילים לבן שלו, ובזכות התהילים שלו בנו רוברט לא התחתן עם גויה וכל המשפחה זכתה לחזור בתשובה שלמה.

סיפור נפלא זה הובא בעיתון המודיע, והוא חושף בפנינו את נפלאות ההשגחה, שיוס'ל ומשפחתו זכו לסייעתא דשמיא, הקב"ה מגלגל שייקחו את בנו לארץ הקודש והוא יגיע למירון וייחשף לראשונה בחייו לספר התהילים, וימנע בעקבות זה מלהתחתן עם גויה, וכל המשפחה זכו לחזור בתשובה שלמה.

הזקן הופיע לאבא בחלום

ל"סמינר" שנערך בקיבוץ חפץ חיים, באו זוג - אבא אמא, בן ובת. האבא והאמא והבת האזינו לשיחות והשתתפו בהרצאות, אבל הבן עם השערות הגדולות לא רצה לשמוע הרצאות. כל השבוע ישב בחדר עם רדיו גדול. תלמיד חכם מהמשתתפים, שהבחין כי הבחור לא בא להרצאות, ניסה לדבר עמו באופן פרטי, אך ללא הועיל. הימים חלפו, המשפחה שבה הביתה. האבא והאמא החלו בדרך חדשה, במתינות, והתקדמו בקיום המצוות. הם ביקשו מהבן שיעלה גם הוא על העגלה וישתפה לפחות במעט, אך בקשותיהם נפלו על אוזניים ערלות.

בס"ד

המשך סיפור לשבת קודש

יום אחד פנו אליו ההורים, ואמרו: "שמע נא! אם תסכים להצטרף לסמינריון הנערך בימים הקרובים, ורק לשמוע הרצאות, בלי להבטיח שתתחיל לקיים מצוות, אנו נעניק לך הוצאות נסיעה לחו"ל- לאיטליה ולקפריסין- כמו שהיית רוצה".

"בסדר, טוב, מסכים", אמר.

הוא ארז את מטלטליו ונסע להשתתף בסמינר 'חנוכה'. שמע את ההרצאות, והמוח שלו היה כמובן כל הזמן באיטליה...

בסוף השבוע, כנהוג בסמינר, מתקיים סימפוזיון במוצאי שבת בשעה שתיים לאחר חצות, הכל מתאספים, ואף יש מהמשתתפים העולים על הבמה לספר רשמים ותחושות לאחר שבוע גדוש ברוחניות. אחרים מספרים היסטוריה אישית, ויש המגלים על התעוררות ומהפך, ועוד. הבחור דנן ישב ליד חבר שלו, הקשיב מעט וחלם הרבה. החבר התכופף אליו ושאל "נו, מה אתך, האם אתה יוצא מכאן עם החלטות כלשהן?"

"אני?! אני יוצא מכאן עם כרטיס לחו"ל".

"אבל אתה שמעת הרצאות, ואיך נשארת קר כל כך?!"...

אותו חבר שהיה אפוף בהתעוררות, דיבר על ליבו עד שהבחורצ'יק דנן הראה קצת סימני התרגשות. חברו המשיך לטפטף בליבו דברי כיבושין, עד שלפתע הכריז באוזני החבר, וכה אמר: "אתה יודע מה? שמע! אם יארע נס עכשיו, שאבא ואמא שלי יהיו פה באמצע הלילה, הם הרי גרים בירושלים, אז אני נעשה בעל תשובה. גמרנו! זהו!".

חלפה חצי שעה ולפתע, הנה, אבא ואמא בפתח המלון!...

הבחור ניגש אליהם והשלושה התנשקו, בסערה.

היושבים באולם לא הבינו את משמעות הדבר, אבל ראו כי קורה כאן משהו מיוחד. היו אלו רגעים מרגשים מאוד. הבחור דיבר עם הוריו ובכה. אחר כך עזב את הוריו, מיהר ועלה לעבר המיקרופון, בדרך עוד הספיק לשאול ממישהו כיפה, חבש את הכיפה והצמידה בסיכת ראש, ודיבר למיקרופון: "מעכשיו כיפה זו לא יורדת מעל ראשי"...

מה היה, ואיך הם הגיעו? זאת סיפר האבא:

האבא חלם בשינה, שבא אליו זקן, עם זקן לבן (אולי סבא שלו) ואומר לו: "מה אתה ישן פה, סע לקיבוץ חפץ חיים, לבן שלך".

הוא התעורר משנתו, וסיפר לרעייתו. היא אמרה: "או-אה, מעניין, חלום פלאי פלאים, אולי צריך לנסוע".

"לא, אני רוצה לישון", אמר הבעל, ושכב לישון.

והנה שוב הגיע הזקן: "למה אתה לא נוסע לבן שלך? מדוע אתה ישן פה?"

הוא התעורר במעט בהלה, וסיפר שנית: חלמתי עוד הפעם על אותו זקן.

"אם כך, אולי ניסע בכל זאת?" הציעה.

"אבל אני רוצה לישון".

"תשמע נא, אני מאמינה בחלומות. ואל דאגה, לא תיסע לבד, אצטרף לנסיעה", דרבנה אותו.

השניים התלבשו וירדו לרכב ונכנסו. האוטו לא נדלק. האבא שעמד בחצר הבית בעיניים מכוסות חבלי שינה לא הצליח להתניע את הרכב (ודאי! הרי ה'שטן' עובד קשה בכאלו רגעים... וכי היצר הרע ישן בשתיים בלילה?...).

"אם האוטו כבר התקלקל, אין לי כח, גמרנו, אני הולך לישון עכשיו".

"אם כבר התלבשנו וירדנו - נזמין טקסי מיוחד..", העזה האישה להצהיר בקול, "אם אנו כבר ברחוב, ניקח ספיישל", חזרה ואמרה שוב.

"מה פתאום?"

"כן! נוסעים בכל מחיר"

האישה ניצחה. הם הזמינו מונית ונסעו מירושלים עד לחפץ חיים, וכמובן ששילמו טבין ותקילין, ובאו. ראיתם איזה מופת?

את הסיפור שמענו ממגיד המישרים הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל.

(מתוך הספר 102 סיפורים ששינו לאנשים את החיים מאת הרב צבי נקר 050-4124-438)

פלא יועץ - תחבולות

תחבולות כתיב בתחבולות תעשה... מלחמה וכמה ערמות ותחבולות אדם עושה לכבוד עצמו וכדי להרויח ממון עאכ"ו צריך לשית עצות בנפשו ותחבולות כדי ללחלם מלחמת חובה נגד הצר הצורר כי הוא מלך זקן כאיש מלחמות יעיר קנאה יריע אף יצריח את האדם והנה לכל דבר טוב שירצה לעשות האדם השטן עומד על ימינו לשטנו ולמנוע טוב מבעליה שהרי אמרו רז"ל ירגיו אדם יצה"ט על יצה"ר אם נצחו מוטב ואם לאו יעסוק בתורה וכן אמרו אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש אם אבן הוא נמוח ואם ברזל הוא מתפוצץ הנה כי כן יצר סמוך מסיתו היסת כפול שלא יעסוק בתורה ושלא ילך לבהמ"ד וכן כתיב שמעו ותחי נפשכם שע"י השקידה לשמוע ד"ת תחי נפשו ויצר סמוך מסיתו שיהא מסיר אזנו משמוע תורה וכן אמרו שיזכור לו יום המיתה ויצר סמוך מסיתו שאפי' אם הוא בן שבעים שנה או בן שמונים שנה שיחשוב שעדיין יחיה עוד פ' שנה ויהא מקשה לבו כדי שיפול ברעה וכל כיוצא בזה.

ומה יעשה הבן ולא יחטא מאחר כי יצר לב האדם רע מנעוריו והוא אש ואנחנו ב"ו איך נוכל לו זאת העצה היעוצה שיעשה תחבולה כאיש מלחמה שמראה עצמו כאילו אינו רוצה להלחם עד שאויבו יתייאש ממנו וישכון בטח בדד ואז בפתע פתאום יקום עליו והכהו נפש וכן הי' עושה דוד המלך ע"ה שבכל היום הי' אומר למקום פלוני אני הולך לבית דירה פ' אני הולך ועי"ז הי' יצרו בודל ממנו ופתאום היו רגליו מוליכות אותו לבהמ"ד ולכן מנהג הצדיקים שאומרים מעט ועושים הרבה שכבר אמרו מחשבה מועלת לדברי תורה וכ"ש הדיבור שאם יחשוב האדם או יאמר אשנה כך וכך או אעשה טוב כל כך יצר סמוך עומד עליו בכל כחו או מגלגל עליו כמה עכובים וכמה מניעות למונעו לכן אם רחש לבו דבר טוב תיכף ומיד יצרף המחשבה טובה למעשה אם לא יוכל תיכף לעשותו יקפוץ וישבע לעשותו ע"ד דכתיב נשבעתי ואקיימה ל... משפטי צדקך הכל לפי מה שהוא אדם יזרז את עצמו כאשר יוכל ועוד יש גדר גדול ותחבולה גדולה והוא מאמר רז"ל שאמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה שכשרואה הפלוני שעוסק שלא לשמה כדי לקבל שכר טוב בעמלו הוא מניחו ואומר זה משלנו שאין זה עובד את ה' אלא עובד את עצמו דאדעתא דנפשיה עביד וסגולת התורה שהיא תבלין ליצה"ר ומצות ה' ברה מאירת עינים ומתוך שלא לשמה בא לשמה...

מבקשים מקוראי העלון ללמוד לע"נ יעקב בן מיכל שעזר רבות בהחזקת העלון

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח ויכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקיון וכדו'. תבורכו מפי עליון!

אולם חדש בבי"כ חזון נחום עד 80 מקומות ישיבה לפרטים 050-4120-338

נא ללמוד לע"נ משה בן רוזה

העלון לע"נ גדעון בן יפה

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, 6730*

לע"נ נעימה בת ככב | **לע"נ ככב בת גוהר**

לע"נ אשה כשרה נועה בת עישה | **לע"נ הודיה בת מרגלית**

נא לבקש רחמים על **יוסף אברהם בן חנה לרפו"ש!**

לעילוי נשמת שושנה בת מרים | **לע"נ ציון בן נובר מרים** | **לע"נ משה בן שרה**

נא לבקש רחמים על **ליליאן בת פאני לרפו"ש!**

העלון לע"נ: עזרא בן מזל, אברהם בן רחל, דבורה בת אסתר, אירן בת בלוה, משה בן שרה, שרה בת גוהר, אשר בן טל ה

נא להתפלל על **הרב ישראל בן אסתר לרפו"ש!**

אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא!
יחזקאל בן מהין ורעייתו, כַּ רְכֶּמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כתון ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, וירון מנשה בן פנינה ורעייתו. ענבל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעיתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו. יעקב אליהו בן רחל חיה ורעיתו

לרפואה שלימה: התינוקת עדי בת מעיין, מיכל בת שמחה, איתן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדין מיחה בת מרסל מיישה, אברהם ברוך בן אסתר, אלעזר בן משה, שולמית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יחזקאל בן ג'וג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת גאולה, שלום בן צפורה, אברהם בן דולת, אהרן בן מרים

נא להתפלל על **יהודה שלום בן תהילה שרה מרסל לרפו"ש**

נא להתפלל על **רפאל שלמה בן מאיר לרפו"ש**

לע"נ רחל בת מסעודה

להצלחת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה

נא לבקש רחמים על אסתר רוחמה בת זויה

נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, מיכאל בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, בתיה בת רחל, סיון בת רחל, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה

לעילוי נשמת: משה בן מהין, זוהרה בת שמחה עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, רחמים בן חנום בשי, מרים בת רחל, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליכה, רותם בן טליה, ככב בת גוהה, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהה, אורלי אורה בת כתון, בנימין אקלר בן חנה

נא להתפלל לרפואת דוד בן פרילה

נא להתפלל לרפואת פנחס בן שמחה

העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה

שדכנית (לבחורים מגיל +30): א-ה: 21:00 - 22:30 טל: 03-6766049 **שידוכי "חסדי שרה"** בימים ג', ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225
שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 **לגברים:** 053-4110655
ניתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il

מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.

סגולה מרבי נחמן לזש"ק

שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניינות יכולות לקבל את זה בחינם (לשם שמים) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנפקדו בזש"ק.

כלנו יודעי שמך

טוב להודות לה'

מאמרים, רעיונות, פרפראות וסיפורים, לחיזוק באמונה ובטחון בבורא יתברך שכל הנהגתו לטובה

- הרב שכנא וונגר -

פרשת - בראשית - ה'תשפ"ז

"כשהגעתי לקישינוב בשנת תרפ"א, נכנסתי לבית הכנסת של החייטים שברחוב צ'יאסובני. פגש אותי יהודי זקן ופנה אלי באומרו: 'הכרת פניך מעידה שהנך לומד בישיבה, אם כן הואל נא ללמוד עמי פסוק בחומש'...

"אני לתומי חשבתי: מי יודע? יכול להיות יהודי זקן שלא למד תורה... ריחמתי עליו והסכמתי". "

הוא הוציא חומש בראשית ופתח בפרשת וירא. אני התחלתי לקרוא במהירות 'וירא אליו ד"... רציתי להראות לו שאני יודע. אולם הוא ביקשני שלא אמהר, ושאלמד אתו לאט לאט".

"התחלתי שוב: 'וירא אליו ד"... ותירגמתי לו: השי"ת הראה עצמו לאברהם... " והוא התחיל ללעוס את הדברים: 'כך? כך? דער הויבערשטער האט זיך באוויזען צו אברם? – ד' נגלה לאברם?'... וחזר על זה מספר פעמים בכוונה ובהתלהבות עצומה.

"אני הסתכלתי עליו ברחמנות. נעבעך, יהודי זקן כזה שומע פעם ראשונה פסוק בחומש"...

"אחרי כן סגר את החומש ואמר לי: 'תודה, בשבילי מספיק היום רק פסוק אחר".

אחרי כן נודע לי שהיה זה רבי זיידל שו"ב זצ"ל, איש חסיד מפורסם, שכך דרכו בקודש, ללמוד פסוק תורה מפי ילדים שלא טעמו עדיין טעם חטא, משום שהתורה היוצאת מפיהם הרך בקדושה ובטהרה הרי היא כאילו קיבלה מסיני. (מתוך הספר 'ישיבת קישינוב', הובא במוסף שב"ק לך לך תשס"ב).

**** ****

כשאיש עסקים מב"ב וסוחר חסיד סאטמאר מארה"ב נפגשים ברומניה בנסיבות מפתיעות

<u>סיפור ב':</u> הוא איש עסקים מבני ברק, סוחר הנוסע ברחבי העולם לצורך עסקיו. חוץ ממשפחתו, הנותרת בארץ כשהוא נוסע ברחבי העולם, שום דבר בעולמו אינו יציב. העסק הפורח שלו דינמי מאוד, לעולם אינו יודע היכן יהיה מחר. דרכונו והתפילין שלו תמיד בתיקו לעת מצוא, גם חולצה להחלפה ו... המסכת הנלמדת במסגרת 'הדף היומי'. לקוח המבקש להרחיב את תוכנת המחשב שיצר, עשוי להזעיק אותו לקצה העולם כדי שייתן לו שירות, והוא צריך לבוא.

רק דבר אחד יציב בסדר יומו – 'הדף היומי'. הוא לעולם לא יפסיד את לימוד הדף היומי מידי יום ביומו. בנגן השמע שלו תוכלו למצוא מגוון שיעורים של מיטב מגידי השיעור בדף היומי. הוא אמנם עובר על הדפים גם לבדו, אולם מלבד זאת, בכל ארץ שבה הוא מבקר, בכל קהילה שאותה הוא פוקד, תמיד ימצא שיעור בדף היומי, תמיד ילמדו שם את אותו הדף ויעסקו באותה סוגיא.

כשהגיע לבוקרשט ברומניה, לא העלה בדעתו איזה סיפור הוא עומד לחוות.

עם הגיעו למחוז חפצו, קיבל ממארחיו את מפתח דלת אכסנייתו – דירה השייכת ליהודי חסיד סאטמאר מאמריקה, אף הוא איש עסקים המגיע מפעם לפעם לרומניה. הוא פתח את הדירה, הניח את מזוודותיו וביקש ללכת לישון. אך טרם עלותו על יצועו החליט להכין את הדף שאמור להילמד למחרת בבוקר במסגרת הקביעות היומית שלו. הוא הוציא את הגמרא, הניחה על השולחן בסלון ליד התפילין והלך לישון.

אלא שבעל הדירה דווקא כן היה באותה העת בעיר, וכשסיים את ענייניו נפנה לדירתו כדי לישון... הוא לא ידע כמובן על איש העסקים הבני ברקי המתארח בדירתו. הוא עלה לבניין בבוקרשט, דחף את המפתח – והנה הוא אינו פותח את הדלת, וזאת כיון שמהעבר השני של הדלת תקוע המפתח שתקע מיודענו בלכתו לישון...

"אולי טעיתי?' – חשב האמריקני לעצמו, ויצא החוצה כדי לבדוק שוב אם הגיע למקום הנכון. אלא שבחינת השטח לימדה אותו שהוא לא טעה, אלא בהחלט הגיע לבנין הנכון – 'כנראה פרץ לדירתי גנב, לך תדע מה קורה ברומניה' – אמר לעצמו. מאחר שהחזיק ברשותו אקדח ברישיון, שלף את אקדחו והזעיק איש אחזקה ממשרדו כדי שיפרוץ את הדלת.

על נקלה פרץ איש האחזקה את הדלת. בצעדים מדודים התקדם האמריקני לתוככי הדירה, מאמץ את עיניו להבחין בגנב הנבזה... ועד מהרה הבחין בדמות השרועה במיטה, שקועה בשנת ישרים. הוא התקרב בלאט, מהדק את ידו על האקדח.

לפתע נאלם דום והשתתק – הוא הבחין בגמרא שעל השולחן, הפתוחה בדיוק בדף שאותו ילמדו מחר בבוקר בדף היומי. 'מי שלומד את הדף היומי והשאיר את הגמרא פתוחה בדף הנלמד, אינו יכול להיות גנב' – חשב לעצמו בעל הדירה. הוא השיב את אקדחו לנרתיקו והעיר את האורח הבני ברקי.

"מה אתה עושה כאן?" – שאל האורח המנומנם, שלא ידע כי זהו בעל הדירה.

"ומה אתה עושה כאן, ר' ייד?" – שאל בעל הדירה...

אחרי כמה דקות של שיחה הפכו השניים לידידים. בעל הדירה הלך לישון בחדר אחר בדירתו, וכשעה לפני התפילה העיר את אורחו הבלתי קרוא. השניים, מ' חסיד סאטמר בארה"ב וא' הליטאי מבני ברק, שקעו יחד בסוגיא מסובכת כאילו למדו בחברותא מאז ומתמיד, וכשמתק הלימוד על שפתותיהם באו להתפלל בבית הכנסת כאילו היו חברים משכבר ימים.

האם לא לזה נתכוון המהר"ם שפירא באומרו ש"דף הגמרא יציל את הטובעים בספינת החיים"?...

**** ****

ליומא דהילולא של מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל ראש ישיבת פורת יוסף

סיפור ג': יום אחד נכנס מרן הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בדברים עם יהודי פלוני שהעביר את ילדיו מבית ספר דתי לרשת החינוך הממלכתית. הוא זיעזע את לב האיש בדברים המשברים את הלב, עד שהלה התפח בבכיה גדולה ושפך לפניו את מר שיחו: הוא מצדו רוצה להעניק לילדים חינוך דתי, אבל האשה מתעקשת ועומדת על דרכו. כלום סבור ראש הישיבה שהנו מחויב להתקוטט עמה בגלל זה ולהרוס את שלום הבית?

"חס וחלילה", השיבו רבי יהודה זצ"ל, "אבל להתענות חייב אתה על גורל ילדיך, לישב על הארץ כאבל". נכנסו הדברים בלב האיש, חזר לביתו והתחיל מתענה. יושב על רצפת הבית באבלות, בוכה תמרורים. נזדעזעה אשתו למראה עיניה וכל עקשנותה פגה.

לימים זכתה אם זו לראות פרי הילולים, שני בניה משמשים בקודש, רישי מתיבתא ממרביצי תורה בישראל...

*****

במסגרת השתדלויותיו למען יחידים, כתב רבינו הרבה פעמים מכתבי המלצה חמים, למנהלי מוסדות שיואילו לקלוט אצלם תלמיד פלוני או תלמידה פלונית שלא מצאו את מקומם. לרוב היה משתמש בביטוי המתחנן "אך הפעם", או, "זו הפעם האחרונה", כדי לשכנע את האיש להיעתר לבקשתו.

אולם הוא פעל בענין זה בהתאם לדברי חז"ל 'אהבה מקלקלת השורה'. מנהל אחד המוסדות שצבר בארכיונו את מכתביו, בדק ומצא ברשותו לא פחות מעשרים וארבע "בקשות אחרונות" של רבי יהודה צדקה זלה"ה... הכל כדי להציל נפש צעירה מסכנה רוחנית.

*****

מעשה היה בילד ירושלמי פעוט שהוריו התגוררו בשכונת 'הגבעה הצרפתית', והיה הכרח להרחיקו מביה"ס היחידי שפעל בשכונה – בית ספרם של הקונסרבטיבים. איכשהו הגיע ענינו לידיעת רבי יהודה זצלה"ה, שנרתם למשימה בכל חום נפשו.

לאחר שבמוסד החינוכי הקרוב סירבו בנימוקים שונים לקבל את הילד, שיגר רבי יהודה מכתב למנהל, ביקש בכל לשון של הפצרה לקלוט את הילד, אך המכתב לא הועיל.

הוא קם אפוא למחרת, יצא בשעה מוקדמת אל בית הינוקא, לקחו וחיבקו בזרועותיו ונסע עמו אל ביה"ס המיועד. כשראה אותו המנהל מבעד חלון משרדו, נתמלא חרדת קודש, אך לא עמד בו האומץ להיות נוכח במקום והסתלק...

רבי יהודה זצ"ל נכנס עם הילד אל הבנין, איתר במהירות היכן הכיתה המתאימה בשבילו, פסע לתוכה והציג את הילד בפני המורה הנדהם: "זה בני, אם תהיינה חס ושלום בעיות, פנו אלי"... הוא חיפש עבור הילד כסא נוח, איתר עבורו מקום מאוורר, ליד חלון, ופנה לביתו...

*****

ומעשה היה במנהל ת"ת מפורסם, שקם יום והתפטר מתפקידו. הוא הסביר זאת בכך שרעייתו מתנגדת לכך שימשיך בניהול הת"ת, כי העבודה גוזלת ממנו את רוב שעותיו. רבי יהודה, אשר חשש לעתיד התלמוד תורה, פנה ישירות לרעייתו של המנהל, ובשיחה קצרה שידל אותה שתסכים כי בעלה ימשיך לנהל את הת"ת.

כאשר ביקש הלה להבין את הסוד שבו שידל את רעייתו, פנה אל רבי יהודה שאמר לו: "אם תרצה אשתך היא תספר לך"... הלך המנהל אצל זוגתו וחקר ודרש מפיה: "מה אמר לך הרב יהודה ששינית פתאום את דעתך"?

נענתה וגילתה לו ברטט: "כך אמר לי, בזו הלשון: 'בעוד ימים לא רבים עומד אני להפטר מהעולם, ואני מבטיחך שאם תסכימי שהבעל ימשיך בניהול הת"ת שתינוקות של בית רבן מתחנכים בו לתורה ויראת שמים, אמליץ טוב בעדך במרומים"...

נבעת המנהל, אך שמר את הדבר בלבו. ואמנם לא ארכו הימים והענין כולו התאמת. באשמורת הבוקר של יום ראשון י"ב בחשון תשנ"ב, כשעה קלה לפני הנץ החמה, השלים רבי יהודה את נפשו הזכה לאלקים ותעל נשמתו השמימה ביחודא שלים. (מתוך מאמרים לדמותו במוסף שב"ק של 'יתד נאמן.)

**** ****

מדוע בחר יעקב אבינו לשכל את ידיו במקום להחליף את מקום עמידתם של אפרים ומנשה

<u>סיפור ד':</u> רבי אלימלך מליז'ענסק זצ"ל, בספרו "נועם אלימלך", מצא עבורנו לקח נפלא בפרשה: חז"ל (בבא מציעא נט ע"א) אמרו, שנח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש, ואל ילבין פני חברו ברבים. ולמדו זאת מתמר. ובגמרא שם מסופר שמר עוקבא עשה כך הלכה למעשה. הוא קפץ לתנור יחד עם אשתו, כדי שהעני לא ידע מי שם על פתח ביתו את המאכלים, ולא יתבייש.

מעשה כעין זה מסופר על רבי יעקב ישראל לובצ'נסקי זצ"ל, גיסו של הסבא מנובהרדוק, שכיהן כמשגיח של ישיבת ברנוביץ. ' לפני כן הוא היה תקופה מסויימת הרב של ברנוביץ', לאחר פטירת אביו.

ראשי הקהל ביקשו ממנו שיסכים לפיטוריו של שמש בית המדרש, כיון שהשמש היה אמור, בין שאר המטלות שלו, להשכים קום, לבוא לפני כולם לבית המדרש ולהצית את האש בתנור, כדי שכשראשוני המתפללים יגיעו - יהיה קצת חמים בבית המדרש בחורף הנורא בליטא, והשמש היה כבר זקן, והיה ער בלילה עד שעה מאוחרת [כי היה אמור לחכות לאחרון הלומדים בבית המדרש על מנת לסגור אותו], ולא הצליח לקום בזמן כדי להצית את התנור. בתפילת שחרית היה קר בבית המדרש ולאנשים היו טענות, וביקשו רשות מהרב לפטר את השמש. ובאותם ימים ללא פנסיה, הוא היה צפוי לחיי ניוון, לחיי רעב.

הרב אמר להם שהוא ידבר עם השמש, ואולי זה יעזור. ומאז באמת המצב השתנה - היו באים לבית המדרש, ובית המדרש היה מוסק. כולם הבינו שהשמש שמע לקול הרב וחזר למוטב.

האמת היתה שהרב עצמו היה קם לפנות בוקר, והיה בא לבית המדרש להסיק בעצמו את התנור, מכיון שהוא ידע שאין מה לדבר עם השמש - אין לו כח לקום בזמן...

יום אחד, נדדה שנתו של השמש הזקן, והוא החליט לבוא מוקדם לבית המדרש לראות מה קורה שם, ולהצית בעצמו את התנור. הוא עולה לבית המדרש ומוצא יהודי [הוא לא ידע שזה הרב] כמעט כל כולו גחון לתוך התנור. הרב בדיוק פיזר נסורת על העצים הקפואים וניסה להצית את הנסורת כדי שהאש תאחז בגזרים, וזה לא הלך כל כך מהר, כיון שהקור היה באמת נורא ואיום, וגזרי העץ היו לחים.

עמד השמש מאחורי היהודי האלמוני, וכנראה חשב לעצמו שזה איזה עני שישן כאן והיה לו קר והוא רוצה להתחמם. הוא עקב אחרי המעשים שלו, ואמר לו: 'שלומיאל שכמוך! אפילו להצית אש בתנור אינך יכול?!' ונתן לו מכה...

והרב עומד גחון בתוך התנור, ולא מוציא את הראש!... הוא יודע שאם יוציא את הראש, והשמש יראה על מי הוא גיחך ולמי נתן מכה - יהיה לו מאד מאד לא נעים! אז הרב עמד בתוך התנור, ובינתיים האש נאחזה בעצים... והרב מחכה ומחכה ומחכה, עד שהוא ראה שהשמש נואש מהיהודי המוזר הזה, שצוחקים עליו ונותנים לו מכה והוא לא מגיב, והשמש גרר משם רגליים.

לאחר שהרב ראה שהשמש כבר לא שם - הוציא את ראשו מהתנור, וראה שזקנו נחרך. הרב חזר הביתה, ואשתו, שראתה את הזקן החרוך, שאלה: "מה קרה?!", והרב סיפר לה את הסיפור.

שאלה אותו: "ואם השמש היה ממשיך לעמוד שם, היית נשאר שם עד שיחרכו לך גם הפנים?!" והוא, בלי היסוס, ענה לה: "מה השאלה? - אם הגמרא אומרת שנח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו, אז אם הוא כבר נמצא בתוך הכבשן, ודאי שאסור להוציא את עצמו משם".

**** ****

<u>מרן הגאון רבי יצחק שיינר זצ"ל, במעשה מופלא ממשנת סבו הגדול, מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצוק"ל, ראש ישיבת קמניץ ובעל ה"ברכת שמואל'</u>

<u>סיפור ה':</u> סבא (מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ בעל ה"ברכת שמואל") זצוק"ל, תמיד היה אומר: "בן אדם צריך להכין את עצמו לאחר מאה ועשרים, לבוא לבית דין של מעלה עם משהו שהוא היה מיוחד בזה והשקיע בזה כל החיים". פעם כשישב עם תלמידיו, אמר: "כשאני אבוא לעולם האמת, איני יודע עם איזה דבר חזק אני אבוא. ללמוד כמו שצריך – הרי אני מקווה לפגוש שם את הרבי ר' חיים, ואילו פנים יהיו לי לידו? אם אני אדבר על עמקות בתורה – הרי אני מקווה לפגוש שם את רבי עקיבא אייגר, ומה אני בכלל לעומתו? אם אומר שהייתי חזק במידות טובות – הרי רבי ישראל סלנטר זיע"א, יישב שם, ואני אתבייש ממנו ואתחבא...!"

הרהר רבי ברוך בער כמה רגעים, לפתע התעשת ואמר: "אני אבוא לשם עם טענה חזקה שאהבתי כל יהודי בכל נפשי מכל הלב, עד בלי סוף!", והוסיף ואמר: "כל יהודי שהייתי רואה ברחוב, אפילו מרחוק, הייתי אומר הברכה אוף זיין קאפ (ברכה על הראש שלו, כלומר שיחולו ברכות לראשו").

ומעשה שהיה, כך סיפרה נכדתו, הרבנית שיינר ע"ה (אשר יום פטירתה חל יום לאחר רבי ברוך בער זיע"א, בו' כסלו): פעם הגיע בעל מלאכה לביתו של רבי ברוך בער, לתקן משהו, והוא הסתובב עם 'כובע עבודה' של פועלים. רבי ברוך בער חשב שהוא גוי, וכשסיים את עבודתו והתכוון ללכת, אמר לו האינסטלטור 'יום טוב' בשפה פולנית. רבי ברוך בער הכיר שתי מילים בלבד בשפה הפולנית: 'שלום' ו'יום טוב', מפני דרכי שלום, והשיב לו 'יום טוב' בפולנית.

אמר לו בעל המלאכה: "רבי! מדוע אינך עונה לי ביידיש? אני רגיל לשפה הפולנית ולכן אני מדבר כך, אבל הרב הרי לא רגיל לשפה זו ואני יהודי מבין יידיש". רבי ברוך בער הזדעזע על כך שחשב על יהודי שהוא גוי, מיד חיבקו ונישקו וביקש מחילה כמה פעמים, וכה הרבה להצטער על שחשד ביהודי שהוא גוי, ח"ו, הוא לא נרגע וביקש מבעל המלאכה: "בא, תשב, ואסביר לך מה ההבדל בין יהודי לגוי". ישב עמו רבי ברוך בער קרוב לחצי שעה (!) והסביר לו עד כמה יהודי הוא חשוב וכו'. ואז אמר לו: "אתה מבין למה אני צריך כל כך להתנצל ולבקש מחילה?!".

עלינו ללמוד מהמעשה המופלא עם סבא זצוק"ל, עד כמה יש לאהוב כל יהודי ולהעריך כל יהודי. (מתוך סברי מרנן – פרשת ויצא תשע"ח).

**** ****

<u>על הפגישה עם ידיד בבר מצווה ששינתה את השבתות שלו</u>

<u>סיפור ו':</u> מאז אותה בר מצווה השתנו השבתות שלי.

זו הייתה בר מצווה שגרתית לידיד מהשכונה, ישבתי בחברת כמה אברכים ועל פיסות הקוגל וצלחות הטשולנט המסורתיים העברנו את החדשות הטריות והישנות...

שלמה – ידיד משותף – נכנס גם הוא, איחל מזל טוב לבעל השמחה והתיישב לידינו. האווירה הייתה נעימה ורוחו של שלמה הייתה מבודחת עליו, אולי בשל עסקה טובה שהוא סגר באותו יום או מכל סיבה אחרת.

שלמה הוא קבלן מצליח מאד, הוא עמוס בעבודות רבות וכמעט לא רואים אותו בשכונה במהלך השבוע. גם כשהוא ישב איתנו כולו היה רטט וזיע מכמה טלפונים שהעסיקו אותו בו זמנית בשלל נושאים הקשורים לפרויקטים רבים אותם הוא מנהל במקביל.

שלמה הוא מסוג האנשים שהם 'אבא של שבת' לרוב הוא מגיע סמוך לשבת ודי מהר במוצאי שבת הוא נעלם מהאזור, כשהוא מלהטט כאמור בין מספר פרויקטים גדולים בכל רחבי הארץ.

דווקא לכן טרדה אותי תמיד השאלה אותה העזתי להציג בפניו בכמה דקות החסד בהם הוא השתתף בבר המצווה לשכנו עליה כנראה הוא לא יכל לדלג.

תמיד רציתי לשאול אותך, פניתי אליו בהיסוס מקווה לא להרוס את המצב רוח הטוב ששלמה היה שרוי בו, איך אתה מסוגל?

מסוגל למה? שלמה היה מופתע.

אני רואה אותך בשבת בבית הכנסת באיזה רוגע אתה מתפלל, באיזה חיות אתה לומד עם הילדים ועם החברותות שלך, נראה שהשבת מתנהלת אצלך כאילו אין לך שום דבר על הראש וכאילו אתה לא אמור מיד במוצ"ש לצלול חזרה במהירות לשלל העיסוקים שלך, מילא אברך או אדם מן השורה שמקיים את מאמר חז"ל "כאילו כל מלאכתך עשויה" זה נסיון בר צליחה, אבל אתה, אחד האנשים העסוקים שאני מכיר, דווקא אתה יותר רגוע ממני בשבת, יותר שלב ושווה נפש מכל האנשים שמסביבך? איך אתה מסוגל?

למרות חששותיי, שלמה לא כעס על השאלה ואפילו חייך חיוך רחב, הוא סימן לי שכעת הוא חייב לצאת ולהמשיך בעיסוקיו אבל הוא עוד עומד לענות לי על זה בארוכה בהזדמנות.

ההזדמנות לא איחרה לבוא, בשבת שלאחר מכן בין קבלת שבת לערבית שלמה התיישב לידי, נינוחות של שבת על פניו והוא פנה אלי בשאלה. אתה בוודאי מכיר את אמרתו המפורסמת של רב המנונא במסכת שבת "כל המתפלל בער"ש ואומר ויכולו כאילו נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית", האם אתה יכול להסביר לי את האימרה הזו? איך שייך להיות שותף לקב"ה במעשה בראשית? כל המושג הזה של מעשה בראשית הוא יצירה של יש מאין ואנחנו קרוצי חומר לא שייכים לזה אפילו בדמיון, אין לנו אפשרות אפילו להשיג את המציאות הזו של יש מאין, של 'הוא אמר ויהי', מה שייך להיות שותף אליו יתברך למעשה בראשית?

שלמה עשה אתנחתא קלה והמשיך מיד, למעשה, הוא אמר בחיוך צופן סוד, יש לנו אפשרות רק בדבר אחד ליצור יש מאין, רק בתחום אחד נתן לנו בורא העולם את הבקעה להתגדר בה ולהיות דומים אליו ביצירה, את זה אני עושה כל שבוע.

מנוחה...

קח למשל אדם כמוני, שאלף ואחד עניינים טורדים את מוחו כל הזמן, הרבה דברים אפשר לומר עלי, שאני נמצא במנוחת הנפש – את זה לא... מכורח טרדות הפרנסה אני אדם שעסוק וטרוד כל הזמן באינספור דברים שצריכים להיעשות ולהסתדר, גם כשנכנסת שבת מטבע הדברים אני אמור להמשיך ולעסוק לפחות במחשבה בשלל העיסוקים שמטרידים את מוחי, אבל אני יוצר כל שבת מחדש, כל שבוע עם הישמע הציפצוף המבשר את בואה של שבת המלכה אני מפנה בכח את המוח מכל מה שאני עסוק בו, ויוצר יש מאין את מנוחת הנפש לה אני זקוק כל כך. זו יצירה חדשה כל שבוע מחדש, דבר שאלמלא הייתי יוצר אותו הוא לא היה מגיע לבד.

בלעתי את נאומו של שלמה בשקיקה, היה מפליא ומעורר התפעלות בעיני שיהודי שעמל לפרנסתו בכל ימות השבוע ולא יושב ועוסק בתורה ובמוסר מגיע להשגות ודרגות מרוממות כאלו, התפעלותי רק גברה כששאלתי אותו, שלמה יקירי, בכל זאת זו דרשה יפה מאד, איך במציאות אתה מצליח להתנתק מהכל, איך בפועל אתה מסיר ממחשבותיך את כל אותם טרדות שמאיימות להציף אותך גם בשבת, אני מניח שזה נסיון לא פשוט והתמודדות כל שבוע מחדש?

שלמה הרצין, הוא תקע בי מבט חודר, מה אתה שח בכלל, הוא אמר, אם אני נעשה שותף לקב"ה במעשה בראשית, אם אני כל כך קרוב אליו עד שהוא נותן לי את הזכות להיות חלק מהיצירה האלוקית, אני מוכרח להבין שבכלל לא אני עושה את העסקים, הכל זה הוא, ממילא אין לי שום זכות על כלום, מתי שהוא מרשה לי להתעסק איתם אני מתעסק ומתי שלא אז לא!!

תבין, הוא המשיך להדהים אותי, כל התחושה הזו של האני שעסוק ואני זה שפועל ועושה מבטאת קצת חיסרון באמונה. תאר לך שלא הייתי קבלן עצמאי אלא שכיר שמקבל בכל תחילת יום או שבוע רשימת מטלות מהבוס, הם לא היו מטרידות אותי, צריך לעשות אז עושים, בלי להשקיע מחשבה. באמת ככה זה כלפי הקב"ה, הוא הבוס וגם אם הוא נותן לי את הכסף והעסק בצורה של עצמאי כביכול לא באמת אני זה שעושה ופועל ואני מרגיש ממש שזה רק הוא, לכן אין לי על מה לחשוב בשבת, אין לי מטלות ועיסוקים הכל זה הוא יתברך, ולכן אני יכול להרגיש באמת כאילו כל מלאכתו עשויה.

כל אותה שבת לא נרגעתי מהשיחה המופלאה הזו, אם בהתחלה היו לי נקיפות מצפון או חרטה על השאלה החטטנית ששאלתי את שלמה בבר המצווה, כעת אני יודע שהיה שווה, למדתי מהי שבת, מה זו מנוחת שבת האמיתית, למדתי על האמונה בבורא העולם ועל המשמעות של 'נעשה שותף למעשה בראשית'. וכאמור כיום השבתות שלי ואולי מעכשיו גם שלך אחרות לגמרי. גוט שבעס. ****

הבוטח בה' אינו מתאונן

<u>סיפור ז':</u> איש ציבור גדול ומפורסם הואשם בטענות שונות ומשונות, ונאלץ ללכת לכלא. כאשר נודע פסק הדין, נכנסו הוא ואשתו אל הגרי"ש אלישיב זצ"ל. האישה פרצה בבכי, ואמרה: "בעלי מסר את נפשו עבור הציבור. איך יתכן שעושים לו דבר כזה"?

אמר לה הרב אלישיב: "עלייך להודות לה' על כך".

התפלאה: "להודות? על מה להודות? על שהוא נכלא בבית סוהר? שהוא עוזב אותי ואת הילדים? על השם שלו שמוכפש"?

נענה הרב אלישיב לעומתה: "לקב"ה יש שתי דרכים להכניס אדם לבית האסורים. ביכולתו להחדיר לאדם וירוס קטנצ'יק, שאף אחד לא מצליח לראות בעיניים, ותוך זמן קצר האדם 'נאסר' במיטת בית חולים, מורדם ומונשם למשך כמה חודשים. המשפחה מסביב כולה דואגת - מי יודע אם יחיה או ימות? יוכל ללכת או לא? יקום נורמאלי או לא?... אולם לה' יש דרך נוספת: לאסור את האדם בבית סוהר. במקרה כזה יש אי נעימות, אך מצד שני הוא יכול ללמוד, להתפלל ולקיים מצוות. הוא בריא ושלם, וכאשר יעבור הזמן שנגזר עליו, הוא יצא ויחזור הביתה בריא ושלם. במקרה שלך בחר לכם הקב"ה את בית הסוהר הקל, ואת מתלוננת? עליך להודות לה' יתברך שבחמלתו בחר עבורכם את העונש הקל"!

אנשים שחיים עם המבט הזה, מצליחים להודות גם כאשר הקב"ה שולח להם ניסיונות קשים מנשוא.

השבוע ביקרתי בבית חולים חולה אחת. לפני זמן מה חלתה והבריאה, וכעת התפרצה שוב המחלה בצורה קשה ביותר. דימיתי למצוא אותה שבורה ורצוצה, אך להפתעתי היא נראתה שמחה. שאלתי: "איך את שמחה במצב כזה"?

תשובתה היתה: "איך לא אשמח, אם אני תמיד במצב טוב יותר מאנשים אחרים? יש אנשים שהיו חולים איתי בפעם הקודמת, וכעת אינם בין החיים, ואני זכיתי לקבל עוד כמה חודשים. היודע אתה מה פירוש כמה חודשים של חיים? האין זו מתנה אדירה"!?

כמה מדהים לראות אדם בדרגה כזו - לא נשבר ולא מתלונן, אלא ממשיך לשמוח ולהודות לה'. (רבי גואל אלקריף שליט"א – "שש באמרתך" במדבר).

**** ****

היהודי דומה לשלהבת מרצדת

<u>סיפור ח':</u> רבי ישראל מרוז'ין זצ"ל אומר, שמי שמדליק נר לעילוי נשמת נפטר, אם בעל עיניים הוא - הוא יכול לראות בשלהבת את נשמתו של הנפטר שהדליקו את הנר לעילויה.

מסופר על תלמיד של ה"חתם סופר" שבכל שנה, ביום היארצייט, היה מדליק נר ולומד משנה לעילוי נשמת רבו. שנה אחת שכח להדליק. ה"חתם סופר" נגלה אליו בחלום, ואמר לו: "רציתי להזכיר לך שהיום הוא יום היארצייט שלי".

באחת מדרשותיו סיפר רבי לייב גורביץ זצ"ל, ראש ישיבת ֶגייטסהד, שכשהתגורר בליטא היו כמה בנדיטים, חֻבָּרה לצים, שלקחו גוי, אמרו לו לגדל זקן, ולימדו אותו קטע גמרא. הלה היה עילוי, סטודנט חריף במיוחד, והוא קלט היטב את מה שלמד. או אז אמרו לו: "תכנס לרב ותבקש ממנו שיבחן אותך, שישאל אותך כמה שאלות, וגם אתה תשאל אותו כמה שאלות, יהיה שמח"...

כשנכנס לרב, עם זקן, כובע וחליפה, הרב דיבר אתו שתי דקות, ומיד צעק: "מה הכנסתם אלי גוי?" וגירש אותו מביתו.

בני ביתו שאלו אותו: "איך גילית מי שהוא גוי, הו הוא היה נראה כמו יהודי לכל דבר, וגם השמיע סברות וחידושי תורה בעלי טעם"?

נענה הרב והשיב: "כשיהודי אומר סברא, קושיה או תירוץ, הוא מתנועע. גופו מתנדנד. אצבעותיו מתנפנפות. זה שישב מולי אמר את כל מה שאמר בלי לזוז. זהו אות מובהק שהוא אינו יהודי. (רבי גואל אלקריף שליט"א – "שש באמרתך" במדבר).

**** ****

לא ההצלחה עיקר אלא המאמץ

<u>סיפור ט':</u> יהודי הגיע אל רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל ואמר: "כבוד הרב, אני 'לא יוצלח' שאין כמותי. אני רוצה לזכור את מה שאני לומד - לא זוכר. רוצה להתפלל כמו שצריך - וזה לא הולך. רוצה להיות ירא שמים – ונופל בעבירות פעם אחר פעם. רוצה לתקן את המידות, לא לכעוס, לא להתגאות - ופשוט לא מצליח. מה יהיה איתי"?

אמר לו רבי לוי יצחק: "מנין לך שהקב"ה רוצה את ההצלחות שלך? הוא רוצה את הכאב שלך על זה שאינך מצליח להתרומם ברוחניות, על זה שאינך מצליח להיות ירא שמים! מי שכואב לו על שהוא לא מתרומם ברוחניות - זו ההצלחה שלו. זה מה שהקב"ה רוצה ממך"!

אמר הקב"ה לאהרן הכהן: אם אתה כל כך מצטער על שלא קיבלת מעלה רוחנית, על הכאב הזה תקבל יותר ממה שכולם מקבלים – "שלך גדול משלהם"! לא תמיד הקב"ה מחפש את ההצלחה. יתירה מזאת - לעיתים הוא רוצה שהאדם לא יצליח במעשיו, אך תהיה לו הזכות של המאמץ, והיא זו שתעמוד לו.

הרמח"ל היה אחד מגדולי המקובלים שחיו באיטליה, וחיבר ספרים גדולים ומפורסמים בקבלה. גאונותו הייתה כה גדולה, עד שבהיותו בן עשרים כבר כיהן כראש ישיבה של מקובלים בעיר פדובה. אמנם היה זמן שבו יצאו נגדו הרבה מגדולי ישראל של אותה התקופה, בטענה שהוא מחדש דברים, ועד שרבו המהר"י באסאן זצ"ל נחלץ להגנתו, נאסר עליו למסור שיעורים בקבלה.

באותם ימים הוא כתב את ספר "מסילת ישרים", ובהקדמה כתב: "החיבור הזה לא חברתיו ללמד לבני האדם את אשר לא ידעו, אלא להזכירם את הידוע להם כבר ומפורסם אצלם פרסום גדול". ומה מתברר? הספר הכי מפורסם של הרמח"ל הוא ה"מסילת ישרים"!

הגאון מוילנא זצ"ל אמר שעד פרק י"ט אין אפילו מילה אחת מיותרת בספר, ובכל פעם שעמד לצאת לרחוב, היה הגאון לומד ארבע-עשרה פעמים את הפרק השני של חובת הזהירות במסילת ישרים, שלא יכשל בשום עבירה. עוד הוסיף, שאם הרמח"ל היה חי בזמנו, הוא היה הולך ברגל מוילנא שבליטא עד פדובה שבאיטליה לדבר עימו... ידוע שגם רבי זונדל מסלנט, רבו של רבי ישראל מסלנט זצ"ל אמר לו: "מסילת ישרים יהיה מנהלך"!

דווקא בזמן הזה שבו הוא לא היה יכול למסור שיעורי קבלה, הוא חיבר את "מסילת ישרים", שממנו הייתה התועלת הגדולה והעצומה שהשאיר הרמח"ל לדורי דורות.

הלקח מכך הוא: לעיתים דווקא בימים שבהם נראה לאדם שהוא לא כל כך מצליח, שם נמצאת עיקר הצלחתו.

זהו "שלך גדול משלהם"! (רבי גואל אלקריף שליט"א –"שש באמרתך" במדבר).

**** ****

סיפר לו אותו יהודי הוא שמע בתדהמה ובהלם.

סיפור י': סיפר הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א מעשה שאירע עם אחד מטובי הר"מים במוסדות 'מגדל אור', הרה"ג ר' שמעון אסייג שליט"א. אביו להבחל"ח, רבי דוד אסייג זצ"ל, איש מעש וחזון, רב בית כנסת ומוהל שהכניס אלפי ילדי ישראל בבריתו של אברהם אבינו ע"ה, נפטר לבית עולמו.

יום אחד בעת שבנו יבדל"ח כובד בפתיחת ארון הקודש, הזכיר את שם אביו זצ"ל בתפילה, ואף פנה אליו כדבר בן אל אביו: "אבא יקר, אם יש מה שאני בנך הנאמן יכול לעזור לך מהעולם הזה, תגיד לי ואעזור בעדך".

באותו לילה, הופיע אביו הגדול בחלום הלילה לבנו ומסר לו כדברים האלה: "הן שאלתני בני אם יש מה שתוכל לעזור, בוודאי שיש. פנה נא בשמי אל פלוני אלמוני (שמו שמור במערכת) ובקש ממנו את מחילתו השלמה בלב שלם. אנא שא נא וסלח נא".

בבוקר שלמחרת, קם רבי שמעון והוא שטוף זיעה. החלום על אביו לא נתן לו מנוח, והוא מיהר לחפש אחר אותו אדם בשמו נקב אביו בחלום הלילה. את אשר יספר לו המארח יקבל בתדהמה ובהלם.

חצי יובל שנים של טינה ומרמור מונעים מאביו להגיע למקום מנוחתו בגן עדן של מעלה. 25 שנות כאב ועלבון לא נשכחים בבית דין של מלאכי מרום".

"האם נפגעת פעם מאבינו?", ביקש רבי שמעון לדעת ושמע ממארחו את דבר המעשה".

"היה זה לפני 25 שנים ובבוקר יום שבת בהיר אחד, נכנס אביכם רב בית הכנסת בסערה אל בית הכנסת ודפק על הבימה בהכרזה קולנית ללא מתן הסבר או פירוט: 'אין יותר רשות לאיש לחלק מחייה (־ ערק) בין שחרית למוסף".

"אני", מתאר המארח, "הייתי בין גבאי המקום ומעסקני העיר, והרגשתי מושפל ומובך עד למאוד. הייתי רגיל לחלק 'מחייה' למתפללים, ואביכם לא טרח להודיע לי מראש על תקנתו החדשה, וכאן, בפתע פתאום, נחתה עליי הידיעה כרעם ביום בהיר. ניגשתי אליו וניסיתי להמתיק את הגלולה. אולי ישבר נא את אזני על מה יצא קצפו? אולי זו גזירה קשה על הציבור, שספק אם יוכל לעמוד בה" ?אך הרב בשלו, דבריי נפלו על אוזניים ערלות.

ואני, בהחלטה נמהרת, הלכתי והוצאתי את ה'מחייה', הנחתי על השולחן, בספקי כף כאומר: טלו יהודים, אין אני לוקח אחריות על המעשים הללו".

"עברו דקות ארוכות בהן התכבדו רבים מהציבור מה'מחייה' שהונחה בשולחן, והדברים הגיעו לידי הרב. הוא קם בסערה ממקומו, ניגש אליי וזעק עליי בקול גדול לעיני כל הקהל. קמתי ועזבתי את בית הכנסת, לעולמים"...

רבי שמעון נדהם. מעולם לא שמע סיפור זה ולא העלה בדעתו שיש אדם שחש פגוע מאביו הגדול, שהיה יהודי רחום וחנון וכל כולו טוב ומיטיב לבריות, מאיר פניו לכל אדם. הן אמת שנעשתה כאן קנאות, אך זו היתה קנאות לשם שמים, שמקורה טהור וקדוש.

"אנא סלח ומחל לאבא", ביקש בדמעות שליש מבעל המעשה, שאכן אמר כי הינו סולח ומוחל. אבל רבי שמעון לא אמר די. ביקש ממארחו לנסוע יחדיו עמו למקום מנוחת אביו ושם להתפייס עמו.

ובחלקת הקבר, בבית הקברות במגדל העמק, נערך מעמד 'לחיים' עם 'מחייה' חריפה, והנוכחים שתו ואיחלו זה לזה: "מחילה וסליחה, לחיים טובים ולשלום". (בקהילה טו תמוז תשפ"ב, הובא ע"י הרב פנחס זרביב).

**** ****

סיכום: אנחנו כולנו שייכים לבורא העולם, ואנחנו כן מאמינים בו ועובדים אותו בכל לבבנו, ואפילו שיש זמנים שאנחנו לא מרגישים את העבודת ה' בכל חוזקה, גם אז אנחנו קשורים לבורא העולם בקשר בל ינותק, ולכן כולנו כן נקראים 'עובדי ה' – עבדי ה' באמת'.

לכן בס"ד אנחנו קוראים לדפים הללו בשם "כלנו יודעי שמך", כדי להודיע לכל באי עולם, על הטעות והשקר הגורא שהיצר מנסה לפתותינו שנחשוב שאנחנו לא "יודעי שמך", ואילו אנחנו נצעק ונאמר לעצמינו ולסביבותינו שאנחנו שייכים לקבוצת "כלנו כן יודעי שמך", אנחנו כלנו עבדי ה', כל אחד בדרגא וברמה שלו, אבל המכנה המשותף לכלנו הוא, ש"כלנו יודעי שמך".

והיינו צריכים לכתוב את שם החוברת ככה: "כלנו יודעי שמך!!!" עם סימני קריאה מרובים, כדי להדגיש את הוודאות והבהירות אשר השם הזה מסמל עבורנו, ושאין פה שום ספקות או אי וודאות ויאושים, ורק מפני שבכותרות ושמות של ספרים לא כותבים סימני קריאה, לכן לא נכתוב את זה, אבל לעצמנו אנו נשנן ונחזור ונשנן את האמת היחידה והבלעדית, בעוז בשמחה ובגאווה דקדושה, שאנו כמובן שייכים לקבוצה הנבחרת של בורא העולם הנקראת "אנחנו - כלנו יודעי שמך!!!"

בס״ד

״יאור שרה״

ע״ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז״ל

עלון מס׳ 1111

זמני כניסת השבת

נתניה

הדלקת נרות: 17:53

צאת השבת: 18:51

ר״ת: 19:26

פרשת בראשית - ״מעלת ארץ ישראל״

על הפסוק בפרשתנו **״בראשית ברא אלוהים את השמים ואת הארץ״** (בראשית א, א) אומר רש״י ״לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מהחודש הזה לכם שהיא מצווה ראשונה שנצטוו ישראל, ומה טעם פתח בבראשית? משום ״כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים״ (תהלים פרק קיא פסוק ו). שאם יאמרו אומות העולם לישראל: ליסטים אתם שכבשתם ארצות שבעה אומות! יענו להם: כל הארץ של הקדוש ברוך הוא היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו״. לפי דברי רבותינו הנזכרים בדבריו של רש״י הפרשן, הדבר החשוב ביותר מיד בפתיחתה של תורה הוא לפתור בעיה ישנה – חדשה זו, שהתעוררה בזמן יהושע, כאשר טענו כלפיו הכנענים ״ליסטים אתם״! לכן אמרו רבותינו דברים אלו מתוך ידיעה ברורה, שיבוא יום ושוב נצטרך לבירור זה. ויש לשאול שתי שאלות: א) הרי ישנם הרבה פסוקים בתורה בהם נאמר שארץ ישראל היא שלנו. מדוע, איפוא, נזקק רש״י בשם רבותינו דווקא לדרשה מסובכת? ב) וכי פסוקים מהתנ״ך ישכנעו את הגויים? וכי מקבלים הם על עצמם את סמכות התנ״ך? אכן יש לומר, אומרים הפרשנים, כי דברי רש״י אינם מכוונים לבעיה הישנה של כנענים שאינם מקבלים סמכות התורה, אלא דווקא לעמים שבתקופתנו המאמינים בתנ״ך, הלא המה הנוצרים והמוסלמים, שהם בעיקר גורמים לנו בעיות, ורוצים לגזול מאיתנו את ארץ חיינו. אולם מה שצריך להדאיג אותנו זו השאלה: מדוע לא היה לנו העוז והאומץ להשמיע את קולנו ברמה ולהכריז, כפי שהכריז יפתח הגלעדי בשעתו לבני עמון ״את כל אשר הוריש ה׳ אלוקינו מפנינו אותו נירש״ (שופטים פרק יא פסוק כא). **שכן אנחנו לא כאן ככובשים אלא כיורשים נחלת אבות.** מדוע, איפוא, היה הטיעון שנשמע מפי דובריה המוסמכים של מדינת ישראל, בויכוחים המדיניים בזירת האו״ם ובכל במות ההסברה בעולם, טיעון שהתבסס בעיקר על ההכרה בגבולות בטחון כערובה לביטחוננו. וכי לא היה בכך משום הודאה כאילו השטחים המשוחררים אינם שלנו? מדוע לא נשמע קול עתיק היומין הקורא בחוזקה ״כי באנו אל הארץ אשר נשבע ה׳ לאבותינו לתת לנו״ הרי כלל גדול הוא, כי מי שרוצה לשכנע ולנצח אחרים בטענותיו, מוכרח ראשית-כל להיות משוכנע בעצמו בצדקת עמדתו!? **צדק מאוד מי ששאל: מדוע כשבאים אנו להביע את זכותנו על הארץ אנו מסתמכים על הכתוב בתהילים ״כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גויים״, הלא מן הראוי היה לומר ״כח מעשיו הגיד לאומות העולם״, שהרי הם שבאים בטענה ואומרים ״ליסטים אתם״! להם צריך להסביר את זכותינו לחיות בארץ ישראל? אלא שקודם כל אנו בעצמנו צריכים להשתכנע בזכותנו על ארץ ישראל. אם אנו נהיה בטוחים בכך אזי גם אומות העולם ישתכנעו. ועל כן נאמר ״כח מעשיו הגיד לעמו״ – כאשר אנו כולנו נתאחד ונתלכד סביב האמונה בזכותנו המלאה על כל ארץ ישראל, יכירו בכך, בעל כורחם, גם אומות העולם!**

ראיה נחרצת לכך שארץ ישראל הינה נחלת ה׳ אשר נתנה לבניו – עם ישראל, קיימת תוך התבוננות במצב הארץ, בעת היו ישראל בגלות. במבט לאחור על הרקע ההסטורי של הארץ, מזדקר לו פסוק בודד, כשהוא הופך לפלא ולעדות על אמת גדולה. וכך נאמר בפרשת התוכחה **״והשמותי אני את הארץ, ושממו עליה אויביכם היושבים בה״** (ויקרא פרק כו פסוק לב). בפסוק זה צופה התורה את תופעת התלות בין ארץ ישראל לעם ישראל, שהארץ, כביכול, ״תיגלה״ יחד עם העם. לאמר, במשך שנות הגלות הארוכות תשקע הארץ, מחמת סטיה מחוקת התורה, בשממון וביאוש, ולא תתן פריה עד שוב בניה אליה – באחרית הימים. ראוי לציין, שארץ זו בה מדובר, זכתה בתורה לתארי שפע רבים. כעטרה לראשה משמש התואר הממצה ״ארץ זבת חלב ודבש״ (שמות פרק ג פסוק ח). עוד בטרם כבשוה, הבטיחם משה רבינו ״כי ה׳ אלוקיך מביאך אל ארץ טובה, ארץ נחלי מים עיינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר. ארץ חיטה ושעורה וגפן תאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש״ (דברים פרק יח פסוקים ז-ט). ואכן, מאז גלה העם היהודי, במשך קרוב לאלפיים שנה היתה הארץ לתל-שממה. על שממה זו יש לנו עדויות לרוב, אשר תקצר יריעה זו מלהכילם.

הרב מרדכי נויגרשל שליט״א, מפנה את תשומת לבנו לפרדוקס הגדול, למוזרות ההסטורית הטמונה באופניה של ארץ ישראל. **ארץ פוריה וחקלאית זו מניבה את יבולה בהתאם לקוד נסתר שאינו קשור בכללי חקלאות טובה, בחוקי שימור הקרקע ועיבודה, במחזור הזרעים ובהשקייה נכונה. חשוב לה לארץ הפלאות הזאת, מי העם היושב על אדמתה. אם הוא עם ישראל תעניק לו הארץ את יבולה המבורך ואת שפע פירותיה. היא תהיה ל״ארץ זבת חלב ודבש״, ל״ארץ אשר לא תחסר כל בה״. אולם, היא תהפך למדבר שממה ״לגפרית ומלח שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמיח כמהפכת סדום ועמורה״ – אם יגלה עם זה ממנה, ולא יועילו מאמצי הכובשים ליישבה ולהפריח את שממותיה. זוהי העובדה ההסטורית המוזרה. כל הנסיונות ליישב את הארץ במשך אלפיים שנות גלותנו עלו בתוהו. כובשיה הרבים לא מצאו בה נחת, לא הצליחו להקים בה מדינה בת קיימה, מרובה אוכלוסין, בעלת חקלאות וכלכלה מפותחות.** מצב זה, כידוע, השתנה תכלית השינוי, עם תחילתה של שיבת ציון במאה הקודמת. כאשר רק באו יהודים בשעריה, שוב החלה הארץ לפרוח. היטיב להגדיר זאת רבי יהודה הלוי (״כוזרי״ מאמר ב, יד) בהמשילו את השפעת הארץ על יושביה, לאילן בעל שורשים הנטוע במדבר, אשר אם יעתיקוהו אל אדמה נעבדת יצליח פי כמה וכמה ויתן פירות משובחים יותר. כך ארץ ישראל היא האדמה שרק עליה מסוגלים בני ישראל להגיע לשיא פריחתם. לא נתפלא, איפוא, מדוע מלבד עם ישראל לא הצליחו שום אומה ולשון שחיו בארץ, לנטוע בארץ יתד ובנין של קיימא. כי לא מקום מלון היא הארץ. כאלה יש ארצות רבות בעולם. ארצנו מיוחדת היא ביעודיה הנשגבים, אשר אותם מטביעה היא רק בעם ישראל, לפיכך הובטח לנו מראש כי בעת גלותינו ״והשימותי אני את הארץ ושממו עליה אויביכם היושבים בה״. כי לא להם מקום בארץ, אלא רק לבניה, והם אשר מאז ומתמיד שואפים וזוכים לראות בשיגשוגה ובבניינה. זאת ועוד, לא רק רוחניותה של ארץ ישראל נמצאת בדרגה גבוהה יותר מזו של חוץ לארץ, גם גשמיותה נמצאת בדרגה גבוהה יותר. כך כתב בספר ״בית חדש״ (טור או״ח סימן רח) שם הוא מסביר שקדושת השכינה השרויה על ארץ ישראל, נשפעת גם על פירותיה, והאוכל מפירות ארץ ישראל בעת שהשכינה שורה עליה, הוא מזין את

נשמתו בקדושת השכינה. ומוסיף, שמטעם זה יש לומר בסיום ברכת מעין שלוש "ונאכל מפריה ונשבע מטובה", כי באכילת פירותיה נעשית הנפש שבעה מהקדושה השורה בפירות. מאידך גיסא, כאשר ישראל מטמאים את אדמתם במעשים רעים, מסתלקת השכינה מארץ ישראל ובמקומה שורה הטומאה לא רק על האדמה, אלא גם על הפירות, ולכן מזהיר הכתוב (במדבר פרק לה פסוק לד) "ולא תטמא את הארץ אשר אתם יושבים בה אשר אני שוכן בתוכה כי אני ה' שוכן בתוך בני ישראל".

על מעלתה וקדושתה של ארץ ישראל כבר אמרו רבותינו (כתובות קי:) "כל הדר בארץ ישראל, דומה כמי שיש לו אלוה, וכל הדר בחוץ לארץ דומה כמי שאין לו אלוה". מסביר הרמב"ן (ויקרא פרק יח פסוק כה), שיש בעולם שבעים אומות שגרים כל אחת במדינתה. לכל אומה השרויה בארצה יש שר בשמים, המייצג את אומתו ואת ארצו בפני פמליא של מעלה, ודואג לרווחתם ולטובתם. ארצו של עם ישראל היא ארץ ישראל. על עם ישראל בארץ ישראל אין שום שר או מלאך הדואג לענייניהם, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו משגיח על עמו ועל ארצו, הוא ולא מלאך ולא שרף, וכמו שכתוב (דברים פרק יא פסוק יב) "ארץ אשר ה' אלוקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלוקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה". לפיכך "כל הדר בארץ ישראל", נמצא תחת פיקוחו והשגחתו המיוחדת של הקדוש ברוך הוא, והרי זה "כמי שיש לו אלוה", אבל "כל הדר בחוץ לארץ" נמצא תחת פיקוחם של השרים השולטים באותם ארצות ובאותם אומות, ולכן "דומה כמי שאין לו אלוה".

מעלותיה של ארץ ישראל, ההשגחה המיוחדת שמשגיח עליה הקדוש ברוך הוא, קדושתה ואווירה המחכימים, המצוות הקשורות אליה, ושאר המעלות שמנו בה חכמים, כל אלו מביאים לכך שארץ ישראל אינה סובלת עוברי עבירה. בעת חורבן בית ראשון ושני, כאשר היושבים בה הגדישו את הסאה במעשיהם הרעים, הקיאה אותם ארץ ישראל. והסביר זאת רש"י (ויקרא פרק יח פסוק כח): משל לבן מלך שרגיל לאכול מאכלים יקרים. יום אחד האכילוהו דבר מאוס. קיבתו העדינה לא יכלה לעכל את אותו מאכל ומיד הקיאו. כך ארץ ישראל הקדושה שהיא בבחינת "פלטרין של מלך", אינה מסוגלת לסבול אנשים שמבזים את הפלטרין ולא נוהגים בו בכבוד הראוי לו, והם נפלטים ממנה.

סוג אחר של העוזבים את הארץ הוא מטעמי ביטחון. מפחדים הם מהמצב הבטחוני בארץ. ישנם חלשי אופי שעליהם משפיע המצב הבטחוני המתוח בגבולות, רגשי אמונה ותקווה נחלשו ונתרופפו אצלם, ולכן הם רוצים להבטיח את עצמם בדרכון אמריקאי או שוויצרי עד יעבור זעם (אגב, עשירי אירופה שלפני השואה הבטיחו את הונם וכספם בבנקים בינלאומיים, ואילו את עצמם לא יכלו להבטיח מחורבן השואה!). באה תורתנו הקדושה ואומרת כי את ארץ ישראל אין לכבוש ואין להבטיח את עתידה על ידי התיישבות בחוץ לארץ, אפילו אם משתתפים במגביות ובמשלוחי חבילות. **"הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה" – אם תהיה קשור אליה בכל נימי נפשך ותשכב עליה צמוד בגוף ובנפש, אז "לך אתננה". "אם שוכב אתה עליה הרי היא שלך ואם לאו אינה שלך" (מדרש הגדול). וכדברי**

המדרש "אמר רבי שמעון בן לקיש משום בר קפרא: קיפלה כפינקס ונתנה תחת ראשו, כלומר: מתחת ראשך – כל אשר לך" (בראשית רבה סט). ואף אם עוברים עננים שחורים מעל שמי ארץ ישראל אל פחד! אל יאוש, אל בהלה! כי כך אמרה התורה "והיה זרעך כעפר הארץ, ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה". סימנים נתן הקדוש ברוך הוא ליעקב ואמר לו "והיה זרעך כעפר הארץ" – כשיגיעו בניך עד עפר הארץ, אותה שעה "ופרצת ימה וקדמה וגו'".

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, עד כמה נדרש האדם להקריב למען הזכות המיוחדת והנעלה הזו של הישיבה, בארץ הבחירה, ארץ ישראל...

לא. אלישבע חשה, שהיא לא הצליחה להסביר לאמא שלה, עד כמה היא משתוקקת לנסיעה הזו. על אף שגייסה לטובת ההסבר הזה (כמעט) את כל המילים שהכירה, את כל כוח השכנוע שהיה לה ושלא היה לה, פרטה על כל הרגשות האמהיים, לא שכחה טיעונים שכליים, ובכל זאת... ובכל זאת עדיין לא היה בזה די, זה עדיין לא ביטא את מידת הערגה וההשתוקקות שלה לנסיעה. "שרק ירשו לי! אנא, השם, עשה שהם ירשו לי. אני אהיה טובה, מבטיחה לך! לא אדבר לשון הרע, אכבד הורים, אתפלל יותר בכוונה. עשה שהם ירשו לי! אנא..." התפללה בלי קול. בת דודתה מירה מתחתנת בחופש הגדול בלונדון שבבריטניה. הוריה של מירה הזמינו אותה בחום לחתונה, ואמרו שישלחו לה כרטיס נסיעה. ההזמנה הזו הלהיבה את אלישבע בצורה שלא תאמן. ולא רק בגלל מירה שאותה חיבבה מאוד. ולא רק בגלל החתונה הלונדונית שהיא רצתה מאוד להשתתף בה. ולא רק בגלל הקיץ הנעים שעשוי לעבור עליה בבריטניה. נכון, כל הדברים המפתים האלו היו ברקע, אבל היה גם משהו מעבר להם: הנסיעה הזו תתן לה את האישור החברתי שהיא כל כך זקוקה לו. זקוקה לו מעל ומעבר למה שאמא שלה מבינה או משתדלת להבין. אלישבע היתה חלק מחבורה מצומצמת של בנות בוגרות כיתה ח', מוצלחות ומצליחות. בנות טובות, מבתים טובים, תלמידות טובות, ילדות שתובעות מעצמן בכל תחום, ומשתדלות תמיד להגיע ליותר. אלישבע היתה מאושרת שהיא חלק בלתי נפרד מן החבורה המכובדת הזו. אבל במקום מסויים, שהלך והתרחב, חשה אלישבע איזושהי נחיתות בפני ארבע חבריותיה. לכל אחת מהן היה גם צד קוסם, חוץ מהדברים הטובים והיפים של חמשתן יחד. והצד הזה היה חשוב ומודגש, וכאילו נתן את האישור הסופי לחבורתן. לאה היתה בתו של ראש ישיבה נערץ וידוע. היחוס פתח בפניה שערים בכל מקום ומקום. לאה ידעה שגם בבית הספר העל-יסודי יהיה היחוס שלה משמעותי מאוד. "אי אפשר לרכוש יחוס" הרהרה אלישבע לא פעם בעצב. "או שאתה נולד כך, או שלא". לאה נולדה מיוחסת, ואלישבע נאלצה להודות, בינה לבין עצמה, כמובן בפה מלא, שלאה מתאימה ליחוס שקיבלה במתנה מאלוהים. "דם כחול" זרם בעורקיה, והדבר ניכר בכל מילה שדיברה ובכל תנועה שעשתה. צביה, החברה השניה, היתה בעלת כשרון מוסיקלי שקשה להתחרות בו. כבר בגילה, בת ארבע עשרה בלבד, הוזמנה להופעות ולמסיבות, ולאחרונה התחילה גם ללמד נגינה כמה ילדות. הנגינה היתה חלק חשוב מעולמה של צביה, ולא היתה אף אחת בחברה הקרובה שלא ידעה על הגוון המוסיקלי הזה ולא העריכה אותו. שושי, החברה השלישית, היתה מבית עשיר מאוד. היא לא התגאתה בכך ולא התהדרה בעושרה, לגמרי לא. שושי היתה, דווקא, פשוטה בתלבושתה וצנועה בכל הליכותיה. אבל הבית בעל האמצעים היה חלק בלתי מבוטל ממנה ומיחסי החברה שלה. הלימודים המשותפים למבחן נערכו תמיד בביתה, בחדר המפואר שעל הגג, בתוספת כיבוד מקסים, שנתן מרץ וחשק ללמוד. כל תכנית למסיבה או לחוג משותף שהכינה החבורה, קיבלה שיפוץ וטעם על ידי אביזרים יפהפיים שהגיעו מביתה של שושי. כאלו בינות לדברים, רחפה תמיד הרגשת היכולת הלא מוגבלת בסביבתה של שושי. נחמה, החברה הרביעית, התברכה בקסם אישי מיוחד במינו. כל החמש היו חביבות, נעימות בחברה, ויותרניות ודואגות לאחרות. אבל נחמה היתה מיוחדת בה' הידיעה. בכל מקום שבו הופיעה, התחבבה על כולן, היו לה מעריצות רבות מחברות שונות. היא ממש נשאה חן וחסד בעיני כל רואיה, והקסם האישי היה חלק בלתי נפרד ממנה ומאישיותה. אלו היו ארבע הנאמנות שלה: לאה, צביה, שושי ונחמה. יחד,

כחבורה מלוכדת, סיימו החמש את בית הספר היסודי, ויחד נרשמו לאותו בית ספר תיכון, בבקשה להיות משובצות בכיתה אחת. הכל היה טוב ויפה, אבל... אלישבע חשה נחותה מהן. היא חשה שחסר לה הזוהר. לכל אחת מהן היו עקבות בלתי ניתנים לטשטוש של זוהר וברק: לזו היחוס, לזו המוסיקה, לזו הכסף, ולזו הקסם האישי. ורק היא, אלישבע, היתה חסרת ברק. כבר כמה חודשים שמצאה את עצמה מהרהרת בכך, והיתה מוטרדת מן הדבר יותר ויותר. החברות התייחסו אליה נפלא, אבל החוסר שלה בברק ובליטוש המיוחדים הלך וגבר. היא הרגישה מאויימת. אולי הן תטושנה אותה? אולי בבית הספר העל-יסודי תימצא חברה חמישית בעלת זוהר כלשהו, שתתפוס את מקומה ביניהן? ההשתייכות לחבורה היתה בשבילה מרכז עולמה הלימודי והחברתי. בחבורה היו תלויים כל קשריה, כל הידידויות שלה, החבורה עשתה אותה שייכת לקבוצה מצויינת בעיני מורות ובעיני תלמידות. בנפרד מן החבורה היא תיבול ותתייבש, לא היה לה כל ספק בכך. אבל הזוהר, הזוהר, מניין ימצא הזוהר? כשקיבלה את ההזמנה לחתונה של מירה הרגישה מיד שזוהי הזדמנות פז בשבילה. הנסיעה הזו לחתונה תתן לה בדיוק מה שהיה חסר לה. יהיה לה דבר מבריק ויחודי, שלאף אחת מן הארבע לא היה כמוהו! היא תהיה היחידה מביניהן שתצא את גבולות הארץ, היא תהיה היחידה שתוכל לומר "כשהייתי בחו"ל", בטון הכל כך חשוב שבו אומרות בנות את המילים הללו, היא תוכל לספר על נפלאות בריטניה, והארבע תבלענה את הסיפורים בעיניים שוקקות, היא תוכל לרכוש לעצמה כמה בגדים מעוצבים היטב, היא תראה במו עיניה את משמר המלכה, היא תשפר ותשפץ קצת את האנגלית שלה, שהיתה טובה גם עכשיו, היא תרכוש לעצמה מבטא בריטי, שהוא הרבה יותר יוקרתי מן המבטא האמריקאי. כן, זהו בדיוק הדבר שלו היא זקוקה. ממש מתנה משמים! התגובה הראשונית של הוריה להזמנה היתה קרירה. הם לגמרי לא התלהבו מרעיון הנסיעה הזה. הם עצמם לא חשבו לנסוע לחתונה, הדבר לא היה אפשרי מכמה וכמה סיבות. הם הופתעו מההזמנה שקיבלה אלישבע, וכשראו ושמעו עד כמה היא נרגשת ומלאת ציפיה בעקבות ההזמנה, הבטיחו לשקול את הדברים. אלישבע ביקשה מאוד לשמוע תשובה בהקדם, ואמא הבטיחה לה שעד סוף השבוע הם יענו לה בחיוב או בשלילה. רק אתמול ישבה אלישבע עם אמא עד שעה מאוחרת מאוד וניסתה שוב להסביר לה הכל. ניסתה וניסתה, כמיטב וכמירב יכולתה, אך נשארה בתחושה, שאמא עדיין אינה מבינה כמה הדבר חשוב וגורלי בעבורה. "שבי, אלישבע" ביקשה אמא "אני רוצה שתביני היטב". אלישבע התיישבה בתחושה כבדה. אילו היתה התשובה חיובית, לא היתה אמא מבקשת ממנה לשבת. אבל אולי בכל זאת? "התלבטנו מאוד בקשר לנסיעה שלך. לא ראינו אותה בעין טובה, אבל הרגשנו עד כמה את רוצה לנסוע ועד כמה את חושבת שהנסיעה חשובה לך. אינני בטוחה שאת צודקת, אבל אני יודעת מה את מרגישה בקשר לענין. כשראינו שההתלבטויות אינן מובילות אותנו להכרעה, החלטנו להתייעץ. אבא הלך לדבר על כך עם הרב ברגר". הרב ברגר היה הסמכות הרוחנית של המשפחה. אלישבע זעה בכסאה בעצבנות גוברת. "אבא הסביר לרב ברגר את כל השיקולים, והרב ענה בצורה נחרצת 'לא! את ארץ ישראל לא עוזבים מסיבות כאלו' הוא אמר 'זה לא פשוט אפילו מבחינת הלכה. את ארץ הקודש אסור לעזוב אם לא לצורך פרנסה, לימוד תורה, או נשיאת אשה'. ומחוץ לזה, הוא מנה לאבא עוד כמה סיבות טובות שבשלן הוא מאוד לא ממליץ על הנסיעה הזו. "טובה בוודאי לא תצמח מזה לילדה" כך אמר". אלישבע עצמה עיניים בכוח. אולי כך תצליח לא לבכות. "אני יודעת שקשה לך, אבל את חייבת להבין שזו החלטה סופית וחד משמעית. קודם כל משום שקיבלנו תשובה, ואנו לא ננהג אחרת מדברי הרב, ושנית משום שאנו מסכימים עם כל מילה מדבריו". אוי, אוי, אוי... אלישבע לא יכלה לשאת זאת. היא פשוט חשה שאינה מסוגלת לעמוד באכזבה המצערת. הזוהר החסר לה בין חמש חברותיה הפך להיות נוקב מתמיד, ותחושת האיום שהיא חשה הפכה להיות מאיימת יותר מאי פעם. היתה זו סערה עצומה ונוראה בלבבה, כאילו כל קשריה החברתיים וכל השגיה הופכים לגל גדול, שמתרומם ויורד ומאיים לבלוע כל מה שבדרכו. ראשה כאב, היא הסתחררה, והצער... כמה נוקב יכול להיות צער!!!

*

בקרון הרכבת, הנוסעת מחיפה לתל אביב, ישבה אמא של אלישבע. היא חזרה מביקור אצל הוריה בחיפה, ואהבה את השלווה שבנסיעת הרכבת. ליבה היה עדיין מכווץ מכאב, הכאב של בתה אלישבע. צערה של הילדה נגע עד מאוד ללבה. היא היתה שלמה עם עצמה ביחס להחלטתה, אבל כדרכן של אמהות מאז ומעולם הצטערה על שההחלטות הנכונות כרוכות לעתים קרובות כל כך בצער. 'אילו רק יכולתי לחסוך ממנה את הכאב, או לכאוב אותו במקומה', הרהרה. אלא שאין אפשרות כזו. כל אחד, ולא יהא זה האדם הקרוב אליך ביותר, חייב לכאוב לבד את כאבי ההחלטות הנכונות, ואפשר שהכאב הזה דוחף אותו קדימה. הרכבת היתה דלילה בנוסעים, כרגיל. כמה נוסעים בודדים פזורים בכל קרון. היא סקרה במבטה את הנוסעים בקרון שלה. סמוכים לחלון שממול חלונה ישבו שניים: איש כבן ארבעים וחמש ואישה צעירה מאוד. הם היו הדורים בלבושם, ובעלי מראה מובהק של בני חוץ לארץ. האמריקאיות היתה חלק מהם. "האם זו בתו?" שאלה אמא של אלישבע את עצמה. "לא" החליטה. "אין כל זיק של דמיון בינה לבינו. לא בצבעים, לא בתווים, לא במבנה הגוף". הוא נראה נבון, ויחד עם זה היתה איזו תמימות בפניו. האישה נעה במושב הרכבת ללא הרף. רגליה טופפו בעצבנות בקצב בלתי קבוע. היה בשניהם משהו מעורר תשומת לב, אם כי קשה היה להגדיר מהו. ההבעה בפנים? האווירה שיצרו סביבם? לא זה ולא זה? שניהם גם יחד? אמה של אלישבע התקשתה להשיב. היא הבחינה שהאישה הצעירה לובשת שחורים – הנעליים, החצאית, החולצה. אולי היא באבל? אולי הם בכלל אינם יהודים? בינות ל"אולי" קרה דבר בלתי שגרתי: האישה הצעירה כיסתה לפתע את פניה בידיה והחלה לבכות. נוסעי הקרון העיפו בה רק מבט חטוף. ראו את לחייה הנפולות ואת בגדיה השחורים, והסבו את עיניהם, נבוכים מן הצער החשוף. האיש נרעד קלות. הוא הוציא מכיסו ממחטה, הגיש לה, ואמר לה בלחש כמה משפטים באנגלית רהוטה מאוד. נראה היה שהוא מסתייג מן הבכי, שאינו רואה בעין יפה גלוי של רגשות צער בפומבי. הוא סקר את סביבותיו, וראה את אמה של אלישבע. היא קמה ממקומה ושאלה באנגלית "אפשר לעזור במשהו?". האישה הצעירה לא ענתה. האיש שמט את כתפיו, ונראה לפתע זקן מאוד. "הדיבורים על הצער רק מאריכים את הסבל" אמר. היא חדלה לייבב, ניגבה את עיניה, ודיברה לאט "אני אלמנת מלחמה" אמרה "איננו יהודים בכלל. אם את רוצה לשמוע מה אנחנו עושים כאן? אז בואי, שבי מולי" ביקשה הצעירה. אמא של אלישבע עברה לשבת מולה. "בעלי נהרג במלחמת המפרץ. מטוס הקרב שלו הופל בשבוע השלישי לקרבות והוא נהרג". היא השתתקה והביטה סביבה. "היא כלתי, זהו בני שנהרג" אמר הגבר. מלחמה היא דבר איום, היא צורה לא קבילה למותם של בני האדם. מלחמה היא מוות, רק מוות. היא אכזרית מעבר לכל דמיון". צער איום היה בדבריו. אמא של אלישבע חשה מועקה שאין לשאתה. עיניה התרוצצו מן האב לאישה, מן האישה לאב. שכול ואלמנות שימשו בערבוביה. היא השפילה את עיניה. "לא, את החלק הקשה באמת עדיין לא שמעת" אמרה האישה הצעירה. "מוות הוא דבר נורא, אבל גם דברים נוראים אפשר לשאת אם הם נעשים או קורים למען משהו. בשביל מטרה, בשביל משהו חשוב, משהו ששווה לשלם עליו

מחיר. בתחילה האמנו, שמלחמת המפרץ היא מלחמה טובה, אם יש בכלל דבר כזה, שהיא באה להשכין סדר חדש בעולם, שאמריקה נחלצת להגנת ערכים של חופש ושחרור. אבל, תסתכלי על העולם כעת, מה קורה?! מה קרה מיד אחרי המלחמה?! למישהו איכפת, שסאדם חוסיין יושב על כס נשיאותו ובונה שוב את מכונת המלחמה שלו? למישהו הפריע שאלפי כורדים נטבחים בידי עיראקים? למישהו מפריע מה שקורה באדיס-אבבה? לא ולא. האמריקאים דאגו לנפט, לזה בדיוק דאגה הממשלה שלנו. בשביל מחיר הנפט צריך מלחמה? למען זה נהרג בעלי, כדי להוזיל לנו את הנפט? הייתי קונה את חייו במחיר כל הנפט שבעולם". "אני חושב על החיים הצעירים של הבן שלי, שניתנו ללא כל טעם. זה טורף את חיי. ואני הוא זה ששכנעתי אותו ללכת לקורס טיס. אני קבעתי את גורלו" נאנח האב מרות. כלתו התערבה מיד "מוטב שלא לתהות על הכוחות המעצבים גורלות. אתה רק נתת לגורל דחיפה קלה". חמיה נענע בראשו. קשה היה לראות, האם זה נענוע לאות הן או לאות לאו. "ידידים שלנו, קרובי משפחה יעצו לנו: סעו לישראל. שם, בארצם של היהודים, תמצאו את הטעם למלחמה. ישראל סבלה שלושים ותשע התקפות טילים, התקפות על אוכלוסיה אזרחית: קשישים, נשים וילדים. האם לא היתה סיבה להציל את המדינה הזו מידו של הצורר העיראקי? חשבנו שאולי הם צודקים. זו הייתה הסיבה שבאנו לכאן. רצינו לראות את המקומות שנפגעו מן הטילים. רצינו לשמוע במו אוזנינו, להתרשם, למצוא סוף סוף את התכלית שלשמה נהרג בני-בעלה" הוא השתתק. נראה היה שאינו יכול להמשיך. כלתו המשיכה במקום שבו הוא הפסיק. "את מבינה כמה אנחנו מדוכדכים? מחר אנו עומדים לטוס חזרה הביתה, וידינו ריקות. חשבנו שנחזור עם טעם למוות, עם תכלית, עם מטרה, ואנו שבים ריקים כפי שיצאנו. אני מאחל לך, שלעולם לא תטעמי את הטעם הזה: להקריב קורבן שלא מאמינים בערכו. להקריב קורבן מבלי שתהיה לו מטרה. זוהי דרגה של סבל שאין לבן אנוש די כוח לעבור אותו" סיים האב.

*

מילה במילה, תנועה בתנועה, גניחה בגניחה, כך סיפרה האם לאלישבע את הדברים, מבלי להשמיט דבר. אפשר היה לעצום עיניים ולחוש שנמצאים עמה בקרון הרכבת, לראות את האישה האלמנה והאב השכול, המבכים את קורבנם חסר התכלית. "את מבינה, ילדה שלי? כל אחד מאיתנו מקריב קורבנות במהלך חייו. כל אחד מאיתנו נותן דברים קשים ויקרים לו. אבל השאלה היא למען מה? בשביל מה? מאיזה טעם ולאיזו תכלית?! תני תודה לאלוקיך ולהוריך, שאת מקריבה קורבן שיש לו תכלית, שאת יכולה וצריכה להאמין בערכו. את מוותרת על דברים שחשובים לך מאוד, למען קדושת ארץ ישראל. כדי לא לעזוב ארץ שהיא פלטרין של מלך. את מוותרת בשביל אמונת חכמים, כדי לשמוע לדברי הסמכות הרוחנית שאותה שאלנו. עליך לשמוח! עליך לחוש אושר על שזכית להקריב קורבן למען מטרה. יהודים בכל הדורות מסרו את נפשם למען ארץ ישראל, והנה זכית גם את לתת משהו משלך למענה. ידייך מלאות, אלישבע. מלאות בטעם ובמטרה של קורבנך. ואת די מבוגרת כדי להבין ולהעריך זאת. קורבנות מקריבים כולם: גויים ויהודים, חילוניים ושומרי מצוות, צעירים ומבוגרים. לאף אחד לא ניתנים החיים על מגש של כסף. אשרי מי שהקורבן שלו מוקרב על מזבח קדוש וערכי" סיימה אמא של אלישבע. אלישבע היתה נרגשת מכדי לדבר. היא התקרבה לאמא ואמרה לה מילים רבות ללא קול וללא הברה. והיא לא ידעה, אלישבע, שברגעים אלו ממש מקבלת אישיותה את הזוהר שכל כך חלמה על אודותיו: הזוהר המיוחד של יהודי המקריב קורבנות לה' אלוקיו. לא קסם אישי, לא יחוס, ובוודאי לא מוסיקה וכסף, אף אחד מהם אינו יכול להשתוות לזוהר ולאור הללו שעטפו באותו הזמן את אלישבע באהבה...!

אחים יקרים!

סגולותיה ואוצרותיה של ארץ ישראל המתוארים בתורה "כי ה' אלוקיך מביאך אל ארץ טובה ארץ נחלי מים עינות ותהומות יוצאים בבקעה ובהר, ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון, ארץ זית שמן ודבש, ארץ אשר לא תחסר כל בה" (דברים י"ח, ז-ט), כל זאת הוכנו לישראל דווקא. ראיה נפלאה לעובדה הסטורית מופלאה מצויה באחת מנבואותיו של הנביא יחזקאל, אשר אמר "ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל כי קרבו לבוא" (יחזקאל פרק לו). רבותינו בתלמוד במסכת (סנהדרין צח.) מתייחסים לנבואה זו "אמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר: ואתם הרי ישראל...". מובאה זו בתלמוד פורשה על ידי רש"י, במילים הבאות "כשתיתן ארץ ישראל פריה בעין יפה, אזי יקרב הקץ ואין לך קץ מגולה מזה...". המהרש"א מוסיף כאן את המילים הבאות "ולפי שכל זמן שאין ישראל על אדמתם, אין הארץ נותנת פירותיה כדרכה. אבל כשתחזור ליתן פירותיה זהו קץ מגולה האומר שקרב לבוא זמן הגאולה שיחזרו ישראל על אדמתם", בגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

לכבוד שבת קודש
בראשית התשפ"ז

אופק חדרה

	הדלקת הנר	יציאת השבת	רבינו תם
לוח מקומי	17:45	18:50	19:27
אור החיים	17:56	18:46	19:26

"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" (א, א)

רבי אלימלך בידרמן שליט"א סיפר את המעשה הבא:

יהודי בלונדון היה משכיר כמה דירות שהיו בבעלותו. בדרך כלל הוא לא רצה להשכיר לגויים, כי במקרים רבים הם אינם משלמים וקשה להוציאם מהדירה, אלא שבתקופה מסויימת היה שפל גדול בהשכרת נכסים ונותרו לו מספר דירות ריקות. בלית ברירה נאלץ להשכיר לגוי את אחת מהן.

ואשר יגור בא עליו. עברו כמה חודשים והגוי לא שילם כלום. היהודי תבע אותו לבית משפט.

"מה יש לך לומר להגנתך?" שאל השופט את הגוי.

"הוא לא יראה ממני סנט אחד", השיב הגוי. "בכל החדרים היו נזילות, קפאתי מקור כי ההסקה לא עבדה, לא היו מים חמים להתקלח, בקיצור: לא מגיע לו כסף! הדירה לא היתה ראויה למגורים".

"האם חודש אחד לפחות כן שילמת?" שאל אותו השופט.

"לא", השיב הגוי.

"אם כך", פסק השופט, "נמצאת חייב בדין, ועליך לשלם לו על כל החודשים שגרת בדירה!"

"מה הקשר?" התפלא הגוי. "ואם כן הייתי משלם פעם אחת?"

"אם היית משלם לפחות פעם אחת ורק אחר כך מפסיק לשלם", הסביר השופט, "היית מוכיח שאכן התכוננת לשלם, אלא שכיוון שגילית שיש בעיות בדירה - הפסקת. אולם העובדה שאפילו פעם אחת לא שילמת, מוכיחה שמראש לא רצית לשלם, ורק מחפש תירוצים להצדיק את עצמך".

רבי אלחנן הלפרין שליט"א, רבה של לונדון, שמע את הסיפור, ואמר שאפשר ללמוד ממנו יסוד גדול: אדם שלפחות פעם אחת שילם לקב"ה על ההבטחות שהבטיח לו, יכול לטעון שגם אם אחר כך לא התמיד לקיימן, היה זה משום סיבה זו או אחרת. אבל מי שאפילו פעם אחת לא שילם את הבטחותיו - הרי זה סימן שמעולם הוא לא התכוון לדבריו ברצינות.

וזהו שרמזה התורה במילה "בראשית": חובה על אדם לפחות להתחיל. לעשות את הצעד הראשון. יש כח גדול ל**"ראשית"**.

הגמרא אומרת (ברכות ו ע"ב): "לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה". האריז"ל מבאר שייחודיותה של תפילת המנחה הוא משום שהיא היתה התפילה הראשונה שהתפללו אותה בעולם. אדם הראשון, לאחר שחטא, התפלל לה' וביקש שיסלח לו. התפילה היתה תפילת מנחה של ערב שבת. ומכיוון שהיא היתה "ראשית" התפילות בעולם, יש לה כח מיוחד שתענה מן השמים.

זאת ועוד: חז"ל אומרים (בראשית רבה פרשה כב, יג) שאדם הראשון פגש את קין ושאלו מה נעשה בדינו לאחר שהרג את הבל, וקין השיב לו: "עשיתי תשובה ונתפשרתי. התחיל אדם הראשון מטפח על פניו, אמר: כך היא כוחה של תשובה ואני לא הייתי יודע! מיד עמד אדם הראשון ואמר 'מזמור שיר ליום השבת'".

נמצא שאותם זמירות השבת ששר אדם הראשון בשבת הראשונה בבריאה, גרמו לו למחילת העוון. לכן, כותב האריז"ל, עד עצם היום הזה יש כח בזמירות שבת שכל יהודי שר, להביא למחילת עוונות.

ל**"ראשית"** יש כח להשפיע על כל הפעמים שבאות בעקבותיה.

התורה פותחת במילה "בראשית". היא לא הסתפקה בתיאור העובדות שאלוקים ברא את השמים והארץ, אלא הקדימה ואמרה "בראשית" ללמד את האדם: תתחיל!

לעיתים אומר אדם לעצמו, וזה יכול להיות אדם מבוגר, נער או ילד: 'מה יש לי להתחיל ללמוד? הרי אני יודע בוודאות גמורה שלא אצליח!' באה התורה ואומרת: "בראשית" - אתה תתחיל! לאחר שתתחיל תגלה כזאת סיעתא דשמיא שלא חלמת עליה.

רבי רפאל ברוך טולידנו זצ"ל שח באוזני רבי יעקב גלינסקי זצ"ל אודות מושב רחוק, באזור באר שבע, שאין בו מקווה טהרה. חצי מתושבי המושב הם מעדות אשכנז, וחצי מעדות מרוקו. ומשום כך המליץ שייסעו שניהם לשם, והוא, הרב טולידנו, ידבר לעדות מרוקו, והרב גלינסקי לעדות אשכנז, ויעוררו את ליבם לתרום כסף לצורך בניית מקווה טהרה.

מודעות ענק נתלו בכל רחבי המושב: "צדיק בא לעיר". בתאריך שנקבע, יצאו השניים לדרכם בשעת בוקר מוקדמת. הם נסעו מבני ברק לתל אביב, ומשם לבאר שבע, ומשם באוטובוס נוסף המגיע למושב. הם הגיעו ליעדם בשעת צהריים מאוחרת, עייפים וסחוטים.

הם נכנסו לבית הכנסת ולתדהמתם ישב שם אדם אחד. הם חיכו כמה דקות, ועוד כמה דקות, בתקווה שיגיעו עוד אנשים, אך אף אחד נוסף לא הגיע. כל מטרת בואם היתה כדי לאסוף כסף מאנשים, וכמה כבר יוכל לתרום אדם אחד...

אבל לא עמדה בפניהם כל ברירה אלא להתחיל לדבר. כיון שאדם זה היה מעדות אשכנז, אמר הרב טולידנו לרב גלינסקי: "אתה תדבר".

הרב גלינסקי עלה על הבימה והחל לדבר בסערה כאילו היו כאן אלף איש... בדרשה חוצבת להבות אש דיבר על חשיבות הטהרה ועל היותה אחד מהקניינים שהתורה נקנית בהם.

הרב טולידנו היה עצוב מאוד. סוף סוף היו השניים אנשים מבוגרים, הקדישו יום שלם לנסיעות, ורק בן אדם אחד...

לפתע, מכיוון עזרת נשים, יורדת אשתו של אותו אדם, ואומרת לבעלה: "שמעת מה הרב דיבר, כמה חשוב לבנות מקווה? בהיותנו ניצולי שואה קיבלנו פיצויים מגרמניה. הבה ונתרום חצי מהכסף הזה לבניית מקווה". ובעלה הסכים מיד.

שני שליש מהסכום שנדרש לבנית מקווה היה בידם!

אמר הרב טולידנו לרב גלינסקי: נלך עתה לראש המועצה ונבקש ממנו שישלים את הסכום שעוד חסר. הם ניגשו אליו, ושאלו: "איך יתכן שיש ישוב יהודי בארץ ישראל בלי מקווה?"

"אין לי כסף!" השיב.

"זו לא תשובה!" הגיב הרב טולידנו בנחישות ופרץ בבכי. "לדברים החשובים בעיניך, כמו גינות נוי, אתה מוצא כסף, ולטהרה אין לך?"...

"אני רואה את צערך", השיב ראש המועצה, "אבל אינני יודע איך לעזור לך. אין לי כסף"...

"יש לי רעיון, אמר הרב טולידנו. "אתה תדאג רק לשליש מהסכום, ואני אדאג לשני השליש האחרים"...

על הצעה כזאת לא יכול היה ראש המועצה לוותר, והוא התחייב לשלם שליש מהוצאות בניית המקווה, וכך נבנה המקווה במושב.

ומה למדנו מהסיפור הנפלא הזה?

אדם צריך להתחיל. "בראשית".

כן! תדבר לפני בן אדם אחד! אל תאמר: 'חבל על הדיבורים. עם בן אדם אחד בין כה וכה לא אצליח לבנות מקווה'...

אם תתחיל - תהיה לך סיעתא דשמיא, ובסופו של דבר תגיע לבניין שלם.

פעם הזמינו את רבי שמשון פינקוס זצ"ל למסור הרצאה בבת-ים. הוא נסע מאופקים לבת-ים, ובאולם ההרצאות נכח אדם אחד, חילוני. כשהרב היה מגיע למסור שיעורים בבני ברק היו בית הכנסת מפוצצים במאות משתתפים, וכאן... בן אדם אחד.

הוא שאל אותו היכן פלוני שהזמין אותי להרצאה? והוא השיב שמרוב בושה שלא באו אנשים, הוא ברח מהמקום.

הרב חכך בדעתו מה לדבר עם אותו יהודי חילוני שבקושי יודע משהו ביהדות, והחליט ללמד אותו הילכות נטילת ידיים בבוקר. בסיום השיעור האיש הודה לרב, קם והלך.

עברו חמש עשרה שנה. הרב פינקוס מקבל טלפון. מדבר רב בית כנסת, והוא מזמין אותו להרצאה בבת-ים. הוא נזכר בהרצאה הקודמת שהיתה לו בבת-ים, ושאל את הרב המזמין: "כמה אנשים אמורים בעזרת ה' להשתתף בהרצאה?"

להחזקת העלון: 055-6700349

"מאתיים".

"בעזרת ה' אבוא".

כשהגיע לבית הכנסת הוא היה מלא מפה לפה. לפחות מאתיים אנשים. היתה זו מסיבת "סיום הש"ס".

הרב המגיד שיעור, עם זקן ארוך, ישב בראש השולחן, וכשראה את הרב פינקוס נכנס, קם ממקומו, רץ לקראתו ונישק את ידו: "ראשית תודה רבה שבאתם. שנית רציתי שהרב ידע: ברוך ה' אני מוסר כאן את השיעור בדף היומי, וזכינו לסיים את הש"ס. כל זה בזכות הרב!"

"מה הקשר אליי?" תמה הרב פינקוס.

"האם הרב זוכר, שלפני חמש עשרה שנה, הרב היה בבת-ים ומסר שיעור שנכח בו איש אחד?"

"בוודאי שאני זוכר", השיב הרב פינקוס, "שיעור כזה קשה לשכוח"...

"אני האיש! לימדת אותי הילכות נטילת ידיים. בכל בוקר התחלתי ליטול את ידיי, וחשבתי לעצמי: אם יש לי ידיים טהורות, לא כדאי שאתפלל?! וכך התחלתי ללכת כל בוקר לתפילת שחרית. אחרי התפילה התקיים שיעור ונשארתי לשמוע. מאוד נהניתי ממנו ואמרו לי שיש עוד שיעור כזה בין מנחה לערבית. כך התחלתי להתפלל מנחה וערבית ולהקשיב לשיעור שביניהם. אחרי ערבית התקיים שיעור בגמרא, וברוך ה' היתה לי תפיסה טובה והתחלתי ללמוד גמרא. עברו מספר שנים. מגיד השיעור, שהיה מגיע מבני ברק, התבגר ולא יכול להמשיך לבוא, וכך התחלתי אני למסור את השיעור".

ממה החלה כל המהפכה הזאת? משיעור אחד לאדם אחד, חילוני, כמעט בלי שמץ של ידיעה ביהדות...

אתה תתחיל! הסיעתא דשמיא בוא תבוא!

(שש באמרתך)

מעשה שהיה

באחד הימים בקש הרב שך להתייעץ עם רבי חיים עוזר בנושא כלשהו, ולשם כך טרח ונסע עד וילנא. כשהגיע, אמרו לו שרבי חיים עוזר נסע לנופש. נסע הרב שך בעקבותיו, ומצאו יושב על ספסל מחוץ לבקתת הנופש. כשבקש להתייעץ אתו, הציע רבי חיים עוזר, שילכו יחדיו לטייל. בשעה שהלכו שח לו אודות מאורע מחריד שארע לו באחת הפעמים שנסע לנופש, המוכיח כי הקב"ה מוביל כל אדם ואדם למקום המתאים בשעה הנכונה: רופאיו הורו לו שחייב הוא לנסוע למעיינות מרפא לשם בריאותו. רבי חיים עוזר נסע, ולא התאפשר לו לחזור לוילנא לראש השנה. הוא הגיע, איפוא, לבית הכנסת בעיירה, והבחין ביהודי, שעד עתה לא היה במקום. נגש אליו הרב והחל להתעניין בו ובמעשיו. התברר לו כי הלה הגיע מאמריקה, בעקבות מותו של אחיו. אחיו הותיר אחריו לאנחות אשה אלמנה ושמונה ילדים ללא משען ותמיכה. אחד ממכריהם הציע להם שהאח מאמריקה ייבם אותה, יישא אותה לאשה, וידאג לפרנסתה. ההצעה נשאה חן בעיניו ובעיני האשה, וכעת הוא מתעתד לנסוע אליה ולשאת אותה לאשה. התפלא רבי חיים עוזר: "לאשת אחיך שמונה ילדים, ואתה הולך לייבם אותה?!"... "הלא זוהי מצווה מפורשת בתורה", התווכח איתו עם הארץ, "כשנפטר אח צריך לייבם!". "מצוות ייבום חלה רק כאשר האח נפטר בלי ילדים", הסביר לו הרב במתינות, "ואילו במקרה הזה, האשה היא אשת אח ואסורה לך". "אני יודע מה שכתוב", אטם האיש אזניו משמע. "זו עבירה גדולה", נסה הרב לדבר על לבו. לבסוף חתם האיש את השיחה: "איני יודע מי אתה, ואינני יכול לסמוך על כל אחד... אם הרב של וילנא, רבי חיים עוזר היה אומר לי את זה, הייתי מאמין לו...". "אני רבי חיים עוזר", השיב לו. **כשסיים הרב שך את הספור הוסיף ואמר: לפעמים דואג הקב"ה להשאיר את ראש כל בני הגולה במקום מרוחק, אך ורק על מנת להציל יהודי פשוט מחטא... במרבית המקרים איננו זוכים לרדת לעומקם של דברים ולהבין מדוע הקב"ה מציב אנשים במקומות מסוימים, כפי שארע כאן.**

(ומתוק האור)

הלכות

הלכות שאלת טל ומטר - המשך

- אם טעה ולא שאל טל ומטר בערבית של ליל שבעה במרחשוון. יש אומרים, שאינו צריך לחזור ולהתפלל. ויש חולקים וסוברים, שצריך לחזור ולהתפלל. ונראה להלכה, שאם נזכר קודם שומע תפילה, ישאל שם ויאמר ותן טל ומטר לברכה. ואם התחיל רצה, יחזור לברכת ברך עלינו. אם סיים תפילתו ונזכר שלא שאל טל ומטר, יחזור ויתפלל בתנאי של נדבה.

- מי שנסתפק אם שאל טל ומטר בתפילתו או לא. אם נזכר להסתפק לפני ברכת שמע קולנו, שואל טל ומטר בשומע תפילה. ואם נזכר לאחר שהתחיל רצה, אם הוא בתוך שלושים יום מיום שמתחילים לשאול בו טל ומטר, חוזר לברכת ברך עלינו, שחזקה עליו שאמר 'ברכנו' כפי שהיה שגור בפיו קודם זמן שאלה. ואם הוא לאחר שלושים יום אינו חוזר, שחזקה עליו שאמר כהוגן. ושליח ציבור קבוע שאומר החזרה בשחרית ובמנחה, די לו בשמונה עשר יום להרגיל לשונו לומר ברך עלינו, לפיכך אם נסתפק לאחר מכן, אינו חוזר.

- מי שטעה בתפילתו ושכח לשאול טל ומטר, ונזכר רק באמצע אלוקי נצור, ובינתיים הגיע שליח ציבור לקדיש או לקדושה. אף על פי שבדרך כלל מותר לענות קדיש וקדושה באמצע אלוקי נצור, הואיל ונסתיימה עיקר התפילה, מכל מקום, בנידון זה יש להורות שלא יפסיק לענות קדיש או קדושה. שאם יענה, נמצא שגילה דעתו שסיים תפילתו לגמרי, שהרי באמצע התפילה אסור לענות קדיש וקדושה. ואם כן, יצטרך לחזור לראש התפילה בשביל שאלת טל ומטר. ולכן, ישתוק ויכוון לקדושה או לקדיש שאומר השליח ציבור, ואחר כך יחזור לברך עלינו.

- מי ששכח לשאול טל ומטר וסיים תפילתו, מן הדין רשאי הוא לכוון לתפילת החזרה של השליח ציבור, לשומעה מתחילתה ועד סופה, ויוצא בזה ידי חובה. ובלבד שיהיה שליח ציבור הגון, שבקי ויודע לכוון להוציא את האחרים ידי חובה. וגם מבטא היטב את כל התיבות והאותיות שבתפילה ואז, יוצא היחיד ידי חובה, אף על פי שהוא בקי ויודע להתפלל בעצמו. ומכל מקום, לכתחילה יותר טוב ונכון מאוד שהוא בעצמו יחזור להתפלל עם השליח ציבור וישאל טל ומטר. ורק אם קשה לו להתפלל בעצמו, ובפרט כשיש לו ספק בדבר אם שאל טל ומטר או לא, יוכל לסמוך על שמיעתו מהשליח ציבור. (קצש"ע הגר"ע)

פנינים

"ויברא אלוקים את האדם" (א, כז)

יצירת האדם היתה שונה מיצירתם של שאר בעלי החיים בשתי נקודות:

א. כל בעלי החיים מאותו הסוג דומים זה לזה. לכל הפרות יש אותה צורת פנים וכיוצא בזה. לבני אדם יש פנים שונות זה מזה. אין שניים עם אותה צורת פנים.

ב. כל בעלי החיים נבראו זכר ונקבה. שור ופרה, כבש וכבשה וכו'. האדם נברא יחידי, ורק בשלב מאוחר יותר נבראה ממנו האשה.

המשגיח רבי דב יפה זצ"ל מבאר, שהקב"ה עשה זאת כדי ללמד את האדם: מה שאתה יכול לעשות בעולם - אף אחד אחר לא יוכל לעשות! - מה ששור יכול לעשות - יכול כל שור אחר לעשות. החלב שנותנת פרה אחת - יכולה גם פרה אחרת לתת. לא כן האדם! כל אדם חייב לדעת: "בשבילי נברא העולם". את התפקיד שלי אף אחד לא יכול לקיים במקומי.

את התפילה שלך - אף אחד לא יכול להתפלל! את קיום המצוות שלך - אף אחד לא יכול לקיים! זאת משום שלכל אחד יש את היצרים שלו, הקשיים והניסיונות שעימם הוא צריך להתמודד ועליהם הוא אמור להתגבר.

האדם נברא יחידי, ושונה מאחר, כדי שאדם ידע מה הכח של כל אדם באופן אישי. אדם פשוט, שמתחזק מתגבר, ועושה את העבודה שלו, שווה לאדם צדיק שעושה את העבודה שלו.

(שש באמרתך)

שבת שלום לכל בית ישראל

לעילוי נשמת: יואב בן מוחא בן סימי, שושנה שירה חג'בי בת אברהם, מיכאל חג'בי בן סעדיה, לזכות אריה חג'בי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעיד הינדי, ציון נגר בן סעדה, אסתר תוהמי בת סעיד, מיטל ודיקלה בנות אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, סעדיה בן שלמה, חנניה ספסרטס בן קלרה, אופיר בן יצחק, יאיר נגר בן זכריה . הראל בן הדסה, דוד בן פריחה, חיים כלאפו בן אסתר, אליעזר בן זולה, ציון בן רחל, אריאל בן זילפה, בניהו בן יהודית, איל בן צדוק, כרמלה בת גורג'יה, כוכבה בת אורה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזינה ואהרון, רוזט רייזל בת יהודית, זכריה בן יפת חסן יעקב, שושנה שמעה בת ישראל, שושנה קמר בת עוואד.

לרפואת: נוי בת הילה, חנה בת סין-שרה שפירנצה, רונית בת זהבה, מארק בן רחל, אילן בן רומית, שושנה בת מזל, אסתר בת מרים, ליאת בת אסתר, מאיר רפאל בן מסעודה, שירן בת אילנה, נעמי בת אורלי, צבי כהן בן אמירה.

להצלחת ורפואת עם ישראל ולעילוי כל נשמות ישראל.

בכל עניני העלון
נתנאל רוזנבליט
0556764501
ner4499@gmail.com

©

נר לשולחן שבת
בראשית
תשפ"ב

"שבת דבש"

בעיר וילנה קראו לשבת זו "שבת הניג" - "שבת דבש". בערב שבת שלחו בני הקהילה לכל הגבאים, החזנים והתוקעים של הימים הנוראים, מתנות דבש הגונות, לאמור: "תמתק לכם השנה, כשם שהמתקתם לנו את הדין".
מהדבש שקיבלו, אפו נשותיהם עוגות ועוגיות דבש רבות, ומכרום בכל רחובות וסמטאות וילנה. בכסף שקיבלו קנו עצים ותפוחי אדמה לימי החורף הקרים של אירופה. (לוח "דבר בעיתו")

שבת שאחרי סוכות בקהילות ספרד

רבים מיראי ה' נותנים לבית הכנסת ספר תורה בחודש תשרי, אלא שרוב העולם נוהגים להשאירו בביתם בראש השנה, יום כיפור וסוכות לזכות בכל נדרי ומזכה חתנות התורה ועוד מצוות רבות, ונותנים אותו לבית הכנסת בשבת שאחר הסוכות.
ועושים בזה גמילות חסדים עם משרתי הקהל הקדוש, שיהיה להם הרווחה יותר, שלפי רוב הימים תרבה ההכנסה מהעולים לתורה ומרבים העם להביא. ("מועד לכל חי" ח' ל"ז)

ומנגד מעשה בכהן קפדן ועקשן

מעשה בקהילה אחת שהנהיגו בה מנהג יפה: "בשבת בראשית" היו מוכרים את העליה הראשונה בתורה לצורך מאור בית הכנסת לכל השנה. ולכן נהגו שאם יש כהן הוא קונה את המצוה, או שמוחל על כבודו ויוצא החוצה.
שנה אחת הכהן לא הסכים, לא לקנות את העליה, לא לצאת וגם לא ללכת לבית כנסת סמוך, שם יעלה לתורה. החליטו הקהל להכריחו על ידי שלטונות העיר שלא יכנס לבית הכנסת.
שלחו בני הקהל לרבינו המהרי"ק, לשאול - האם נהגו כשורה?
פסק המהרי"ק: עשיתם כהוגן! כי יפה כח המנהג ואין לשנותו, ובפרט מנהג זה שבא לכבוד התורה. ואותו כהן אפילו היה חכם כבן עזאי הפריז על מידותיו, ובדין כפוהו שלא יכנס לבית הכנסת, כי היה שם בית כנסת אחר וכופים על מידת סדום, ואפילו כשאין בית כנסת אחר בעיר, יכולים למונעו ולדחות את כבוד הכהן, כי מנהג זה לכבוד התורה והציבור. (שו"ת מהרי"ק ט')

"עץ פרי עושה פרי למינו". (א' י"א)

חשיבותו של הפרי

ישנו סוג דקל הנקרא "דקל קָנָרִי", עץ נוי, שהתעוררו פקפוקים על כשרות לולבו למצוה. אולי הוא מין אחר לגמרי.
יש הבדלים רבים בין הדקל 'הרגיל' לדקל הקנרי: בגובה, בגזע, בעלים, בענפים, בצבע ועוד. הבדל נוסף הוא בפרי. בתמר הפרי מתוק ובקנרי הפרי בוסרי, אמנם אפשר להמתיקו מלאכותית.
דנו הפוסקים, האם מתנאי מצוות לולב שאמרה בו התורה "כפות תמרים", הכוונה שהדקל צריך לתת פירות או לא.
היו שסברו כי זו סיבה לפסול את הקנרי, שהרי התורה נתנה לנו סימן מובהק "כפות תמרים". ("שארית ישראל" א' ל, "שאלת שלמה" א' ס"ג)

אכן רבים מהפוסקים דחו סברה זו וכתבו:
באירופה לקחו מדקלים שלא נתנו פירות, בשל תנאי האקלים או שהיו זכרים. כדברי החת"ס (סוכה לד:) שהמנהג בהונגריה ליטול לולבים מעצים שאינם עושים פירות. (שו"ת "יחוה דעת" א' ס"ז)

מנהג גאוני ירושלים היה להדר ולקחת לולבים מעבר הירדן שאין בהם חשש נחלקה התיומת, הגם שאותם דקלים לא מניבים פירות. ("בני ציון") בשם הגאון רבי דוד בהר"ן אמרו שעצם האילן נקרא תמר, לכן יוצאים גם בדקל שלא מוציא תמרים.

כן מצינו בערבות שנאמר בהם "ערבי נחל" ויוצאים ידי חובה גם בערבה של הרים. (שו"ת "הר צבי" או"ח ב' ק"ח, "יחוה דעת" שם)

למעשה גדולי הפוסקים בזמננו נחלקו בדינו של הדקל הקנרי:
מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך פסק שהלולב הקנרי כשר למצוה. וטעמיו: תמר הוא שם העץ ולא הפרי. העץ ולולבו קומתו וצורתו דומים לתמר ממש. בגמרא לא מוזכר פסולם. צא וראה מנהג בני אדם שהם קוראים לדקל הקנרי דקל.

ואילו מרן הגאון רבי משה פיינשטיין פסל את הקנרי לגמרי, אפילו בדיעבד אינו לולב, כיון שאינו דומה לדקל תמר בכמה דברים, השינוי בטעם הפרי הוא סימן מובהק שהוא סוג אחר.
והנוטע אילן הלז הכשיל את הרבים. והמוכרו למצות לולב עובר באיסור גזל, ובלפני עיור בכל פעם שיברכו עליו, והמברך עליו ברכתו לבטלה. ("לולב הקנרי", "חג האסיף" ועוד)

מרן הגאון רבי חיים קניבסקי הסתפק בדינו, ואמר לי שגם אביו מרן הסטייפלר סבר שזה ספק. ("ארבעת המינים כהלכה")

בסוף קיץ שנת תרע"א ביקר הגאון רבי שמעון שקופ בעיר בריסק. באותו זמן היתה בעיר ישיבה שבה כיהן תלמידו, הגאון רבי אלחנן וסרמן. ביקש ר' אלחנן מרבינו שיאות להגיד שיעור בישיבה, ורבינו הסכים.
התרגשות רבה שררה בישיבה, שמו של ר' שמעון היה בשיא תפארתו. בני הישיבה התכוננו היטב לשיעור, המסכת הנלמדת היתה כתובות, וכולם שיננו במרץ את כל הסוגיות.
בהגיע הזמן הופיע ר' שמעון, נעמד אצל הסטנדר, ופנה אל ר' אלחנן ושאלו, מה לומדים? כתובות. היכן אוחזים? השיבו שהיום סיימנו את המסכת. ולמדנו את דברי הסיום: "אמר רבי חייא בר אשי אמר רב עתידין אילני סרק שבארץ ישראל שיטענו פירות".
ר' שמעון הרהר מעט. "בטוחים היינו שידבר דברי אגדה". להפתעת כולם פתח רבינו וחקר מה הדין אם אחד ימכור לחברו אילן סרק בארץ ישראל, ולאחר מכירתו יִעֲשֶׂה הנס והאילנות יטענו פירות... מכאן המשיך בסוגיית דבר שלא בא לעולם, "דקל לפירותיו" ועוד ועוד...
סיים מספר המעשה הרה"ג רמ"מ ישר: "אם תרצו זוהי גדולתו של רבינו, בכל דבר הוא התעמק, ואפילו אילן שלכאורה היה נראה סרק הטעינו רבינו מפירותיו!" ("תורה יבקשו מפיהו")

הנהגות האר"י

היה מנהג מורי ז"ל פעמים רבות שהיה מצווה לבני ביתו שיביאו לפניו מאותם עשבי דדברא, שאינם נזרעים בידי אדם או קוצים ודרדרים שדרך בני אדם לאוכלם, והיה אוכל אותם כדי לקיים בו קללת אדם הראשון שהתקלל "קוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה".
ובענין ברכתם של העשבים הללו כתבו הפוסקים שכיון שלא נזרעו בידי אדם יברכו שהכל (או"ח ר"ג ד'). ומורי ז"ל לא היה חושש לסברה זו, אלא אם היו עץ, היה מברך "העץ", ואם היו עשבים היה מברך "אדמה". ("אורחות צדיקים" א')

אזהרה: ראוי לכל מנהיג בקהל עדתו להזהיר לכולם שיבערו את עצי הסכך מהסוכה, ולא יתנום בריבוי בתנור ובמדורת בית הכביסה דחלילה יצא תקלה ... ולא יהא מונח בסוכה, מפני חשש שריפה, וה' שומר את עמו ישראל. ("מועד לכל חי" כ"ה מ"ז)

"ויקרא ה' אלקים אל האדם ויאמר לו איכה". (ג' ט')

בהיות רבינו ה"בן איש חי" כבן ארבע או חמש שנים, בחנו אביו בפרשת השבוע ושאלו: "אמור נא לי, כיצד יתכן שהקב"ה בורא כל העולמות שיודע כל התעלומות שאל את אדם הראשון 'איכה'?!"

השיב הילד מיד: "המילה 'איכה' אינה אלא נוטריקון של ראשי התיבות - אֲנִי יָודֵעַ כָּל הַנִּסתָרות!" (מן השמועה)

"ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב". (ג' ט"ו)

איזה בעל חיים יותר מסוכן לאדם, הנחש או השור...

לפי דברי רבי אליעזר (ב"ק טו:) את כל חיות הטרף ניתן לאלף ורק את הנחש לא ניתן לאלף, הוא תמיד נשאר מועד. אך מדברי הגמרא (ברכות לג.) נראה שהשור יותר מסוכן... הלכה שאדם העומד בתפילה, אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק, ואילו אם הוא רואה שוורים פוסק. כמובן יש להבין זאת, היתכן?!

את הפלא הזה מיישב ה"שואל ומשיב": ודאי שהנחש הוא בעל חיים מסוכן, אבל בעיקר לבעלי חיים, שמהם אינו מפחד, אבל מבני אדם הוא חושש ובדרך כלל אינו מכישים, לכן אין להפסיק בתפילה בגללו, ואילו השור אינו מפחד מבני אדם, לכן יש לחשוש מפניו יותר מן הנחש.

יש מיישבים שודאי שהנחש מסוכן ביותר, אבל על נחש ניתן לראות אם הוא בא במטרה להכיש, ואילו בשור לא ניתן להבחין אם כוונתו להזיק או לא, לכן רשאי להפסיק בתפילה.

("שואל ומשיב" מהדו"ק ו' סדר המשנה פ"ה א' ועיין "קובץ שיעורים" את שחידש בזה ועוד)

במה אפשר לתקן את חטאו של אדם הראשון?

'כשמתחיל לקדש יתן עיניו בנרות' - נראה הטעם דהנה העץ שאכל ממנו אדם הראשון הוא גפן ועל ידו נכבה אורו של עולם, כפי שמצינו שאמרו חז"ל בחוה, שהיא כיבתה נרו של עולם.

לכן מקדשים על היין כדי לתקן את חטא אדם הראשון, להעלות נרו של עולם, לכן ראוי בקידוש ליתן עיניו בנרות, להכיר זה הרמז. ("חכמת שלמה" או"ח רע"א סעיף י')

עוד קשר בין קידוש לנרות...

איסור מוקצה בשבת - כלי חדש שלא השתמשו בו ואין צורתו מוכיחה עליו שמלאכתו לאיסור, אינו מקבל דין כלי שמלאכתו לאיסור, אלא רק לאחר שהשתמשו בו.

כגון, כוסות זכוכית, כדוגמת כוסיות יין, שקנה וייעד לצורך הדלקת נרות. אין הן מקבלות דין כלי שמלאכתו לאיסור אלא רק לאחר שהשתמשו בהם להדלקה. (ביה"ל רע"ט ד"ה נר)

עוד תיקון: אודות השאלה אם ראוי להוסיף נר נוסף לנרות שבת לטובת נשמת בעלה.

הנה ריבוי אור בשבת היא מצוה - באורים כבדו ה' - כל מעשה טוב שעושים לטובת נשמה יש בו תועלת עבורה, וכפי שמצינו ביום הכיפורים, שהדלקת נר לטובת נשמת הוריו, יש להם כפרה בזה. הרי שבהדלקת נר של שבת גם יש מצות ריבוי אור ויועיל לכפרה. (שו"ת "להורות נתן" י"ג ז')

"ואיבה אשית בינך ובין הנחש" - דבר זה נאמר אודות המלחמה התמידית שבין הנחש, הוא השטן, הוא היצר הרע לבין האדם. היצר בתחילה מסית את האדם לחטוא, מייפהו... ולבסוף הוא מקטרג ורודף את האדם.

אכן שמירת השבת מגינה על האדם מפורענות השטן, כפי שאמרו חז"ל "כל השומר שבת כהלכתה אפילו עובד עבודה זרה כאנוש מוחלין לו".

על כן – "ואיבה" הם ראשי תיבות "וְשמרו בְּני יִשראל אֶת הַשבת" על זה נאמר "ואיבה אשית" ששמירת השבת היא גדר חוצץ ומגן מהנחש.

ולתקן את האיבה אנו מדליקים נר בשבת, שהוא ראשי תיבות "וְלכל בְּני יִשראל הָיה אוֹר בְּמושבותם".

והרגיל בנר יהיו לו בנים תלמידי חכמים, וזה נרמז בפסוק "יְברך אֶת הַנערים וַיקרא בָּהם", ומסיים "וידגו לרוב בקרב הארץ", שה' יזמין להם דגים טובים לכבוד שבת קודש.

והנה עשיתי בזה תיקון גדול! כי בשעת תחילת כתיבת הדברים לא היו לנו דגים לכבוד שבת וכעת הרגע הביאו לנו דג גדול... מי יודע כמה פרסאות הדג הזה שט לכבוד חותני הצדיק...

(דרשות רבנו יוסף נחמיה – קורניצר אב"ד קראקא) ⇦ ⇦ ⇦

חוה כיבתה נרו של אדם הראשון וגרמה לו מיתה שהוא חלתו של עולם, לכך נתנו לה מצוות נר וחלה, לכן עיקר מצותה בערב שבת, כי בערב שבת גרמה לו מיתה ובאותו זמן קרוב יותר לתקן החטא.

כשהיו מוציאים את החלות האפויות מן התנור בערב שבת ציווה החת"ס להניחם מיד על השולחן.

סיפרה בתו של החת"ס, ערב שבת אחד אחר מות אמה נכנס אביה למטבח וראה את החלות לשבת מונחות במגש על הרצפה. פנה אליה ואמר: "האם ראית שאמך עליה השלום היתה עושה כך?! מיד אחרי האפיה צריך לשים אותם על השולחן!" ("זכרון למשה")

נציין כי השבוע חל יום הזכרון לאביר הרועים הגאון רבי משה סופר, רבינו החת"ס, כ"ה תשרי ת"ר

מרת שרל בתו של רבי דוד צבי ערנפלד, נכדתו של החת"ס, פעם אמרה לבתה הנהגות ותוכחת מוסר קודם החתונה.

בין דבריה פירשה את הפסוק "והוא ימשול בך" שאינו מלשון ממשלה, אלא מלשון משל, שהוא הבעל יקח משל ממך ומהתנהגותך יראה את הדרך איך להתנהג. ("שיח ישראל" מבוא)

יו"ל ע"י קהילת **שבתי בבית ד'** • בנשיאות מורנו ורבנו הרה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

טיב הקהילה

פרשת **בראשית**
כ"ט תשרי
תשפ"ז

856

שבת מברכים חשון | ר"ח יום ראשון-שני | חמולד יום ראשון 9:43 | 2 חלק'

טיב המערכת

ואתה תמשל בו

בדור הקודם היה יהודי שהגיע לארץ ישראל, הוא היה אחד מאותם מעטים שהצליחו להיחלץ מהממשל הקומוניסטי ששלט ברוסיה, בהגיעו לארץ ישראל המשיך להתנהג כאילו הוא ברוסיה תחת עיניהם הפקוחות של הקג"ב, הוא מיעט בדיבור, ומה שהיה מוכרח לדבר - דיבר בלחש ובקיצור נמרץ, ועם אנשים שלא הכיר נמנע מאוד מלדבר, פעם שאלוהו מכריו מדוע הוא מתנהג כך, והלא כבר נמצא הוא בארץ הקודש בין יהודים? ענה להם: אינכם מכירים את הקג"ב, הם נמצאים בכל מקום..

קין קינא באחיו, ולבסוף הרגו, קשה להבין איך קרה כזה דבר שהוא הרג את אחיו, אבל הקב"ה יודע, והוא אומר לו: 'הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו', נכון שהדברים נאמרו לאחר מעשה ועל פי פשוטם מדובר על החזרה בתשובה, אבל באמת טמון כאן סוד והוא התשובה לשאלתנו כיצד קרה כדבר הזה, כדי שנבין את הדברים עלינו לעיין בפירושו של רש"י הקדוש: 'ואליך תשוקתו - של חטאת, הוא יצר הרע, תמיד שוקק ומתאוה להכשילך', 'ואתה תמשל בו - אם תרצה תתגבר עליו', יש כאן שני כללים חשובים, א. עליך לדעת שהיצר הרע אורב לך תמיד להכשילך והוא תמיד נמצא שם גם אם לא רואים אותו, ב. אם תרצה תתגבר עליו, ואת זה מגלה לנו התורה שנדע את שני הכללים האלו בבחינת 'דע את אויבך'.

כולנו יודעים ומכירים את תחושת התיסכול של 'איך זה קרה לי'? איך יכול להיות ששוב ושוב אני נופל באותם דברים? קמתי בבוקר במטרה להתפלל ולבסוף מצאתי את עצמי מאחר לתפילה, ואח"כ מקשיב לזה ומשוחח עם ההוא, ואני מתבייש לחשוב איך היתה נראית התפילה שלי, אבל אם נזכור שהיצר הרע יותר גרוע מהקג"ב, הוא תמיד נמצא בכל מקום ומנסה תמיד להפילנו, אז נדע גם להיזהר יותר, ואולי זה נראה מפחיד, אבל התורה אומרת לנו שלנצח אותו זה לא קשה, אלא תלוי רק ברצון, 'אם תרצה תתגבר עליו'!

(ע"פ: 'טיב התורה' - בראשית)

טיב הפרשה

האמונה שהכל לטובה

אלמלא דברי רש"י לא היינו מבינים משמעו של מקרא, כי אם זכה חנוך להתנהג כרצון הבורא, למה יהיה זו סיבה להמיתו? ומה גם שהיה זה בדור של רשעים, והיה עליו להתעצם מאוד שלא להימשך אחר בני דורו, והיה זה סיבה להגדיל זכותו, ולא לקצר ימיו. בנוסף היתה זו השפלה להצדיק להלקותו לעיני כל רשעי דורו.

אולם רש"י מאיר עינינו, ומלמדנו שלא תמיד רואים את הטובה בעיני הבשר, בעיני הבשר רואים רק מה שה'הוֶה' מצדיק, אבל הקב"ה רואה גם את ה'עתיד' ומתוך כך הוא יודע באמת מהי טובתו של האדם, ולכן נראה לפעמים שהקב"ה מתנהג עם הצדיק במידת הדין, ובאמת אין זה כי אם רחמים.

זו היתה הסיבה לסילוקו של חנוך עד שלא הגיע לחצי ימיו, הקב"ה ראה איך מתמודד הוא קשות עם יצרו, בני דורו המשיכו זוהמה בעולם בחטאיהם, וגרם שגם הוא יתאוה להרע, ובכל זאת התאמץ מאוד להתגבר על יצרו, אולם גם ראה שלא יהיה ביכולתו להחזיק מעמד, הזוהמה התרבתה מיום ליום, וכבר לא היה ביכולתו לעמוד מול אותה משיכה לרעה שהיתה אז בעולם, וידע הקב"ה שאינו מן היושר להותיר את הצדיק הזה עוד בעולם, אחר שכל כך הצטער כל ימיו לעמוד בצדקו, ואם יאריך ימים לא יהיה ביכולתו להתחזק, ולכן הטיב עמו הבורא, והעלה את נשמתו בטרם עת.

וכעין המסופר על אחד מתלמידי הבעל שם טוב זי"ע שנפטר בדמי ימיו, ותלו את סילוקו מן העולם בתפילותיו, כי זה הצדיק היה רגיל להתפלל בבכיה ולבקש מהשי"ת שישמרהו מכל חטא, והוסיף לבקש שאם הקב"ה יודע שביום מן הימים יכשל חלילה באיזה חטא, יקדים הקב"ה להמיתו עוד בטרם יבוא אותו יום, וכיון שנתקבלה תפילתו נלקח לבית עולמו בעודו צעיר. הרי רואים מזה שלפעמים היא טובה לצדיק שמקדימים את סילוקו מן העולם.

אחר שרואים פירושו של רש"י ומביטים שוב בלשון הכתוב, נוכל להבחין גם בגוף התיבות שסילוקו של חנוך היתה ע"י מידת הרחמים, שכן לא הזכיר הכתוב לשון 'מיתה' הנאמר ברשעים שהמיתם הקב"ה קודם זמנם, [ראה למשל במעשה 'ער ואונן' (להלן לח, ז - י) שם שנאמר 'וימיתהו ה'', 'וַיָּמָת גם אותו']. כאן נאמר 'ואיננו כי לקח אותו אלקים' - סילוקו מן העולם לא היתה בגדר 'עונש', כי אם העדר מן העולם הזה מפני שקירבו הקב"ה אליו להיות עמו בגן עדן העליון.

וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים: (ה, כד)

ופירש"י: **ויתהלך חנוך** - צדיק היה וקל בדעתו לשוב להרשיע, לפיכך מיהר הקב"ה וסילקו והמיתו קודם זמנו, וזהו ששינה הכתוב במיתתו לכתוב ואיננו בעולם למלאות שנותיו:

דברי רש"י אלו הם יסוד לכל הנעשה בתחתונים, בכל מקרה שהאדם רואה עולם הפוך 'צדיק ורע לו, רשע וטוב לו' עליו להאמין שהכל בידי שמים, ועל הכל יש חשבון מדוקדק, ולא דקדקו עם הצדיק להרע לו כי אם לטובתו. לכן אין לנו לבוא כלל בקושיות על הבורא, רק להאמין באמונה שלימה וברורה שכל מה דעביד רחמנא היא לטב.

ואפשר שלזאת התכוון דוד המלך כשאמר בתהילותיו (תהלים קז, א) 'הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו', שגם בעת רעה הלוא חייבים להודות כשם שמברך על הטובה (ברכות נד.), וחיוב זה היא הוכחה שגם הרעה היא טובה, כי אלמלא זה מה הודאה שייך בו, אולם האדם שאינו רואה בעיני הבשר רק את ה'הוה' קשה לו להודות על כך, ובכדי לנחמו ולחזקו, אמר דוד **'הודו להוי"ה'** - תנו הודאה לה' המתנהג עמכם במידת הרחמים הנרמז בשם הוי"ה, כלומר, גם מה שנראה בעיניכם כ'דין' הוא באמת רחמים, ועליכם להודות על כך. והטעם **'כי טוב'** - כי עלינו להאמין שטוב גנוז בה, כי מאת ה' לא תצא הרעות. ואם תאמר, הרי בפועל אין הטוב ניכר, לזה משיב **'כי לעולם חסדו'** - כי מידתו של הקב"ה אינה כמידת בשר ודם, האדם הרואה לנגדו רק את ה'הוֶה' ולכן יכול לטעות ולחשוב על מעשים מסוימים שהם 'דין' ח"ו, אבל הקב"ה 'לעולם חסדו', יודע הוא כל מה שעתיד להיות מעתה ועד **עולם**, וכפי ידיעותיו כך הם **חסדו**, כלומר, על פי ידיעותיו יודע הוא שדווקא זה המחזה הנראה כ'דין' הוא באמת 'חסד'.

ועלינו לדעת שלעתיד יתגלו כל החסדים שהיו טמונים בכל ההסתרים שעברו על הכלל כולו, וכמו כן ימצא כל אדם מענה גם לכל ההסתרים שהיו מנת חלקו הפרטי, ואז יכיר כל אחד מה רבו רחמיו של הקב"ה עליו, ועד כמה הרבה להטיב עמו. אולם כל עוד שאנו שרויים בגלות, זוכים אנו על ידי הסתרים אלו לעסוק במצות האמונה ולהשרישה בקרבינו על ידי שנשנן שהכל בידי שמים, ולטובתינו. וכמאמרו של הרה"ק מקאברין, על מאמר הכתוב (תהילים קטז, י) **'האמנתי כי אדבר'** שהזכיה ל**'האמנתי'** הוא כש**'אדבר'** ואשנן לעצמי דברי אמונה. כי רק מתוך כך זוכים להשריש את האמונה בלב.

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורינו ורבינו שליט"א
אידיש 073-2951321 • לשון קודש 073-2951320
עדכוני שיחות: 0534-100024

טעם ההלכה

נכתב ע"י הר"ר מאיר רביעיני שליט"א

הלכות הזכרת ושאלת הגשם א'

מוריד הגשם

א. אומרים משיב הרוח ומוריד הגשם בברכה שניה, מפני שיש בה תחיית המתים, והגשמים הם חיים לעולם כתחיית המתים (סי' קי"ד ס"א מ"ב סק"א).

ב. מתחילים לומר מוריד הגשם בתפילת מוסף של יום טוב האחרון של חג (ס"א).

ג. אם לא אמר מוריד הגשם, יש לחלק בין בני ארץ ישראל שאומרים מוריד הטל בימות החמה שאין צריך לחזור, לבני חו"ל (הנוהגים כהרמ"א) שאין אומרים מוריד הטל, שחוזר לראש התפילה (ס"ה ו').

ד. והטעם שאין צריך לחזור כשאומר מוריד הטל, דאף שהטל אינו נעצר, מכל מקום שבח הוא להקב"ה בהזכרתו כמו בהזכרת הגשם, שכשם שהגשמים חיים לעולם, כך הטל הוא חיים לעולם שעל ידי כך מתברכת התבואה.

ה. לכך יש בני אדם שמזכירין הטל כל ימות החמה כדי שאם ישכחו לומר מוריד הגשם בימות הגשמים חזקה שאמרו מוריד הטל כמו שהם רגילים בימות החמה, ואין מחזירין אותן (שו"ע הרב ס"ו).

ו. בן חו"ל שא"א מוריד הטל, אם לא אמר מוריד הגשם אפילו אמר משיב הרוח, אם נזכר קודם סיום הברכה אומרה במקום שנזכר, כי לא קבעו חכמים מקום בתוך הברכה אלא אמרו סתם מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים, רק שנהגו לומר לפני מכלכל שהוא פרנסה, וגשמים ג"כ פרנסה, הלכך באיזה מקום שיזכור סגי (סקכ"ו כ"ט).

ז. אם הוא באמצע ענין, כגון תיכף שאמר ומקיים אמונתו, יסיים מקודם לישיני עפר וכן כל כה"ג, ואח"כ אומר משיב הרוח ומוריד הגשם ומסיים במקום שהוא עומד (ביה"ל ד"ה במקום).

ח. אם נזכר לאחר שאמר ונאמן אתה להחיות מתים, צריך לחזור ולומר ונאמן אתה להחיות מתים משום דבעינן מעין חתימה סמוך לחתימה (סקכ"ט).

ט. אם נזכר אחר שאמר השם לא יגמור מחיה המתים, אלא יסיים למדני חוקיך, ויהיה כקורא פסוק לבד ודינו כאלו עומד עדיין באמצע ברכה, וחוזר למשיב הרוח (סקל"ב).

י. אם נזכר לאחר שסיים מחיה המתים, יאמר תיכף משיב הרוח ומוריד הגשם, בלא חתימה וממשיך אתה קדוש, [שכל שלא התחיל בברכה שלאחריה לא נקרא סיום ברכה זו לגמרי לענין כל הדברים שמחזירין אותן]. ונכון לכתחילה שיאמר מיד, שלא ימתין יותר מכדי דיבור (סק"ל ל"א ל"ב).

יא. אם התחיל ברכת אתה קדוש אפילו תיבת אתה לבד, או תיבה של קדושה, חוזר לראש התפילה (ס"ה סקכ"ח).

יב. בן ארץ ישראל שאין מחזירין אותו דאומר מוריד הטל, היינו רק לאחר שאמר כבר השם של סיום הברכה של מחיה המתים, אבל אם נזכר קודם סיום הברכה יחזור ויזכור גשם [כמו בסעיפים ו-ח] (ביה"ל ד"ה אין).

ותן טל וכמטר

יג. צריך לומר בה בימות הגשמים, ותן טל ומטר (סי' קי"ו ס"א).

יד. בארץ ישראל מתחילין לשאול מליל ז' במרחשון, לפי ששם צריך לגשמים לפי שגבוה הוא מכל הארצות, [בחוצה לארץ מתחילין בתפלת ערבית של יום ס' אחר תקופת תשרי] (ס"א מ"ב סק"ח).

טו. ואז יכריז השמש לאחר הקדיש קודם התפלה טל ומטר, בכדי שידעו לומר ותן טל ומטר, ואם לא הכריז אעפ"כ יאמרו (מ"ב סק"ג).

טז. אם לא שאל מטר בימות הגשמים, מחזירין אותו (ס"ד).

יז. אם נזכר קודם שסיים ברכת השנים יאמר במקום שנזכר, אך אם נזכר אחר כשנים הטובות יחזור ויאמר וברך שנתנו כשנים הטובות כדי שיהיה מעין חתימה סמוך לחתימה, וטוב יותר שיתחיל ותן טל ומטר ויגמור בסדר (מ"ב סקט"ו).

יח. אם נזכר קודם שהתחיל תקע בשופר אומרו שם, וי"א דיותר טוב שיאמר בשומע תפילה, דבזה יצא לכו"ע (מ"ב סקט"ו).

יט. אם לא שאל מטר, ונזכר קודם שומע תפלה, אין מחזירין אותו, ושואל בשומע תפלה, קודם כי אתה שומע, שברכה זו מתוקנת לשאול בה כל הבקשות [אבל הזכרת משיב הרוח אם שכח חזור, משום דהזכרה 'שבח' הוא ואין מקומה בזו הברכה שמתוקנת ל'בקשה'] (ס"ה מ"ב סקט"ו).

כ. אם היה לו תענית וצריך לומר עננו, יאמר השאלה קודם עננו, דשאלה חמורה מעננו דאם לא אמרה מחזירין אותו משא"כ בעננו (ס"ה מ"ב סקי"ו).

כא. אם נזכר אחר שאמר בא"י של ברכת שומע תפילה שלא שאל גשמים, יסיים למדני חוקיך, ויאמר ותן טל ומטר ואח"כ כי אתה שומע וכו' (מ"ב סקי"ט).

כב. אם נזכר אחר שחתם שומע תפלה, קודם שהתחיל רצה, נראה שאומר ותן טל ומטר, ואחר כך אומר רצה (ס"ה).

כג. אם לא נזכר עד אחר שומע תפלה, אם לא עקר רגליו, חוזר לברכת השנים (ס"ה).

כד. אם עקר רגליו, חוזר לראש התפלה, ואם השלים תפלתו ואינו רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו, אעפ"י שעדיין לא עקר רגליו, כעקורים דמי, וה"ה אם רגיל לומר תחנונים וסיים תחנוניו ואמר אחריהם הפסוק יהיו לרצון וגו' שבאמירת פסוק זה עשה היסח הדעת מלומר עוד תחנונים ונשלמה תפלתו אף על פי שלא התחיל עדיין עושה שלום (ס"ה מ"ב סקי"ח).

כה. שכח טל ומטר והיה צריך לחזור לברכת השנים, וטעה וחזר רק לשומע תפלה נגד הנפסק דחוזר לברכת השנים, א"צ לחזור להתפלל עוד פעם ויצא דיעבד (שבה"ל ח"י סי' כ"ג).

כו. בליל ז' חשון אם לא שאל מחזירין אותו, ואינו דומה לערבית של ר"ח (מ"ב סק"ו).

טעם השולחן

אמירת 'ויכולו' בליל שבת – כוחה וסגולתה

בפרשתן (ב, א - ג): **וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם: וַיְכַל אֱלֹקִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת:**

השבת הוא אות האמונה

במקראות אלו מעידה התורה הקדושה שכל מלאכת שמים וארץ נעשו על ידי הקב"ה בששת ימי בראשית, וכאות לשלימות היצירה שָׁבַת הקב"ה ביום השביעי.

ומטעם זה בירך הקב"ה אם יום השבת לדורות, ונתנה לישראל, כי בשביתתינו אחר כל ששת ימי המעשה אנו עושים דוגמא למעשה אלקינו, ומעידים אנו בכך על אמונתינו בשביתה הראשונה ועל מלאכת היצירה בששת ימי המעשה על ידי בוראינו.

אמירת 'ויכולו' לבטא תכלית השבת

והנה, מאחר שמצות השביתה היא בגדר 'שב ואל תעשה', אין עיקר תכליתה ניכרת בעצם השביתה בלבד, כי השביתה עצמה יכולה להתפרש בתוצאה מזה שאין לו במה להתעסק, אם לא שנפרש בפה מלא שכוונת השביתה היא לשם עדות על אמיתת בוראינו ועל היותו בעל הבירה. ויש מקום לומר שמטעם זה נקבעה ההלכה (ראה שו"ע או"ח סימן רסח סעיף א) שמיד עם כניסת השבת אנו אומרים שלוש מקראות אלו המעידים על תכלית השבת.

ודוק ותמצא כדברינו במקור דין זה, דהנה שנינו בגמרא (שבת קיט:): 'אמר רבא ואיתימא ר' יהושע בן לוי: אפילו יחיד המתפלל בערב שבת צריך לומר 'ויכולו'. דאמר רב המנונא: כל המתפלל בערב שבת ואומר 'ויכולו', מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, שנאמר: 'וַיְכֻלּוּ', אל תקרי **'וַיְכֻלּוּ'** אלא **'וַיְכַלּוּ'**". עכ"ל הגמרא. והנה, מלשונו של רבי יהושע בן לוי **'צריך לומר ויכולו'** אתה למד שהדבר הוא בגדר חיוב מצד הדין, וזאת כדי שיתקיים בו באדם מאמרו של רב המנונא **וְיֶחֱשַׁב** כמי שנעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית. והדבר אומר 'דרשיני', שכן גם אם מעלה נשגבה היא זו להיות 'שותף' עם הקב"ה, לא מצינו בתורה שיש חיוב לזכות לכך, ולמה אם כן ייחשב הדבר כ'חובה' מצד הדין?

תשובה לכך אתה מוצא בשורה קצרה מפירושו של המהרש"א (חידושי אגדות ד"ה כאילו) וז"ל: 'כאילו נעשה שותף כו' כי האומר ויכולו הרי הוא מעיד על מעשה בראשית, והרי הוא נעשה שותף עם הקב"ה **כי בלתי עדותו לא יוודע עשייתו'** עכ"ל.

מדבריו אתה למד שעל אף שמצות השבת נעשה ע"י השביתה ממלאכה, אי אפשר לבוא לתכלית המכוון של השבת אם אין מבטאים ענינו גם בדיבור, וכלשונו: 'כי בלתי עדותו לא יוודע עשייתו', כלומר, תכלית השביתה היא ההכרה באמונת ה' ובבריאת העולם על ידו, ובעצם השביתה היא לא ניכרת, כי שמא שובת הוא מפני שלא נזדמנה לו מלאכה, ורק באמירת 'ויכולו' הוא מפרש ענין שביתתו, ומתוך כך ניכר עשייתו.

ושפיר מובן למה יֶחֱשַׁב אמירת 'ויכולו' בחיוב לדברי ריב"ל, מאחר שתכלית השבת תלוי בזה. גם מובן לפי זה למה יוכה בשבר זאת להיות שותף במעשה בראשית, כי משלים בכך את הבריאה שתכליתה היא אמונה בבוראינו.

באמירת 'ויכולו' נעשה שותף במעשה בראשית ותועלתה

ומאחר שזוכים אנו להיות שותף עם הקב"ה במעשה בראשית ע"י אמירת 'ויכולו', מן הראוי שנדע מה טוב חלקינו מצד היותינו שותפים להקב"ה. ולשם כך אביא כמה עובדות ששמעתי בענין זה מכ"ק מורי ורבי כ"ק אדמו"ר מ'משכנות הרועים' שליט"א.

א. הרה"ק ר' מאיר'ל מאפטא זי"ע בעל 'אור לשמים' זיע"א, שאל פעם את הרה"ק החוזה מלובלין זיע"א על מאמרו של רב המנונא ש'כל המתפלל בע"ש ואומר ויכולו מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה עד שהשמים והארץ נגמרו', מהו הפירוש 'כאילו'? וענה לו החוזה, שהקב"ה מזכה את האומר 'ויכולו' שיהיה לו זכות להגות דיעה בהנעשה בעולם כאילו היה שותף גמור במעשי בראשית, וכשם ששותף אינו יכול לעשות דבר מבלי שיקבל הסכמתו של השותף השני כך אין הקב"ה גוזר גזירה אם אין האומרים ויכולו מסכימים לכך.

ב. אחד באמצע סעודת ליל שב"ק לבקש שהרה"ק יפעול עבורו ישועה, והצטער רבי שלומק'ע על כך שלא הגיע זה האיש שעה מועטת לפני כן, כשעדיין לא קידש על היין, ואמר לו, אילו הקדמת שעה מועטת היה ביכולתי לפעול לך בנקל ישועה, כי בשעה שהאדם מקדש נעשה שותף למעשה בראשית, ואז יש לו דיעה בשמים.

ג. בימיו של הרה"ק רבי נחום בער'ניו בנו של הרה"ק רבי שלום יוסף מסדיגורא זי"ע ונכדו של קדוש ישראל מרוז'ין זיע"א, [אחיו של האדמור הזקן מבוהוש הרה"ק ר' יצחק זי"ע], היתה מלבות רוסיא תחת הנהגת הצאר אלכסדרוס שהיה מיצר מאוד לישראל, וגם בין הגויים לא היו רבים שלא היתה הנהגתו ניחא להם, ובתקופה האחרונה להנהגתו החלו הללו ב'מרד', ובקשו לשלוח יד בהצאר הצורר ולהמיתו. והוצרך הצאר להסתתר מכת המורדים.

פעם באו משלחת מתנועת המורדים לפני הרה"ק רבי נחום בער'ניו ובקשו ממנו שיעשה דבר מה ויעורר בכך שיהיה ביכולתם למצוא את הצאר ולהמיתו, כי עד כה כבר תרו אחריו בהרבה מקומות, ועדיין לא מצאנוהו. גם הגויים ידעו שהרה"ק הוא גברא רבה, ויש בכוחו לפעול גדולות ונצורות, ובנוסף ידעו גם כן עד כמה יטיב מיתתו ליהודים הסובלים מרורות ממנו, והבינו שמסיבה זו יתרצה להם הצדיק, כי צדיק גוזר והקב"ה מקיים, ואז יהיה ביכולתם להוציא זממם אל הפועל. ואמר להם הרה"ק שיופיעו אצלו בחודש אדר, וכשהופיעו לפניו, המתין עד ליל שבת, ולפני אמירת 'ויכולו' בקידוש אמר להם שאם ירדפו אחריו בעת ישיגו אותו, ואכן כך היה שתיכף ומיד התחילו לרדוף אחריו ומצאוהו והרגוהו, והיתה הרווחה לישראל.

זכות שמירת שבת וזכירתה יעמוד לנו להיוושע בכל טוב, וגם יתקיים בנו מה שאמרו חז"ל (שבת קיח:) 'כל המשמר את השבת אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלים לו'.

טיב המעשיות

וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד!

בהתבוננות במעשי בראשית נאמר בכל יום 'וירא אלקים את אשר עשה **כי טוב**', מלבד ביום השני וביום השבת, שבשניהם לא נאמר כי טוב, ואין הכתוב מסיים בהם כדרכו בשאר הימים שראה אותם אלקים כי טוב.

וצריך לדעת, מה נשתנו יום שני ויום השבת משאר ששת ימי בראשית, וממה נפשך אם נצרך מקרא זה להודיע על מעשה אותו היום כי טוב הוא, הרי גם בימים אלו יש להודיע שהינם טובים, ואם אין צריכה הודעה זו מדוע בשאר ימים כן נאמר כי טוב. [וכלפי השבת יש שתירצו שלא נעשה בה כלום, אך יש חולקים שהמנוחה שנבראה בשבת אינה רק בשליליות המלאכה, אלא פעולה בחיוב ובעשיית המנוחה]. עוד תמהו המפרשים בעצם הודעת הכתוב באשר עשה כי טוב הוא, שלכאורה מייתרא, הא פשיטא בוודאי בכל מעשי הבורא ב"ה שהכל טוב הגמור, ומאתו לא תצא הרעות, ובוודאי הוא טוב, ולמה היה נצרך להסתכל ולראות ולבדוק במעשה הבריאה אשר עשה אם הוא טוב. - דבר זה לא נצרך אלא באומן בשר ודם שיש לבדוק אחר שעשה אם הוא טוב, אבל השי"ת בודאי טוב עשה.

ברם תירצו, שפסוק זה גופא אף הוא חלק מטובו יתברך וחלק מן הבריאה שברא והאציל לטובת ברואיו. כי בכל דבר שבעולם יכול האדם להסתכל בו שהוא טוב ויכול גם לראותו שאינו טוב חלילה. כדרך שאומרים העולם שהכל תלוי באיזה 'משקפיים' מסתכלים ובצורת ההסתכלות. וכגון ענין הגשם שהוא בודאי טובה גדולה לעולם, ובכל זאת מבקשים עוברי דרכים למונעו, לפי מה שנראה להם באותה שעה שהוא רעה להם.

ולפיכך בוודאי פשוט שידע השי"ת בבירור שכל מעשה שעשה שהוא טוב, אבל כדי שיזכו העולם בהתבוננם והסתכלותם במעשי הבריאה והנהגת השם יתברך והשגחתו בעולמו, לראות בכל דבר את הטוב שבו, לכן במיוחד הסתכל בכל דבר שעשה לראותו 'כי טוב', ובזו ההסתכלות לטובה החדיר בבריאה ונתן כוח בברואים להסתכל גם כן בכל דבר ולראות בו את הטוב בלבד.

וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד
(א לא)

ואכן חזינן טבעם של בריות שנהנים מאוד מיופי טבע הבריאה בכל מקום, ורואים תמיד בנופי הטבע טובה והנאה גדולה. וכן המדענים והחוקרים את טבע הבריאה מגלים תמיד רק את הטובה והברכה שבטבע, ולא בהיפך, וכל זה נובע ממה שהחדיר הבורא בבריאה במיוחד שתיראה טובה ויפה בעיני הברואים.

ובזה ניחא שביום השני שהיתה כל הבריאה בעליונים, ברקיע ומלאכים וכו', הרי שם בעליונים רואים בבירור לנכון שכל אשר עשה אלקים לטוב, ומאתו לא יצא שום רעה, לפיכך לא נצרכה בבריאת יום השני הסתכלות לטובה.

כיוצא בדבר ביום השבת קודש, שמצד עצם השבת קודש המנוחה והברכה שברכו יתברך ליום השביעי יכול כל אדם לשאוב מכוח השבת לראות רק טובת הבריאה. וכמ"ש בברכת יוצר של שבת: "**לְפִיכָךְ יְפָאֲרוּ וְיָבָרְכוּ לְאֵ-ל כָּל יְצוּרָיו, שֶׁבַח יְקָר וּגְדֻלָּה וְכָבוֹד יִתְּנוּ לְאֵ-ל מֶלֶךְ יוֹצֵר כֹּל, הַמַּנְחִיל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּקֶדֶשָׁתוֹ בְּיוֹם שַׁבַּת קֹדֶשׁ**". כאשר ביום שבת קודש רואים ומרגישים כל יצוריו גודל חסדו וטובו עמהם בעצם בריאתם ושכלולם בטובה היותר נעלה לפי עניינם, ובהנהגתו יתברך עמהם בכל רגע ורגע לפי טובתם, ולא נצרכה הסתכלות מיוחדת בזה לטובה.

וַיַּרְא אֱלֹקִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד!

* * *

בעיר **רמלה** לפני עשרות בשנים לא היה בנמצא **תלמוד תורה** לחרדים יראי ה', והנה הגיע יהודי נמרץ, תלמיד חכם ירא ושלם, והקים שם תלמוד תורה לשם ולתפארת לטובת הכלל. עד מהרה פקיע שמיה כמקום חינוך נפלא, ואף מן המשפחות שלא היו שלמים בקיום תורה ומצוות החלו לשלוח את ילדיהם לשם, כדי שיקבלו הילדים חינוך טוב, לאחר שכבר ראו עיניהם את תוצאות החינוך הקלוקל שבשאר בתי הספר.

אחת המשפחות החילוניות שגרו באזור שלחו את שני ילדיהם לתלמוד תורה החרדי, האבא היה קבלן בנין מומחה, ואילו האמא היתה קרובה יותר לחיי היהדות כפי שראתה בבית אביה, ובעקבות השפעת הקדושה של התלמוד תורה במקום החלו להתקרב יותר לתורה.

יום אחד נפל הקבלן במהלך עבודתו באחד הבניינים מגובה רב, ונפצע אנושות רחמנא ליצלן, הרופאים המסורים עשו את כל אשר ביכולתם להציל את חייו, אבל לא נתנו לו סיכויים רבים.

אשתו נבהלה עד מאוד, והיא הגיעה אל החיידר בבכייה גדול על מצבו הקשה של בעלה, שהוא שרוי בין חיים למוות, וביקשה שהילדים הטהורים **תינוקות של בית רבן** יעתירו לרפואתו, ושאלה את פי המנהל הדגול מה עוד ביכולתה לעשות להצלת בעלה.

חשב המנהל וטיכס עצה בדבר, מה ניתן לעשות כאן? ולאחר מחשבה אמר: דומני שיש מה לעשות, הנה לא הרחק מכאן בעיר **תל אביב** מתגורר צדיק מופלא קדוש עליון, ה"ה **מרן הרה"ק מבעלזא זי"ע**, אשר מפורסם כפועל ישועות ומאות ואלפים מאחינו בני ישראל נושעו על ידו, מן הראוי לבקש את ברכתו לבריאותו של החולה.

ביקשה האשה מן המנהל המסור שיטרח בעבורם ויסע תל אביבה להזכיר את החולה אצל הרבי, הבין המנהל שיש כאן ענין של הצלת נפשות, ונענה לבקשתה אומר ועושה, קם תיכף ויצא בנסיעה מהירה אל הרבי מבעלז.

בהיכנסו אל הרבי והגיש את הפתקא עם שמו של החולה, הביט הרבי היטב בקוויטעל, ושאל: ווער איז? מיהו זה המוזכר כאן? - את המנהל עצמו הכיר הרבי היטב שכבר היה כמה וכמה פעמים בבעלז, ועל פי ברכתו ודברתו בקודש הקים את כל התלמוד תורה הגדול ברמלה, אבל השם שהוזכר בקוויטעל לא היה מוכר לו.

חשב האיש, מה יכול הוא לומר כאן לרבי להמליץ יושר על החולה, וכי מה יאמר שהוא קבלן? שהוא חילוני? - הוא הבין היטב את עומק שאלתו של הרבי וכוונתו שימצא איזה לימוד זכות עבור אותו חולה אנוש.

והנה האיר השם יתברך את עיניו בעצה טובה, ואמר לרבי שהיהודי הפצוע דנן התגבר על הרבה קשיים כדי לשלוח את ילדיו לתלמוד תורה שלנו, כאשר באותה תקופה ובאותה סביבה לא היה הדבר מקובל כלל.

כששמע זאת הרבי אורו עיני קדשו, ואמר: באם הוא שולח את ילדיו לתלמוד תורה קדוש וטהור, הרי זו היא זכות גדולה עבורו, ובוודאי יינצל ויבריא לגמרי בשלמות במהרה.

בענין שמצינו מליצת יושר מעין זו של **אבא אליהו זכור לטוב** (תנא דבי אליהו רבה פרשא יח): "**אבי שבשמים, זכור כמה סומין** [אף ברוחניות] **יש בהן בישראל, שאין להם מזונות, ונותנין שכר ומלמדין בניהם תורה. זכור כמה נערים וקטנים יש בהן בישראל שאין יודעים בין ימינם לשמאלם, ועוסקים בתורה בכל יום תמיד**" ע"כ.

עד מהרה התרחש הנס הגדול, ובדרכי נסים מופלאים התגבר החולה על כל פציעותיו הקשות, ולעיניהם הנדהמות של רופאיו בתוך תקופה קצרה קם על רגליו כאיש בריא אולם בבריאות הגוף והנפש. - הוא נסע מהרה ביחד עם זוגתו אל הצדיק, והודה לו על ברכתו ותפילתו בעבורו, והרבי שמח מאוד בהצלתו של איש ישראל, ובירכו בהצלחה בכל ענייניו.

מן המותר לציין, שבעקבות המופת הגדול חזרה כל המשפחה בתשובה שלמה, ונעשה האיש ירא וחרד, שומר תורה ומצוות בהידור רב.

והנה לאחר תקופה כשהיה הרבי בהזדמנות אחת בעיר אחרת, הזדמן לשם גם אותו מנהל של התלמוד תורה ברמלה, אשר היה השליח עם הפתקא להביא את ישועת ה' אל החולה. וכששמע שהרבי הקדוש נמצא באזור הלך אצלו וניגש לברכת שלום, והנה תיכף כראותו הצדיק כשהתקרב אליו שמח לקראתו ואמר **לר' שלום פוגל** הגבאי הנאמן שעמד אצלו, **זעהסטו אונזער**

המשך בעמוד הבא

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשיחו רמערכת ע"י הקוראים

תפילת רבים

יום שישי ערב שבת קודש למדתי בזוהר הקדוש על גודל חשיבותה של תפילת רבים, ללא קשר לתפילה במניין כי אם תפילה ברבים. בדיוק התארגנו קבוצה של חסידות גדולה מארה"ב לתפילה ברוב עם באוהל מיוחד מעל לאלפיים איש במניין אחד.

התאוויתי להתפלל יחד איתם שהרי זה עתה למדתי את חשיבות העניין, אך מחמת כך שאיני מכיר איש מבין האנשים והמקומות מוסדרים מראש, לא ידעתי הכיצד להתארגן לקבלת מקום עם התפילת רבים הזה.

עודי חושב ומאן דהו טפח לי על השכם ואמר: "דרישת שלום חמה מהספרים שלכם, אני משתמש בהם וזה ממש מחייה נפשות!!!"

שאלתי אותו: "הספרים האדומים או הכחולים?" (האדומים ספרי קבלה וכחולים נגלה) הוא השיב: "האדומים!!! אני לומד שער כוונות וכל הספרים שלך על כל החגים!!!"

שאלתי אותו אם יש מצב שיתנו לי להיכנס להתפלל יחד באוהל, הוא התחיל לצחוק. אמרתי לו שאני מבוגר מעט וצריך כיסא... הוא הכניס אותי פנימה ודאג לי למקום הכי טוב ונוח לתפילה שיכולתי לבקש וזכיתי להתפלל תפילה מרגשת ומרוממת ברוב עם כדברי רבי שמעון.

אם בתפילה עסקינן אספר עוד סיפור השגחה פרטית. הייתי צריך סידור עם קריאת התורה בפנים ובחור ראה שאני מחפש משהו ושאל מה אני מחפש, הוא תיכף הביא לי סידור כפי שרציתי.

הודיתי לו מאוד ואחרי התפילה ראיתי שהוא רוצה לדבר איתי. פתחתי בשיחה ונתתי לו את החיזוק שהיה זקוק לו.

מתברר שהוא רצה מאוד לפתוח בשיחה אבל התבייש לגשת אלי, מה עשה ה'? שאצטרך לעזרתו וכך היה לו נעים לדבר!!!

גם הסידור שאני מחפש, זה בהשגחה מיוחדת!!!

בעזרת: אוריין בית שמש

המעונין ליזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית מוזמן לשלוח אל ר' שמחה סמואלס
בפקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

גאסט, דער יוד טראכט גוט'ס אויף יודען! [רואה אתה את האורח דנן, היהודי הזה חושב טוב על יהודים]...

או אז הבין המנהל, שהרבי הקדוש - על אף שהיה תמיד יושב כשראשו מורכן ארצה, ופניו ועיני קדשו מביטים לארץ - הבחין היטב והבין בהתלבטותו בעת הגשת הקוויטל, וששמח מאוד על שעלתה בידו להמציא לימוד זכות עבור החולה. - כאשר ידוע ומפורסם דרכו בקודש, להמציא תמיד זכות על ישראל לראות בטובתם ולדרוש בשלומם.

*

שמעתי מפי **הגאון הרה"צ רבי רפאל אבוחצירא שליט"א**, שאמר בשם אביו **הגאון הקדוש והטהור מורנו הרב רבי מאיר זצוק"ל**, הנקרא **'באבא מאיר'**, בנו הגודל של אותו זקן **ה'באבא סאלי' זי"ע**. שהתבטא פעם ואמר: כאשר נכנס אליך איש יהודי, לא זו בלבד שצריך אתה להסתכל בו בטוב ולחשוב עליו טוב, כמו שצריך לחשוב על כל יהודי. - אלא תיכף במבט הראשון עליך לתת את הדעת **כיצד ובמה יכול אני לעזור ולסייע ליהודי זה!**

*

סיפר איש יהודי נאמן, שמפאת מיחוש מסוים שחש בגופו נצרך לגשת לבדיקה רפואית במרפאתו של דוקטור נודע שומר תורה ומצוות באחת משכונות **ירושלים עיה"ק ת"ו.**

בהגיעו עם זוגתו אל בית המרפאה והתיישבו בחדר ההמתנה עד שיגיע תורו, צדו עיניהם בכרוז אחד גדול שהיה תלוי שם על הקיר, ובו נכתב באותיות מאירות עיניים שברכת **'אשר יצר'** היא סגולה נפלאה להביא את הרפואה, **בדוק ומנוסה!**

האיש הסתכל הרבה במודעה זו, ואמר לאשתו שהוא תוהה בדבר, באם הוא אכן **'בדוק ומנוסה'** למה לנו כל הרופאים הללו?

מן הצד ישבה אשה אחת שהגיעה עם בנה לקבלת טיפול רפואי אצל הדוקטור, וכשראתה אותם מתלבטים בסגולתה של הברכה. סיפרה על אתר, שלפני שנים בהיותה בדרכה בנסיעה באוטובוס מלא אנשים בתוככי ירושלים, התפוצץ לפתע כל האוטובוס בפיצוץ אדיר, על ידי מחבל מתאבד, שגרם לאבדות רבות ופצועים קשים רחמנא ליצלן. - גם אני, סיפרה האשה, נפצעתי קשות באותו פיגוע, ולאחר שאיבדתי את הכרתי, החלה נשמתי לצאת ולפרוח מן הגוף, עד שחוויתי 'מוות קליני'.

והנה לפתע ראתה האשה החולה את **הרבי הקדוש מבעלז זצוק"ל**, שאף כי היה כבר שנים רבות לאחר פטירתו, היא הכירה את דמותו, בהיותה ממשפחה של חסידי בעלז.

והנה שומעת היא את הרבי אומר בקול גדול: ישנם שתי ברכות שבני אדם מזלזלים בהם ובכוחם וסגולתם להביא רפואות גדולות! - האחת היא ברכת **בורא נפשות**, שיש בכוחה להמשיך את **'רפואת הנפש'**, מחמת שרוב מחלות הנפש מקורם בדיכאון ועצבות כשרואה הכל שחור, אבל בברכה זו נרפאת הנפש בטוב, כאשר מחדיר אל ליבו כי השם יתברך **'בּוֹרֵא נְפָשׁוֹת רַבּוֹת וְחִסְרוֹנָן עַל כָּל מַה שֶׁבָּרָא לְהַחֲיוֹת בָּהֶם נֶפֶשׁ כָּל חָי'**, וממילא יראה בטוב ויסתכל בטוב ותעלה לו לרפואה שלמה.

והשנית היא ברכת **אשר יצר**, שבכוחה להמשיך את **רפואת הגוף**, בכוח הרופא הנאמן ברוך הוא, כמ"ש **בה 'רוֹפֵא כָל בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת'**.

תיכף לאחר שסיים הרבי לומר 'תורה' זו, החלה נשמתה חוזרת אל תוך הגוף, עד מהרה התעוררה מן המוות הקליני שהיתה שרויה בו, והנה רואה היא סביבה רופאים ואנשי הצלה רבים, הרוכנים עליה להציל את חייה, היא הובהלה ברכב אמבולנס מהרה אל חדר הטראומה שבבית החולים, והרופאים קבעו שעליה לעבור מיידית ניתוח קשה מורכב מאוד ומסוכן. בהיות שהכרתה כבר שבה אליה, היא שמעה היטב את קביעת הדיאגנוזה של הרופאים, והבינה שהנה תיכף יובילו אותה על 'חדר הניתוח' המסוכן. ובהיות שזכרה היטב את ה'תורה' ששמעה זה עתה מפי קדשו של השרף מבעלז, קיבלה על עצמה בקבלה חזקה ואיתנה לברך את שתי הברכות **'בורא נפשות' ו'אשר יצר' במתינות ובקול ובכוונה גדולה!**

ההכנות לניתוח החלו מיידית, האחיות הסייעות הריצו אותה אל מחלקת חדרי הניתוח, והחלו בהכנות הקדחתניות לכניסה מיידית לניתוח שאמור לקחת שעות מספר, הרופא המרדים עמד כבר מוכן עם סמי ההרדמה כדי להזריק אל החולה הפצועה, והמתין לקבלת האישור מן הדוקטור המנתח לעשות את מלאכתו. אך הפרופסור המנתח הגדול אמר שבטרם יגשו אל הניתוח ברצונו לערוך 'צילום' נוסף, כדי לברר ולוודא את קביעתם של הרופאים שבמחלקת הטראומה שהחליטו על הצורך בניתוח זה.

תיכף הובהלה אל המקום מכונת ה'רנטגן', וכשהגישו אחיות הרנטגן את תוצאות הצילום אל הפרופסור הגדול הביט בהם בהשתאות, ואמר בפליאה גדולה מי שלח את החולה הזו כאן לניתוח? אין כאן צורך בשום ניתוח, הוציאוה לאלתר החוצה!

היא הועברה מיידית לכמה בדיקות משלימות, ובתוך מספר שעות שוחררה לביתה בשהיא בריאה ושלמה בדרכי נסים ונפלאות. - ומאז כמובן, סיימה האשה, נזהרת אנכי לקיים את אשר קיבלתי על עצמי, ובכל ברכת **'אשר יצר'** וברכת **'בורא נפשות'** לברך בכוונה רבה, **והסגולה הזו הוכיחה את עצמה, ברוך ומנוסה!**

*

בתו הקטנה של **הרה"צ רבי אשר פריינד זצ"ל** חגגה 'יום הולדת' במלאות לה ארבע שנים תמימות!

אמר האב בשמחה לבתו, יום הולדת של גיל ארבע כבר נחשב כמו ילדה גדולה... הבה נצא יחדיו לקנות לך 'ממתק' טעים לכבוד יום הולדתך.

שמחה הזאטוטה, ובהיותם בחנות המכולת הסמוכה עם ה'זר' היפה שחבשה לה הגננת על ראשה, בחרה לה הילדה **'שוקולדה'** טעימה לכבוד יום הולדתה.

בהגיעם הביתה שמחה הבת עם ה'מתנה' ואכלה את השוקולד כולו עד תום, אך בעת אכילתה מן השוקולד שמה לב שידיה ופניה התלכלכו מעט מן השוקולד, היא ניגשה היישר אל ה'מראה' [שפיגעל] ובהביטה שם גילתה שכל פניה 'מרוחות' בשוקולד חום... היא החלה לבכות על הלכלוך, אשר כמובן לא התאים כלל עם כל התפאורה של השמלה החגיגית של מסיבת היומולדת, והזר המפואר שעל ראשה...

כשראה אביה בצערה, ניחם אותה ואמר: אל נא תבכי ילדתי היקרה, הנה קחי לך 'מגבון' ותנקי היטב את פנייך מכל הלכלוך.

אבל מה יהיה עם הלכלוך הזה שעל הפנים שלי במראה? - בכתה הילדה, לתומה חשבה שכדי שתיראה במיטבה נקיה לגמרי גם בראי, צריך לנקות גם את אותה הילדה שנשקפת בתוך המראה...

חייך האב הטוב, ואמר לה בחכמה: דעי לך בתי היקרה, באם רואים ומסתכלים 'רע' אצל האדם שממול, הרי זה סימן שגם אצלנו זה נראה 'רע'. אבל אם ננקה אנו את עצמנו ונסתכל בצורה טובה ונקיה על השני ממילא גם הוא ייראה לנו טוב ויפה. - אל דאגה, הסירי את הזוהמא מן הפנים שלך בעצמך, וממילא תראי שגם הילדה שבמראה תיראה יפה ומצוחצחת.

*

לרגל יומא דהלולא רבא של שני צדיקי עולם, **מרן הגה"ק רבי לוי יצחק** [בן הרה"ק רבי מאיר] **מבארדיטשוב זצוק"ל** בעל **'קדושת לוי'**, והגה"ק **מרן רבי משה סופר** [בן מוהר"ר שמואל] **זצוק"ל בעל 'חתם סופר'**, שחל השבוע **ביום שלישי [כ"ה תשרי]** שנכפל כי טוב. - נעלה נא את זיכרונם לטובה, שיהיו לנו למליצי יושר להגן עלינו ובעדנו ולברכנו בברכה המשולשת בני חיי ומזוני, **אמן.**

הרה"ק רבי משה מבאיאן - קרקא זצוק"ל היה אומר, שרבינו **ה'חתם סופר' זצוק"ל** הקפיד שלא להזכיר את המילה **'דין'** בחציו הראשון של הלילה, כדי שלא לעורר ח"ו דינים בעולם, כידוע שעם רדת החשכה ועד חצות שורים דינים בעולם, וכשנצרך לפסוק 'דין' מסוים היה אומר, כך צריך לעשות, או כך נהגו לעשות, אבל לא הוציא מפי קדשו את המילה **'דין'**.

ואמר על כך הרה"ק מבאיאן, ששני הצדיקים הללו היארצייט שלהם יחול באותו היום, לפי ששניהם עסקו תמיד בהמתקת הדינים מישראל, ומחפשים ומבקשים תדיר לעורר זכותם של ישראל, שמהאי טעמא נזהר החתם סופר שלא להזכיר תיבת 'דין', ואילו הבארדיטשובער מלמד תמיד סנגוריא על ישראל, ולמלא כל משאלות ליבם לטובה ולברכה - **זכותם תגן עלינו.**

*

ה' אלפים תשפ"ז - בגימטריא:
'לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ, וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וָלַיְלָה, לְמַעַן תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כְּכָל הַכָּתוּב בּוֹ, כִּי אָז תַּצְלִיחַ אֶת דַּרְכֶּךָ'
(יהושע א, ח).

דף חדש מתחיל מבראשית

בְּרֵאשִׁית (א, א)

לאחר 'שמחת תורה' מתחילים מיד מ'בראשית'.

יש פירוש נחמד בספרים הקדושים, אודות חג 'שמחת תורה' שהתורה בעצמה שמחה באשר יהודי למד, קרא את הפרשה, העביר סדרה ושמע קריאת התורה כראוי במהלך כל השנה.

אך גם מי שלא זכה לכך עד עכשיו, עדיין יש לו שמחה גדולה: הוא יכול לקבל על עצמו שמכאן ואילך הוא מתחיל מחדש.

בראשית פירושו: דף חדש. מה שהיה היה, עכשיו מתחילים שוב.

אחרי כל הימים הקדושים שעברנו - ראש השנה, יום הכיפורים, סוכות ושמחת תורה - אל לנו להותירם מאחורינו. הרי ענין חג 'שמיני עצרת' הוא מפני שהקב"ה אומר לנו: 'בבקשה מכם עכבו עמי עוד יום אחד קשה עלי פרידתכם' (רש"י ויקרא כג, לו).

השי"ת כביכול רוצה לבוא איתנו הביתה, ומחובתנו להכניס אותו אל ביתנו. כלומר, לקבל על עצמנו לחיות עם הקב"ה, ללמוד תורתו ולקיים מצוותיו בשנה החדשה הבאה עלינו לטובה.

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב'
מהנה"צ **רבי גמליאל הכהן רבינוביץ** שליט"א
0733-22-76-09 מתקשרים מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

פתח תקווה
ממושבה למטרופולין
PETACH TIKVA
היחידה לתרבות חרדית
מינהל חברה וקהילה

בראשית ברא אלוקים (א, א)

מביא רש"י את דרשת חז"ל: העולם נברא בשביל שני דברים שנקראו 'ראשית' – בשביל **התורה** ובשביל **ישראל**.

על קביעה זו הציע ה"חפץ חיים" משל מבריק הממחיש את שווי הדברים: אדם המשקיע מיליון דולר בעסק, בוודאי אינו מצפה לרווח של מאה דולרים בלבד. אם הוא משקיע מיליארד – ציפיותיו לרווחים הן עצומות ובלתי נתפסות. מכאן נבין קל וחומר: אם הקב"ה אומר שהוא ברא את כל העולם, את הים, את היבשה, חיות ועופות, בני אדם, צומח ודומם, הכל בשביל התורה, אזי צריכים לחשוב אנחנו – כמה שווה התורה וכמה שווים ישראל...

ויאמר אלקים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה: ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן (א, כט-ל) הנה כל מקום שנאמר אלקים במעשה בראשית – "ויאמר אלקים"- זהו מעשרה מאמרות שבהן נברא העולם. ויש להבין, דלכאורה במקרא זה אין שום "בריאה מחודשת", שהרי הזרעים והפירות נבראו מכבר, ומה בריאה מיוחדת זו לחדש.

וכתב הגר"א ב"אדרת אליהו", דעד מאמר זה עדיין לא היה כח בזרעים ובפירות לזון את האדם, ובמאמר זה נתן הכח בזרעים ובפירות שיזונו ויסעדו לב האדם [בשונה מעשב השדה], ולכל בעלי חיים נתן כח בעשבי השדה שיזונו מהן, ולא מתבואות וזרעים ופירות, כי לא יסעדו את לבם.

ובזה מובן גם מש"נ בסוף מאמר זה "ויהי כן", מכיון שבמאמר זה יש "בריאה" כמו שאר מאמרות שבהן נברא העולם.

ועפ"ז יתכן לבאר מטבע הברכה בברכת "בורא נפשות רבות..." שאנו מודים בזה להקב"ה על שלשה דברים שברא. א. "בורא נפשות רבות" – זהו על בריאת האדם, וכל בעלי החיים; ב. "וחסרונן" – בזה אנו מודים על בריאת המזון שבא למלא מה שחסר לאדם [כפירושם של מפרשי התפלה]; ג. "על כל מה שברא להחיות בהן נפש כל חי" – בזה אנו מודים על הבריאה המיוחדת שברא הקב"ה במאמר זה, שנתן כח ב"חסרונן" [שזהו המזון] "להחיות בהן נפש כל חי". (רבי אליהו דיסקין שליט"א)

ויאמר ה' אלקים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (ב, יח) בכל בוקר מברך האיש: "שלא עשני אשה", ואילו האשה מברכת: "שעשני כרצונו". יש להבין, מה מיוחד באשה שהיא מברכת כך, האם לא נעשתה כל הבריאה כרצונו?

רבינו בחיי משיב על כך תשובה נפלאה: לפני בריאת האדם התיעץ הקב"ה, כביכול, עם מלאכי השרת, האם לברוא אדם או לא. לעומת זאת בבריאת האשה אמר הקב"ה: "לא טוב היות האדם לבדו", כלומר האדם זקוק לבריאה של האשה, כך היה רצונו יתברך שיהיה לאדם עזר כנגדו, והוא הפיל תרדמה על האדם וברא את האשה בלי להתיעץ.

על כך מודה האשה בכל יום: "שעשני כרצונו", שהקב"ה יצר אותה על פי רצונו בלבד, ובזה היא מתיחדת מן האיש. (רבי גואל אלקריף שליט"א)

ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך וגו' (ג, יז) בספר מחזה אברהם (עה"ת לרבי אברהם דוד מבוטשאטש זצ"ל) כתב שמכאן יש לומר טעם שאין מברכין בברכות השחר על חוש השמיעה כמו שמברכין ברכת פוקח עורים על כח הראיה, לפי שע"י ששמע אדם הראשון לאשתו יצא מזה תקלה לכל העולם, וכיון שנצמח תקלה ע"י כח השמיעה אין ראוי לברך ע"ז. וזהו שנא' וישמע אברם לקול שרי, וכתב שם רש"י לקול רוח הקודש שבה, כי לכאורה קשה על אברהם אבינו ע"ה שישמע לקול אשתו והא כבר ראה וידע התקלה הנצמחת ע"י שמיעה לאשה כנ"ל, לזה כוונת רש"י ז"ל לקול רוח הקודש שזה בבחינת שכינה מדברת וכו' ולא היה הקול שלה.

ובקובץ קול התורה מובא מרבי אליעזר לאפיאן זצ"ל ביאור בזה, שהקשה מדוע מברכים רק על הראיה פוקח עורים ולא על השמיעה פוקח חרשים ולא על הדיבור משיח אלמים. ונראה הטעם כי הראיה נפסקת בשעת השינה ומתחדשת עם היקיצה לכן מברכים עליה, אבל השמיעה והדיבור לא נפסקו, יש אנשים ששומעים בשינתם ומדברים בשינתם לכן לא קבעו ברכה עליהם. (קב ונקי)

ויצא קין מלפני ה' (ד, טז)

"ויצא קין מלפני ה'", ר"ח בר יצחק אמר: יצא שמח. פגע בו אדם הראשון, אמר לו: מה נעשה בדינך? אמר לו: עשיתי תשובה ונתפשרתי. התחיל אדם הראשון מטפח על פניו, אמר: כך היא כוחה של תשובה ואני לא הייתי יודע? מיד עמד אדם הראשון ואמר: 'מזמור שיר ליום השבת טוב להודות' (בראשית רבה כב י"ג).

האיש הזה שכולם מקנאים בו שאין דבר בעולם שאינו יכול להשיג, יש לו הכל, בנים אחד אחד, בריא ולעולם לא חולה, נקרא יום אחד בדחיפות לרופא שעורך לו בדיקות מקיפות עקב כאב קל שחש, והרופא מודיע לו בצער שהוא לא ישרוד את החודש, שיום מותו קרב ובא. לאחר כמה שעות, לא פחות ולא יותר מתדפק על דלתו איש ביטחון ומודיע לו בצער שבנו נהרג בתאונת דרכים. האיש בהלם, הוא איבד את בנו יקירו, ומבין שבקרוב יפגוש אותו בעולם שכולו טוב. לאחר מספר דקות, איש משטרה על דלתו, מודיע לו בצער, שלאחר חקירות ודרישות, נודע כי הנהג שדרס את בנו, הוא לא פחות ולא יותר מאשר בנו השני, אחיו הגדול יותר. רעדה אחזתהו הפעם, הוא כבר לא יכול למחות את הדמעות ופורץ בבכי וצועק "דייייי" ויורד לשדה לשאוף אויר צח. ביציאתו מביתו, מכתב בדואר הוא השליח הבא, בכתב שאינו משתמע לשתי פנים, מופיע ברורות שעליו לפנות את דירתו וכל רכושו, עקב חוב גדול שיש לו, אוייייי, כמה שהוא גונח. וכך יוצא הוא מביתו לשעבר, אב שכול, ללא רכוש, כאשר ברור לו כיצד תכנית סוף חייו קורמת עור וגידים.

נעצור לרגע את הדמעות, כולנו מכירים את האיש הזה, "אדם הראשון" קראו לו, אחרי שאכל מעץ הדעת הודיע לו הקב"ה שהוא הולך למות, לאח"מ נהרג לו בן – הבל. ומי הרג את הבל – קין אחיו. בנוסף הקב"ה זרק אותו מגן עדן.

ומה עשה האיש הזה אחרי רצף האירועים שקרו לו ביום אחד? אומר המדרש על הפסוק 'ויצא קין מלפני ה'' מיד עמד אדם הראשון ואמר: "מזמור שיר ליום השבת, טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון, להגיד בבוקר חסדך ואמונתך בלילות" (תהילים צ"ב) (א נקודה לע-ספינקא)

להתגבר על נסיון–לפני מעשה

וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל (ג', ו')

אם נתבונן בלשון הפסוק, נמצא דבר פלא. שכן הנה, הפסוק פותח ומספר: "ותרא האשה כי טוב **העץ** למאכל, וכי תאוה הוא לעינים, ונחמד **העץ** להשכיל", כלומר: הוא מתאר כי חוה ראתה את **העץ** והבחינה במעלותיו, אולם מיד לאחר מכן הוא ממשיך: "ותקח **מפריו** ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל" – כאשר כאן כבר מדובר על **פרי העץ!** ולכאורה, מדוע פתח הפסוק ב'עץ' וסיים ב'פריו'?

את התשובה, נוכל להבין באמצעות סיפור מופלא, שאירע עם הגאון רבי דוד פוברסקי זצ"ל, ראש ישיבת פוניבז'. ומעשה שהיה כך היה:

מנהגו של ר' דוד היה, להתעורר מדי לילה בשעה שלש לפנות בוקר בדיוק, ליטול את ידיו, לברך את ברכות התורה, ולצאת אל הישיבה בשעה שלש ועשרה בדיוק – כדי ללמוד מספר שעות בנחת, עד התפילה. בכל לילה חזר על עצמו אותו הסדר, בדיוק מופלא. ניתן היה לכוון את השעון על פי השעה בה יצא ר' דוד מביתו: שלש ועשרה בדיוק, לא רגע קודם – ולא רגע אחר כך...

כך, מלבד אותו הלילה, לילה סוער בעיצומו של החורף. באותו הלילה, כאשר יצא ר' דוד מביתו וסגר את הדלת אחריו – הביטה הרבנית בשעון, ולפליאתה גילתה כי השעה הינה **שלש וחמשה!** ראש הישיבה יצא לדרכו חמשה רגעים לפני הזמן, מאורע אשר דוגמתו לא אירע מעולם! "מה ההסבר לכך? הלא עשרות שנים לא קרה כדבר הזה!" תהתה הרבנית בליבה, אולם את התשובה – קיבלה מספר רגעים מאוחר יותר, בשעה שלש ועשרה, אז נשמעו נקישות על הדלת, ובפתח עמד בנה, ר' ברוך דב, שהתגורר במרחק מספר רחובות מבית הוריו...

"מה מעשיך כאן, באמצע הלילה?" שאלה הרבנית בפליאה, תוך שהיא משתוממת לפשר צירוף המקרים המוזר שאירע באותו הלילה, ואילו ר' ברוך דב נענה והסביר: "אבא סיפר לי אתמול, שהוא אינו חש בטוב. מזג האויר נתן בו את אותותיו, והוא התקרר כנראה. לפיכך, כאשר התוודעתי לסופה המשתוללת בחוץ, ראיתי את הברקים ושמעתי את הרעמים – החלטתי שעלי למנוע ממנו לצאת אל הישיבה באמצע הלילה, בקור הנורא! 'הרי זה ממש פיקוח נפש!' הרהרתי בליבי, והחלטתי כי בשעה שלש ועשרה, השעה המדוייקת בה אבא יוצא לישיבה – אתייצב בפתח, ואמנע ממנו לצאת לדרכו, תוך הבטחה כי אשאר ללמוד איתו כאן, בבית!" סיים ר' ברוך דב.

"צר לי, אך איחרת את המועד... אבא כבר יצא לישיבה!" השיבה הרבנית לבנה המסור, שלא האמין למשמע אזניו: "אבא יצא לישיבה? איך זה יתכן? הלא רק כעת השעה שלש ועשרה! מעולם הוא לא יצא מהבית בשעה אחרת!" התפלא ר' ברוך דב, אולם אמו, הרבנית, כבר הבינה מה גרם לבעלה הגדול לשנות ממנהגו ולהקדים בחמשה רגעים את שעת צאתו... הוא הכיר היטב את בנו, וידע כי יעשה הכל בכדי למנוע ממנו לצאת לישיבה כהרגלו... משום כך, הוא הקדים ויצא מהבית, בטרם יספיק ר' ברוך דב להגיע...

זהו איפוא המעשה המופלא, שמעורר תהיה מסויימת: אילו כה נחוש היה ר' דוד לצאת לישיבה כמנהגו, הלא יכול היה לומר זאת לבנו במפורש, ולסרב להפצרותיו כי ישאר בבית! מדוע היה עליו לשנות ממנהגו, מהרגליו, ולהקדים את שעת צאתו לישיבה?

אולם התשובה ברורה... לפני שעת הנסיון, הרבה יותר קל להתגבר... לעומת זאת, כאשר הנסיון כבר עומד בפתח – נדרשים כוחות נפש מרובים ועוצמתיים בהרבה בכדי להתמודד מולו חזיתית! ר' דוד חשש, כי לאחר שכבר יתייצב הבן בפתח ביתו, ויבקש להניאו מלצאת לישיבה – הוא לא יעמוד בנסיון, ובסופו של דבר – ישתכנע לבטל את קביעותו... משום כך, הוא מיהר לצאת מהבית בטרם תגיע שעת הנסיון!

ומכאן, לענייננו... אילו היה הנחש מגיע מלכתחילה, ומנסה לשכנע את האשה כי תאכל מפרי העץ אשר הבורא אסר עליה לאכול ממנו ואף תתננו לבעלה – לא היה מבוקשו עולה בידו... שכן בטרם טעמה האשה מהעץ – לא היתה זו 'שעת נסיון', ובשלב זה, היה ביכולתה להתגבר בקלות רבה יחסית! לפיכך, מבאר ה'אור החיים' הקדוש, פיתה הנחש את האשה לטעום **מהעץ עצמו** - אשר האכילה ממנו לא נאסרה עליה, ואו אז, כאשר חשה בטעמו הערב וכבר הגיעה ל'שעת נסיון' – עלה בידו אף לפתותה כי תאכל **מפרי העץ**, ואף תתן ממנו לאישה...

לגנוז תמונות וציורים שהילדים מביאים מהגן

שאלה: בננו מגיע כל שבוע הביתה ומביא תמונות וציורים שצייר עליהם להמחשת הפרשה, למשל, קריעת ים סוף, כלי המשכן, **וכן דברים מבריאת העולם כמו ירח וכוכבים, בהמות ועופות** וכדו'. יש לציין שאין על התמונות שום פסוק, כל הציור מסתכם בתמונה מצולמת. שאלתי היא, איך עלינו ההורים להתייחס לדפים אלו, האם אפשר לזורקם לאשפה, או שצריך לגנוז אותם?

תשובה: בכעין שאלה זו דן בשו"ת משנה הלכות (חלק יט סימן רכו) על מי שלומד הלכות טריפות, ויש לו ספר קטן שמכיל ציורים ותמונות מאברי הבהמה וכל חלקיה שנמצאים בהם מיני טרפות, אי יש בספר הזה קדושה שלא לנהוג בו מנהג בזיון, הגם שאין בו דברי תורה, מכל מקום אפשר דהוי ליה כמפרש על הש"ס. [כמובן באופן שאין כיתוב מתחת לכל אבר מדברי חז"ל].והשיב לכאורה אין בהם שום קדושה, והוי ליה כעין מי שרוצה מסכת גיטין דף ב ע"א, ופותח אטלס לדעת היכן היא עכו, או שלומד מסכת יומא דף לד ע"ב, דכהן גדול ביום הכיפורים לובש בגדים הנדויין, ורוצה לראות על המפה היכן היא אינדייא [הודו] וכיוצא בזה. ומשום כך המפה אינה מקבלת קדושה.

ומיהו נראה לפענ"ד, דהגם דאין זה נקרא בכלל מפרש, מכל מקום אין לנהוג בו מנהג בזיון, מידי דהוי אתשמישי מצווה או תשמישי קדושה, ועיין בספר חסידים (סימן תתצב), החכם נכנס לבית הסופר שכתב בו ספרי הקודש, ראה קולמוסיו מונחים על הקרקע, אמר לו בקולמוס שכתבת בו כתבי הקודש ושם הקודש אל תזלזל אותו, ע"ש. ולפי זה, אפילו אחד כותב חדושי תורה אין לו לזלזל בקולמוסו. על כל פנים הכל לפי העניין, וכל ערום יעשה בדעת.

וכעין זה שמעתי מגיסי מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל שהחזו"א כשלמד עירובין עשה לעצמו ציורים דרך לימודו, ולאחר מכן צוה לגנוז את כל הציורים, **כי אמנם אין בזה** קדושה, אבל כיון שהוא מסייע ללימוד, אין ראוי להשליכם לאשפה. (הגר"י זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

מרכז העיר: משפחת תלם להולדת הבן משפחת סיני להולדת הבת משפחות פקטר-זיק להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות
משפחת סמוכיאן לאירוסי הבת משפחת אלשיך להולדת הבת משפחות מדינה-מימון להולדת הבן הנכד משפחת כהן-גרוס להולדת הבת הנכדה
משפחות ויסנשטרן-בלומנפלד להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות **גני הדר:** משפחות הקלמן-אדלר להולדת הבן הנכד
משפחות ויזל-רייכנברג להולדת הבן הנכד

מתוקים מדבש

ונופת צופים

פרשת
בראשית
תשפ"ז
גליון 976

הדלקת נרות:
5:53
יציאת השבת:
7:27
זמני השבת
לפי אופק ב"ב

ישמור שבת זו כראוי

שבת בראשית: כתב הרה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א בעל התניא משמיה דמרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב זיע"א, כי שבת בראשית מאירה לכל שבתות השנה, ולכן צריך לשמור שבת זו כראוי וכיאות, שהשפעתה על השנה כולה. (ליקוטי תורה)

לאחר היריד מחשבים את ההכנסות

פעם אחת בשבת בראשית לפני קידוש היה רבינו הק' בעל דברי חיים מצאנז זי"ע אחוז שרעפים ופתח ואמר: הנה כשסוחר נוסע ליריד לקנות סחורה, הרי הוא חוטף מכל הבא לידו וממה שנראה בעיניו שירוויח מזה, אבל בוודאי שאין לו זמן ליישב עם היועצים שלו ולחשב כמה הרוויח וכמה הפסיד, שהרי הזמן גרמא להתעסק במסחר, ואח"כ כשבא לביתו, אז מתיישב הוא ומחשב מה שקנה ומה הרוויח ומה נשאר בידו. כמו"כ לגבי הימים הנוראים, ירח האיתנים דתקיף המצוות והזמן גרמא לקנות מצוות ולעסוק בהם ללא הרף, סליחות, תפילות, שופר, עשרת ימי תשובה, יום כיפור, סוכה וד' מינים, ערבה, שמחת תורה, מצוות דאורייתא ודרבן, ואין זמן לחשוב חשבונו של עולם, מה קנה ואיך קנה ומה נשאר ברשותו, אבל בשבת בראשית אז חוזרים הביתה והגיע הזמן לעשות החשבון.
(בספר החיים)

רק ע"י ארץ ושמים יחדיו יגאלו ישראל

בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ: ביאר הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זיע"א שהכתוב בא להשמיענו אשר 'בראשית', בראש כל דבר חייב כל אחד לידע 'שברא אלוקים את השמים ואת הארץ'. (אמרות טהורות)

לא בעבודה תלויה הפרנסה

בזעת אפיך תאכל לחם: הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע היה רגיל לומר ולהוכיח שכמה שהאדם מרוויח לפרנסתו, אינו תלוי בכמה כוחות וזמן שהוא משקיע לעבודתו, אלא הכל קצוב לו משמים, שהרי אנו רואים אנשים שמתאמצים ועמלים בכל כוחם לפרנסתם ובסופו של דבר אינו עולה בידם להרוויח כי אם דבר מועט, מאידך ישנם אנשים שבהיסח הדעת ובלי יגיעה יזכו לעושר מופלג, והיינו כי מזונותיו של אדם קצובים לו מר"ה ואת הסכום הקצוב לו ירוויח, אולם מכיוון וחטא האדם ונענש בקללה שיאכל לחמו ביזע ובעמל, לכן לפי חלקו באותו החטא כך נגזר עליו להתייגע, אבל שיעור פרנסתו ומזונותיו אינו משתנה ע"י גודל עמלו ויגיעתו.
(מפי ספרים וסופרים)

לא צריך לשקוע בבוץ

מי הגיד לך כי ערום אתה: הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע אמר, משל לקיסר שיצא לדרך ושלחו חיילים לנקות את הדרכים ולהכינם כדי שהמלך יוכל לעבור, והצריכו לסמן שהמלך כבר יכול לעבור, והיה שם חייל אחד שהוצרך לנקות הגשר מזכל המכשולות, וכאשר הגיע הזמן שהמלך הוצרך לעבור ויקדה החמה באותו היום, ירד החייל למים לרחוץ גופו, ובדיוק אז הגיעה מרכבת המלך, וחשב שהרי הוא צריך לסמן למלך אם יוכל לעבור, ומיד עלה ללא בגדיו ועשה למלך הסימן, כשראהו המלך שאלו מדוע הוא ערום ללא בגדים, והשיב, אמנם חטאתי בזה שעזבתי את תפקידי, אבל האם בגלל זה אגרום גם שהמלך ימתין בעבורי? הלא אין זה כבוד למלך. אמר הסבא קדישא שזה אמר הקב"ה לאדם הראשון, 'מי הגיד לך כי ערום אתה', אם נכשלת בעבירה, דארפסט נישט איינזינקען אין בלאטע וייטער. (עירין קדישין)

ויהי ערב ויהי בוקר

בעיר פרעשבורג: היה המנהג שהבעלי בתים היו נותנים לבחורים מהישיבה לאכול סעודות צהריים, אבל בבוקר ובערב לא נתנו, ונתנו תירוצים למנהגם, דהיינו שבבוקר אינו מוכן עדיין לאכול, ובערב אין להם מה ליתן. דרש פעם מרן הגה"ק בעל ה'כתב סופר' זי"ע בעניין זה, ואמר בדרך צחות, 'ויהיה ערב ויהי בוקר', כי נודע מאמר חז"ל כל מקום שנאמר ויהי אינו אלא לשון צער, וי ערב וי בוקר, כי בערב ובבוקר עת צרה היא לבחורים שאין להם מה לאכול. (חמדה גנוזה)

"הלכתא לשבתא"

אין לסמוך על הנכתב כאן להלכה למעשה ובכל מקרה יש לשאול שאלת רב, והדברים לא נכתבו אלא לעורר לב המעיין.

כתב בשולחן ערוך סי' רס"ב סעי' ג' הגה וילביש עצמו בבגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו וזה מכבוד השבת, ועל כן לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב שילביש עצמו מיד.

- ומובא במקור חיים לחו"י וכן מובא בספר מאיר עיני ישראל על מרן החפץ חיים לומר בפיו כשלובש מלבושי שבת לכבוד שבת קודש וכן ביו"ט לכבוד יו"ט אך יש להיזהר שלא לאמרו בבית המרחץ.
- וכתב בספר קצוה"ש (סי' ע"ג הערה כ"ד) שכל הקפידא ללבוש סמוך לערב הוא דווקא הבגדים העליונים, אבל הבגדים הסמוכים לגוף, והמכנסיים. רשאים ללבשם לאחר הרחיצה גם בעוד היום גדול. וכן מובא בספר נשמת השבת (ח"א סי' רע"ד) על המקדימים לנסוע שיכולים ללבוש כל בגדי השבת ולא נאמרו רק בדאפשר. ועיין עוד בזה בספר פסק"ת

העלון מוקדש לזכות
רבי **אריה חיים** בן **סלימה שולמית**
שיחי' ובני ביתו להצלחה וסייעתא דשמיא בכל העניינים
ולרפואת אורי בן אפרת בתושחו"י

קוראים נכבדים **נהנתם, החכמתם?**
להוי ידוע כי הוצאות ההדפסה עולים ממון רב, נא טלו חלק בהפצת העלון הנכבד הזה, קחו חלק בהפצת תורה ויראת שמים, ותתברכו בכל הברכות האמורות בתורה, **לתרומות וכל עניני הגליון ניתן לפנות בטל' 054-8559959**

לע"נ איש החסד
משמח אלוקים
ואנשים הר"ר מנחם
מענדל ז"ל בן
יבלחט"א הר"ר בן
ציון גבריאל הי"ו לוק
ת.נ.צ.ב.ה.

קו הגעשמאק
חיזוק, ואמונה
מתעדכן בתדירות
גבוהה עם דרשות,
סיפורים, וניגונים
077-3249316

סיפור לשבת

צדיקים אין הקב"ה מביא תקלה בממונם

באמצע המאה ה18, כתוצאה מהמפכה הצרפתית, פשט חזון האמנציפציה שכלל בתוכו חזון מדיני וחברתי, הרעיון המדיני חירות, שוויון זכויות ואחוה, לאמור שכל בני אדם נולדו שוים, ושצריכה לשרור אחוה בין העמים ובין כל אזרחי המדינה, והחזון הכלכלי הרס את כל הגדרים של מעמד גזע ודת והרשה לכל איש לבחור במקצוע ובמשלח יד לפי רצונו, רוח המהפכה חדרה מיד לגיטו היהודי והתפשטה שם במהירות, בצד הזדמנויותיה המורחבות ליהודים בתחומים שונים חוללה האמנציפציה הרס רב בכל מערכות החיים היהודים. עד עתה חיו היהודים סגורים בתוך עצמם מאונס וחייהם התנהלו ע"פ השו"ע, אך כשהורשו להשתתף בחיים החברתיים, דימו רבים בנפשם ששמירת תורה ומצוות מונעת בעדם מלהשתתף בחיי העולם הרחב. ביהדות גרמניה החלה תופעת ההשכלה להראות ברבע האחרון של המאה ה18, אף משה מנדלסון החל אז את פעילותו כאשר ניסה הוא לקדם את ההשכלה בין בני עמו. בביתו של רבי רפאל הירש בעיר המבורג התקיימו אסיפות והתייעצויות רבות לטכס עצה איך ללחום נגד מזימות אלו ולהרים את קרן התורה בנו שמשון שנולד בבית זה, יאמר לימים, שהתייעצויות אלו הם שנתנו לו את הדחף המוקדם לבחור בדרכו ובייעודו בחיים.

רבי שמשון רפאל הירש נולד בכ"ד סיון תקס"ח בעיר המבורג, שם הושפע רבות מרבי יצחק ברנייס שהיה אב"ד המבורג ממנו רכש ידיעות מקיפות בש"ס ופוסקים, בשנים מאוחרות יותר יאמר עליו רבי שמשון שהוא היה הוגה הדעות היהודי המזהיר ביותר בימיו.

לאחר מכן עבר למנהיים שם למד בישיבתו של רבי יעקב עטלינגער בעל "הערוך לנר". ובהיותו בן עשרים ושתים נתמנה הוא לרבה של אולדנבורג, היה זה בהמלצת רבי נתן אדלר בעל "נתינה לגר" שם החל בפעולת חייו שישים שנה של לחימה בדיבור בכתב ובמעש למען תורת ה' ונגד תנועת הרפורמים שם כתב הוא ספר קטן בכמותו ורב באיכותו "אגרות צפון" בו הוא דן בכל השאלות הבוערות שעמדו בפני הדור הצעיר של יהודי גרמניה בפרט, ויהודי מערב אירופה בכלל שם הוא מסביר מהו להיות יהודי, רבי זלמן שפיצר בספרו "תיקון שלמה" כותב על איגרות אלו: "מי שקרא באלו י"ט איגרות ימצא עצמו שקודם שקרא לא היה מכיר דת יהודית מהי ונעשה כבריה חדשה" הספר תורגם לשפות שונות ורבי ישראל סלנטר אמר לתרגמו לרוסית.

הספר הרשים לא רק את העולם החרדי, אלא הדהים גם את המנהיגות הרפורמית שראו בו התקפה אמיצה על שיטתם, ומאז החלו לכתוב מאמרים בעיתונות כנגדו. בשנת תקצ"ה כתב את ספר "חורב" בו נתן תיאור ממצה על מצוות עשה ול"ת בין חובת הלבבות ובין חובות הגוף עם טעמי המצוות ונמוקם. ספר זה היה לו תפקיד מפתח בקביעת העובדה שהיסוד העיקרי ובריח התיכון של היהדות הם חוקי התורה והחובה לקיים אותם במלואם. "הדחף לכתוב את הספר בא משום שנמסרות לי מאות נפשות צעירות שעלי לתת להם מורים והם עצמם אין מכירים את הדת, וגם ספר אין בידי שיראה להם", הרב הירש נתקשה למצוא מו"ל יהודי, עובדה זו היא עדות נאמנה למצב הדור דאז שלא האמינו מול"ים יהודים, שיש סיכוי למכור ספר שקורא לנאמנות לתורה. עקב כך נאלץ לפנות למו"ל לא יהודי באלטונא, והלה שלא הבין הרבה בשוק הספרים היהודי הוציאו לאור. בהיותו בן שלשים הוציא את ספרו "נפתולי נפתלי", בה הפריך מכל וכל את שיטתה וביסוסה של תנועת הרפורמה, הוא האשים אותם שסילפו במתכוון את המקורות בתנ"ך ובש"ס והוכיח לעין כל את בורותם.

באולדנבורג שהה אחד עשר שנים ובשנת תר"א נבחר להיות לרב הרב הראשי למחוז אוסטפריזלנד בממלכת הנובר. בשנת תר"ז מתקבל הוא כרבה של ניקלשבורג. בהכתרתו הוא פרץ בבכי "מי אני ומה אני במקום שגדולי עולם ישבו שם" והבטיח לרבנים הנאספים שיכוף ראשו כאגמון לפניהם והוא אשר יעמוד על ימינם בכל עת.

לאחר כארבע שנים נודע שבפרנקפורט העתיקה התארגנו מאה משפחות לייסד קהילה נפרדת על טהרת הקודש. רצה הרש"ר לבוא לעזרתם, והעדיף לוותר על כסא ממלכתו שמנה שישים אלף איש. ועבר לכהן כרב של פרנקפורט, קהילה זו מסרה נפשה ללא גבול עבור קיום תורה ומצוות. הרקע ליסוד הקהילה היתה היות ובפרנקפורט שלט ועד קהילה שהצהיר שמי שעדיין מניח תפילין מנוע להיות חבר בועד, כשנפטר דיין הקהילה רבי יעקב פוזן, הזמינה המשפחה את רבי צבי בנימין אויערבך להספידו, אך ועד הקהילה סירב לדבר, והרב נאלץ להספידו ברחוב מחוץ לבה"ק, עקב כך החליט בן הנפטר ר' שלמה פוזן לייסד ארגון עצמאי והרש"ר הסכים ללא כל תנאי לבוא ולחזק. והוא ייסד ובנה את כל המוסדות שקהילה יהודית מושתת עליה במשך השנים התפרסמה "קהילת ישורון" בפרנקפורט לקהילה החשובה ביותר בגרמניה. הרש"ר דגל בשיטת "תורה עם דרך ארץ" והעובדה ההיסטורית ששיטה זו היא שהצילה אלפי ישראל לתורה ולמצוות ומבלעדיה לא היתה ליהדות החרדית תקומת במדינה זו. כשהחל הרש"ר לכהן בפרנקפורט היו כמאה חברים בקהילה, ובפטירתו היו אלפים רבים בקהילה זו. בקהילה נהגו לשלם את משכורתו בתחילת כל רבע של השנה האזרחית, כשהרגיש שקיצו קרב, ציווה שבאם יסתלק לפני סוף התקופה, יחזירו את החלק העודף של משכורתו, הוא נפטר ביום האחרון של הרבע ז"ך טבת.

לע"נ איש החסד והחינוך הבלתי נשכח הרה"ח ר' **חיים שרגא** פאוויל ב"ר מיכאל שר זצ"ל נלב"ע ז' אייר תשע"ב ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לע"נ האישה החשובה בעלת החסד הדגולה מרת חיה קראוז בת אלקה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

העלון מוקדש לזכות **רפאל** בן **הדר** להצלחה בכל העניינים **ולע"נ אברהם דוד חי** ז"ל בן יבלחט"א **יקותיאל יהודה** נלב"ע י"ב תמוז תשפ"ד **ת.נ.צ.ב.ה.**

העלון מוקדש לזכות אורן בן **פרח** ודליה בת **פרח** להצלחה בכל העניינים ברוחניות וגשמיות

נא להתפלל לרפואת זקני הרה"ג **יצחק** בן **צילה** שליט"א לרפו"ש בתושחו"י

העלון נדבת הרב **שלמה זלמן פולק** שליט"א **לרגל הבר מצוה לבנו הבה"ח נפתלי צבי הי"ו** וברכת מזל טוב לאביו הרה"ג ישראל פולק שליט"א יו"ר מרוה לצמא

העלון נדבת הר"ר **אהרן דוד בלומנטל** הי"ו **לרגל שמחת הולדת הבת תחי' במזל טוב** יה"ר שיזכה לרוות רוב נחת ולגדלה לבעל תורה לחופה ולמעש"ט

העלון נדבת הרה"ג **אברהם לוי** שליט"א **לרגל שמחת אירוסי הבת הכלה תחי' במזל טוב** עב"ג החתן אברהם יוסף שמרלר הי"ו יה"ר שיעלה הזווג יפה

חידת השבוע **אחד ועוד עשר** תשובות ניתן להעביר לידי יו"ר המערכת הבה"ח **יקותיאל יהודה הלוי גרוס** הי"ו

בס"ד

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 659

הַמָּאוֹר שֶׁבַּתּוֹרָה
שַׁבָּת אוֹרָה

בראשית

אזהרה חמורה: העלון מיועד אך
ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, ובשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.
לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

בְּרֵאשִׁית בָּרָא ...זוהי ההקדמה והיסוד לכל ציווי התורה:הדרך שעל האדם לגשת למצוות התורה, היא: מתוך הבנה שהמושכלות הראשונות של האדם מחייבות שישנם חוקים ומשפטים על האדם היאך להתנהג.היודע שכל היקום נברא ע"י בורא, ואליו שייך הכל, הרי השכל הישר מחייב להבין שיש לו לבורא איזה דרישות מאותם המסתובבים בתוך העולם שלו, ובודאי לא יתכן שיתן רשות לכל אחד לעשות בזה כבתוך שלו, לנתץ ולהרוס את יופי הדר עולמו מבלי דין ומשפט. כל המצוות אשר ציוונו עליהם בתורתו הקדושה, הם הנם הדרישות אשר "בעל העולם" דורש ממי שמתהלך בעולמו, ומשתמש בו, ורק מי שמקיים דרישות הללו, לו ניתנה רשות השתמשות.וזהו מה שאמר הקב"ה לאדם הראשון "תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי".ואמנם רק מי שברא את העולם, הוא לבדו יודע מה הם הדברים אשר מקיימים את העולם בהדר תפארתו, ומה הם הדברים אשר הם מקלקלים ומשחיתים את העולם, ואת זאת זכינו שיגלה לנו על ידי תורתו הקדושה.זוהי "הקדמת התורה" לכל הבא בשעריה.
(מרן הרב שך זצ"ל-שלהי אורות)

וַיְצַו ה' אֱלוקים עַל הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל: וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ.סיפר רבי זלמן סורוצקין זצ"ל שפעם נקרא לעיר סמוכה לעירו, לדון דין תורה בין בני הקהילה לבין אחד משמשיה ששלח ידו במסחר מסוים שהיה שייך לקהילה, אלא שהקהילה הזניחה את העיסוק באותו מסחר, ובא השמש והחזיק בו לעצמו. מתוך הדברים התברר לו שהקהילה לא שילמה לאותו שמש את משכורתו ימים רבים, והוא מטופל במשפחה גדולה, ובחר במסחר ההוא למצוא ממנו לחם לפי הטף.היה זה בפרשת בראשית. והוא פנה לראשי הקהל ואמר להם: הנה בפסוק נאמר 'מכל עץ הגן אכל תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו'. ונשאלת השאלה, מפני מה היה צריך להקדים ולומר 'מכל עץ הגן אכל תאכל'? הלא עיקר הציווי לא בא אלא להזהיר שלא יאכל מעץ הדעת, ואם כן די היה במה שיאמר לו 'מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו'.אלא ללמדך דרך ארץ, שאין לבוא אל האדם ולאסור עליו אכילת איזה דבר, עד שיקדים ויראה לו מקודם מקור אחר כשר וישר לפרנסתו.(אזנים לתורה-ילקוט מאיש לרעהו)

וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ: הֲלוֹא אִם תֵּיטִיב שְׂאֵת וְאִם לֹא תֵיטִיב לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ וְאֵלֶיךָ תְּשׁוּקָתוֹ וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ:ביאר רבי ירוחם הלוי ליבוביץ' זצ"ל, משגיח ישיבת מיר, הקדוש ברוך הוא בא אל קין בשני תביעות, א. למה חרה לך, ב. למה נפלו פניך.וביאור הדברים, שהנה כאשר רואים שני אנשים מכים זה את זה והאחד מתגבר ומפיל את חבירו על הארץ, אם מניחו לנפשו רואים שזו בלבד היתה מטרתו, להפיל את השני, אך כאשר הוא נותר לרבוץ עליו ואינו מניחו לקום, סימן הוא שמלבד מה שרצה להפילו, רצה גם שהשני ישאר על הארץ.וכך היא דרכו של היצר הרע, ראשית כל הוא מפיל את החוטא, אך לא זו בלבד, אלא הוא גם דואג שהחוטא ישאר בנפילתו.וסוד התשובה הוא "אם תטיב שאת", תתנשא לעמוד על רגליך ולא לתת ליצר הרע להמשיך לרבוץ עליך.וזה מה שאמר הקדוש ברוך הוא לקין, "למה חרה לך", כלומר על עצם החטא, אך יותר מכך, "למה נפלו פניך", מדוע אתה מוטל נפול, כי הנפילה שבעקבות החטא שמשאירה את האדם בתוך הבוץ ולא נותנת לו להתרומם גרועה היא מן החטא עצמו.והמשיך הקדוש ברוך הוא, "הלא אם תטיב שאת ואם לא תטיב לפתח חטאת רובץ", כלומר, אם תטיב את דרכך תתנשא ותקום מן הנפילה, ואם לא תטיב, היצר ימשיך לרבוץ עליך.(אוהבי תורתך)

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בשיחה מוסרית שמסר רבי חיים יצחק חייקין , ראש ישיבת אקסלבן, זצ"ל, לפני בחורי ישיבת "כתר שלמה" בבני ברק, אמר בין היתר:צריך לדבר תמיד על אמונה. החפץ חיים אומר לחזור על ה"אני מאמין וכו' שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים וכו'. כמו כן היה החפץ חיים אומר לנו שצריך להתחזק באמונה, לבדוק את עצמנו אם אכן יש בנו אמונה. אנו מחוייבים להחזיק את האמונה בתוכנו. היצר הרע רוצה להחליש את האמונה, אולם חובתנו תמיד להבין את הקב"ה, להודות לו ית' ולאהוב אותו.
(מאיר עיני ישראל)

דברי נחמה ועידוד שכתב הסטייפלר זצ"ל לרב ששיכל את בנו: "אנחנו משתתפים בצערו הגדול וכואבים בכאבו, המקום ברוך הוא ינחם אותם....ואין לחשוב כלל למה עשה השם יתברך ככה. כי דרכי ההשגחה נסתרים מבני אדם, ואמרו חז"ל "יודע בעל התאנה אימתי ללקט תאנתו" (ירושלמי ברכות). ומי יודע, אולי אילו היה חי היה מלא תלאות וצרות נוראות, אשר טוב מות מחיים כאלו ... ואולי כבר נגמר תיקונו, ומה לו בעולם הזה, המלא צרות ותלאות וכו'. גם אצל ה'חתם סופר' זצ"ל נפטר בן אחד חביב מאוד, וכן אצל ה'חפץ חיים' זצ"ל נפטר בן, כמו בן עשרים שנה מופלג מאוד בתורה ויר"ש. ואמר ה"חפץ חיים" זצ"ל, שאותה אהבה שהיתה לו לבנו, מעכשיו הוא מוסר אהבה זו להשי"ת, היינו לאהבת השי"ת. ולא יחתור כלל להרהר למה זה בא. גם אין לדאוג ולהתאבל יותר ממה שצריך על פי הדין, כי הקב"ה הוא רחמן יותר ויותר, וכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, אף שאין אנו מבינים כיצד הוא טוב.והנני דו"ש באמת ובתמים כל הימים. ובכל לבי אברך את כבוד תורתו, שיח" לאורך ימים טובים ונעימים, ...בהצלחה גדולה ברוחניות וגשמיות, וכל טוב סלה".(הסטייפלר)

בכל שנה ושנה, כאשר שבו לקרות בתורה בחומש בראשית, שמח מרן הרב שך זצ"ל לקראתן כאל מתנה חביבה ויקרה, כאשר בפרשיות אלו, להעמיק בהם חקר עד אין קץ ולהתפעל מהם כל פעם, כאילו זה עתה הוא לומד אותם לראשונה.וכה העיד בגילוי לב באחת משיחותיו: "בכל פעם שהגעתי לפרשיות של סדר בראשית, היתה לי משיכה ונטייה מיוחדת אליהם, אינני יודע מהי הסיבה, זה תלוי אולי בהרגשות, ברכות הלב. לאחד יש לב רך יותר, לשני לב קשה יותר, אבל על כל פנים תמיד השגתי לעצמי שהייתי רוצה ללמוד את ספר בראשית במשך כל השנה. אני שואב את הכל תמיד מספר בראשית, למרות שאין לי בזה מחשבות גבוהות ופילוסופיות, אך הפסוקים משכו אותי תמיד, ובכל פעם מתעוררת נקודה חדשה שלא השגתי אותה לפני כן באותו אופן". כך גם במכתב האמור בו כתב כי "חי נפשי, אולי היה זה מצעירותי... תמיד היה אצלי למשיב נפש את ספר בראשית, שהאמונה נעשית אצלי יותר חושית, וראיתי את הבהירות והאמיתיות".(לקראת שבת)

היה זה באחד הימים, כאשר נכנס בחור אל חדרו של מרן הרב שך זצ"ל והעלה בפניו שאלות שונות, כאשר בתוך דבריו הוא שואל הכיצד ניתן להגיע לאמונה שלמה בלא כל ספקות. כאשר שמע הרב שך זצ"ל את הדברים - הזדעק מיד ואמר: "אינני מבין... האם רואה אתה את התפוח המונח כאן על השולחן? הרי בתפוח הזה ניתן לראות את הבורא! וכי מהיכן נוצר התפוח הזה, כה נהדר למראה וטעים למאכל ומתוק לחיך? וכי יש באדמה חומר המגדל תפוחי עץ מתוקים? הרי רואים כאן בורא עולם! בכל צעד ושעל, הכל בכל מכל כל זועק מאליו על קיומו והווייתו הנצחית של בורא כל העולמות!" - סיים הרב שך זצ"ל אלא מאי? מדוע בכל זאת, אין אנו מתעוררים לחוש בעומק האמונה מתוך התבוננות בתפוח-עץ, בעוד שחזיון מפעים ומרגש עלול להפיק מקרבנו את הקריאה: 'מי ברא אלה'? הוי אומר: כי ההרגל - הוא אשר מעוור את עיני שכלנו, ומעלים מאתנו את האמיתות הפשוטות ביותר! (אורחות חיים)

סיפור מההפטרה

וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּן נַעֲוַת הַמְּרֻדוֹת עד היכן תוכחה רב אמר עד הכאה ושמואל אמר עד קללה ורבי יוחנן אמר עד נזיפה ... ושלשתן מקרא אחד דרשו (שמואל א כ׳ל) ויחר אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות(ערכין דף טז - ב) שח רבי ראובן קרלינשטיין מה שסיפר רבי אליהו לופיאן זצ״ל בשיחה שמסר בישיבת פונביז׳ סיפור עם מוסר השכל,, בעיר ובמקום פלוני, מצאו בערב פסח גוי מת בחצר של יהודי.., ותהום כל העיר. הגויים צעקו - ״אטבח אל יהוד״, יש להרוג את כל היהודים! כתוב - ״לב מלכים ושרים ביד ה״ - הקב״ה הכניס למושל העיר בראש, ואמר להמון העם: ״מה פתאום? למה אתם אומרים שאם מצאו, היהודים הרגוהו? מי אומר, אולי הגויים הרגו אותו כדי שיגידו שהיהודים צריכים דם? - אמרו למלך: ״מה פירוש, אולי? הרי כאן הוא נמצא - בחצר של היהודי״.אמר המלך: ״אולי גוי עשה את זה?״״אז כיצד נדע?״ תמהו המון העם, ״הרי אין לנו אפשרות לעבור על מקרה כזה לסדר היום, העולם אינו הפקר!״ צעק ההמון המוסת.אמר המושל: יש לי דרך לברר האם הרוצח הוא מתוך הבית או מחוץ לבית והיה, אם נגלה כי הרוצח מתוך הבית - יהודי הרג אותו. נגרש את כל היהודים שנמצאים בעיר [כשלושים אלף יהודים] ואת המשפחה נהרוג מיד, אבל אם הרוצח מבחוץ - הרי שלא היהודים עשו את הדבר הרע הזה.גו נו, ואיך אפשר לברר את הדבר? אמר המושל: ״ נביא כלב גישוש, שיריח את הפגר. ואחרי שהוא מריח את הפגר, הוא הולך לפי הפסיעות. אם הפסיעות מבפנים - הוא ילך פנימה. אם הפסיעות מבחוץ - ילך החוצה.אה, היהודים שמעו שהכלב, הוא העתיד להיות השופט שלהם, הוא יהיה הפוסק. אוי, מה שיהיה... התחילו תעניות, וצעקות, תפילות, עד השמים. התחננו שהקב״ה יתן שכל לכלב שיצא החוצה. הרי אם יטעה ויכנס בפנים, שומו שמים.הביאו את הכלב לעיר. לקח שעות רבות עד שהביאו אותו למקום, המושל עמד שם בשעת מעשה, אתו עמדו גויים וכמרים, וגם הרבנים היהודים עמדו שם, לראות בדיוק כיצד מתנהל הדבר.תושבי העיר היהודים התכנסו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, וצעקו ובכו והתפללו. כאמור, הכלב התחיל להריח את הפגר, עוד, ועוד ועוד, והוא היה עצבני. הריח את הפגר של הגוי. מריח, מריח.הכלב, התחיל לעשות הקפות. מקיף את הפגר פעם, עוד פעם, מריח, שוב פעם עושה הקפות, הנשמה פרחה.גו כבר, - יכנס בפנים או יצא החוצה? מריח עוד פעם, ולא מסתפק, מריח, מסתובב, עושה סיבובים.עד שבסוף, אחרי שסיים להריח, ואת הסיבובים - - - הלך החוצה!! וליהודים היתה אורה ושמחה.זה מעשה שהיה. כך אמר רבי אליהו וצ״ל בשיחה בישיבת פוניבז׳.עד כאן הכל טוב ויפה. אבל - המשיך רבי אליהו לופיאן - אשאל אתכם שאלה: איזה שכר מגיע לכלב? כזו זכות יש לו, הציל שלושים אלף יהודים מגזרת גירוש, והציל משפחה שלמה שלא ירצחו אותם. כאלה זכויות. כמה ומה השכר המגיע לכלב?מה תגידו לי? עולם הבא ודאי שלא מגיע לו. - לכלב אין עולם הבא. אולי עולם הזה? [־גם לא]. מדוע? והרי עשה כזה מעשה עילאי! אה, כי הוא כלום. הוא עשה מעשה טבעי בלבד! ככה לימדו אותו! הוא מאולף ללכת אחרי הפסיעות. אינו יכול אחרת.על מעשה טבעי, לא מגיע שום שכר.. אם ככה, יהודי קם בבוקר, נוטל ידים מתלבש ...., הולך לבית הכנסת, מניח של יד, מניח של ראש ומתחיל להתפלל. מסיים להתפלל, מניח את התפילין בנרתיק, חוזר בחזרה הביתה. מה זה?טבעי. הוא רגיל. אם מניח תפילין ללא מחשבה, אם עושה את כל הנ״ל ללא שמחה, אם זה טבעי בלבד כי לכך הוא רגיל, ״מצות אנשים מלומדה״ שמקיימים מצוות - האם מגיע לו שכר עבור מעשים אלו?.״אלו הם דברי קדשו של רבי אליהו לופיאן.ודאי שאין הקב״ה מקפח שכר כל בריה, ויהיה שכר גם על כאלו מצוות, אך כפי שאומר רבינו בחיי: אין דמיון כלל בין העושה מצוה עם כוונה לעושה ללא כוונה. ההבדל הוא כהבדל שמים וארץ!א.כמה עלינו להתחזק ולהוסיף באמונה ובעבודת הלב..(יחי ראובן־רבי ראובן קרלינשטיין זצ״ל)

ועל הכל...

״ פרפראות״

סיפר הרב אשר אנשיל מילר זצ״ל אב״ד פטרושן (טרנסילבניה):סיפר לי שמש של בית כנסת אחד, שהכיר יהודי שאמר ״קדיש״ ערב ובוקר, לאחר פטירת אביו, במשך אחד עשר חודש. כשנפטרה אמו, סרב להגיד קדיש. שאלוהו ידידים: היתכן? השיב האיש בתמימותו: ״אף פעם לא היה שלום בין אבי ואמי, ובמשך כל חייהם היו ביניהם חילוקי דעות. אינני רוצה בשום אופן שיהיו שניהם בגן עדן, אלא אבא בגן עדן ואמא מחוץ לגן עדן, ואז ישרור שלום ביניהם... (עולמו של אבא)

״ ענין של טעם״

למה נקראת פרשת בראשית ,״שבת בראשית״ ולמה לא נקראת כן פרשת נח, ״שבת נח״? ,הטעם הוא, שב״ימים הנוראים״ כל אחד הרהר בתשובה, לכן נקראת שבת בראשית, כי מזכירים לכל אחד, שמה שעבר עבר, ומעתה מתחיל סדי חדש, שישתדל להיות טוב מעכשיו,־כבראשית״ . (דברי יחזקאל)

״ מפי כתבם״

השי״ת נקרא ״אלקים חיים״. ההגדרה של אדם חי הוא היותו מחובר למקור החיים - להשי״ת. כשם שאדם הנכנס לחנות של בשמים נדבק בו ריח הבשמים, כך בכל רגע שחיים בעולמו של ה׳, זהו קשר להשי״ת! ״אני ה׳ רופאך״ - זהו ענין הרפואה. לא אנחנו מרכז התמונה אלא הקב״ה, ועלינו להתאים את עצמנו לכללים שלו ית׳.אחד מגדולי מחזירי התשובה שבדורנו נשאל פעם ע״י יהודי שאלה מעניינת: ״בדורות קודמים מספרים שהחזרת יהודי אחד בתשובה היתה משימה של חיים. אפילו גדולי הצדיקים זכו להחזיר בתשובה לא יותר משנים או שלושה יהודים. כיצד יתכן, אפוא, שאתה הצלחת להחזיר מאות אנשים בתשובה״? ענה לו על כך אותו רב במשל נפלא: פעמים רואים אנו באתר בניה קורות של בטון עם ברזלים שכל אחת מהן שוקלת כעשרה טון. כדי להרימן ולהניחן על הקירות שכבר עומדים מסביב, מביאים מנוף ענק ועל ידו מורמות הקורות ונישאות אל מקומן המתאים.והנה אחר שכבר הורמה הקורה ע״י המנוף, בהיותה באוויר יכול פועל העומד למעלה על הקירות לתופסה בידיו ולכוונה למקומה המדוייק: כיצד יתכן הדבר, הן משקלה רב ביותר?! אלא שכאשר המנוף כבר הרים את הקורה הכבדה, ניתן אפילו בידיים לפעול בה ולהזיזה ממקומה! וכך - אמר אותו רב - עניינה של התשובה בדורנו. הרמב״ם (הל׳ תשובה פ״ו ה״ה) כתב: ״וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין״ - ישנה הבטחה מיוחדת מהקב״ה שלפני ביאת המשיח כלל ישראל כולו יחזור בתשובה. קיים, אפוא, הבדל עצום בין דורנו , דור אחרון - לבין דורות קודמים; כאשר צדיק מדור קודם ביקש להחזיר יהודי בתשובה, היה עליו, כביכול להרימו מהרצפה, ומאחר שמשקל עבירותיו היה גדול - היתה זו משימה קשה ביותר. אך בדורנו כביכול הקב״ה נותל כל יהודי שצריך לעשות תשובה ומרימו עם ׳מנוף׳, ובמצב כזה כל אחד שקצת מתעסק בעניינים אלו יכול לתופסו ולהחזירו למוטב! משל זה נוגע גם לרופא. עליו לדעת כי השי״ת הוא הפועל את הכל, וממילא רפואת כל אחד, ואפילו זה הנתון במצב שלאחר יאוש, אינה מוגבלת ליכולתו של הרופא, אלא השי״ת הוא ה״רופא כל בשר ומפליא לעשות״. (רבי שמשון פינקוס זצ״ל)

״ מקום לשאלה״ ,

שאלה: הדין הוא אם נמצא פסול בספר תורה בשעת קריאת התורה, שצריך להוציא ספר תורה אחר, איך יתכן שאפילו שמצאו פסול בספר תורה, ימשיכו לקרוא מאותו ספר תורה,?

תשובה: אם נמצא הפסול באמצע קריאת המפטיר, שהמפטיר חוזר וקורא שקרא האחרון, שאין זאת שלא מפני כבוד התורה ,גומרים לקרוא באותו ספר תורה.(ספר החידות)

מִפְתְּגָמֵי אוֹרַיְתָא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

העיקר להתרגל בזכירת האמונה שהכל בידי שמים.(חזון איש)

יש לשנוא את החטא של אדם החוטא, ולא את החוטא.. (חזון נחום)

בכל פגע הריני מורגל להחזיק את האמונה, כי לא נעשה דבר בעולם במקרה, רק על פי השגחתו יתברך (חזון איש)

כשהאווירה נגמרת

הרהורים על המעבר מן החגים אל השגרה

ראיתי פעם בחור צעיר יוצא מפגישה. הוא היה לבוש בקפידה. חולצה לבנה ומגוהצת, חליפה מהודרת, נעליים מצוחצחות.

מישהו חייך אליו ושאל: "תגיד, אתה באמת מתלבש כך כל יום?"

הבחור חייך בחזרה. "שנינו יודעים שלא...".

לרגע חשבתי לעצמי: האם אין כאן מידה מסוימת של העמדת פנים? הרי גם הוא יודע, וגם אבי הנערה יודע, שמחר בבוקר הוא כבר לא יתלבש כך. אז בשביל מה כל המאמץ?

אבל ככל שחשבתי על כך יותר, הבנתי שההפך הוא הנכון.

דווקא מפני שהיום הוא מתאמץ להיראות במיטבו, הוא מגלה כיצד הוא עצמו מאמין שראוי להופיע במעמד כזה. הוא אינו מנסה להעמיד פנים שהוא אדם אחר. הוא פשוט משתדל, לפחות ברגע הזה, להיות האדם שהוא יודע שהוא מסוגל להיות.

אין כאן זיוף. יש כאן שאיפה.

והעובדה שמחר הוא יחזור לבגדי היום יום אינה הופכת את מה שהיה היום לפחות אמיתי.

גם הימים הנוראים והחגים דומים קצת לזה.

יש ששואלים בכל שנה מחדש: אם בעוד שבועיים אחזור לשגרה, לשם מה כל ההתעוררות? לשם מה כל הסליחות, התפילות, ההתרגשות והקבלות? אם ממילא אחרי החגים נחזור פחות או יותר לחיים שהיו לנו קודם, האם אין בכל זה משהו זמני מדי?

נדמה לי שמאחורי השאלה הזאת מסתתרת הנחה סמויה, ומוטעית מיסודה.

אנחנו מניחים שאם ההתעוררות חלפה, כנראה היא לא הייתה אמיתית מספיק. אם ביום הכיפורים רציתי בכל לבי להשתנות, וכעבור כמה שבועות שוב מצאתי את עצמי מתמודד עם אותם הרגלים ועם אותן חולשות, קל לחשוב שהרצון ההוא היה רגע של התלהבות ותו לא.

אבל זו המצאה של יצר הרע וזה לא נכון. מי קבע כך? מדוע אנחנו מעניקים דווקא לאדם של יום שלישי רגיל את התואר **"אני האמיתי"**, ואילו את האדם של יום הכיפורים אנחנו רואים כאורח שביקר אצלנו לכמה שעות?

גם האדם של יום הכיפורים – זה אני.

גם הרצונות ההם - היו שלי.

גם התפילה ההיא - הייתה שלי.

גם ברגע שבו רציתי באמת להיות טוב יותר, לא התחפשתי למישהו אחר. פשוט גיליתי צד נוסף שקיים בתוכי. העובדה שאיננו מצליחים לחיות כל השנה באותה מדרגה אינה הופכת את רגעי ההתעלות לזיוף. היא רק מלמדת שעדיין לא הצלחנו להפוך את מה שגילינו לרכוש קבוע.

וזה הבדל גדול. כי אם כל מה שהיה בחגים היה רק "אווירה", ברגע שהאווירה הסתלקה לא נשאר לנו דבר. אבל אם החגים אפשרו לנו לפגוש משהו **אמיתי** שקיים בתוכנו, גם אם עדיין איננו מצליחים לחיות כך בכל יום, הרי נשאר לנו דבר יקר מאוד: **גילינו לאן אנחנו מסוגלים להגיע.**

יש מושג של "אתערותא דלעילא". כלומר, יש זמנים שבהם האדם זוכה להתעוררות ולסיוע מן השמים, ואחר כך מוטלת עליו העבודה לקנות בכוחות עצמו משהו מן המדרגה הזאת שאליה זכה להתעלות.

שמעתי פעם משל יפה על אדם שמעולם לא טעם מאכל מסוים. אפשר לספר לו שעות עד כמה הוא ערב לחיך, אבל הוא לא יתגעגע אליו. רק לאחר שטעם ממנו פעם אחת, הוא כבר יודע למה להתגעגע.

מעתה, גם כשהמאכל אינו לפניו, הטעם נשאר בזיכרונו.

במובן מסוים, כך אפשר להסתכל גם על רגעי ההתעלות של החגים.

אדם טועם תפילה איכותית. הוא טועם טעמו הנפלא של 'וגילו ברעדה'. הוא מגלה שאפשר לעבור יום שלם כשדברים שבמשך השנה תופסים את כל תשומת לבו נעשים פתאום שוליים. הוא מגלה שאפשר לרצות באמת להתקרב יותר, להשתנות, להיות טוב יותר.

ואז החגים מסתיימים. השופר נדם. הסוכה מפורקת. ספרי התורה חוזרים לארון הקודש. והוא חוזר ליום שלישי רגיל.

לכאורה, הטעם נעלם.

אבל מי שטעם כבר יודע שיש טעם כזה.

וזו בדיוק הטעות שלנו במבט על התקופה שאחרי החגים.

אנחנו רגילים לראות בחגים את העלייה, ובשגרה שאחריהם את הירידה. כל עוד בתי הכנסת מלאים, קול השופר נשמע, הסליחות מעוררות והסוכה ושמחת התורה סוחפות את הלב, אנחנו מרגישים גבוה.

ואז מגיע החורף. השעון מצלצל בבוקר. צריך לקום לתפילה ביום חול רגיל. אין תקיעות, אין סליחות ואין מעטפת מיוחדת שמזכירה לנו בכל רגע היכן אנחנו נמצאים.

ונדמה לנו שנפלנו.

אבל מה שנראה לנו כירידה אינו בהכרח ירידה. פשוט עברנו משלב אחד לשלב אחר.

בחגים יכולנו לראות לרגע לאן אנחנו מסוגלים להגיע. עכשיו מתחילה עבודה אחרת לגמרי.

האווירה כבר אינה נושאת אותנו. עכשיו אנחנו צריכים לשאת משהו ממנה בתוכנו.

✦ ✦ ✦

וכאן השאלה כבר אינה רק כמה התרגשנו בחגים, אלא מה גילינו בהם על עצמנו.

האם גיליתי שאני מסוגל להתפלל אחרת? שיש דברים שבאמת חשובים לי, גם אם במשך השנה אני שוכח אותם לפעמים? האם פגשתי בתוכי רצונות ושאיפות שאינני פוגש בכל יום?

ומתוך השאלה הזאת נולדת שאלה מעשית:

מה מכל זה אני יכול לקחת אתי?

גם אם לא את **כל** יום הכיפורים. גם אם לא את **כל** ההתעוררות של אלול. ואפילו אם לא את **כל** ההחלטות הטובות שקיבלתי ברגעים המרוממים ביותר.

די להתחיל בדבר אחד קטן. תפילה אחת שתיראה מעט אחרת. ברכה אחת שאשים אליה יותר לב. קביעות אחת שאשתדל לשמור עליה. מידה אחת שבה אנסה להגיב אחרת.

לא כדי להוכיח שהחגים "הצליחו", אלא מפני שמי שפגש בעצמו, אפילו לכמה ימים, אדם רציני יותר, מתפלל יותר, שואף יותר ורוצה יותר, כבר יודע שהאדם הזה אינו דמות דמיונית. הוא קיים. הוא עדיין זקוק לעבודה, והוא מופיע לעיתים רחוקות מדי, אבל הוא שלנו.

וזה הדבר שכדאי לקחת איתנו מן החגים:

האווירה יכולה לחלוף, אבל האדם שפגשנו בתוכנו בחגים אינו נעלם איתה.
הוא עדיין כאן. עכשיו נשאר לנו לעזור לו להופיע קצת יותר גם בימות החול.

—— ✦ ——

פניני בית לוי

שע"י ביה"כ "בית לוי", רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מאמר הרב

ערך מספרו החדש של הרב שליט"א פניני בית לוי - חלק ג' > לרכישת הספר חייגו 0586666447 | 0585664447

אמת קנה ואל תמכור

חָמַשׁ בְּרֵאשִׁית מַתְחִיל בַּמִּלִּים: "בְּרֵאשִׁי"ת בָּרָ"א אֱ-לֹקִי"ם". סוֹפֵי תֵּבוֹת אֱמֶת, לֹא לְפִי הַסֵּדֶר. לְאַחַר מִכֵּן, בְּסִיּוּם הַקְּרִיאָה, נֶאֱמַר: "בָּרָ"א אֱ-לֹקִי"ם לַעֲשׂוֹ"ת". גַּם כֵּן סוֹפֵי תֵּבוֹת "אֱמֶת", אֲבָל כָּאן זֶה לְפִי הַסֵּדֶר. לוֹמַר לָנוּ שֶׁזֹּאת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה, אֱמֶת! בַּתּוֹרָה אֵין כָּל מִינֵי דְּרָכִים, אֵין כַּמָּה תּוֹרוֹת. יֵשׁ פֵּרוּשִׁים, זֶה וַדַּאי, שִׁבְעִים פָּנִים לַתּוֹרָה, אֲבָל הָאֱמֶת אַחַת! מִי שֶׁיַּגִּיד שֶׁיֵּשׁ עוֹד מַשֶּׁהוּ דּוֹמֶה קְצָת לַתּוֹרָה וְאִפְשָׁר לְשַׁנּוֹת, יְדַבֵּר שֶׁקֶר, כִּי הַתּוֹרָה הִיא אַחַת, הַתּוֹרָה הִיא אֱמֶת!

כְּפִי שֶׁאוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת (ה:): "אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר". זֶהוּ פָּסוּק בְּמִשְׁלֵי (כג, כג), תְּקְנֵה אֶת הָאֱמֶת וְאַל תִּמְכֹּר אוֹתָהּ. לָמָּה צָרִיךְ לִקְנוֹת אֶת הָאֱמֶת? כִּי קָשֶׁה לְהַשִּׂיג אוֹתָהּ. דָּבָר שֶׁקָּשֶׁה לְהַשָּׂגָה הוּא יָקָר. דָּבָר זוֹל נִתָּן לִמְצֹא בְּכָל מָקוֹם. שֶׁקֶר אֶפְשָׁר לִמְצֹא בְּכָל פִּנָּה, אַךְ אֱמֶת קָשֶׁה לִמְצֹא. לָכֵן צָרִיךְ לִקְנוֹת אֶת הָאֱמֶת בְּכֶסֶף. זֶהוּ הַפְּשָׁט שֶׁל הַמִּלִּים "אֱמֶת מֵאַרְצְךָ תִּצְמָח". מַה שַּׁיָּךְ מָשָׁל הַצְמִיחָה לָאֱמֶת, הַאִם הִיא צוֹמַחַת מֵהָאֲדָמָה? אוֹמֵר עַל כָּךְ אֶחָד מִבַּעֲלֵי הַמּוּסָר: הַבְּעָיָה הִיא שֶׁאֲנָשִׁים קוֹבְרִים אֶת הָאֱמֶת, לֹא מִשְׁתַּמְּשִׁים בְּמִלָּה שֶׁל אֱמֶת, וְהִיא נִמְצֵאת עָמֹק בְּאֲדָמָה. קָבְרוּ אוֹתָהּ וְאָנוּ רוֹצִים שֶׁהִיא תֵּצֵא, לְהַצְמִיחַ אוֹתָהּ לְמַעְלָה, הָאֱמֶת הִיא אֶחָד מִיסוֹדוֹת הָעוֹלָם. בְּלִי אֱמֶת אִי אֶפְשָׁר לָזוּז לְשׁוּם מָקוֹם, לֹא לְיָמִין וְלֹא לִשְׂמֹאל, אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ עִם הָאֱמֶת מַרְוִיחַ וּמִי שֶׁלֹּא, מַפְסִיד.

מִסְפָּר עַל מַנְכ"ל שֶׁל חֶבְרַת נֵפְט גְּדוֹלָה בְּאַרְצוֹת הַבְּרִית, עָשִׂיר גָּדוֹל שֶׁמַּעֲסִיק 60,000 עוֹבְדִים. אוֹתוֹ אָדָם חִבֵּר סֵפֶר שֶׁנִּקְרָא "כֵּיצַד מִתְקַבְּלִים לַעֲבוֹדָה". בַּסֵּפֶר הוּא מְתָאֵר כַּמָּה סוּגֵי בְּנֵי אָדָם. יֵשׁ אָדָם שֶׁרוֹצֶה לְהִתְקַבֵּל לַעֲבוֹדָה וּבְאֶמְצַע הָרֵאָיוֹן מְנַסֶּה לְשַׁדֵּר דְּבָרִים שֶׁלֹּא תּוֹאֲמִים לו, מְנַסֶּה לִהְיוֹת אָדָם אַחֵר. שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: "יֵשׁ לְךָ נְסָיוֹן?", וְהוּא עוֹנֶה: "כֵּן! בֶּטַח!" לְמִרּוֹת שֶׁזֶּה לֹא נָכוֹן. בִּדְרָכְךָ כְּלָל אֶת רֻבָּם לֹא מְקַבְּלִים, לָמָּה? כִּי זֶה שֶׁמְּרַאֶיהָ וְחָפֵץ בְּעוֹבֵד, רוֹצֶה אֶת זֶה שֶׁיֵּשׁ לוֹ אֶת הַנְּתוּנִים וְהַיְכוֹלוֹת לָעֲבוֹדָה. כַּאֲשֶׁר מְדֻבָּר בְּאָדָם יָשָׁר וַאֲמִתִּי שֶׁמַּגִּיעַ בְּתְמִימוּת, כְּשֶׁשּׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ אִם יֵשׁ לוֹ יְדָע, אִם הוּא יוֹדֵעַ שָׂפָה זוֹ אוֹ אַחֶרֶת, הוּא עוֹנֶה: "לֹא, אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ, אוּלַי מִלָּה פֹּה אוֹ שָׁם, אֲבָל אֲנִי יוֹדֵעַ לְהִסְתַּדֵּר". "יֵשׁ לְךָ תְּעוּדוֹת?" "לֹא, אֵין לִי תְּעוּדוֹת". לְפְעָמִים אַדְרַבָּא, הַמַּנְכ"ל רוֹצֶה דַּוְקָא אֶחָד כָּזֶה שֶׁהוֹלֵךְ עִם הָאֱמֶת, וְהוּא לְעוֹלָם לֹא יַפְסִיד! בִּזְמַנּוֹ שֶׁל הָרַב שְׁטֵיינְמָן הָיָה בָּחוּר שֶׁעָבַר אֶת גִּיל 36 וּבִשְׁדּוּכִים לֹא הָלַךְ לוֹ, לָמָּה? כָּל פַּעַם אַחֲרֵי הַפְּגִישָׁה הָיְתָה הַבַּחוּרָה מְבֻרֶרֶת אֶת הַגִּיל הָאֱמִתִּי שֶׁלּוֹ, כִּי בְּפְגִישָׁה הָרִאשׁוֹנָה הוּא לֹא הָיָה מְסַפֵּר אֶת גִּילוֹ. לְאַחַר שֶׁגִּלּוּ שֶׁהוּא מְבֻגָּר, לֹא רָצוּ לְהַמְשִׁיךְ. הוּא בְּבָעָיָה, עַד שֶׁהוּא מְקַבֵּל הַצָּעוֹת, שׁוֹמְעִים אֶת הַגִּיל וּמַיָּד מוֹרִידִים. פַּעַם אַחַת קִבֵּל הַבָּחוּר הַצָּעָה טוֹבָה מְאֹד שֶׁל בַּחוּרָה, צְעִירָה יַחֲסִית, בַּת 26, צְעִירָה מִמֶּנּוּ בְּעֶשֶׂר שָׁנִים שֶׁמּוּכָנָה לְהִפָּגֵשׁ אִתּוֹ. הֵם עֲדַיִן לֹא דִּבְּרוּ עַל הַגִּיל. לִפְנֵי הַפְּגִישָׁה הִתְלַבֵּט הַבָּחוּר אִם לְיַדֵּעַ אוֹתָהּ בַּגִּיל שֶׁלּוֹ, כִּי מִצַּד אֶחָד אִם יַגִּיד, רֹב הַסִּכּוּיִים שֶׁהִיא תִּדָּחֶה אוֹתוֹ. מִצַּד שֵׁנִי, אֵין לוֹ בְּרֵרָה. הַאִם יִשָּׁקֵר אוֹ יַגִּיד אֶת הָאֱמֶת?!

הוּא הָלַךְ לְהִתְיַעֵץ עִם הָרַב שְׁטֵיינְמָן, וְהָרַב אָמַר לוֹ חַד מַשְׁמָעִית: "תַּגִּיד אֶת הָאֱמֶת! מֵהָאֱמֶת לֹא מַפְסִידִים". הָלַךְ הַבָּחוּר לַפְּגִישָׁה וְהַכֹּל הָיָה בְּסֵדֶר. תּוֹךְ כְּדֵי הַפְּגִישָׁה שָׁאֲלָה אוֹתוֹ הַבַּחוּרָה: "כַּמָּה שָׁנִים אַתָּה יוֹצֵא? בֶּן כַּמָּה אַתָּה?" וְהוּא הֶחְלִיט שֶׁהוּא מְיַשֵּׁם אֶת דִּבְרֵי הָרַב וְאָמַר: "36". סִימְנוּ אֶת הַפְּגִישָׁה וְהוּא הָיָה בָּטוּחַ שֶׁהַהַצָּעָה תֵּרֵד בְּעִקְבוֹת הַגִּיל, אֶלָּא שֶׁלְּהַפְתָּעָתוֹ הַשָּׁדְכָן חָזַר אֵלָיו וְאָמַר שֶׁהַבַּחוּרָה מְעֻנְיֶנֶת בְּפְגִישָׁה נוֹסֶפֶת. הוּא לֹא הֶאֱמִין, אֵיךְ יִתָּכֵן?

בַּפְּגִישָׁה הַשֵּׁנִיָּה הִיא אָמְרָה לוֹ כָּךְ: "תֵּדַע לְךָ שֶׁבֵּרַרְתִּי עָלֶיךָ. יָדַעְתִּי בֶּן כַּמָּה אַתָּה, אֲבָל שָׁמַעְתִּי עַל הַמִּדּוֹת וְיִרְאַת הַשָּׁמַיִם שֶׁלְּךָ. הֶחְלַטְתִּי לִבְחֹן אוֹתְךָ בַּפְּגִישָׁה, אִם אֲנִי שׁוֹאֶלֶת אוֹתְךָ בַּפְּגִישָׁה מָה הַגִּיל שֶׁלְּךָ, וְאַתָּה אוֹמֵר אֶת הָאֱמֶת, אֲנִי מוּכָנָה לְהַמְשִׁיךְ, וְאִם לֹא, אֲנִי מַיָּד פּוֹסֶלֶת. הִתְפַּעַלְתִּי מִכְּךָ שֶׁשָּׁאַלְתִּי אוֹתְךָ עַל הַגִּיל, וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֶת הָאֱמֶת בְּלִי לְשַׁקֵּר, לֹא הוֹרַדְתָּ אֲפִלּוּ חֹדֶשׁ. זֶה מַה שֶּׁשִּׁכְנַע אוֹתִי לְהַמְשִׁיךְ!", וּב"ה הֵם הֵקִימוּ בַּיִת בְּיִשְׂרָאֵל. מִי שֶׁהוֹלֵךְ עִם הָאֱמֶת, אַף פַּעַם לֹא יַפְסִיד. יֵשׁ כָּאֵלֶּה שֶׁמְּנַסִּים לִפְעָמִים לְרַמּוֹת, אִם זֶה בִּמְשְׂחָק אוֹ בְּכָל דָּבָר אַחֵר, כִּי הֵם חוֹשְׁבִים שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם מִזֶּה רֶוַח. זֹאת טָעוּת! רֶוַח לֹא יִהְיֶה, מִי שֶׁלֹּא אוֹמֵר אֶת הָאֱמֶת מַפְסִיד! אֵיךְ אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא? "לַשֶּׁקֶר אֵין רַגְלַיִם". אֶת הַשֶּׁקֶר אִי אֶפְשָׁר לְהַעֲמִיד.

> "אֱמֶת קְנֵה וְאַל תִּמְכֹּר". זֶהוּ פָּסוּק בְּמִשְׁלֵי (כג, כג), תְּקְנֵה אֶת הָאֱמֶת וְאַל תִּמְכֹּר אוֹתָהּ. לָמָּה צָרִיךְ לִקְנוֹת אֶת הָאֱמֶת? כִּי קָשֶׁה לְהַשִּׂיג אוֹתָהּ. דָּבָר שֶׁקָּשֶׁה לְהַשָּׂגָה הוּא יָקָר. דָּבָר זוֹל נִתָּן לִמְצֹא בְּכָל מָקוֹם. שֶׁקֶר אֶפְשָׁר לִמְצֹא בְּכָל פִּנָּה, אַךְ אֱמֶת קָשֶׁה לִמְצֹא

שִׁימוּ לֵב שֶׁאוֹתִיּוֹת "שֶׁקֶר" סְמוּכוֹת זוֹ לְזוֹ בְּסֵדֶר הָאוֹתִיּוֹת, לָמָּה? אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא: כִּי הֵכִי קַל לְשַׁקֵּר! מִי שֶׁרוֹצֶה לְשַׁנּוֹת מִן הָאֱמֶת יָכוֹל לַעֲשׂוֹת זֹאת בְּקַלּוּת. שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ: הָלַכְתָּ? כֵּן, בָּאתָ? כֵּן. הוּא מְשַׁנֶּה, יוֹתֵר נוֹחַ, יוֹתֵר נָעִים לוֹ לְהַגִּיד אֶת הַשֶּׁקֶר. אֲבָל "אֱמֶת", אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא, "מְרַחֲקָן מִילֵּיהּ". א' בַּהַתְחָלָה, אַחַר כָּךְ הָאוֹת מ' שֶׁהִיא בָּאֶמְצַע וּבַסּוֹף הָאוֹת ת'. קָשֶׁה לִמְצֹא אֲנָשִׁים שֶׁהוֹלְכִים עִם הָאֱמֶת עַד הַסּוֹף. לִפְעָמִים הָאֱמֶת עוֹלָה בְּיֹקֶר, צָרִיךְ לְשַׁלֵּם עָלֶיהָ וְהָאָדָם יָכוֹל לְהַפְסִיד.

בְּעִיר שְׁנִּקְרָאָה "קוּשְׁטָא", דִּבְּרוּ רַק אֱמֶת, וְרַב טַבְיוֹמִי הִגִּיעַ לָגוּר בָּעִיר. יוֹם אֶחָד רָצוּ לְהַכְנֵס לְבֵיתוֹ וְשָׁאֲלוּ אִם אִשְׁתּוֹ נִמְצֵאת. הִיא הָיְתָה בְּאֶמְצַע חֲפִיפַת הַשֵּׂעָר וְאָמַר לָהֶם רַב טַבְיוֹמִי: "לֹא!" הִתְבַּיֵּשׁ שֶׁיֵּרָאוּהָ בְּמַצָּב זֶה. אוֹמֶרֶת הַגְּמָרָא שֶׁבְּאוֹתוֹ יוֹם נִפְטְרוּ שְׁנֵי בָּנָיו. בָּאוּ אַנְשֵׁי הָעִיר וְאָמְרוּ לוֹ: "שִׁקַּרְתָּ?" וַאֲפִלּוּ לֹא זָכַר מִכָּךְ. אָמְרוּ לוֹ אַנְשֵׁי הָעִיר: "תִּבְדֹּק אֶת עַצְמְךָ." הִתְבָּרֵר שֶׁשִּׁקֵּר. אָמְרוּ לוֹ: "דַּע לְךָ שֶׁבָּעִיר הַזֹּאת אַף אֶחָד לֹא מֵת לִפְנֵי גִּיל מֵאָה וְאִם קָרָה כָּאן אָסוֹן, סִימָן הוּא שֶׁשִּׁקַּרְתָּ". אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ עִם הָאֱמֶת, צָרִיךְ לָלֶכֶת אִתָּהּ עַד הַסּוֹף וְרַק טוֹב יֵצֵא לוֹ מִזֶּה.

אָדָם צָרִיךְ לְחַנֵּךְ אֶת עַצְמוֹ לְדַבֵּק בָּאֱמֶת בְּלִי קֶשֶׁר אִם הוּא אוֹמֵר זֹאת לְגוֹי אוֹ לִיהוּדִי, מִצַּד תְּכוּנוֹת הַנֶּפֶשׁ, כְּפִי שֶׁאוֹמֵר דָּוִד הַמֶּלֶךְ: "שֶׁקֶר שָׂנֵאתִי וָאֲתַעֵבָה". יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁמֻּתָּר לְתַלְמִיד חָכָם לְשַׁנּוֹת בָּהֶם, אוֹ מִפְּנֵי הַשָּׁלוֹם, אֲבָל יֵשׁ לְךָ הֲלָכוֹת וְצָרִיךְ לִלְמֹד אוֹתָן, וְאֵין זֶה מְשַׁנֶּה אִם זֶהוּ גּוֹי אוֹ יְהוּדִי. כַּאֲשֶׁר אָדָם מְשַׁקֵּר, כְּבָר נִכְנָס לוֹ בַּמִּדּוֹת וּבַמַּהוּת רַעַל שֶׁקָּשֶׁה לְהוֹצִיאוֹ. עַל הַשֶּׁקֶר אוֹמֶרֶת הַתּוֹרָה "תִּרְחָק",

המשך בעמוד 3 <<

העלון מוקדש לעילוי נשמתו של המקובל הקדוש והטהור
רבי **רחמים עטייה** בן ג'מילה זצוק"ל
וכן לע"נ אשת חבר הרבנית **שושנה** בת פרחה ע"ה תנצב"ה

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
17:38	18:48	19:29

ע"פ לוח "אור החיים" לפי זמני ירושלים

קבלה קטנה – אבל גדולה

כ ולנו עברנו את הימים הנוראים וחגי תשרי בהתעלות נוראה, ובודאי שכל אחד מהקוראים התחזק בקיום המצוות בימים אלו. הבה ונראה מה יכול להוביל שינוי קטן, אפילו הקטן שבקטנים. מספר הרה"ג רבי גואל אלקריף שליט"א, סיפור נפלא סיפרה המורה של בתי בסמינר, לאחר ששמעתי את הסיפור, למדתי להעריך ולא לצחוק גם על קבלה קטנה שבקטנות. המורה שסיפרה את הסיפור ראתה ושמעה את הדברים במו עיניה, וזה הסיפור:

כשהייתה אותה מורה בחורה, היא התנדבה בארגון "עזר מציון". אחת מפעולות הארגון היא סיוע לאנשים שמישהו מבני משפחתם חולה זמן ממושך, ה' ישמור, והם נאלצים לשהות ימים ולילות ליד מיטתו בבית החולים. ההורים מתמוטטים, הילדים שבבית זקוקים להם נואשות, המשפחה כמעט קורסת. במקרים כאלה, "עזר מציון" שולחים מתנדבים שמשתתפים בתורנויות, ויושבים כמה שעות ליד החולה. בינתיים ההורים מטפלים בשאר הילדים, מתאוששים קצת וחוזרים בכוחות מחודשים.

לבחורה ההיא היתה תורנות קבועה. בכל יום ראשון, מהשעה שלוש עד השעה תשע בערב, היא הייתה מתנדבת בבית החולים "תל השומר". היא ישבה ליד מיטת הילד החולה, שיחקה עמו כשהיה ער, ואמרה תהילים כשישן. באחד מימי ראשון, כששהתה ליד מיטתו של ילד, ראתה ליד המיטה הסמוכה אם חילונית שישבה ליד בנה החולה.

האם פנתה אל בנה ואמרה: "אתה רוצה להתאוורר קצת, לצאת לטיול קצר? בוא, אני אלביש לך גרביים ונצא לעשות סיבוב". הילד חייך חיוך קטן, ואמו אמרה לו: "טוב, קודם נלבש גרב ימין, אחר כך נלבש גרב שמאל. ננעל קודם נעל ימין, ואחר כך נעל שמאל, ונקשור קודם את השרוך של נעל שמאל". הבחורה הסתכלה בתימהון על האמא הזאת. מה לחילונית גמורה כמותה, ולהקפדה על ימין ושמאל? יש הרבה אנשים, אפילו כאלה שמקפידים על קלה כבחמורה, שלעניין הזה של הימין והשמאל לא תמיד שמים לב.

האם והבן יצאו לסיבוב, ולאחר שחזרו התחילה הבחורה לשוחח עם האם, כדי לברר את פשר התעלומה. תוך כדי השיחה שאלה האם: "את אחות של הילד?". "לא", אמרה הבחורה, "אני סתם מתנדבת". "פשש... הוא לא אחיין שלך, לא בן דוד? אין לך שום קשר משפחתי אל הילד, ואת יושבת שעות לידו?". "אני אפילו לא מכירה את המשפחה", אמרה הבחורה. "אני באה לעשות חסד, להקל על המשפחה בימים הקשים האלו". האם התפעלה. "איזה יופי! הלוואי שמישהו היה עושה לי חסד כזה. אני יושבת כאן כמעט ברציפות כבר כמה שבועות, ואני כמעט מתמוטטת. אני מתארת לעצמי איזו הקלה יש למשפחה בזכות ההתנדבות שלך".

"סליחה שאני שואלת", אמרה הבחורה, "אבל את לא נראית אחת שמאוד מקפידה על שמירת מצוות. איך זה שהקפדת על ימין ושמאל וכל זה?". האם נאנחה. "אני בחורה חרדית לשעבר. למדתי בסמינר עד כיתה ד'. לא הייתי מקפידה מאוד על דקדוק בהלכות... הייתי מרדנית, נחשבתי לפרא אדם של הכיתה. מטבע הדברים, היחסים שלי עם המורות לא היו טובים במיוחד. בהדרגה התדרדרתי עוד ועוד, עד שהתקלקלתי לגמרי ופרקתי עול".

"אז איך זה שעל ימין ושמאל את ממשיכה להקפיד?", שאלה הבחורה והאם השיבה: "כשהייתי בכיתה ח', המורה הציעה שכל הכיתה תקבל קבלה אחת משותפת לכבוד ראש השנה. כל אחת הייתה צריכה להציע רעיון לאיזושהי קבלה שנקבל. בדיוק באותו זמן למדנו את ההלכות של ימין ושמאל, והצעתי להם שנקבל על עצמנו להקפיד ללבוש קודם ימין ואחר כך שמאל. ההצעה שלי התקבלה. מחודש אלול ועד חנוכה הכנתי כל מיני סטיקרים לחיזוק, כמו "אנחנו קודם ימין, אחר כך שמאל", או "ימין שמאל, ימין שמאל", בסוף זה נעשה לי לטבע".

מסתבר שהבחורה המתנדבת לא הייתה ביישנית, אולי אפילו יותר מידי לא ביישנית. היא שאלה את האם החילונית: "ומה המצב שלך עכשיו?". האם לא נפגעה מהשאלה החצופה. היא ענתה: "אני לא שומרת שבת ולא כשרות, לא שומרת שום דבר בעצם, מלבד הימין והשמאל האלו שקיבלתי על עצמי. אחד הרבנים דיבר איתי בעבר ונוטה לחזק אותי, אך הוא לא הצליח לשכנע אותי בהתדרדרות". לאחר שתיקה קלה היא הוסיפה: "האמת היא, שאם הרב היה מדבר איתי היום עשירית ממה שהוא איתי אז, הייתי מקבלת את דבריו".

הבחורה לא הסתפקה בשמיעת הדברים. היא ביררה אצל האשה מי היה הרב שדיבר איתה, ולאחר סיום המשמרת שלה, היא התקשרה אל אותו רב. "הרב, אתה מכיר אישה פלונית?". שמע הרב את שם האשה וענה, "כן, וודאי. כמה דיברתי איתה, כמה ניסיתי! כלום לא עזר". היא סיפרה לו מה אמרה האישה. לאחר כמה ימים הרב

"סליחה שאני שואלת", אמרה הבחורה, "אבל את לא נראית אחת שמאוד מקפידה על שמירת מצוות. איך זה שהקפדת על ימין ושמאל וכל זה?". האם נאנחה. "אני בחורה חרדית לשעבר...

הגיע, באקראי כביכול, אל בית החולים. "אה, מה את עושה פה? את נמצאת פה עם מישהו מהמשפחה?"

היא סיפרה על הבן שלה, שמאושפז כבר זמן רב, ועדיין לא רואים את האור בקצה המנהרה. הרב רמז לה בעדינות שאולי היא מקבלת מכות מהקב"ה כדי שתתעורר לחזור בתשובה, ולא תמשיך לחיות את חייה כשהיא שקועה בפשעים ובעוונות. "האמת היא, שאני עצמי הייתי רוצה לחזור לקיים מצוות, אבל אני במסלול אחר עכשיו, והבעל שלי לגמרי חילוני", אמר האישה. "אם ככה - השיב הרב - ניקח אתכם לסמינר. תצאו לחופש של שבוע מבית החולים. אנחנו נטפל בילד החולה בשבוע הזה, ואתם תהיו בנופש עם הילדים האחרים. תנוחו במלון ותאגרו כוחות, תנו לילדים תשומת לב ומינון מוגבר של אהבה. תוך כדי כך ננסה לקרב את הבעל שלך אל היהדות, באופן שירצה מעצמו לקיים מצוות". ההורים יצאו עם הילדים לסמינר, ולאחר זמן מה חזרו בתשובה שלמה. המורה, שהיא הבחורה המתנדבת מהסיפור הזה, מספרת שכיום הבנים שלהם הם מפארי הישיבות בבני ברק, והבנות שלהם בסמינרים הטובים ביותר.

ממה התגלגל המצב הזה, שזכו לחזור בתשובה מאהבה? מקבלה אחת קטנה, משינוי אחד קטן שעשתה ושמרה עליו גם לאחר שנים רבות. לולא הייתה אומרת "ימין ושמאל" לילד שלה, לא הייתה המתנדבת פותחת איתה בשיחה, ולא היה מתגלגל כל הסיפור. כמו שפתחנו בהקדמה שלפני הסיפור הנפלא הזה, רוב ככל עם ישראל התחזק בימים הנפלאים והנעלים של חודשי אלול ותשרי, ובודאי כל אחד קיבל על עצמו קבלה טובה, אך עדיין כל אחד מאיתנו ודאי חושש, ולעיתים אפילו מרגיש את הדאגה נובעת מעמקי נשמתו, שאם עד עכשיו היה הוא מאוד קרוב לקב"ה, מכאן ואילך קדושת החגים וקרבת האלוקים יכולה להתפוגג, הן הולך הוא עתה לעסקיו, והעולם הגשמי חלילה ישטוף את נשמתו, ועד מהרה יחזור למצבו שלפני חגי תשרי.

אבל אם נשכיל לשמור על הקבלה שקיבלנו בימים הנוראים, הרי שאנו כבר לא אותו אדם שהיינו לפני כן, וכבר נקראים אנו בעלי תשובה, שהרי עברנו למסלול אחר ואין אנו דורכים באותו המקום. זו המעלה של קבלה אחת - קטנה אבל לעיתים מאוד גדולה, אשר יכולה לקרב את האדם אל בוראו, ולכן כל אחד מאיתנו ישתדל לקחת משהו מהימים הנעלים שעברו עלינו לכל השנה, ולזכור ולשנן את הקבלות שקיבל על עצמו, ולקיימם עד כמה שהיד משגת, וכך יהיה קרוב יותר לקב"ה ועוד יזכה לישועתו. (מהספר 102 סיפורים - מאת הרב צבי נקר)

המשך מעמוד 1 ‹‹

תִּתְּהַר כִּי זֶה מִסְכָּן. זֶה מַצְרִיךְ עֲבוֹדַת חַיִּים, כִּי זֶה מְלַוֶּה אֶת הָאָדָם כָּל חַיָּיו. לְפָעָמִים צָרִיךְ לְמַלֵּא טֹפֶס שֶׁהַגִּיל מְשַׁנֶּה בּוֹ, וְאוֹמְרִים בְּסַךְ הַכֹּל יוֹמַיִם הֶבְדֵּל, אֲבָל צָרִיךְ לְהַגִּיד אֶת הָאֱמֶת וְלַדַּעַת שֶׁלֹּא מַפְסִידִים מִכָּךְ שׁוּם דָּבָר.

יֵשׁ מָשָׁל נִפְלָא עַל מֶלֶךְ גּוֹי שֶׁלֹּא זָכָה לִילָדִים. הוּא נָהַל אֶת מְדִינָתוֹ בְּיָד רָמָה וְהָיוּ לוֹ מַעֲרִיצִים רַבִּים. הוּא הִגִּיעַ כְּבָר לְגִיל שִׁבְעִים וְהָיְתָה לוֹ בְּעָיָה אַחַת. הוּא לֹא יָכוֹל הָיָה לְהַמְשִׁיךְ לְנַהֵל אֶת הַמְּדִינָה כָּל עוֹד הַדָּבָר מַטְרִיד אוֹתוֹ: מַה יִּהְיֶה? מִי יַמְשִׁיךְ לְנַהֵל אֶת הַמְּדִינָה אַחֲרָיו? הֲרֵי הוּא לֹא יוֹדֵעַ מַה יֵּלֶד יוֹם. אִם אֵין לוֹ בֵּן אֵין יוֹרֵשׁ עֶצֶר, וּלְהַשְׁאִיר כָּךְ מְדִינָה בְּלִי הֶמְשֵׁךְ זֶה פֶּשַׁע!

חָשַׁב עַל כָּךְ הַמֶּלֶךְ בַּיָּמִים וּבַלֵּילוֹת עַד שֶׁעָלָה בְּמוֹחוֹ רַעְיוֹן. הוּא יְחַפֵּשׂ יְלָדִים מֻכְשָׁרִים, יַעֲקֹב אַחֲרֵיהֶם לִרְאוֹת כֵּיצַד הֵם גְּדֵלִים וְהַמַּכְשָׁר מִכָּלָם, הַנָּבוֹן, הָאָצִיל וְהֶחָכָם - אוֹתוֹ יִקַּח וִילַמֵּד אֶת עִנְיְנֵי הַמְּלוּכָה, הַתַּכְסִיסִים וְחָכְמַת נְהוּל הַמְּדִינָה, וְהוּא יְנַהֵל אֶת הַמְּדִינָה אַחֲרָיו. בִּקֵּשׁ הַמֶּלֶךְ לְהָבִיא לְפָנָיו הַרְבֵּה יְלָדִים. הוּא הוֹרָה לַשָּׂר שֶׁלּוֹ לָתֵת לְכָל אֶחָד עָצִיץ עִם זְרָעִים וּלְאַחַר חֳדָשִׁים בִּקֵּשׁ שֶׁכָּלָם יַחְזְרוּ עִם הַפְּרָחִים. הַיֶּלֶד שֶׁהָעָצִיץ שֶׁלּוֹ יִצְמַח לְמַצָּלָה בְּיוֹתֵר, עִם פְּרָחִים וְשׁוֹשַׁנִּים, הָעָצִיץ הַמַּרְהִיב בְּיָפְיוֹ - יִבָּחֵר לַמַּלְכוּת. הַיְלָדִים שָׁמְחוּ בַּהַזְדַּמְנוּת שֶׁנִּתְּנָה לָהֶם.

כָּלָם קִבְּלוּ אֶת הָעָצִיץ, וּכְגָדֵל הַהַשְׁקָעָה וְהַהַשְׁקָיָה כָּךְ גָּדְלוּ הַפְּרָחִים וְהָיוּ מַרְהִיבִים וְיָפִים. כָּלָם הִצְלִיחוּ לִצְוֹר יְצִירָה מֻשְׁלֶמֶת, פְּרָחִים בְּכָל מִינֵי צְבָעִים, חוּץ מִיֶּלֶד אֶחָד, עָנִי וּמִסְכֵּן שֶׁגָּדַל בְּבֵית שֶׁל הוֹרִים מְאַמְּצִים שֶׁזֶּה לֹא עִנְיֵן אוֹתָם. הוּא הִשְׁקָה אֶת הָעָצִיץ שֶׁלּוֹ בְּמִסְרוּת, אַךְ לֹא גָּדַל לוֹ מְאוּמָה. הַיֶּלֶד הָיָה מְבֻיָּשׁ, אַךְ בְּכָל זֹאת אָמַר: "קִבַּלְתִּי עָצִיץ וַאֲנִי צָרִיךְ לְהַחֲזִיר אוֹתוֹ". בַּיּוֹם וּבַשָּׁעָה שֶׁנִּקְבְּעוּ הִגִּיעוּ כָּל הַיְלָדִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וְגַם הוּא הִגִּיעַ. הָאוּלָם הָיָה גָּדוּשׁ בְּמֵאוֹת יְלָדִים, וְכָל אֶחָד הָיָה צָרִיךְ לְהַצִּיג אֶת הָעָצִיץ שֶׁלּוֹ, לְהַרְאוֹת אֶת הַפְּרָחִים וְהַצְּבָעִים. הַמֶּלֶךְ יִבְחַר מִבֵּין כֻּלָּם אֶת הַיְצִירָה הַמֻּשְׁלֶמֶת וְהַמֻּשְׁלֶמֶת. הַיֶּלֶד שֶׁהָעָצִיץ שֶׁלּוֹ יִבָּחֵר, יִהְיֶה יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר.

הַיְלָדִים חִכּוּ בְּמֶתַח, וְהַמֶּלֶךְ נִכְנַס לָאוּלָם וְרוֹאֶה מֵאוֹת יְלָדִים וּמֵאוֹת עֲצִיצִים. אֵיךְ יִבָּחֵר? אֶחָד יוֹתֵר יָפֶה מִן הַשֵּׁנִי. עָבַר הַמֶּלֶךְ בֵּין הַשּׁוּרוֹת. עָבַר בַּשּׁוּרָה הָרִאשׁוֹנָה, הִסְתַּכֵּל וְהִמְשִׁיךְ הָלְאָה. עָבַר בַּשּׁוּרָה הַשֵּׁנִיָּה, הִסְתַּכֵּל וְהִמְשִׁיךְ. כְּשֶׁהִגִּיעַ לַשּׁוּרָה הַשִּׁשִּׁית נֶעֱצַר לְפֶתַע, הִסְתַּכֵּל עַל אַחַד הַיְלָדִים וְקָרָא לוֹ: "בּוֹא לְכָאן, יֶלֶד מָתוֹק!" הָיָה זֶה הַיֶּלֶד הֶעָנִי שֶׁהָעָצִיץ שֶׁלּוֹ הָיָה יָבֵשׁ בְּלִי שׁוּם פֶּרַח. הַיְלָדִים הִתְפַּלְּאוּ, אֵיךְ יָכוֹל לִהְיוֹת שֶׁהוּא שֶׁאֵין לוֹ כְּלוּם, הַמֶּלֶךְ קָרָא לוֹ?! הֵם הִתְפַּלְּאוּ לִשְׁמֹעַ שֶׁהַמֶּלֶךְ נִגַּשׁ לַבָּמָה וְהִכְרִיז שֶׁהַיֶּלֶד הַזֶּה יִהְיֶה יוֹרֵשׁ הָעֶצֶר הַבָּא. לֹא מַאֲמִינִים!

הִתְחִילוּ הַפּוֹלִיטִיקָאִים לְדַבֵּר בַּתַּקְשֹׁרֶת וְלָדוּן מַדּוּעַ בָּחַר בּוֹ הַמֶּלֶךְ, מַה מְיֻחָד בּוֹ? אוּלַי יֵשׁ לוֹ קֶשֶׁר אֵלָיו? לָמָּה בָּחַר אֶת הַיֶּלֶד הַמִּסְכֵּן הַזֶּה עִם הֶעָצִיץ הֶעָלוּב? לְמָחֳרָת הִכְרִיז הַמֶּלֶךְ בְּאָזְנֵי כֻּלָּם: "בִּקַּשְׁתִּי מֵהַמְמֻנֶּה שֶׁיְּבַשֵּׁל אֶת הַזְּרָעִים לִפְנֵי שֶׁהוּא מַכְנִיס אוֹתָם לָעֲצִיצִים. כֻּלְּכֶם יוֹדְעִים שֶׁזֶּרַע מְבֻשָּׁל לֹא מַצְמִיחַ כְּלוּם. יָדַעְתִּי שֶׁלֹּא אָמוּר לְצַמֵּחַ שׁוּם דָּבָר, אֲבָל מָה עָשׂוּ כָּל הַיְלָדִים? הֶחֱלִיפוּ אֶת הַזְּרָעִים בַּאֲחֵרִים, מְשֻׁבָּחִים, וְלָכֵן צָמְחוּ לָהֶם הָעֲצִיצִים יָפֶה כָּל כָּךְ. רַק הַיֶּלֶד הַזֶּה לֹא נָגַע בַּזְּרָעִים שֶׁקִּבֵּל. אֲנִי מְחַפֵּשׂ יוֹרֵשׁ עֶצֶר שֶׁיַּעֲבֹד בַּמְּדִינָה בְּנֶאֱמָנוּת. מִי שֶׁנֶּאֱמָן רָאוּי לִמְלֹךְ, זוֹהִי הַמַּלְכוּת הָאֲמִתִּית! אָדָם שֶׁיּוֹדֵעַ לַעֲמֹד עַל הָאֱמֶת - זוֹכֶה לִמְלוּכָה אֲמִתִּית!". זוֹהִי הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה. "תּוֹרַת אֱמֶת נָתַן לָנוּ". הַתּוֹרָה אֱמֶת וּמִי שֶׁדָּבֵק בָּהּ זוֹכֶה לְתוֹרָה אֲמִתִּית!

בברכת שבת שלום, הרב אברהם עטיה

אחרית הימים

המלחמה האחרונה (נ"ט) – מלכות הבג"צ

במאמר הקודם התחלנו לבאר את ה"נהר" הרביעי שיוצא מעדן, אשר נמשל למלכות אדום, ואת שיטת הניסיון לאבד את ישראל באמצעות עיוות הדין וחוקי המשפט הסותרים לדרך התורה. כזכור, אחת מז' מצוות בני נח היא העמדת דיינים ראויים כדי לדון בצורה נכונה, וכשם שכותב הרמב"ם (הל' מלכים ומלחמות, פ"ט, ה"ד): "וכיצד מצווין הן על הדינין? חייבין להושיב דיינין ושופטים בכל פלך ופלך, **לדון בשש מצות אלו** ולהזהיר את העם".

כלומר, היסוד לשמירת הזהירות משש האיסורים האחרים - גילוי עריות, שפיכות דמים, עבודה זרה, גזל, אבר מן החי וברכת השם - היא העמדת דיינים לשמירה על הצדק. והאמת היא שאף אחת מד' המלכויות לא הקפידה על העמדת דיינים ראויים, אך מכולן אנו מוצאים **בעיקר** באדומיים את השורש פורה ראש ולענה לעיוות הדין, וכשם שמובא במדרש (ויק"ר, י"ג, ה'):

"למה נמשלה (מלכות אדום) לחזיר? לומר לך, מה חזיר בשעה שהוא רובץ מוציא טלפיו ואומר: ראו שאני טהור (שהרי יש לו סימני טהרה של הפרסת פרסה ושסיעת שסע, אך אינו מעלה גרה, ולכן הוא טמא), כך מלכות אדום מתגאה וחומסת וגוזלת ונראית כאילו מצעת בימה (בימת משפט כאילו לדון על פי הצדק). מעשה בשלטון אחד שהיה הורג הגנבים והמנאפים והמכשפים, גחין ואמר (בלחש) לסנקליטין: **שלושתן עשיתי בלילה אחד**".

במדרש שוחר טוב (פרק פ'), עיוות הדין מופיע במפורש בזה"ל: "כך עשו הרשע גונב וגוזל וחומס, ומראה **כאילו הם דינים של אמת**".

במאמר הקודם הזכרנו את הספיחים המאוחרים של גלות אדום בדורנו, ואת דברי המכתב מאליהו (ח"ג, עמ' 712) על הערב רב השולטים על ישראל ששורשם בעמלק. וכידוע ממקורות רבים שאין הקב"ה ועמלק יכולים לדור בכפיפה אחת. עמלק זה האנטי-טזה של מלכות ה' בעולם, אין שמו של הקב"ה שלם ואין הכסא שלם עד שימחה זכר עמלק. מה הטעם בשורשו? פלא פלאים רבותיי!

כל מי שמתבונן בתפילת י"ח מגלה דבר מדהים, שתואר המלכות של הקב"ה לא מופיע באף אחת מברכות הבקשות (מאתה חונן ועד שומע תפילה) פרט לברכת "**מלך** אוהב צדקה ומשפט". ועוד יותר תמיהה, שכלל לא מובן מה הקשר תחילת הברכה לסופה? "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה והסר ממנו יגון ואנחה **ומלוך** עלינו ה' אתה לבדך..." מה הקשר בין השבת השפיטה הראויה למלוכה הקב"ה?!

משל למלך שהיה שולט בצדק ומשפט בממלכה רחוקה. לימים הוצרך המלך ללכת למדינת הים, וציווה על השרים הנאמנים למלך שימלאו את מקומו וידאגו שהחוקים יישמרו עד שישוב חזרה. חלפו שנה, שנתיים, והמלך לא שב. והנה חדשים מקרוב באו, קמו להם כמה עבריינים פוחזים והשתלטו על הממלכה ותפסו את השלטון בידיים והכניסו את השרים הנאמנים לבית האסורים. לאחר כמה ימים, נודע לאסורים שחוקי הממלכה השתנו, וכאשר ביקר אותם ה"נשיא" העבריין החדש, אמרו לו השרים: "אתה עושה טעות מרה, המלך תכף ישוב וכשימצא אותך שולט בחוזק יד ומשנה את חוקיו, יקום את נקמתו!". צחק עליהם הנשיא העבריין ואמר, המלך לא ישוב ומלכותו כבר לא תקפה! והא ראיה שכל בני הממלכה מעתה הפסיקה לציית לחוקיו, ומה שקובע את מלכות המלך הוא התוקף לחוקים, **משאין תוקף לחוקים - מלכותו לא ניכרת!**".

לא מובן מה הקשר תחילת הברכה לסופה? "השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחילה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו ה' אתה לבדך..." מה הקשר בין השבת השפיטה הראויה למלוכה הקב"ה?!

כמה זה כואב וכמה זה נכון, לצערנו. זו המציאות, שמאז שחרב בית המקדש, יצאו ישראל לגלות והשכינה עמם, ולימים על עם ישראל השתלטו קבוצה הנקראת שופטי בית המשפט העליון, אשר שינו את חוקי הקב"ה לחוקי ערכאות, שאחריהם, בכאב, נוהר המון העם. עד אז - קבלה קטנה למען עילוי שכינת עוזנו, תשתדלו להזיל דמעה בברכת "השיבה", כדי שתהיו כלי המוכן לקבל את המסר המצמרר של המאמר הבא.

הרב עמירם טובי הי"ו
לשאלות ובקשת מאמרים קודמים ניתן לשלוח מייל:
otubon1@gmail.com
לשמיעת השיעורים בקול הלשון - חייגו 03-6171111, הקישו 7*ואז 956363

לע"נ
נתנאל בן ציפורה
ושלמה רפאל בן אסתר
ת.נ.צ.ב.ה

פרפרת

גליון
658

פרשת בראשית תשפ"ז

בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ (א, כז)

*'בצלם אלוקים'... שם 'אלוקים', הוא 'בעל הכוחות כולם'... וכך האדם **כולל כל הכוחות הנבראים בעולם**, ולכן הנהגתו היא התורה, שהיא סדר הנהגת כל הכוחות כולם והזדככותם על ידי כל מצוות התורה להיות כולם מיוחדים לה'* (ר' צדוק הכהן-שיחת מלה"ש)

האדם ניחן בכל הכוחות הקיימים בעולם. יכול הוא ע"י מעשיו לברוא עולמות ולהחריבם. ולכן אם ינצל לטובה את ההזדמנויות בעולמנו זה - יזכה להשלים ולממש את ה'צלם אלוקים' שבו.

* * *

סיפר מגיד המישרים הגה"צ רבי **יעקב גלינסקי** זצ"ל: בעיר הגדולה באר שבע, שימש ברבנות עשרות בשנים הגאון הצדיק המפורסם רבי **ברוך טולדנו** זצ"ל. לאחר ששימש בקודש ברבנות בארץ מרוקו והעמיד שם דת על תילה, 'ארי עלה מבבל' לארץ הקודש וכאן הוכתר בנזר רבנות העיר באר שבע. בהיות העיר באר שבע עיר גדולה לאלוקים ומרכז הדרום כולו [כפי שהיא נקראת 'בירת הדרום'], היתה מצודתו פרושה גם על כל העיירות סביב. בלהב אש קדשו היה מכתת רגליו ממקום למקום בהרבצת תורה להרבות כבוד שמים ולתקן בכל מקום את הצריך תיקון, להגדיל תורה ולהאדירה.

באחד ממסעותיו הגיע למושב לא רחוק מבאר שבע, שרוב תושביו לא היו דתיים. והנה נודע לו שחסר שם 'מקווה טהרה'. כדרכו ניגש מיד לפעולה, והחל לדבר על כך עם ועד היישוב ופרנסיו שמן ההכרח להקים מקווה כשר בתוככי היישוב, באשר באותם זמנים - שלא כבימינו - לרוב תושבי הקיבוצים והמושבים לא היה רכב צמוד, וכל טבילת מקווה היתה כרוכה בנסיעה קשה ובטלטול באוטובוסים לבאר שבע. וועד המושב ומנהיגיו הסכימו עקרונית עם הרעיון שיוקם מקווה טהרה במושב. אולם הבעיה העיקרית שניצבה בפני הרב היתה המימון הרב הנצרך לבניית מקווה, שעלותו מגיעה לכמה עשרות אלפים טבין ותקילין. לא היו בידיו שום מקורות להוצאת ענק כזו. רוב התושבים במושב לא היו חרדים לדבר ה' ולא הבינו כלל את גודל נחיצות העניין. לפיכך החליט הרב לערוך עצרת רבתי בבית הכנסת הגדול של המושב, בה יוסבר ויובהר גודל חשיבות ענין הטהרה, והמצווה הגדולה שבהקמת מקווה ביישוב; ובתום העצרת לערוך 'מגבית ענק', כדי שכל תושב ייקח חלק נכבד בהוצאות בנין המקווה.

להצלחת העצרת, חשב הרב, שמהראוי להזמין גם דרשן אשכנזי, הואיל וישנם באותו יישוב גם תושבים רבים אשכנזים והדבר יביא להשתתפות רחבה של הציבור מכל העדות, שכן הוא עצמו נמנה על עדות המזרח ויתאים נאומו עבור התושבים הספרדים, ועבור הציבור האשכנזי חיפש מגיד מישרים עם מוניטין, שישכיל לעורר את הציבור כראוי וכהוגן. הוא בא בדברים עם הגאון רבי יענקלה גלינסקי, שבאותם זמנים היה כוחו במותניו, והיה נוסע ממקום למקום לעורר את ישראל בדרשותיו המלהיבות, שכבר יצא שמן לתהילה. ההכנות נכנסו אכן להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה, והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים ללא יוצא מן הכלל, להשתתף בעצרת רבתי לטהרתם של ישראל, ולייסוד מקווה טהרה חדיש ומהודר במושב בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, רבה הראשי של באר שבע, ו'אורח הכבוד' מהעדה האשכנזית, המגיד המפורסם רבי יענקלה גלינסקי.

ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות בבית הכנסת הגדול של המושב רק אדם אחד בלבד שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית... שאר התושבים כולם נשארו אדישים בקרירות מופגנת. הם כבר הבינו מבין השיטין שלאחר העצרת תיערך מגבית רבתי, ותרמו ברגליהם... ואת זאת יש לזכור שבאותן שנים היתה שנאת הדת משתוללת במלוא עוזה. רוב הציבור בעם נהה אחר התקשורת השמאלנית, ומכל דבר שריח יהדות נודף ממנו היו מתרחקים, והנושא של 'מקוה טהרה' עם דרשות של רבנים לא עניין אותם במיוחד... האכזבה הייתה קשה. הרב טולדנו ניצב על מקומו במזרח בית הכנסת יחד עם הרב גלינסקי בהמתנה ובציפיה דרוכה, אולי בכל זאת יכנסו כמה אנשים נוספים... אך תוחלתם נכזבה, הם הבינו שאין כאן מה להמתין יותר. ר' יענקלה טען בפני הרב, שעצם ההמתנה הארוכה כל כך, כאן בבית המדרש, יש בה זלזול בכבודה של תורה, ומן הראוי להסתלק מן המקום כמה שיותר מהר, ולמנוע את כל הביזיון הזה!. אבל הרב הצדיק רוח אחרת היתה עמו. הוא מעולם לא נסוג בעבודת קדשו, לא חת מפני איש, ועשה עבודת משמרתו בחירוף נפש תמיד. הוא טען בתוקף שאין

לבטל את המעמד, "הרי אף בשביל איש ישראל אחד מחללים את השבת! אילו היו צריכים כאן חלילה להזמין 'אמבולנס' באמצע השבת בשביל יהודי אחד, בוודאי היינו מזמינים אותו בדחיפות שיבוא מיד מבאר שבע! מדוע אם כן לא נקיים את העצרת בשביל יהודי אחד? לעולם לא נוכל לדעת ולשער את כוחותיו הפנימיים וערכו של איש ישראל אחד!", טען הרב בלהט.

רבי יענקלה נענה לפסקו של הרב. הוא נשאר אפוא במקום עלה אל דוכן הנואמים כפקודת הרב והחל בדרשה חוצבת להבות!. אמיתות דברי הרב ועקשנותו הציתו בקרבו אש קודש, והוא נשא דרשה מופלאה מלאה ומתובלת בדברי התעוררות רבים ברגשות קודש, כאילו היה עומד ומדבר בפני חמשת אלפים איש!. בתום נאומו הנפלא כבר לא היה צורך בדרשה נוספת של הרב טולדנו, מאחר ולא היה נוכח אף אדם מאחינו הספרדים; האיש היחיד שנוכח באולם היה אשכנזי, והוא כבר קיבל את הדרשה שלו...

בטרם פנו לדרכם ניגש האיש אל הרבנים בברכת 'יישר כח', וביקש אם אפשר להמתין מעט, כי אשתו נמצאת כאן בעזרת הנשים והוא רוצה שאף היא תקבל את ברכת הרבנים. הוא הלך לקרוא לה. בדרך הם התעכבו מעט בשיחה ביניהם, ולאחר זמן־מה ניגשו אל הרב טולדנו והציגו את עצמם: "אנו זוג ניצולי שואה, ומתוגמלים מדי חודש בסכום גבוה ונאה מכספי השילומים". [כידוע באותן שנים שילמה ממשלת גרמניה הון תועפות לניצולי המחנות]. "ברוך ה' מצאנו כאן במושב את מנוחתנו, ואנו מתפרנסים יפה ויכולים להסתדר אף ללא אותם שילומים. למיטב הבנתינו בניית המקוה כאן מתעכבת מחוסר אמצעים. רוצים אנו אם כן לתרום עבור בניית מקוה זה את כל כספי השילומים הללו, ובזה תהיה נקמה חזקה לאותו צורר מרושע, שרצה להשמיד את עם ישראל ותורתו!".

עמדו הרבנים וערכו חשבון של הוצאות הבנין, ונמצאה תרומתם של אותו זוג מכסה שני שליש מסך כל ההוצאות, עד מהרה נרתמו כמה נדיבים ידועים בעם לגיוס השליש השלישי, ובתוך תקופה קצרה הוקם באותו מושב מקוה מפואר ומהודר, אשר משמש עד היום את תושבי המושב לטהרתם של ישראל!. **[מתוך הספר 'טיב המעשיות']**

* * *

הראשונים מפרשי התורה (רשב"ם חזקוני ועוד) מבאר ש'צלם אלוקים' היינו שנברא האדם בצלם ובצורה של המלאכים. ולא לחינם הוא נברא כך כי באמת הוא יכול להגיע מבחינה מסוימת לדרגה של מלאך.

* * *

סיפר הגאון רבי **ראובן אלבז** שליט"א: בשנה האחרונה לחיי מרן רבינו **עובדיה יוסף** זצוק"ל, הוא מעד, נחבל בגבו והובהל לבית החולים כדי לוודא שלא נגרם כל נזק לגופו מחמת הנפילה. הרופאים וידאו תחלה שמרן לא ניזוק מבחינה פיזית וגופנית. וכדי לבדוק שהנזק לא התבטא גם בפעילות המוחית וגרם לשכחה וכדומה, הוצרכו לשאול אותו מספר שאלות. "כן, בבקשה", השיב מרן, "שאלו מה שאתם רוצים!".

הרופאים פצחו בסדרת שאלות: "כמה ילדים יש לכבוד הרב?"... "כמה בנים, וכמה בנות?"... "כמה נכדים?"...

מרן השיב תשובות מדויקות, ולאחר מכן הוכיח את הרופאים: "אלו השאלות?! תשאלו אותי על דברים יותר עמוקים! הרי יש לכם פה ביהכנ"ס, תביאו כמה ספרים, תביאו ש"ס, תביאו רמב"ם, תביאו פוסקים, תאמרו לי את מספר העמוד, וכך נראה אם הזכרון שלי לא נפגם חלילה!".

על אתר הובאו למקום שתיים־שלש מסכתות. הרופאים ציינו את מספר העמוד, ורבנו החל לדלות מתוך מעיין זכרונו הנובע את דברי הגמרא, הרש"י והתוספות... הרופאים סברו, כי אולי הספרים המסוימים הללו נחרטו במקרה בזכרונו של מרן, ושלחו להביא ספרים נוספים מבית הכנסת, אך רבנו הפתיע אותם בזכרונו הבהיר, כשהוא מצטט בדיוק מופלא כקורא מתוך הכתב מכל הספרים עליהם נבחן.

הרופאים סיימו את הבדיקה בהתנצלות: "סליחה כבוד הרב, הלוואי והמוח שלנו יעבוד כמו המוח שלך!"...

* * *

בתקופה מסוימת נזקק מרן לתרופה מסוימת העלולה לפגוע בשני אחוזים מהזכרון. רבנו לא הסכים ליטול את התרופה ואמר בתוקף: "מוטב לי להישאר חולה ולא לשכוח חלק קטן מהתורה!".

הרופאים ניסו לשכנעו ליטול את התרופה, בטענה כי הפגיעה בזכרון היא מזערית ובטלה בשישים, אך רבנו לא הסכים בשום אופן. כל חייו הוא קיים בעצמו "הישמר לך פן תשכח" ונזהר ונשמר שלא לשכוח את תורת ה'.

הוא היה אומר כי כל איברי האדם, כמו העיניים, הראש או המוח - ניתנו לאדם מעם ה' יתברך לצורך לימוד וידיעת התורה. ואם אדם אינו לומד או אינו זוכר, הוא עתיד להיתבע על כך לעתיד לבוא: "מפני מה לא למדת או לא זכרת את תלמודך?!". אנחנו חיים בתפיסת עולם מגוחכת. משקיעים כמה שעות ביום בלימוד וכבר מתלוננים: "אין לי זיכרון, אני לא קולט, הכל בורח לי מהראש!...".

לפעמים ניגש אלי תלמיד ומתלונן: "איני רואה סימן ברכה בלימודיי, איני קולט דברים, לא זוכר... כנראה הראש שלי לא בנוי ללמוד התורה...". רבותינו גדולי העולם לא זכו לתורתם רק בשל כוח זיכרון אדיר בו ניחנו, אלא כתוצאה מעמל ומשקידה אינסופיים במשך שנים על גבי שנים.

* * *

לפני כארבעים שנה נתן מרן כתב־יד של אחד מספריו לבית הדפוס. כתב־ידו היה כתב יהלומים, מסודר וברור, בהיר כשמש בצהרים. לא היה צורך להקליד אותו לפני כן. כשנתן, הזהיר מאוד שיראו לשמור על הדפים משום שאין לו עותק מהם. בעל הדפוס החל לעסק בזה והנה הבחין שחסר לו דף אחד. הוא חיפש אותו בקדחתנות אך לשווא. מה עושים? בלית ברירה התקשר לבית מרן לברר אולי שכח אותו שם?. כל בני המשפחה, שהבינו את משמעות האבידה, התגייסו לחיפושים, ורק מרן עצמו המשיך ללמוד בלי שהרגיש בהם.

רק לאחר כשעה הבחין כי פותחים מגירות ומחפשים משהו, והתעניין בסיבת הדבר. הם חששו לצער אותו, אך לא היתה ברירה: "המדפיס אומר שחסר דף אחד, ואנחנו מחפשים אחריו".

"איזה דף חסר?", שאל מרן, "אשלים אותו".

הוא התרכז והחל לכתוב את הדף מחדש. פוסקים, ראשונים ואחרונים, תשובות וסתירות... כשסיים שלח את הדף ואמר: "תאמרו לו שישמור על הדף הזה, אין לי עוד עותק ממנו"... באותם ימים לא היו הצילומים זמינים.

הדף הגיע בשלום אל בית הדפוס והחלה העבודה עליו. והנה, תוך כדי כך, ראה פתאום בעל הדפוס דף מבצבץ תחת ספר כלשהו, וגילה את הדף שנעלם... כאב לו שהטריח את הרב כל־כך הרבה. אבל כשנטל את הדף הישן ואת הדף החדש נדהם - לנגד עיניו התגלה העתק מדויק!... אותן מילים באותן שורות, כאילו צילום של הדף הישן העלה מרן מחדש על הכתב...

* * *

לאור מעיין ידיעותיו העצום, ניתן לכאורה לטעון כי הוא היה בעל זיכרון מיוחד במינו ובשל כך הגיע להיכן שהגיע. אולם האמת היא שאלו דברי הבל. מרן רכש את ידיעותיו הכבירות בזכות דבר אחד ויחיד - עמל התורה! הוא לא קיבל את המתנה הזאת סתם. הוא לא קם בבוקר, שמו לו 'צ'יפ' [כרטיס זיכרון] בראש והתחיל לדעת. חלילה! הוא עמל על כל ספר, על כל הגהה, על כל מדרש ועל כל ספר קבלה. בלי עמל הוא לא השיג כלום, ובעמלו השיג כה הרבה, כי לא ביטל שנייה אחת!. מי שהכיר אותו ראה וידע זאת. הדברים ניכרו מבין ריסי עיניו.

פעם אחת כשהייתי בביתו ראיתי כמה ספרים בסמוך לשולחנו. הצעתי בפני הרבנית ע"ה שאסדר את הספרים בספרייה, אך היא אמרה שמרן זצוק"ל לא מכניס לספרייה ספר עד שהוא מסיים אותו קודם לכן. את הספרים הללו עדיין לא הספיק לסיימם ולכן לא הכניסם לספרייה... מדהים הדבר!.

* * *

מי שרוצה לזכור את לימודו צריך לחזור על תלמודו, להיות שקוע בו כל הזמן ולהתרכז בו. אצל מרן זצוק"ל ראינו זאת במו עינינו - יכולתי לעמוד לידו מספר דקות, והוא לא הרגיש כלום! היה לוקח ספרים, עובר לידי - ושום דבר. אלמלא הרבנית שצעקה לו: "חכם עובדיה! הרב אלבז כאן!..." - לא היה פונה אלי בכלל.

אנשים ידעו, שאפשר לדבר אליו והוא לא שומע, וכדי שישמע צריך לתפוס לו את היד ולנענע אותה. רק כך הוא יבחין בהם ויענה להם. מחשבותיו היו נתונות כל הזמן בלימוד. היה מרוכז כל הזמן בעולמות עליונים.

בוקר אחד בשעה שש וחצי הגיע אברך לסדר את הספרים שהוציא מרן במשך הלילה, כמו תמיד. הוא מצא את מרן יושב רכון וכותב. כשהבחין בו מרן הרים את עיניו ושאל בפליאה: "למה הקדמת לבוא היום לפני עלות השחר?".

"לפני עלות השחר?", התפלא, "הרי השעה כעת היא שש וחצי, ועלות השחר בארבע".

"כבר שש וחצי?", התפלא מרן.

- "אכן".

האברך הבין שיש דברים בגו, ומיהר לשאול: "האם הרב לא הלך לישון הלילה?".

ענה לו מרן: "הלילה שכחתי לישון"...

בתקופה מסוימת בחייו נהג מרן להתפלל ערבית בימות החורף מיד בצאת הכוכבים, לאכול משהו, לנוח שעה אחת, ואחר־כך לקום בשעה שבע בערב וללמוד ברציפות עד שבע בבוקר! מניין לו כוחות לשבת וללמוד 12 שעות ברצף? אלא הוא רתם את עצמו כשור לעול. הוא המית עצמו באהלה של תורה! הוא התנתק מהעולם - אבל בעצם הוא התעלה, והעולם התעלה יחד איתו. **[מתוך הספר 'משכני אחריך']**

וַיִּבֶן ה' אֱלֹקִים אֶת הַצֵּלָע (ב, כב)

'כל אורחות ה' חסד ואמת'... התורה תחילתה חסד, וסופה חסד, ואמצעיתה חסד. תחילתה חסד מנין, אתה מוצא כשיצר הקב"ה את חוה, קישטה והביאה לאדם - שנאמר 'ויבן ה' אלקים את הצלע' (תנחומא וירא סי' ד)

סיפר הגאון רבי **אליהו מן** שליט"א: כשהגעתי לבקר את רבינו [מרן **הגר"ח קניבסקי** זצ"ל], הוא סיפר לי שאתמול היה צורך שמישהו יוציאו בברכות התורה כי לא ישן כל הלילה, ואע"פ שעשה בלילה את כל העצות להירדם - לא איסתייע מילתא, ואח"כ ביום הצטער הרבה בעייפותו כדי להשלים את הלימודים הקבועים שלו. שתק רבינו ולפתע המשיך לומר: "אני יודע לעניות דעתי [כלשונו] מדוע זה אירע, כי

בלילה אמר הממונה על קבלת קהל כי לא תהיה קבלת קהל כיון שהיה צריך לנסוע לשמחה משפחתית, ואז אמרתי לעצמי אם כן טוב הדבר שאספיק עוד ללמוד ולסיים את מסכת יומא - שאני אוחז כעת בלימודה, לכן נענשתי. חשבתי שארוויח לכן הפסדתי. והנה הלילה, שכן קיבלתי את האנשים, ברוך ה' נרדמתי מיד".

באותו מעמד סיפרתי, מה שרבינו עצמו סיפר לי, כי פעם אחת אביו מרן **הסטייפלער** חש שלא בטוב, והיו אנשים בחוץ, אמר לו הנכד המקורב רבי אברהם ישעיה [בן רבינו]: "סבא, אינך חש בטוב אולי אנעל את הדלת"; אמר לו הסטייפלער: "וייסט אמענטש פון וואנט ער לעבט - וכי אדם יודע ממה הוא חי", ולא הניח לו לנעול את הדלת.

* * *

היה זה בשנת תשנ"ט בי"ז באב. קיבלתי פני רבנו בחוזרו מעיר הקודש צפת והתעניינתי האם נח קצת? ענה לי רבינו: "איך האב גילערנט! והספקתי שם בשבוע מה שאני מספיק כאן בכמה חודשים".

ושוב בשבת קודש אמרתי לרבינו כי ניכר עליו שנח בצפת, ורבינו חזר ואמר כי למד והספיק כהנ"ל, ושאלתי: "עד־כדי־כך - כמות של כמה חודשים?".

ענה לי רבינו: "כאן לא נשאר לי זמן לעצמי, כי ממש לא נותנים ללמוד [בעיון] ונשאר לי רק כשעה ביום אחרי הבריתות והמכתבים, ומה שאני לומד עם ילדיי והלימוד הקבוע [של הדפים בש"ס, התנ"ך, המדרשים, שו"ע, רמב"ם, ושאר סדרי הלימוד], נשארת לי שעה לכתוב את החידושי תורה. ושם סיימתי לכתוב על פרק ז' דפאה, ואם היה לי שבוע נוסף הייתי מסיים פרק נוסף".

שאלתי: "אולי היה צריך לחשוב על שבוע נוסף?".

ענה לי רבינו: "הרי צריכים לחשוב מה רצון השם" [- פירוש שרצון ה' שיהיה כאן לעזרה ליהודים].

[מתוך הספר 'כל משאלותיך']

* * *

סיפור מפי בעל המעשה: "כזוג צעיר לא בניתי סוכה בחג סוכות, ואנו הוזמנו לבית חמי למחצית הראשונה של החג ולבית הורי למחצית השנייה. ביום שהיינו אמורים לנסוע לבית הורי פגש בי יהודי וביקש ממני איזו טובה, שבשביל זה הייתי צריך ללכת מבית חמי לביתי, מרחק עשר דקות הליכה. בלב עברה לי מחשבה שזאת טרחה גדולה בשבילי, וחבל שיהודי זה מבקש ממני את הטובה דווקא עכשיו ואינו ממתין לאחר החג. ברוך השם, זו היתה מחשבה מהירה שהתחלפה במהירות לכיוון של עשייה. אולם כשהגעתי לביתי אני מגלה שכל חדרי השירות מוצפים מים, ומשם כבר פונים המים לכיוון חדר השינה. גיליתי שהכיור של האסלה התפוצץ, ומים זורמים ממנו כל הזמן. מיד סגרתי את הברז ועבדתי זמן רב כדי לגרוף את המים שהציפו את הדירה. ברוך השם, הגעתי בזמן, ונזק של ממש לא התרחש.

אני מנסה לחשוב מה היה קורה לו לא הייתי נכנס לבית, לא סוגר את הברז ולא גורף את המים. איזה הפסד הייתי סופג! כמה קובים של מים היו נשפכים, ומי יודע לאיזה מצב היתה הדירה על תכולתה מגיעה אחרי שיטפון כזה".

"רגע, למה בכלל הגעתי הביתה? אה, כדי לעשות טובה ליהודי...". מחסד לא מפסידים...

* * *

עוד סיפור מפי בעל המעשה: "בבניין שבו אני מתגורר, בניין שבו שלושים דיירי קבע ועוד עשר יחידות דיור, מעסיקים מנקה חרדי. בכל ליל שישי אחרי חצות הלילה הוא מגיע לנקות לנו את הבניין קומה אחר קומה, והוא מתפרנס ביושר מיגיע כפיו. יום חמישי אחד חזרתי הביתה בשעה מאוחרת מאוד וראיתי את המנקה בעבודתו. החלטתי להנעים לו והצעתי לו כוס קפה. הוא שמח על ההצעה, וממש החייתי את נפשו. אני חושב שלא רק הקפה שימח אותו, אלא גם היחס הידידותי. מאז אימצתי לי מנהג טוב. התחלתי לקום מוקדם יותר ביום שישי, לפנות בוקר, וכך פגשתי את המנקה לקראת סיום העבודה והגשתי לו כוס קפה.

הסדר הזה החזיק מעמד במשך תקופה. והנה, בוקר אחד של יום שישי קמתי מאוחר ומיהרתי מאוד. ידעתי שאם אתעכב בהגשת כוס קפה, אאחר לתפילה וממילא לאוטובוס. אני עובד במקום שנמצא במרחק שעת נסיעה, ואיני יכול להרשות לעצמי לאחר. באותו בוקר עזב המנקה את הבניין בלי קפה.

ביום שישי שלאחר מכן קמתי כהרגלי, והנה אין חלב במקרר. אני רגיל להשתמש רק בכסף מזומן, בלי הלוואות של אשראי וכדומה, ובאותו שבוע הגעתי למצב שהכסף פשוט נגמר לפני הזמן, ולא יכלו לקנות חלב. דבר כזה הוא נדיר ביותר אצלי. תמיד יש חלב ומעולם לא חסר. מילא, לי כבר לא יהיה קפה, אבל המנקה, מה הוא אשם? הכנתי לו כוס תה והבאתי לו.

עשיתי חשבון נפש והבנתי את המסר: הקפה שזכיתי להשקות את היהודי היקר שמנקה לנו את הבניין, יש לו חשיבות רבה בשמים, ומה חבל שלא התאמצתי על כך בשבוע שעבר. החלטתי שלהבא לא אתעצל ואראה לחזור למנהגי הטוב. בשבוע שלאחר מכן התרחש שוב פלא, אבל הפעם בכיוון ההפוך. בבית היה שפע גדול שזה זמן רב לא היה. שפע של כל טוב, וכמובן גם חלב לכל דכפין... גם הפעם ידעתי כי אין זו אלא דרישת שלום שמימית, להודיעני כי יפה עשיתי". **[מתוך 'השגחה פרטית']**

בסייעתא דשמיא!

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת בראשית"

****

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 8455798 - 054 - ניתן לקבל את העלון במייל.

ויאמר אלוקים יהי אור, ויהי אור (א.ג)

שאל **הרה"ק בעל השארית מנחם מוישאוא זי"ע** – למה כתוב "ויהי" אור, הרי ידוע הכלל שאין "ויהי" אלא לשון צער? ותירץ בהקדם מה דאיתא ברש"י (פסוק ד') שראה הקב"ה שאין האור שרואין מסוף העולם ועד סופו כדאי לרשעים, עמד וגנזו, והיכן גנזו, מבואר **בזוהר הקדוש** – שגנזו בתורה. נמצא, שהאור של עכשיו אינו האור האמיתי אלא רק נגד חשכות הלילה נחשב הוא לאור. ועל פי זה פירש באופן נפלא את הפיוט הנאמר בתפילת הימים הנוראים: "אור עולם באוצר חיים ואורות מאופל אמר ויהי". "אור עולם באוצר חיים" – שהאור שרואין מסוף העולם ועד סופו גנוז באוצר חיים דהיינו ה'תורה'. "ואורות מאופל" – האור שרואין כעת נקרא כך רק בגלל שנגד החשכות – האפילה נקרא 'אור'. ועל כן "אמר ויהי" – כתב 'ויהי' בלשון צער, דהצער הוא שגנזו ואין אנו כדאי לו...

ויטע ה' אלוקים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר (ח)

פשוטו של מקרא היא שהקב"ה נטע גן "מקדם" – בצד מזרח של עדן. אך **הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע** פירש פשט נשגב! דעיקר הגן עדן הוא מהנחת רוח שיש להקב"ה ע"י המעשים הטובים של האדם. והנה אז, בשעת בריאת העולם עדיין לא היו מעשים טובים באדם, אך ה' היודע את כל העתיד להיות, נטע גן עדן "מקדם" – דהיינו מנחת רוח שיהיה לפניו בעתיד מהמעשים טובים של "האדם אשר יצר"...

ויהי הבל רעה צאן וקין היה עובד אדמה. ויבא קין מפרי האדמה מנחה לה'. והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן, וישע ה' אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה (ד. ב–ה)

שאל **הרה"ק רבי ישראל מרוזין זי"ע** – התורה מספרת לנו על קין שהביא מפירות האדמה הפשוטים, ולכן לא שעה ה' אל מנחתו, ואילו הבל הביא מבכורות צאנו ומחלביהן ולכן שעה ה' אל מנחתו ע"י שירדה אש מן השמים ואכלה את מנחתו. ולכאורה צריכים להבין, האם שייך אצל הקב"ה המושג "יותר מכובד" "פחות מכובד"? הרי אצל הקב"ה העיקר זה הכוונה, וגם כך מצינו אצל הקורבנות בבית המקדש (ויקרא ב. א) "ונפש כי תקריב קרבן מנחה לה'" – אומר רש"י: לא נאמר נפש בכל קורבנות נדבה, אלא במנחה, כי מי דרכו להתנדב מנחה, עני, אמר הקב"ה מעל אני עליו כאילו הקריב נפשו... וא"כ, מה היה חטאו של קין שבשל כך לא שעה ה' אליו ואל מנחתו? אלא יסוד גדול בענייני "תורה ועמה מלאכה" יש לנו כאן! כי אם נתבונן היטב בדברי הכתוב נראה הבדל מעניין: אצל הבל כתוב "ויהי" הבל רועה צאן – "ויהי" לשון צער, מצטער היה מהסיבה שהיה בכלל צריך לרעות צאן לפרנסתו, ואע"פ שהוא אומנות נקיה וקלה וגם ראינו שיעקב אבינו היה רועה צאן, אבל בכל זאת היה מצטער על כך, כי יותר טוב היה לו אם היה יכול לעסוק רק בתורה ותפילה. ואילו אצל קין כתוב וקין "היה" עובד אדמה – "היה" לשון שמחה, שמח היה קין לעבוד עבודת אדמה מאשר לעבוד עבודת הקודש... לכן "הבל" שכל עבודתו היה מתוך הכרח ואונס לפרנסתו, כי מבחינתו היה שמח יותר ללמוד תורה ולעבוד עבודת הקודש – "וישע ה' אל הבל ואל מנחתו", מה שאין כן אצל "קין" שעבד את עבודתו – עבודת האדמה בשמחה שעל ידי זה יכול הוא להיפטר מעבודת הקודש – לא שעה... (מובא גם **בתפארת שלמה** ליקוטים בשם **הרה"ק מזאקעלקעוו זי"ע**).

ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל וכו' (ג.ו)

מסופר על **הגאון רבי יעקב מרדכי אב"ד בילגוריי זי"ע** שנקלע פעם לאיזה עיר אחת והיו שם כמה משכילים שהתלוצצו ולעגו על דרכיו הק' והציקו לו מאד. נענה הגאון והשיב להם מנה אחת אפים: מתפלא אני מהיכן זכיתם לשם 'משכילים', הלא 'משכיל' הוא מדריגה גדולה? אמנם אני אומר לכם מהיכן נצמח לכם שם משכילים, דהנה מעודי לא ראיתי איש רעב ולבוש סחבות שייעשה אפיקורס ויגלח את זקנו. אכן הדרך הוא שמתחילה כשיש לו כל טוב וזולל וסובא, אחר כך הוא הולך אחר מראה עיניו, ואחר כך עובר על כל עבירות שבתורה, ואז הוא מכנה עצמו ל'משכיל'. והראיה היא מהפסוק הנ"ל: "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל" – דהיינו שאוכל מה שליבו חומד, אחר כך "וכי תאוה הוא לעינים" – הולך אחר מראה עיניו, ואחר כך "ונחמד העץ להשכיל" – נעשה 'משכיל'... וממקום זה נצמח לכם השם הזה... כמוכן שעזבוהו ויצאו משם בבושת פנים...

ויאמר מי הגיד לך כי ערום אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת (ג.יא)

הגמרא (חולין קלט:) שואלת: "המן מן התורה מנין? ותשובתה היא, שנאמר (בראשית ג.יא) "המן העץ' אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת". ולכאורה צריכים להבין מדוע כה חשוב לדעת היכן מוזכר המן בתורה? זאת ועוד, וכי אם כתוב "הֲמִן העץ" – זהו כבר רמז לְהָמָן? אלא תירץ **המגיד הירושלמי הנודע הגה"צ רבי שלום שבדרון זי"ע** תירוץ מתוק עד מאד! דהנה המגילה מתארת את המן כשהוא נמצא בשיא תפארתו – המלך נשאו על כל שריו ועבדיו, כל עבדי המלך כורעים ומשתחווים לו, בכל מאה ועשרים ושבע מדינות המלך אין איש נכבד ממנו, המלכה עושה משתה רק לכבודו, ובכל זאת כשהוא יוצא מן המשתה ורואה שמרדכי לא קם ולא זע מפניו, הוא מתמלא חמה. המן בא לביתו, אוסף את כל אוהביו ומכיריו, מפרט באוזניהם את "כבוד עשרו ורוב בניו ואת כל אשר גדלו המלך", ומיד אחר כך מכריז (ה.יג): "וכל זה איננו שוה לי"... ולמקרא הדברים מתעוררת פליאה – כיצד המן יכול לחוש, שכל הכבוד והיקר שיש לו אינם שווים מאומה, רק בגלל יהודי אחד שאינו משתחוה לו? האם על מעט הכבוד שנגרע ממנו יקום או יפול כל הכבוד שחולקים לו האנשים במאה עשרים ושבע מדינות?! וא"כ, זו השאלה ששואלת הגמרא: "המן מן התורה מנין? – היכן רמוזה בתורה תכונה משונה שכזו? ותשובת הגמרא היא: שנאמר "המן העץ" – שורש תכונה זו שמצינו אצל המן, התגלה כבר בהנהגת אדם הראשון, וממילא הוא קיים בטבע בני האדם בכלל. ומה מצינו אצל אדם הראשון? בגן עדן נטע ה' "כל עץ נחמד למאכל וטוב למראה", אפילו "עץ החיים" נמצא בתוך הגן, והקב"ה מתיר לאדם הראשון לאכול מכל עצי הגן, מלבד מעץ אחד – עץ הדעת טוב ורע. איסור זה גורם לאדם הראשון לחוש ש"כל זה איננו שוה לו" – הוא מתאוה לאכול דווקא מעץ הדעת. למה? כי זהו תפקידו של היצר הרע – לטעת בלב האדם את התחושה כי מה שחסר לו הוא העיקר. האדם אינו מסתפק במה שיש לו, אלא משתוקק דווקא למה שעדיין לא השיג. לא די לו במותר לו, והוא מתאוה דווקא למה שנאסר עליו... ולכן כשרוצה הגמרא לדעת מניין מגיעה להמן כזו תכונה רעה, מסיקה הגמ': "המן העץ" – אצל אדם הראשון כבר ראינו זאת...

הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב (ג.טו)

אחת מהקללות שקילל הקב"ה את הנחש היה: "הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב" – האדם יכה אותך בראש, ואילו אתה תכיש אותו בעקבו. ונשאלת השאלה – איזה קללה גדולה יש כאן, הרי סוף כל סוף גם הנחש מסוגל להכיש את האדם ולהמיתו? ומה זה משנה איפה בדיוק זה יקרה, בראשו או בעקבו? אלא מתרץ **הגה"ק רבי איצל'ה בלזר מפטרבורג זי"ע** – הסבר עמוק ונפלא יש כאן והוא חיזוק גדול עבורנו במלחמת היצר! דהנה ידוע מה שכתוב **בזהר הק'** (א.לה) "נחש זה הוא יצר הרע, הוא מלאך המות". והנה, ליצר טוב ישנו מעלה יותר מהיצר הרע, כי היצר טוב, בכוחו להטות לב האדם ולהפכו מרשע לצדיק,

ברגע אחד, ואז נעשה בעל תשובה. אבל מה שאין כן ליצר הרע חסר אותו כח להסית אדם ישר וצדיק, שיהפוך עורו פתאום לרשע גמור, ויסיר את דתו. רק הוא מושכו ומקלקלו אט אט, מורידו ומשפילו מדרגה לדרגה עדי תהום. וזהו שאמר וקיל הקב"ה להנחש "הוא ישופך ראש" – האדם מסוגל לעלות בבת אחת ולנשוף לנחש – הוא יצר הרע – בראשו, אולם "ואתה תשופנו עקב" – ראשית דרכך לשוב אותו בעקבו בלבד, ורק משלב לשלב תצליח להתגבר עליו יותר ויותר...

ואילו **הגה"ק בעל הכלי יקר זי"ע** כותב: המפרשים אמרו שהיצר הרע מושך כוחו מן הנחש הקדמוני, היצר דומה בתחילה לחוט של עכביש ואחר כך לעבותות העגלה, וזה הכוונה "הוא ישופך ראש" – אם האדם יהיה זריז וילחם ביצרו הרע בראש, בהתחלה, תיכף בבואו אליו, אז "הוא ישופך", כי בנקל ינצחו האדם וינתקנו מעליו כאשר ינתק פתיל חוט של עכביש. אמנם אם בראש דבריו יתן מקום ליצרו וילך אחר עצתו יום אחר יום, עד שנעשה היצר חזק כעבותות העגלה, אז קשה על האדם לנצחו, ואדרבא הוא ינצחך, לכך נאמר אל הנחש "ואתה תשופנו עקב", כי העקב היינו הסוף, ורצה הכתוב בזה לומר, שאם בסוף ירצה האדם להילחם בך אז אתה (הנחש) תשופנו ותנצחו, כי יהיה קשה על האדם לנתק עבותות העגלה מעליו כי כבר קשור בו היצר הרע בעבותות אהבה בתענוגים וקשה לפרוש...

וקוץ ודרדר תצמיח לך (ג.יח)

בספר שפתי צדיקים מבאר ע"פ מה ששמע בשם **הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע** שהקללה "וקוץ ודרדר תצמיח לך" היתה המתקה לאזהרה שהזהיר הקב"ה את האדם לבלתי יאכל מעץ החיים כי "ביום אכלך ממנו תמות", כי הרי לכאורה לא מת באותו יום, אלא מוכרחים לומר כאמור, שהקללה "וקוץ ודרדר תצמיח לך" – בחינה של ייסורים בעולם הזה, היא ההמתקה לגזירת המיתה. ומביא שם ששמע סיפור נורא **מהגה"ק רבי ליפמן מרדומסק זי"ע** (התנו של הרה"ק בעל התפארת שלמה זי"ע) שהיה לו חבר שנסע עמו להרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע. ואותו חבר היה עני מרוד, והיו לו קרובים עשירים באמריקה שרצו לסייעו. שאל חברו את הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע האם כדאי לקבל מהם, וענהו שלא נכון לקבל מהם. לבסוף לא יכל לסבול יותר את עניו ומרודו, בא להחידושי הרי"ם ואמר שאין בכוחו לסבול יותר יסורי עניות כאלו, ואין לו עצה אחרת כי אם לבקש את עזרת קרוביו. השיבו הרי"ם: מה יכול כבר אני לעשות לך?... ותיכף כשהגיע לביתו כתב מכתב לקרוביו וביקש את תמיכתם, ואכן שלחו לו, הדבר נמשך כמה חודשים. לפתע חלה אותו חסיד במחלה מסוכנת, וחברו רבי ליפמן נסע לחידושי הרי"ם לבקש עליו רחמים. השיבו הרבי: "פעמים נגזרת מיתה על האדם, אך בשמים נותנים לו עצה לבטל את הגזירה ע"י ייסורים. אבל אם הוא בעצמו דחה את הייסורים מה אני יכול לעשות"... ואכן כשהגיע רבי ליפמן לביתו כבר לא היה חלה ר"ל בין החיים...

לפתח חטאת רובץ (ד.ו)

פשוטו של מקרא היא "לפתח חטאת רובץ" – לפתח קברך רובצים ועומדים חטאך. אך **הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע** סיפר, ששמע פעם בילדותו מאת אביו **הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע** פשט אחר. ד'פתח' רומז על תשובה, כדאיתא (שיר השירים ה.ג) שאומר הקב"ה לבני ישראל: "פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם. וזהו א"כ פירוש הכתוב, "לפתח" – היינו לפתח התשובה, "חטאת" – רומז ליצר הרע, "רובץ" – שהיצה"ר רובץ אצל פתח התשובה ומונע את האדם מלעשות תשובה. והמשיך הרה"ק רבי ישכר דב זי"ע ואמר: שאלתי אז את אבי מהו א"כ העצה לזה שיוכל האדם לעשות תשובה אם היצר הרע מונעו מלשוב? והשיב לי אבי זי"ע – דהעצה היא, שבתחילה יעשה האדם תשובה על מצוות ומעשים טובים שלו שהיה יכול לעשותם באופן יותר טוב, ועל תשובה כזאת אין היצר הרע מקטרג, וכיון שכבר פתח את פתח התשובה, יוכל להמשיך בתשובה גם על החטאים שעשה...

ויאמר קין אל ה' גדול עוני מנשוא. הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר ואהייתי נע ונד בארץ והיה כל מוצאי יהרגני. וישם ה' לקין אות לבלתי הכות אותו כל מוצאו (ד.יג–טו)

פשוטו של מקרא – קין פחד שיהרג ע"י כל מוצאו, ולכן הקב"ה לקח אות משמו (אות ה') ושם על מצחו של קין כשמירה – לבלתי הכות אותו כל מוצאו (רש"י). אך **במדרש** מובא פירוש נוסף ומעניין וזאת נראה מהסיפור והעדות שהעיד תלמידו של **הגה"ק בעל החפץ חיים זי"ע** – **הגאון רבי משה יאיר אלכסנדרוב זצ"ל בספר "מאיר עיני ישראל"**: דרכו של החפץ חיים היה בימי חודש אלול להתבונן בעולמו ולערוך חשבון הנפש על מעשיו בהתעוררות, ולפעמים היה בוכה ומתמוגג בדמעות. במוצאי שבת אחד שלפני הסליחות הראשונות שמעתיו מוכיח את עצמו בבכי וצעקה: "ישראל מאיר! האם אינך מכיר טובה וחסד להקב"ה, שנתן לך שכל ובינה לסדר את הספר "חפץ חיים"?? האם מכיר הנך טובה על זה שהעולם לומד בספר "חפץ חיים"?? אם אינך מכיר זאת, הרי טרם הגעת למדת טובה שיש לו לבלבז"... בבוקר – המשיך וסיפר תלמידו הנ"ל: שאלתיו ביאור לדבריו האחרונים והשיב לי: התורה מספרת "וישם ה' לקין אות" ואיתא על זה במדרש: "ר' אבא אמר 'כלב' מסר לו", טעם הדבר לפי המסופר שם, שהכל היה גבור מקין והתגבר עליו הבל תחילה והפילו ארצה להמיתו, והתחנן קין לפני הבל שירחם עליו ולא יהרגהו, ולאחר שהניחו קם עליו ויהרגהו. רואים אנו שקין היה לקוי במדת "הכרת טובה", שלא זכר חסד אחיו שחמל עליו כשהיה מסור בידו. והנה ידוע שהכלב מדתו להכיר טובת בעליו עמו בספקו מזונותיו המועטים, ועל כן הוא נאמן לבעליו ושומרו ביום ובלילה. ולפיכך מסר הקב"ה לקין 'כלב', שילווהו תמיד ויזכירהו מדת הכרת טובה... ומכאן – המשיך החפץ חיים והסביר לתלמידו: לכל אדם לזכור תמיד טובת מיטיבו ולהכיר טובה להקב"ה על חסדיו עמו, שאם לא כן הרי הכלב כבר עדיף ממנו בזה...

ויתחלך חנון את האלקים ואיננו כי לקח אותו אלקים (ה.כד)

צדיק היה וקל בדעתו לשוב להרשיע לפיכך מיהר הקב"ה וסילקו והמיתו קודם זמנו (רש"י). מסופר, שכאשר נסתלק **הרה"ק רבי אהרון הגדול מקרלין זי"ע** והוא במבחר שנותיו (בן ל"ו) **נשא** עליו הספד תלמידו המובהק **הרה"ק רבי שלמה מקרלין זי"ע** – וכך אמר: רש"י כתב "ויתחלך חנוך" – צדיק היה וקל בדעתו לשוב להרשיע לפיכך מיהר הקב"ה וסילקו והמיתו קודם זמנו. ולכאורה צריכים להבין, אם היה קל בדעתו לחזור ולהיות רשע, אלא שהקב"ה חס עליו וסילקו קודם זמנו, מפני מה הועלה לדרגה רמה כל כך עד כדי שנעשה מט"ט שר הפנים שקושר כתרים לקונו, וכמה מלאכים נשרפים בהבל פיו? אלא האמת שאין הפשט ברש"י כפשוטו חלילה, כוונת רש"י שכאשר חנוך היה מדבר עם איש, אף בדברים פשוטים ולא הוכיחו, מיד התחיל האיש להרהר בתשובה ולצעוק להשי"ת. כאשר ראה הקב"ה שעל ידי כך יהיה הבירור השלם קודם הזמן, והשי"ת רצה לעשותו לאט לאט, לכן סילקו קודם זמנו. וזה מה שמפרש רש"י: "צדיק היה וקל בדעתו" – מחמת דעתו הרחבה, היה נקל לו לפעול אף בדברים של מה בכך, "לשוב להרשיע" – להשיב אחרים בתשובה שלא ירשיעו עוד, ולכן נסתלק מן העולם!... והמשיך הרה"ק רבי שלמה מקרלין זי"ע ואמר על רבו הקדוש שהיה בבחינה זו, שכאשר דיבר עם אחד אף בדברי חולין, מיד נכנסו בקרבו הרהורי תשובה, והיה צועק "רבי תנו לי תיקון", לכן סילקו הקב"ה קודם זמנו!...

וכידוע, **הרה"ק רבי אהרון הגדול מקרלין זי"ע** היה איש אלוקים נורא, בהביטו אל אדם היה כובש את ליבו עד שהלה הוכרח לשוב בתשובה שלימה ולקבל על עצמו עול מלכות שמים באמת. והיה נוסע מעיר לעיר בשליחות רבו **המגיד ממעזריטש זי"ע** ודורש לקרב לבות ישראל לאביהם שבשמים, ורבים השיב מעוון. אמרו עליו שהעמיד פ"ד אלף בעלי תשובה! הרבה צדיקים הפליגו לספר ביראת שמים שלו שהיתה למעלה מיראת מלאכים ושרפים! הוא נסתלק בי"ט ניסן תקל"ב. ואחר הסתלקותו אמר המגיד ממעזריטש: הוא היה כלי הקרב שלנו, ועתה אין לנו מה לעשות עוד בעולם... ואכן נסתלק באותה שנה בי"ט כסלו תקל"ג...

לתיאום דרשות והרצאות

טל' 054-8455798 (אפשר להשאיר הודעה)

הדפסת והפצת הגליון נתנדב

לרגל תרי יומא דהילולא קדישא - כ"ה חשון

הרב הקדוש רבי לוי יצחק בן רבי מאיר מברידטשוב זי"ע

הגאון הקדוש בעל החתם סופר רבי משה בן רבי שמואל מפרשבורג זי"ע

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל אמן!

דבר העורך

פָּרָשַׁת **בְּרֵאשִׁית** הִיא לֹא רַק הַפָּרָשָׁה הָרִאשׁוֹנָה בַּתּוֹרָה, הִיא הַיְסוֹד וְהַשֹּׁרֶשׁ לְכָל מָה שֶׁבָּא אַחֲרֶיהָ. בְּסִיּוּם יְמֵי הַתְּשׁוּבָה, הַחַגִּים וְהַשִּׂמְחָה שֶׁל תִּשְׁרֵי, אֲנַחְנוּ חוֹזְרִים לִבְרֵאשִׁית - אֶל הַנְּקֻדָּה שֶׁבָּהּ הַכֹּל מַתְחִיל מֵחָדָשׁ - **הִתְחַדְּשׁוּת**.

הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא כְּדָבָר מֻשְׁלָם וְסָגוּר, אֶלָּא בְּמַצָּב שֶׁל "בְּרֵאשִׁית". חַז"ל מְלַמְּדִים אוֹתָנוּ שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא "מְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל יוֹם תָּמִיד אֶת מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית".

הַחֲשִׁיבוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁל הַפָּרָשָׁה הִיא הַתִּזְכֹּרֶת שֶׁלֹּא מְשַׁנָּה מָה הָיָה בֶּעָבָר - כַּמָּה טָעִינוּ, נָפַלְנוּ אוֹ נִתְקַעְנוּ - תָּמִיד יֵשׁ לָנוּ אֶת הַיְכֹלֶת לִבְרֹא אֶת הַמְּצִיאוּת שֶׁלָּנוּ מֵחָדָשׁ. כָּל הַתְּחָלָה נוֹשֵׂאת אִתָּהּ כּוֹחַ שֶׁל הִתְחַדְּשׁוּת טְהוֹרָה, מַמָּשׁ כְּמוֹ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לַבְּרִיאָה.

בְּתוֹךְ כָּל גֹּדֶל הַבְּרִיאָה - הַשָּׁמַיִם, הָאָרֶץ, הַמְּאוֹרוֹת וְהַחַיּוֹת - שִׂיא הַבְּרִיאָה הוּא הָאָדָם שֶׁנֶּאֱמַר: "וַיִּבְרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹקִים בָּרָא אֹתוֹ".

פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית מַעֲמִידָה בַּמֶּרְכָּז אֶת הַכָּבוֹד וְהָעֵרֶךְ הָאֱנוֹשִׁי. כָּל אָדָם נִבְרָא יָחִיד וּמְיֻחָד, וְיֵשׁ בּוֹ נִיצוֹץ אֱלוֹקִי. הַמִּשְׁנָה בְּמַסֶּכֶת סַנְהֶדְרִין (פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה ה') לוֹמֶדֶת מִכָּךְ מֶסֶר גָּדוֹל: "לְפִיכָךְ נִבְרָא אָדָם יְחִידִי, לְלַמֶּדְךָ שֶׁכָּל הַמְאַבֵּד נֶפֶשׁ אַחַת... כְּאִלּוּ אִבֵּד עוֹלָם מָלֵא, וְכָל הַמְקַיֵּם נֶפֶשׁ אַחַת... כְּאִלּוּ קִיֵּם עוֹלָם מָלֵא". כְּלוֹמַר, כָּל אָדָם הוּא עוֹלָם מָלֵא בִּפְנֵי עַצְמוֹ, פְּגִיעָה בְּחַיֵּי אָדָם אֶחָד הִיא כְּמוֹ חֻרְבָּן שָׁלֵם, וְהַצָּלַת חַיִּים אַחַת הִיא כְּמוֹ בְּנִיַּת עוֹלָם שָׁלֵם.

הַפָּרָשָׁה מַזְכִּירָה לָנוּ לִרְאוֹת אֶת הָאוֹר וְהַקְּדֻשָּׁה שֶׁבָּנוּ וּבְכָל אָדָם סְבִיבֵנוּ.

הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא כְּשֶׁהוּא גָּמוּר! בְּסוֹף יְמֵי הַבְּרִיאָה נֶאֱמַר (ב, ג): "אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹקִים **לַעֲשׂוֹת**". חַז"ל מַסְבִּירִים: "**לַעֲשׂוֹת**" - **לְתַקֵּן**. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הִשְׁאִיר לָעוֹלָם מָקוֹם לְהַשְׁלָמָה, וְהִפְקִיד בְּיָדֵינוּ אֶת הַתַּפְקִיד לִהְיוֹת שֻׁתָּפִים בַּבְּרִיאָה - לְהוֹסִיף אוֹר, לְזַכֵּךְ אֶת הָעוֹלָם, וְלִבְחֹר בַּטּוֹב בְּכָל יוֹם מֵחָדָשׁ. הָאָדָם אֵינוֹ רַק צוֹפֶה בַּטֶּבַע, אֶלָּא פּוֹעֵל יוֹצֵר שֶׁמַּמְשִׁיךְ אֶת מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית.

דְּהַיְנוּ, הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא כְּמַעֲשֶׂה מֻגְמָר, אֶלָּא כְּמַעֲרֶכֶת דִּינָמִית הַמְּצַפָּה לְהַשְׁלָמָה. הָרַמְבַּ"ן וְהַמָּהָר"ל (מִפְּרָאג) עוֹמְדִים עַל הַשֻּׁתָּפוּת בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, אֱלֹקִים בָּרָא אֶת חֻמְרֵי הַגֶּלֶם שֶׁל הַמְּצִיאוּת, אַךְ הִשְׁאִיר אֶת מְלֶאכֶת הָעִבּוּד לָאָדָם.

הַמִּדְרָשׁ (תַּנְחוּמָא פָּרָשַׁת תַּזְרִיעַ, סִימָן ה') מְסַפֵּר עַל טוֹרְנוֹסְרוֹפּוֹס הָרֶשָׁע שֶׁשָּׁאַל אֶת רַבִּי עֲקִיבָא: "מַעֲשֶׂה מִי נָאִים, שֶׁל אֱלֹקִים אוֹ שֶׁל בָּשָׂר וָדָם"? רַבִּי עֲקִיבָא הֵרְאָה לוֹ שְׂבָלִים (מַעֲשֶׂה אֱלֹקִים) מוּל גְּלוּסְקָאוֹת לֶחֶם (מַעֲשֶׂה יְדֵי אָדָם), וְהוֹכִיחַ שֶׁמַּעֲשֶׂה הָאָדָם נָאִים יוֹתֵר מִפְּנֵי שֶׁהֵם מַשְׁלִימִים אֶת הַבְּרִיאָה.

וְהִנֵּה, חַז"ל קוֹבְעִים כִּי אָדָם הַדָּן דִּין אֱמֶת אוֹ הַשּׁוֹמֵר שַׁבָּת נַעֲשֶׂה "שֻׁתָּף לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית".

הַבּוֹרֵא הֶחְסִיר מֵהָעוֹלָם בְּמִכְוָן כְּדֵי לָתֵת לָאָדָם אֶת הַזְּכוּת וְהָעֹנֶג שֶׁבְּתִקּוּן (בִּבְחִינַת "נַהְמָא דְּכִיסוּפָא") - לֶחֶם חֶסֶד שֶׁאֵינוֹ מַגִּיעַ בְּמַאֲמָץ).

פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית מַטְעִינָה אוֹתָנוּ בְּכֹחַ שֶׁל תִּקְוָה וְהִתְחָלָה חֲדָשָׁה. הִיא מַרְאָה לָנוּ שֶׁגַּם כְּשֶׁיֵּשׁ "תֹּהוּ וָבֹהוּ" אוֹ חֹשֶׁךְ, תָּמִיד אֶפְשָׁר לְהַגִּיד "יְהִי אוֹר" - לְהָבִיא וּלְהָפִיץ אוֹר לָעוֹלָם כֻּלּוֹ.

בְּרֵאשִׁית - תּוֹכֶן עִנְיְנֵי הַפָּרָשָׁה

א. בְּרֵאשִׁית - בְּרִיאַת הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ - מְלֶאכֶת שִׁשֶּׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה, וַיְנַפֵּשׁ מִמְּלֶאכָה בַּשַּׁבָּת.

ב. סֵדֶר יְצִירַת אָדָם וְחַוָּה, מַעֲשֵׂה גַּן עֵדֶן, חֵטְא אָדָם הָרִאשׁוֹן, הָעֹנֶשׁ וְהַגֵּרוּשׁ מִגַּן עֵדֶן (ב', ד'-כ"ה: ג', א'-כ"ד).

ג. לֵדַת קַיִן וְהֶבֶל, קָרְבְּנוֹתֵיהֶם, הֲרִיגַת הֶבֶל, וְעֹנֶשׁ קַיִן (ד', א'-כ"ו).

ד. סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם עַד נֹחַ - עֲשָׂרָה דּוֹרוֹת (ה', א'-ב' : ו', א'-ח')

ה. חֲטָאֵי דּוֹרוֹ שֶׁל נֹחַ, וְנֹחַ הַצַּדִּיק מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'.

"לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ, אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ" (ב, יח)

עַל הַמִּלִּים "עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ" מֵבִיא רַשִׁ"י אֶת דְּרָשַׁת חַז"ל, "זָכָה - עֵזֶר, לֹא זָכָה - כְּנֶגְדּוֹ".

הַנְּצִי"ב (הָרַב נַפְתָּלִי צְבִי יְהוּדָה בֶּרְלִין זצ"ל) בְּ"הָרְחֵב דָּבָר", מְפָרֵשׁ אֶת הַדְּבָרִים כְּךָ: ה"עֵזֶר" הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר שֶׁיְּכוֹלָה אִשָּׁה לְהַעֲנִיק לְבַעְלָהּ, הִיא הַיְכֹלֶת שֶׁלָּהּ לִהְיוֹת בְּמִקְרִים הַמַּתְאִימִים דַּוְקָא "נֶגְדּוֹ", דְּהַיְנוּ, לֹא תָּמִיד לְסַיֵּעַ לוֹ ("לִזְרֹם" אִתּוֹ, בְּלָשׁוֹן הַמְּדֻבָּרֶת), אֶלָּא גַּם לְדַעַת מָתַי לְבַקֵּר וּמָתַי לְהָאִיר לוֹ צְדָדִים שֶׁנֶּעְלְמוּ מֵעֵינָיו. לְמָשָׁל, בְּמִקְרֶה שֶׁאָדָם הוּא "כַּעֲסָנִי וְרַגְזָנִי" (כִּלְשׁוֹן הַנְּצִי"ב), ה"עֵזֶר" הוּא דַּוְקָא בְּרִכּוּךְ הַכַּעַס, אוֹ בְּלִמּוּד זְכוּת עַל הָאָדָם שֶׁהוּא כּוֹעֵס עָלָיו וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה. וְכָךְ גַּם בְּמִקְרִים אֲחֵרִים שֶׁל נְטִיּוֹת קִיצוֹנִיּוֹת אוֹ מַטְעוֹת, בִּיכָלְתָהּ שֶׁל הָאִשָּׁה לְהַוּוֹת מִשְׁקָל נֶגְדִּי, לְהָאִיר אֶת דַּרְכּוֹ שֶׁל הַבַּעַל וּלְהָאִיר לוֹ זָוִיּוֹת אֲחֵרוֹת. כָּךְ, ה"נֶגְדּוֹ" מִתְבָּרֵר כְּ"עֵזֶר" (כִּלְשׁוֹן הַנְּצִי"ב, "וְאִם כֵּן, הַפֵּרוּשׁ 'עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ', בְּמָה שֶׁהִיא מְנֻגֶּדֶתוֹ, תִּהְיֶה לְעֵזֶר"). וְכֵן לְהֵפֶךְ, לְעִתִּים דַּוְקָא ה"עֵזֶר" מִתְבָּרֵר כְּ"נֶגְדּוֹ" - כַּאֲשֶׁר בְּנֵי הַזּוּג אֵינָם מְעִירִים אוֹ מְבַקְּרִים אֶלָּא מְצַטְרְפִים לְבֶן הַזּוּג אַף כְּשֶׁדַּרְכּוֹ מֻטְעֵית, בְּטָוּחַ הַקָּצֶר בֶּן הַזּוּג רוֹאֶה זֹאת כְּ"עֵזֶר", אַךְ בְּטָוּחַ הָאָרֹךְ הַדָּבָר הוּא "נֶגְדּוֹ" (כִּלְשׁוֹן הַנְּצִי"ב, "בְּמָה שֶׁהִיא עֵזֶר מַתְחִילָה וְהִיא מְסַיַּעְתּוֹ לְכָל רוּחַ רָעָה שֶׁעוֹבֶרֶת עָלָיו, וְאֵין לְךָ 'כְּנֶגְדּוֹ' גָּדוֹל מִזֶּה"). וְזֶהוּ "זָכָה - עֵזֶר, לֹא זָכָה - כְּנֶגְדּוֹ"; כְּשֶׁאָדָם זוֹכֶה, הוּא מְקַבֵּל מָה שֶׁנִּרְאֶה אוּלַי כְּ"נֶגְדּוֹ" אַךְ כֻּלּוֹ עֵזֶר וְסִיּוּעַ; וּכְשֶׁאֵינוֹ זוֹכֶה, הוּא מְקַבֵּל מָה שֶׁנִּרְאֶה כְּ"עֵזֶר", הִצְטָרְפוּת וְהֶעְדֵּר בִּקֹּרֶת, אַךְ לַטָּוּחַ הָאָרֹךְ הוּא "נֶגְדּוֹ".

"זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם..." (ה, א)

סִיפּוּר הַגָּאוֹן רַבִּי מֹשֶׁה שְׁטֶרְנְבּוּךְ שְׁלִיט"א: פַּעַם בָּא רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר גְּרוֹדְזִ'נְסְקִי זצ"ל לְבַקֵּר אֶצֶל רַבָּהּ הַנַּעֲרָץ שֶׁל לוּדְז' - רַבִּי אֶלְיָהוּ חַיִּים מֵיְזֶל זצ"ל, וּמָסַר לוֹ אֶת סִפְרוֹ 'אֶחְיֶעֱזֶר' בְּמַתָּנָה. שָׂמַח רַבִּי אֶלְיָהוּ בַּסֵּפֶר וְהִבִּיעַ הַעֲרָכָתוֹ שֶׁהוּא נִפְלָא מְאוֹד.

שְׁאַל אוֹתוֹ רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר 'אֵימָתַי נִזְכֶּה שֶׁגַּם כְּבוֹדוֹ יְחַבֵּר סְפָרִים, עָנָהוּ רַבִּי אֶלְיָהוּ חַיִּים 'יֵשׁ לִי סֵפֶר!'... תָּמַהּ רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר 'אִם יֵשׁ לוֹ סֵפֶר, נָא לְהַרְאוֹת לִי אֶת סִפְרוֹ'. הֵשִׁיב לוֹ רַבִּי אֶלְיָהוּ חַיִּים 'בָּא עִמִּי'. וְהוּא הֵרְאָה לוֹ בָּאָרוֹן שִׁטְרֵי חוֹב, שֶׁהִתְחַיֵּב לְפַרְנֵס תַּלְמִידֵי חֲכָמִים אַלְמָנוֹת וְיִתּוֹמִים בְּלוּדְז', וְהוֹסִיף שֶׁזֶּה הַסֵּפֶר שֶׁלּוֹ, וְהָיְנוּ 'סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם' - מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, וְהוּא כָּל כָּךְ טָרוּד בְּסֵפֶר זֶה, עַד שֶׁאֵין לוֹ פְּנַאי לְחַבֵּר סֵפֶר כְּרַבִּי חַיִּים עוֹזֵר. רַבִּי חַיִּים עוֹזֵר לֹא עָנָה, וְאוּלָם עַל עֶרֶשׂ דְּוַי סָמוּךְ לְפְטִירָתוֹ אָמַר לְרַבִּי יוֹסֵף מִישְׁקוֹבְסְקִי זצ"ל עַכְשָׁו רוֹאֶה וּמֵבִין כִּי רַבִּי אֶלְיָהוּ חַיִּים צָדַק, וְעִקַּר סֵפֶר הָאָדָם שֶׁמֵּבִיא אִתּוֹ לְחַיֵּי נֵצַח הֵם הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁעָשָׂה. ['טוּב טַעַם וְדַעַת בְּרֵאשִׁית']

"וַיִּשַּׁע ה' אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ" (ד, ד) – סִפּוּר

מַעֲשֶׂה בְּצֶמֶד דַּיָּגִים, יְדִידִים וְתִיקִים, אֲשֶׁר הָיוּ יוֹרְדִים אֶל הַיָּם בָּאֳנִיּוֹת בְּכָל לַיְלָה, וְלִפְנוֹת בֹּקֶר הָיוּ עוֹלִים לַחוֹף עִם שְׁלָלָם, אוֹתוֹ הָיוּ מוֹכְרִים לְסוֹחֲרֵי דָּגִים בַּשּׁוּק שֶׁל בְּרַצְלוֹנָה.

לַיְלָה אֶחָד, בְּעוֹד שְׁתֵּי הַסִּירוֹת פּוֹרְשׂוֹת מִכְמוֹרוֹת וּמַפְזְרוֹת פְּתִיוֹנוֹת, הִזְדַּעְזְעָה לְפֶתַע סִירָתוֹ שֶׁל אֶחָד מֵהֶם, פִּרְכְּסָה וְהִתְיַצְּבָה. בְּסִקְרָנוּת הִטָּה הַדַּיָּג אֶת הַלַּפִּיד הַבּוֹעֵר, וְעַד מְהֵרָה זִהָה אֶת הַשָּׁלָל: דָּג טוּנָה עָנָק עָלָה בָּרֶשֶׁת! דָּג כָּזֶה לֹא מוֹכְרִים בְּמִכְירָה רְגִילָה. אִי אֶפְשָׁר 'לְבַיְּשׁוֹ' בַּשּׁוּק הַבַּרְצְלוֹנִי.

בְּעֶצָּה אַחַת עִם יְדִידוֹ, הֶעֱמִיס אֶת הַדָּג עַל עֲגָלָה מְהִירָה, וְנָסַע לְאַרְמוֹן הַמְּלוּכָה. יָאֶה הוּא הַדָּג לְמֶלֶךְ סְפָרַד! הִתְרַשֵּׁם הַמֶּלֶךְ מִן הַדָּג הַמְיֻחָד וְהִתְפַּעֵם מִטּוּב לִבּוֹ שֶׁל הַדַּיָּג וּמֵאַהֲבָתוֹ לַמֶּלֶךְ, וְהוֹרָה לַעֲבָדָיו לִמְסֹר לִידֵי הַדַּיָּג אַרְגָּז וּבוֹ חֲמֵשׁ מֵאוֹת מַטְבְּעוֹת זָהָב, מַעֲנָק הוֹקָרָה וְהַכָּרָה מִבֵּית הַמְּלוּכָה!

רָאָה זֹאת רֹאשׁ הַשָּׁרִים וְדָמוֹ רָתַח: שְׁנַיִם שֶׁהוּא מוֹסֵר עַצְמוֹ עֲבוּר בֵּית הַמְּלוּכָה, וּמֵעוֹלָם לֹא קִבֵּל מַעֲנָק שֶׁכָּזֶה, בְּקֹשִׁי מַבָּט שֶׁל הַעֲרָכָה. וּבְרֶגַע אֶחָד מַגִּיעַ דַּיָּג בַּעַל מַגָּפַיִם וּמְשַׁנֶּה אֶת הַכְּלָלִים?! וּבְכֵן, אִם אֶת הַמֶּלֶךְ מְעַנְיֵן רַק מַאֲכָלִים מְשֻׁבָּחִים, הוּא יְדַבֵּר עִמּוֹ גַּם כֵּן דֶּרֶךְ הַצַּלַּחַת.

שָׁלַח אֶת אֶחָד מֵעֲבָדָיו הַחֲשָׁאִיִּים, וְהוֹרָהוּ לְסַקֵּר אֶת הֵיבּוּל הַיָּמִי שֶׁל הַדַּיָּגִים מִדֵּי בֹּקֶר. בְּרֶגַע שֶׁעוֹלֶה דָּג הָגוּן וּמְכֻבָּד, עָלָיו לִרְכֹּשׁ אוֹתוֹ בְּכָל מְחִיר. בְּקֶרֶב הַדַּיָּגִים נִפְוְצָה שְׁמוּעָה עַל שָׁלִיחַ מִסְתּוֹרִי הַמְּנַסֶּה לְאַתֵּר דָּגִים מְיֻחָדִים בְּכָל כּוֹחוֹ, וְיִשַּׁלֵּם עֲבוּרָם כְּכָל שֶׁיִּדָּרֵשׁ, רַק לְהַשִּׂיג אֶת הַדָּג הַנִּכְסָף!

וְהִפְעַם, הָאִיר הַמַּזָּל לַדַּיָּג הַשֵּׁנִי. דָּג עֲנָק נִתְפַּס בִּרְשָׁתוֹ! דָּג טוּנָה כְּחֻלַּת סְנַפִּיר! נוֹעֲצוּ הַחֲבֵרִים שׁוּב, וְהֶחְלִיטוּ: דָּג כָּזֶה - לְבֵית הַמְּלוּכָה! בְּכוֹחוֹת מְשֻׁתָּפִים הֶעֱלוּ אֶת הַדָּג וְהֵשִׁיטוּ אֶת הַסִּירָה בַּחֲזָרָה לַחוֹף. בְּחוֹף הִמְתִּין לָהֶם אָדָם לָבוּשׁ בְּגָדִים הֲדוּרִים וְשָׁאֲלָה בְּפִיו: "בְּכַמָּה"? הַדַּיָּג הִבִּיט בּוֹ בְּמַבָּט נִרְגָּז. "אֶת הַדָּג הַזֶּה אֵינִי מוֹכֵר! זֶה לֹא דָּג עֲבוּר אֲנָשִׁים כְּמוֹךָ. הַדָּג הַזֶּה נוֹסֵעַ כָּעֵת לְאַרְמוֹן הַמְּלוּכָה, וְכָעֵת - סוּר מִדַּרְכִּי"! חָזָקָה עַל שָׁלִיחַ שֶׁעוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ, וּכְשֶׁהִגִּיעַ הַדַּיָּג לְשַׁעֲרֵי הָאַרְמוֹן - צִפְתָּה לוֹ הוֹדָעָה מַפְתִּיעָה: "לִפְנֵי שָׁעָה קַלָּה קִבַּלְנוּ הוֹרָאָה מִגְּבוֹהַּ: אֵין לְהַעֲבִיר מַתָּנוֹת לַמֶּלֶךְ, בְּשׁוּם אֹפֶן"!

הַדַּיָּג חִכֵּךְ בְּדַעְתּוֹ וְאַחַר לָחַשׁ לַשּׁוֹמֵר: "רְאֵה מָה יֵּשׁ בְּאַמְתַּחְתִּי. לִפְנֵי חֹדֶשׁ הַמֶּלֶךְ שָׂלַם עַל דָּג פָּשׁוּט מִזֶּה חֲמֵשׁ מֵאוֹת מַטְבְּעוֹת זָהָב. תֵּן לִי לְהַכְנֵס לַמֶּלֶךְ, וְאֶתֵּן לְךָ מַחֲצִית מִמָּה שֶׁאֲקַבֵּל"!

נֶאוֹת הַשּׁוֹמֵר, וְהַדַּיָּג הִתְקַדֵּם. בַּכְּנִיסָה הַפְּנִימִית נִתְקַל בְּשְׁנֵי שׁוֹמְרִים מְכֻדָּנִים: 'אֵין רְשׁוּת לְהִכָּנֵס'! שׁוּב הִתְחַיֵּב לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם אֶת מָה שֶׁיִּשָּׁאֵר בְּיָדוֹ, וְשׁוּב הִתְקַדֵּם. עֶשְׂרָה שׁוֹמְרִים חָלַף עַד שֶׁנֶּעֱמַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ, אֶת כֻּלָּם צָרִיךְ הָיָה לְשַׁחֵד בְּמַחֲצִית מִמַּתְנָתוֹ, אַךְ לְבַסּוֹף הִגִּישׁ אֶת מִנְחָתוֹ לַמֶּלֶךְ: טוּנָה כְּחֻלַּת סְנַפִּיר! שְׁאֵל הַמֶּלֶךְ: "וּמָה תְּבַקֵּשׁ בִּשְׂכָרְךָ"? פָּשַׁט הַדַּיָּג אֶת מְעִילוֹ וּבִקֵּשׁ: "אַלְפַּיִם מַלְקוֹת לְעִינֵי הַמֶּלֶךְ"! - "וּמִי יָכוֹל לִחְיוֹת אַחֲרֵי אַלְפַּיִם מַלְקוֹת"?! תָּהָה הַמֶּלֶךְ עַל הַבַּקָּשָׁה הַמּוּזָרָה. "אֲנִי"! הִנִּיחַ הַדַּיָּג אֶת יָדוֹ עַל לִבּוֹ, הִפְשִׁיל אֶת חֻלְצָתוֹ וְהִמְתִּין לַמַּכָּה הָרִאשׁוֹנָה.

לְאַחַר הַמַּכָּה הַשְּׁנִיָּה, נִזְדַּקֵּף וְהוֹדִיעַ: 'עַד כָּאן חֶלְקִי, מִכָּאן וְאֵילַךְ - הַשַּׁתְּפִים'! תָּהָה הַמֶּלֶךְ בְּשֵׁנִית, וְהַדַּיָּג סִפֵּר עַל הַשּׁוֹמְרִים שֶׁמָּנְעוּ אֶת כְּנִיסַת הַמַּתָּנָה אֶל הַמֶּלֶךְ וְעַל הַשּׁוֹחַד שֶׁהִבְטִיחַ עַד שֶׁנִּצַּב בְּהֵיכְלוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ. "אִם אֲנִי מְקַבֵּל אַלְפַּיִם מַלְקוֹת, יָבוֹא הַשּׁוֹמֵר הָרִאשׁוֹן וְיִקַּבֵּל אֶלֶף בְּשִׂכָרוֹ", טָווֹה הַדַּיָּג אֶת חֶלְקַת שְׂכָרוֹ. "הָאֶלֶף הַנּוֹתָרִים יִתְחַלְּקוּ בֵּינֵי לְבֵין הַשּׁוֹמֵר הַשֵּׁנִי. לַשּׁוֹמֵר הַשְּׁלִישִׁי מַגִּיעַ מָאתַיִם וַחֲמִשִּׁים, וְלָרְבִיעִי - מֵאָה עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ. לַחֲמִישִׁי - שִׁשִּׁים וּשְׁתַּיִם וְחֵצִי, מַחֲצִית הַנּוֹתָר, וּלְשִׁשִּׁי - שְׁלוֹשִׁים וְאַחַת וָרֶבַע. הַשְּׁבִיעִי - חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה וְחֵצִי וְהַשְּׁמִינִי - כִּשְׁמוֹנֶה, הַתְּשִׁיעִי - אַרְבַּע וְלָעֲשִׂירִי נוֹתְרוּ שְׁתַּיִם לוֹ וּשְׁתַּיִם לִי'!

נֶהֱנָה הַמֶּלֶךְ מִפְּקְחוּתוֹ שֶׁל הַדַּיָּג, וְתַחַת אַלְפַּיִם הַמַּלְקוֹת, הֶעֱנִיק לוֹ אַלְפַּיִם מַטְבְּעוֹת זָהָב...

[שִׁירַת הַתּוֹרָה]

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ" (א, א) – הַטַּעַם שֶׁפָּתְחָה הַתּוֹרָה בְּאוֹת ב', וְעֶשְׂרֶת הַדִּבְּרוֹת נִפְתְּחוּ בְּאוֹת א'

כָּתַב 'בַּעַל הַטּוּרִים' בְּרֵאשׁ סִפְרוֹ עַל הַתּוֹרָה בְּשֵׁם הַמִּדְרָשׁ רַבָּה (א, י) (וְכֵן הוּא בַּיְרוּשַׁלְמִי חֲגִיגָה פֶּרֶק ב' הֲלָכָה א', וּבְתַנָּא דְּבֵי אֵלִיָּהוּ פֶּרֶק ל"א) לְבָאֵר מַדּוּעַ פָּתְחָה הַתּוֹרָה בְּאוֹת ב' דַּוְקָא שֶׁהִיא הָאוֹת הַשֵּׁנִיָּה, וְלֹא בְּאוֹת א' שֶׁהִיא הָרִאשׁוֹנָה מכ"ב הָאוֹתִיּוֹת, וְגַם שֶׁהָאוֹת **א**' מְרֻמֶּזֶת עַל **אַ**חְדוּת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ שֶׁהוּא אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וְלִכְאוֹרָה הָיָה רָאוּי לְהַתְחִיל בָּהּ אֶת הַתּוֹרָה.

וְתֵרֶץ מִשּׁוּם שֶׁאוֹת **ב**' הִיא לְשׁוֹן **בְּרָכָה** וְאוֹת א' הִיא לְשׁוֹן אָרוּר, "אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶפְתַּח בְּאוֹת ב' בִּלְשׁוֹן בְּרָכָה וּלְוַאי שֶׁיּוּכַל לְהִתְקַיֵּם".

עוֹד מוּבָא בַּמִּדְרָשׁ: "בְּאוֹתָהּ שָׁעָה עָמְדוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת לְפָנָיו, זֹאת אוֹמֶרֶת בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ, וְזֹאת אוֹמֶרֶת בִּי יִבְרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹלָמוֹ וְכוּ', בָּאָה הָאוֹת בֵּי"ת וְאָמְרָה לְפָנָיו: רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם רְצוֹנְךָ לִבְרֹא בִּי אֶת עוֹלָמְךָ שֶׁאֲנִי אוֹת שֶׁל בְּרָכָה וּבִי מְבָרְכִין אוֹתְךָ בְּנֵיךָ יִשְׂרָאֵל הָעֲתִידִים לָבֹא בָּעוֹלָם וְאוֹמְרִים בָּרוּךְ אַתָּה ה', אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בָּךְ וַדַּאי אֶבְרָא אֶת עוֹלָמִי וְאַתְּ רְאוּיָה לְכָךְ".

וּמוּבָא עוֹד שָׁם: "שֶׁהָיָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מַשְׁגִּיחַ בַּתּוֹרָה וּבָרָא עָלְמָא" בְּאוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וְלָכֵן הִקְדִּים בָּהֶם הָאוֹת ב' לִבְרָכָה. וּמְסַיֵּם הַמִּדְרָשׁ (שָׁם) אַף עַל פִּי שֶׁהַתּוֹרָה פּוֹתַחַת בְּאוֹת ב', עֶשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת נִפְתָּחוֹת בְּאוֹת א' כְּפִי שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת כ, ב): "**אָ**נֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ", בְּשָׁכְר שֶׁזּוֹתָרָה הָאוֹת א' לְאוֹת ב' שֶׁהָיָה צָרִיךְ לִכְתֹּב "אֱלֹקִים בָּרָא בְּרֵאשִׁית", אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא "אַף עַל פִּי שֶׁאֵינִי פּוֹתֵחַ בָּךְ עַכְשָׁו, אֶפְתַּח בָּךְ כְּשֶׁאֶתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל = "**אָ**נֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ".

לְעֻמַּת זֹאת בְּזֹהַר חָדָשׁ (רוּת דַּף מ"ט.) מֵבִיא שֶׁשָּׁאַל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְאוֹת א' 'אָל"ף, אָל"ף לָמָּה לֹא תִּכָּנְסִי כִּשְׁאָר כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לִפְנֵי, אָמְרָה לְפָנָיו רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם מִפְּנֵי שֶׁרָאִיתִי כָּל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּכְנְסוּ לְפָנֶיךָ שֶׁיִּצְאוּ בְּפַחֵי נֶפֶשׁ, וּכְבָר נָתַתָּ לָאוֹת בֵּי"ת רְשׁוּת שֶׁתִּתְבָּרֵא בָּהּ אֶת עוֹלָמְךָ וְאֵין רָאוּי לְמֶלֶךְ הַמְּלָכִים לְמִי שֶׁנָּתַן מַתָּנָה לְהַעֲבִירָהּ מִמֶּנּוּ וּלְפִיכָךְ עָמַדְתִּי בְּמִקּוֹמִי, אָמַר לָהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא הוֹאִיל וְכָךְ הוּא אֶת תִּהְיִי רִאשׁוֹנָה לְכָל הָאוֹתִיּוֹת, בָּךְ אֲנִי מִתְעַלֶּה לְהִקָּרֵא בָּךְ שְׁמִי אֶחָד', וְכֵן מוּבָא בְּהַקְדָּמַת הַזֹּהַר (דַּף ג' ע"ב), וְהוֹסִיף שָׁם 'וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינִי פּוֹתֵחַ בָּךְ עַכְשָׁו, אֶפְתַּח בָּךְ כְּשֶׁאֶתֵּן תּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל **אָ**נֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ'. הֵיוֹצֵא מִדְּבָרָיו, שֶׁבִּזְכוּת עַיִן טוֹבָה שֶׁנִּהֲגָה אוֹת אָל"ף בָּאוֹת בֵּי"ת זָכְתָה לִהְיוֹת רִאשׁוֹנָה לְכָל הָאוֹתִיּוֹת, וְהִיא תּוֹסֶפֶת מַעֲלָה.

['אוֹצָר פְּלָאוֹת הַתּוֹרָה']

תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה פּוֹתַחַת בָּאוֹת ב' – לְשׁוֹן בְּרָכָה

מִטַּעַם זֶה שֶׁאוֹת ב' מְרֻמֶּזֶת עַל בְּרָכָה, כָּתַב בַּסֵּפֶר 'חֲדָשִׁים' גַּם 'יְשָׁנִים' (מַסֶּכֶת בְּרָכוֹת, פְּתִיחָה סִימָן א' אוֹת ו') שֶׁגַּם רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ לֹא רָצָה לְהַתְחִיל אֶת הַשַּׁ"ס בְּמַסֶּכֶת פֵּאָה, כֵּיוָן שֶׁהִיא מַתְחִילָה בָּאוֹת א' 'אִלּוּ דְּבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר', וְלָכֵן הִתְחִיל בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת לְהַתְחִיל בְּטוֹב וּבִבְרָכָה כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (תְּהִלִּים ק"ט, ק"ל) 'פְּתַח דְּבָרֶיךָ יָאִיר'.

וְכֵן מְבֹאָר בְּהַקְדָּמַת 'הַמְּאִירִי' (לְסֵדֶר זְרָעִים) שֶׁהִתְחִיל רַבִּי אֶת הַמִּשְׁנָיוֹת בְּמַסֶּכֶת בְּרָכוֹת בִּכְדֵי לְהַתְחִיל בִּבְרָכָה. וְנִרְאֶה לְהוֹסִיף, שֶׁמִּטַּעַם זֶה גַּם צִיּוּן הַדַּפִּים שֶׁבְּרֹאשׁ הָעַמּוּדִים בַּתַּלְמוּד בָּבְלִי מַתְחִיל מִדַּף ב' וְלֹא מִדַּף א' כְּדֵי לְרַמֵּז לְאוֹת **ב**' שֶׁהִיא לְשׁוֹן **בְּרָכָה**.

"וַיָּשֶׂם ה'... אוֹת" (ד', ט"ו) – סִפּוּר מַדְהִים

מַעֲשֶׂה נוֹרָא מוּבָא בַּהַקְדָּמָה לְסֵפֶר 'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת', עַל פִּשָּׁר הַמַּצֵּבָה הַסְּמוּכָה לְמַצֶּבֶת הַגָּאוֹן הַקָּדוֹשׁ בַּעַל הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת' זצ"ל: לְאַחַר הִסְתַּלְּקוּתוֹ שֶׁל בַּעַל הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת', הִגִּיעַ יוֹם אֶחָד לְקָרָאקוֹב אַבְרֵךְ צָעִיר שֶׁחָזוּתוֹ הֵעִידָה עָלָיו כִּי הֵלֶךְ עָנִי הוּא, וּפָנָה אֶל גַּבַּאי הַ'חֶבְרָה קַדִּישָׁא' כְּשֶׁבִּקֵּשׁ בְּפִיו: מִכַּיָּן שֶׁרָאָה כִּי בְּקִרְבַת קִבְרוֹ שֶׁל הַגָּאוֹן מְצוּיָה חֶלְקַת קֶבֶר פְּנוּיָה, חָפֵץ הוּא לִרְכֹּשׁ חֶלְקָה זוֹ עֲבוּר עַצְמוֹ, וְאַף הִצִּיעַ סְכוּם הָגוּן לְשֵׁם כָּךְ. מִשֶּׁשָּׁמְעוּ הַגַּבַּאִים אֶת דְּבָרָיו, הֶחֱלוּ לִגְעֹר בּוֹ: 'מִי אַתָּה כִּי תַּחְשֹׁב אֶת עַצְמְךָ רָאוּי לִשְׁכַּב בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ כָּזֶה? וּמָה עוֹד, כַּאֲשֶׁר יָדַעְנוּ כִּי בַּעַל הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת' בִּקֵּשׁ לְהַשְׁאִירוֹ פָּנוּי'? אוּלָם הָאַבְרֵךְ לֹא הִרְפָּה וְאָמַר: 'לוֹמַר לָכֶם מִי אֲנִי - אֵינִי יָכוֹל, אַךְ דְּעוּ כִּי רָאוּי אֲנִי לְהִקָּבֵר שָׁם וּמוּכָן אֲנִי לְשַׁלֵּם סְכוּם נִכְבָּד עֲבוּר רְכִישַׁת הַקֶּבֶר'.

כָּךְ שָׂב עַל בַּקָּשָׁתוֹ מִדֵּי יוֹם וְיוֹם, עַד שֶׁבְּרֹבוֹת הַיָּמִים הֶחֱלִיטוּ גַּבַּאֵי הַ'חֶבְרָה קַדִּישָׁא' לְהִתְפַּטֵּר מִן הָאַבְרֵךְ הַטָּרְדָן בְּצוּרָה מְכֻבֶּדֶת: 'אִם תַּסְכִּים לָקַחַת עַל עַצְמְךָ אֶת עֻלּוּת בְּנִיַּת הַגָּדֵר הַמַּקִּיפָה אֶת 'בֵּית הַחַיִּים', נַסְכִּים לְבַקָּשָׁתְךָ'.

מִדֶּבֶר הָיָה בִּסְכוּם עָתֵק. בְּטוּחִים הָיוּ כִּי מִמֵּילָא אֵין לִיהוּדִי זֶה סְכוּם כֹּה גָּבוֹהַּ, וְכָךְ יִתְפַּטְּרוּ מִמֶּנּוּ אַחַת וּלְתָמִיד... אַךְ מָה גְּבָרָה תַּדְהֵמָתָם כַּאֲשֶׁר לְאַחַר שָׁעָה קַלָּה חָזַר הָאַבְרֵךְ כְּשֶׁבְּיָדָיו הַסְּכוּם הַדָּרוּשׁ וּבִקֵּשׁ לַעֲרֹךְ הֶסְכֵּם וּתְקִיעַת כַּף...

הַגַּבַּאִים, שֶׁלֹּא יָדְעוּ לְהַשִּׂיא עֵצוֹת לְנַפְשָׁם, הֵחֵלּוּ לְנַסּוֹת לְיַשֵּׁב אֶת דַּעְתָּם וְלוֹמַר זֶה לָזֶה: 'הֲרֵי הַהוֹצָאוֹת כָּאן מְרֻבּוֹת, שְׁמִירַת 'בֵּית הַחַיִּים', הַגָּדֵר הַזְּקוּקָה לְתִקּוּן, הַנְּקָיוֹן, הַתַּחְזוּקָה... וְקֶפֶת הַ'חֶבְרָה קַדִּישָׁא' רֵיקָה, וְהִנֵּה נִקְרָתָה בְּפָנֵינוּ הִזְדַּמְּנוּת לְמַלֵּא אֶת הַקֻּפָּה, הֵן בִּסְכוּם הַכֶּסֶף שֶׁהֵצִיעַ הָאַבְרֵךְ תְּמוּרַת הַחֶלְקָה - נִתָּן יִהְיֶה לְשַׁלֵּם רַבּוֹת מִן הַהוֹצָאוֹת'. 'מְמֵילָא' - אָמְרוּ הַגַּבַּאִים לְעַצְמָם - 'הָאַבְרֵךְ צָעִיר, וַאֲנַחְנוּ זְקֵנִים... וְעַד הַמָּאָה עֶשְׂרִים שֶׁל אָדָם זֶה - הֲרֵי אֲנַחְנוּ כְּבָר לֹא נִהְיֶה כָּאן... וַהֲרֵי שׁוּם עַד אֵין בֵּינוֹתֵינוּ'... וְהֶחֱלִיטוּ בֵּינֵיהֶם לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ הֶסְכֵּם.

וְאָכֵן, חָתְמוּ עַל שְׁטָר כִּי הַחֶלְקָה שֶׁבִּקֵּשׁ - שְׁמוּרָה הִיא לוֹ. אַךְ הֵם לֹא הֶעֱלוּ עַל דַּעְתָּם כִּי כְּבָר בַּיּוֹם שֶׁלְּמָחֳרָת יִצְטָרְכוּ לְטַפֵּל בּוֹ, כִּי בַּיּוֹם שֶׁלְּמָחֳרָת נוֹדַע כִּי אוֹתוֹ אַבְרֵךְ נִסְתַּלֵּק לְבֵית עוֹלָמוֹ בְּפֶתַע פִּתְאוֹם! נֶחְרְדוּ הַגַּבַּאִים חֲרָדָה גְּדוֹלָה, שֶׁכֵּן אִפְּלוּ אֶת שְׁמוֹ לֹא יָדְעוּ, וּמָה יַּעֲשׂוּ כָּעֵת?! הֵיאַךְ יִקְבְּרוּהוּ לְצַד הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת'?! וַהֲרֵי כָּל הָעִיר תִּהְיֶה כְּמֻרְקָחָה מֵהֶחָשׁשׁ לְקִפְּדָתוֹ שֶׁל בַּעַל הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת'! לְאַחַר הִתְלַבְּטוּיוֹת רַבּוֹת, הֶחֱלִיטוּ שֶׁלֹּא לְסַפֵּר זֹאת לְאִישׁ וְנַחְמוּ אֶת עַצְמָם בְּכָךְ שֶׁאִישׁ אֵינוֹ מַכִּיר אֶת הָאַבְרֵךְ, אֵין לוֹ קְרוֹבִים אוֹ יְדִידִים, וּבְעִקָּר - אֵין אִישׁ יוֹדֵעַ עַל מַעֲשֶׂה הַמְּכִירָה. הַכֶּסֶף הוֹלֵךְ לְמַטָּרוֹת טוֹבוֹת, וְהַכֹּל בָּא עַל מְקוֹמוֹ בְּשָׁלוֹם... הָאַבְרֵךְ נִקְבַּר בְּחֶלְקָה רְגִילָה, וּמִלְבַד יוֹם הַפְּטִירָה - לֹא צַיֵּן דָּבָר עַל מַצֵּבָתוֹ, אֲפִלּוּ לֹא שֵׁם הַנִּפְטָר.

וְהִנֵּה, בַּלַּיְלָה בָּא הָאַבְרֵךְ בַּחֲלוֹם אֶל הַגַּבַּאִים וְטָעָנָה בְּפִיו: 'הִסְכַּמְנוּ עַל עִסְקָה בְּצוּרָה בְּרוּרָה וּמְפֹרֶשֶׁת, וְאַתֶּם אֶת חֶלְקְכֶם לֹא קִיַּמְתֶּם! שִׁלַּמְתִּי עֲבוּר חֶלְקַת הַקֶּבֶר וְאַתֶּם נְתַתֶּם לִי תְּקִיעַת כַּף, אַךְ קִבַּרְתֶּם אוֹתִי בְּמָקוֹם אַחֵר! אְתְבַּע אֶתְכֶם לְדִין בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה'... נֶחְרְדוּ הַגַּבַּאִים, אַךְ נִסּוּ לְהַרְגִּיעַ אֶת עַצְמָם שֶׁ'חֲלוֹמוֹת שָׁוְא יְדַבְּרוּן', וְשֶׁ'דִּבְרֵי חֲלוֹמוֹת לֹא מַעֲלִין וְלֹא מוֹרִידִין', אוּלָם מִשֶּׁנִּשְׁנָה הַחֲלוֹם בַּלַּיְלָה שֶׁלְּאַחֲרָיו וּבָזֶה הַבָּא וּבַבָּא אַחֲרָיו, הֵבִינוּ שֶׁלֹּא יֵצְאוּ מִמֶּנּוּ נְקִיִּים... כִּדְרָכָם שֶׁל יְהוּדִים, בָּאוּ לִשְׂפֹּךְ אֶת לִבָּם לִפְנֵי הַמֻּרְא דְּאַתְרָא שֶׁל הָעִיר קְרָאקוֹב בְּאוֹתָהּ עֵת - הֲלֹא הוּא הב"ח - רַבִּי יוֹאֵל סִירְקִישׁ זצ"ל.

'אֶת חָטְאֵנוּ אָנוּ מַזְכִּירִים הַיּוֹם' - אָמְרוּ הַגַּבַּאִים: 'כָּךְ וְכָךְ הָיָה מַעֲשֶׂה, מָכַרְנוּ אֶת שֶׁאֵינוֹ רָאוּי, וְכָךְ וְכָךְ עָלְתָה בְּיָדֵינוּ, וְהִנֵּה הָאַבְרֵךְ הַנִּפְטָר בָּא אֵלֵינוּ בַּחֲלוֹם בְּדִין וּדְבָרִים, וְרוֹצֶה לְתוֹבְעֵנוּ בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה, וְאָנוּ - אָנָה אָנוּ בָּאִים'!...

הב"ח פָּנָה אֶל הַמְּנוֹחַ שֶׁיֹּאמַר לוֹ מָה שְׁמוֹ וּמִי הוּא, בִּכְדֵי שֶׁיִּרְאֶה בֵּית הַדִּין שָׁמָּא רָאוּי הוּא לְהִקָּבֵר אֵצֶל הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת', אַךְ הָאַבְרֵךְ סֵרֵב בְּתֹקֶף לְגַלּוֹת דָּבָר עַל אוֹדוֹת עַצְמוֹ, בְּאָמְרוֹ שֶׁאֵין זֶה מִמִּין הָעִנְיָן, וְאִלּוּ אֶת הַסְּכוּמָה שֶׁבְּתַקִּיעַת כַּף יֵשׁ לְקַיֵּם כִּלְשׁוֹנָהּ. לְאַחַר שֶׁשָּׁמְעוּ הַדַּיָּנִים אֶת הַצַּדָּדִים, יָשְׁבוּ וְשָׁקְלוּ וְטָרוּ בַּדָּבָר, וּבְסוֹפוֹ שֶׁל יוֹם יָצָא הַפְּסָק: מִכַּיָּן שֶׁהַמְּנוֹחַ קָנָה בְּלִי שׁוּם צַל שֶׁל סָפֵק אֶת חֶלְקַת הַקֶּבֶר, וּמִן הָרָאוּי שֶׁיִּקָּבֵר בָּהּ, כְּפִי שֶׁהֻבְטַח לוֹ, אַךְ מֵאֵידָךְ גִּיסָא אֵין בֵּית הַדִּין יוֹדֵעַ אִם הָאִישׁ הוּא לְפִי כְּבוֹדוֹ שֶׁל בַּעַל הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת' וְאִם רָאוּי לַעֲבֹר עַל צַוָּאָתוֹ לְמַעַנוֹ, וּמִכַּיָּן שֶׁאַנְשֵׁי הַחֶבְרָא קַדִּישָׁא כְּבָר יָצְאוּ יְדֵי חוֹבָתָם כְּלַפֵּי הַמָּנוֹחַ בָּזֶה שֶׁטִּמְנוּהוּ הֵיכָן שֶׁהוּא, לָכֵן אֵין אָנוּ מְחַיְּבִים אֶת הַחֶבְרָא קַדִּישָׁא לְהַעֲבִירוֹ לַקֶּבֶר שֶׁלְּיַד הָרַב הַגָּאוֹן, אֲבָל כְּדֵי לָצֵאת יְדֵי חוֹבַת אֲלוֹקִים וְאָדָם, וּמֵחֲמַת הַסָּפֵק, יִפְתְּחוּ אֶת שְׁנֵי הַקְּבָרִים, זֶה שֶׁל הָאַבְרֵךְ וְזֶה שֶׁלְּיַד קֶבֶר הַ'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת', וְיוֹתִירוּם פְּתוּחִים לְמֶשֶׁךְ הַלַּיְלָה'. 'וְאַתָּה' - סִיֵּם הב"ח בִּפְנוֹתוֹ אֶל הַמְּנוֹחַ שֶׁמְּעֻבָּר לַמְּחָצָה - 'אִם אָכֵן רָאוּי אַתָּה לִשְׁכַּב לְיַד הָרַב בַּעַל 'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת', תַּעֲבֹר לְבַדְּךָ אֶל הַקֶּבֶר הַנָּכוֹן לְךָ'... כָּךְ נַעֲשָׂה.

לְמָחֳרָת עִם בֹּקֶר שָׁלַח הב"ח אֶת שְׁלִיחַ בֵּית הַדִּין יַחְדָּיו עִם אַנְשֵׁי הַ'חֶבְרָה קַדִּישָׁא' לִבְדֹּק מָה נַעֲשׂוּ בִּקְבָרוֹ, וְיָחְרְדוּ אֶל לִבָּם, כִּי רָאוּ אֶת קִבְרוֹ שֶׁל הָאַבְרֵךְ שֶׁהָיָה רֵיק, וְאִלּוּ הַקֶּבֶר לְיַד בַּעַל 'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת' הָיָה מָלֵא... כְּשֶׁשָּׁבוּ וְסִפְּרוּ זֹאת לב"ח, הֵבִין כִּי אוֹתוֹ אִישׁ הוּא קָדוֹשׁ וְנִסְתָּר עַד לְמְאוֹד, וְכִנֵּס אֶת כָּל אַנְשֵׁי עִירוֹ לַחֲלֹק לוֹ כָּבוֹד אַחֲרוֹן וּלְבַקֵּשׁ אֶת סְלִיחָתוֹ מֵעַל קִבְרוֹ.

וְהוֹרָה הב"ח לְהָקִים מַצֵּבָה עַל קִבְרוֹ וְלִכְתֹּב עָלֶיהָ: 'פֹּה נִטְמַן הָאַבְרֵךְ לֹא נוֹדַע מִיהוּ, יַגִּיד עָלָיו רֵעוֹ'. כְּלוֹמַר, רֵעוֹ - 'הַמְּגִלָּה עֲמֻקוֹת' הַקָּבוּר עַל יָדוֹ יָעִיד עָלָיו מִיהוּ...

לְאַחַר שָׁנִים רַבּוֹת נִמְחַק הַכִּתּוּב מִן הַמַּצֵּבָה. בִּשְׁנַת תקצ"ב הוּקְמָה מַצֵּבָה חֲדָשָׁה עַל הַקֶּבֶר וְחָרְטוּ עָלֶיהָ אֶת הַדְּבָרִים הַבָּאִים: 'צִיּוֹן לְנֶפֶשׁ חַיָּה פֹּה מָצָאנוּ, וְדַעַת שָׁמָּה לָרִיק יָגָעְנוּ, יַעַן נִמְצָא קָבוּר בָּאַשְׁמַנִּים, וְתִמְחֲנָה אוֹתוֹתָיו מֵרֹב שָׁנִים, אָכֵן יַגִּיד עָלֶיהָ רֵעוֹ גְּאוֹן עֻזֵּנוּ, 'מְגִלָּה עֲמֻקוֹת' וּמַגִּיהַּ חָשְׁכֵנוּ, כִּי רַב כְּבוֹדוֹ בְּשֵׁם תִּפְאֶרֶת, לְהַשְׁאִיר כְּדוֹר דּוֹרִים לְמִזְכֶּרֶת, גַּבַּאֵי הַחֶבְרָא קַדִּישָׁא זֹאת אֶל לִבָּם הֵשִׁיבוּ, וּמַצֵּבָה חֲדָשָׁה עַל קִבְרוֹ הֵצִיבוּ, תקב"ץ לפ"ק ('ה'תקב"ץ) לִבְרִיאַת אֶרֶץ וְשָׁמַיִם'. [פְּנִינִים]

"וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה... וַיֹּאמֶר אֶל הָאִשָּׁה..." (ג, א) – ספור

יֵשׁ אָדָם חוֹטֵא, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁגּוֹרֵם לַאֲנָשִׁים לַחְטֹא. יֵשׁ אָדָם שׂוֹנֵא ה', וְיֵשׁ שֶׁמַּשְׁנִיא אֶת שֵׁם ה' בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת, יְרֵחֵם ה'. אוֹתוֹ אָדָם סָבוּר הוּא לְהַרְוִיחַ מִכָּךְ, אַךְ לְבַסּוֹף יִקָּבֵל הוּא עֹנֶשׁ כָּפוּל וּמְכֻפָּל עַל שֶׁהֵסִית נֶגֶד הַמֶּלֶךְ. זוֹ הַמַּשְׁמָעוּת שֶׁל 'וְלִמְשַׁנְּאַי אֲשַׁלֵּם', כִּי לְאָדָם כָּזֶה יֵשׁ תַּשְׁלוּם מְיֻחָד.

בְּעִיר רְחוֹקָה יָרַד סַךְ הַמִּסִּים שֶׁהֶעֱלוּ הַתּוֹשָׁבִים בְּאֹפֶן דְּרַסְטִי. פַּקָּחִים שֶׁנִּשְׁלְחוּ לְבָרֵר אֶת הָעִנְיָן שֶׁבּוֹ בְּיָדַיִם רֵיקוֹת, וְהַמֶּלֶךְ חָשׁ כִּי יֵשׁ כָּאן מֵרִי קוֹלֶקְטִיבִי. לְפְנֵי שֶׁפָּתַח בְּסִדְרַת עֲנָשִׁים מְהַדְהֲדִים, הֶעֱדִיף לַחְפֹּר לָעֹמֶק, לִבְדֹּק עַד הֵיכָן הִכָּה הַמֶּרֶד שָׁרָשִׁים.

מְנַהֲלֵי רְשׁוּת הַמִּסִּים חָקְרוּ וְדָרְשׁוּ וְשָׁלְחוּ לָעִיר סוֹכְנֵי חֶרֶשׁ. הַלָּלוּ פָּתְחוּ חֲנוּת וּפִרְסְמוּ אֶת דְּבַר פְּתִיחַת הַחֲנוּת הַחֲדָשָׁה בְּמוֹדָעוֹת עָנָק. הַחֲנוּת הַחֲדָשָׁה הִצִּיעָה מוּצָרִים סְטַנְדַּרְטִיִּים, אֲבָל בִּמְחִירִים גְּבוֹהִים מֵהַמְקֻבָּל.

כַּצָּפוּי, הַחֲנוּת לֹא רָשְׁמָה רְוָחִים, אַךְ לְאַחַר שָׁבוּעַ הִגִּיעוּ הַתּוֹצָאוֹת: זוּג אֲנָשִׁים הִתְיַצְּבוּ בְּפֶתַח הַחֲנוּת וּבִקְּשׁוּ לְדַבֵּר עִם בַּעֲלֵי הָעֵסֶק בִּיחִידוּת. בַּאֲדִיבוּת הֻזְמְנוּ הַשָּׁנַיִם לִפְנַּה צְדָדִית, הִתְיַשְּׁבוּ וּבֵרְכוּ אֶת הַמּוֹכְרִים עַל הָעֵסֶק הֶחָדָשׁ. הֵם לֹא הֶעֱלוּ בְּדַעְתָּם כִּי הֵם יוֹשְׁבִים מוּל סוֹכְנֵי הַמִּמְשָׁל.

"שִׁמְעוּ נָא, כַּנִּרְאֶה אַתֶּם חֲדָשִׁים כָּאן. אֲנַחְנוּ רוֹאִים שֶׁאַתֶּם מוֹכְרִים בְּמְחִירִים גְּבוֹהִים כָּל כָּךְ, וְהַצִּבּוּר מַצְבִּיעַ בְּרַגְלָיו - אֵין קוֹנִים! לָמָּה תִּמְכְּרוּ בְּמְחִירִים כָּאֵלּוּ"? הַמּוֹכֵר הֶעָמִיד פְּנֵי מִתְקוֹמֵם. "וּמָה תִּרְצוּ, שֶׁאַפְסִיד? אֶת הַסְּחוֹרָה אֲנִי קוֹנֶה בְּשִׁמּוּנִים אָחוּז, וְיֵשׁ הוֹצָאוֹת שְׂכִירוּת וּמְדוּף, מַשְׂכּוֹרוֹת לָעוֹבְדִים וְעוֹד לֹא דִּבַּרְתִּי עַל תַּשְׁלוּמֵי הַמִּסִּים שֶׁאוֹכְלִים אֶת כָּל הָרֶוַח"... "רֶגַע, עֲצֹר', לָחַשׁ קוֹלוֹ שֶׁל הַמְבֻגָּר מִבֵּין הָאַלְמוֹנִיִּים. "אֶת הַסַּפָּקִים - תּוּכַל לִלְחֹץ שֶׁיּוֹרִידוּ אֶת הַמְּחִירִים. אֶת הַפּוֹעֲלִים - תְּצַמְצֵם לְמִינִימוּם, אֲבָל הַמִּסִּים - אֲנִי לֹא יוֹדֵעַ מִי אָמַר לְךָ שֶׁאַתָּה חַיָּב. לַדַּעְתִּי זֶהוּ עֹשֶׁק שֶׁתּוּכַל לְהִתְעַלֵּם מִמֶּנּוּ. הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל מַשְׁמַנִּים וַאֲנַחְנוּ נֶאֱנָקִים, לֹא עוֹד"!...

מַכְשִׁיר הַהַקְלָטָה פָּעַל בְּשֶׁקֶט וְהַדִּבּוּרִים הִמְשִׁיכוּ. הַשָּׁנַיִם פֵּרְטוּ אֵיךְ מִתְעַלְּמִים וּמָה עוֹשִׂים, הֵצִיעוּ עֶזְרָה פְּרַקְטִית וּפוֹרְמָלִית, הֵשִׁיבוּ לַשְּׁאֵלוֹת וְהִגִּישׁוּ אֶת כָּל הַמִּידָע עַל מַגָּשׁ שֶׁל כֶּסֶף, שְׁמוֹת אֲנָשִׁים הַמַּסִּיעִים לְהִמָּנַע מִתַּשְׁלוּמֵי מַס, אִרְגּוּנִים וְעוֹרְכֵי-דִּין הַמַּעְגָּלִים פִּנּוֹת, מָה לֹא.

הַחֹמֶר הַמַּפְלִיל נֶאֱסַף, הַמֶּלֶךְ דָּן בַּמַּמְצָאִים וְהֶחְלִיט: עַל מֶרֶד קוֹלֶקְטִיבִי מַעֲנִישִׁים בְּעֹנֶשׁ קוֹלֶקְטִיבִי! הִקִּיף מָצוֹר עַל הָעִיר הַמּוֹרֶדֶת וְהוֹדִיעַ שֶׁהַצָּבָא יִסּוֹג רַק עִם תַּשְׁלוּם קְנָס בֶּן מִילְיוֹן מַטְבְּעוֹת זָהָב, סְכוּם אַדִּיר וְדִמְיוֹנִי שֶׁיְּרוֹשֵׁשׁ אֶת כָּל הַתּוֹשָׁבִים.

וּבֵינְתַיִם - אֵין אַסְפָּקַת מָזוֹן וְאֵין מוּצָרִים! נוֹעָדוּ בְּנֵי הָעִיר לָאֲסֵפַת חֵרוּם וְהִגִּיעוּ לְהַחְלָטָה: מִכְתַּב פִּיּוּסִים וְתַחֲנוּנִים לַמֶּלֶךְ! הֵם יִתְוַדּוּ עַל מְשׁוּגָתָם וְיִתְחַיְּבוּ עַל הָעָתִיד.

הַמִּכְתָּב נֵסַח בִּידֵי טוֹבֵי הַכּוֹתְבִים וְהָיָה מוּכָן לְמִשְׁלוֹחַ. כָּעֵת נִצְבָה בְּפְנֵיהֶם הַשְּׁאֵלָה: מִי יִשְׁלַח וּמִי יַגִּישׁ אֶת הַמִּכְתָּב לַמֶּלֶךְ? מִי יָהִין לִפְגֹּשׁ אֶת זַעְמוֹ הַגּוֹאֶה? פַּרְנְסֵי הָעִיר חָשׁוּ כִּי הַקּוֹלֹר יִתְּלֶה בָּהֶם, וּמֵאֲנוּ לָלֶכֶת. בַּעֲלֵי הָעֲסָקִים טָעֲנוּ לְעִסּוּקִים רַבִּים, וְכָל אֶחָד מָצָא אֲמָתְלָה לְהִתְחַמֵּק.

שׁוּב יָשְׁבוּ וְדָנוּ וְשׁוּב לֹא מָצְאוּ פִּתְרוֹן, עַד שֶׁנֶּעֱמַד אֶחָד וְהִצִּיעַ: "אִם אַף אָדָם לֹא רוֹצֶה לְפַגֵּשׁ בְּזַעְמוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, נִשְׁלַח אֶת הַמִּכְתָּב עַל גַּב בְּהֵמָה"! כָּל כָּךְ הָיוּ תּוֹשָׁבֵי הָעִיר מְבֹהָלִים, עַד שֶׁלֹּא בָּחֲנוּ אֶת הַהַצָּעָה...

נָטְלוּ פָּרָה וְתָחֲבוּ אֶת הָאִגֶּרֶת בֵּין קַרְנֶיהָ. רוֹעֶה צָאן נִשְׁלַח לְהוֹבִיל אֶת הַבְּהֵמָה עַד סָמוּךְ לְשַׁעֲרֵי הָאַרְמוֹן, וּמִשָּׁם וָהָלְאָה...

כַּצָּפוּי, הַשּׁוֹמְרִים הֵפְתִּיעוּ לִמְצֹא בְּלֵב עִיר הַבִּירָה בַּעַל חַיִּים שֶׁיָּצָא מֵהַכְּפָר, אַךְ כְּשֶׁגִּלּוּ אֶת הָאִגֶּרֶת הַמְגֻלְגֶּלֶת בֵּין קַרְנֶיהָ, הֵבִינוּ שֶׁיֵּשׁ דְּבָרִים בְּגוֹ. עִיּוּן קַל הֶעֱלָה כִּי הָאִגֶּרֶת מִיֹּעֶדֶת לְעֵינֵי הַמֶּלֶךְ, וּמִהֲרוּ לְהַעֲבִירָהּ לִידֵי קְצִין הַשְּׁמִירָה, מִשָּׁם לְשַׂר הַפָּנִים עַד לִידֵי הַמֶּלֶךְ. לַחֲרוֹנוֹ שֶׁל הַמֶּלֶךְ לֹא הָיָה גְּבוּל: 'גַּם לְהַעֲלִים מִסִּים, גַּם לְהָסִית אֶת כָּל תּוֹשָׁבֵי הָעִיר לְהַעֲלִים מִסִּים וְגַם לִלְעֹג לִי עִם שָׁלִיחַ שֶׁכָּזֶה?! לְדַעְתִּי אֵין דַּי בְּקִנָּסוֹת. עָלֵינוּ לַעֲלוֹת עַל הָעִיר בַּחֲרָבוֹת וּבִרְמָחִים, לֹא לְהַשְׁאִיר שָׂרִיד לַנִּבְזִים'! שַׂר הַפָּנִים הָיָה מְעַט שָׁקוּל. הוּא הִמְתִּין לְשׁוֹחַ חֲמַת הַמֶּלֶךְ וְהִצִּיעַ אֶת אֲשֶׁר בְּדַעְתּוֹ: "לֹא יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת שֶׁעִיר שְׁלֵמָה תִּתְנַהֵג בְּצוּרָה כָּזוֹ. בָּרוּר שֶׁיֵּשׁ מוֹחַ אֶחָד הָעוֹמֵד מֵאֲחוֹרֵי רֶצֶף הַהִתְנַהֲגוּיוֹת הַלָּלוּ. נַאֲתֵר אוֹתוֹ וְעָנְשׁוֹ יְשַׁמֵּשׁ תַּמְרוּר אַזְהָרָה בִּפְנֵי הָעָם"!

נְאוֹת הַמֶּלֶךְ וְאָכֵן הֶחְשׁוּד הַמֻּרְכָּזִי אֻתַּר. הוּא הַמַּסִּית לְהַעֲלִים מִסִּים וְהוּא הַמַּסִּית לִשְׁלֹחַ פָּרָה אֶל בֵּית הַמְלוּכָה. עָנְשׁוֹ הֻחַל בְּהַלְקָאָה בְּפַרְהֶסְיָה וְהִסְתַּיֵּם בִּתְלִיָּה עַל הַגַּרְדּוֹם, לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְיִירָאוּ... וְזֶה בְּדִיּוּק מָה שֶׁנַּעֲשָׂה עִם הַנָּחָשׁ הוּא חָטָא, וְגָרַם לְאָדָם וְחַוָּה לַחֲטֹא, וְגָרַם לְמִיתָה בָּעוֹלָם, בְּעֶצֶב תֵּלְדִי בָנִים, וְעוֹד... אֲבָל עָנְשׁוֹ הָיָה קָשֶׁה מִכֻּלָּם.

בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה

"לְאָדָם מַעֲרִיךְ לֵב וּמה' מַעֲנֵה לָשׁוֹן" [משלי ט"ז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק : מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל
מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף : הרב מאיר נסים בן כמסאנה
מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה : הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל
נפתלי בן רוזה : אברהם בן שמעה : גורג'י בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית
רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה : בן ציון קליין
שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל : אפרים בן מדלן
אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רפאל בן תמו
אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא: דויד (רוג'ה) בן שמחה: מרדכי בן אוסנת
משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : נפתלי ממן בן יקוט
שמחה בת סרח : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון : דליה בת חיים
הגר בת אהרן והרטה : כתון בת חביבה : אהובה (דייזי) בת טובה
רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה : חנה בת אביבה וראובן
שושנה נוואל בת שדרה : רבקה בת רחל : מורבריד אוסנת בת מרים

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן גיטי

זיווג הגון: אליעד יעקב בן פאולה : יצחק בן חיה : אליהו בן אילנה : רחלי בת זהבה עדינה בת שמחה : בתיה בת אסתר: הדר ברטה ורוני איילת בנות כרמית נעמה בת אסתר : תמר בת פאולה : אריק בן חיה : שלי בת חיה : הילה בת דניאלה

לזרע של קיימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל : יובל בן שלומית
רחל בת חיה : לאה רחל בת איריס : טריק בת למלם
ויקטוריה תקוה בת רינה : דניאלה בת עופרה
מאיר יעקב בן רחל : הילה בת ישראלה
מירי בת סוזן :חיים יוסף בן איריס :סהר בת שהאין

לרפואת:
אהרון בן רוזה :משה בן רוזה :אהרון בן מרים
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט
עודד בן הגר : גולן בן דינה : אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליט בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה
אילה לאה בת ציפורה : אסתר בת שולמית
רחל בת נוארה : רות בת לינה : נורית בת רחל
לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

להזמנות, להקדשות **ולתרומות** במייל:
Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

רפידתנו זהב

פנינים, הנהגות ואמרות מגדולי ישראל

גליון מספר 243

פרשת

בראשית

כט' תשרי תשפ"ז

שאל האברך: "וכי אין בזה אבק ריבית?"

סיפר הרב"ז דויטש זצ"ל: יום אחד נכנס אל החזו"א אברך כולל ושאלה בפיו: מימי לא נזדקקתי להלוואה בריבית, אפילו ע"י היתר עסקה. ועתה, מבקש אני לקחת הלוואה בקופת גמ"ח פלונית ודורשים ממני לשלם שתי לירות (סכום לא מבוטל בימים ההם) כדמי רישום והוצאות, **וכי אין בזה משום אבק ריבית?**

הכיר החזו"א במה מדובר. אמר לו: "אשיב לך בעוד כמה ימים". לאחר מספר ימים מקבל האיש הודעה מקופת הגמ"ח שכבר שולמו לזכותו הסך שתי לירות, וביכולתו לקבל את ההלוואה שביקש. הלך לדרוש ולחקור: מי שילם בעדו? ונתחוור לו: **החזו"א שילם...**

(פאה"ד, איש לרעהו)

"אני השתמשתי בדמי הכיס שלי להוצאות נסיעה במוניות"

שאלו את הגאון המפורסם רבי אשר אריאלי שליט"א **על סוד ההצלחה העצומה שיש בשיעורים שלו.** כידוע, שיעוריו הנפלאים של הרב, שמם הולך מסוף העולם ועד סופו.

ממדינות רחוקות באים בחורים מופלגי תורה לישיבת מיר בירושלים עיה"ק להאזין לשיעוריו. הרב זכה להעמיד אלפים רבים של תלמידים הגונים. האולם בו מוסר את שיעורו מלא ודחוק עד אפס מקום, וגם בחדרים הסמוכים נדחקים לשמוע את דבריו, ורבים נדחפים ליד החלונות והדלתות.

אחד מתלמידיו פנה לרבו: "ילמדנו רבינו, מהיכן זכית לכל זה? במה זכית ששיעוריך מתקבלים, ורבו הצמאים לשמוע דבר השם אשר בפיך?"

השיבו הרב אריאלי: "גם אני בעניי תמהתי וחיפשתי מה סוד הסיעתא דשמיא הגדולה הזו, עד שחשבתי לעצמי ונראה לי כי נכון הוא - בימי בחרותי כאשר למדתי בישיבה, היה נהוג שהבחורים מקבלים דמי כיס להוצאותיהם, ומדרך הבחורים לחסוך את הכסף, ולרכוש להם ספרים ללימודם, במקרה הטוב, או דברים אחרים מדברי הרשות... **אבל אני השתמשתי בדמי הכיס שלי להוצאות נסיעה במוניות - כדי שלא אצטרך לנסוע באוטובוס הציבורי, ואנצל מראיות אסורות.**

לענ"ד זה הגורם, והיא שעמדה לי ששיעורי ימצאו חן בעיני בני תורה, **בזכות שעמלתי על שמירת העיניים.**

(להתעדך באהבתך, ליקוטים וסיפורים נפלאים)

ביתם נהיה הפקר ממש, מחמת ריבוי חסד

פעם התלוננה אשתו של מרן החפץ חיים זצ"ל, בפני אחד ממקורביו - רבי יוסף שטרן זצ"ל - במעמד החפץ חיים, ואמרה לו **שיגיד מוסר לחפץ חיים, על שהוא עושה יותר מדי חסד, ועל ידי זה נהיה ביתם הפקר ממש.**

ענה החפץ חיים לאשתו: "את צודקת, אבל לעומת זאת, התבוננתי באדם שאינו עושה חסד, הלא כל העולם סובל ממנו... ולכן סברתי שעדיף לאדם לסבול כאן בעולם הזה, וזאת - **כדי שבעולם הבא יגידו עליו שהוא סבל מכל העולם, ולא יגידו עליו שכל העולם סבל ממנו...**".

(המשגיח דקמניץ, אור השבת)

הם ירויחו שיהיה רק הפסד כספי, ואתה תרויח את לחמך ביושר

סיפר רבי גדליהו הוניגסברג שליט"א:

פעם אירעה תקלה באחד מצינורות הבית של רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל, והזמינו אינסטלטור לתקן. כשסיים לתקן את הבעיה, ניגש רבינו עם סכום הכסף שהגיע לו ואמר לו: 'ביומו תתן שכרו'.

ואז הוסיף: "בא ואשאל אותך משהו, איך אתה מתפלל בראש השנה ויום כיפור, שיהיה לך פרנסה, **וכי אתה מבקש שיהיו סתימות ותקלות אצל כולם?**" הפועל שתק במבוכה.

המשיך רבינו: אגיד לך כיצד תתפלל, שמי שנגזר עליו צער ויסורים שזה לא יהיה בגוף או ברוחניות ולא ילך אלא על פיצוץ בצינור, ושיקרא לך לתקן, וכך כולם ירויחו. **הם ירויחו שקרה להם רק הפסד כספי, ואתה תרויח את לחמך ביושר...**

(דברי שיח)

כל הסיפור היה אודות שלוש מלים בודדות שנשמטו מזיכרונו...

הרב מטשעבין זצ"ל נודע בזיכרונו המופלא, בור סוד שאינו מאבד טיפה. אך שלא כהרבה בעלי זיכרון, היה עמל כל ימיו בתורה, והתמדתו היתה ללא גבול, עד שהגרי"ז מבריסק הגדירו כמתמיד הדור. וכך היה חוזר חתנו רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ואומר לתלמידי ישיבתו: "האם אתם חושבים שחותני נולד בתור הרב מטשעבין? לא ולא! **הוא עמל ועמל, עמל בתורה, עמל במידות טובות ובקנייני קדושה, וכך הגיע למדרגתו הגדולה**".

בערוב ימיו, הגיעו אליו שני תלמידים מתלמוד תורה 'חיי עולם' באחד מימי חול המועד פסח, כדי להיבחן אצלו על תלמודם. בין הדברים ציטטו התלמידים הצעירים את לשון הר"ן בנדרים, והתעוורר ויכוח בין התלמידים לרב על הנוסח המדויק של הר"ן שם.

לאחר שהובאה גמרא התברר כי התלמידים צדקו, ומזכרונו הכביר של הרב נשמטו שלוש מילים בלשון הר"ן. "אמנם היינו ילדים צעירים", סיפר רבי יוסף ברנשטיין, שהיה אחד משני התלמידים הנבחנים, "אך ראינו מיד את הצער על פניו של הרב מטשעבין, עד שכאילו נפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. תחילה עבר ושינן פעמים רבות את השורה המדוברת בדברי הר"ן, ולאחר מכן סגר את הגמרא באנחה ואמר: **'אין לי מה לבחון אתכם, אתם הרי יודעים טוב ממני...'**.

בינתיים נכנסו כמה תלמידי חכמים לבקר את הרב, והוא סיפר להם מתוך שיברון לב מה שארע, והוסיף: "ואני מתוך שטות עוד מתווכח עימם..." ויצא ללוות את התלמידים כדי להביע בפניהם

ע"פ פסק של הרב זילברשטיין שליט"א

אנו מבקשים לא לקרוא בעלון בשעת התפילה וקריאת התורה, שלא יצא שכרנו בהפסדנו

את הערכתו על לימודם בהתמדה.

סיפרו אותם תלמידים, כי גם לאחר מכן לא חדלו לקבל "דרישות שלום" ממה שארע, ורבני ישיבת 'חיי עולם' ביקשו להבין מה בדיוק אירע במבחן אצל הרב מטשעבין. לאחר תקופה, אף ביקש רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל להבין מה בדיוק אירע עם שני התלמידים מ'חיי עולם' ש'תפסו' את הרב מטשעבין עם ר"ן מפורש שלא ידע, **והשתומם לשמוע שכל הסיפור היה אודות שלוש מלים בודדות שנשמטו מזיכרונו...**

(שבת טיש)

"ללמוד לקח ולראות במו עיני ספר מוסר חי"

אחד המשתתפים בקביעות בשיעורו של רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, היה יהודי פשוט, שרמת ידיעותיו והשגותיו בלימוד לא אפשרו לו להבין את עומק הדברים הנאמרים. אולם, למרות זאת, היה מופיע בבית המדרש מדי יום, ויושב על מקומו מתחילת השיעור ועד סופו, כשעיניו תלויות במוסר השיעור המבאר את הגמרא במתינות וברהיטות.

ברגע של גילוי לב, התוודה פעם האיש וסיפר לאחד מחשובי התלמידים מפני מה הוא מטריח עצמו להופיע מדי יום בשיעור, אף שדעתו קצרה מלהבינו. "האמת הפשוטה היא", גילה האיש, "שאין לי כל סיבה להשתתף בשיעור שרמתו גבוהה משלי, **אולם משרך אני את רגליי מדי יום ביומו כדי ללמוד שיעור במידת הסבלנות.**

אני יושב ומתבונן בכל יום, **כיצד הרב יושב במשך שעה ארוכה ומשיב במתינות ובאורך רוח על אותן שאלות החוזרות ונשנות, ואינו מאבד את סבלנותו אפילו לרגע קטן**, לשם כך שווה לי להטריח את עצמי מדי יום ביומו, כדי ללמוד לקח ולראות במו עיני ספר מוסר חי".

(שבת טיש)

"עוד אין 15 דקות מהשיחה הבוכיה שקיבלתי"

הר"ר צ. צביון שליט"א סיפר: אם הסיפור הזה לא היה קורה אצלי, היה לי קשה להאמין שהוא קרה במציאות. לפני כמה שנים גרתי בקרית ספר ולמדתי בכולל בברכפלד.

הייתי הולך מברכפלד לקריית ספר, דרך שלקחה בערך שתים עשרה דקות עד רבע שעה. באותה תקופה המצב הכלכלי בבית היה בדוחק, ולא פשוט בכלל.

יום אחד רעייתי מתקשרת אלי כמה דקות לפני שאני יוצא מהכולל, רק אז הדלקתי את הטלפון. **דיבורה היה כלול בבכי. היא אמרה שנמאס לה כבר שאין כלום בבית מלבד אוכל בסיסי.** היא מבקשת לטעום לפעמים גם בורקסים, קורנפלקס ועוד דברים שונים.

כסף אין לי. מה בידי לעשות? אמרתי לה שאני אתפלל, והשם יעזרנו. בדרך מברכפלד לקריית ספר התפללתי לשם שישלח לנו ישועה. רציתי מאוד לשמח את רעייתי ולמלא את משאלתה, שיהיה בבית אוכל מגוון מעבר למינימום הבסיסי.

אני מגיע הביתה, ורואה על השולחן בדיוק את מה שהיא ביקשה: כמה חבילות של בורקסים, קורנפלקס, עוגיות ועוד כל מיני דברים שאיננו רגילים לרכוש.

עיני התעגלו בתדהמה: "מה זה?" עוד אין 15 דקות מהשיחה הבוכיה שקיבלתי!

היא סיפרה לי שבינתיים הגיעה אחותה שהייתה לפני כן ברשת 'רמי לוי'. בדיוק כשהיא עמדה בקופה התברר שיש מבצע של 'אחד פלוס אחד חינם'. כמעט כל מה שהיא קנתה - היא קיבלה יחידה נוספת במתנה כך שלא היה לה צורך בכמויות הכפולות... היא קפצה אלינו לביקור והביאה לרעייתי את כל מגוון המוצרים שהיא קיבלה בחינם.

כל זה קרה בתוך אותן 15 דקות בלבד - מהרגע שיצאתי מהכולל - ועד שהגעתי הביתה. בזמן הקצר הזה אחותה הספיקה להגיע, להניח את המצרכים, לשוחח עם רעייתי כמה דקות וללכת, כשהגעתי היא כבר לא הייתה שם.

"עוד הם מדברים ואני אשמע"! גם בחלומות לא הייתי מדמיין שזה יכול לקרות בצורה כזאת! אבל כוחה של תפילה הוא מעל הכל.

(הרב מרדכי הכהן מלאכי שליט"א, גיליון בטחוני בצורי)

"שלא ישאלו אחר כך למה הם לא מצליחים למכור את הדירה שלהם..."

להלן מכתב שנשלח למעונו של הרב זילברשטיין שליט"א:

שלום הרב, רציתי לספר לרב סיפור של השגחה פרטית שקרה לי בעקבות דבר שקראתי בווי העמודים.

ניסינו למכור את הדירה שלנו במשך עשרה חודשים. עברו בדירה עשרות קונים, ואף אחד לא מציע לקנות, אפילו לא הצעות נמוכות מדי, פשוט כולם באים, רואים את הדירה וממשיכים הלאה, כלעומת שבאו.

היינו מיואשים מאוד, ופתאום קראתי בווי העמודים לפני בערך שלושה שבועות, על רב בית כנסת ששואל, מכיוון שהעליות לא נמכרות בבית הכנסת שלו, אין קונים... ולבסוף הוא קונה את העליות בעצמו, אך זה קשה לו מבחינה כספית וכו' ומאידך הציבור לא קונים, וזה ספר תורה - והמצוות מתבזות כאשר אין להם קונה, ולכן הוא מכריח את עצמו לקנות, ומה לעשות במצב הזה.

בסוף התשובה כתב שם הרב - משהו בסגנון: **אלו שרואים את מצוות השם מתבזות ואין להם קונה ולא עושים כלום, שלא ישאלו אחר כך למה הם לא מצליחים למכור את הדירה שלהם, והיא נשארת ללא קונה.**

כשראיתי את זה, נפעמתי, באמת כבר לפני כמה שנים קיבלתי על עצמי לא לקנות מצוות ועליות בשני וחמישי, יש לי רק עלייה קבועה בשבת שאני קונה, וכן בזמנים מיוחדים, בדרך כלל במחירים מאוד גבוהים.

הסיבה ל'הנהגה' הזו היתה - **כי לא רציתי למנוע מאנשים שיש להם פחות אמצעים ממני לעלות לתורה, ואני עולה לא מעט ב"ה.**

הגיעה מציאות שבעת המכירות לעליות בשני וחמישי - לא היו קונים, ואעפ"כ בלי שימת לב המשכתי ב'הנהגה' שלי ככה במשך הרבה זמן, פשוט לא לקנות את העליות. כמעט ולא קניתי אותן, אלא רק לסיומי מסכת שהיה לי או בכל מיני זמנים מיוחדים שממש רציתי לעלות לתורה.

לאחר הדברים שהרב כתב, **קיבלתי על עצמי להתחיל לקנות כל עלייה וכל מצווה שמוכרים בשני וחמישי**, וקניתי אותם בחמישה שקלים, או עשרה שקלים, אלא אם ראיתי שאחרים קונים.

לא להאמין, אבל לאחר פעמיים שעשיתי את ההנהגה הזאת, סה"כ שני וחמישי בשבוע אחד, חזר קונה שאומנם ביקר בבית, אך כמו כולם - נעלם, ופתאום חזר וביקש לסגור את העסקה. בשעה טובה, קבענו תאריך לסגירת חוזה, ובאמת לבסוף נסגר חוזה והדירה נמכרה, זכיתי גם למוכרה לאברך ב"ה, שזה לא מובן מאליו בעיר חולון.

החתימות על חוזה הדירה היו תוך שבועיים מאז שהתחלתי בהנהגה המבורכת החדשה בעקבות דברי הרב וברוך השם - הקשבתי לרב ונושעתי.

(נשלח למערכת ע"י אחד הקוראים היקרים)

זכות העלון לרפואת ולהצלחת: יוסף בן שרה, נורית בת רחל, יעל בת איריס, אוהד בן דבורה, לימור בת אוליביה, רינת בת שושנה, הרב הופמן שליט"א ומשפחתו. זיווג הגון לתהילה בת רותי מלכה. **ולהבריל לע"נ:** אמנון חיים בן יוסף, עלייה בת מרים, נחמן בן רינה ז"ל

בס"ד עלון מס' 768 9.10.2026
כח' תשרי תשפ"ז

כניסת שבת: 17:55
צאת שבת: 18:51
רבנו תם: 19:28

לקבלת העלון במייל:
sagifrenkel@gmail.com
לתגובות והערות:
שגיא 054-6868199

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

פָּרָשַׁת בְּרֵאשִׁית

וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה (ב,ו)
בספר דגל מחנה יהודה מביא מעשה נפלא, פעם אחת בא על שבת בראשית אצל הרה"ק ר' אברהם מסטרעטין זי"ע, איש מעיר בויברקא, ושמו ר' אפרים זלמן ציצית מאכער, והנה אחר קריאת התורה קודם תפילת המוסף, הרגיש שיש לו חולשת הלב מאוד, הלך והתפלל תפילת מוסף ביחידות, והלך לאכסניא ועשה קידוש ואכל הסעודה, ושכב על מטתו לנוח מעט, אחר זה הלך בחזרה לבית התפילה של הרה"ק, והגיע כאשר הרה"ק כבר היה יושב בשלחנו הטהור.

כאשר פתח האיש הנ"ל את הדלת, וראה איך שרבו יושב בשלחנו וכל החסידים סביבו, התחיל מהרהר בלבו בתשובה, ונתחרט מאד בלבו על אשר עזב לשמוע תפלת מוסף וקדושת כתר מרבו הקדוש, שהיה ממש בוקע עולמים בכוח תפלתו, והוא הלך למלאות כרסו ובטנו, והיה מתחרט על זה, ולבו נשבר בקרבו לאלף שברים, וכה היה מעמיק במחשבתו עד שנגיע לשולחן הטהור.

הרה"ק מסטרעטין זי"ע הרגיש במחשבתו ולבו הנשבר, ופתח ואמר: **וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה**, והפירוש כן הוא, '**וְאֵד**' לשון שבר, ר"ל אם לבו של אדם נשבר בקרבו, '**מִן הָאָרֶץ**' היינו מהארציות שלו, אז בכוח שברון לבו באמת, '**וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה**' שברון לבו הוא ממשיך השפעות טובות וישועות לכל העולם. **('דרך אמונה')**

וַיֹּאמֶר ה' אֶל קַיִן לָמָּה חָרָה לָךְ וְלָמָּה נָפְלוּ פָנֶיךָ (ד,ו)
הצדיק רבי ברוך מקאמינקה, שהיה מוזג יין מומחה, נמנה עם תלמידיו המקורבים של הצדיק **רבי ישראל הבעל שם טוב** זצ"ל. באחד הימים היה רבי ברוך עסוק יחד עם משרתיו במרתף של חביות היין. אחד מפועליו שהתרפה במלאכתו קיבל נזיפה חמורה מפיו של רבי ברוך, ולפתע הגיע יהודי אל המרתף ובשורה בפיו: "**הצדיק הבעל שם טוב הגיע לעיירה באורח בלתי צפוי!**" לשמע דבריו, נטש רבי ברוך את הכול, ותוך כדי יציאתו מהמרתף ציווה על משרתיו להמשיך בסידור חביות היין, והוא עצמו אץ ורץ להקביל את פני רבו הבעל שם טוב.

כאשר ניגש רבי ברוך אל הבעל שם טוב והושיט לו את ידו לברכת שלום, הבעל שם טוב הביט בו ואמר לו: "דע לך, כי אני קיבלתי עליי לפני זמן רב שלא לכעוס כלל, ואפילו לא על אלכס, העגלון הגוי שלי, **שכן חמור הוא הכעס, שהוא גורם ומביא אף לשפיכת דמים – רחמנא ליצלן!" והוסיף הבעל שם טוב ואמר בגערה לתלמידו:** "ואלמלא הכרתי אותך לפני כן, ואילולי ידעתי שאתה גר במקום הזה, לא הייתי יודע כלל מיהו העומד לפניי, ולא הייתי מזהה אותך, מפני שרוח רעה של כעס ושפיכות דמים מרחפת על פניך– רחמנא ליצלן! ודבר זה תבע הקב"ה מקין לאחר שרצח את הבל אחיו, וכך טען כנגדו הקב"ה: '**לָמָּה חָרָה לָךְ**?' כלומר מדוע הגעת לכלל כעס? הרי זה מה שגרם לך לבסוף לרצוח את הבל אחיך!". **('משכן שילה')**

וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה (ב,כג)

הרה"ג שמעון יוחאי יפרח שליט"א (מתוך 'משכן שילה'): אדם הראשון קידש את חוה בפירות מעץ הדעת! – כתב הצדיק **רבי יצחק מראדוויל** זצ"ל שאביו הצדיק **רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב** זצ"ל גילה לו בחלום הלילה שחוה לקחה מפרי עץ הדעת, ונתנה ממנו לאדם הראשון כדי שיקדש אותה בפירות הללו. וכך עשה האדם הראשון, שלקח ממנה את הפירות ואכל מהם, ובכך קידש אותה, וזה על פי מה שאמרו (קידושין ז) שאם נתנה האישה ממון לאדם חשוב וביקשה ממנו שיקדש אותה בכסף זה, הרי זו מקודשת בהנאה שהסכים לקבל ממנה **(אור יצחק, בראשית ג,יב)**

וַיֹּאמֶר מֶה עָשִׂיתְ (ד,י)

מעשה שהיה בביתו של **הרב אלישיב זצ"ל**, שעל יד השולחן ניצב נכד מסור, ושפשף עיניו כלא מאמין. סבא יושב, ועל השולחן שלולית תה שמרטיבה את חליפתו... 'אוי ואבוי', כמעט נפלטה מפי הנכד זעקה, אלא שהסבא הגדול, הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, סימן לו בעיניו לשתוק! ולא להוציא הגה מפיו... הנכד שב והתבונן, וליבו החסיר פעימה. אותה שלולית חמה וכואבת, מי יודע כמה כוויות ספג סבא מהתה שנשפך בלי משים... חזקה עליו הוראת הסבא, ולכן לא הגיב ולא פרץ בזעקה, אך הוא נבהל ולא מצא מנוח לנפשו...

כעבור כמה דקות, כשהנכדים הנוספים שהיו בסלון עברו לחדר סמוך, הסביר הרב אלישיב בפשטות: "התה נשפך בטעות בידי בן דודך, אחד הנכדים. לא רציתי שישים לב, זה יצער אותו כל כך ששפך על סבא כוס תה רותח... לכן ביקשתי ממך לא לדבר מילה, ועכשיו – אחרי שיצא, נוכל לנגב את מה שנשפך בלי שהוא יתבייש"...

"למדתי מסבא שעדיף לסבול תה רותח ודביק, לשבת על יד שולחן רטוב בחליפה נוטפת- ובלבד שאף יהודי לא ייפגע, לא יצטער או יתבייש חלילה!".

כמה פעמים אדם נפגש במקרים כאלה בשולחן שבת, והוא נמצא ברבים ומיד פולט מילה "**מֶה עָשִׂיתְ**?!" או מיד רץ אחורה עם הכיסא, ואם זה בעל הבית, דברים אלו יכולים לבייש את מי שבטעות שפך את המשקה. לכן החכם עיניו בראשו וייתן ליבו לכל לזה ויימנע מזה, כדי שאף יהודי לא ייפגע או יצטער חלילה. **('פניני פרשת שבוע')**

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ (א,א)

מספר **רבי שלמה זלמן ארנרייך** בספרו "אבני המקום", שקיבל מכתב **מרבי יוסף חיים זוננפלד** שכתב לו את הגימטריא הזאת, והביא רמז נוסף. "**בְּרֵאשִׁית בָּרָא**" בשביל התורה שנקראת ראשית דרכו, ובשביל ישראל שנקראו (ירמיה ב,ג) ראשית תבואתה. "**תלמוד בבלי ירושלמי**" בגימטריא 1120 "**בְּרֵאשִׁית בָּרָא**" בגימטריא 1118, ואם נוסיף את **שתי** המילים, נקבל **1120** בשביל מה הקב"ה ברא את העולם, בשביל תלמוד בבלי וירושלמי, בשביל התורה שנקראת ראשית. התורה פתחה באות ב', כדי שהאדם ידע שאפילו את האות הא' הוא לא ישיג, כי כמה שילמד, תמיד ירגיש שחסר לו עוד ועוד. עוד רמז הביאו, התורה התחילה באות ב' "בראשית" ואילו המשנה מתחילה באות מ', "מאימתי קוראין את שמע" (ברכות ב') ודבר זה מרומז בפסוק "ודברת בם" (דברים ו,ז) דווקא בם יש לך לדבר ולא בדברים בטלים.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים (א,א)

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים עולה בגימטריה **1202** כמניין: **תורה נביאים כתובים**:

913	**בראשית**	611	**תורה**
203	**ברא**	113	**נביאים**
86	**אלהים**	478	**כתובים**
1202 סך הכל		**1202 סך הכל**	

על זה נאמר (זוהר פרשת תרומה): קודשא בריך הוא אסתכל באורייתא וברא עלמא" **(עורך העלון)**

וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח... וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה (ב,ה)
בפרשת בראשית, התורה מגלה לנו סוד על הנהגת העולם, סוד שמאיר באור חדש גם את המציאות היומיומית שלנו. רש"י מבאר שהקב"ה רצה להוריד גשמים, כדי שהאדמה תצמיח והעולם יתמלא ברכה, אך הוא עצר את השפע. מדוע? כי "**וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה**" – אין מי שיתפלל. העולם היה מלא פוטנציאל, מלא ברכה שמחכה לפרוץ, אך חסר דבר אחד: אדם שיכיר בטובה ויבקש.

וכך כותב רש"י: "כיון שבא אדם וידע שהם צורך לעולם – התפלל עליהם וירדו". הגשם היה מוכן, הברכה היתה מוכנה, הישועה עמדה על סף הדלת, אבל היא לא ירדה – עד שאדם התפלל.

אברך סיפר כי בתו עובדת בחברת הייטק גדולה ליד קניון אילון. החברה גלגלה מיליונים, והיתה יכולה גם להפסיד מיליונים. בחברה העסקו ארבע מאות עובדים מוכשרים שקיבלו משכורות גבוהות. הם עבדו על פרויקטים גדולים, עד שהמציאות השתנתה. המתחרים התרבו, הלקוחות נעלמו, והחברה נקלעה למשבר. המנכ"לית, אשה מסורתית ממוצא מרוקאי, כינסה את כל העובדים והודיעה בכאב: החברה תאלץ לבצע פיטורים, לקצץ בשעות העבודה ולהוריד משכורות.

היא ביקשה הצעות ייעול. בתו של האברך, שהיתה אשת אברך בעצמה, קמה ואמרה בפשטות: "לפני הכל... בואו נתפלל. נגיד שני פרקי תהלים להצלחת המפעל". כמה עובדים צחקו. "מה יעזר להגיד תהלים? צריך משקיעים, צריך כסף, לא פרקי תהלים".

אבל היא לא נבהלה. היא ידעה שלפעמים השפע מוכן, והקדוש ברוך הוא רק מחכה לתפלה. המנכ"לית, שהכירה את כח התפלה מבית אבא, אמרה: "רעיון טוב. בואו נעשה מאמץ אחרון ונתפלל". וכך, ארבע מאות עובדים – רבם רחוקים מתורה ומצוות – אמרו שני פרקי תהילים.

למחרת, חברה גדולה שהתעניינה בעבר בפרויקט אך לא סגרה עסקה, חזרה לפתע ובקשה לסגור חוזה. החוזה נחתם והם נתנו מקדמה על סך ארבעה מיליוני שקלים. החברה התייצבה לאחר תקופה קשה. לא רק שלא פיטרו עובדים, אלא היה צריך לגייס עובדים נוספים.

סיפרה אשת האברך: "גם אני, שהצעתי להתפלל – לא העליתי על דעתי ששני פרקי תהילים של אנשים רחוקים כל כך – יכולים להפך את המציאות. הבנתי שהקב"ה שומע תפלה של כל יהודי, גם של מי שנראה שאינו ראוי".

לפעמים, הכל מוכן ומחכה, "**וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח**". הברכה כבר ממתינה לבוא, ורק מחכה למשהו אחד: "**וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה**" – לאדם שיתפלל! העולם מלא שפע שמחכה לאדם שיאמר: "ריבונו של עולם, אנחנו צריכים אותך". וברגע שיהודי מבקש – הישועה מגיעה מהר יותר ממה שאפשר לדמיין.
('מאה ושנים ספורים')

'הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה' (מתוך התפילה)
אנחנו מברכים בכל בוקר הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה", מה זה 'שִׁירֵי זִמְרָה'? שיר הוא בעצמו זמר... יש שיר שהוא של הזמר? יצאנו מהימים הקדושים והשמחים של חג הסוכות ושמחת תורה... כולנו רקדנו ושרנו ופיזזנו לכבודה של תורה... אבל עם כל ההתרגשות והשמחה, הקב"ה לא בוחר בזמרה עצמה... זה חשוב, זה טוב, זה מרומם... הקב"ה שמח בזה, אבל לא בזה הוא בוחר. הקב"ה בוחר ב'שיירי זמרה'–בשיריים של הזמרה! נשארת לרקוד בהקפות שניות עד שתיים בלילה... מצויין! אבל מה נשאר מזה?! מה לקחת מזה להמשך כל ימות השנה??? זה גרם לך לשנות את היחס שלך לתורה??? החלטת לתפוס ספר וללמוד ברצינות? החלטת להפסיק לדבר באמצע הלימוד? קיבלת חשק לפתוח ספרי מוסר בבין הסדרים? קיבלת על עצמך להוסיף עוד שיעור תורה? מה השמחה הזו שרקדת עם התורה עשתה לך??? אם היא שינתה אותך, וגרמה לך לחשב מסלול מחדש ולבחור בדרך של תוספת דביקות בתורה ובעבודת ה'... בתוצאה הזו שיצאה מזמרה... בזה הקב"ה בוחר! את זה הוא רוצה! לזה הוא מתאווה! הוא רוצה לראות אותך רוקד בדרך לשיעור גם באמצע כסלו כשיורדים עליך גשמים ואתה חוזר עייף מהעבודה... הוא רוצה לראות אותך לומד בהתלהבות גם באמצע טבת, כשאתה עושה חזרות על הסוגייה... כל אחד מאיתנו צריך לקחת חיזוק מההתלהבות של הימים הקדושים שעברו עלינו ולקבל על עצמנו קבלות טובות שיוצאות מהשמחה והזמרה שבקעה מפינו "אתה בחרתנו... אהבת אותנו ורצית בנו",איך אתה מביא את ההתלהבות לידי מעשה, כי בזה הקב"ה בוחר, וזו תכלית החגים. **('אפריון שלמה')**

כָּל תִּפֵּשׂ כִּנּוֹר וְעוּגָב (ד,כא)

בכל תחום שהאדם מתעסק בו, ובכל מעשה שהוא עושה, ניתנת בידיו האפשרות לקדש שם שמים, וחלילה להיפך, הכול תלוי בו, ובשאיפותיו, ואם הרצון לקדש את שמו הגדול מקנן בו, יעלה הדבר בידו, למרות כל הקשיים הנראים לכאורה על פני השטח.

להגר"י עמר, שנולד בצרפת ושימש כרבה של קהילה חשובה, יש שני בניו בצרפת, הנחשבים כנגנים מקצועיים, ושניהם מבוקשים מאוד באירועי-יוקרה הנערכים ברחבי המדינה .בכל פעם כאשר הם מגיעים לאירוע שכזה, הם משתדלים בכל כוחם לגרום לקדיש שם שמים בעיני העמים. אבל מה שקרה איתם באירוע הנוכחי, עליו אנחנו מספרים עתה, לא קרה מעולם.

גם הגויים שמוזמנים אותם להשתתף בקונצרטים, יודעים שאם האירוע מתקיים בשבת, אין כל סיכוי שהאחים עמר יופיעו, וגם אם יהיה זה אירוע האמור להעניק להם תודה בינלאומית. כל 'האירועים המלכותיים' הללו, שווים בעיניהם כקליפת השום מול מלכותו של מלך מלכי המלכים, ומתנת השבת שנתן לעמו ישראל.

אבל הנה קרה פעם שמארגניו של קונצרט גדול ורב-ערך, לא ידעו משמירת השבת של האחים עמר, והזמינו אותם להופיע באירוע, למרות שהתקיים בשבת. המארגנים ידעו את כוחם בנגינה של האחים היהודים, וכיוון שהיה זה קונצרט חשוב שבו השתתפו מיטב הנגנים מכל העולם, רצו מאוד לשלב בו גם את האחים לבית עמר. במעמד הפתיחה השתתפו נכבדים רבים לא רק מעולם הנגינה, אלא גם אישי ממשל ידועים, שהעלו אף הם את הביקוש המוגבר לאירוע.

המארגנים, ביודעתם את כוח המשיכה של האחים עמר, שיבצו אותם דווקא באירוע הפתיחה, שתתקיים בליל שבת קודש .וכמובן, שמיודעינו, בניו של הגר"י עמר, הודיעו חד-משמעית לאפשר למחוק אותם מהרשימה. הם יוכלו להגיע רק במוצאי שבת, אז ההשתתפות היא כבר דלה יותר.

המארגנים שמעו, ויהנהנו בראשם. הם לא האמינו שתימצא מציאות כזו של אנשים ברמה של האחים עמר, שיוותרו על הופעה מכובדת כל כך, וכל זאת בגלל 'עניין דתי' של שמירת שבת שניתנה לעם היהודי לפני כהרבה שנים. לא האמינו! ולא מחקו את שמם של האחים מההזמנה ששוגרה לכל הנכבדים, שחלקם אף הגיע לאולם במיוחד כדי לשמוע את כישוריהם של האחים, שהתפרסמו בכל רחבי צרפת כרבי-אמנים. מיותר יהיה כבר להוסיף שהאחים הגיעו רק במוצאי שבת. ומה קרה אז?

מארגני הקונצרט התפעלו כל כך מ'הפטריוטיות היהודית', כפי שהגדירו זאת, עד שקיבלו החלטה שמהיום והלאה כל אירוע שבו יופיעו נגנים יהודים, לא יתקיים בשבת. ואמרו מארגני הקונצרט': אם אנשי מקצוע שכמותכם, מסוגלים לוותר על מידה גדולה כזו של כבוד ויוקרה, ולהישאר בבית רק בגלל השבת שלכם, אות ברור הוא שיש בה, בשבת זו, משהו מקודש שגם אנחנו צריכים להתחשב בו, אמרנו **('ברכי נפשי').**

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:
ה' ישמור את כל עם ישראל, וכל חייל ישראל וכוחות הבטחון.
בע"ה זיווג הגון, נועה בת יעל, קרן בת רחל, ספיר שמחה בת חנה, שירה דניאל בת ציונה.

לזרע בר קיימא: מורן בת רותי, לירז בת מרים. אורטל בת תקווה, עדן שירה בת גילה.
לפרנסה בשפע: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, שמואל בן דבורה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, , יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, לעילוי נשמת חיילנו והנרצחים ב7 לאוקטובר.

לקט פירושים משיעור בפרשת השבוע שנמסר
בבית הכנסת "קהל חסידים" בשכונת רמת אלחנן בני ברק ביום חמישי בשעה 21:30

פרשת בראשית שנת תשפ"ז — גליון מספר 997

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ (א, א)
הַתּוֹרָה נִכְתְּבָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת קְדוֹשׁוֹת, שֶׁבָּהֶן בָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אֶת עוֹלָמוֹ.
רָמְז לַדָּבָר: רָאשֵׁי הַתֵּבוֹת שֶׁל הַפָּסוּק הָרִאשׁוֹן שֶׁבַּתּוֹרָה: "**בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹקִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ**" - עוֹלִים יַחַד בְּגִימַטְרִיָּא עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם, כְּמִנְיַן אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה.
וְאוֹמֵר הַ"**בֶּן אִישׁ חַי**", שֶׁמִּסְּתָעֵם זֶה מְיֻסָּדוֹת תְּפִלּוֹת רַבּוֹת לְפִי סֵדֶר הָא-ב, כְּדֵי שֶׁנִּכְלֹל בִּתְפִלָּתֵנוּ אֶת כָּל כ"ב הָאוֹתִיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרָא הָעוֹלָם וּבָהֶן נִתְּנָה הַתּוֹרָה, וּבִזְכוּת זוֹ נִוָּשַׁע.
וְהוּא מוֹסִיף וּמֵבִיא עַל כָּךְ רֶמֶז מִן הַפָּסוּק בְּתְהִלִּים (ל"ז, ה'): "גּוֹל עַל ה' דַּרְכֶּךָ וּבְטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה". "גּוֹל עַל ה'" - עָלֶיךָ לְהִתְפַּלֵּל "**עַל ה'**", דְּהַיְנוּ לְפִי סֵדֶר כ"ב הָאוֹתִיּוֹת הָרְמוּזוֹת בָּאוֹתִיּוֹת שֶׁמֵּעַל שֵׁם הוי"ה: מֵעַל הָאוֹת י' - ט', מֵעַל הָאוֹת ח' - ד', מֵעַל הָאוֹת ו' - ה', וּמֵעַל הָאוֹת ה' - ד', שֶׁמִּמְּנָּן הַכּוֹלֵל הוּא עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם. וְאִם תַּעֲשֶׂה כֵּן, אֲזַי "בְּטַח עָלָיו וְהוּא יַעֲשֶׂה" וְיִשְׁמַע תְּפִלָּתְךָ.

וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטֹן (א, טז)
כָּתַב ה'**בָּאֵר הֵיטֵב**' (סי' תרב סק"ד): "שָׁמַעְתִּי שֶׁמִּי שֶׁיְּקַדֵּשׁ הַלְּבָנָה מִיּוֹם שֶׁקִּדְּשָׁהּ שׁוּב לֹא יִזְאֲגוּ שֶׁיָּמוּת בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ מֵאוֹתוֹ יוֹם".
שׁוֹאֲלִים הָעוֹלָם: עֲבָדָהּ! הֲרֵי רוֹאִים אֲנָשִׁים שֶׁעוֹשִׂים קִדּוּשׁ לְבָנָה וּבְכָל אֹפֶן מֵתִים בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ?
שְׁאֵלָה זוֹ הוּבְאָה בְּסֵפֶר **הַבְּרִית** (מַאֲמָר ד' שְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת פֶּרֶק ב') וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: "מַה שֶּׁכָּתוּב בְּכָל סִדּוּרֵי תְּפִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אֲצֶל בִּרְכַּת הַלְּבָנָה בְּשֵׁם הַקַּדְמוֹנִים, בְּזֶה הַלָּשׁוֹן: מִי שֶׁקִּדֵּשׁ הַלְּבָנָה לֹא יִדְאַג שֶׁיָּמוּת בְּאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ מֵאוֹתוֹ יוֹם וָאֵילָךְ. וְהַכֹּל יִתְפַּלְּאוּ עַל מַאֲמַר קַדְמוֹנֵינוּ בָּזֶה, בְּאָמְרָם כִּי הַנְּפָשׁוֹן הַיּוֹמִי מֵעִיד עַל הֶהָפוּךְ, וְעֵינֵינוּ הָרוֹאוֹת כִּי כַּמָּה בְּנֵי אָדָם קִדְּשׁוּ אֶת הַלְּבָנָה וּמֵתוּ בְּאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ.
וְתֵרֵץ: "אָמְנָה אֲשֶׁר אֲנִי אֶחֱזֶה לִי בָּזֶה הוּא, כִּי יֵשׁ כָּאן הַשְׁמָטַת שְׁתֵּי תֵּבוֹת, וְכֵן צָרִיךְ לְהִיוֹת: לֹא יִדְאַג שֶׁיָּמוּת בְּאוֹתוֹ חֹדֶשׁ בְּיָדֵי אָדָם מֵאוֹתוֹ יוֹם וָאֵילָךְ. וְרוֹצֶה לוֹמַר לִסְטִים מְזֻיָּנִים אוֹ שׁוֹנְאִים וְאוֹיְבִים הַקָּמִים עָלָיו וְרוֹצִים לְהָרְגוֹ, אוֹ אִם בַּמִּלְחָמָה יֵרֵד וְכַדּוֹמֶה. כִּי סְגֻלַּת מִצְוָה זוֹ לְהַצִּיל וּלְהָגֵן מֵאָדָם בַּעַל בְּחִירָה, אַךְ לֹא מִמִּיתָה טִבְעִית אִם יוֹמוֹ יָבוֹא".
וְהוּא מַמְשִׁיךְ וְאוֹמֵר: "וְהָעֵד הַנֶּאֱמָן לִדְבָרַי אֵלֶּה, הוּא הַנֵּסַח אֲשֶׁר קָבְעוּ הַקַּדְמוֹנִים בְּעַצְמָם, כְּשֵׁם שֶׁאֲנִי רוֹצֵד בְּנֶגְדֵּךְ וְאֵינִי יָכוֹל לִנְגֹּעַ בָּךְ, כָּךְ לֹא יוּכְלוּ כָּל אוֹיְבֵי לִנְגֹּעַ בִּי לָרָעָה, תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְמוּ כָּאָבֶן. וּמוּדַעַת זֹאת, כִּי פָּסוּק זֶה נֶאֱמַר עַל אֲלוּפֵי אֱדוֹם, אֵילֵי מוֹאָב, וְכָל יוֹשְׁבֵי כְּנָעַן. וּמִכָּאן, כִּי הַכַּוָּנָה הִיא עַל אוֹיֵב וְאוֹרֵב בְּנֵי מָוֶת, לֹא עַל מַלְאַךְ הַמָּוֶת. כִּי לֹא תִּפֹּל עָלָיו אֵימָה בְּמִשְׁלַחְתּוֹ וּבְמַלְאַכְתּוֹ, וְהַלְוַאי שֶׁהוּא לֹא יַפִּיל. וּכְבָר זָכְרוּ חז"ל מַעֲשֶׂה בִּיהוּדִי אֶחָד שֶׁנִּצַּל מֵרוֹצֵחַ שָׁרָצָה לְהָרְגוֹ וְנִמְלַט מִיָּדוֹ עַל יְדֵי שֶׁקִּדֵּשׁ הַלְּבָנָה", עכ"ל.
הַכַּוָּנָה הִיא לְמַעֲשֶׂה שֶׁהוּבָא בְּסֵפֶר "**יוֹסִיף אֹמֶץ**" (סִימָן תעו): "מַעֲשֶׂה שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוֹ, כִּי לִסְטִים שָׁבוּ אִישׁ אֶחָד וְקָשְׁרוּ אוֹתוֹ אֶל הַסּוּס לְהוֹלִיכוֹ אֶל מְחוֹז חָפְצָם. וַיְהִי בְּהֵיוֹתָם בַּשָּׂדֶה בַּלַּיְלָה הַהוּא, רָאָה הַשָּׁבוּי כִּי הַלְּבָנָה זוֹרַחַת, וּבִקֵּשׁ מֵהַשּׁבְאִי שֶׁיַּעֲמִיד הַסּוּס עַל עָמְדּוֹ לְמַעַן יוּכַל לְקַדֵּשׁ אֶת הַלְּבָנָה כְּמִצְוַת ה' אֱלֹקֵינוּ, וְהַשַּׁבְאִי שָׁמַע לְקוֹלוֹ, וְאָז בְּעֵת אֲמִירַת הַבְּרָכָה נִתְקוּ מוֹסְרוֹתֵימוֹ מֵעָלָיו עַד כִּי בָּרַח לוֹ וְאֵין רוֹאֶה, וְשָׁב לְבֵיתוֹ בְּשָׁלוֹם", עכ"ל.
וּבַסֵּפֶר '**אוֹר חָדָשׁ**' הוּבָא מַעֲשֶׂה נוֹסָף עַל אָדָם אֶחָד שֶׁפָּגְעוּ בּוֹ עכו"ם בַּלַּיְלָה וְרָצוּ לְהָרְגוֹ, וּבִקֵּשׁ שֶׁיַּנִּיחוּ לוֹ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה אַחַת קֹדֶם מוֹתוֹ. הַלְּבָנָה הָיְתָה אָז בְּחִדּוּשָׁהּ, וְקִדְּשָׁהּ בְּכַוָּנָה גְּדוֹלָה, וְנַעֲשָׂה לוֹ נֵס - כְּשֶׁדִּלֵּג ג' פְּעָמִים כְּמִנְהָגָם, נַעֲשָׂאתוּ הָרוּחַ וְנִצַּל מֵהֶם.
עַל נֵס-כְּמַעַט-גָּלוּי, שֶׁאֵרַע בְּדוֹרֵנוּ, מְסַפֵּר אָדָם שֶׁעָבַר אֶת אֵימֵי הַשּׁוֹאָה הַנּוֹרָאָה. אָדָם זֶה, הָרַב וַיְס שְׁמוֹ, הָיָה חַי בְּהוּנְגָרְיָה, וְכַאֲשֶׁר נִכְנְסוּ הַנָּאצִים לְהוּנְגָרְיָה נִתְפְּסוּ הוּא, אִשְׁתּוֹ וּבְתָּם הַקְּטַנָּה, וְנִשְׁלְחוּ לַמַּחֲנוֹת. שְׁלָשְׁתָּם ב"ה זָכוּ לַחֲזֹר מִשָּׁם.
"אֵיךְ זֶה קָרָה שֶׁהִשְׁתַּחְרַרְתָּ?"- שָׁאֲלוּ אוֹתוֹ לְאַחַר זְמַן, וְהוּא עָנָה: "אֵין לִי שׁוּם הֶסְבֵּר לָכָךְ. רַק דָּבָר אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ - זֶה הָיָה בְּתְחִלַּת הַחֹדֶשׁ, קִדַּשְׁתִּי אֶת הַלְּבָנָה, וְאָז, פִּתְאוֹם, בְּלִי שׁוּם סִבָּה נִרְאֵית לָעַיִן, בָּאוּ הַגֶּרְמָנִים הָאֲרוּרִים וְאָמְרוּ: 'אַתָּה יָכוֹל לָלֶכֶת הַבַּיְתָה!'"
וְעַל רַבִּי **בָּרוּךְ הָאגְר**, **הָאדְמו"ר מִסְּרֶט וִיז'נִיץ** מְסֻפָּר, שֶׁבַּחֹדֶשׁ הָאַחֲרוֹן לְחַיָּיו, כַּאֲשֶׁר מַצָּבוֹ הָלַךְ וְהֶחְמִיר, בַּלַּיְלָה הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג הַסֻּכּוֹת הִפְצִיר שֶׁיְּכַנִּיסוּהוּ לְדַקּוֹת סְפוּרוֹת אֶל סֻכָּתוֹ. הוּא הִתְאַמֵּץ לְקַדֵּשׁ עַל הַיַּיִן וּבֵרַךְ "שֶׁהֶחֱיָנוּ". גַּם אָמַר מִתּוֹךְ הַסֻּכָּה קִדּוּשׁ לְבָנָה, בְּהַדְגִּישׁוֹ שֶׁכָּתוּב בַּסְּפָרִים: "כָּל מִי שֶׁקִּדֵּשׁ הַלְּבָנָה לֹא יָמוּת בְּזֶה הַחֹדֶשׁ", וְכָךְ הָיָה: הוּא חַי עַד ב' לְחֹדֶשׁ מַרְחֶשְׁוָן, חֹדֶשׁ שֶׁעֲדַיִן לֹא זָכָה לְקַדֵּשׁ בּוֹ אֶת הַלְּבָנָה.

וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם (א, כ)
עוֹף הַחוֹל מְזֻכָּר בְּסֵפֶר אִיּוֹב (כט, יח): "וְכַחוֹל אַרְבֶּה יָמִים", וּפֵרַשׁ רש"י: "עוֹף וּשְׁמוֹ חוֹל, וְלֹא נִקְּנָסָה עָלָיו מִיתָה שֶׁלֹּא טָעַם מֵעֵץ הַדַּעַת וְלִבְסוֹף אֶלֶף שָׁנָה מִתְחַדֵּשׁ וְחוֹזֵר לְנַעֲרוּתוֹ". וּבַגְּמָרָא (סַנְהֶדְרִין קח ע"ב) מְכֻנֶּה עוֹף הַחוֹל "אוּרְשִׁינָה", וְגַם שָׁם פֵּרֵשׁ רש"י: "עוֹף וּשְׁמוֹ חוֹל בִּלְשׁוֹן הַמִּקְרָא, וְאֵינוֹ מֵת לְעוֹלָם".
וּמוּבָא בַּסְּפָרִים שֶׁהוּא חַי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, וּכְשֶׁמַּגִּיעַ זְמַנּוֹ הוּא מְקוֹשֵׁשׁ עֲנָפִים מֵעֲצֵי בְּשָׂמִים וּמֵכִין לוֹ מֵהֶם קֵן, וְנִכְנָס בּוֹ, וְהוֹפֵךְ פָּנָיו כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ, וּמְנַפְנֵף בִּכְנָפָיו, וּמֵעֲצֻמַת חֹם הַשֶּׁמֶשׁ הוּא מַבְעִיר אֵשׁ בַּקֵּן, וְאֵינוֹ זָז מִן הַקֵּן עַד שֶׁנִּשְׂרָף כָּלִיל. וְכַעֲבוֹר תִּשְׁעָה יָמִים נוֹלֶדֶת מִן הָאֵפֶר תּוֹלַעַת קְטַנָּה, וְהִיא מִתְפַּתַּחַת וּגְדֵלָה, וְכַעֲבוֹר שִׁלְשִׁים יוֹם הִיא נַעֲשֵׂית עוֹף חוֹל. וְכָךְ בְּמֶחְזוֹרִיּוּת קְבוּעָה, אַחַת לְשֹׁלֹשׁ מֵאוֹת וַחֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה נִשְׂרָף הָעוֹף וְקָם מֵאֶפְרוֹ, וְאֵינוֹ כָּלֶה לְעוֹלָם.
תְּכוּנָה זוֹ מַזְכִּירָה אֶת תְּכוּנָתוֹ שֶׁל הַנֶּשֶׁר. עַל הַפָּסוּק (תְּהִלִּים קג, ה) "תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי" אוֹמֵר **רש"י**: "כַּנֶּשֶׁר הַזֶּה שֶׁמִּתְחַדֵּשׁ כְּנָפָיו וְנוֹצָה מְשֻׁנָּה לְשֶׁלָּהּ". וְזֶה מְקוֹר שְׁמוֹ 'נֶשֶׁר', שֶׁמַּשִּׁיר נוֹצוֹתָיו וּמְחַדְּשָׁן. אוּלָם עַל פֵּרוּשׁוֹ הָרִאשׁוֹן מוֹסִיף רש"י: "וְיֵשׁ מְדָרֵשׁ אַגָּדָה עַל מִין **נֶשֶׁר** שֶׁכְּשֶׁמַּזְקִין חוֹזֵר לְנְעוּרָיו".
וְכָךְ מוּבָא בְּפֵרוּשׁ **הרד"ק** עַל הַפָּסוּק (יְשַׁעְיָהוּ מ, לא) "יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים": "כָּתַב רַבֵּנוּ סְעַדְיָה כִּי הַנֶּשֶׁר יַעֲלֶה לְעֶשֶׂר שָׁנִים גָּבוֹהַּ מְאֹד עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם וְיִקְרַב לְחֹם הָאֵשׁ וְיִפִּיל עַצְמוֹ לַיָּם מֵרֹב חֻמּוֹ וְיִמָּרֵט וְיִתְחַדֵּשׁ אַחַר כֵּן וְיַעֲלֶה אֵבֶר וְיָשׁוּב לִימֵי עֲלוּמָיו".
כְּלוֹמַר, כָּל עֶשֶׂר שָׁנִים, בְּמַחֲזוֹרִיּוּת קְבוּעָה, הַנֶּשֶׁר שׁוֹרֵף עַצְמוֹ וּמִתְחַדֵּשׁ. אַךְ לְעֻמַּת עוֹף הַחוֹל שֶׁאֵינוֹ מֵת לְעוֹלָם, הַנֶּשֶׁר לְאַחַר כַּמָּה מַחֲזוֹרֵי חַיִּים מַגִּיעַ זְמַנּוֹ לָמוּת מִן הָעוֹלָם.

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי (א, לא)

וְאִלּוּ בְּשִׁאָר הַיָּמִים נֶאֱמַר "וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם **אֶחָד**, יוֹם **שֵׁנִי**, יוֹם **שְׁלִישִׁי** וכו'", בְּלִי ה' הַיְדִיעָה. וְצָרִיךְ לְהָבִין מַדּוּעַ כָּאן נֶאֱמַר "**הַ**שִּׁשִּׁי"?

רש"י כְּבָר עָמַד עַל כָּךְ וְכָתַב: "יוֹם הַשִּׁשִּׁי, כֻּלָּם תְּלוּיִים וְעוֹמְדִים עַד יוֹם הַשִּׁשִּׁי, הוּא שִׁשִּׁי בְּסִיוָן לְמַתַּן תּוֹרָה".

מְקוֹר הַדְּבָרִים הוּא מִמַּאֲמַר חז"ל (שַׁבָּת פח ע"א): "מַאי דִּכְתִיב 'מִשָּׁמַיִם הִשְׁמַעְתָּ דִּין אֶרֶץ יָרְאָה וְשָׁקְטָה'? אִם יָרְאָה לָמָּה שָׁקְטָה, וְאִם שָׁקְטָה לָמָּה יָרְאָה? אֶלָּא: בַּתְּחִלָּה - יָרְאָה, וּלְבַסּוֹף - שָׁקְטָה. וְלָמָּה יָרְאָה? כִּדְרֵישׁ לָקִישׁ, דְּאָמַר רֵישׁ לָקִישׁ: מַאי דִּכְתִיב 'וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי', ה"א יִתְּרָה לָמָּה לִי? מְלַמֵּד שֶׁהִתְנָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עִם מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, וְאָמַר לָהֶם: אִם יִשְׂרָאֵל מְקַבְּלִים הַתּוֹרָה - אַתֶּם מִתְקַיְּמִין, וְאִם לָאו - אֲנִי מַחֲזִיר אֶתְכֶם לְתֹהוּ וָבֹהוּ".

עִמֶּק הָעִנְיָן יוּבַן עַל פִּי מָשָׁל. יֶשְׁנוֹ בָּעִיר רְחוֹבוֹת מוֹסָד הַנִּקְרָא 'מָכוֹן וַיְצַמֵּן לְמַדָּע', שָׁם עוֹבְדִים מַדְעָנִים הַחוֹקְרִים כָּל מִינֵי דְּבָרִים וַעֲמֻלִּים לְהַגִּיעַ לְתַגְלִיּוֹת מַדָּעִיּוֹת בַּעֲלוֹת חֲשִׁיבוּת רַבָּה, שֶׁלְּמַדִּינָה תִּהְיֶה תּוֹעֶלֶת מֵהֶן. הַמְּדִינָה מִצִּדָּהּ מַקְצָה תַּקְצִיבִים לְפִתּוּחַ הַמָּקוֹם וּמְשַׁלֶּמֶת הוֹן עָתֵק לַמַּדְעָנִים כְּדֵי לְמַמֵּן אֶת עֲבוֹדָתָם.

מִלְּבַד הַמַּדְעָנִים, עוֹבְדִים שָׁם גַּם אִינְסְטֶלָטוֹר, גַּנָּן וְעוֹד כַּמָּה בַּעֲלֵי מְלָאכָה, שֶׁתַּפְקִידָם לִדְאֹג לַתַּחְזוּקָה הַשּׁוֹטֶפֶת שֶׁל הַמָּקוֹם. יוֹם אֶחָד מַחְלִיטָה הַמֶּמְשָׁלָה לִשְׁלֹחַ וַעֲדָה לִבְדֹּק אֶת הַמַּדְעָנִים הַלָּלוּ, הַאִם הֵם עוֹבְדִים כְּמוֹ שֶׁצָּרִיךְ, הַאִם הֵם מַצְדִּיקִים אֶת הַהַשְׁקָעָה הָעֲצוּמָה, אוֹ שֶׁמָּא לֹא. כַּמּוּבָן שֶׁעוֹבְדֵי הַמָּכוֹן מִתְוַחִים לָדַעַת מַה תִּהְיֶינָה תּוֹצְאוֹת הַבְּדִיקָה.

עַתָּה הָבָה נִתְבּוֹנָן: כְּשֶׁבָּאָה הַוַּעֲדָה לִבְדֹּק אֶת הַמַּדְעָנִים הַמֻּמְחִים, הַאִם גַּם הַגַּנָּן וְהָאִינְסְטֶלָטוֹר נִמְצָאִים בְּמֻתָּח אוֹ לֹא? בְּפַשְׁטוּת נִרְאֶה שֶׁלֹּא, כִּי לֹא אוֹתָם בָּאִים לִבְדֹּק, וְזֶה לֹא קָשׁוּר אֲלֵיהֶם.

אֲבָל הָאֱמֶת הִיא, שֶׁבְּוַדַּאי גַּם הֵם צְרִיכִים לִהְיוֹת בְּמֻתָּח. כִּי בְּעֶצֶם לְשֵׁם מָה יֵשׁ צֹרֶךְ בַּגַּנָּה בְּמָכוֹן וַיְצַמֵּן, וְכִי זוֹ גִּנָּה צִבּוּרִית? לֹא. אֲבָל הוֹאִיל וְהַמַּדְעָנִים עוֹבְדִים שָׁם, דּוֹאֲגִים לָהֶם לְגִנָּה כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה לָהֶם נָעִים. כָּךְ גַּם הָאִינְסְטֶלָטוֹר. מִי נִזְקָק בְּמָכוֹן וַיְצַמֵּן לְתִקּוּן בָּרָזִים וְכַדּוֹמֶה? הַמַּדְעָנִים. אֲבָל אִם הַמַּדְעָנִים אֵינָם מַצְדִּיקִים אֶת הַהַשְׁקָעָה בָּהֶם, וְיַפְטְרוּ - אֵין צֹרֶךְ גַּם בַּגַּנָּן וּבָאִינְסְטֶלָטוֹר וְאַף הֵם יְפֻטְּרוּ לְאַלְתַּר.

נִמְצָא, שֶׁאָמְנָם הַוַּעֲדָה אֲמוּרָה לִבְדֹּק אֶת עֲבוֹדַת הַמַּדְעָנִים, אֲבָל גַּם הַגַּנָּן וְהָאִינְסְטֶלָטוֹר בְּמֻתָּח.

כָּךְ גַּם הָיָה בְּעֵת בְּרִיאַת הָעוֹלָם: הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא צָפָה לִרְאוֹת הַאִם עַם יִשְׂרָאֵל יְקַבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה אוֹ לֹא, אֲבָל לֹא רַק יִשְׂרָאֵל הָיוּ בְּמֻתָּח עַד ו' בְּסִיוָן, אֶלָּא כָּל הָעוֹלָמוֹת כֻּלָּם, הַמַּלְאָכִים וְהַכּוֹכָבִים, הַשָּׁמַיִם, הָאָרֶץ, הַצְּפוֹרִים וְהַחַיּוֹת - כָּל מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, כֻּלָּם הָיוּ בְּמֻתָּח וּבַחֲרָדָה, כִּי אִם אֵין עַם יִשְׂרָאֵל בָּעוֹלָם אֵין הַצְדָּקָה גַּם לְקִיּוּמָם שֶׁל שְׁאָר כָּל הַנִּבְרָאִים.

וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל (ב, יז)

שָׁאַל פַּעַם רַבִּי **זוּשָׁא מֵאֲנִיפּוֹלִי** אֶת אָחִיו רַבִּי **אֱלִימֶלֶךְ מִלִּיזֶ'נְסְק**: "אֱלִימֶלֶךְ חֲבִיבִי, הַסְּפָרִים הַקְּדוֹשִׁים אוֹמְרִים, כִּי בִּנְשִׁמַת אָדָם הָרִאשׁוֹן, הָיוּ מְעוּרוֹת וּמְקֻפָּלוֹת נִשְׁמוֹתֵיהֶם שֶׁל כָּל בְּנֵי הָאָדָם שֶׁבְּכָל הַדּוֹרוֹת, מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם. אִם כֵּן, אֲפוֹא, הֲלֹא גַּם נִשְׁמוֹתֵינוּ אָנוּ, בְּכְלַל נִשְׁמַת אָדָם הָרִאשׁוֹן הָיוּ, וְכֵיצַד אֱלִימֶלֶךְ יַקִּירִי, נָתַתּ לוֹ לְאָדָם שֶׁיֶּחְטָא וְיַעֲבֹר עַל מִצְוַת הַבּוֹרֵא יִתְבָּרַךְ וְיֹאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת?!"

הֵשִׁיב רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ לְאָחִיו: "זוּשָׁא אָחִי, נֹחַ הָיָה לוֹ לְאָדָם וּלְצֶאֱצָאָיו אַחֲרָיו, שֶׁיֹּאכַל וְיֹאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת".

-"מַדּוּעַ?"

-"שֶׁאִלְמָלֵי לֹא הָיָה אוֹכֵל הֱיִמֵּנוּ, חֲרֵי הָיוּ אָדָם הָרִאשׁוֹן וּבָנָיו אַחֲרָיו מִתְהַלְּכִים כָּל יְמֵיהֶם בְּהִרְהוּרֵי עֲבֵרָה וּבִסְפֵקוֹת שֶׁל כְּפִירָה בַּבַּ"ב.

עַל מָה? אִלּוּ סְפֵקוֹת שֶׁל כְּפִירָה הָיוּ עוֹלִים בְּלִבָּם?

שֶׁהָיָה אָדָם הָרִאשׁוֹן מְדַמֶּה בְּנַפְשׁוֹ וְחוֹשֵׁב: לוּ הָיִיתִי שׁוֹמֵעַ לַעֲצַת הַנָּחָשׁ וְאוֹכֵל מֵעֵץ הַדַּעַת, כִּי אָז הָיִיתִי מַמָּשׁ "כֵּאלֹקִים יוֹדֵעַ טוֹב וָרָע"...

עַל כֵּן מוּטָב הָיָה לוֹ לָאָדָם הָרִאשׁוֹן, וְכָל בָּאֵי עוֹלָם אַחֲרָיו, שֶׁיַּעֲבֹר עֲבֵרָה גְּדוֹלָה זוֹ, וְיֹאכַל מֵעֵץ הַדַּעַת וְיִוָּכַח שֶׁמִּכָּל מָקוֹם, גַּם לְאַחַר אֲכִילוֹ מִמֶּנּוּ, אֵינֶנּוּ אֶלָּא אָדָם וְאֵינוֹ אֶלָּא יוֹדֵעַ שֶׁהוּא עָרֹם וְלֹא יוֹתֵר. וּבְעֶצֶם אֲכִילָתוֹ גָּרַם לְעַצְמוֹ רַק צָרוֹת וּבְעָיוֹת, שֶׁאִם הָיָה שׁוֹמֵעַ בְּקוֹל ה' הָיָה חוֹסֵךְ אֶת אוֹתָן בְּעָיוֹת.

מִכָּאן וָאֵילָךְ, יָשִׂים לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם וְאַל יָבוֹא לִידֵי הִרְהוּרֵי עֲבֵרָה, וְלֹא לִכְלַל מַחְשָׁבוֹת זָרוֹת וּפְסוּלוֹת כָּל יָמָיו".

נָע וָנָד תִּהְיֶה בָּאָרֶץ (ד, יב)

בַּסֵּפֶר קְרֵיינָא דְּאִיגְּרְתָּא ח"ב מוּבָאִים דִּבְרֵי הַסְּטֵיְיפְלֶר זצ"ל שֶׁכַּאֲשֶׁר אָדָם נִכְשָׁל בְּחֵטְא, הוּא גּוֹרֵם לְעַצְמוֹ שְׁתֵּי רָעוֹת: רִאשִׁית, עֶצֶם הַחֵטְא הוּא חֵרְפָּן לַנֶּפֶשׁ, וְנִזְקֵי הָעֲבֵרָה בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא הֵם עֲצוּמִים.

אַךְ לְבַד מִזֹּאת יֶשְׁנוֹ הֶפְסֵד נוֹסָף, כִּי בִּנְפִילָה זוֹ הָרֵי הוּא יוֹרֵד מִדַּרְגָּתוֹ, וּבְכָךְ מֵבִיא עַל עַצְמוֹ נְסִיּוֹנוֹת נוֹסָפִים, וּכְפִי שֶׁאָמְרוּ חז"ל: "כָּךְ אֲמָנוּתוֹ שֶׁל יֵצֶר הָרַע, הַיּוֹם אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, וּלְמָחָר אוֹמֵר לוֹ עֲשֵׂה כָּךְ, עַד שֶׁאוֹמֵר לוֹ עְבֹד עֲבוֹדָה זָרָה וְהוֹלֵךְ וְעוֹבֵד" (שבת קה ע"ב). אִם אֵין לַיֵּצֶר שׁוּם גִּישָׁה אֶל הָאָדָם, אֵין הוּא יָכוֹל לוֹ! עִקַּר הַצְלָחָתוֹ הוּא תָּמִיד לְאַחַר שֶׁהוּא כְּבָר הוֹפֵךְ לְ"חָבֵר" לָאָדָם, וְאָז מַמְשִׁיךְ הַיֵּצֶר לִגְרֹר אוֹתוֹ עַד לַתְּהוֹם.

עַל פִּי הָאֲמוּר, נִתָּן לְהָבִין כִּי הַמִּלִּים "נָע וָנָד" רוֹמְזוֹת לִשְׁתֵּי הָרָעוֹת הַלָּלוּ: הָאָדָם נָד מִמְּקוֹמוֹ עַל יְדֵי הַחֵטְא, וּבְנוֹסָף לְכָךְ הֲרֵי הוּא נָע כְּלַפֵּי מַטָּה, מִשּׁוּם שֶׁאִבֵּד מַדְרֵגָתוֹ הָרוּחָנִית.

וְהִנֵּה, בְּסוֹף מַסֶּכֶת יוֹמָא (פו ע"א) מוּבָא, שֶׁהָעוֹבֵר עַל עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת - אֵין בְּכֹחַ הַתְּשׁוּבָה בִּלְבַד לְכַפֵּר לוֹ, אֶלָּא הַתְּשׁוּבָה תּוֹלָה וְיוֹם הַכִּפּוּרִים מְכַפֵּר, אוֹ שְׁיִסּוּרִים וּמִיתָה מְכַפְּרִים.

אָמְנָם, כָּל זֶה נֶאֱמַר דַּוְקָא לְעִנְיַן כַּפָּרַת הָעֲוֹנוֹת, אַךְ הַתְּשׁוּבָה וַדַּאי מְקֹרֶבֶת אֶת הַשָּׁב אֶל ה', וּמֵחֲזִירָה אוֹתוֹ לְדַרְגָּתוֹ הַקּוֹדֶמֶת, וּכְדִבְרֵי **הַמְּנַחַת חִנּוּךְ** בְּמִצְוָה שס"ד: "בֶּאֱמֶת צַדִּיק וְרָשָׁע אֵינוֹ תָּלוּי בְּכַפָּרָה כְּלָל, דְּהָא יֵשׁ עֲבֵרוֹת חֲמוּרוֹת דְּאֵין מִתְכַּפֵּר בִּתְשׁוּבָה, וּמִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁמִּתְחָרֵט וְשָׁב הֲוֵי צַדִּיק".

אִם כָּךְ, נִמְצָא בְּיָדֵינוּ בְּאוֹר נִפְלָא לַפָּסוּק שֶׁנֶּאֱמַר בְּקַיִן: "וַיֵּצֵא קַיִן מִלִּפְנֵי ה', וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קִדְמַת עֵדֶן". לְאַחַר שֶׁעָשָׂה קַיִן תְּשׁוּבָה, הוּא הִפְסִיק לִהְיוֹת "נָע" כֵּיוָן שֶׁעָלָה שׁוּב לְמַדְרֵגָה שֶׁהָיָה בָּהּ קֹדֶם הַחֵטְא. אַךְ כֵּיוָן שֶׁעָבַר עַל עֲבֵרָה חֲמוּרָה שֶׁל שְׁפִיכוּת דָּמִים, לֹא הָיָה דַּי בִּתְשׁוּבָה לְכַפֵּר לוֹ עַל עֶצֶם הֶעָוֹן, וְעַל כֵּן הוּא הִמְשִׁיךְ לִהְיוֹת "נָד", וְנֶאֱמַר בּוֹ "וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד".

עִנְיָנִים מִתּוֹךְ הַסֵּפֶר "מְתוֹק הָאוֹר"
עַל סֵפֶר תְּהִלִּים חֵלֶק רִאשׁוֹן

ה' מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ (טו, א)

בְּסֵפֶר **"מִגְדַּל דָּוִד"** בֵּאֵר אֶת שִׁנּוּי הַלְּשׁוֹנוֹת - "יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ" וְ"יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ", שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא זְמַנִּי וְנִמְשָׁל לְ'אֹהֶל', וְאִלּוּ הָעוֹלָם הַבָּא הוּא קָבוּעַ וְנִצְחִי. וְהָרוֹצֶה לִזְכּוֹת לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, צָרִיךְ לְהַרְגִּישׁ כָּל חַיָּיו שֶׁהוּא כְּגֵר בָּעוֹלָם הַזֶּה, וְלִזְכֹּר שֶׁמְּקוֹם הַמְּנוּחָה הָאֲמִתִּי הוּא בָּעוֹלָם הַבָּא.

וְכָךְ בְּאוֹר הַפָּסוּק: "מִי יָגוּר בְּאָהֳלֶךָ" - הָעוֹשֶׂה אֶת עַצְמוֹ כְּגֵר בָּעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא עֲרַאי כְּ'אֹהֶל', יִזְכֶּה שֶׁבָּעוֹלָם הַבָּא "יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ".

בכל ענייני הגליון נא לפנות למיכאל0504-147001

הדלקת נרות
שבת קודש:
6:48
יציאת שבת
7 55
רבינו תם:
8:30

פרשת בראשית

בגנות המחלוקת ובמעלת השלום

כותב רבינו בחיי [בראשית פרק א] :ובמדרש : (ב"ר ד, ו) מפני מה לא נאמר כי טוב בשני, לפי שבו נברא המחלוקת שנאמר ויהי מבדיל בין מים למים. א"ר טביומי ומה מחלוקת שהוא לתקון העולם ולישובו לא כתיב בו "כי טוב", מחלוקת שהיא לערבובו של עולם לא כל שכן. ובאור הענין כי השני תחלת השנוי, ולכך נקרא שני, והוא הסבה לכל חלוקה ושנוי. ומה שאמרו כי המחלוקת וגיהנם [גם גיהנם נברא בשני]נבראו בו ביום, להתבונן מזה שכל המעורר מחלוקת נדון בגיהנם, וכיון שהמחלוקת וגיהנם נבראו בו ביום למדנו שהוא יום מזיק, ולכך אסרו רז"ל להתחיל כל מלאכה בו, ואמרו : (זוהר תצא רפ"א ע"ב) אין מתחילין בשני, והמחלוקת הזה שהיה ביום שני היה תחלת כל מחלוקת וסבתה, ולכך לא נאמר בו "כי טוב" שהוא גרם הגורמים אחריו,

יעקב אבינו שורש הגלות היא בגלל חוסר אחדות

כתב הגאון הגדול הרב ראובן אלבז שליט"א בספרו משכני אחריך (פרשת ויחי) ויקרא יעקב אל בניו ויאמר **האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים** (בראשית מט,א). יעקב אבינו הורה לבניו הוראה נצחית, שכדי להישאר ניצבים ועומדים לעד ולעולמי עולמים, ועל מנת ששום אומה ולשון לא תוכל לנצחם - עליהם להיות נאספים יחד ,מאוגדים ומאוחדים באחדות שלמה. אם תהיו תמיד מאוחדים באסיפה אחת - כך אמר להם - אף אחד לא יוכל לגבור עליכם! להמחשת העניין,

וכמעשה בזקן שאמר לבניו כשאתם מאוחדים לא יכולים עליכם וכשאתם מפורדים בנקל יכולים עליכם, משל לחבילת קנים שהיא אגודה יחד אי אפשר לשוברה אבל שהיא מפורדת נשברת אחד אחד כך אתם שאתם מאוחדים אי אפשר עליכם והפוך שאתם מפורדים.

בתפילות הימים הנוראים אנו מבקשים : "**ויעשו כולם אגודה אחת** לעשות רצונך בלבב שלם". וזאת כיון שעל מנת להצליח וששום אומה לא תוכל עלינו ,עלינו להתאסף כולנו יחד באחדות שלמה, באהבה ואחווה, שלום ורעות.

פרעה גרם למחלוקתם ע"י ששם עליהם שרי מיסים

פרעה אמר למצרים : "הבה נתחכמה לו" (שמות א,י), הגמרא בסוטה יא. אומרת : "הבה נתחכמה לו, להם צריך לומר שהרי הם רבים, אמר רב חמא ברבי חנינא, באו ונתחכם למושיען של ישראל. "

מבאר רבי נתנאל בן יחיאל הכהן זצ"ל בפירושו "פני מבין", כי גם הגויים יודעים שתשועת ישראל עתידה לבוא. וכיצד בכל אופן הם יכולים להתחכם ולגרום לישועה שחלילה לא תבוא? על ידי שגורמים שיהיו בעם ישראל פירוד, לשון הרע ודילטוריא.לכן פרעה לא אמר לעמו : "הבא נתחכמה להם", אלא "הבה נתחכמה לו", כלומר שהם לא יהיו כאחד שעליו אומרים 'לו' בלשון יחיד, אלא יהיו כרבים המפורדים וחלוקים ביניהם, שעליהם יש לומר 'להם' בלשון רבים.וזאת על ידי שנשים עליהם שרי מיסים, ניתן לזה שר ולזה שר, וכך הם יתחילו להתקוטט איש עם רעהו ויתעוררו ביניהם פירוד ומחלוקת שימנעו חלילה ממושיען של ישראל לבוא

.עלינו להשתדל שתהיה בינינו אחדות ועל ידי כן ניעשה אגודה אחת לעשות רצון אבינו שבשמים. כי כל פירוד הלבבות הוא רק מפני שאין מאמינים בהשגחת הבורא יתברך. אבל אם מאמינים כי הכל מאת ה', יש בעם ישראל אחדות שלמה המביאה את הגאולה

וכן על הפסוק "לא תאספון לתת תבן" (שמות ה, ז), וכתב בספר "נר המערבי", שבכוונה בחר פרעה בעונש כזה, שעל ידי שיצטרכו לקושש להם תבן, יבואו לידי ריב ביניהם, שעד שימצאו תבן, יאמר כל אחד "אני מצאתיו, שלי הוא", ויבואו לידי שנאה. ע"ש. ועוד יש להוסיף מה שהביא הגאון רבי רפאל הצרפתי זצ"ל מחכמי מרוקו בספרו "מנחת פתים" בשם רבני אשכנז, שציוה פרעה לשוטרים "לא תאספון", שידאגו שעם ישראל לא יתאספו, כי האסיפה מביאה אחדות,והאחדות פתח תקוה לגאולה. עכ"ד

. מרן הגאון הרב אויירבך -לברוח ממחלוקת

מספר הרב אליעזר כהן זכיתי לשמוע מפי בעל המעשה, מה שייעץ רבינו הגאון הגרש"ז אוירבאך זצ"ל לאחד אשר מטבעו היה לו חוש לארגן אירגונים לכל מיני מטרות, ויום אחד בא להתייעץ עם הגרש"ז זצ"ל אם כדאי לארגן מחאה בענין אחד שהיה עומד על הפרק אבל כרוך בה מחלוקת וקנאות. וזאת היתה תשובתו : דע לך שאינו כדאי להתערב כלל בשום מחלוקת יהיה מה שלא יהיה. והבה נתבונן במה שמצינו לפעמים מחלוקת בין גדולי עולם, שלפעמים גם התלמידים התערבו ואמרו דברים נגד הצד השני לדוגמא, מה שהיתה בקהילות אה"ו מחלוקת בין מורינו הרב יעקב עמדין ז"ל ומורינו הגר"י אייבשיץ ז"ל, שידוע שהתערבו בזה התלמידים מאד מאד. אבל מה יצא מכל זה לבסוף? מה שיצא מכל זה הוא ששני הצדיקים עכשיו לומדים יחד חברותא בגן עדן, והתלמידים האלו שדברו נגדם נמצאים בגהינום, זהו מה שיצא מכל זה. לכן אינו כדאי להתערב במחלוקת. עכת"ד הקדושים. ואמר לי הנ"ל, שכבר עברו מאז עד היום הרבה שנים, והיה לו הרבה הזדמנויות לארגן ארגונים על דא ועל הא, אבל מגודל הפחד שלא יכשל בעון המחלוקת לא עשה שום מעשה, עד כדי כך השפיעו עליו דברי הגרש"ז ז"ל.

כתב הבעל שם טוב על התורה [פרשת נשא אות ט] יברכך ה' וישמרך וגו' וישם לך שלום. אמר הרב הקדוש איש אלוקי וכו' הבעל שם טוב ז"ל נשמתו בגנזי מרומים לא מצא הקדוש ברוך הוא כלי מחזיק ברכה אלא השלום (מסכת עוקצין ג', י"ב), דהיינו דהשלום הוא הכלי, והברכה הוא הפנימיות, כי אם אין חלונות סגורים בבית, והבית פרוץ למה לי עושרו, הלא גנבים יגנבו דים, ושודדי לילה יבואו עליו, אמנם כשהוא שלם ונשמר מגנבים ולסטים, עושר שמור לבעליו, הרי שעיקר הוא השלום, והוא הוא הכלי שעל ידו יתחזק ויתקיים הברכה והעושר : (שפתי צדיקים פרשת אמור)

, **פעם אחת, מספר בנו של ה"חפץ חיים"** : זצ"ל בספרו "שיחות החפץ חיים" (עמ', פ'), התלקחה מחלוקת בישיבה (בראדין) בקשר למשגיח הישיבה הרב ר"י ז"ל. מחצית בני הישיבה עמדו לצידו של המשגיח והמחצית השניה התנגדו לו. כדי להכריע בין הצדדים, הושיבו בית דין שהיה מורכב מטובי הלמדנים של הישיבה, ושני הצדדים באו לטעון טענותיהם בפני בית הדין.

תחילה העלימו את כל הענין מה"חפץ חיים", אך מאוחר יותר, כשנודע לו הדבר, היתה לו "עוגמת נפש גדולה" מזה. הוא נכנס לישיבה ודיבר כשעתיים במרירות נפש על "עוון מחלוקת", וזה היה תורף דבריו : הרמב"ם פוסק בהלכות "דעות" כי כת מספרי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא, מקור הדין בתוספתא פאה פרק א'. בספרי על הלכות לשון הרע, אמר בעל ה"חפץ חיים", השמטתי הלכה זו בכוונה תחילה, כי לא רציתי "להפציץ" את העולם. אבל גם אם לא העתקתי דין זה, סוף סוף הלכה הוא. אמר ה"חפץ חיים" : כל אחד מבעלי המחלוקת חושב "אני פועל למען האמת, ומכיון שאני בן תורה ומתיגע בלימודי בודאי לא ידחוני מעולם הבא". אמנם דעו לכם! אם הרמב"ם מעתיק דיו התוספתא להלכה "לא יועילו" בעולם הבא "שום" עצה וזכות!

הנכם חושבים שגם אני אצטרף לחבורתכם? דעו כי עם כל חביבותי ללומדי תורה אני אומר לכם : "**מוטב לי שיאבדו אפילו שבעים ישיבות" משאכנס לחבורה של כת בעלי לשון הרע! עם סיום דבריו הסתלק מהמקום.**

החפץ חיים הגיע בכל כוחותיו לבטל המחלוקת

לאחר ההתקוממות ברוסיה בשנת תרס"ח, התכנסו "בראדין" אנשי ההמון. מספר הגרח"א זייטשיק זצ"ל בספרו "המאורות הגדולים" (עמ' שכ"ב) ויסדו "חברא קדישא" חדשה בנוסף לחברה הקיימת שעמדו בראשה "בעלי בתים", ועמדה להתפתח מזה מחלוקת גדולה. בשבת בשעת התפילה עלה ה"חפץ חיים" זצ"ל על הבימה ואמר : "אחים! לו היו נותנים לי אלפים רובל שאבוא לדרוש לא הייתי מסכים, אני זקנתי וכל שעה יקרה לי, ובכסף לא הייתי מוכר את זמני. אבל רואה אני הכרח לדרוש לפניכם. אני נמצא פה יותר מחמישים שנה והריני זוכר את כל היהודים שעמדו אתי בבית הכנסת, הלואי שכולנו נאריך ימים, אבל סוף סוף הרי נבוא כולנו "לשם", ונהיה נאלצים למסור דין וחשבון על מה שעשינו כאן. ודעו לכם רבותי! **ענין המחלוקת הוא דבר חמור מאד, שאף מי שמקיים" הרבה מצוות כאילו זורקן" לצרור נקוב**. עצום אני משוכנע שאם יראו שם את "אימת הדין", יתפסו בכל קש כדי להנצל, ויאמרו שהיה בעירנו יהודי בשם ישראל מאיר שחשבו אותו לתלמיד חכם, והוא ראה הכל ושתק. ולכן אני מבקש מכם שלא תזכירו את שמי. יש לי חבילה שלי ואינני יודע איך אני אעבור את הדין, א"כ איך אוכל לקבל עלי אחריות של אחרים. זי" **תוך כדי הדברים פרץ בבכי, וכל גופו החל לרעוד מפחד.** מתוך השפעה זו נרעש גם הקהל וקיבלו עליהם לבטל מיד החברה החדשה, והתקינו "תקנה" למשך שלוש שנים לא לקבל דמי קבורה ולעסוק בזה כראוי, בגמילות חסד של אמת. (לקח טוב ח"ד עמוד קפ"ט)

ויש להזהר מאד בזמנים אלו , מלשון הרע וממחלוקת סוד ההצלחה זה אחדות ושלום, פירוד הוא משכנו של השטן כפי שמובא בגיטין נב. :שהיו שניים שכל ערב שבת היה השטן מתגרי בהם והיו רבים ,אחד עם השני, הגיע לשם רבי מאיר שלושה פעמים ומשום כבודו לא רבו ביניהם, ואז שמע את השטן אומר ווואי להאי דאפקיה מביתיה דהיינו שרבי מאיר הוציא את השטן מביתם דהיינו בגלל המחלוקת והמריבה הבית הפך השם ישמור למשכנו של השטן עד שהוציאו רבי מאיר. כמה צריך לברוח ממחלוקת מצד שני **לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה אלא השלום.**

סיפורים מחזקים – מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

בקיאותו של מרן בכל ספריו שבספריתו כעשרים וחמשה אלף ספרים

סיפר מנכ"ל משרד החינוך מר שמואלי שנכנס לבית של מרן זצוק"ל וראה אלפי ספרים בבית הרב אין קירות בבית רק ספרים ושאל את הרב ,כל כך הרבה ספרים ענה לו הרב תוציא איזה ספר שהנך רוצה תאמר לי את שם הספר והעמוד ואני יאמר לך את הכל ,אדם זה שמע כך לקח את הסולם ועלה למדפים למעלה שבדרך כלל למעלה לא נפתחים הספרים והקריא לרב את שם הספר והעמוד אומר אותו אדם זה נשמע הזוי אבל הרב אמר לי בעל פה את כל אותו עמוד מדהים הרב זצוק"ל ידע את כל הספרים הנמצאים בביתו על בוריים כעשרים וחמש אלף ספרים היו בביתו

מרן הרב עובדיה שכח לישון יומיים

מסופר על מרן שליט"א אביר הרועים, שר התורה פאר הדור והדרו, שהעיר פעם את אחד מבניו לתפילת שחרית ביום ראשון, אמר לו הבן אבא אני עייף אקום בע"ה למניין השני, אמר לו מרן שליט"א תאמין לי שגם אני עייף שלא ישנתי מיום שישי עד עכשיו. אמר לו הבן אבא למה לא ישנת?? אמר לו מרן זצוק"ל שכחתי לישון הייתי שקוע בסוגיה מסויימת ושכחתי לישון:

הרב עטיה אמר שנשמתו של הרב עובדיה יוסף היא מנשמת התנאים שהקב"ה שלח לנו בדור זה. הבבא סאלי קם לכבודו של הרב עובדיה שאלו אותו מדוע הוא קם לכבודו ענה הבבא סאלי שאני קם לכבודו של נשמתו של רב האי גאון שמגולגלת ברב עובדיה זצוק"ל,

הרשב"י מחכה לרב עובדיה במירון

היה זה בשנת תשכ"ב, עת חברי השיעור בבית הכנסת 'שאול צדקה' סיימו מסכת שבת יחד עם רבם הגאון רבי יוסף עדס זצ"ל, והחליטו לקיים את סעודת הסיום במירון אצל ציונו הקדוש של התנא האלוהי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א ,ולמעמד זה הזמינו רבנים וחכמים .גם את פני מרן ר התורה רבי עובדיה יוסף זצוק"ל חילו התלמידים בבקשה לזכות שרבינו ישתתף עימם בסעודת הסיום, ובפרט שהם תלמידיו הקבועים בשיעורו בהלכה לאחר שיעורו של רבי יוסף עדס. אך רבינו ענה בשלילה, היות שהנסיעה ותוצאותיה יגרמו לו ביטול תורה מרובה. בימים ההם הנסיעה למירון הייתה קשה ומסורבלת ביותר .השעה: 12 בלילה, ורבי משה חי שראבני ז"ל (גבאי בית המדרש 'שושנים לדוד') עלה על יצועו, ובחלומו הוא רואה את המקובל הגאון רבי יעקב חיים סופר זיע"א, בעל 'כף החיים', מדבר אליו ומצווהו, "לך לחכם עובדיה יוסף ותאמר לו שרבי שמעון בר יוחאי מחכה לו במירון, למה הוא לא מגיע לסיום? יש שם הארה גדולה!" רבי משה חי התעורר מהחלום ואמר לעצמו: חלומות שווא ידברו, וחזר לישון. והנה בחלומו שוב בא אליו בעל ה'כף החיים' ואומר": למה חזרת לישון? אמרתי לך שרבי שמעון בר יוחאי מחכה לחכם עובדיה שיבוא לסיום". מיד התעורר רבי משה חי והבין שבהישנת החלום שנית, יש אמת בדבר .הוא התלבש ו ם את פעמיו אל ביתו של מרן רבינו זצוק"ל והודיע על דבר החלום .השעה הייתה 12.30 בלילה, ורבינו הבין שהוא צריך לצאת עתה למירון. מיד כר מרן רבינו זצוק"ל ורבי משה חי ז"ל שבוודאי מונית ונסעו אל ציונו הקדוש שבהר מירון. אומר רבי משה חי ז"ל שבוודאי קפצה להם הדרך, כי לא ייתכן שעם כל אריכות הדרכים ובפרט באותם ימים, היו מספיקים להגיע לסעודה. בשעה 2:00 בלילה לערך, בשעת סעודת הסיום בציון הרשב"י, ראו לפתע כולם - הרבנים והקהל, שרבינו זצוק"ל הגיע. כולם התפלאו, המה ראו כן תמהו, ביודעם שרבינו היה נחוש בדעתו שהוא לא מגיע בשל ביטול התורה שהיה כרוך בדבר, אך משראו את רבי משה חי שרבאני מתלווה אליו, הבינו שיש דברים בגו .שמחו כולם שמחה רבה על שזכו שרבינו הגיע לסיום, ולאחר דקות מספר כיבדוהו לשאת דברי תורה לכבוד המעמד הגדול .רבינו עמד על עומדו ונשא מדיבורותיו כ-40 דקות. לאחר מכן נסע רבינו לצפת לציוניהם הקדושים של רבותינו עמודי העולם, מרן הבית יוסף זיע"א ורבינו האר"י ז"ל, וכן השתטח על קבר בניהו

זהירותו העצומה של מרן הגר"ע יוסף זצ"ל בכבוד הבריות

סיפר רבי ניסים נפתלי שליט"א מייסד וראש המרכז התורני 'מדרש בית נשיא' בראשון לציון.בשנת תשס"א זכיתי להשתתף בשבת חתן לנכדו של מרן הגר"ע יוסף זיע"א. השבת היתה במלון לרום בירושלים בהשתתפות בני משפחתו של מרן זיע"א.והנה לאחר קריאת התורה בשבת, כמובן בהשתתפותו של מרן, נתבקשתי ע"י אחד מהמתפללים לעלות שליח צבור לתפילת מוסף, ואכן ניגשתי לתיבה ע"מ להתחיל בתפילה.לפתע ניגש אלי אחד מבני המשפחה של מרן זיע"א, ומספר לי שמרן ביקש ממנו שהוא יעלה להיות חזן. כששמעתי כך מיד ירדתי מהתיבה ואמרתי לו: בכבוד, בכבוד, תהיה אתה חזן.לאחר התפילה ניגש אחד מבני המשפחה למרן ולחש לו: "כבוד הרב, שפכו את דמו של נפתלי – הורידו אותו מהתיבה".מרן זיע"א נבהל מאוד ומיד קרא לי, והתנצל ואמר שלא ידע שכבר ביקשו ממני לעלות לתיבה, וכדי לשמח אותי ביקש ממני שאשב לידו, וביקש שאספר לו על המוסדות שהקמתי, כמה מתפללים נמצאים, ומה הפעילות שלי במשך כל השנה – ותוך כדי השיחה מרן סוטר לי על הפנים מימין ומשמאל – כמובן ששמחתי על כך כמוצא שלל רב.לאחר מכן שאל אותי מרן – "האם אתה מוחל ליז" ואני מרוב בהלה לא עניתי כלום, כולי רועד לשמוע את גדול הדור מבקש ממני מחילה.ואז פונה אלי שוב מרן ואמר לי: "נפתלי, תגיד אחרי מילה במילה: אני – מוחל – לך". מיד עשיתי כך לאלתר, ואמרתי מילה במילה.לאחר מכן הכריזו שתפילת מנחה של שבת בשעה 4:00 אחה"צ. אני הגעתי כמה דקות לאחר השעה 4:00 ואני מבחין שכולם נמצאים בביהכנ"ס, כולל מרן בעצמו, ועדיין לא התחילו את התפילה, מה שלא אופייני למרן להתעכב אפי' בדקה אחת.מיד כשמרן הבחין שנכנסתי, הוא פנה אלי ואמר: "נפתלי, בכבוד, תעלה חזן" – וכל זאת על מנת לתת לי הרגשה נעימה ולשמח אותי...(גיליון יביע אומר בא תש"פ) –דרשו

לבש כמה גרביים ויצא מביתו

בפעם אחרת ארע שקם הבחור רבי עובדיה משנתו בשעה מוקדמת מאוד, ומיהר ללימודיו עוד קודם התפילה, אך לא מצא את נעליו וחשש להעיר את בני הבית, הסתפק הבחור בלבישת כמה זוגות גרביים זה על זה מן הבא לידו, ויצא לבית המדרש ולאחר מכן ללימודיו בישיבת פורת יוסף בעיר העתיקה

אתרוג של הרב סגולה לזרע של קיימא וּמַעֲשֶׂה בְּשֶׁתֵּי עֲשָׁרֶה שָׁנָה, וְקִבְּלוּ חֲתִיכָה מֵאֶתְרוֹגוֹ שֶׁל מָרָן הָרִאשׁוֹן לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ עוֹבַדְיָה יוֹסֵף וּבְאוֹתָהּ שָׁנָה נִפְקְדוּ בְּזֶרַע שֶׁל קַיָּמָא,

ועד הבית גרם לרב ביטול תורה ונענשה וכמחל הרב חזרה לעצמה

ומעשה שהיה באיזור מגוריו של מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל שהיתה אשה אחת אחראית על עניני ועד הבית ועשתה אסיפת דיירים וביקשה שיבואו למקלט כדי לדון ולדבר בנושאים העומדים ברומו של הבית והבנין, אלא שמרן שכל שניה ודקה חשובים לו מאוד לא הגיע, אבל האשה האחראית לא ויתרה ואמרה כל זמן שהרב לא מגיע אי אפשר להתחיל. וכששמע מרן את הדברים לא רצה לעכב את כולם וסגר את הספרים האהובים עליו ביותר וירד למקלט, ורק כשישב הרב, החלה האישה להרצות את דבריה. ובסיומם קמו כולם והלכו אלא שהאישה ניסתה לקום מן הכסא אך ללא הועיל, היא נתפסה בכסא וחצי גופה כמו השתתק, ואז היא הבינה שכיוון שהיא גרמה למרן לשתוק מהתורה שמעמידה ומחזיקה את כל עם ישראל, לכן גם היא השתתקה ולא יכלה לעמוד, אלא שהיא התחננה לאנשים שהיו שם עדיין שיבקשו שמרן יסלח לה והיא תתרפא, ואין צורך לומר שמרן מחל לה והיא שבה לאיתנה (ובחרת בחיים)

הגאון מטפליק -הוא עתיד לצאת גדול בישראל

בשנת התרצ"ד באחד הערבים התחוללה בירושלים הפגזה קשה מאויבינו הערבים ימח שמם, ובגין המצב הקשה שררה בכל שכונות ירושלים עלטה מוחלטת. הנער הצעיר בן ה-13, עלה כבר בשעות היום לבית המדרש "בית יעקב" שמעל הבית הכנסת המרכזי בשכונת בית ישראל, שם איוה למושב לו לעסוק בתורה, ובידו האחת מחזיק נר להאיר לו את החשכה. מספר בחורים צעירים שעברו ברחוב, ראו את אור הנר הדולק בבית המדרש למעלה, וחששם עלה שמא ניצלו גנבים את החשיכה ונכנסו למקום. וימהרו להזעיק את רב השכונה הגאון רבי שמשון אהרון פולנסקי זצ"ל הנודע בשם הגאון מטפליק. הרב עלה חיש לבית המדרש לראות את אשר מתרחש שם, והנה לעיניו נגלו מראות אלוקים, הוא ראה את הנער רכון על ספריו, וכדי שלא יבהל, נגע בו ברוך בכתפו ואמר לו, שעת סכנה היא עתה מחשש הפגזות מהאויבים ולא עת ללמוד. ולקחו הרב יד ביד לבית הוריו. באותו זמן שהנער נעלם, חיפשוהו אביו ואחיו והתרוצצו בכל רחובות השכונה למוצאו מחשש לשלומו. וכאשר נראה הרב פולנסקי עם הנער, כעס עליו אביו וביקשו להוכיחו על פניו בעת כזו. אך מיד עצרו הרב פולנסקי ואמר לו, אינני נותן לך אותו אלא אם תבטיח לי שלא תכה אותו, לא תיגע בו יד, ולא תכעס עליו, כי הוא עתיד לצאת גדול בישראל. וכך במסירות נפש עילאית כזאת, זכינו ברוך ה' למרן מלכא מאור ישראל הראשון לציון רבנו עובדיה יוסף ("מלך ביופיו" עמוד 29)

"לא תגורו מפני איש!"

אחת הבעיות החמורות מבחינה הלכתית שנגלתה מול עיניו עם הגיעו הייתה מערכת הכשרות, כשמרן זצ"ל אינו נרתע מלעמוד בפרץ נוכח החששות החמורים הכרוכים בכך. עיקר המאבקים היו מול השוחט, שהיה גברא אלימא ונהג קלות ראש במלאכת השחיטה. בני הקהילה סיפרו כי איפשר לגויים לשחוט במקומו וכי היה נוסע בשבתות ובמועדי ישראל,ר"ל, אולם בהיותו מהלך אימים על בני הקהילה כולם חדרו לגורלם ונתרעו מלהעיד מולו. עד שקם אחד מעובדי בית השחיטה והעיד על כך שהעניק לגוי היתר שחיטה, והוא, השוחט, חתם על כך "כשר". הואיל והיה עד בודד, קרא מרן זצ"ל, לשוחט וביקשו להתפטר מרצונו. אך אז הפך השוחט לקצב וגם כאן נתס בקלקלתו כאשר מכר בשר גמל בחזקת בשר כשר. כשנקרא לבית הדין איים על מרן זצוק"ל באקדח, אך מרן זצוק"ל אמר: "תפחיד באקדח הזה אדם אחר", כשהוא לא חת ולא זע בדרישה להעמיד את הכשרות כפי דרישות ההלכה. השוחט שכר שני ערבים כדי שיטילו מי אש על פני מרן זצ"ל בצאתו מתפילת מנחה, אולם הם טעו בזיהוי וגרמו כוויות קשות לשני יהודים אחרים, שפונו לבית החולים. לאור זאת החליטה המשטרה המצרית להציב שמירה על מרן זצ"ל ואף הצליחה להשים ידה על השוחט מכר בשר טריפה כבשר כשר והוא נידון לחצי שנת מאסר באשמת זיוף.

מכשיר ההקלטה שהיה בניגוד לרצונו של הרב התפוצץ

באחד הימים רצה מרן זיע"א לומר בשיעורו דברים שלא רצה שישמעו לאוזני אנשים מחוץ למסגרת המצומצמת של שומעי לקחו, ועל כן ציוה אותם שיכבו את מכשירי ההקלטה, וציוה עליהם שלא יקליטו את דבריו.אולם בחור אחד ניסה להערים, והסתיר את מכשיר ההקלטה כשהוא פועל בתוך כיס חליפתו, מרן התחיל להשמיע את דבריו, והנה לפתע נשמע פיצוץ מתוך הכיס של אותו בחור. לתדהמת הבחור והנוכחים, מכשיר ההקלטה שהוסתר בכיסו התנפץ לרסיסים קטנים, ופני הבחור חפו.אז ראו הכל כי מן השמים עושים חפצו ורצונו של צדיק הדור

הרה"ג רבי דוד יוסף שליט"א (בנו של מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל) סיפר על אביו: בימי בחרותו של אבי מורי זצוק"ל, עת למד בישיבת פורת יוסף, הוחלט על דעת ראש הישיבה רבי עזרא עטיה זצ"ל וחבריו לצאת לתפילה על קברות צדיקים למשך שבוע ימים ולהעטיר בעד המצב הקשה של הישיבה באותם ימים. כשהגיעו האוטובוסים לרחבת הישיבה עלו כל התלמידים והתכוננו לנסיעה וכן עלה איתם גם אבא זצוק"ל, לאחר מס' דקות כשהבחין אבא שאין איש שם לב, ירד מהאוטובוס נכנס לחדרו בישיבה והתחיל ללמוד, משהבחין בכך רבי שלום הכהן שליט"א ירד מהאוטובוס וניגש למרן לשאול אותו מדוע פורש הוא מהציבור, **ואבא ענה לו אתה צודק אבל אינני מסוגל להתנתק מהלימוד למשך שבוע ימים**. לאחר שבוע כשחזרו מהנסיעה, פגש רבי שלום הכהן שליט"א את מרן בחדרו באותו מקום, ומצאו עסוק במסכת בבא קמא בדף צח, ושאל אותו האם הספקת ללמוד במשך שבוע מדף ב' עד דף צח? ומרן השיב לו שאכן כן, הספקתי ללמוד תשעים ושמונה דפי גמרא בימים אלו. הדיבור הנורא

הרב בן ציון כיבד מאד את מרן ולא עשה מעשה הנוגד פסיקת מרן בפניו

הרב הגאון הרב בן ציון אבא שאול שידוע שהיה מניח תפילין רש"י ורבינו תם ביחד, ובאיזה זמן היה צריך להגיע למרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל ולשהות עמו שבוע ימים בעניין מסוים ובאותו שבוע הניח תפילין של רש"י ואחר כך רבינו תם ואמר שליד מרן אסור לו להראות שהוא חולק על הרב עובדיה זצוק"ל

[ה] אם שותה מים בסעודה יש אומרים דמברך עליהם, ויש אומרים דאינו מברך וקיימא לן סב"ל ולא יברך אלא יהרהר הברכה בלבו, או יאמר בריך רחמנא שהכל נהיה בדברו**[ה"ע אין לברך בלשון ארמית או שאר לשונות שהרבה פוסקים סוברים שיש חשש ברכה לבטלה]**, ולהסתלק מהמחלוקת ישתה מים ויברך לפני הנטילה במקום הסעודה על דעת לפטור כל מה שישתה בתוך סעודתו ודווקא אם צמא שאם איננו צמא אסור לברך על המים, ויזהר שישתה פחות משיעור שלא יתחייב ברכה אחרונה, שאם יברך ברכה אחרונה לא יוכל לפטור באותה ברכה המים ששותה בסעודה, וגם יזהר שלא יצא חוצה אחר שישתה משום דהמשנה מקומו צריך לחזור ולברך כשחוזר למקומו ונמצא שלא הועיל בתקנתו ואם יש יין בתוך הסעודה אינו צריך לכל לתקנה זו שהיין פוטר כל מיני משקים: ואם לא יהיה צמא או שכבר נטל ידיו ולא עשה תיקון הנזכר של שתיית המים, יזהר לברך שהכל על חתיכת סוכר וכדומה בתוך הסעודה קודם שישתה המים ויכוון לפטור את המים שישתה, ומיהו בשתי סעודות של שבת שמקדש בהם על היין אינו צריך להיזהר בכל זה, כי ברכת היין של קידוש במקום סעודה פוטרת כל משקין שבתוך הסעודה, וצריך שיכוין בברכת היין של קידוש לפטור המים שבתוך הסעודה, ומנהג נכון לומר קודם קידוש דשבת אחר שאומרים לשם יחוד וכו' והריני מכוין לפטור בברכה שאברך על יין דקידוש את כל מיני משקין שאשתה בתוך הסעודה כדי שלא ישכח לכוון:

[ו] שכר ששותה בסעודה אם שותהו לעורר תאוות המאכל הרי הוא טפל לסעודה ואין צריך לברך עליו, ואם שותהו לחמם האצטומכא לעכל המאכל צריך לברך עליו, ועל הרוב מכוון לזה ולזה וקיימא לן סב"ל לכך לא יברך עליו, הברכה על השכר אינה ברורה כי הוא שורף הגרון, ולכן טוב להזהר לאכול דבר שברכתו שהכל קודם שישתה השכר ויכוון לפטור השכר, שבשבת ויום טוב שמקדשים על היין אין צריך תיקון לעיל דברכת היין של קידוש פוטרת המשקין, לכך יכוין לפטור בו מים ושכר וכל מיני משקין:

[ז] דברים הבאים בסעודה, אם באים מחמת הסעודה דהיינו שהם דברים שדרך לקבוע סעודה עליהם, בין שבאים ללפת בהם את הפת כגון בשר ודגים וירקות וגבינה וביצים ומיני מלוחים בין שם באים להזין ולהשביע ולא ללפת כגון מיני תבשילין מעשה קדרה אינם צריכין ברכה לפניהם אפילו שאוכלם ללא פת, שברכת המוציא פוטרתם, ואינם צריכין ברכה לאחריהם דברכת המזון פוטרתם,כיון שאין דרכם לאכול אותם כל היום כמו הפירות אלא רק בשעת סעודה בלבד, ולכך הם טפלים לפת שהוא עיקר הסעודה ונפטרים בברכת הפת אף על פי שאוכלם בלא פת: **[ה"ע האוכל דברים כבושים בסעודה כגון זיתים ,מלפפון,אינו מברך עליהם וכן המנהג]**

פירות הבאים בתוך הסעודה אם אוכלם עם הפת אין צריך ברכה , משום שכשאוכלם עם הפת נעשו טפלים לפת וברכת המוציא פוטרתן, אבל אם אין אוכלם עם הפת אלא לבדם בגמר הסעודה לקנוח ותענוג בעלמא צריכין ברכה לפניהם ואין נפטרין בברכת המוציא, כיון שאינם מעיקר הסעודה ודרכם לאכלם כל היום אפילו שלא בשעת סעודה, אבל אין טעונין ברכה לאחריהם משום כיון דבאו תוך הסעודה קודם שימשכו ידיהם מן הפת ברכת המזון פוטרתן, דכל מה שבא תוך הסעודה הוא מכלל השביעה שנאמר בה ואכלת ושבעת וברכת:

[ח] אם קבע לפתן סעודתו על דבר אחר, והביאו לפניו פירות גם כן ואוכל קצתם עם פת וקצתם בלא פת,יש אומרים כל שמלפת בהם הפת תחלה וסוף אף על גב דאוכל בנתיים בלא פת נפטר בברכת המוציא, ויש אומרים שאין נפטרים בברכת המוציא, כיון שלא קבע סעודתו עליהם ללפת בהם הפת כי יש לו דבר אחר ללפת בו, וכדי לצאת מהמחלוקת אם רוצה לאכול קצתם בפת וקצתם בלא פת ,יאכל תחלה מעט בלא פת ויברך עליהם, ואחר כך יאכלם בין בפת בין בלא פת, וכל זה דווקא בקובע סעודתו על שאר דברים אלא שרוצה ללפת הפת גם עם קצת פירות, אבל אם קובע סעודתו על הפירות ללפת בהם הפת אז יאכל תחלה פת עם הפירות ולא יברך על הפירות, ואחר כך אם יאכל קצת מהם בלא פת גם כן לא יברך, מיהו טוב להזהר שילפת הפת בהם גם בסוף: ולכן הנוהגים בימי הקיץ לאכול פת וגבינה אך אוכלים עמהם **קישואים** או אבטחים והם עושין כל הליפות בגבינה, ורק בין כל ליפות ב' וג' חתיכות של גבינה לוקחים חתיכת קישואים או האבטחים בלא ליפות פת כדי למתק אכילתו ממליחות הגבינה, צריכין להיזהר לאכול תחלה מן הקישואין או האבטחים עם הפת וגם לבסוף גם כן יזהרו ללפת בהם הפת, ואז בנתיים יכול לאכול כמה חתיכות מהם בזה אחר זה בלא ליפות פת, והנכון לעשות שיאכל מהם חתיכה אחת קודם נטילת ידיים ויברך על דעת לפטור מה שיאכל מהם בסעודה:

[ט] פירות מבושלים בעינם אפילו עם הבשר אם אין התחלת קביעות סעודתו עליהם יש מי שאומר שצריך לברך עליהם וכן בקישואים כבושים וכדומה, ויש מי שאומר דאפילו אוכלם עם הפת צריך לברך, ויש מי שאומר שאין לברך כיון שבאים לצורך סעודה ולא לקינוח, ולכך ירא שמים ישב קודם סעודה ויברך על מין אותו פרי ויאכל פחות מכשיעור ויכוין לפטור, ואם אי אפשר לו בכך ובפרט אם הוא אורח אז יהרהר הברכה בלבו, או יאמר בריך רחמנא בורא פרי העץ, בריך רחמנא בורא פרי האדמה, לפי סוג הפרי

[י] בסעודת ליל שבת הנמשכת שלש וארבע שעות, ואחר המוציא אוכלין מיני מלוחין בחומץ, ואוכלין התבשילין של בשר, ואחר כך מביאים מיני פירות ומאריכין על השלחן ב' וג' שעות עד שיברכו ברכת המזון,ודרכן להשאיר פת על השלחן עד ברכת המזון כדי שנראה שעדיין לא משכו ידיהם מן הפת, שאם משכו ידיהם מן הפת היו צריכין לברך על כל מה שמביאים בין אם הם דברים הבאין מחמת הסעודה כגון דגים וכיוצא, בין מיני פירות צריך לברך לפניהם ולאחריהם דאין פוטרתם ברכת המוציא ולא ברכת המזון כיון דהביאום אחר שמשכו ידיהם מן הפת מיהו אף על פי שהפת עודנו מונח על השלחן עד ברכת המזון יראה שמים יזהר לאכול מעט מן הפת סמוך ממש לנטילת מים אחרונים, וגם בעת שעורכין הפירות על השלחן גם כן יאכל מעט מן הפת דבזה נמצא באמת שלא משך ידו מן הפת או שיביא דגים ויאכלם עם הפת**[ה"ע הסירו המפה והביאו מפה אחרת ועליה פירות לקינוח צריך לברך גם ברכה אחרונה שברור שהסיחו דעתם מן הפת]:**

[יא] אכל תבשיל של קישואים או מלפפון כבוש וכיוצא בתוך הסעודה שלא בירך עליו, ואחר גמר הסעודה קודם ברכת המזון ערכו לפניו פירות לקנוח ותענוג ובכללם הביאו גם כן קשואין חיים, יש אומרים שצריך לברך עליהם ויש אומרים שאין צריך לברך, ועל כן ירא שמים יאכל מין אחר אשר ברכתו שוה עם זה המין ויברך עליו ויפטור גם את זה, או לא יאכל ממנו עתה כדי שלא יכניס עצמו בפלוגתא דברכות אבל אין לו תקנה לומר יאכל ויהרהר הברכה בלבו דאין אומרים כן אלא באונס ובדוחק ואם ימצא אדם שאוכל ויכוין עליו לפוטרו הנה מה טוב**[ה"ע אכל בסעודה ירק או פרי כבוש,מבושל ושוב הביאו לפניו מאותו פרי או ירק חי לקינוח סעודה צריך לברך ברכה ראשונה ואם הביאו ממין אחר שלא אכלו בסעודה טוב שיברך על המין האחר ויפטור את המין השני]**:

[יב] ירא שמים יזהר בכל סעודה בשעה שמברך להיות דעתו על כל שיבא לו אפילו מה שאינו מצוי או מקום רחוק שכך ניצול ממחלוקת ותבא עליו ברכת טוב, כיון שיש אומרים אם אחר שבירך על הפת שלחו לו דורון מבית אחרים ולא היה דעתו על הדורון, אז אפילו אם הוא מדברים שדרכן ללפת בהם הפת עם כל זה אם אינו אוכלם עם הפת צריך לברך עליהם כדין נמלך, ויש אומרים שאין צריך לברך דסתם דעת האדם על כל מה שמביאין לו בסעודה

הליכות עולם פרשת נשא סעיף א. יין פוטר שאר מיני משקים. ולכן אם בירך "בורא פרי הגפן" על היין, אפילו לא היו לפניו באותה שעה שאר מיני משקים, כל שהיתה דעתו בשעה שבירך על היין לשתות שאר מיני משקים לאחר מכן, אינו מברך עליהם, שכבר נפטרו בברכת היין. ואפילו שתה יין דרך עראי, פוטר בברכת היין שאר מיני משקים.

והוא הדין כשמקדש על כוס של יין בשבת, שאינו צריך לברך על שאר משקים לאחר מכן, אפילו שלא בתוך הסעודה, שברכת "בורא פרי הגפן" שבירך בקידוש פוטרת שאר מיני משקים. וכן הדין למברך על כוס בהמ"ז, שברכת היין פוטרת כל מיני משקים.

ואף השומעים ברכת הגפן וברכת הקידוש מפי המקדש, אם טעמו מן היין, אפילו מעט, דרך טעימה בעלמא, אינם צריכים לברך לאחר מכן על שאר מיני משקים, שמכיון שהשומע כעונה, הרי זה כאילו בירכו בעצמם. אבל אם השומעים לא טעמו מן היין, אף על פי שמעיקר הדין יצאו ידי חובת קידוש, מכל מקום צריכים לברך לאחר מכן כששותים שאר מיני משקים שלא בתוך הסעודה.[ודע שמעיקר הדין אין השומעים חייבים לטעום מן היין אחר הקידוש, ויוצאים ידי חובה בשתיית המקדש. ואף בקידוש שעושים ביום השבת, הדין כן. ומכל מקום מצוה מן המובחר לחיבוב מצוה שיטעמו השומעים מן היין. וע"ע פרשת בהר-בחקותי אות ג].

השותה יין או שאר משקים קודם הסעודה, אפילו שתה רביעית בבת אחת, לא יברך ברכה אחרונה, כיון שיש אומרים שברכת המזון פוטרת כל משקים ששותה קודם הסעודה, וספק ברכות להקל.

ומכל מקום הרוצה לברך ברכה אחרונה על מים ששתה קודם הסעודה, אין למחות בידו שיש לו על מי שיסמוך, ובלבד שאין בדעתו לשתות עוד בתוך הסעודה. אבל אם יש בדעתו לשתות עוד בתוך הסעודה, אינו רשאי לברך ברכה אחרונה על המים ששתה קודם הסעודה.

[והכלל "ספק ברכות להקל" שייך אף כשדעת רבינו האר"י והמקובלים לברך, והפוסקים חולקים על זה וסוברים שלא לברך].

ג. מי שאכל פת הבאה בכסנין (עוגה) קודם הסעודה, אינו מברך ברכה מעין שלש, מפני שיש אומרים שברכת המזון פוטרתו, וספק ברכות להקל.

ד. וכן אם אכל פירות קודם הסעודה, אינו מברך ברכה אחרונה, מפני שיש אומרים שברכת המזון פוטרתו, וספק ברכות להקל. ובעל נפש ראוי לו שלא יאכל פירות או עוגות קודם הסעודה, אלא אם כן אוכל פחות משיעור כזית. וכן לא ישתה יין או שאר משקים קודם הסעודה, אלא אם כן שותה פחות משיעור רביעית, כדי שלא יכניס עצמו במחלוקת. ואם רוצה, יאכל וישתה כשיעור חיוב ברכה אחרונה, ויברך, וישהה מעט ויעשה היסח הדעת בין הברכה האחרונה לבין נטילת ידים לסעודה.

ה. הבא לשתות מים בתוך הסעודה, יש אומרים שצריך לברך עליהם "שהכל". ויש אומרים שאינו צריך. והרוצה להסתלק מן הספק ישב קודם נטילה במקום סעודתו ויברך על דעת לשתות בתוך סעודתו. ותקנה זו אי אפשר לקיימה אלא אם כן הוא צמא למים, שאז יכול לברך עליהם. ע"כ ה"ע

המוציא על שבת הקב"ה יתן לו כפלי כפליים ממה שהוציא

דָּבָר אַחֵר וְהוּא יַלְּוְנוּ - מִי הוּא? אוֹתוֹ הָאָדָם שֶׁאוֹכֵל וְשׂוֹתֶה וְשָׂמֵחַ - כָּל מַה שֶּׁמּוֹצִיא לָאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת, הוּא יַלְוְנוּ לַקָּדוֹשׁ- בָּרוּךְ-הוּא בְּהַלְוָאָה, וְהוּא יִתֵּן לוֹ כְּפֶלִי כְפָלַיִם [דהיינו לפחות כפול ארבע ממה שהוציא] מִכָּל מַה שֶּׁהוֹצִיא בְּזֶה○ שֶׁנֶּאֱמַר אֲשֶׁר מָלְוָה אָדָם לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא כְּשֵׂחַק עַל הֶעָנִי, וּכְשֶׁמּוֹצִיא בְּשַׂבָּתוֹת וּזְמַנִּים, שֶׁהֲרֵי הַכֹּל הִלְוָה לַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי יט) מַלְוֶה ה' חוֹנֵן דָּל וּגְמֻלוֹ יְשַׁלֵּם זוהר הקדוש פקודי דף רנה ע"א

אמרי חז"ל: כתב ליקוטי מוהר"ן תורה נז אבל כשזוכה לבחי' עונג שבת כנ"ל, **אז אין צריך לצום כי פועל באכילתו, [מה שאוכל בשבת]מה שפעל ע"י הצום, היינו להשבית אויב. כי אכילת שבת, קודש היא, וכל זר לא יאכל קודש** (ויקרא כ"ב). ואז נכנע הכבד, ואז נתבטל כחו, בבחי' (תרומה ד' קל"ה ע"ב) וכל שולטני רוגזין, שהם בחי' כבד כועס, כלהו ערקין ואתעברו.* ואז וכלא אהבה, בבחי' (שה"ש ז') אהבה בתענוגים, וכל זה מעונג שבת הנ"ל :ע"ש ..... *** **" כתב בסדר היום לרבי יהודה מכיר כל המברך ברכת אשר יצר בכוונה לא יזדקק לא לרופא ולא לרפואותיו ***אני מבטיח לכם", אמר בזו הלשון הרב שמשון פינקוס זצ"ל, "כי אם תברכו ברכת אשר יצר בכוונה תהיו בריאים, אף אחד לא יוכל להכחיש אותי בזה. יש אמנם יוצא מן הכלל אבל באופן עקרוני כל אחד יודע שכשמכוונים היטב בתפילה, כשבוכים ומתחננים - מקבלים!. (נפש שמשון עמ' רלד)** מרגלא בפומיה דהגאון ר' שמשון פינקוס זיע"א את כל התור הארוך שהשתרך בשבת אחר קריאת התורה ל"מי שברך" לחולה אפשר היה למנוע ע"י ברכת "אשר יצר" בכוונה כי בזה מורידים שפע עצום של רפואות וישועות לעולם. וכך שינן ר' אליהו ראטה לתלמידיו "היודעים אתם ברכת "אשר יצר" מהיז – ניתוח הנעשה באופן הקל ביותר. ללא הרדמה. ללא כאבים וסיבוכים. על ידי הרופא הגדול ביותר ובחינם ללא כל תשלום".

שואל ומשיב / הרב יהורם חדד שליט"א

נכתב לעורר לב המעיינים בלבד לא למעשה

קופסה של גרבר האם צריכה טבילה : האם מדבקה חוצצת האם פלסטיק צריך טבילה תשובה כתב בהליכות עולם פרשת מטות חלק ז דף שיש לפוטרם משני סיבות א.דהוי שב ואל תעשה כבר שמו את האוכל בתוך הקופסה ב. כיון שהוא לא רוצה לעבור איסור של אכילה לפני טבילה אינו רוצה לזכות בקופסא אלא רק באוכל וממלא אין חייב להטביל את הקופסה הרב עובדיה נוקט שם שאיסור אכילה מכלי שלא הוטבל הוא רק דרבנן ויש פוסקים שכתבו שכיון דהוי חד פעמי אינו צריך טבילה שהרי אחר שגמר להשתמש זורק את הקופסה

שאלה :מה הדין לגבי מדבקות האם הם חוצצות בטבילת כלים תשובה : כתב שם בהליכות עולם פרשת מטות חלק ז' דף ערה שאינו חוצץ **בדיעבד** כיון שאינו מיעוט שאינו מקפיד על המדבקה והביא שכן דעת הרב אויירבך ודעת הרב מנחת יצחק הרב וייס שמדבקה שרשום עליה קריסטל אינו חוצץ כיון שנותן חשיבות לכלי וכן דעת הרב וואזנר והביא שם שיש גדול שאמר להחמיר לכתחילה וכתב הליכות עולם וטוב להחמיר ע"כ ונראה שדווקא אם המדבקה שלמה אבל אם היא קרועה וחצויה דרך העולם להקפיד טבילת כלי מפלסטיק כתב הרב

עובדיה שאף שדמי לכלי זכוכית שחיוב כלי זכוכית כיון שאפשר להתיכם ולעשות מהם שוב כלי כמו מתכות ולכן חייבים מדרבנן הוא הדין כלי פלסטיק אבל הביא בהליכות עולם עמוד רס חלק ז שדעת האחרונים שאין צריך טבילה כן דעת מלמד להועיל שלא גוזרים גזרות מדעתינו וכן פסק חלק יעקב וכן פסק ביביע אומר במנחת יצחק חלק ג' כתב להטביל בלי ברכה ובחלק ד' כתב שאין צריך טבילה כלל כדברי יביע אומר וכן פסק בשות ושות קנין התורה למסקנת הליכות עולם שאין צריך טבילה והבא להחמיר על עצמו יטביל בלי ברכה ותבא עליו ברכה ונראה שהמנהג שאין מטבילים כלי פלסטיק שהרי גם זכוכית מקור הדין לפלסטיק דרבנן והמחלוקת הכא בדרבנן ורוב הפוסקים אינם מצרכים טבילה

כוחה של תפילה

וְכֹלּוֹ שֵׂיחַ הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָּאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי֩ לֹ֨א הִמְטִ֜יר יְקֹוָ֤ק אֱ-לֹקִים֙ עַל־הָאָ֔רֶץ וְאָדָ֖ם אַ֣יִן לַעֲבֹ֑ד אֶת־הָאֲדָמָ֖ה : בראשית פרק ב פסוק ה

כתב רש"י שם כי לא המטיר - ומה טעם לא המטיר [בורא עולם]לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו, וצמחו האילנות והדשאים :

חזינן מהכא שרק כשהתפלל אדם הראשון ירדו הגשמים וכן על כל דבר צריך להתפלל לאבינו שבשמים והשם שומע תפילת כל פה הבאה מעומק הלב ובמיוחד עם דמעות

תפילה שהתקבלה וגרמה לשלום בית וחזרה בתשובה-סיפור

הולך תמים עם ה' אלוקיו, זה היה הקו שהנחה את מסלול חייו של חכם עובדיה,[אין זה מרן שר התורה רבינו עובדיה זצוק"ל] דבוק באלוקיו ועושה את רצונו, בניו עושים חיל בלימודם בישיבות הקדושות, והוא לא פוסק מלהתפלל עליהם, יום יום, שלא יכשלו ח"ו במזימותיו של היצר האורב בכל רגע ובכל פינה.באחד הימים חש חכם עובדיה כאבים בחזה, הוא פנה אל רופא המשפחה, אשר שלחו לסדרת בדיקות, וכשהגיעו התשובות בא חכם עובדיה אל הרופא לשמוע על תוצאות הבדיקות. בכל הדרך אל הרופא קרא בלחישה את פסוקי דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל, אשר ממנו היה שואב את בטחונו בה' שכל מעשיו הם לטובה. כשנכנס אל הרופא ישב מולו והמתין למוצא פיו.״ראה״ אמר לו הרופא, ״יש לך בעיה מסוימת בשריר הלב, בעזרת ה' עם בעיה כזו תוכל לחיות עד מאה ועשרים שנה, אך עליך להיות ערני וזהיר לכל כאב ומיחוש״.״ישתבח שמו לעד״ קרא חכם עובדיה בשמחה, הוא הודה לרופא, שב לביתו כשפיו ממשיך למלמל דברי שבח והודאה לבורא עולם, מאז היה חכם עובדיה זהיר בכל הרגשה כשהוא מכוון בזאת לקיים את המצוה ״ונשמרתם מאד לנפשותיכם...״שנים חלפו, יום אחד חש חכם עובדיה בכאב מעיק ומוזר בבטנו, נאמן להבטחתו לרופא להיות ערני וזהיר לכל כאב ומיחוש, הוא קבע פגישה עם הרופא אשר שלחו מיד לסידרת בדיקות מתישים.הכאבים שהחלו בתחושות קלות החלו מתחזקים ועד שהתשובות אמורות להגיע קיבל חכם עובדיה תרופות למיניהם כדי להקל מעליו.

המתין חכם עובדיה לתוצאות הבדיקות, ובנתיים התחזק בבוראו והמשיך להתפלל ולקוות שהכל יסתיים לטובה. דברי החזו"א באחד ממכתביו היו תדיר על לשונו, וכך כתב החזו"א ״חביבים ייסורים לזה שרואה אותם כשלוחי דרחמנא, מהדקים הם הקשר בין היציר ליוצרו יתברך, ומעלים אותו לעולם שכולו אור... אשרי חלקו״. כשהגיעו כל התשובות הופנה חכם עובדיה אל פרופסור בעל שם ומנהל מחלקה באחד מבתי החולים בארץ שיקבע סופית את הדיאגנוזה ובהתאם לכך גם את דרך הטיפול.

ישב חכם עובדיה בסבלנות והמתין לתורו כשבידו החזיק את חוות דעתם של רופאי לב ומעיים.בהתעמקות בפסוק ״באלוקים בטחתי לא אירא״ נקרא חכם עובדיה להיכנס אל חדרו של הפרופסור. עם משקפיים על קצה אפו עיין הפרופ' בעיון רב בכל המסמכים שבתיק, הוא לא החסיר שום בדיקה, לאחר דקות ארוכות שקע בהרהורים ואז פצה את פיו וקבע ״יש גידול במעי הדק״.בחדר ״שתיקת עיכול״, את החשש הזה כבר שמע באחד מהבדיקות שעשה, אך זה לא היה תשובה סופית, והוא קיווה כי הפרופ' יפריך אותה.הסיט הפרופ' את כל המסמכים הצידה, הביט אל חכם עובדיה ואמר ״במקרים רגילים הייתי ממליץ על ניתוח מיידי, שהוא מסוגל להביא מזור ופתרון, אלא שבמקרה שלך, ישנה התמודדות נוספת והיא הבעיה בשריר הלב, ניתוח גורלי מסוג זה מהווה סיכון של ממש לתקינות הלב ומאידך להשאיר את הגידול מהווה גם סכנה״. הוא שקע שוב בהרהורים, עבר פעם נוספת על מספר בדיקות, ואז אמר ״אני מגדיר את המצב, אוי לי מניתוח, ואוי לי בלעדיו!״.שתיקה. ״מה רמת הסיכון״? שאל חכם עובדיה.״חמישים חמישים״ השיב הפרופ', כשהוא מדגיש שאינו רואה כל אחוז יותר לכאן או לכאן.לסיום אמר הפרופ״שמעני, החיים הם בידך, אם תחליט ללכת על ניתוח על אף הסיכון תוכל לחתום כאן״, והראה באצבעו על טופס שעליו לחתום שהוא מאשר את הניתוח ״ואם תחליט להימנע מניתוח על אף הסיכון שבגידול, אתה שב לביתך ונותן לעניינים להתגלגל, בשני המקרים האחריות היא שלך בלבד, את ההחלטה עליך לקבל במהירות כי כל שעה שחולפת אינה מיטיבה עמך״.ליבו של חכם עובדיה נצבט בקרבו, ״מי אני שאחליט בשאלת חיים או מוות?״ הוא פרץ בבכי, דבריו של הפרופ' הדהדו באזניו ״שלך הם החיים...״ ״בידך להחליט...״ ״האחריות עליך...״ האמנם? שאל את עצמו, והרי אני מכיר ״עליך״ ו״בידך״ אחרים לגמרי, ״עליך נסמכתי מבטן...״ ״ואני עליך בטחתי...״ ״בידך אפקיד רוחי...״״ידו של חכם עובדיה נשלחה לעבר התיק הרפואי, הוא שלף משם את ספר התהילים מחה את דמעותיו ופנה אל הפרופ' ואמר ״עשה עימי טובה, דומני שבכל מקרה עלי להחליט מיד כי הזמן משחק מאד לרעתי, אנא תן לי מספר דקות לעמוד בפינה לשפוך שיח לבורא עולם, בטרם יקבעו מילותי את המשך הדרך״.לרגע נדהם הרופא מהשאלה הבלתי צפויה, הוא הבחין לרגישות המצב ואמר באדיבות ״בבקשה, אך תשתדל לקצר״.

ניגש חכם עובדיה לפינת החדר, פתח את ספר התהילים המרופט והדהוי, ויחד עם פתיחתו נפתח מעיין הדמעות, הוא קרא את הפסוקים כהרגלו בקודש כמונה מעות, ודומה שאין לו בעולמו אלא הוא ובוראו, הוא נדבק אליו בחום, בעוצמה, וכולו אור והתעלות, הוא דיבר אל בורא עולם כאדם המשיח עם רעהו, כשבפיו נשמעה בקשה שיהיה לו סייעתא דשמיא ברגעים קשים וגורליים אלו.מנגד ישב הפרופ', והביט במחזה כיצד עומד יהודי שורשי, אשר האמונה היא נר לרגליו, ואת תעצומות החיים יונק הוא מכח אמונתו מבוראו ויוצרו.

ואז אירע דבר מוזר, הפרופ' קם ממקומו, ניגש אל חכם עובדיה, קטע את תפילתו ואמר לו ״אתה יודע, בהרהור שני אני מגיע למסקנה שונה, הסיכון לשריר הלב הינו אך ורק אם הניתוח יתבצע למעלה מארבע שעות, דומני שניתוח סטנדרטי להוצאת גידול כשלך אינו צריך להתארך מעבר לשלוש שעות, כך שנראה לי שאין כל בעיה לאשר את הניתוח, ואף הייתי אומר שאני ממליץ עליו !שמע חכם עובדיה את דברי הפרופ', וליבו התמלא ברגש של שמחה והודאה לבורא עולם על שנתן לפרופ' בינה נוספת לחשוב לעומק הענין, לקבל החלטה אחרת, שהיא ברורה ונחרצת.חכם עובדיה חתם על כל המסמכים והטפסים שהיה אמור לחתום, ובמקום נקבע תור לניתוח. חלפו מספר חודשים, וחכם עובדיה נכנס לחדר הניתוחים, בתום הניתוח יצא המנתח ואמר כי הניתוח עבר בהצלחה. הוא היה חלש ורפוי כח, דל תחושה ואפוף במכאובים אך מיד כשהתעורר קרא בקול ובכוונה ״מודה אני לפניך...״ עדיין אישפוז ארוך לפניו אבל הוא בטח בה' שגם שלב זה יעבור בהצלחה.לאחר מס' שבועות של אשפוז, קרוב לשחרורו נכנס לחדרו של חכם עובדיה אדם נכבד, שאל והתעניין לשלומו, התפלא ע"כ חכם עובדיה, י הוא לא הכיר את אותו יהודי כלל וכלל, ובליבו חשב מי זה?כשנכנס עימו הלה בשיחה הציג עצמו כגיסו של הפרופ', אחי אשתו. ״באתי להודות לך...״ ״על מה להודות״? תמה חכם עובדיה.והוא החל לגולל התרחשות מופלאה כשבמרכזה עומד חכם עובדיה, והוא עצמו כלל אינו יודע מזה.

וכה סיפר הגיס ״אחותי, אשת הפרופ', הגיעה להחלטה כי רצונה לשנות את דרך חייה, כסף לא חסר להם, עושר רב להם, אך לא אושר, והיא חשה ריקנות עצומה עד כדי דכאון.בעלה הפרופ' הסכים עם עצם הרעיון כי יש להוסיף משהו לחיים, אך מכאן ועד חיזוק האמונה ולחשוב על קיום המצוות הדרך עדיין רחוקה. יום אחד שב גיסי מהקלניקה שלו וכולו נסער ונרגש מהמחזה ששבה את ליבו.פציינט במצב לחוץ שופך נפשו בדמעות אל בורא עולם מתוך ספר התהילים משם הוא שואב כוחות להפקיד גורלו ביד יוצרו, מעודו לא ראה דבר שכזה, רגיל הוא לראות התפרצויות מסוגים שונים, של אנשים המתקשים להחליט, המעמד של חכם עובדיה לא נתן לו מנוחה, סערת נפשו לא שככה, ״אינני מבין את עצמי״ הגיב בשומעו על הצלחת הניתוח , ״מעולם לא אבין איך הוצאתי מפי הסכמה מפורשת לניתוח? מי ערב לי כי הניתוח לא יתארך יותר מארבע שעות, ויסכן את חיי המנותח? מנין לי לקבוע בוודאות ובקלילות כי אין כל בעיה, וכי מצידי הרינו ממליץ על הניתוח? הנסתרה בינתיים?האם עשיתי דבר כזה משך השנים הרבות של עבודתי האחראית? פעולה זו ייסרה אותו ולא הירפתה הימנו, הוא ראה בתפילת חכם עובדיה כיצד כח התפילה וחוזק האמונה, מאיר את דרכו של אדם בחייו, ונותן לו כח עצום עליו ניתן להישען.

הפרופ' סיכם את מה שאירע לנגד עיניו, כי משמים רצו שחכם עובדיה ינותח, אך הוא זה שעיכב, תפילתו של חכם עובדיה פעלה שמשמים השיבו את הפרופ' על עקבותיו לחזור בו, ואף להמליץ על עשיית הניתוח.כעבור חצי שנה כשהגיע חכם עובדיה לבדיקה שגרתית אצל הפרופ', ראה על פניו אור מיוחד, הכיפה השחורה בראשו והציציות שהשתלשלו משני צידיו הם שנתנו לו הסבר לפשר התופעה. - - -

העלון מוקדש להצלחת משפחת יהורם בן טיטה חדד וב"ב : שה' יתברך יצלחם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוקים :ובאו עליך כל הברכות האלה והשיגוך ,וכל אשר יעשה יצליח ,ימלא ה' כל משאלותיך, יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך

אי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב משה אהרון דוד ושלמה הוא יברך וישמור ויצור ויעזור וירומם ויגבה ויצלח את התורמים היקרים ובני ביתם : חדד אשר, דוד ושרה חניה, צבן יגאל וציפורה, יצחק ובכוד ת חדד, גד חדד, ישראל וקרין חניה, ציפורה חדד ומשפחתה, חי ואביבה חדד, משה טרבלסי ורעיתו ,זבולון וברברה חדד, משה חיים בן אביבה, עמי ושושנה כהן, אליהו ורות נחמה חדד, רפי ואביבה זגזון, סכה ויעקב שמסיאן, שמואל ונורית חדד, כהן שמעון ומרים, מיכאל ואלים חדד, עמוס רזיאל ואוריה חדד, יצחק וכוכבה חדד, כהן יואל ורעייתו, כהן עוזיאל ורעייתו, יהונתן ושילת חדד, הדס ודניאל פראנציי, ספר ומינה חדד, הרב אסף נתן ורעייתו, בת שבע חדד וכל משפחתה, אברהם וסיגלית מסס, ר' יעקב צבאן, דוד ואילנה ביתן, ר' יעקב אזוביב, כהן רחמים וסוזי, בר רבקה ובן, מנושי יונתן, לרפואה שלמה : שרה בת טיטה, יוסף בן טיטה , לזיווג הגון : מוריה רחל בת בת שבע,, רבקה בת רות, עינב ליטל ומזל אורין בנות ציפורה. זש"ק רינת בת סיגלית יהונתן בן בת שבע שתורמים לכוללי קול כמוס. [כולל יום, כולל ליל ישי, כולל ערב ,כוללי בין הזמנים ועוד] ולעלוין השבועי.ועוד מלך מלכי המלכים ברחמיו ישמרם ויחיים מכל צרה ונזק יצילם ובכל אשר יפנו ישכילו וכל אשר יעשו יצליחו ויבטל הא-ל מעליהם כל גזירות קשות רעות ויגזור עליהם הא-ל גזירות טובות וברכות מרובות, וזכות התורה תגן בעדם ויפלא ה' כל משאלות ליבם לטובה, לחיים טובים ומצלחים, ויסיר כל מחלה וכל דבר רע ונהיה תמיד שמחים ומאושרים כנ"ר. לע"נ: יורם בן זילו, רחל בת מזלה, אליהו בן מבירכה, לקבלת העלון במייל ALON.DVAR.HAMELEH@GMAIL.COM 054-8464024 כל הזכויות שמורות ,לצורך זיכוי הרבים הכל מותר

נר ליואל

סיפור לפרשת השבוע
לע"נ יואל בן ברוך
גליון 70 פרשת בראשית תשפ"ז

בן חכם ישמח אב וכסיל אדם בוזה אמו (משלי טו, ב)

יש להתבונן בדברי הפסוק, מה בא ללמדינו. והלא אם בא ללמד על כך שתוצרת טובה משמחת את המשתמש בה והמקולקלת גורמת בזיון ליוצרה וכו', לא היה צריך להביא משל מאב ואב דווקא, ובאותה המידה יכול היה לומר 'תבשיל משובח ישמח אכלו קדירה שהקדיחה בוזה הטבח', וכדו'.

ביאור הדברים, יהיה על פי הבנת עיקר תכונותיהם בהשפעתם על הבן. האב - תפקידו עומד בשורשי הדברים, בבחינת 'חכמה גולמית', ובדומה למאמר חז"ל (ב"ק ב.) 'אבות מכלל דאיכא תולדות'. הוא זה שמחדש את עצם הדבר שתהיה בעולם תולדה. והאֵם - היא המוציאה את אותה החכמה אל הפועל, להתנהגות נאותה וישרה.

ה'בן החכם', הוא זה שניחן בכלי חכמה מבורכים כמתנת שמים, ומשום כך משויכת שמחתו אל האב, השמח בכך שעי"ז תהיה השפעתו עליו קלה ומבורכת. שמחתו של האב הינה בפוטנציאל הגלום בבן, ובתקוה למילואו בחכמה בפועל על ידי האם.

מאידך עומד הכסיל, ובלשון הפסוק 'כסיל אדם'. במציאות אפשר שיהיה 'כסיל' על ידי כך שהוא לא ניחן בכלי חכמה ראויים, וחומרו גס ועבה. אבל יש גם כסיל אחר, והוא זה שעליו נאמר (תהלים מט, יד) 'זה דרכם כסל למו'. ובפירוש הגמרא (שבת לא:) חלב יש להם על כסליהם ומכסה את כליותיהם ואינן יועצות אותם לשוב מרעתם. כלומר, מדובר כאן באדם שבעיקרו הוא חכם ויודע, ואעפ"כ הוא 'כסיל' מפני שיש שומן שמפריד בין חכמתו למעשיו. ולכן, למרות שהוא יודע את רוע אחריתו איננו יכול לשנות את הנהגותיו.

מטעם זה מכונה הוא בפסוק 'כסיל אדם', ולא 'כסיל' סתם. מכיון שהוא בעל צורה, וכמאמר חז"ל (יבמות סא.) 'אתם קרואים אדם', - לשון 'אדם' מורה על בעל צורה, ואעפ"כ הוא 'כסיל' בגלל הכסל - החלב שמכסה את כסליו.

במצב זה שקיים אצל האדם פגם ואיננו מצליח להתחבר אל חכמתו צריך למצוא לו תמריץ חיצוני שיועיל לשינוי התנהגותו. ולכן יש לעורר אותו על ידי הידיעה שאם ימשיך בדרכו הרי הוא 'בוזה אמו', כלו' הוא יגרום לבזיונה וגידופה. זהו כוח חיצוני שיכול לעזור לו להתגבר על הפגם שקיים בו עצמו*).

ובמיוחד, שהלא חכם הוא, ואביו נתן בו את עיקר החכמה אלא שהיא מכוסה ואינה יוצאת לפועל על ידי האם, שזהו תפקידה. ובאשר יזכר בכך שהוא עצמו היה 'בן חכם', ויזכר בשמחה ובכבוד שהיו לאביו בו בילדותו, למרות שבאה לו אז החכמה כנתונים טבעיים ולא כדבר שבא על ידי עמל של האב, הרי שידון ק"ו בעצמו כלפי אמו, שמטרתה לעורר בו חכמה על ידי עמל ואם לא יסייענה בהוצאת החכמה אל הפועל ובקיום תפקידה הרי הדברים ק"ו שהבריות ייחסו אליה את רוע דרכו ותתבזה בכך.

[דברים אלו הינם בהמשך ישיר לנאמר לעיל (בפסוק י"ט), ואף הם מציעים דרך לעקוף את היצר הרע במקום להתמודד כנגדו במלחמה חזיתית.]

***

מתוך כתבי האמו"ר הר"ר **הוד יעקב בן מרנין** הכ"מ, שדבריו הם שהתפרסמו במדור זה, ככל שהדבר התאפשר לאורך תקופת מחלתו.
נלב"ע י"ג תמוז תשפ"ז, מתוך יסורים נוראיים שלא ניתן להביעם בכתב. קידש שם שמים בהליכותיו, ודאג לסובביו אף בשעותיו האחרונות, הגם שהיה שרוי בצער. נפטר מתוך דעה צלולה, ובבוקר האחרון לחייו אף התפעל מדברי הרמב"ם (יסודי התורה ח, א - ב) שאמונת בני ישראל במשה נובעת מכך שכולנו מעידים עליו, שעינינו ראו את מסירת התורה על ידו, ולא זר. רצונו היה לפרסם את עדותו וחזר שוב ושוב כי הוא יעד למעמד הר סיני.

ת.נ.צ.ב.ה

*) ניתן להמשיל זאת על ידי מאמרו של לאונרדו דה וינצ'י, כי ניתן להניע עולמות אינסופיים באמצעות כוח. מפורסמת אמרתו של ארכימדס: 'תנו לי מקום לעמוד עליו ואניע את הארץ'. באמצעות כוח זה, כאשר עומד מחוץ למקום הבעיה, ניתן להשיג הישגים בכירים.

סיפור לפרשת השבוע

עוד זאת

בשעה שתים ועשרים בלילה גיליתי שהמנורה שאמורה להציל לי את העסק פועלת להיפך.

ישבתי בחדר הבקרה של מצפה "סרו ונטנה דרום", שלושת אלפים שמונה מאות מטר מעל הים, במקום שבו האוויר דק והחול נכנס גם לתוך קופסאות שאטומות לפי התקן הצבאי. על המסך שלי רץ פס אור ירקרק, קבוע כמעט לגמרי, ובכל ארבעים ושבע שניות הופיעה בו צניחה זעירה. חצי אחוז. אחר כך עוד אחת.

"זה החיישן", אמרתי.

מאיר בן־עמי, שישב על ארגז כבלים ולא על הכיסא הפנוי כי "כיסאות של מהנדסים עושים לי כאב גב", הרים גבה בפליאה.

"אתה בטוח?"

"בוא נבדוק."

זה הביטוי שלי. בוא נבדוק. אשתי אומרת שגם כשילד אומר שכואבת לו הבטן אני נראה באילו אני עומד לפתוח אקסל. אני בן שלושים ותשע, נשוי, אב לארבעה, מהנדס אלקטרוניקה ובעלים של חברה קטנה שהייתה אמורה להפוך השנה לבינונית. במקום זה היא עמדה אז עם הרגל האחת בתוך הבור והשנייה מחפשת בנימוס מקום להצטרף.

החוזה בצ'ילה היה אמור לסדר אותנו.

אם הייתי מוכיח שהחיישנים של החברה האמריקנית פגומים, הלקוח היה מזמין דרכי מערך חדש. סכום מספיק כדי לשלם חובות, משכורות, ועוד קצת חמצן. אם יתברר שהבעיה בתוכנת הכיול שלנו, הפיצוי החוזי היה מוחק אותי.

והייתה לי סיבה פרטית להיות מודאג יותר מכפי שהודיתי.

חודשיים קודם לכן קיבלתי דוח חריגות קטן מאחד המתכנתים שלי. שתי שורות. משהו על סנכרון זמנים. סימנתי "לטיפול בהמשך" ושכחתי, או החלטתי לשכוח...

מאיר ידע רק שיש בעיה. לא ידע על הדוח.

הוא חשמלאי מעולה, איש שקולט תקלה מהצליל שלה עוד לפני שהמולטימטר מתעורר. החולשה שלו הייתה אותה תכונה בדיוק: הוא סמך על האוזן שלו גם כשלא היה לה מושג.

"זה לא החיישן", הוא אמר.

"על סמך?"

"הוא עושה משהו מסודר מדי בשביל להיות מקולקל."

"זה משפט יפה. עכשיו תן לי נתון."

מאיר חייך. "איך אומרים: דער מענטש טראכט און גאט לאכט. האדם מתכנן, והקב"ה צוחק."

***

מאחורי הזכוכית השחורה השתרע מדבר אטקמה. לא רואים שם הרבה בלילה, וזה דווקא מה שמלחיץ. אין עצים שזזים, אין בניינים, אין כביש עם פנסים. רק שטח כהה, ומעליו שמים שמרגישים קרובים באופן לא הגון. בחוץ היה מינוס שמונה. בתוך החדר ריח של קפה שרוף, פלסטיק מחומם ואבק יבש. הלשון קיבלה טעם מתכתי מהגובה.

דוקטור מתאו אלוארס נכנס בלי לדפוק. הוא ניהל את צוות האופטיקה, בן חמישים ושתיים, אלמן, איש גבוה ורזה שלבש תמיד סוודר אפור כאילו כל צ'ילה נמצאת אצלו בחורף...

"מחר בארבע עשרים ושבע", אמר, "המערך צריך להיות יציב. אין לנו חלון נוסף."

מחר היה הליקוי.

לא ליקוי מלא. טבעתי. הירח יכסה את מרכז השמש וישאיר סביבה טבעת אש דקה. המצפה התכונן לזה חודשים, והמערכת שלנו הייתה אמורה למדוד את שינויי הקרינה בשכבות האטמוספרה בזמן האירוע.

מתאו הצביע על המסך. "זה שוב?"

"כן."

"ואתה יודע למה?"

"אני יודע איפה."

הוא הסתכל עלי זמן ארוך מדי. "זו לא אותה תשובה."

***

בגיל אחת עשרה פירקתי את הפנס היחיד שהיה לאבא שלי בארון החשמל.

רציתי להבין למה הוא מהבהב.

אבא מצא אותי על רצפת המטבח, ברגים מסודרים בשורה, הסוללות בצד, הנורה בין האצבעות. הוא לא כעס. זה היה יותר גרוע. הוא התיישב לידי ושאל אם אני יודע להחזיר.

"ברור."

לא ידעתי.

בערב הוא למד איתי חומש. הגענו ל"יהי מאורות". רש"י כתב: "והיו לאותות — כשהמאורות לוקין סימן רע הוא לעולם..." ובהמשך: "והיו למאורות — עוד זאת ישמשו שיאירו לעולם".

אני זוכר שלא הבנתי. אבא הביא הסבר בשם החפץ חיים, ואני לא הצלחתי לתפוס אותו. "מה זאת אומרת, 'עוד זאת'?" שאלתי. "בשביל מה יש שמש? בשביל אור. זה העיקר, לא סיבה נוספת."

אבא סגר את החומש על האצבע שלו, שלא יאבד את המקום.

"זה בדיוק מה שהחפץ חיים אומר. תיקח את האדם הכי חכם בעולם ותשאל אותו למה נבראו המאורות. הוא יתחיל באור. אולי בזמנים, עונות, חקלאות. התורה פותחת לך חלון למקום שהשכל לבד לא היה מגיע אליו. עיקר מטרת השמש לסמן את האותות. מצב האומות, מצב ישראל. ורק אחר כך היא נותנת גם אור."

"אני לא מבין."

"יפה."

"מה יפה?"

"שאתה לא מבין!"

"זה בדיוק מה שלומד מכך החפץ חיים - אנו רחוקים מאוד מהבנת עומק דעת התורה!!"

אבא תיקן אחר כך את הפנס בעצמו.
באטקמה, שלושים שנה אחר כך, הכל חזר אלי בגלל נורה קטנה.
***
בשעה אחת בלילה הגיע המייל מהמשרד בארץ.
אלון, השותף שלי, כתב שלוש מילים בבותרת: "צריך החלטה עכשיו".
פתחתי.
הלקוח הסכים להצעה שלנו להחליף את כל מערך החיישנים, בתנאי שאחתום לפני פתיחת יום העסקים בארצות הברית על חוות דעת מקצועית שקובעת שהתקלה מקומית בחומרה ואינה קשורה לתוכנת הביול.
מתחת לזה הופיע מספר.
כמעט מחקתי את המסך מרוב שהסתכלתי עליו.
מאיר ראה את הפנים שלי. "כמה?"
"מספיק."
"אה."
הוא לא שאל יותר. זו אחת המעלות המעצבנות שלו.
במשך שעה חזרתי על הבדיקות. ניתקתי ערוצים. החלפתי ספק. הרצתי כיול ידני. הצניחה נשארה: כל ארבעים ושבע שניות, כאילו מישהו נוגע באור באצבע ומיד מחזיר.
"זו חומרה", אמרתי.
"או משהו שעושה בכוונה ארבעים ושבע שניות."
"מי?"
"לא מי. מה."
"תפסיק לדבר בחידות."
"אני לא מדבר בחידות. אתה פשוט שומע רק תשובות שמתאימות לטבלה שלך."
שם כבר התעצבנתי.
אמרתי לו שעם אינטואיציות לא משלמים משכורת לעשרים ושלושה עובדים. הוא אמר שיש לי שנים עשר עובדים. אמרתי שעוד חודש היו אמורים להיות עשרים ושלושה.
הוא שתק.
מתאו הופיע שוב. הפעם הביא שתי כוסות מים.
"יש לי שאלה על היהדות", אמר.
"מחר יש eclipse (- ליקוי). אחד הטכנאים אמר לי שהיהודים רואים בזה סימן רע."
מאיר הסתכל עלי.
אני שנאתי את התזמון.
"יש דבר כזה ברש"י", אמרתי בקיצור.
"אתם היהודים, האם הנכם מאמינים שליקוי גורם לאסונות?"
"לא אמרתי גורם."
"אז מה הוא עושה?"
"בתורה כתוב משהו על כך שהמאורות משמשות גם כאותות", אמרתי לבסוף. "הרעיון אינו שאפשר לפתוח עיתון אסטרולוגי ולנחש מה יקרה מחר. יותר... שיש למציאות משמעות שלא תמיד נגזרת ממה שאנחנו מזהים בשימוש שלה."
מתאו הביט על פס האור.
"ואתה, מהנדס, אוהב שימושים."
"מאוד."
"סימנים פחות."
"מאוד פחות."
הוא צחק.
לא היה לי חשק.
***
בשתיים ועשרים מצאתי את הקובץ הישן.
לא חיפשתי אותו. חיפשתי לוג אחר, והשם שלו קפץ במקרה: sync_drift_report.
שתי השורות ההן.
פתחתי.
התקלה שתוארה בדוח הייתה נדירה, מופיעה רק כאשר שעון הבקרה החיצוני מקבל תיקון זמן ממקור נוסף. המחבר כתב שהוא לא הצליח לשחזר אותה במעבדה. היתה הערה אחת: "במקרה בזה עלולה להופיע מחזוריות קבועה במדידת האור."
מחזוריות קבועה.
סגרתי את הקובץ.
פתחתי שוב.
ארבעים ושבע שניות לא הופיעו שם. שום הוכחה. רק אפשרות.
בחדר כבר לא היה איש. מאיר ירד לבדוק כבל בתעלה. מתאו היה בביפה המזרחית. על המסך חיכתה חוות הדעת שלי, מובנה לחתימה דיגיטלית.
הסמן הבהב בתוך המשבצת.
חתימה אחת.
החברה נשארת בחיים.
אולי.
לא לחתום, ולהגיד ללקוח שיש סיכוי שהתקלה שלנו, פירושו לעצור את העסקה. אלון לא יסלח לי. די!
רש"י. אבא. פנס מפורק. מה הקשר עכשיו לפנס? תתרכז!
הסתכלתי שוב על הגרף.
אור.
כל השנים האלה. אור היה עבורי משהו שמאיר. לעומת זאת אות הוא משהו שמספר.
ומה אם המדידה הזאת לא מתקלקלת?
מה אם היא אומרת משהו?
הכנסתי שתי אצבעות מתחת לצווארון. הבד גירד. הפה היה יבש עד כאב, ובצד שמאל של המסך נתקעה נקודת אבק שלא הצלחתי להסיר קודם. רציתי פתאום הביתה, למטבח שלנו, לצליל של הקומקום, אפילו לחשבון החשמל.
לחצתי על "ביטול".
אחר כך כתבתי ללקוח: אין בסיס מקצועי מספיק לקביעה שהכשל בחומרה. אני ממליץ לעצור את ההתקשרות עד להשלמת בדיקת מקור הסנכרון.
שלחתי.
לקח למייל פחות משנייה לצאת.
לקח לי בערך חמש דקות להבין מה עשיתי.
***
מאיר חזר בשתיים ארבעים ואחת עם אבק עד הברכיים.
"מצאתי."
"מה?"
"קו הסנכרון."
"מה איתו?"
"הוא מחובר גם לבקר של מנורת הביול."
הסתכלתי עליו.
"מה הקשר של המנורה לשעון?"
"זה מה שאני שואל אותך כבר שלוש שעות."
ירדנו יחד לחדר השירות. המדרגות ממתכת היו קרות בקור שחדר אפילו דרך הסוליות. למטה זמזם שנאי ישן בתדר מעצבן, ומתחתיו, בתוך ארון הבקרה, הבהבה נורת ביול זעירה.
מאיר הצמיד גשש.
ארבעים ושבע שניות.
הבהוב.
ארבעים ושבע.
הבהוב.
"זו לא מנורה רגילה", אמר קול מאחורינו.
מתאו.
הוא החזיק דף מודפס שהוציא ממחשב היצרן. "דיברתי איתם. האור הזה הוא ערוץ אבחון. כשהבקר מזהה סטייה בין שני מקורות הזמן, הוא מקודד התראה בעוצמת המנורה כדי שהמערכת תקלוט אותה גם אם ערוץ התקשורת הראשי נופל."
מאיר פלט שריקה קצרה.
"ומה הסטייה?" שאלתי.
מתאו העביר אצבע על הדף.
"השעון שלכם."
שם זה היה.
התוכנה שלנו.
***
הליקוי התחיל למחרת בדיוק בזמן שאמרו שיתחיל.
השמים לא ביקשו רשות מאיש.
החברה שלי לא ניצלה באותו בוקר. גם לא התרסקה. אלון צעק עלי בשיחת טלפון ארוכה של אחת עשרה דקות, אחר כך נרגע מספיק כדי לשאול מה עושים. הודענו שניקח אחריות על התיקון. זה יעלה לנו הרבה. אולי יותר מדי.
מאיר עמד בחוץ עם משקפי המגן שלו ואמר שאני נראה כמו אדם שבלע חשבונית.
"מצחיק בקושי", אמרתי.
"טוב. גם אתה לא משהו היום."
מתאו סימן לי לבוא אל המסנן.
דרך הזכוכית הכהה ראיתי את השמש מצטמצמת לטבעת דקה, מדויקת, כמעט מפעימה ביופייה. מסביבנו המכשירים המשיכו לעבוד. משאבות, מאווררים, ממסרים. שום מוזיקה. שום קול מן השמים.
נזכרתי באבא.
לא הצלחתי אז להבין מה יפה בזה שאיני מבין. כעת נוכחתי שזאת היא המציאות, גם אם לא ארצה.
לקראת חמש האור התחיל לחזור. המערכת התייצבה אחרי התיקון הזמני, ועל המסך נדלקה נקודה ירוקה.
מאיר טפח על הארון.
"תקין."

לקבלת העלון בדוא״ל וכן לתרומות הנצחות והקדשות או להזמנת סיפורים יש לפנות ל - nerleyoel@gmail.com.

התחזקות וביטחון
במשנת ה'זרע שמשון'

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:

" ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"חתן במזומן"

שיעור מס' 293 | פר' בראשית תשפ"ז

מתפרנס אני יפה ב"ה ממכירת קלף, מעודי משתדל אני להעניק ללקוחותיי שרות מכל הלב, אך באותם ימים שיעבדתי עצמי לשרת כל לקוח בכל שעה שהתקשר. קבעתי כמובן עיתים לתורה, אך עסקי הפרנסה תפסו את מרכז יומי.

"זיכה אותי השי"ת, והתוודעתי לשיטת ה"מזומנים", אותה חידש כ"ק האדמו"ר מגור שליט"א, אשר הקביל בין לימוד התורה לעולם המסחר. במסחר יש מעלה יתירה לכמות המזומנים שברשותך, כסף נזיל עובר לסוחר, על אותו משקל נמדד מדד העושר בתורה, עליה נאמר: "אם תבקשנה ככסף..."- עשירות בתורה נחשבת לפי כמות הדפים והמסכתות אשר יש ברשות האדם ב"חשבון הבנק" שלו כעת חיה ובמזומן- על מה אדם יכול לענות ולהבחן כעת. זאת כוונת חז"ל ש"אם ישאל לך אדם אל תגמגם ותאמר לו אלא אמור לו מיד".

"השיטה פותחה בעזרת מחקרים ומומחים, והיסוד שלה בקצרה הוא כדלהלן: "4,8,5", לדוגמה: אם התחלנו ללמוד דף מסוים ביום שני, נלמד אותו במשך אותו השבוע ארבע פעמים: פעם בכל יום, וביום חמישי "נארוז" את הדף בסיכום אישי קצר וקליט, כולל סימן קצר לנושאי הדף, או אז, על "הדף הארוז", כלומר: על הסיכום, נחזור שמונה פעמים, והחל מתחילת שבוע הבא נחזור עליו מידי יום פעם נוספת, כך בסופו של דבר כל דף נלמד 17 פעמים. ונצרב היטב בזיכרון, ועוד, והוא העיקר, כל יום ראשון בכל שבוע מיועד לשימור הדפים ה"ארוזים" של השבועות הקודמים, וחזרה עליהם בע"פ ובקצרה. כך בס"ד נשארים הדפים צרובים היטב בזיכרון ומזומנים לשליפה מיידית בכל עת וזמן". משתף בנועם חן הרב אלקנה פרנקל הי"ו, מחשובי תושבי מודיעין עילית.

"מאז שגיליתי את נעימות התורה דרך השיטה הנפלאה הזו, התמכרתי ללימודה. לפתע הרגשתי איך כל רגע מנוצל. מצאתי עצמי בעמדי בתור בקופת חולים או בבנק, משנן דפי גמרא בע"פ. לימוד התורה הפך להיות הציר הדומיננטי והמרכזי בחיי. החילותי לחפש עוד זמן כדי לשנן וללמוד. כך החלטתי למעט במסחרי למען אזכה לרכוש יותר "מזומנים". הצטרפתי לכולל אברכים בשעות אחה"צ, שם מצאתי חברותא כלבבי , יחד צללנו לתוך הוויות אביי ורבא בנעימות ומתיקות שלא הכרתי עד כה. בכל שינון וחזרה הדברים התבהרו לי יותר ויותר.

"קבעתי לי כלל ברזל: בשעות הלימוד הטלפון שלי נמצא בהטענה מחוץ לביהמד"ר במצב שקט. אט אט החלפתי שעות של עיסוק במסחר לעוסקי בית המדרש, במקום קבלת תשלומים בצ'קים ובאשראי, צללתי לעיסקי ה"מזומנים", וראו זה פלא: למרות שהורדתי שעות רבות משעות המסחר הכנסותיי אף טפחו משמעותית. משמים הרעיפו עלי שפע ושלחו לי סימן מובהק כי לימוד התורה עולה לרצון לפני אדון כל. אף רופא גלוי ראש הסכים עם הנחת היסוד הזו, מוסיף ומספר הרב פרנקל:

"לצערנו נולדה לנו בת חולה, ע"ה, שאפילו לא הייתה יום אחד בבית מעת הולדתה ועד כשנה לאחר מכן, בעת פטירתה. היא שהתה בביה"ח פעמים רבות הוזעקנו לטיפול דחוף כזה או אחר, הרופא ביקש ממני להיות זמין בטלפון בכל שעות היממה. עניתי לו שכמובן אעשה זאת בשמחה בכל שעות היום והלילה, מלבד בשעות אחה"צ בהן אני הוגה בתורה הקדושה. "בשעות אלו, אם חלילה תצטרך אותי, תוכל להתקשר לרעייתי, אך אני מאמין ובטוח שבזכות לימוד התורה הקדושה, חמדת ליבו של ריבון העולמים, לא יפריעו לי ממרומים..." ואכן, כך היה. במשך כל השנה קיבלנו טלפונים דחופים מביה"ח בכל שעות היממה, מלבד אותן שעות בהן עסקתי בתורה ולמדתי עם החברותא. פעם אף נענה לי הרופא בהתפעלות: "אני כבר יודע שבשעות בהן אתה לומד תורה, הכל יהיה בסדר, ולא נצטרך להזעיק אותך!", אף פטירתה של ביתי ע"ה, היתה בימי בין הזמנים. היה זה לאחר שהודיעו לנו שעקב התקדמות במצבה מיד אחרי שבת היא תשוחרר הביתה, אך לפתע, טרם השחרור, היא הסתלקה לעולם שכולו טוב בערב פסח. כך היא זכתה שאפילו בפטירתה דאגו משמיים לא להפריע לסדרי הלימוד.

וסיפור נוסף על חתן שזכה במזומן, סיפור אותו שמע מבעל המעשה אחד מחברי הכולל הוירטואלי "אור עולם", של הרב גולדווסר שליט"א שהקים מסגרת נפלאה ללימוד הש"ס המבוססת על שיטת המזומנים.

"מזה שנים רבות" סיפר, "נוהג אני לרכוש בשמחת תורה את "חתן בראשית". בישוב הדרומי בו אני מתגורר, ההשגות של המתפללים שם אינן גבוהות, כך שרכשתי את ה"חתן בראשית" במחיר זול ומשתלם.

"מאז ומקדם העדפתי לרכוש את "חתן בראשית" על פני ה"חתן תורה", כיבוד אותו רכשו בדרך כלל תלמידי החכמים, כמובא שהעולה ל"חתן תורה" זוכה לתורה, והעולה ל"חתן בראשית" זוכה לעשירות. חשבתי בליבי: הוסיף בכנות: "למעשה, מאז ומעולם קבעתי עיתים רבות ללימוד התורה, אהבת ליבי, משוש חיי, אך בידיעת התורה לא ראיתי ברכה מרובה. תליתי זאת בטרדותיי הרבות על המחיה והכלכלה ובזכרוני החלש, כך שקיוויתי לרכוש חלק משמעותי בתורה בדרכו של "זבולון" דרך ברכת העשירות בה ציפיתי להתברך ממנו יתברך **בשמחת** תורה תשפ"ו רכשתי כדרכי את ה"חתן בראשית" באחד מה"בתים" (המניינים הנוספים) שהתקיימו אצלנו. לפני קריאת התורה פנה אלי הגבאי בבקשה אם מוכן אני להחליף את עליית ה"חתן בראשית" בעליית "חתן תורה", כי עקב טעות טכנית במכירת העליות, יהודי אמיד קנה בטעות "חתן תורה", ומבקש מאוד להחליפו ל"חתן בראשית". לרגע התכרכמו פני, אך התעשתי וחשבתי שהחסד שבעניין עולה על הכל, והסכמתי ברוח טובה. עליתי ל"חתן תורה" והעניין נשכח מליבי.

"כאמור" הוא ממשיך לרתק "ידיעת התורה לא הייתה הצד החזק שבי. באמצע החורף של אותה שנה הציע לי חבר להצטרף לכולל הוירטואלי בשיטת ה"מזומנים". הצצתי ונפגעתי. לפתע מצאתי עצמי באפיזודות שלא הכרתי אותי בהן: מסכם דפי גמרא בשכבי על משכבי! לפתע הפכו שעות אבודות של נסיעה בדרכים לשעות של "מזומנים", שעות של שינון וחזרה. עונג קסום בכל שינון וחזרה! לא פעם אני שם לב לדגש נוסף בדברי רש"י. לא מעט קושיות של תוספות קופצות מאליהן, ואני כבר לא נרתע מלהתעמק בקושיות תוספות, שכן מהלך הגמרא ברור, מסוכם ו"ארוז" אצלי היטב. "שמחה לאיש במענה פיו" כפשוטו, שמחת התורה, הסיפוק וההנאה העצומים אותם אני חש בכל פעם כשעורכים חזרה משותפת עם קבוצה מחברי הכולל, כשכל אחד מאיתנו בתורו אומר דף לחברים המקשיבים ומטעימים בהארות והערות בקצרה מדברי תוספות ומתורת הראשונים. נפתחו בפני שערי "גן עדן התחתון" שעשוע ועונג שאין דומה לו.

"ושעשועי את בני אדם"- "שכביכול הוא יתברך משתעשע בתורה עם בני אדם יחד, כמו שהחתן משתעשע בארוסתו, שישראל הם ארוסתו של הקב"ה, וכן פירש רש"י על הפסוק: "ויוצא משה את העם לקראת האלוקים"- מגיד שהשכינה יצאה לקראתם כחתן לקראת כלה". דברי רבנו ה"זרע שמשון" זיע"א בפרשתנו, המטעים ומוסיף שכשיש חתן וכלה צריך לערוך ביניהם קידושין, והתורה והמצוות ניתנו לישראל לשם קידושין.

"לא אחת", משתף אותו ה"חתן במזומן", אומר אני את תפילת "מודה אני לפניך ששמת חלקי מיושבי ביהמד"ר " כשדמעות מתוקות בעיני **"בערב** שמחת תורה השנה, תשפ"ז, כבדרך אגב נזכרתי בעליית "חתן תורה", אותה קיבלתי כביכול בעל כורחי בשנה שעברה. מי יודע, אולי בזכותה אכן זכיתי להיקרא, ולהעלות לתורה, להתארס איתה ולהיות חתן מזומן!!!" מסיים החתן דנן את דבריו בהתרגשות.

ישראל הם ארוסתו של הקב"ה אשר קידש אותם על ידי התורה והמצוות, כדברי רבנו דלעיל. אך ממשיך רבנו להקשות: "הרי בקידושין יש דין שתהא שומתם ידועה מראש כמה שוויה והרי התורה והמצוה הם בלי תכלית, כדכתיב: "ארוכה מארץ מידה", "לכל תכלה ראיתי קץ- רחבה מצוותך מאוד", ואם כן, קשה איך הקב"ה קידש את ישראל בתורה ומצוות שהם ללא גבול ומידה, וא"א לשום אותם?" מתרץ רבינו ה"זרע שמשון" זצוק"ל במתיקות לשונו: "שלפי ההנאה שנהנים בני אדם מהתורה, מקרי שומתם ידועה". כך מחדש רבינו שההנאה של האדם מלימוד התורה היא זאת שהופכת אותה ל(למזומן) לדבר ששומתו ידועה וראוי לקדש בה.

מגיד השיעור המפורסם, הזוכה להמתיק תורת השם בפיהם של עשרות אלפי יהודים ברחבי תבל, רבי אלי' סטפנסקי שליט"א, מעיד על יהודי שחדל זה שנים להופיע בשמחת תורה בבית הכנסת, שכן הרגיש מנותק מהתורה לחלוטין. לראשונה בחייו נחשף למתיקות התורה בשיעוריו המדהימים של ר' אלי'. הלה הצטרף למשפחת: MDY -"מרכז דף יומי", כפי שמכונה המפעל הקדוש של הרב סטפנסקי. אותו יהודי הופיע השנה בבית הכנסת בהקפות לראשונה מזה שנים כשתחת זרועו מוסתרת לה גמרא מסכת חולין אותה רכש בעמל והתמדה יום יומית, ללא פשרות והנחות. לראשונה הלה הרגיש מחותן עם התורה. הוא חש כי יש שכר לפועלו כאן בעולם ובמזומן. לראשונה בחייו חש את טעמה הקסום של שמחת התורה, טעם גן עדן. ולוואי שנזכה...

© כל הזכויות שמורות

בס"ד

פרשת בראשית תשפ"ד | **שנה ג'** 145

הורינו

הוריכם מעל הכל

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע

עַל כֵּן יַעֲזָב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ (ב' כ"ד)

כתב הרד"ק, וז"ל: ופשט הכתוב קרוב לתרגומו, כי לא אמר שיעזוב איש אביו ואימו בעבור אשתו, שלא יעבדם ויכבדם כפי כוחו, אלא אמר כי דין הוא כי יעזוב איש את אביו ואת אימו שגדל עמהם עד שנשא אישה, ויעזבם מלדור עמהם, ודבק באשתו וידור עמה בבית אחד.

ולמדים אנו מדבריו, שאין המשמעות שאדם צריך לעזוב את אביו ואימו, אלא שכך הוא דרך העולם שאחר הנישואים אדם עוזב את המגורים בבית הוריו ומתגורר עם בני ביתו, אבל וודאי שחייב הוא בכבוד הוריו כתמיד.

וַתֵּלֶד אֶת קַיִן וַתֹּאמֶר קָנִיתִי אִישׁ אֶת ה' (ד', א')

כתב רבינו יונה בסוף אגרת התשובה, וז"ל: דע שהעולם כולו נברא לכבוד השי"ת, שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו וגו'. **והרוצה לכבד את השם יתברך יכבד את אביו ואימו.** אמרו רז"ל בזמן שמכבד אדם אביו ואימו אומר הקב"ה מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני. ועיקר כיבוד אב ואם לעשות להם נחת רוח בין בדברים בין במעשה. והמצערם בדברים גדול עוונו מנשוא וכו' ע"כ.

בספר 'יושר הורי' להגאון רבי יוסף רפפורט, מביא את דברי הרבינו יונה, וכותב; מבואר בדברי רבינו יונה חידוש נפלא שאמרו רז"ל שאדם המכבד את השכינה בכל נפשו ומאודו, אבל אינו מכבד את אביו ואימו, **הוא נידון כמי שאינו מכבד את הקב"ה.** ודבר זה הוא חידוש נוסף על מה שאמרו חז"ל שהוקש כבודם לכבוד המקום, ש'הוקש כבודם' מתפרש שחומר מצות כבוד אב ואם הוא ככיבוד המקום, אבל עדיין לא שמענו שאם לא מכבד את אביו ואימו, זה נחשב שגם את המקום לא מכבד. ואילו בדברי חז"ל שהביא רבינו יונה מפורש **שאין כבוד המקום בלי כיבוד אב ואם.** וצריך ביאור טעם הדבר.

ונראה שביאור העניין מרומז בתחלת המימרא בגמ' שם[1], וז"ל: ת"ר שלשה שותפין הן באדם הקב"ה ואביו ואימו, בזמן שאדם מכבד את אביו ואת אימו אמר הקב"ה: מעלה אני עליהם כאילו דרתי ביניהם וכבדוני. ובהמשך... בזמן שאדם מצער את אביו ואת אימו, אמר הקב"ה: יפה עשיתי שלא דרתי ביניהם, שאלמלי דרתי ביניהם ציערוני.

מוסיף הגאון רבי יוסף רפפורט, שאפשר ללמוד מקור לדברי חז"ל שאב ואם חשובים כשותפים של הקב"ה, מפרשתנו פרשת בראשית. בלידת הבן הראשון בבריאה, כתוב "ותלד את קין ותאמר קניתי איש את ה'", ומפרש רש"י: "קניתי את ה' - כמו עם ה', כשברא אותי ואת אישי לבד בראנו, אבל בזה (הילד הראשון) שותפים אנו עמו עכ"ל.

1. קידושין ל:-לא.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

עפ"י 'קונטרס הלכות כיבוד אב ואם בשבתות ומועדי השנה', להגאון רבי שמשון קורלנדסקי מח"ס 'המאורות הגדולים'

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הכנת האוכל לאביו, האם היא מצווה כמו להאכילו?

פסק השו"ע[1]: איזהו כבוד: מאכילו ומשקהו, מלביש ומכסה, מכניס ומוציא. ויתננו לו בסבר פנים יפות, שאפילו מאכילו בכל יום פטומות (עוף משובח) והראה לו פנים זועפות, נענש עליו. וכן להפך אם מטחין אביו ברחיים... ומדבר פיוסים על לב אביו ומראה לו שכוונתו לטובה... נוחל עולם הבא".

מה זה אומר להאכיל אותו ולהשקות אותו? חלק מהראשונים כתבו שהכנת האוכל היא רק "הכשר מצווה" ולא המצווה עצמה. והרמב"ן כתב שסברת אותם הראשונים היא שלא מוכח מהכנת האוכל שמכין את זה עבור אביו. ולפי זה, במידה ויהיה מוכח שעושה כך לכבוד אביו, ההכנה עצמה תהיה כבר מצווה. ולגוף המצווה, היינו, שעליו לכבד את ההורים בקניית המאכלים, הכנת האוכל והאכלתם בפועל. וכך גם לכאורה לגבי החיוב להלבישם. כאשר בת מסתובבת בחנויות ומסייעת לאמא שלה לקנות בגד בדיוק לטעמה של האמא, לכאורה פשוט שמקיימת היא בכך מצוות כיבוד אם לדאוג לה ללבוש.

וכן עליו לתמוך בהם בהליכתם ובחזרתם מביתם אם צריכים עזרה לכך. וכן עליו להיות ממונה על נכסיהם ולשכור להם דירה וכדו' אם הדבר קשה להם. וכמו כן מצוה לבא לבקר את הוריו בביתם ולא יפחות בזה מרגילות העולם. ועל כן, ראוי שיגורו הילדים בעיר של הוריהם כדי שיוכלו לכבדם, ובפרט כשההורים זקנים.

ויש להדגיש, כל הנ"ל רק דוגמאות לכיבוד, שבאמת גדרי הכבוד הם רבים עד אין מספר. וכלשון הרמב"ם[2]: "והעניין ארוך מאוד... ומסרו לנו מהם דוגמא... והנגרר אחריהם מחויבים הבנים והבנות שיעשו אותם לאביהם".

> אמרו חז"ל: המכבד את אביו, הקב"ה נותן לו בנים שיכבדוהו - מידה כנגד מידה. (מדרש תלפיות ענף כיבוד אב ואם, ודייק כן מילקוט איוב תתקכ"ד)

1. יו"ד ר"מ ד' 2. פירוש המשניות קידושין פ"א מ"ז

מעשה אבות

סיפור מהחיים

סיפר הגאון רבי אביגדור נבנצל; אחד מצאצאיו של מרן הגר"ח מבריסק סיפר פעם על תובנה נוקבת ששמע מפי בנו של רבי חיים. הוא שאל אותו: "מה בין הדרך שבה אנו, הבנים, מכבדים את אבינו, לבין הדרך שבה מכבדו הגאון רבי ברוך בער?" (הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל "ברכת שמואל", היה תלמידו המובהק של רבי חיים, ולא היה שיעור לכבוד שנהג ברבו.)

השיב לו: ההבדל הוא שאילו היה אבינו נכנס לחדר, מצביע על כיסא ואומר לנו שזה לא כיסא, זה פרה – מתוך כבודו לא היינו יושבים על אותו כיסא כל עוד הוא נמצא בחדר. אך משהיה יוצא, היינו יושבים עליו, שהרי עינינו רואות שזה כיסא ולא פרה. ואילו הגאון רבי ברוך בער, היה נוטל דלי ומנסה לחלוב את הכיסא!

(ומי יודע, שמא מי שהגיע לדרגה כזו של אמונת חכמים, אכן עולה היה בידו להוציא חלב מהכיסא.)

והוסיף על כך הגאון רבי אביגדור נבנצל; מובן שרבי חיים מעולם לא הוציא מפיו דבר תמוה כזה, ועל כן לא הגיע הבדל זה לכלל מעשה. אך מה שלמדים מכאן הוא, שלא רבי ברוך בער ולא בניו של רבי חיים היו מעזים לשבת בפניו על כיסא שאמר עליו שפרה הוא. אף אילו היה משמיע דברים חסרי שחר כאלה, לא היו נוהגים בדרך הסותרת את דבריו.

(שיעור, כ' שבט תש"ע)

הגאון הצדיק רבי זונדל קרויזר זצוק"ל בעל "אור החמה", הגיע פעם לתחנת מוניות שירות 'ירושלים בני ברק', שבמעלה רחוב שטראוס (פינת חיי אדם) בירושלים. והנה, בעודו ממתין בישיבתו במונית שיתמלא הרכב ויוכלו לצאת בנסיעתם לבני ברק, ראה פתאום מן החלון את אביו רבי אליהו צבי, כשהוא חוצה בדרכו את רחוב שטראוס, בחזרתו מבית הכנסת 'זיכרון משה' לביתו... תיכף כשראהו קפץ רבי זונדל החוצה מן המונית, ונעמד בחוץ על מקומו בהכנעה וביראת הכבוד, אף שאביו לא ראהו כלל, והביט כך על אביו בכל עת חצייתו את רחוב שטראוס, עד שהמשיך הלאה בדרכו ונעלם מעיניו.

לאחר שכבר לא היה אביו לנגד עיניו, חזר למקומו במונית, שבינתיים התמלאה בנוסעים ויצאה לדרכה.

('טיב המעשיות' וישב)

כשהגיע בנו של רבי חנוך הֶעניך מאלכסנדר למצוות, בירך האב את ברכת "בָּרוּךְ שֶׁפְּטָרַנִי מֵעָנְשׁוֹ שֶׁל זֶה" כנהוג, ואחר כך אמר לבנו: "אני כבר פטור ממך, אבל אתה עדיין לא פטור ממני."

אדם חקלאי סיפר שהיה במצב קשה שהיה חייב לקטוף את המלפפונים במושב, והפועלים לא נמצאים והוא צריך לעבוד לבד. הוא ביקש מבנו שהיה בצבא לעזור לו. הבן החייל נשאר לעזור לאביו וחזר לצבא לאחר יום או יומיים. הוא קיבל קיתון של צעקות מהקצין, ששלח אותו לכלא לחודש ימים. אחרי שבועיים התחילה מלחמת יום הכיפורים, והוא היחיד שנשאר מכל הפלוגה.

(מהעלון 'תוספת חיים' אגודה לחיזוק כיבוד הורים, מפסקי הגאון רבי בן ציון מוצפי)

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לגיליון פרשת נצבים וילך

בן שיודע לאגוד לולב, אסור לו לבקש מאביו שיאגוד עבורו. ואם אינו יודע לאגוד לבד את הלולב, יכול לבקש מאביו שיאגוד עבורו, ואין זה נקרא שמשתמש באביו, שכל מה שאסור לבקש מהאב זה דווקא כשהבן יכול לעשות זאת בעצמו אבל אם הבן בעצמו לא יודע לעשות כן, מותר. (הגר"נ קרליץ ב'חוט שני')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

ניתן לקבל את גיליונות הורינו במייל גם באנגלית ובאידיש

כתבו לנו הצטרפות - אנגלית / אידיש
וקבלו את הגיליון מדי שבוע לתיבת המייל שלכם

הצטרפו עכשיו: horeinuorg@gmail.com

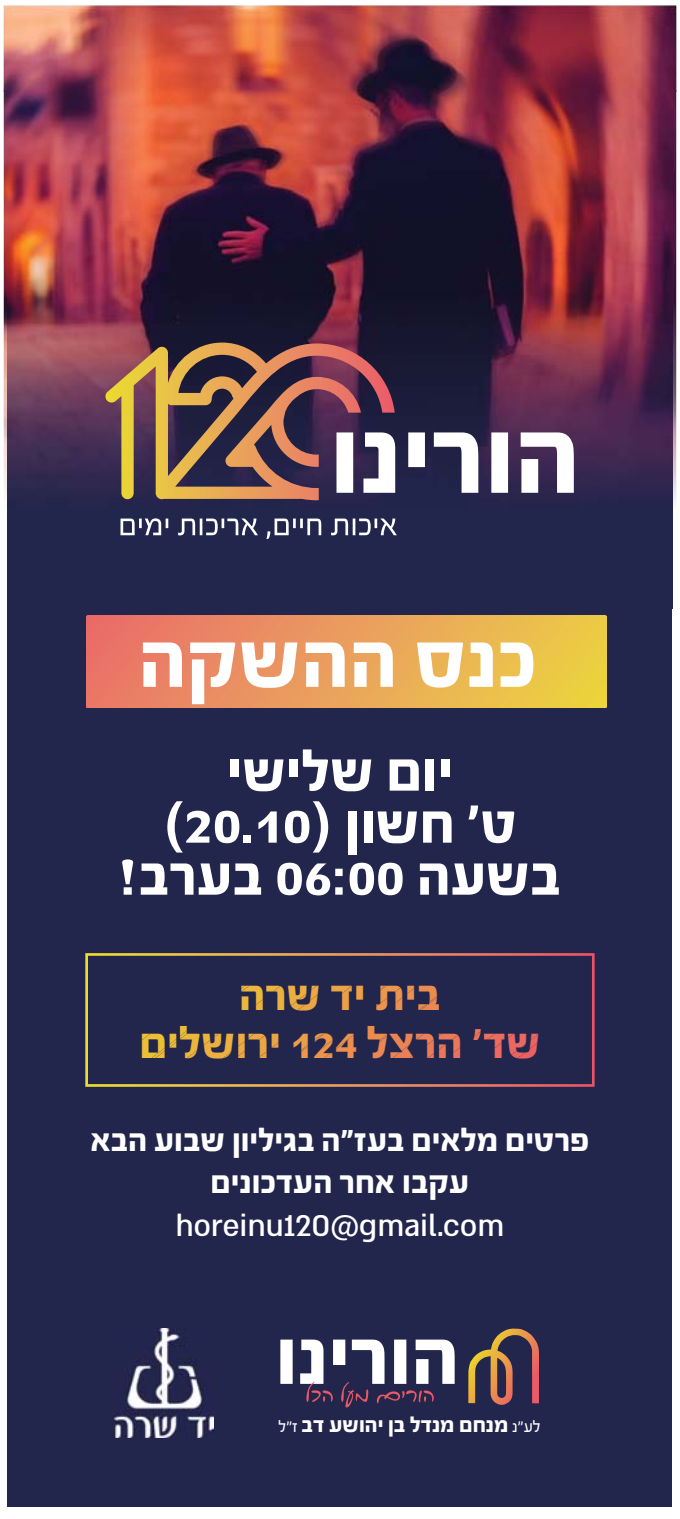
והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של
יועצים רבניים ומטפלים

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו' עבור מדור זה
בכתובת דוא"ל המופיעה בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

? שלום וברכה, תודה שאתם נותנים את האפשרות לכתוב, ובכלל כל החיזוק במצווה זה דבר ממש גדול וראוי להערכה. הייתי בערב שלכם ברמת בית שמש, היה לי חשוב לבוא, לא שמעתי עליכם קודם. וטוב שהגעתי אני חושבת. שאלתי היא איך ניתן לכבד הורים שהרבה זמן מהחיים שלי פחדתי מהם.. ולא סתם.
האמת שעכשיו זה קרוב לשבת (לא הספקתי קודם לצערי לכתוב פה) ואמרתי לעצמי שאני חייבת לעשות צעד בעניין לפני שבת...כי באמת שנים אני מתפללת ובוכה ממש(!!!!) לזכות לכבד אותם, לצד הכאב מהם.
חשוב לציין שאני לא בקשר איתם מאז שנת תשע"ח. חוץ מפעם אחת שפגשתי את אמא שלי וזה לא היה ניסיון מוצלח... (היה אירוע לא כ"כ משמח בלשון המעטה שגרם לזה...) בקיצור אשמח לעזרה, כי הם מבוגרים מעל 80 ואני ממש דואגת ולא שמחה מהמצב...

! שלום וברכה, קודם כל, זה שאת בוכה ומתפללת שנים על הזכות לכבד את הוריך - זה כשלעצמו עדות ליחס האמיתי בעומק הלב של כבוד אליהם. לפני הכל: וודאי שילד לא צריך לכבד בצורה ובאופן שהוא נפגע, אבל יש דרכים רבות לכבד בלי להיפגע. פגיעה היא לא "כרטיס פטור" מחיוב הכיבוד, אלא הכרח לחשוב איך ניתן לכבד, בלי להיפגע. כמו למשל למנות מישהו שידאג לצרכיהם. או לדוגמה, כדברי ה'חיי אדם' שעיקר הכיבוד במחשבה, ואם ילד חושב על הוריו דבר מה חיובי ומלמד עליהם זכות, הרי הוא מקיים בכך מצוות כיבוד אב ואם.
בנוסף, מצד מורא אביו ואימו, מגיעה זהירות שלא לצערם ולא לגרום להם בושה או ביזוי וכדו' האיסור הזה נשאר תמיד בכל מצב, גם כשנפגעים מהם. בגמ' כתוב: אפילו זורקים ארנקו לים, ואפילו סוטרים על פניו בפני רבים, אסור לביישם ולבזותם ולצערם. ולכן, בכל מקרה נתק מוחלט ומופגן שמצער אותם הוא בעייתי מבחינה הלכתית, אין לכך שום היתר. כמובן שלא צריך להיפגע מהם, אלא להבהיר להם שמכבדים אותם אבל כדי שלא להיפגע שומרים איתם על קשר בדרך שונה.
יש כמה נקודות שכדאי לחשוב עליהן:
א. למצא נקודת הבנה ללא צורך הצדקה. להבין את ההורים לא אומר להסכים איתם, אבל ברגע שמבינים את הגורמים, יותר קל. (בדרגה גבוהה יותר, גם ללמד עליהם זכות מנקודת מבט חדשה) לדוגמא - אמא צועקת על הילדים. זה יכול להיות לא מוצדק, אבל זה לא עניינו של הילד לדון אותה, ובוודאי לא להאשים אותה שזה איסור עבורו. אבל להבין, אולי הייתה במצב מסוים, הוא יכול. **ההבנה יכולה להיות כלי ליצירת קשר מחודש.**
ב. להתפלל עבורם (בריאותם, שלומם), זו כשלעצמה הבעת כבוד ורצון טוב.
ג. לדבר בשבחם בנקודה בה יש אפשרות לשבח אותם, בלי חובה להתקרב בצורה שעלולה לגרום לפגיעה.
ד. להימנע מוויכוחים וליבוי חילוקי הדעות והצפת הכאב מולם, וכן לא לביישם באזני אחרים.
ודבר אחרון - לקחת בחשבון שיש לכם הורים מבוגרים, זה הזמן לחטוף ולחטוף מהמצווה היקרה הזאת, מי יודע כמה זמן עוד יישאר לכם לזכות בה. רבים מאוד מתחרטים על ההזדמנות שהחמיצו ואין להם אפשרות לתקן. אז הַחֲזִיקוּ בכל כוחכם במצווה, נצלו כל רגע. קודם כל בשבילך, למען ייטב לך..

איך גרמו 14 סלטים לעושר מופלג?

ויברך אלקים את יום השביעי (ב', ג')

בכוחות מחודשים ואנרגיות מתוגברות, אנו יוצאים את הימים הנוראים והחגים הנפלאים, אשר מילאו את נפשנו וטענו את ליבנו לקראת החורף הבעל"ט. אחרי שרקדנו כהלכה ושמחנו עם התורה האהובה שלנו, נפתח אותה בשבת הקרובה ונתחיל מתחילה, נתחיל מ'בראשית' - תרתי משמע.

עם תחילת התורה, אנו חולפים ביעף על פני בריאת העולם שברא ה' בששה ימים, וביום השביעי שבת וינפש. כבר עכשיו, בפרשה הראשונה, אנו נחשפים למתנה המרגשת והנפלאה - מתנת השבת. יום המנוחה בו העולם כולו עוצר מלכת, פוסק מלעסוק בעיסוקיו השונים והשגרתיים, ומתכנס ליממה של מנוחה ושמחה, לשבת קודש שנפשנו חולת אהבתה, ומתרפקת עליה בשמחה.

בפרשה זו, אנו למדים כי הקדוש ברוך הוא בירך וקידש את יום השביעי, ככתוב 'ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו'. אלא שכל לומד פסוק זה מהרהר מיד - הלא ניתן לברך ולקדש פריט, כלי, חפץ, עצם כלשהו. ניתן ליטול בקבוק יין - ולברכו, כמו שניתן לבחור במטבע מסויימת - לברכה, ולהפכה למטבע מבורכת. אך כיצד ניתן לברך זמן - דבר שאי אפשר לתופסו ולהרימו? הרי שעות וזמנים אינם עצמים, כיצד אפוא ניתן לברכם ולקדשם?

מבאר הרה"ק בעל ה'נתיבות שלום' מסלונים זי"ע, ביאור נפלא החושף עבורנו עד היכן כח ברכת השבת. בוודאי שלא ניתן לברך זמן - הרי שעה כמו יום הם משהו חמקמק, שאינו בר תפיסה. אלא שהבורא ית' נטל את היום השביעי, והפך אותו למציאות חדשה של ברכה. זה אינו יום שהתברך - זהו יום שמהותו ברכה, שכל כולו קדושה!

זה בכלל לא דומה לחפץ שהתברך - שבמקור הוא חפץ פשוט ורגיל, אלא שעכשיו נתברך ומעמדו שודרג. זה שינוי מציאות, זו הפיכה של היום כולו למציאות אחרת - אם יום רגיל כולל בעיקר יום ולילה, שמש שזורחת ושמש ששוקעת - הרי שמציאותו של יום השבת השתנתה לחלוטין, הוא הפך ליום של קדושה, ליום של ברכה!

ולכן, ברכת השבת היא מהותית, וכל מי שנוגע בשבת - 'נדבק' בברכתה, המתחברת אליו ומושפעת עליו במלוא חופניים. כמובן, ניתן לזכות בברכה הזו יותר ויותר - ככל שהחיבור עם השבת מעמיק יותר, עם השיפור בהקפדה על הלכותיה, עם העלאת הרוממות בסעודותיה, עם הוספת שירות ותשבחות במהלכה, עם תוספת התלהבות בתפילותיה - כך גדילה הברכה המושפעת הימנה, כך זוכה בה היהודי יותר ויותר...

אך זו מציאות של ברכה, זו אינה ברכה התלויה בדבר. השבת היא מהות של ברכה, היא מקור הברכה. שבת קודש היא הזמן בו נשפעת הברכה ממרומים - עלינו רק לפתוח את הלב והרצון לקבלה - פתח להם נועם ורצון לפתוח שערי רצונך, י-ה, אכסוף נועם שבת...'

ברכה הניתנת לבדיקה

בית המדרש היה מלא מפה לפה, ביהודים יקרים שבאו לשמוע את דרשת יום השבת, אותה נאם באותה שעה המשפיע הנודע הגה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א.

כולם האזינו מרותקים בקשב רב, כשהרב טויסיג מפרט בלשונו העשירה את ברכת השבת, ומרגש את הקהל בביאוריו על מתנת השבת וברכתה.

ואז, הרים הרב את קולו ואמר לפתע: 'ואף שידוע לכם שברכת השבת משפיעה על השפע הרוחני והגשמי שלנו, אך בוודאי תהיו מופתעים לשמוע שגם בחפצים דוממים נשפעת ברכה מיוחדת בשבת, וכל אחד יכול לבדוק זאת בעצמו בביתו, ולהיווכח בכך!' - אמר הרב טויסיג, כשהקהל כולו שם אוזניו כאפרכסת לשמוע - היכן נוכל לראות את ברכת השבת גם בחפצים דוממים מדי שבת?

'ובכן', אמר הרב, 'הרי כל אחד מאיתנו מדליק נרות שבת, ולכל נר יש זמן בעירה קצוב מראש, מספר שעות קבוע. אלא שמנין השעות הקצוב הוא רק לימי השבוע, כי ביום השבת - תופתעו לגלות שכל נר בוער יותר מהזמן הקצוב לו, בנרות השבת ישנה ברכה מיוחדת המחזיקה את השלהבת עוד מספר דקות ניכרות מעבר לזמן הקצוב מראש. כל אחד יכול לבדוק זאת בעצמו (!), ולראות ולהיווכח, כי נרות השבת דולקים תמיד מעבר לזמן שהיו אמורים להספיק!'

הקהל היה המום. מה? האמנם? 'אכן כן', אמר הרב, 'כך מגלה הרה"ק בעל ה'בני יששכר' זי"ע, בבארו את דברי רבי אליעזר שאמר כי ברכת שבת מתבטאת בנרות השבת, שהכוונה לכך כי נרות שבת דולקים תמיד מעבר לזמן הקצוב להם מראש. אשרינו שזכינו!' - קרא הרב טויסיג ברגש, 'אנו יכולים לראות את ברכת שמים - 'ויברך אלוקים את יום השביעי' - במו עינינו. כל נר שבתי דולק מעבר לזמן הקצוב לו, כי הוא זוכה לברכת השבת, המעניקה שפע וברכה!'

בין מאזיני הרב באותה דרשה, נמנה גם יהודי סוחר יהלומים. הלה שמע את דברי הרב, ובאופן אקראי לחלוטין, ציטט אותם באוזני חברו לעסקים, סוחר יהלומים נוסף, שכבן למשפחה שבקושי שרדה את אימי השואה, לא התחנך על ברכי התורה והמצוות. 'תראה כמה ברכת השבת גדולה' - אמר לחברו, 'הרי כל אחד יכול לבדוק זאת בעצמו ולהיווכח כי נרות השבת דולקים מעבר לקצוב עבורם. האין זו הוכחה בטוחה לברכת השבת הנשפעת לשומריה?'

החבר שמע את הדברים, ובהה בחוסר אמון. 'לא יתכן, אדוני', אמר בפשטות. 'נר שאמור לדלוק 4 שעות, ידלק בדיוק ארבע שעות!' - קבע. אך היהודי שהאזין לדרשה ביום השבת היסה אותו: 'למה להתווכח על עובדות? אולי תנסה?'

הוא הוסיף לדבר על לבו, עד שהחבר התרצה ואמר: 'תראה, אני מנסה בשבועיים הקרובים להדליק נרות שבת, ובודק אם כנים דבריך. אם אווכח כי צדקת והנרות דולקים מעבר למתוכנן - אני מקבל על עצמי להתחיל להדליק נרות מדי שבוע ולשמור את השבת כהלכתה!'

ביום ששי הבא, אחרי עשרות שנים שלא עשה כך, רכש אותו יהודי נרות הדולקים 4 שעות. הוא ביקש מרעייתו להדליקם בזמן, ועקב בדריכות אחר בעירתם. המתח הגיע לשיאו כשהדקות נקפו גם בחלוף 4 שעות, ובסופו של דבר, הנר כבה הרבה אחרי תום ארבע השעות!

הלה לא התקמצן, ובשבוע הבא - רכש נרות של חברה אחרת, והפעם - נרות מסוג שעווה שונה, ושל 6 שעות. שוב הודלקו הנרות והתברכו בברכת השבת, ושוב בערו יפה 6 שעות שלימות ועוד כהנה וכהנה...

פירורי זיכרון...

סעודות השבת, טומנות בחובן סגולות אין קץ, ברכות וישועות, הבטחות ומתנות, המוענקות לנו כבדרך אגב, בתוך כדי סעודות השבת. הנה אחת מהן, גילוי מדהים אותו גילה בעל ה'חתם סופר' זי"ע:

כולנו רוצים לשפר את הזכרון שלנו, נכון? כולנו רוצים לזכור הרבה יותר טוב את העבר ואת ההווה, את מה שלמדנו, את מה שנלמד ופרטים חשובים אחרים. והנה הגילוי המדהים:

פירורי החלה הנושרים בעת חיתוך החלה בסעודת השבת - הם סגולה לזיכרון! זה כל כך קל, פשוט ונגיש: הרי אנו פורסים את החלה, והפירורים נופלים על השולחן, ומתגלגלים על המפה ובין הסכו"ם. כמה קל ונוח ויעיל לאסוף את פירורי החלה, לאוכלם כי גם בהם יש קדושה - הם פירורים של סעודת השבת, ולזכות לשפר את הזכרון!

הבה נאמץ גם סגולה זו, שהיא חלק מברכת השבת - הטומנת אינסוף הפתעות 'על הדרך', תוך כדי הסעודות, הזמירות והתפילות... פירורים בלבד וסגולה נפלאה עימהם - לשפר את זכרוננו!

'שבועיים זה כלום', הרהר הלה, מנסה להדחיק את התוצאות המטלטלות את חייו... הוא גם לא מיהר לעדכן את חברו בתוצאות הניסוי, אלא ניסה להתל בנרות... בשבועות הבאים, רכש מדי שבוע נרות מסוג שונה, מחברה אחרת, סוגי שעווה מגוונים, וגם שעות בעירה ארוכות וקצרות לסירוגין....

אך בכל שבוע, כשעמד מול הנרות והביט בהן ובשעון לסירוגין, החל להצטמרר יותר ויותר. הוא רואה בעיניו כי חברו צדק, ברכת השבת מצאה את דרכה לתוך ביתו, מתבטאת יפה בפמוטות שעל שולחנו. הוא הביט בשלהבות המרצדות ברעדה, כשהוא מבין את משמעות הניסוי ותוצאותיו...

כעבור חודשיים - לאחר תשעה שבועות של נסיונות תכופים, הוא הבין כי יש דברים בגו, ונכנע... בלב נרגש ותוך סערת נפש עצומה, גילה את אוזני חברו על נסיונותיו המשתנים, ואיך תמיד המסקנה היתה חד משמעית - נרות השבת בורכו בברכה מיוחדת, המבעירה אותם הרבה מעבר לזמנם הקצוב...

'קיבלתי על עצמי,' אמר ברגש, 'לא רק לשמור שבת, אלא גם להניח תפילין, לשמור כשרות ולנהל את הליכות ביתי על פי ההלכה היהודית. עתה נוכחתי לדעת, כי ברכת השבת אינה דברים בעלמא, אלא מציאות מוכחת לנגד עיניי!'

ולא ידע אותו יהודי, כי הרבה יותר מברכת השבת בנרות אותה גילה, ברכת השבת הגדולה והמהותית בה זכה היא הברכה הרוחנית, כי בזכות השבת וברכתה - זכה לגלות את אביו שבשמיים מחדש!

את הסיפור כולו, שמענו מהרב טויסיג בעצמו, ששמעו מבעל המעשה - אותו יהודי שציטט באוזני חברו את דברי בעל ה'בני יששכר' זי"ע. וללמדנו בא:

השבת היא מקור הברכה, היא המשפיעה ברכה ואושר, שפע ושמחה, בבתינו, בחיינו, בשגרת יומנו, בהצלחתנו הרוחנית כמו גם בשפע הגשמי שלנו. הבה נחבק את השבת בכל ליבנו, נלמד את הלכותיה כראוי ונקפיד עליהן בתשומת לב, נקדים לקבל את השבת כדי לזכות בעוד מאותה ברכה אלוקית קסומה, כי לקראת שבת לכו ונלכה, כי היא - ורק היא - מקור הברכה!

יחידות הדיור שנחשפו...

היה זה בהיכלו של בית כנסת שכונתי קטן, אליו נקלעו שני בחורים מישיבה סמוכה בעת תפילת ליל שבת. הם התעתדו לשוב לישיבה אחרי התפילה ולסעוד בה את סעודת השבת, אלא שאחד המתפללים הזמינם לביתו בחום, ולמרות שידעו כי האיש דל ואביון המתפרנס בקושי - נמסו מול החום שבהזמנתו: 'אינכם מבינים,' הסביר להם בטוב טעם, 'שבת בלי אורחים - כאינה שבת אצלי, ואין לי אורחים לשבת זו. אולי בכל זאת?'

כשרבו הפצרותיו, נעתרו הבחורים לבקשתו ונענו להזמנתו. הם צעדו עם מארחם לביתו, ולא הופתעו לגלות כי ביתו נראה כבית עני ואולי מוזנח משהו - כיאה למעמדו הכלכלי הרעוע. אך הם הופתעו גם הופתעו עם תחילת הסעודה, כשקידשו על יינות טובים ויקרים, הוגשו להם חלות טריות וחמות, גדולות ומתוקות, מבריקות ומלאות שומשום חינני. לצידם הוגשו מבחר סלטים נגוון ונרחב, כמותו לא ראו הבחורים מעולם...

14 סלטים ספרו הבחורים על השולחן, והם מקוים עד היום כי לא התבלבלו, ובעצם היה מדובר ב-16... ובעל הבית עומד ופורס להם חלה ברוחב לב, ומציע להם בנדיבות ליהנות ממטעמי השבת. אחר כך הגיש שלושה סוגי דגים, ואז החל משורר זמירות שבת, כשעיניו עצומות בדבקות והוא נראה כמתעלה מעל גבי הקרקע... ניכר היה כי בגופו הוא עימם בסלון, אך ברוחו הוא מרחף בעולם קסום, במין 'יום שכולו שבת...'

גם במנות הבאות, שב המארח והציע להם מזון רב ובשפע נרחב, במגוון לא מוכר ובהגשה מכובדת ונעימה. מרק משובח, בשרים מכל המינים, תוספות עשירות בשלל טעמים, וגם מקומה של מנת הקינוח לא נפקד. סעודת שבת עשירה במזון גשמי מגוון וטעים, כמו גם מרוממת ורוחנית - מתובלת כהוגן בדברי תורה וזמירות נלהבות...

עם סיום הסעודה, כשהודו לו בחום על האירוח הנעים והמפנק, לא הצליח אחד הבחורים לכבוש את סקרנותו ושאל: 'סליחה שאני שואל, אני לא מכיר אותך ככזה מיליונר גדול... מנין לך השפע הגדול והנרחב הזה שהגשת לנו בסעודת השבת?! הרי מעודי לא נתקלתי בכזו סעודת שבת שופעת ונעימה!'

חייך בעל הבית את חיוכו הטוב, והשיב בפשטות: 'כדבריך כן הוא... כל ימות השבוע אני עובד קשה מאוד, ופרנסתי מצויה בדוחק רב. במשך ימי השבוע אינני מרשה לעצמי כל מותרות וחי רק במינימום האפשרי, כשאני חוסך את הכסף לקראת השבת...

ואז,' סיפר האיש לתמיהת בן שיחו הצעיר, 'ביום ששי בבוקר, אני מוציא את הכסף שחסכתי ויוצא לקניות, ומאז אנו טורחים הרבה להכין סעודות שבת מושקעות וטעימות, כראוי ליום השבת המבורך. אח"כ אני עמל על הכנת החלק הרוחני - דברי התורה והתאמת לחנים מרגשים לזמירות וכיו"ב, וכשבאה שבת ובאה מנוחה - אני זוכה להתענג באמת ביום השבת, בסעודות עשירות ונאות כראוי למעמדו של יום כה קדוש!'

כך הסביר האיש בפשטות, והותיר את הבחורים פעורי פה, לנוכח הסברו המלומד והעובדה כי גילו 'יוסף מוקיר שבת' החי בזמננו. הם נפרדו ממנו בתודה נרגשת, כשאינם מפסיקים להתפעל מגדלות נפשו של אותו יהודי...

אחד הבחורים שהשתתף באותה סעודת שבת, הוא הרב מאיר קליין שליט"א, אשר מפיו נכתב הסיפור בקונטרס 'וי העמודים'. וכך הוא מוסיף ומספר את המשך הסיפור המפעים, שלולא נשמע מכלי ראשון - היה קשה להאמין כי כך אכן קרה, אך המציאות ועדיה אינם ניתנים לערעור:

כמה שנים חלפו מאז אותה סעודת שבת. שני הבחורים נישאו וכבר הקימו בתים בישראל, אותה סעודת שבת נותרה כזכרון נעים ספון בירכתי המוח, ותו לא. ביום מן הימים, נקלע הרב קליין לשמחה משפחתית, ומיד בכניסתו לאולם זיהה את דמותו של המארח ההוא, שאירחו בכבוד מלכים לפני שנים, אך משהו בו השתנה...

הוא זוכר אותו לבוש חליפה מרופטת ועלובה, תדיר מכנסיו משופשפים ונעליו מלוכלכות בצבע. והנה, הוא רואה אותו לפניו כיהודי מכובד ובעל בעמיו, לבוש בטוב טעם כיהודי מבוסס, נעליו נקיות ומצוחצחות ומראהו מגוהץ למשעי. הוא עקב אחריו בצאתו מהאולם, והתפלא לראותו מוציא שלט מוזהב מחיקו ומכונית יוקרה מצדיעה בפנסיה לקראתו ומאפשרת לו להיכנס...

הרב קליין לא הצליח להסתיר את פליאתו, יצר הסקרנות שפעם בו בהיותו בחור, חזר וניעור עתה, אך ברמה כפולה ומכופלת. הוא נקש על חלון המכונית קלות, ואותו יהודי - מארחו לשעבר נעים השיח וטוב הלב, מיהר ופתח. אמנם התעשר האיש, אך לא גבה לבו ולא רמו עיניו...

הרב קליין ניסה להזכיר לו את דבר האירוח, אך הלה לא זכר, הן אירח מאות רבות של בחורים על שולחנו בסעודות השבת. אך כששמע את שם הישיבה שעדיין קיימת לידו, נפתח לבו והוא נזכר בזכרון רחוק, כי אירח לא פעם אחדים מבחורי הישיבה המדוברת.

'ועכשיו אני מבקש לשאול אותך, ברשותך', פתח הרב קליין, 'אני זוכר את סעודת השבת הנעימה במחיצתך, את השפע הרב והמגוון הרחב והטעים, ואת פליאתי כי היכרתיך כאיש דל ודחוק. אז הסברת לי כי אתה חוסך בכל ימות השבוע מפיתך, כדי לאפשר העמדת סעודת שבת נרחבת ומבורכת. אבל עכשיו - הכרת פניך ענתה בך כי התעשרת... האומנם?'

היהודי חייך את אותו חיוך טוב, וניאות לספר: 'תשמע, כמו שאתה זוכר, במשך שנים היתה פרנסתי דחוקה, ועם זאת - השתדלתי עד מאוד לפאר ולרומם את יום השבת, יותר מכפי יכולתי, בשפע גשמי כמו בעושר רוחני. והנה, יום אחד פתח לי השם את שערי השפע, וברכת השבת הושפעה בביתי בשפע רב...

היה זה כשרעייתי ביקשה ממני שאתלה תמונה במקום מסויים בקיר החיצוני של הבית, הגובל בהר גבוה המתנשא מאחורי ביתי. דפקתי מסמר בעזרת פטיש, אך המסמר לא נתקע, אלא יצר חור די גדול ומשמעותי בקיר, שהחל להתפרק בין אצבעותיי... ניסיתי לעצור את המפולת, אך עם כל פעולה שלי - הלך הקיר והתמוטט לי בידיים...

לפתע', המשיך האיש וסיפר, 'גיליתי שמאחורי הקיר ישנו חלל ענק ורחב ידיים, שנחצב בהר שמאחורי ביתי בעת הבניה, אך הקבלן סתם אותו בקיר פשוט למדי. החלל הוא למעשה מתחת כל ההר וגובל בקצוותיו, והוא פשוט ענק... נו, אתה יודע איך זה... בהסכמת השכנים, תוך כמה חודשים כבר היו בנויות במקום כמה וכמה יחידות דיור נעימות וטובות, ומאז - אינני צריך להתפרנס בדוחק כלל, כי פרנסתי מצויה לי בשפע מיחידות הדיור המושכרות, גם בלי עמל כפיים כלל...'

ככל הסיפור הזה, סיפר להרב קליין מארחו בימי חורפו, הוא בעל המעשה, והוסיף: 'זו ברכתה של השבת, אליה התמסרתי ככל יכולתי, גם בזמנים הדחוקים ביותר עבורי. והיא השיבה לי במידה כפולה של שפע, ברכה ופרנסה ברווח, כי השבת היא מקור הברכה!'

אכן כך! לא תמיד זוכים לראות זאת, אך הגמרא מבטיחה לנו כי 'המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים' - כי מי שזוכה לענג את השבת ולשמוח בה, להדרה ולפארה כמיטב יכולתו - זוכה בברכת שפע מלמעלה! וכך גם מגלה לנו הזוהר הקדוש, כי ברכת כל ימי השבוע, הפרנסה והשפע שלנו, העושר הרוחני וההצלחה הגשמית - הכל תלוי בשבת המבורכת, הכל מושפע ביום אותו בירך בורא עולם - היום השביעי!

הבה נאמץ את היום הזה אל ליבנו, לכבדו ולענגו, להקפיד על הלכותיו, להנעימו בזמירות ודברי תורה, כמו גם להטעימו בסעודות שבת עשירות. הבה נחפש להוסיף מאכל מסוים, לקנות כלים נאים, לנסות להוסיף לכבד ולהעריך את מתנת השבת, כפי יכולתנו. הבה נזכור כי ביום הזה תלויה כל ברכתנו לכל ימות השבוע ולכל ימות השנה, ובעומדנו בראשית החורף - בימי הששי המתקצרים - נקבל על עצמנו להקדים לקבל את השבת, כדי שנזכה להיכנס אליה ברוגע ובשלווה...

כך נזכה כי ברכת השבת תיכנס אל בתינו, תביא את שפעה הטוב והשפעתה הברוכה אל חיינו. כאיל תערוג על אפיקי מים, כן נפשנו תכסוף לקבל נועם קדושת שבת, ואז נזכה שכל ששת הימים יעטרנו נותן השבת בברכה ושפע אין קץ!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com

לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו:1613-316-053| ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

הגליון נודב ע"י: ע.י.ב.י לע"נ הג"ר יוסף ענגיל זצ"ל

פרשת השבוע: בראשית תשפ"ז גליון של"ג שנה ח'

זרע שמשון
רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל **נחמני** זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמה רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זי"ע: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקוז'יגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפלתי עמהם
לטוב להם כל הימים

מליצי יושר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל **שלעזינגר** זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להשי"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

חזון יחזקאל
רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים או"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה **ענגיל** זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שיסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי
רבי **יצחק** ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושיעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב **רבינוביץ** זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה **המבורגר** זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען!

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען

וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר

פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

עץ הדעת. כתב בספר עמודיה שבעה בשם הרמ"ע, שכל הנשמות היו תלויות באדם הראשון כשאכל מעץ הדעת, יש בפיו יש בראשו וכו', וכולם שמעו והלכו אחר עצת חוה, ונהנו מאותה אכילה. אבל משה היה תלוי באדם הראשון בצוארו בפנים במקום הקנה - מקום שלא נהנה כלל מאותה אכילה, שהקנה אין בו לא אכילה ולא שתיה, עכ"ד. והנה רש"י כתב (ריש פ' מטות) וז"ל: משה נתנבא ב"כה אמר ה' כחצות הלילה", והנביאים נתנבאו ב"כה אמר ה' ", מוסיף עליהם משה שנתנבא בלשון "זה הדבר". לפי שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו של משה, לכן היה מתנבא בלשון "זה הדבר". אמנם צ"ב מדוע דוקא משה זכה שתהיה השכינה מדברת מתוך גרונו. ברם לפי הנ"ל מובן, דמשום כך זכה שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו, כי הוא היה בגרונו של אדם הראשון במקום שאין בו הנאה, ולכך לא פגם בו כלל חטאו של אדה"ר, וזכה לדרגה זו, משא"כ שאר נביאים. (זרע שמשון פ' מטות).

בזעת אפיך תאכל לחם. הנה לעתיד לבוא לא יצטרכו ישראל לטרוח במלאכה עבור פרנסתם, וכן היה גם בתחילת הבריאה לולי שחטא אדם הראשון שנענש ונגזר עליו "בזעת אפיך תאכל לחם". וגם עכשיו אם כל ישראל יהיו צדיקים, אזי לא יצטרכו כלל למלאכה, ויתקיים תמיד 'ושבתה הארץ שבת לה', דמלאכתן נעשית מאליה ואין צורך לעבוד את הקרקע וכמו שיהיה לעתיד, ואז תשבות הקרקע תמיד ולא יצטרכו ישראל לעשות מלאכה כלל. אמנם אם יהיה בהם יחיד שאינו זוכה לכך, אזי אינו רשאי לבטל מעבודת הקרקע, שהרי אינו ראוי שיעשו לו נס, וגם אינו רשאי להטיל עצמו על הציבור, ולכך מוכרח הוא לטרוח ולעמול. ולכך כתיב "שש שנים תזרע שדך" בלשון ציווי, כי מחויב בכך, וגם נאמר בלשון יחיד, כי דין זה רק על היחיד, ברם הרבים אם יהיו צדיקים ממילא לא יצטרכו לעבוד כלל בקרקע כי מלאכתן תהא נעשית מאליה. (זרע שמשון בהר).

מליצי יושר מול מגיד פשע זייט מנדב פאר "מליצי יושר" 732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

לזכות ש.ה.ב.מ.ר. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

'שמן המאור'

להגה"ק רבי מנחם מנדל אפרים פישל ב"ר דוד טרייבר זצ"ל, המגיד מסאמבור

תלמידו של הרה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ורבי צבי הירש מדזיטשויב זי"ע כתב בהקדמת ספרו

וכל מי שילמוד בספר הזה בכלל אחינו בני ישראל, יפתח להם ארובות השמים ברכה עד בלי די מפתח הפרנסה והצלחה ורחמים וחיים ושלום ממגד תבואות שמש וממגד גרש ירחים וכו'. והשי"ת יעזור לכל מי שיעיין בזה הספר, יזכה לזכך לבבו, ויזדככו כל אבריו, ויהיו כולם אהובים וכולם ברורים לעשות רצון בוראם, ויזכה לשתי שולחנות כשורה, בהצלחה וטובה חיים ושמחה בתפארה, ויגבה מזלו למעלה בגזירת הבורא, ויזהר כזוהר הרקיע כשמש ברה

זכר ונקבה ויקרא שמם אדם ביום הבראם. כי מי שאין לו אשה, לא נקרא 'אדם', ובו ביום הוא נעשה כבריאה חדשה, וזה 'ביום הבראם'. עוד יש לומר, דאדם שאין לו שלימות, לא נקרא 'אדם' רק הוא בהמה בצורת אדם כמ"ש הבעל עקידה, והאדם בעצמו הוא משלים בריאתו בעת יבוא לשלימתו, ואז נקרא 'אדם'. וזה שאמר 'ויקרא שמם אדם ביום הבראם', היינו ביום ברוא עצמם היינו שמוכשרים מעשיהם שאז הם עצמם השלימו בריאתם, ואז נקראו 'אדם' ולא קודם, וכמו שכתב העקרים שמזה הטעם לא נאמר 'כי טוב' בעת בריאת אדם, כי עדיין לא נשלם בריאתם עד שייטיבו מעשיהם ואז יקראו 'אדם'.

בראשית ברא אלהים. וברש"י: אמר ר' יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא מ'החודש הזה לכם', ומאי טעמא פתח ב'בראשית', שאם יאמרו לבאי הארץ לסטים אתם שכבשתם ארץ שבעה אומות כנען, הם אומרים להם, כל הארץ של הקב"ה היא, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו, ע"כ. שמעתי מדקדקים בדברי רש"י, למה לא קאמר ששבעה אומות כנען בעצמם יאמרו כן. ותירצו, שהם לא נשארו, שנאמר 'לא תחיה כל נשמה'. ואין נוח לי, דהא גופא קשיא, שיאמרו דעבדי להו תרתי, [כלומר שהאומות יטענו דעשו ישראל לבני שבעה אומות תרתי, שהרגום, וגם ירשו את ארצם]. ונראה לומר שכבר נשאלה השאלה לפני אלכסנדרוס (סנהדרין צא.) שביקשו בני כנען לדון על הארץ שהארץ שלהם, והיתה התשובה 'עבד שקנה נכסים הנכסים למי', כי כנען נתקלל בעבד, נמצא שלא היה ליושבי כנען פתחון פה [לומר דהארץ שלנו הוא], כי לא היה קנין לעבד, ואחר כך כשלא רצו להחזיר הארץ בטוב לב, הוזהרו ישראל בשעת כיבוש הארץ על 'לא תחיה כל נשמה', לכן שלח יהושע שלשה פרוזדגמאות, מי שרוצה לפנות יפנה, [להשלים ישלים, לעשות מלחמה יעשה]. אלא ששאר בני 'שם', יאמרו לסטים אתם, למה כבשתם אתם לבד ארץ כנען, שהרי 'עבד עבדים יהיה לאחיו' כתיב, ולא לישראל לבד. ועל זה היתה התשובה שפיר 'ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו'.

ועל פי זה יובן מה שנאמר בפרשת לך לך 'אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה, ויאמר ה' אלהים במה אדע כי אירשנה' וכו', 'ויאמר לאברם ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה, וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול'. ואינו מובן מה ששאל 'במה אדע', וגם תשובת השי"ת 'ידוע תדע' אינו מובן. אכן לפי מה שכתבתי יובן שפיר, כי הוא יתברך יעד הארץ לו לבדו, והנה אברהם מה שלא רצה שירעו בהמותיו בשדות אחרות, הגם שניתנה הארץ לאברהם, ולפי מה שכתבתי יש לומר הטעם, שכל מגמתו וחפצו של אברהם היה רק לפרסם מציאות השם איך שהוא היוצר הוא הבורא, ועבור זה קראו הקב"ה 'אוהבו', וזהו שנרמז בפסוק 'אלה תולדות השמים והארץ בהבראם', ד'בהבראם' הוא אותיות 'באברהם', לפי שהוא ראשון לפרסם הבריאה. וא"כ אם יחזיק בארץ, יגרום לו מניעה בפרסום מציאות ה' שהוא ברא עולם ומלואה, כי יאמרו 'לעצמו הוא דורש', שאלמלא זאת היו באים עליו בטענות 'לסטים אתם', ולעצמך אתה דורש באמרך שהוא יתברך ברא העולם ונתן לך הארץ ברצונו, ולזה היה ריב בין רועי אברם לרועי לוט, הגם שכבר הובטח אז מה' במתנת הארץ כטענת רועי לוט ד'כבר ניתנה לאברהם', אבל הוא לא היה חפץ בטענה זו, שלא יהיה לו מניעה בפרסום מציאות ה'.

ולזה פיו פתח בחכמה 'במה אדע', כלומר אחר שכבר גמרתי בדעתי שאין לי חפץ עכשיו בהחזקת הארץ, שלא אחשב כנוגע בעדותי על פרסום מציאות ה' שהוא יתברך ברא העולם ומלואה, וא"כ 'במה אדע', רוצה לומר איך אוכל להעלות על דעתי 'כי אירשנה'. או יתפרש 'במה אדע' לפרסם מציאות ה', 'כי אירשנה', רוצה לומר שאם אירשנה, לא אדע איך אוכל לפרסם מציאות ה' באופן שלא אחשב כנוגע.

ועל זה השיבו השי"ת 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וגו' וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי' בעשר מכות, וכבר ביארו מפרשי התורה שהעשר מכות הם היו כנגד עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, כמבואר באלשיך הק' (שמות כ:יד), א"כ אז יפורסם מציאות ה' איך שברא העולם ומלואה בעשרה מאמרות, ואחר שיפורסם שהעולם ומלואו שלו יתברך, יסכר פי דוברי שקר תלונת עובדי גלולים שלא יוכלו לומר 'לסטים אתם'.

ובזה מובן מה שנמשך 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול', כי כתב האבן עזרא (שמות ג:כב), וז"ל: 'ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה', יש מתאוננים ואומרים כי אבותינו גנבים היו, ואלה הלא יראו כי מצוה עליונה היתה, ואין טעם לשאול למה, כי ה' ברא הכל, והוא נתן עושר למי שירצה, ויקחנה מידו ויתננה לאחר, ואין זה רע, כי הכל שלו הוא, עכ"ל. ועל פי זה נמשך שפיר 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול', והיינו על ידי תחבולות ששאלה אשה כאשר הוכיח סופו, ולא יהיה למצרים טענת גנבים כמו שכתב האבן עזרא, כי ה' ברא הכל, אלא שהמצרים היו יכולים להכחיש גם את זה, אבל אחר שידונו בעשר מכות, ידעו שהעולם ומלואה שלו יתברך, והוא צוה להם על כך, אין עוד פתחון פה למצרים על הרכוש, [לכן אחר שאמר השי"ת 'וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי' בעשר מכות, ועל ידם יתברר שנברא העולם בעשרה מאמרות, שוב לא יעלה בלבם של המצרים לומר לישראל גנבים אתם, כי יתברר להם שכל העולם כולו שלו הוא, ומעתה יוכל להתקיים 'ואחרי כן יצאו ברכוש גדול' בלא שום טענה ומענה].

ובזה מובן מה שבישר אותו יתברך 'ואתה תבוא אל אבותיך בשלום', [דאינו מובן לאיזה שלום היתה כוונתו. אבל להנ"ל מובן], כי אחר שאין אתה חפץ לכבוש את הארץ, יהיה לך שלום עם עובדי גלולים, ולא יהיה לך שום מניעה בפרסום מציאות ה' אשר אתה חפץ בה יותר מכל חללי דעלמא.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון **$250** פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - וואַרשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** – לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספה"ק

מנחה חדשה

שהמחבר הרה"ק מופת הדור

מרן רבי ברוך פינחס מסקאליע זי"ע,

כתב בהקדמתו

'אקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו, ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת בראשית ברא יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו'

יצא לאור ע"י מכון טל אורות,
מוהדורת כיס נחה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadushe@gmail.com

סגולה פאר
ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, וועט עס טוהן פאר אייער ישועה פרייוואט, באמונות, קאנפידענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לעננערע צייט, אלעס וועדט נעטוהן מיט גרויס איבערגענעבנקייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי וי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועון פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.
- מ'זאלט עס אייגען ביי אסאך צדיקים.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.
- מ'קען באשטעלען אפאר שטיינער כדי מזאל עס לייגען ביי אסאך צדיקים.
- די ת"ח גייט אליין צום ציון און מתפלל, נאכדעם וואס ער רופט נשמת הצדיק אל קברו (המקובל מהישמח משה).
- די שטיין וועדט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.
- מ'קען אויך אפנעמען די שטיין און עס אליין אראפלייגען ביי וועלכע צדיק איר ווילט.

דוקא אויף דעם מקובלדינג אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס וועדט מקוים די וועדטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבער הלב (-אנצינדען ווין הארץ צו אידישקייט). שיחהפך לבו לשמים לטובה (-סיי וויסט די גאנצע מעשה), ותראה פלאים (-וועסט זעהן וואונדער).**
מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טעקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com **917-635-3883**

צופריידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

"מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. עד לערענט מוסר, עד וויל ענדיגען א מסכתא"

"מיין זוהן בעהט מיך "זוועק מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע"

"מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער"

"איך האב נישט געוואלט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט"

"כ'האב ינגעהויבען זעהן הצלחה מיט מיינע קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד"

ובזה ניחא למה לא שאל אברהם 'במה אדע' כשבישר לו 'כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם', ולפי מה שכתבתי ניחא, דבתחילה ניחא ליה במתנת הארץ, אף שימנע מהחזיק בה, כדי שיפרסם שהוא יתברך ברא העולם, ולא יחשב כנוגע בעדות [דמכל מקום ניחא ליה במתנת הארץ על מנת שתהא נתונה לזרעו אחריו, ולא היה מבקש לירשנה 'עכשיו'], ולזו הסיבה בישר לו עכשיו במראה זו 'אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה', היינו שתנוח דעתך בירושת הארץ, ולא יהא מניעת הפרסום שהוא יתברך ברא העולם, ועל זה אמר עכשיו 'במה אדע כי אירשנה', כי חשב שכוונת השי"ת שיירשנה בעצמו תיכף, [כמאמרו יתברך 'לרשתה'], ועל זה שאל 'במה אדע' כי אתרצה לירשנה ולא יהיה מניעה בפרסום השגחתו יתברך בזה העולם השפל ושהכל בידו יתברך, רוצה לומר שאין דעתי משגת כוונתך באיזה אופן יתקיימו שניהם, ירושת הארץ, ופרסום מציאות השי"ת. ועל זה השיב לו יתברך 'ידוע תדע כי גר יהיה זרעך וגו' וגם את הגוי אשר יעבודו דן אנכי', שהוא באמת רק לאחר זמן שיתפרסם שהעולם ומלואה שלו יתברך, ואין כאן ערעור לומר 'לסטים אתם'.

לע"נ הב' יקותיאל יהודה ב"ר אברהם אלעזר פעפרקורן ע"ה
יא"צ כ"ג תשרי

העמיד קדירה על האש ונתבשל במוצ"ש, והמל בשבת ולא עשה הפריעה אם חשיב מקלקל. בחלקת יואב (קמא או"ח סימן י"ד) חידש, דאם העמיד קדירה על האש בשבת סמוך לחשיכה ונתבשל במוצ"ש, דחייב. (וכ"כ הרש"ש שבת עג.). והביא ראיה לזה (תנינא סימן י"ג), וז"ל: נחזי אנן, אם ישחוט בשבת סמוך לחשיכה סימן אחד, וסימן הב' ישחוט בלילה במוצ"ש קודם השיעור שהייה, והיינו שלא פסק מלהוליך ולהביא, אם יתחייב בזה. ונראה דדין זה הוא ש"ס ערוך (שבת קלג:) דחייב, דאמרו שם דאם עשה החיתוך בשבת, והפריעה במוצ"ש חייב חטאת, אף דהמקלקל בחבורה בפטור, וא"כ החיוב לא בא עד למוצ"ש שאז ניתקן התינוק, אפ"ה חייב. ממילא כן הדין בשחט סימן הב' למוצ"ש, נתחייב אז על מעשה השחיטה של סימן א' שעשה בשבת וכו', דהחיוב לא בא רק במוצ"ש שגמר התיקון וכו', וא"כ ק"ו הדברים, אם חייב התם על מה שהוסיף לעשות במוצ"ש, כל שכן באופה ומבשל שעשה כל המעשה בשבת ומאליו נגמר במוצ"ש דחייב, עכ"ל.

והוסיף החלקת יואב, דלכאורה יש לדחות הראיה ממילה, דהרי השאגת אריה (סו"ס נ"ב) ובתשובת רעק"א (סי' קע"ד) כתבו, דכוונת הגמ' שם הוא, דאפי' בלא גמר לפרוע במוצ"ש חייב, כיון שמקצת שעשה בשבת הוא גופו הוי תיקון מחמת שלא יצטרך לעשותו עוד בעת שירצה למול. וא"כ בשחט סימן אחד בשבת, דאם לא גמר לשחוט סימן השני במוצ"ש, הרי לא עשה כלום, לכן אינו חייב.

וכתב על זה החלקת יואב, וז"ל: דבריהם תמוהים, דכל שלא גמר לעשות הפריעה, לאו תיקון הוא כלל, ואף דמקלקל ע"מ לתקן חייב (שבת קו.), מ"מ הלא דעת ר"ת (תוס' שם בד"ה חוץ), דבמקלקל ע"מ לתקן צריך שיהיה התיקון מיד. ואין לומר דא"כ גם בגמר למוצ"ש למה יתחייב על מה שעשה בשבת, דזה ליתא, דכל שגמר יש שם תיקון על כל המעשה ולתחייב אז שפיר גם על ההתחלה, אבל כל זמן שלא גמר, שפיר חשיב מקלקל, כיון דהתיקון לא נעשה מיד כדעת ר"ת, משא"כ כשגמר, הוי שם תיקון על כל המעשה ונתחייב אז בחול על מה שעשה בשבת, עכ"ל.

אבל לכאורה יש לחלק בין מילה ושחיטה ובין אפייה, דבמילה ושחיטה אין החסרון במלאכה שעשה בשבת, דהרי חבל והוציא דם, אלא דהיה חסר התיקון עד למוצ"ש. אבל במבשל ואופה כל זמן שלא נאפה, הרי לא נעשה מלאכה כלל. וכתב החלקת יואב דאין זה חילוק, דכל זמן שלא נעשה התיקון, אין כאן מלאכת שבת, ודומה כמו שלא נאפה כלל, ע"ש.

אבל האבני נזר (או"ח סימן מ"ח) השיג עליו, וכתב דאם נאפה בחול, הרי זה דומה כאפאו איש אחר, דבודאי הראשון שהניח הפת בתנור פטור. וז"ל: כתב בספרו שאם שחט סימן ראשון בשבת ושני בחול חייב, ומדמה למל בסוף היום ולא גמר עד מוצ"ש דחייב, ופשיטא ליה שאם לא גמר פטור, ועל כרחך במילה משום גמרו בחול הוא חייב, וכל שכן הכא שעשה הכל בשבת וממילא נאפה בחול. ואין לחלק כלל דהתם חסר רק התיקון, דליתא דבלא התיקון נמי לאו מלאכה, עכ"ד.

הנה ודאי אמת, דבלא תיקון אינו מלאכה, [ודומה כמו שלא נאפה כלל]. אך למה יתחייב כשעשה התיקון בחול, דמה שעשה בחול, [דומה] כעשאו אחר. ובודאי אם שחט סימן אחד בשבת וסימן שני בחול, כיון דעל סימן אחד לא נתחייב, אף שגמר בחול פטור, דגמרו בחול, כעשאו אחר דמי, וגרוע מינה. דאפילו למה דמקשה הש"ס (שבת ג.) על זה עוקר וזה מניח 'והא אתעבידא מלאכה מבנייהו', כתבו התוס', דלא הוה סלק"ד דע"י שגמר השני יתחייב הראשון, רק על האחרון מקשה [שיתחייב]. כן לא סלק"ד דע"י גמרו בחול יתחייב בשבת, עכ"ל.

אבל א"כ קשה דמדוע אם עשה החיתוך בשבת, והפריעה במוצ"ש חייב חטאת, הרי נגמר המלאכה במוצ"ש. וצ"ל כדברי השאגת אריה ורעק"א דאפי' בלא גמר לפרוע במוצ"ש חייב, כיון שמקצת שעשה בשבת הוא גופו הוי תיקון מחמת שלא יצטרך לעשותו עוד בעת שירצה למול. אבל קשה על זה קושית החלקת יואב, דאע"ג דמקלקל ע"מ לתקן חייב, אבל צריך שיהיה התיקון מיד.

לזה כתב האבני נזר, דאה"נ דבעינן שיהיה התיקון מיד, אבל גדר התיקון אינו תלוי אם זה תיקון בהגברא, אלא תלוי אם יש איזה משמעות ותועלת במעשיו. ולכן נחשב מילה תיקון מיד, דהרי אם אין לו עור הפריעה, אז נחשב מתקן, לכן אע"ג ביש לו עור הפריעה לא נחשב תיקון בהגברא בלי הפריעה, אבל נחשב תיקון מצד גוף המילה, דזה מעשה חשוב בפנ"ע, דמעשה מילה מועיל שיחול על הגברא שם מהול כשאין לו עור הפריעה, או כשיעשה אח"כ הפריעה. משא"כ גבי שחיטה, אף אם לא היה בבהמה אלא סימן אחד, לא

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד **כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה!**. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחידי סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל יו"ח

הגליון בארץ ישראל נתנדב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל יו"ח להתברך בכל מילי דמיטב

קח לך סניגור

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות רבי צדוק על התורה'

(עניני הלכה)

אם לא עכשיו אימתי?

עכשיו הזמן לזכות לברכתו והבטחתו!

"אהיה מליץ יושר למי שידפיס דברי"!!

מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת

gilyonmy@gmail.com **732-510-0560**

היה מועיל שחיטת סימן אחד, לכן לא חשיב תיקון בשחיטת סימן אחד, דאין זה כלום.

וז"ל: והא דמילה ענין אחר הוא, דציץ אחד חופה רוב גבהה של עטרה עושהו ערל גמור, וכשנוטלו נעשה מהול גמור ותיקון גמור הוא, מה תאמר הלא לא הועיל כלום, כיון שעדיין יש ערלה. על זה נאמר, כיון שאם ינטל ערלה הנשארת שוב תיקן, לכן במקצת ערלה שנטל הוא חשיב תיקון גמור וכו'. אבל בשחט סימן אחד אינו מתיר כלום, ולא הוי מתקן כלל, ואפילו לא היה רק סימן אחד, אין סימן אחד מתירו וכו', על כן לא הוי מתקן. משא"כ במקצת דערלה, דהסרתה מילה גמורה היא אם לא היה שם עוד ערלה, עכ"ל.

והביא האבני נזר ראיה לזה, מהא דאמרו בשבת (דף צד:), התולש סימני טומאה מנגע שבגופו, כגון שתי שערות לבנות שבבהרת, עובר בל"ת ד'השמר בנגע הצרעת', דאסור לתלוש סימני טומאה של נגע. ואם תלש שערה אחת מתוך שתים שבבהרת - חייב, שהרי בכך טיהר את הנגע. ואם תלש שערה אחת מתוך שלש, שעדיין נשארו שתי שערות לטמא את הנגע, רב נחמן אמר דחייב מלקות, ורב ששת אמר דפטור. וטעמא דרב נחמן דחייב הוא משום שהועילו מעשיו, שאם תילקח שערה נוספת מתוך השתים הנותרות - אזלא לה טומאה. ורב ששת אמר פטור, כי השתא עדיין איתא לטומאה.

וכתב האבני נזר, דכמו דהסרת שער אחד נחשב לרב נחמן שטיהר את הנגע, כיון שאם תילקח שערה נוספת, אזלה לה טומאה. כך נחשב מתקן בהסרת ערלה אחד, כיון דאם ינטל ערלה הנשארת הוי תיקון. וז"ל: הרי דהסרת שער אחד לרב נחמן טהרה גמורה היא אם לא נשאר רק עוד שער אחד, רק שיש עוד שערה, על זה אמרינן הואיל ['דאי משתקלא חדא אחריתי אזלה לה טומאה'], עכ"ל.

והוסיף האבני נזר, דבמילה אף רב ששת מודה דנחשב תיקון, דהנה אמרו בגמ' שם, אמר רב ששת מנא אמינא לה שפטור, דתנן המוציא בשבת כזית מן המת חייב, אבל אם הוציא רק חצי זית פטור. והתניא חצי זית חייב, מאי לאו הא דתניא חייב מיירי דאפיק חצי זית מכזית, שהיה בבית כזית שלם והוציא חצי ממנו, שהוא חייב משום שטיהר את הבית בכך, שיותר אינו מטמא בטומאת אהל, ולכן הוצאתו חשובה. והא דתנן פטור מיירי דאפיק חצי זית מכזית ומחצה, שעדיין נשאר כזית שלם בתוך הבית, ולא הועיל להפסיק את הבית מלטמאות טומאת אהל. הרי שלא אמרינן דאהני מעשיו בכך שאם ינטל עוד מעט מהכזית שוב לא יטמא בטומאת אהל. וא"כ הוא הדין לנוטל שערה אחת מתוך שלש שערות שבנגע שאינו חייב. ורב נחמן אמר לך, לעולם אידי ואידי חייב, ואפילו מוציא חצי זית מכזית ומחצה. והא דתנן פטור, מיירי דאפיק חצי זית ממת גדול שלא הועיל כלום במעשיו.

וכתב האבני נזר, דלא נחלקו אלא בהוציא חצי זית, אבל אם הוציא כזית אז חייב אפילו ממת גדול, כיון שהוציא כשיעור.

וז"ל: ובהוציא כזית אפילו ממת גדול חייב, כיון שיש במה שמוציא שיעור, כמו שכתב בחידושי הר"ן ובשיטה המיוחסת להר"ן. וגם רב ששת יודה בזה, מסברא דלא מפשינן בפלוגתא, ולא פליג (ר' שמעון) [רב ששת] אלא בהוציא רק חצי זית. ובמילה מקצת ערלה שהסיר, לכזית מן המת דמי, כיון דבמקצת ערלה זה נעשה ערל גמור.

אבל בהא דשחט סימן אחד אינו מתיר כלום, ולא הוי מתקן כלל. ואפילו לא היה רק סימן אחד, אין סימן אחד מתירו, (עי' רש"י חולין עה: ד"ה אין), דסימן אחד בבהמה אינו מתיר בשום מקום ופשוט, על כן לא הוי מתקן. משא"כ במקצת דערלה, דהסרתה מילה גמורה היא אם לא היה שם עוד, וכן הסרת שער אחד לרב נחמן דטהרה גמורה היא אם לא נשאר רק עוד שער אחד, וכן חצי זית אם לא היה בבית עוד רק חצי זית, רק שיש עוד שערה או חצי זית מלבד זה, על זה אמרינן הואיל, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

צדקת הצדיק

לע"נ ר' בנימין זאב ב"ר מאיר וואזנר ע"ה יא"צ כ"ו תשרי

תוכחה לנשים. דע דיש לחקור אם מחויב ג"כ להוכיח לנשים, דלכאורה י"ל דאינו מחויב, דהנה זה פשוט דהא דצריך להוכיח לחבירו ולמחות שלא יעשה דבר עבירה, מדין ערבות הוא. והכי משמע להדיא ברישׁ פרק שבועות הדיינין (סוף ע"א) דקאמר וכל העבירות שבתורה מכל העולם לא, והכתיב וכשלו איש באחיו איש בעון אחיו מלמד שכל ישראל ערבין זה לזה, ומשני התם שיש בידם למחות ולא מיחו, ע"ש, הרי מבואר להדיא דטעם המחאה שצריך למחות מי שיש בידו, הוא משום ערבות. והנה הרא"ש (ברכות פ"ג סימן י"ג) כתב, דנשים אינן בכלל ערבות ע"ש. ולפ"ז כיון דאינם בכלל ערבות, ממילא דאין מחויב להוכיחן ולמחות בידם כשעושים דבר איסור.

איברא הנה בפ"ד דביצה (דף ל.) איתא: אמר ליה רבא בר רב חנין לאביי תנן אין מטפחין וכו' והאידנא דקחזינן דעבדו הכי ולא אמרינן להו ולא מידי וכו', והא הני נשי דשקלין חצבייהו וכו' ולא אמרינן להו ולא מידי, אלא הנח להם לישראל מוטב שיהיו שוגגין, ע"ש. הרי דאמר ליה אביי מדלא מחינן לנשי דשקלין חצבייהו, ש"מ דגם לנשים צריך למחות כי עבדו איסורא. ועיין בתוס' (שבת סד: ד"ה רבי) במה שדחקו ליישב מה שמניחים לנשים לצאת בתכשיטיהם, וסיימו דמוטב דיהיו שוגגים וכו'. מבואר דאף בנשים צריך למחות, וקשה מדוע, הא נתבאר דאינם בכלל ערבות.

ונראה דאיתא בברכות (דף לא:): ויאמר לה עלי עד מתי תשתכרין, אמר ר' אלעזר, מכאן לרואה בחבירו דבר שאינו הגון צריך להוכיחו, וכתבו התוס', אע"ג דליכא איסור דאורייתא, דאי איכא איסורא דאורייתא פשיטא, 'הוכח תוכיח' כתיב, עכ"ד. והנה פשיטא בזו דליכא איסור דאורייתא, ליכא ערבות, דאף באיסור גמור דרבנן דעת כמה דלא שייך ערבות, כ"ש דליכא איסור כלל להשתכר רק מגונה ודבר שאינו הגון, וילפינן מעלי דאעפ"כ חייב להוכיחו. והכי נמי ילפינן מעלי מדהוכיח לחנה עם היותה אשה, מכאן דאף הרואה באשה דבר שאינו הגון חייב להוכיחה ואף דאינה בכלל ערבות, ושפיר דהוצרכו בכל הני מקומות לומר הא דלא מיחו בהנשים היינו משום דמוטב שיהיו שוגגין וכו', הא בלאו הכי היה צריך להוכיחם על אשר לא טוב עשו, וכמו שהוכיח עלי לחנה עם שאינה בכלל ערבות.

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו

'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

אבל קשה מה פריך אביי לרבא בר' חנין ולטעמך וכו' הני נשי דשקלין חצבייהו וכו' ולא אמרינן להו ולא מידי וכו', מאי קושיא מנשי אהא דקאמר רב"ח והא קחזינן דעבדו, משמע דגברי נמי עבדו הכי, ודלמא שאני נשי דאינן בכלל ערבות, להכי לא איכפת לן למחות בהו כל כך אם יש ספק פן לא ישמעו, אבל בגברי כיון שהם בכלל ערבות יש למחות בידם, ומה פריך ליה אביי בפשיטות כל כך ולטעמיך וכו': ונראה לי דאמרו בשבת (דף סב.) אמתני' דלא תצא אשה במחט, אמר עולא וחלופיהם באיש, ואסיק אמר רב יוסף קסבר עולא נשים עם בפני עצמן הן, איתיבי אביי המוצא תפלין וכו' ואי אמרת נשים עם בפני עצמן וכו', אמר ר' ירמיה באשה גזברית, ע"ש.

ונראה לי דעל כרחך לא קאמר הרא"ש דנשים אינן בכלל ערבות, אלא למאי דקאמר הכא דנשים עם בפני עצמן, וכן אסיק דרב יוסף דמשני הא דהמוצא תפילין התם דקסבר שבת זמן תפילין, ע"ש. וא"כ דהם עם בפני עצמם, יפה כתב לפ"ז הרא"ש דאינן בכלל ערבות, דרק לעם אחד ישראל הם ערבים זה בזה.

אכן התם בביצה אביי הוא דקאמר ולטעמך וכו' הני נשי וכו', ואביי לטעמיה דמתיב אדרב יוסף דאמר נשים עם בפני עצמם ממתני' דהמוצא תפילין, וס"ל דאינן עם בפני עצמם רק עם אחד הם עם ישראל, וממילא גם לענין ערבות כיון דהם עם אחד הם בכלל ערבות. וא"כ שפיר פריך אביי ולטעמך מהני נשי וכו' ולא מחינן בהו, דלטעמיה אזיל דס"ל דגם הם בכלל ערבות, ושוים נשים לאנשים והיה למחות בהם, ועל כרחך דמוטב שיהיו שוגגין וכו', כן נראה לי. (אוצר המלך הלכות דעות פ"ו ה"ז).

ילקוט סופר

לזכות ח.ב.י.י. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ. איתא במדרש פליאה: ר' ינאי אמר לא היה התורה צריך להתחיל אלא מ'החודש הזה לכם', ומאי טעמא גילה הקב"ה לישראל מה שנברא ביום הראשון עד יום השישי, בזכות שאמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע'. ויבואר הענין על פי מה שכתבו בספרים דהמאמין בהשי"ת אינו נתון תחת הטבע, והקב"ה עוזר לו אף למעלה מן הטבע, אמנם מי שאינו מאמין רק מה שמבין בשכלו, הרי הוא נתון תחת הנהגת הטבע.

ובזה פירש אבי מורי הגאון ז"ל מאמר הכתוב (תהלים קי"ט) 'רחוק מרשעים ישועה כי חקיך לא דרשו', דהנה לשון 'ישועה' הוא ישועה הנעשה יש מאין, ועל דרך דכתיב (הושע י"ג): 'אנכי ה' ומושיע אין בלתי', והיינו שרק השי"ת יכול להושיע, אמנם בן אדם אינו יכול להושיע רק מה שבידו יש מיש. וזה שאמר הכתוב 'רחוק מרשעים **ישועה**', שאינם זוכים ל'ישועה' למעלה מדרך הטבע, 'כי **חקיך** לא דרשו', שאינם מקיימים החוקים, רק המצוות שכליות שמבינים בעצמם. אמנם הזוכים לאמונה בה', הרי הם נתונים למעלה מן הטבע, והקב"ה מושיעם. ואמרו חז"ל (אבות פ"ה מ"א): בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדין את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות. וכתב במדרש שמואל שם בשם מהר"ם אלמושנינו לבאר הכוונה, כי במאמר הראשון 'בראשית ברא', היה השי"ת יכול לכלול כל העולמות השמים וכל צבאם הארץ וכל אשר עליה הימים וכל אשר בהם, ולאיזה צורך היה צריך להיות מאמר על כל חלק מהבריאה בנפרד.

ובאת התשובה שלכך צוה הקב"ה על כל מאמר בנפרד, כדי שיהיה לו מקום לשנות הטבע בצדק ובמשפט. דאם היה כל הדברים נבראים במאמר אחד, ולא היה הציווי מיוחד בכל אחד בהפרטים שבו, אף שביכולת הקב"ה כל יכול לשנות הטבע, אך שינוי הטבע היה מתנגד למאמר הראשון. אמנם סידר הקב"ה מתחילת הבריאה כל מאמר בנפרד, ותנאי התנה עמהם שיוכל לשנות הטבע לצורך ישראל, ותוך כך כל שינוי הטבע הוא במשפט, ע"ש מה שביאר בזה. ומבואר מזה כי לכך היה עשרה מאמרות, כדי שיוכל הקב"ה לשנות הטבע במשפט, וכל זה הוא לישראל המאמינים בה', אף למעלה מהשכל. וזה כונת המדרש מאי טעמא גילה הקב"ה לישראל מה שנברא ביום הראשון עד יום השישי, והיינו שהלא הקב"ה היה יכול לברוא העולם במאמר אחד, ולאיזה צורך ברא הקב"ה העולם בעשרה מאמרות כל מאמר בנפרד. ומתרץ המדרש, דרק בזכות שאמרו 'כל אשר דבר ה' נעשה' אף בדברים שהם למעלה מהשכל, לכך הם למעלה מהטבע, והקב"ה משנה להם הטבע, ולכך ברא הקב"ה העולם בעשרה מאמרות כדי ששינוי הטבע לישראל המאמינים יהיה בצדק ובמשפט.

לב העברי

לזכות ר.ב.ש.ה. להצלחה בכ"ע ולזווה"ג בקרוב ובניקל

בראשית ברא אלקים. ולא כתיב 'אלקים ברא בראשית', משום דשם האלקים בלא בריאה, אין משיגו הגוף, כי אם ע"י 'בראשית ברא', מן נפלאות בריאותיו ניכר הבורא כי מעשה אלקים הוא, כי אין מציאות לבריאה בלא בורא, וממנו נודע 'אלקים'. וזה שאמרו במדרש: 'בראשית ברא אלקים', הדא הוא דכתיב 'כח מעשיו הגיד לעמו', כי ע"י כח מעשיו הגיד לעמו, ממנו נודע 'בראשית ברא אלקים', וכמש"כ הרמב"ן (סוף פ' בא, ופ' יתרו) עה"פ 'אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים', כי ביציאת מצרים הודיע לנו כי הטבע בידו לשנות בזה כרצונו בנפלאותיו, 'כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה מחדשו ויודע ומשגיח ויכול'.

ומו"ח פירש על פי המבואר בעקרים עה"פ 'וראית את אחורי ופני לא יראו', במשל אשר חכם גדול מפורסם בחכמתו, אם שומעים כי זה הוא עשה מעשה ספר, גם קודם ראו את הספר בעצמו, כבר יודעים כי טוב הוא, כעין 'חזקה על חבר שאינו מוציא דבר שאינו מתוקן', וזהו במוחזק ומפורסם מקודם. אך ישנו אשר לא נודע בשם זולת מן הספר, אחרי כי ראו חכמתו בספרו, ממנו נודע אשר מחברו הוא היה חכם אומן מופלא, וזה מכונה בשם 'לאחוריו', כי ניכר ונודע מן מעשיו. ואצל הבורא ב"ה כן הוא, 'וראית את אחורי' בלבד, 'ואת פני' טרם מעשיהו 'לא יראו' דאין בזה השגה.

והכא נמי ע"י 'בראשית ברא' נודע מציאות 'אלקים' לברואיו, אך 'איש בער לא ידע', כמו פרעה אשר אמר 'לא ידעתי את ה', ד'אלקים' גימטריה 'הטבע', ופרעה לא הכיר בשם ה' והיינו בשדוד הטבע ע"פ מופת ביד חזקה. אבל שוב אמר 'ה' הצדיק', דהכיר את ה'.

על כן גם בזה מבואר חיבור סוף התורה לתחילתה, 'לכל האותות והמופתים אשר שלחו ה' לעשות בארץ מצרים לפרעה ולכל עבדיו ולכל ארצו', אך 'לעיני כל ישראל' 'בראשית ברא אלקים', מן הבריאה לבד כבר יודעים את האלקים, 'ואת היד החזקה והמורא הגדול' מן 'כח מעשיו הגיד לעמו' אשר מיניה וביה 'אתה הראת לדעת כי ה' אלקים' מנהיג ובורא עולם.

אתוון דאורייתא

לע"נ הר"ר אהרן ישראל ב"ר שמואל בורנשטיין ז"ל יא"צ כ"ו תשרי

בענין שאלה על תרומה ועל חלה. הט"ז (יו"ד סי' שכ"ג סק"ב) הקשה מדוע תנן בתרומות דתרומה טמאה שנפלה לפחות ממאה ואחד ירקבו, הלא יכול לשאול על התרומה ותיעשה טבל למפרע, ויפריש עליה ממקום אחר ויותר כל התערובות, וכמ"ש הרמ"א שם עצה זאת לענין חלת חוץ לארץ שנפלה לתבשיל.

וכתב הגר"י ענגיל (אתוון דאורייתא כלל ט"ו), וז"ל: ונלענ"ד ליישב עפמ"ש בשו"ת שבסוף ספר אבני מלואים (סי' י"ח) דאפי' לדעות הסוברים דרק מדרבנן הוא דאין מבטלין איסור לכתחלה, עכ"ז תרומה לכ"ע אסור לבטל ברוב חולין מה"ת, משום שע"י הביטול הרי נעשית חולין ופקע מינה קדושת תרומה, ולכן הוא עובר אעשה ד'ושמרתם את תרומותי' בביטול הזה, דציוותה תורה לשמור קדושת תרומה לבל להפקיעה ולחללה, ע"ש.

ולפ"ז נראה דה"ה דלאיתשולי ג"כ אסור אתרומה, כמו שאסור לבטלה, דע"י השאלה נמי הרי עושה מתרומה חולין ומפקיע קדושתה וכו'.

אולם הנה נצבה נגדינו בזה סוגיא ערוכה בנדרים (דף נט.), דפריך דתרומה שנפלה לאחד ומאה, אמאי בטילה, הא זה 'דבר שיש לו מתירין' ע"י שאלה, כמו קונמות דלא בטילי מהאי טעמא. ומשני דקונמות שאני דמצוה לאיתשולי עלייהו, אבל תרומה לאו מצוה לאיתשולי עלה, ע"ש. ומבואר בזה דעכ"פ רשות היא לאיתשולי אתרומה.

אמנם באמת זה אינו, דהתם מיירי בנפלה לאחד ומאה, א"כ אי נימא דאסור לאיתשולי מפאת הפקעת קדושת התרומה, א"כ שוב הרי אין לו מתירין, ושוב התרומה בטילה באחד ומאה ובלא"ה תהיה חולין, וא"כ שוב אין בה משום הפקעת קדושה כלל, ושוב שפיר שרי לאיתשולי, ושפיר חשיב 'דבר שיש לו מתירין' ע"י שאלה ואינה בטילה, ואעפ"כ מותר לאיתשולי, כיון דאל"כ בלא"ה תובטל.

ולפ"ז בהך דתרומות דאיירי בתרומה טמאה שנפלה לפחות ממאה ואחד דאין התרומה בטילה, לכן שפיר אסור לאיתשולי מכח העשה דשימור, כיון דע"י השאלה עושה מתרומה חולין ומפקיע ממנה קדושתה. דאפי' לדעת התוס' בכמה דוכתי דמה"ת גם תרומה בטילה ברוב, ומדרבנן הוא דבעינן אחד ומאה, עם כל זה הרי מדרבנן עכ"פ עובר אעשה דשימור, כיון דמדרבנן אינה בטילה ויש עליה עוד קדושת תרומה מדרבנן וחייב לשומרה מדרבנן, כמו שיש חיוב שימור מה"ת בתרומה דאורייתא.

אמנם בחלת חו"ל שפיר כתב הרמ"א דיכול לאיתשולי עלה, דהא הא דאסור לאיתשולי אתרומה, חילא דידי הוא מהא דאסור לבטלה מה"ת מפאת הפקעת הקדושה ועשה דשימור וכנ"ל, וא"כ בחלת חו"ל דמותר לבטלה לכתחלה אפי' מדרבנן (כמבואר בבכורות כז. 'רבה מבטל לה ברוב ואכל לה בימי טומאתו'), א"כ כיון דמותר לבטלה ואין בה משום הפקעת הקדושה, א"כ ה"ה דשוב שפיר שרי לאיתשולי עלה ונכונים דברי הרמ"א.

הרה"ק רבי **מנחם מענדל** ב"ר **יוסף** מרימנוב זי"ע אמר:
בעודי בחיים אני מנענע עם כל העולמות, ולאחר פטירתי אחזיק טובה למי שידליק נר לטובת נשמתי (ספר מנחם ציון).
נתפרסם ע"י **הרה"ח המפורסם ר' מרדכי יצחק סאמעט שליט"א**

בן לאשרי

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר יחזקאל לאנדא זצ"ל בעל 'שיבת ציון' י"צ כ"ח תשרי

טוב מה שהיה הוא שיהיה (קהלת א:ט). תיבות אלו גימטריה 'טוב הוי"ה גן תורה'. והכוונה, 'טוב הוי"ה' במה שנתן לנו 'גן' פרשיות ה'תורה' שחמדוה מלאכי מרום.

החכם עיניו בראשו. תיבות אלו גימטריה 'ראשי העם יניח בכ"כ'. דהחכם שמינוהו 'העם' ל'ראש' ומנהיג, עבודתו צריכה להיות ללמוד עמהם תורתינו הק' ולהראות להם האושר הצפון בלימוד, שישימו ו'יניח'ו' כל ראשם ומעינם בתורה הק' הנבטאת בכ"ב אותיות.

ושבתי אני ואראה את כל העשקים. תיבות אלו גימטריה 'פגם זרע ברית בנר שבת'. והכוונה, דהחוטאים בהוצאת זרע לבטלה ופוגמים בברית קודש שעיד"ז ניצוצות קדושות נעשו עשוקים לסטרא אחרא, תיקונם להרבות בנרות לכבוד שבת קדש, עי' בספה"ק יסוד יוסף.

ושבח אני את המתים. תיבות אלו עם התיבות גימטריה 'משה דוד יתן חותם'. והכוונה על פי דברי האוה"ח הק' (בראשית מט:יא) בשם האריז"ל בסוד הכתוב 'מה שהיה הוא', שראשי תיבות 'משה', רומז שמשה רבינו ע"ה בעצמו יהיה משיח ויעמוד בתחית המתים לגאול עם בני ישראל בבחינת משיח בן דוד, ואז ובלע המות לנצח, כן יהי רצון תיכף בימינו אמן.

חזון יחזקאל

לע"נ הר"ר אלישע אלימלך ב"ר גדליה פראם ז"ל יא"צ כ"ה תשרי

קנין אגב. אמרו בב"מ (דף יא.): מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באים בספינה, אמר רבן גמליאל, עישור שאני עתיד למוד נתון ליהושע, ומקומו מושכר לו, ועישור אחר שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף, כדי שיזכה בו לעניים, ומקומו מושכר לו וכו', דרבן גמליאל מטלטלי אגב מקרקעי הקנה להם, ע"כ. והיינו, דרבן גמליאל הקנה להם את המעשרות בקנין 'אגב', שהדין הוא דמי שמוכר או נותן לחבירו קרקעות ומטלטלין יחד, אין הקונה צריך לעשות מעשה קנין בפני עצמו במטלטלין, אלא הוא עושה קנין רק בקרקע, ואגב זאת הוא קונה גם את המטלטלין. וכן כאן הם קנו את המעשרות שהם מטלטלין אגב קנייתם בשכירות את הקרקע. ואמרה הגמ' שהטעם שרבן גמליאל לא הקנה להם בחליפין, משום שמתנות כהונה "נתינה", כתיבא בהו, דכתיב "ונתת ללוי", ולכן אסור להקנות אותם בחליפין, משום שחליפין דרך מקח וממכר הוא, שזה נותן לו סודר, ובתמורה הוא מקנה לו את החפץ. ואם הוא יקנה לו את המעשרות בחליפין, הרי זה נראה כאילו הוא מוכר לו את המעשרות, והתורה הקפידה שהמעשרות ינתנו בחנם. אבל מטלטלין אגב קרקע, 'נתינה אלימתא היא', דזה נתינה גמורה, ולכן מותר להקנות את המעשרות ע"י קנין אגב.

והנה הרמב"ם (פי"א מעשר שני הי"א) כתב וז"ל: מי שהיו פירותיו רחוקין ממנו, והגיע יום הביעור, הרי זה קורא שם למתנות, ומזכה להן לבעליהן על גב קרקע וכו', שנתינת המטלטלין על גבי קרקע אינה אלא מתנה שיש בה חיזוק, עכ"ל. וצ"ב כוונת הרמב"ם דקנין אגב זה 'מתנה שיש בה חיזוק'.

וביאר החזון יחזקאל שם, דיש לחקור בגדר של קנין 'אגב', אם רק 'חלות' הקנין חל על המטלטלין, אבל 'מעשה' קנין הוא רק על הקרקע. או דלמא גם ה'מעשה' קנין נעשה על המטלטלין ע"י קנין אגב. וכתב דמדברי הגמ' והרמב"ם חזינן כצד הראשון, וז"ל: לשון הרמב"ם 'שנתינת המטלטלים על גבי קרקע אינה אלא מתנה שיש בה חיזוק', הוא פירוש לשון הגמ' שם 'מטלטלים אגב קרקע נתינה אלימתא היא', כלומר דסד"א היכא שהקנה לו קרקע בכסף, והפירות אגב הקרקע, אותו 'מעשה קנין' כסף אשר הקנה בו הקרקע חל נמי על הפירות דרך מקח וממכר, ומתנות כהונה 'נתינה' כתיבא בהו. קמ"ל שנתינת המטלטלים במתנה אגב קרקע שמכר לו המטלטלים אינם נכללים ב'מעשה הקנין' של הקרקע המכורה לו, ואינם אלא מתנה שיש בה חיזוק אגב קרקע, היינו שעיקר קנין אגב הוא בזה שהקרקע נעשתה שלו, ועיד"ז גם המטלטלים נעשים שלו מבלי חלות עליהם 'מעשה קנין' כסף שהקנה בו את הקרקע, עכ"ל.

והנה בשטמ"ק שם מביא מהריטב"א שכתב, וז"ל: יש מקשים וכיון דמקומו מושכר לו ונתקבלו שכר זה מזה, הא הוה ליה דרך מקח וממכר. ולאו קושיא היא, דהתם נהי דאיכא מקח וממכר במקומן של פירות, אבל פירות עצמן נתינה הן, והוה ליה הקרקע במכר, ופירות במתנה. ואילו נתן הפירות בחליפין, תחת הפירות עצמן נוטל סודר של חליפין, והוה ליה כמקח וממכר שנותן פירות ומקבל סודר בחליפיהם, עכ"ל. וכתב החזון יחזקאל, דה'יש מקשים' סוברים, דבקנין אגב נעשה ה'מעשה קנין' גם על המטלטלין, ולכן הקשו דזה דרך מקח וממכר. אבל הריטב"א סובר דרק 'חלות' הקנין חל על המטלטלין, אבל ה'מעשה קנין' הוא רק על הקרקע, לכן זה חשיב 'נתינה'[א].

'שמן רוקח' להרה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע

כתב בצוואתו, וז"ל:

"כל מי שיזכה אותי וישים עין עיונו בחיבורים שלי יתברך מן השמים וכו', ואם ירצה אחד להדפיס ספרים שלי, הנני להחזיק לו כל ימי מלא חפנא טיבותא ויבורך בברכת השמים ממעל, ויחולו עליו כל הברכות הכתובים בתורה".

וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ. שמעתי בשם הגאון בוצינא קדישא מו"ה שמעלקי זצ"ל האב"ד דק"ק נקלשבורג והמדינה, שאמר עפ"י דברי רז"ל (עירובין יג.) שאמרו נמנו וגמרו נח לאדם שלא נברא יותר משנברא, וכתב המהרש"א, דמנו דמל"ת המה יתירא על מ"ע, כי הל"ת המה שס"ה, והמ"ע אינם רק רמ"ח, ואם לא נברא, עכ"פ לא יעבור על ל"ת, אך שלא יקיים המ"ע. ואם נברא אפשר לקיים המ"ע, אבל אפשר שיעבור על ל"ת והמה מרובים, וא"כ הבריאה קרובה להפסד ורחוקה לשכר, לכן הסכימו דנח לאדם שלא נברא. אך לכאורה נסתר זה, דהרי ארז"ל מחשבה טובה הקב"ה מצרף למעשה, ומחשבה רעה אינו מצרף למעשה, וא"כ המ"ע המה ב' פעמים רמ"ח, ול"ת אינם רק שס"ה, וכל זה נכון אם הי' להם מחשבה טובה. וזה שאמר הכתוב 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ', כלומר שהעבירות מרובים, וגם ראה 'כי כל יצר מחשבות לבם רק רע', ואין להם מחשבה טובה, וא"כ בודאי נח לו שלא נברא, לכן 'וינחם ה' ', עכ"ד, ודפח"ח והיא מליצה נאה.

ואפשר עוד, דהנה ידוע כי האדם בטבעו מצד החומר להיות נמשך אחרי תאות הגופניית, ונוסף לזה יש לכל אחד מבני אדם יצה"ר המסיתו לחטוא, וכל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, וזה שאמר 'וירא ה' כי רבה רעת האדם בארץ', כלומר מצד שהוא מן 'הארץ', טבעו למשוך אחר הרע, וגם 'כל יצר מחשבות לבו רק רע', דהיינו היצה"ר המסיתו לחטא, ואמר 'מחשבת לבו', על דרך שארז"ל 'בכל לבבך' בשני יצריך, 'וינחם ה' כי עשה את האדם בארץ' היינו בחומר הגשמיים. ואפשר שרמז עוד באמרו 'וכל יצר מחשבת לבו רק רע', כלומר שלא עשו לתאבון ולמלאות את נפשם, אך כוונתם להרע, וזה שאמר 'רק רע', 'וינחם ה' ', דהרשעים מהפכים מדת הרחמים למדת הדין.

שערי זבול

לע"נ נדרה ב"ר אברהם עמרוני גברא ע"ה יא"צ כ"ג תשרי

בראשית ברא אלהים. ר"ת גימטריה ה', וס"ת 'אמת', יען כל לימוד התורה וקיום המצות הכל הוא לייחד קב"ה ושכינתיה, וזה רמז כאן בתחילת התורה כי הכל ליחד ה' שהיא השכינה, עם 'אמת' שהוא קב"ה, וזה כל פרי הלימוד והמצות, כך מצאתי במפרשים.

וצריכים להבין איך יכולים להגיע למדרגה גבוה כזאת שכל לימוד התורה יחשוב האדם הכל ליחד קב"ה ושכינתיה שזהו העיקר, אמנם נראה לענ"ד דהא כבר ביארנו במקום אחר שבלימוד התורה יכול האדם לעלות למדרגות גבוהות מאוד, ובתנאי שלפני הלימוד יהרהר בתשובה ובזה הוה צדיק, כמו שמבואר במס' קידושין (דף מ"ט, וכן פסק הרמב"ם בפ"ח מהלכות אישות) שאפי' רשע גמור שאם הרהר בתשובה הוה צדיק. וא"כ תמיד לפני לימוד התורה צריכים להרהר בתשובה, דבלי תשובה הקב"ה אומר 'מה לך לספר חוקי', ועיין בשער הכוונות (דף כ"ד ע"ב), ובתשובה גדולה התשובה מגעת עד כסא הכבוד, שנאמר 'שובה ישראל עד ה' אלהיך', כי ענין התשובה מעלה את האדם ומגיעתו עד כסא הכבוד, וכן צריכים לכוין שלומדים תורה לשמה, והוא שהקב"ה ציוה לנו ללמוד תורה. ולפ"ז יש בלימוד התורה ב' תנאים: א) הרהור תשובה. ב) לימוד תורה לשמה.

ולפי"ז נראה לי לחדש דהרהור תשובה ולימוד התורה לשמה הם חלק במצות לימוד התורה, ומה שמבואר בחז"ל שמתוך שלא לשמה באים לשמה זהו בתחילה, כשאדם הוא קטן, או בעל תשובה שאף פעם לא למד, וזהו מתוך שלא לשמה באים לשמה. אבל אלו שלומדים תורה וכו' ויודעים ומבינים חשיבות לימוד התורה, תמיד צריכים לכוין שאנו רוצים ללמוד תורה שקבלנו מהר סיני מפי הקב"ה, וגם לכוין להרהר בתשובה וללמוד תורה לשמה.

ובדרך הזה נלענ"ד ליישב מה ששאלנו בתחילה איך מגיעים למדרגה גבוה כזאת שכל לימוד התורה יחשוב הלומד הכל ליחד קב"ה ושכינתיה, אבל כפי מה שביארנו וחידשנו שיש בלימוד התורה ב' חלקים: א) הרהור תשובה, ובתשובה מגיעים עד כסא הכבוד שמעלה את האדם במדריגה גבוה מאוד שמגיעים עד כסא הכבוד, ב) ומכוין שלומד תורה לשמה, ואז שהאדם יתמיד תמיד להתנהג כך, זאת יביא להאדם שיעלה למדרגה שכל לימוד התורה יהיה ליחד קב"ה ושכינתיה, וזה פרי הלימוד והמצות.

א וכ"כ בחי' הגר"ח מטלז, אבל הקשה דהריטב"א סותר עצמו בזה, ע"ש.

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתי - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו

בס"ד

לע"נ אבי מורי הרב ר' אורי בן שמואל הכ"מ ע"ה

הדלקת-נרות
י-ם------5:30
ב"ב------5:45

יציאת שבת
י-ם------6:42
ב"ב------6:43
ר"ת-----7:22

– פניני משה –

דברי תורה לפרשת נח

א} "**אלה תולדות נוח, נוח איש צדיק**" מבאר רש"י עיקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים. היהודי הקדוש מפשיסחא היה אומר: כל אדם רגיל לטעון, כי איננו עמל ויגע אלא בשביל בניו, שיגדלו ויהיו יהודים טובים ובני תורה. כאשר הבנים הללו מתבגרים שוב אינם נותנים דעתם על עצמם וטוענים אף הם כי כל עמלם ויגיעם אינו אלא בשביל בניהם. אי לזאת, כבר הייתי תאב לראות את הבן הראוי לשמו... לפיכך אמר הכתוב "אלה תולדות נח",נח לא הזניח את עצמו, כדי לפעול רק בשביל בניו, כי גם ראה את עצמו כבן ושקד על על עליית עצמו הוא אשר הבן הראוי לשמו, אשר הבין כי גם עליו מוטלת החובה לעבוד את האלוקים. וזהו פירושו של "תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים" הצדיקים רואים במעשיהם הטובים כאילו הם בניהם.... {בית יעקב מהרה"ק ר' יעקב אהרן מאלכסנדר זי"ע}

ב} "**אלה תולדות נוח...ויולד נוח שלושה בנים את שם את חם ואת יפת**" אלה הם מעשיו הטובים {תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים – רש"י} של נח, אשר לימד והשריש אצלו ואצל אחרים את שלושת הדברים הללו: את "שם": לזכור תמיד את שם האלוקים. את "חם"- לקיים כל מצוה בחמימות ובהתלהבות, "ואת יפת" – לעשות אך ורק מעשים שהם "תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם" {בשם הרה"ק מפשיסחא זי"ע}

ג} "**צהר תעשה לתיבה**" "תבה" פירושה מילה {בלשון המשנה תבה זו מילה} הכוונה למילים של תורה ותפילה המצילה ממבול הגשמיות והארציות שמציף את העולם. וזה פירושו של "צהר תעשה לתיבה" שתעשה אור למילה , שכל מילה של תורה ותפילה היוצאת מפיך, תהיה מאירה ובהירה.
{הרה"ק השפת אמת מגור זי"ע}

ד}"**צהר תעשה לתיבה**" מבאר רש"י י"א חלון וי"א אבן טובה. יכולים להסביר על פי מה שכתוב אצל לוט "אל תביט אחריך" כי לא ניצל בזכותו אלא בזכות אברהם אבינו, ובזה תלוי המחלוקת היש דורשים לשבח הם אומרים שהיה חלון כי היה רשאי לראות במפלתן והיש שדורשים לגנאי הם אומרים שהיה לו אבן טובה כי לא היה רשאי לראות במפלתן. {אמרי שפר}

ה}"**צהר תעשה לתבה**" איתא בזוה"ק ש"נח" מרמז על שבת וי"ל שאם ניקח את המילה "צהר" שזה בגמטריא 295 ונחבר לזה את המילה "תבה" שזה בגמטריא 407 יצא ביחד 702 שזה בגמטריא "שבת" רמז למה שהזוה"ק אומר ש"נח" מרמז על שבת, שהשבת מציל מכל הדברים הרעים כמו מהמבול.
{ {אבי מורי זצ"ל}

גוט שבת, שבת שלום והגוט חודש וחודש טוב

יהיה

משה יוסף שטרן

{ אז נדברו }

פרשת בראשית תשפ"ז | גליון מספר: 749

אודות הנס הבלתי נתפס במטוס ש-רוכב שמים היה בעזרו...

לא יאומן!! רק לחשוב על שרשרת האותות ומופתים שנעשו בשמים על אדמת בני חם!!!
ברשותך קורא יקר: אגיד לך את ההרגש האישי שלי בעקבות הנס: בברכה של שבט יהודה כתוב: חכלילי עיניים מיין ולבן שינים מחלב!!! אומרת הגמ' בסוף כתובות: כי אתא ר' דימי אמר: אמרה כנסת ישראל לפני הקב"ה: **רמוז בעיניך דבסים מחמרא!!!** תן לי קריצת עין של אהבה והיא יקרה לי עוד יותר מכוס יין משובח... **'ואחוי לי שינייך דבסים מחלבא'**, תביא לי חיוך חשוף שיניים שזה שווה לי יותר מכוס חלב. כתוב כאן: שכשיהודה שב בתשובה לפני ה', אין לו בקשות מיוחדות, אין לו עיניים גדולות... כי סו"ס הוא בן של ה'!!! סמוך על שלחן אביו... אבל יש לו רק בקשה אחת צנועה... בקשה ממיסת לב: אנא ה'. בקשה קטנה לי אליך. אני בסה"כ רוצה קריצת עין!!! חיוך קטנטן!!! רק רוצה שתחזיר לי פידבק... שאני אדע ששמעת אותי... הקשבת לי... שחזרת לאהוב אותי... שנעמתי לך בתפילה... כלומר: אין לי ציפיות שהחיוך הזה יבא בהכרח בצורה של סייעתא דשמיא יוצאת דופן או ישועה גדולה... לא!! זה לא הנושא שלי... אני בסה"כ רוצה פידבק!! לשמוע שנעמתי לך... היית פה איתי והתרצית לי... פידבק!! זה הכל!!!!
ומעתה: זה לא סוד! השנה זה היה בולט באופן חסר תקדים... החיזוק העצום שהיה למיליוני עמך בית ישראל בחודש אלול האחרון וביירח האיתנים... כזו התעוררות של אהבה וגעגועים... הסליחות המרטיטות בכותל ובכל מקום אחר... ממש התגשמות של ההבטחה שהרמב"ם מזכיר אותה (פ"ז מהל' תשובה ה"ה) "וכבר הבטיחה תורה שעתידים ישראל לעשות תשובה בסוף גלותם ומיד הם נגאלים וכו'. ואז לקראת הפרידה, לקראת ה'סעודה קטנה' של שמיני עצרת... לקראת שמחת תורה שמציף לכולנו זכרונות מעורבים (מימים של ריחוק שהתקיים בנו 'אף חובב עמים'- שה' הראה פונים שוחקות לאויבינו והשיב אחור ימינו מפני אויב) כעת ה' רצה להחזיר חיוך- לבן שיניים מחלב... להיענות לבקשה הצנועה של כנסת ישראל להחזיר קריצת עין של אהבה וחכלילי עיניים מיין...

והקריצה השמימית הגיעה... מהרקע של השמים... ממני באהבה רוכב שמים... קריצה שכל כולה ניסים גלוים!!!! נתת לירא נס להתנוסס!!! חיוך שכל כולו נטו מפגן אלוקי לעיני כל העמים!! אף אחד לא מפגר... כל גוי מבין מה היה אמור לקרות פה לפי כל הפרמטרים... אבל ה' תיזמן את כל ההפקה המכוונת הזו נטו בתור קריצת עין ופידבק... כן... הייתי פה!!! קבלתי את הסליחות שלכם מידי ערב בחודש אלול... קבלתי את הנכונות ואת הנדיבות של שלכם לשוב אלי באמת ובתמים... אהבתי אתכם אמר ה'!!! זה מה שזעק כאן באותו נס להתנוסס...

מפחיד לומר: אבל בנס הזה שקרה עם אותו מטוס, היה מכלול כ"כ גדול של צירופי מקרים שאין אחד שלא מבין שצירוף כ"כ גדול של אנשים שמצליחים לגלות תושיה זה לא סיפור הצלחה של מישהו מסוים שרצה ש'תהיה תפארתו על הדרך', (האינסטלטור ושותפיו שם לא חשודים שהם עבדו ממנוע של רצון לקידום אישי וכדו') אלא הכל סיפור של נס אחד גדול מתחילה ועד סוף... אז מי יודע... אולי יש כאן כעין בחינת 'מתוך הניסים הגלוים אתה למד על הניסים הנסתרים', ופה לצורך הענין הניסים הגלוים זה הארת פנים שהתגלתה כאן בשרשרת גילוי התושיה, ולעומת זאת במקביל הניסים הנסתרים, זה ההסתרת פנים שהתגלתה בשרשרת המחדלים שהיו באותו שמחת תורה. אז אולי נעשה השוואה וכמו ש-קל לנו להבין שהניסים שהיו בתושיה שהתגלתה הכל בגזירת עליון... אז גם בניסים הנסתרים- בהסתרת פנים שאירעה באותו טבח בשמחת תורה... גם שם נזיז את כל הכושלים לצד... ונפנים שהכל בגזירת עליון!! ובפרט בא"י שעינינו הרואות עד כמה 'עיני ה' אלוקיך בה' לאורך כל הדרך... לדעת שאנו מונהגים לאורך כל הדרך למעלה מדרך הטבע...
המחדל שקדם לטבח הנוראי בשמ"ת היה כל כולו למעלה מדרך הטבע, וההוכחה הפשוטה ביותר שגם החיוכים הבלתי פוסקים שבאו אחריו, הם בוודאי למעלה מתפיסת שכל אנושי!!!

ניתן לומר על השלוש שנים האחרונות: 'כמה לא חלי ולא מרגיש ההוא גברא דמריה סייעיה', אנחנו מוקפים בכ"כ הרבה ניסים ובכ"כ הרבה סבבי מלחמות מורכבות, והתרגלנו לזה... הייתי בכותל בחוה"מ סוכות וראיתי את הנהירה והנחשול הבלתי פוסק.. כולם חגיגים.. כולם מטופחים, לבושים טוב... ואתה חושב לעצמך: רבש"ע: מישהו פה זוכר כמה פעמים בשלוש שנים האחרונות... כל ארץ ישראל היה בצבע אדום תחת אש?? (אגב: במקרה, בפסח האחרון הייתי בכותל... תן ניחוש כמה היו?? חמישים איש!!! תנסה להיזכר למה, והיום 50.000 איש...)

כמה עשרות מיליוני ערבים המו ונשאו ראש בשנתיים האחרונות ואמרו לכו ונכחידם מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד?? כמה רבבות טונות של חומר נפץ התפוצצו לנו מעל הראש בשמי ארצנו הקטנה ב-36 חודשים האחרונים?? מישהו מהאויבים שלנו חלם שאת כל זה נעבור בשלוש שנים האחרונות, ותכל'ס בחוה"מ הזה אתה מגיע לכותל וכי אעבור בסך אדדם עד שריד בית אלוקינו בקול רינה ותודה המון חוגג?? לא יודע!!! משהו פה חדש לי... אולי אני מצומצם וזרוק לי שם בצפון... אבל נראה לי שמשהו קרה בכמויות!!! הצאן אדם הבלתי נגמר הזה בלע"ר... זה לא מה שהיכרנו בעבר... זה סדר גודל אחר... כשראיתי את זה צף לי הפסוק: והותירך ה' בכל מעשה ידיך לטובה, כי ישוש ה' לשוש עליך לטובה כאשר שש על אבותיך כי תשמע בקול ה' אלוקיך!!!! כן... צריך לדעת את הזוית הזו... לדעת שכלל ישראל ככלל!! נמצא במקום אחר ממה שהיה... אני לא מבטיח לך שנרגיש את זה בקלפי ביום הבחירות, אבל ה' בוודאי רואה את זה וזה הרבה מאוד... טוב לדעת זאת...

להצטרפות לרשימת התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

לתגובות בפקס:
077-4448588

חדש!
ניתן לקבל את העלון בפקס:
מערכת אוצר הגליונות:
02-3132641
קוד עלון: 1233

לתרומות ולהוראות קבע לעלון:
באשראי:

"נדרים פלוס"

(קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי
סניף 182
חשבון 747815
ע"ש: שב שמעתא
(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

לא אומרים בדיחות למי שלא מבין בדיחות...

בזמן שביהמ"ק היה קיים היו תולים ביום כיפור את הלשון זהורית האדום בפתחו של אולם ואז אם הלשון זה זהורית הלבין היו שמחים ואם לא היו עצבים... ואז חכמים החליטו לסלק לגמרי את הלשון של זהורית כדי שעם ישראל לא יהיו עצובים... **והשאלה מתבקשת מאליה:** ממה נפשך... אם הלשון של זהורית לא הלבין כי!!! כי עשינו הרבה עבירות ולא חזרנו בתשובה ולכן לא מגיע לנו... אז שיהיו עצובים... יקוב הדין את ההר... נרדמתם בשמירה?!? עשיתם צחוק כל השנה ובנוסף לכל גם לא חזרתם בתשובה?!? העצבתם את השי"ת?!? אז הנה... כעת הגיע תורכם להיות עצובים, אז למה חז"ל כ"כ חוששים מזה? אם מגיע לעמ"י להיות עצובים שיהיו עצובים... נשכבה בבשתנו ותכסנו כלמתנו כי לה' חטאנו???

אז לפני כמה שנים הייתה לי תשובה על דרך הוורט: שמכאן רואים שמה שיהיה ומה שלא יהיה, עם עצבות אי אפשר להתחיל שנה!! כי עם עצבות אין סיכוי להגיע לשום מקום... להתחיל שנה עם עצבות זה מתכון בדוק שגם בשנה הבאה הלשון של זהורית לא ילבין... ולכן גם אם מגיע לישראל להיות עצובים אסור ככה להתחיל שנה, ולכן חז"ל הסתירו את הלשון זהורית שלא הלבין... עד כאן וורט... ונראה לי שהוורט הזה הוא בהחלט נכון ותמיד נכון... אבל עדיין מדובר בוורט!!! כי תכל'ס: השאלה בעינה עומדת: סו"ס יום כיפור זה יום של מבחן, יום של חלוקת תעודות, האם ה' קיבל את התשובה או לא... וא"כ אין סיבה להחביא את התעודה?? ילד אמור להתמודד מול כל תעודה איזו שתהיה ולהסיק מסקנות להבא!!!!

אז זהו!! שלאחרונה נראה לי שההסבר בזה הוא אחר: הלשון של זהורית היה משמש בתור **סימן** משמים!! סו"ס הוא הגיע עוד בעיצומו של יום כיפור, כשעדיין לא מאוחר... (אם נדבר בשפה של בחירות, הלשון זהורית לא בא על תקן של 'תוצאות הבחירות' אלא על תקן של 'מדגמים' ראשוניים) אם הלשון הלבין זה **סימן טוב...** ואם לא הלבין זה **סימן רע!!!**

עכשיו ככה: ה' לא סתם שולח סימנים משמים!!! סימן רע משמים זה לא סתם "אונא לך..." עשיתי לך פרצוף כועס... מגיע לך... לא!!! לסימנים משמים יש מטרה!!!! נו... מהי המטרה של סימן משמים? המטרה היא לא פחות ולא יותר: נאום הגיוואלד!!! רבותי: עדיין יום כיפור... עדיין לא מאוחר... בעוד כמה שעות יש נעילת שערים וזהו... 'אפילו הקריב כל אילי נביות שבעולם אין מוחלין לו', וכעת עדיין לא מאוחר!!! ניתן עדיין לקרוע את רוע הגזירה. ותכל'ס... ברצוני לעדכן אתכם שלעת עתה, בקצב הזה המצב בכי רע... אם לא יקרה פה מהפך חיובי בשעות הקרובות אנחנו בצד המפסיד. נו נו... לתפוס את העניינים לידיים... ולכן שלחתי לכם כעת צינתוק משמים!!! הלשון של זהורית נועד כדי להפעיל!! לעורר!!! להציל!! לדרבן!! נו נו.. שפרו מעשיכם וברית לא תופר... ואם ככה הרי 'וירא לפניך עד ערב', ותצא בת קול לך אכול בשמחה לחמך וכו'... **ותכל'ס!!!! אכן הגיע הסימן הרע...** הלשון לא הלבין... וחכמים בודקים ימינה ושמאלה וממששים דופק... נו... האם עם ישראל מגיבים 'טוב'?? ומה מתברר?? שכלל ישראל בכלל בכלל לא לוקחים את זה למקום הטוב אלא ההיפך אם ציפינו שברגע שכלל ישראל יגלו שהלשון לא הלבין, זה יפעיל אותם!!! יתחילו פה שאגות תפילה.. התייפחויות והתעלפויות של חרטה וידוי וקבלה לעתיד... יהיו פה כינוסי חירום והחלטות דרמטיות על שינוי כיוון... ותכל'ס... ההיפך הגמור... במקום שתהיה פה התעוררות דווקא נהיה במקדש מין שקט דכאוני...

מתברר שברגע שהעויילם הפנים שהלשון זהורית לא מלבין... כל האויר יצא מהמפרשים... כולם איבדו את כל המוטיבציה... רוב הציבור יוצאים בביהמ"ק בפחי נפש כנזופים לפני המקום... וזהו... עומדים בפינה בעונש בראש מורכן ומתחילים שנה עם אף למטה... בקיצור: מתברר שבמקום שהסימן הרע משמים יפעיל וידרבן אותנו להתעורר בייתר שאת... **הרי זה עושה בדיוק את הפעולה ההפוכה!!!** במקום למשוך את ההגה לכיוון מעלה ולקבל החלטות... אנחנו עושים פרצוף נעלב של ילדה שאמא אמרה לה מילה והיא בורחת לחדר...

ואי לכך ובהתאם לזאת: חז"ל עשו את השיקול העניינית: אם הלשון זהורית, במקום להועיל ולחזק, הוא רק מזיק ורק מחליש ולוקח אותנו אחורה, אז תודה רבה, הקש ביטול!! לא צריך!!! 'לתקוני שדרתיך ולא לעוותי...' אם נאום הגיוואלד של ראש המפלגה גורם רק לירידה במורל ואוירה דכאונית במטה המרכזי... אז באמת צריך להפסיק עם הקמפיין תיכף ומיד כי הוא רק יורה לנו ברגלים...

כעת פתחתי לפניך בשורות ספורות אלו את הסוגיה של סימנים משמים כי זה נושא נרחב ונכבד בפני עצמו... אבל במילה אחת: תזכור כלל ברזל: כל המושג של סימן רע משמים... זה לא קטע של "אונא לך..." לא התנהגת יפה?? אז קח נזיפה... לא!!! סימן רע משמים זה בסה"כ נאום הגיוואלד... חבל... יש עדיין על מה לדבר... ואתה קצת רדום... לכן אני שולח לך סימן רע בתור איתות מצוקה, ההלו... תעביר הילון... זה רציני... אבל אם לא מבינים עניין... אז הסימנים משמים לא רלוונטים...

יש לציין שבנקודה הזו... יש לנו ראש מאוד קטן: כשה' בא לעורר אותנו ולכן הוא שולח לנו סימן רע... במקום לקבל את זה נכון ולקחת את זה למקום של תנופה... אנחנו נעלבים... הולכים לפינה ומתאבנים... זהו... ה' לא אוהב אותי... עומדים בפינה בעונש...

הדוגמא הבולטת ביותר: הפלצות של אלול זכרונה לברכה!!! שאת אבא שלי ואבא שלך זה הפעיל... זה גרם להם להיות יותר טובים ולהיכנס להילוך גבוה יותר ולסגל לעצמם יותר ויותר תורה ומעש"ט... הם הבינו את הניואנס הפשוט שהקמפיין של הפלצות לא נועד עבור יהודים מסורתיים שנכשלים בכרתות... לא!! בחיים לא תראה ראש מפלגה מתנדנדת של ארבע מנדטים שמוסר נאום גיוואלד בעיצומו של יום הבחירות... זו הטעות הכי גדולה!! אדרבה, הוא יקדים למסור את נאום הנצחון באמצע יום הבחירות, כדי לתת סיכוי אחרון להגביר מורל ומוטיבציה עד הקצה... הוא ישיר סליחות והכל יהיה באוירה של אופוריה כי כולי האי ואולי... מי בוחר לעשות את נאום הגיוואלד?

מי שבלאו הכי הולך לקחת את הגביע... הרב שטיינמן שהיה שלם בכל מידה נכונה, היה לו את הלוקסוס להיות פערפעקציוניסט.. והוא היה נחוש לשלול אפילו ביקור הכי קטן בגהינם... הוא זה שכל הזמן שינן לעצמו שאוי אוי.. אני בדרך לגהינם... בטח!!! הוא נחוש לנקות את השטח הרמטית... דווקא עובדי ה' המופלגים... הם אלו שמאמצים לעצמם את התוכחת מוסר הכי נוקבת... הם אלו שידברו הכי הרבה על הגיהינם ועל חיבוט הקבר, כדי לשלול קורטוב של ריחוק מה'... ומשום מה את הניואנס הפשוט הזה אנחנו מתקשים לעכל!!! כן!!! זו אחת ההפתעות הגדולות שלי!!! כי אני תמיד הייתי בטוח שהדור שלנו הרבה יותר משופשף מהדורות הקודמים... אז זהו שלא!!! מתברר שהדור שלנו אמנם יותר משופשף בפוליטיקה ובסלנגים ובהומור ציני שמאפיין את דורנו. אבל בכל השפראך ששייך לרוחניות... פה בבת אחת אנחנו נהיים ראש קטן!! יש לנו משהו מאוד מקובע ואנחנו יותר מידי נתקעים על כל חצי משפט במחזור... ואנחנו נצמדים למילים ולא קולטים את רוח הדברים...

תאר לעצמך: שבן אדם תמים עומד לו בהופעה של זמרים מדורנו... ואז הוא שומע את הזמר שר בשברון לב... 'כי כל לבב דוי וכל ראש לחלי' וכולם עוצמים עיניים והוא נכנס ללחץ... רגע... מה קרה? מישהו נפטר? ואז אחרי רגע הוא שומע כמה אייפוניסטים שרים בזעקה ובדבקות 'אבא אבא אני רוצה להיות, רוצה להיות ירא שמים' והוא מנסה להבין בשיא הרצינות... רגע.. הם באמת רוצים להיות ירא שמים... אז למה זה לא נראה ככה?? הוי... לך תסביר לו... שזה נכון!! הכל נכון!!!

זה נכון שהם רוצים להיות ירא שמים... אבל כעת הם בעיקר רוצים לשיר--- שהם רוצים להיות ירא שמים... נו... לך תסביר את זה לבן אדם שלא מבין שפראך של הופעת זמר?? לך תסביר לו שנכון שהזמר שר 'חנני ה' כי אומלל אני...' אבל זה לא אומר שהוא בעצמו כעת אומלל!!! הוא שר את זה... הוא מגיש כעת את האמירה הזו... ו... וזה לא סתירה שעל הדרך זה גם נכון... כי באמת 'חנני ה' כי אומלל אני...'

נו... לך תסביר את זה למישהו מרובע שהחליט להקשיב לכל מילה שנאמרת והוא דורש הסברים מנומקים... מה מתכוין המשורר... אה??

אז יש לציין שהמשל הוא לא כ"כ מוצלח... כי סו"ס בהופעת זמר זה באמת לא משהו אמיתי... אבל עדיין, בתור מדגם... תחשוב על אותו משקל: כשאבא שלי עמד בנתנה תוקף ואמר 'מי יחיה ומי ימות', הוא הבין את רוח הדברים... הוא לא נתקע!!! הוא לא לקח את זה אישי,

הוא הבין שיש פה אמירה כללית שהיום זה יום הדין והכל נגזר, החל ממי יחיה ומי ימות, ומי ישפל ומי ירום, ומכאן ואילך הוא כבר לקח את המסקנות האישיות שלו לאן שזה נוגע אליו... אבל אני ואתה... רק הגענו לנתנה תוקף... בום!!! פיגוע!!! רק אמרתי 'מי בחניקה' מיד הבנתי שזה מדבר אני... אותי?? למה לחנוק אותי?? מה עשיתי?? ומי בסקילה...? מה... לא מספיק שחונקים אותי, גם רוצים לסקול אותי? ואז נתנה תוקף נהיה מאיים והכל אישי... ההלו... מה זה המקובעות הזו? למה אנחנו נתקעים כ"כ? איפה השפשוף הרוחני של פעם... היו כמה שהתקשרו אלי השנה... ושאלו אותי את השאלה שגם אני שאלתי: אנחנו אומרים בסליחות שאנחנו כאלו רשעים... דלים וריקים דפקנו דלתיך.. למה? למה להגיד עלינו כאלו דברים רעים?? הרי 'אפילו ריקנים שבך מלאיך מצוות כרימון'?? נו... מה התשובה?? לגופו של עניין אתה צודק!!! אבל למה אתה נתקע?? מה... אתה לא מבין שזה סוג של

שפראך... כשאני מבקש ממישהו מחילה... אוטומטית אני משתמש בנימה של 'אוי... לא הייתי בן אדם'!! מה... באמת לא הייתי בן אדם?? הייתי חיה? זה שפראך של התנצלות... בפרט שאני מבקש סליחה בשמי ובשם כלל ישראל... כנ"ל בכל השפראך של ההתמסכנות שלנו בסליחות ובשני חמישי... אם מאוד תרצה אתה יכול להיתקע בכל חצי משפט... 'נפשנו קצרה מחרב משבי ומדבר וממגפה', רגע... נפשנו קצרה? לא בטוח... מחרב ומשבי? לא יודע במה מדובר... נו... אז למה בכל זאת אומרים את זה?? כי זה שפראך... אנחנו מדברים פה בשם האומה היהודית כולה... ובשם כל הדורות כולם... בקיצור: כמו שישראלי משופשף מבין את השפה שעולה חדש נתקע בכל חצי משפט... ככה אנחנו נהיינו מקובעים ופשוט לא מצליחים לזרום עם השפראך של עבודת ה'... אם רק נבין את זה נחסוך המון המון סיבוכים אישיים עם עבודת ה'.. כנ"ל בתשובה... כנ"ל בכל הסיפורים שמספרים לנו על גדולי ישראל שאנחנו לוקחים אותם כחוק פרה אדומה.

ושלא תבין: זה לא שבעבודת ה' הדברים לא נאמרים ברצינות... אלא רק בערך!! לא!!! זה אמיתי לגמרי!! אבל יש את רוח הדברים!!!

כשאני מאוד מאוד מתבייש ממישהו ואני אומר לו שלא מגיע לי כלום... אני מתכוון לכל מילה שאני אומר וזה לא סתירה לרגע שיתכן שמגיע לי בהחלט... אתה מסוגל להכיל את הניגוד הזה?? זה נקרא שפשוף!!!

מה שקרה זה שלקחנו את כל השפשוף לפוליטיקה ולבחירות... ואילו אבא שלי השאיר את השפשוף הזה בעבודת ה' ולכן לא הפריע לו ללמוד ראשית חכמה שער גהינם ולצוף מעל המים... זה הסתדר לו בראש...

נחזור לענייננו... סימנים טובים או רעים משמים נועדו להפעיל אותנו!!!

דוגמא קלאסית של סימן רע משמים... השנה בחוה"מ סוכות, כמה וכמה פעמים קרה ש-קול דודי דופק... התחיל גשם חזק בסוכה... הוצרכתי לקום... לצאת מהסוכה... טרטור שלם... ויש משנה מפורשת בסוכה שזה סימן רע!! זה סימן קללה! אי אפשר להתווכח עם זה. משנה מפורשת... נו... איך בולעים את הגלולה המרה הזו?? נו... מה הסימן רע אומר???

בני היקר שמיל... אני שופך עליך קיתון... צא... צא מהסוכה שלי... אכן אני קם מהמיטה רטוב עד לשד עצמותי... מוציא ראש החוצה ומנסה להבין: רבש"ע: מה קרה פתאום?? למה אתה מגרש אותי מהסוכה?? כבר שקלתי להיעלב... תראה מה שזה... באתי למזוג כוס לרבי ושפך לי קיתון על פני... אי אפשי בשימושך... עשיתי פרצוף נעלב ותכננתי ללכת...

ואז פתאום קלטתי!!! ש... מה בסך הכל ה' רצה ממני???

ה' בסה"כ רצה לבדוק את האהבה שלי האם אני מוכן שוב פעם למזוג לו כוס גם בפעם השניה... גם אחרי שבפעם הראשונה הוא שפך לי קיתון על פני... הבנת?? ה' לא אמר לי: אני לא אוהב אותך!!! אדרבה... ה' בסה"כ שאל אותי: האם אני מוכן **<u>להמשיך</u>** לאהוב אותו גם אם לא קבלתי פידבק חיובי... נו... איך הוא שאל אותי?? באמצעות סימן קללה... הוא הוריד גשם... הגשם הוא נזיפה... השאלה היא לאיפה אני לוקח את זה... האם אני לוקח את זה בנימה אישית... נעלבתי... ה' נזף בי... כעת הולכים הבייתה בפנים נפולות... או שה' בסה"כ אמר לי: אני מזמין עוד קצת אהבה!!!! אני רוצה לראות האם גם אחרי הגשם אתה שוב תחזור להתחבק איתי בסוכה...

הנה לך עוד סוג של נאום הגיוואלד... השאלה לאן לוקחים אותו... האם לוקחים את זה להתאבנות... ירידה במורל... או שומעים כאן קריאה... פניה אישית ממנו יתברך... אני מזמין עוד מזיגת כוס לרבו ללא פידבק...

מה שבטוח... לכל ידידי ורעי שמחוברים באובססיה למיסטיקה וכל המצב רוח שלנו נע בהתאם לשלל הסימנים השונים והמגוונים משמים... אין לנו ברירה אלא לבחור אחד מהשתים: או שאנחנו מחליטים להשתפשף ולהבין את שפת הסימנים ולקחת את זה למקום בונה ומפעיל...

או!!!! אם אתה לא מצליח לקחת את זה למקום טוב... אז תחתוך!!!! תחתוך עד הסוף ותשים פס!! זהו!!! אין שום סימנים משמים... אותותינו לא ראינו אין עוד נביא ואין איתנו יודע עד מה... ואני יכול להגיד לך בנימה אישית: אני חתכתי!!!! ועד הסוף!!! אין אצלי שום סימנים משמים, יש לי סימן אחד ויחיד... מה שנכון!!! אם תוכיח לי ע"פ תורה שכך וכך רצון ה', זה הדבר היחיד שמחייב אותי!!! וגם אם יבואו כנגדו מאה סימנים הפוכים... זה לא מעניין אותי בגרוש... אני כופר הכל!!!!

ואי לכך ובהתאם לזאת: מי שהסימנים משמים רק גורמים לו לסטות ולהסיק מסקנות שמנוגדות לרצון ה'... אחד כזה צריך לזלזל בכל החלומות וכל הסימנים משמים ולדעת שזה נטו יצה"ר . מסיבה פשוטה: ה' לא שולח סימנים למי שלא מבין את שפת הסימנים... מי שמראים לו לשון של זהורית והוא נהיה עצוב... זה אומר שהוא לא מבין עניין... ממילא הסימן כבר לא רלוונטי, והוא נשאר נטו יצר הרע... וזו הסיבה שמרן החזו"א זלזל לגמרי בחלומות ובכל הסימנים המקובלים וטען בשיוויון לב שאנחנו לא ראוים לסימנים משמים...

מה פירוש לא ראוים?? אנחנו פשוט לא מגיבים נכון... לא לוקחים את זה למקום הנכון... ולכן לא יתכן שהסימנים רלוונטיים בשבילנו, כי כמו שלא אומרים בדיחות למי שלא מבין בדיחות... ככה לא מביאים סימנים משמים שלא מבין שפה של סימנים... כי שוב: כשהרבש"ע שולח סימנים, יש לו מטרה בזה!!! הוא רוצה לקדם אותנו בזה... ואם בשטח התוצאה היא ההיפך הגמור, זו ההוכחה הכי פשוטה שהסימנים לא נוגעים אלינו!!! (ושוב: הכל בגזירת עליון!! אם ירד גשם בסוכה, והמזרון שלי התרטב והעיר אותי באמצע הלילה... ברור שזה משמים... עובדה שזה קרה!!! השאלה היא: האם יש פה משמעות נוספת מעבר למזרון שהתרטב?? זה לא!!! כי משמעויות וסימנים מיועדים למי שבעניין ולא למי שלא) ואני יכול להגיד לך בפה מלא: אני ואבא שלי... שנינו היינו קמים בבוקר עם כל מיני חלומות... ובשביל אבא שלי, כל חלום היה סימן מובהק משמים, ובשבילי לא!!! ולמה?? כי כל חלום רע שאבא שלי חלם זה גרם לו לקום מהמיטה וללמוד באמצע הלילה ולעשות חשבון נפש ולהסיק מסקנות... ואילו אותי זה רק הכניס לדכאון וגרם לי להתכרבל עוד יותר 'ויישן ויחלום שנית', אז אני יום אחד הבנתי עניין וחתכתי על כל הסימנים האלו... ואילו אבא שלי המשיך להסיק מסקנות בעבודת ה'!! כי אותו זה קידם... ואותי זה הרס... (ובאמת כשאבא שלי נפטר, אמרתי לאחים שלי, אם אבא מגיע אליכם בחלום תעדכנו אותי, כי לי?!? אין סיכוי שהוא יגיע בחלום... הוא לא יתבזבז עלי... כי הוא יודע טוב כמה זלזלתי בחלומות... הוי כמה אנשים קברתי בחלום והם ממשיכים לנשום ולבעוט... לא מגלים שום סימני פרישה מהחיים...)

אגב: אם כבר דברנו על חלומות: אז הגמ' אומרת שדוד המלך לא ראה חלום אחד טוב בחיים שלו!! משמע שדוד דווקא היה חולם הרבה חלומות והוא היה מתייחס אליהם... אבל כולם היו חלומות רעים!!! ולעומת זאת אחיתופל?!? אחיתופל לא חלם חלום רע בחיים שלו.. כל החלומות היו מותק של חלומות... מה הפשט בזה??? למה לדוד מגיע חלומות רעים ולאחיתופל חלומות טובים?

התשובה היא כך: בינינו לבין עצמנו... חלום!!!! עד כמה שבאמת מדובר בסה"כ בחלומות בעננים... אז חלום הוא תמיד דבר רע... זה בכלל לא רלוונטי עד כמה החלום היה טוב או רע... כי כל עוד קמת בבוקר וגילית שזה היה חלום, אז החלום מתברר כסתם אשליה רגשית מיותרת... כי ממה נפשך: אם זה חלום מקסים ומתוק וקמת וגילית שלא דובים ולא יער והכל חלום. אז סתם התאכזבת ונחתת למציאות העגומה ובאותה מידה ההיפך... אם זה חלום ביעותים וקמת שגילית שלא קרה כלום... אז גם כאן סתם נבהלת לחינם... כך שממ"נ, חלום תמיד מתברר כהטרדה מיותרת מתחילה ועד סוף... אלא מאי?? מתי חלום מתחיל להיות שווה וטוב?? כשמדובר בחלום אמיתי!!! כשהחלום מביא לך מידע אמיתי שיכול להועיל לך... פה חלום נהיה מועיל וטוב!!!

כלומר: אני בא לאפוקי שזה לא כמו שכולם בטוחים שחלום טוב זה מ'בית חלומותי' ואילו חלום רע זה שחלמתי שקרה משהו רע... לא!! כי כל עוד זה סתם חלום, זה תמיד רע... אלא מאי? אם כבר יש חלום טוב ורע זה שכשמדובר בחלום אמיתי, זה חלום טוב... ואילו חלום שהוא סתם שקרי והכל מתחיל ונגמר שם בחלום, זה חלום רע... (דרך משל: נניח שחלמת שיש דליקה, וקמת וגילית שזה נכון, באמת יש שריפה, זה הרי חלום נפלא... כי הנה... בזכותו קמת וכיבית את השריפה, אבל מי שחולם כבר שנים ששלום שלום ואין שלום, ואז בוקר אחד הוא התעורר למציאות עגומה של השביעי באוקטובר, מתברר שכל החלומות השלווים שהוא חלם עד היום, זה היה חלום אחד רע מתמשך.. אין לך חלום ביעותים בהקיץ, יותר מהחלום הקסום שמקבלי ההחלטות במדינה נרדמו כהוגן בלילות שלפני זה...)

ומעתה!!!! כשדוד המלך ישן... מה הכי טוב לדוד ולכל העולם?? שדוד יתעורר!!! כי כל רגע נוסף שדוד המלך ניעור ממטתו הוא 'בדיחא דמלכא', הוא משפיע שפע אינסוף של אהבה וגעגועים לה', ה' מתאווה לשירות ותשבחות של דוד... נו... אבל מה לעשות שלעת עתה דוד עדיין ישן... נו... מה כעת החלום הכי אמיתי ונכון?? חלום כזה שיצליח להעיר את דוד כמה שיותר מהר!!! ואז באמת מגיע חלום רע!!! חלום שמוציא לדוד את החשק לישון... ולא זו בלבד אלא חלום כזה רע שגורם לדוד לעשות עוד חשבון נפש ולהתקרב עוד יותר לה'... זה חלום הכי טוב בעולם!! זה חלום שפעל את פעולתו!! חלום שקידם את דוד למקום עוד יותר טוב ולעוד יותר קירבה לה'... (תבין: זה חלום שהתגשם באותו רגע... כי הרי דוד נניח חלם שכולם מתים ומתרסקים וה' ישמור... ותכל'ס... הפתרון של החלום היה בסה"כ שדוד צריך להתעורר... וזה התגשם במקום)

לעומת זאת אחיתופל... בשמים רוצים שהוא ימשיך לישון... למה?? כי אם אחיתופל מתעורר ומגיע לביהמ"ד, המשמעות היא שהוא שוב מעליב את דוד... 'נאספו עלי נכים... קרעו ולא דמו', ולכן משמים נותנים לאחיתופל חלומות נעימים ביותר שגורמים לו לישון טוב ולא לקום... הנה לך חלום רע!!!! כי נכון... יתכן שהתוכן של החלום הוא שהכל טוב ונפלא ומתוק... אבל המטרה של החלום למנוע מאחיתופל לקום... זה חלום שלוקח אותו למקום לא טוב!!!

ולסיום: פעם קרה לי שבשחרית של שבת התחלתי אתה חונן... נפל לי הלב... סימן רע!! אבל לחבר שלי לא היה סימן רע... הוא פשוט לא קם לשחרית באותו בוקר... מי שבכלל לא מתפלל יש לו סימן רע? מה התשובה?? זה לא סימן- זה זה!!! זה בדיוק ש-בת תחילה סימן יפה לבנים... נו... ובן תחילה? אין צורך בסימן... זה בן בלי סימן ודו"ק..

איך יכול להיות שבחור לא יודע הלכות פשוטות?

מידי פעם יוצא לי לשמוע טיעון קנטרני מהעזרת נשים... כלפי בחורי ישיבות! והיות אני באופן אישי נעלב בשבילם, אז אולי כעת, בשבוע זה, כשהגיליון עדיין לא מתפרסם בישיבות, אולי זו הזדמנות לפתוח את הנושא... ובכן: משום מה יש איזשהו תרחיש רטורי שבנות סמינר מתארות אותו בפאתוס!!! אודות אותה בת סמינר צדקנית שזכתה להגשים את שאיפתה... ואכן זכתה להקים בית עם בחור מתמיד ובן עליה, שגמרו עליו את ההלל... אלא שאז הגיעה השבת הראשונה בבית וכצפוי בדקה התשעים, תמיד פתאום צפות ומתעוררות שאלות הלכתיות מעשיות בדיני שהיה והטמנה ומחזי כמבשל וכו'... ולמרבה הבושה מתברר שמידעינו הבחור המהולל שכ"כ הפליגו בידיעתו בתורה... מתברר שהוא לא יודע מימינו לשמאלו בהלכות שבת... ולא זו בלבד!! אלא מתברר שאשתו הצעירה שבכלל למדה מחשבים, מגלה ידע בהלכות שבת עוד יותר מבחיר עולם הישיבות!! וכדי ביזיון וקצף... מישהו מכיר את הטיעון המסעיר הזה?? ישנם בנות סמינר שנוהגות להיות נסערות מהתיאור ה'מחריד' הזה... מבחינתם זו הנחיתה הראשונה שאחרי החתונה, שהיא מגלה שהעילוי הגדול שכ"כ הפליגו בשבח ידיעתו בתורה.. זה לא הכצעקתה, (וכמובן, מכאן זה ממשיך לדמות צללים שמהלכת אימים על כל בת סמינר!!! האברך המיתולוגי שאשתו חוזרת מהעבודה והיא מוצאת אותו ישן וכו' וכו')

אז אין בעיה!!! אני דווקא בעד!!! אם המסקנה שתצא מהתיאור הזה היא שמכאן ואילך 'אל תסתכלי בקנקן אלא במה שיש בו...' אל תתפעלי מהנוצץ והמבריק.. תבדקי היטב אם תוכו כברו. אם זו תהיה המסקנה אני בעד!! שווה לנו את המחיר!! שווה לנו שיכפישו קצת בשידוכים את הבחורים ששווים סובין, כדי לברר ולהוציא סולת נקיה ומסולתת...

אז זהו שלא!! לצערנו הרב את המסקנות הנכונות הם לא ממהרות להסיק!! רק מה?? סתם הכפשה... סתם ניסיון נואש להציג את הבן ישיבה בנקודת החולשה.. ואם זה ככה!! אז אני כאן באופן ספציפי לגופו של עניין!! עומד על ימינו לסמכו!! ולהשיב על הטיעון הזה...

<u>ובכן: דבר ראשון: אמת ויציב!! מה שנכון נכון!!!! יתכן שהחשש מוצדק!!</u>

אני מכין אותך כלה טריה.. תתכונני.. תהיי ערוכה נפשית לאפשרות כזו, שיתברר שקיים מידע ומושגים פשוטים בהלכה שאת תדעי יותר ממנו... וזה מחדל!! מה שנכון נכון... **<u>אבל מכאן ועד להוריד את ערכו בעינייך??</u>** ממש לא!!! בחור מתמיד שהתברר שהוא לא יודע הלכה פשוטה... זה אולי יכול להוריד את ערכו בעיני עם הארץ גמור... כי מיהודי פשוט אני לא מצפה שיבין עניין... מצידו של יהודי פשוט אם אתה לא יודע להיות שוחט, מוהל, סופר, ובעל קורא, אז אתה לא רב, ולא יכול לעשות השכבה... אבל בת סמינר ? ! ? בת סמינר שקיבלה רקע שלם של חינוך על בית של תורה ? ! ? אם יש כמה הלכות בודדות שאת יודעת והוא לא... וזה מוריד את ערכו של בחור בן עליה בעינייך?? מצטער... אם זה מה שאת, את כנראה לא ראויה לו!! ניכר שאת לא מבינה עניין!!!!

כי סליחה על השאלה... אנחנו הרי מדברים פה על בחור שלומד תשע שעות ביממה!!! ותשע שעות ביום זה ההמון!!! רגע... מה הוא עושה שם כ"כ הרבה שעות?? מה... באמת נראה לך שאת ה-כמה הלכות בודדות שאת במקרה יודעת יותר ממנו... זה?!?!? זה מה שהוא היה אמור לעשות מבוקר ועד ערב בישיבה והוא לא עשה?? באמת נראה לך שהסיבה שהוא הקדיש את כל חייו לתורה ולא התגייס ושילם מחירים אישיים וכו' וכו'... כל זה בשביל ללמוד את הכמה עשרות עמודים שאת למדת בארוחת שבת ומבחני חוצי"ם והוא לא?? זה? זה כל הסיפור?? אז שוב!!! נכון!!! את המחדל כמות שהוא אני לא מנסה לעמעם... סוף סוף יש פה כמה עשרות עמודים בהלכות שבת או כמה רמב"ן יסודיים ומושגים ביהדות שבחורי ישיבות היו אמורים לדעת אותם... וזה מחדל!!! מה שנכון נכון!!! אבל באמת נראה לך שבשביל זה הוא נשלח לישיבה לכמה שנים? בשביל ללמוד את ה'חוברת הדקה' של השיעור דינים שמסרו לך פעמיים בשבוע במשך שלושת רבעי שעה? בא נשאל בציניות: החיילים הדתיים שלא לומדים בישיבה- נראה לך שהם **<u>לא</u>** יודעים את ה'חומר' הזה? למרבה האבסורד דווקא הם כן יודעים את ההלכות שהוא לא יודע!!! ולמה?? היא היא!!! דווקא בגלל שהם לא לומדים תורה, (כמותך) אז כל מי שלא לומד תורה על בסיס קבע, הרי כשהוא כבר כן לומד משהו. אנחנו משתדלים מאוד לדחוס לו את כל ההלכות הבסיסיות שיהודי אמור לדעת... כדי שלפחות לא יכשל באיסורים... ועל זה להקל בכבודו? תני לו ארבע שעות להסתגר בחדר עם ארחות שבת!!!! והוא סוגר את הפינה הזו ויוצא משם עם כל המידע שאת 'חפרת' עליו שנה שלימה... ושוב!!! היא גופא!! דווקא בגלל שכ"כ בקלות הוא יכול ללמוד את המידע הזה, דווקא זה מעצים את גודל המחדל!! אם כ"כ בקלות אפשר לסגור את הפינה הזו... אז למה לא עשית את זה?? ואכן!!! אני בדרך לכתוב לו את זה... אי"ה לאורך החורף אני אקדיש לו מאמר מיוחד... ואני אזרוק בו מרה שהוא אמור להיות בקי במושגים בסיסיים ביהדות...

אבל אני לא אכתוב לו את זה!! רק אחרי המקדמה הזו!!! אני לא אתן שהמאמר הזה שמיועד לו, ישמש כקלף מיקוח נגדו... זה שהוא צריך ללמוד מושגים בסיסים בהלכה... זה לא הופך אותו לחסר הערכה... זה בסה"כ הופך אותו למחוסר ארבע שעות של השקעה חד פעמית מתוך תשע שעות יומיות של עסק התורה בעמל ויגיעה...

--- אז רגע... אם ככה... באמת מה בחור עושה כל היום בישיבה??

אם כל המידע של הלכות שבת בשבילו, זה משהו שמסתכם בארבע שעות, אז מה הוא עושה שם כל יום שמונה או תשע שעות??

אז כדי לשבר את האוזן... אנקוט בסיפור יפה שאולי קצת ממחיש... מעשה בבחור בשידוכים שהיה לו אף למעלה... והדרישה הכי קשוחה שלו הייתה: שהוא רוצה מתכנתת שכבר מסודרת בעבודה קבועה!!! ואכן, בשעטו"מ הוא זכה לסגור שידוך עם מתכנתת מהוללת... ומיד בתום השבע ברכות היא חזרה לעבודה באינטנסיביות... ואכן כל יום היא חוזרת מהעבודה ומספרת לו מה היה ואיך היה בעבודה... חלף חודש וחצי מהחתונה ויום אחד היא חוזרת ומספרת לבעלה הטרי... אל תשאל מה קרה היום... אני מגיעה לעבודה... מנסה לפתוח את המחשב... ולא!! לא נפתח... ניסיתי לשחזר... לפרמט... מה לא... ושום דבר לא עזר!! לא הייתה ברירה... הזמנו טכנאי מחשבים... תוך חצי שעה הגיע איזה מישהו עם מברג... פתח פה... פתח שם... סובב פה סובב שם... ובסוף התברר שהייתה בעיה בחיבורים... הוא הכניס איזה בורג... ועשה ככה ככה ותיקן את הכל.. הבעל שמע את התיאור הזה והתאכזב עד עמקי נשמתו!!! אני ממש מתפלא... המליצו לי שאת מתכנתת!!! ציפיתי מהמתכנתת שתבין במחשבים... וכעת מה מתברר?? שאפילו לתקן את המגעים של המחשב היא לא יודעת...

מתכנתת כזו בורה ולא יוצלחית שאפילו לתקן את המגעים של התקע היא לא יודעת... אז היא אנלפבתית לגמרי... הלזו יקרא מתכנתת?? אה... מה אתה אומר על הטיעון של ה'תלמיד חכם' שלנו?? הוי... שוטה גמור!!! רואים שאתה לא מבין מהחיים שלך, לא בלומד"ס ולא בתכנות... אשתך מתכנתת מוצלחת מאוד!! והיא היא!! דווקא בגלל שהיא מתכנתת... אין כמעט שום סיבה בעולם שהיא תדע להחזיק מברג ולתקן מגעים... כי כל אחד מבין שתכנות זה עמוק עמוק בתוך הקישקעס של המחשב... זה להבין את המוח ואת התוכנת רקע שמעבר למכני שבזה... רק בגלל שהיא מתכנתת היא לא אמורה להבין את המכני שבזה!! זה בכלל לא התחום שלה... עכשיו: לגופו של עניין: להגיד לך שלא מומלץ להבין גם בזה? ברור שמומלץ!!! תמיד טוב לדעת לתקן מגעים... (ובאמת כשהטכנאי הגיע, היא עקבה אחריו... וראתה מה שהוא עשה, ונדמה לה שהיא הבינה את הרעיון) אבל מכאן ועד להתאכזב שהמתכנתת לא מסתובבת כל בוקר עם מברג בידיים?? לא!! ממש לא!!

על אותו משקל!!! בחור שיושב ולומד כל היום... הוא בן תורה ברף של תכנות!!! הוא לומד לתכנת את הסוגיה!!! הסיבה שהוא לא יודע הלכות שהיה והטמנה באופן פרקטי... זה רק בגלל שהוא למד את הסוגיה הזו ברמה של תכנות... מרוב אינספור פרטים בפרק כירה, בחילוק בין גפת ועצים לקש וגבבה, בין סמיכה לשהיה, ובין שהיה לחזרה, בין חנניא לרבנן, וכל הני לישני משמיה דרבי יוחנן, ורש"י ותו"ס והרא"ש, ומצטמק ויפה לו או רע לו... והוא שקוע בתכנות!! במוח שעומד מאחורי המסקנה המכנית ההלכתית... ואכן באמת... בשעטו"מ הוא בא בברית הנישואין, ואמנם בתחום הפרנסה את המתכנתת והוא הטכנאי.. אבל בייחס לעסק תורה... בזה את טכנאית לכל דבר ואילו הוא המתכנת!! והנה הגיע כניסת שבת ואת עומדת עם הסיר ושואלת טכנית: איפה מבריגים את הסיר? בפלטה? בבלעך? בהטמנה? ככה או ככה??

ופה המתכנת מתגלה בקלונו!! הוא אמנם תכנת את פרק כירה... אבל כשזה מגיע לפרקטיקה טכנית... את המידע הנקודתי הזה הוא פספס!

אל דאגה... אני עוד אתן לו על הראש... אני לא אתן לו להתבזות.. אני אגיד לו שאקרא את כל השלושים שורות האלו בחוברת של הפוסק ר' עמרם פריד והכל יהיה בסדר... אבל להקל בכבודו בגלל שהוא לא יודע לתקן מגעים? לא אנוח ולא אשקוט על כבודו!!!

(אגב... נא לא להעביר לו את המאמר הזה, הוא לא צריך לדעת כמה כבוד אני באמת רוחש לו... כי אני רק צוחק עליו... רק מטיח בו ללא רחם... בחור אוהב מכות, בחור ישיבה הוא לא נקיבה...)

אגב: אם כבר הגענו לזה... אז לא יזיק קצת מידע בשלום בית...
באופן כללי צריך לדעת שלגברים יש חולשה כללית בייחס לטכניות!!!
בא נגיד את זה יותר עדין: נשים הרבה יותר מפותחות בחלק הטכניות!!
עשיתי פעם מחקר: גם האברכים שהכי מדקדקים במצוות שמקפידים לעשר כל דבר... מירקות ועד פטל... אבל בפועל, בשטח מי זה שמעשר?? האשה!!! לא הגבר!!! הוא יגיד לה... יסביר לה... ירד איתה לפרטי פרטים איך לעשות... אבל בסוף כשזה יגיע לשלב הפרקטיקה, הוא יצטרך שהיא תעשה את זה!!! אגב: חלוקת עבודה הזו בין גבר לאשה זה אשטיקלע ישששכר וזבולון בזעיר אנפין... הגבר נותן את הקו ההלכתי וההשקפתי כמו ישששכר, ואילו בפועל האשה מבצעת בשטח כמו זבולון...
אז לי היה נס באופן אישי, וכבר לפני שהתחתנתי, דודה של אשתי הכינה אותה מראש, תדעי לך שאחד מהשתים: או חצי מהגברים אוטיסטים!!! או שכל גבר הוא חצי אוטיסט!! ומה היא התכוונה?? זה לא שאנחנו באמת אוטיסטים... אבל בייחס לפרקטיקה שהאשה נחונה בה... הרי אשה שפעם ראשונה מגלה עד כמה בעלה חלש ממנו בתפקוד הטכני ועד כמה הוא לא מסוגל לעשות שני דברים ביחד... ברגע הראשון היא נכנסת ללחץ... נדמה לה שהוא על הרצף... אז כאן הגיעה הדודה והרגיעה את אשתי... הכל בסדר!! אם בעלך היה אשה, הוא באמת היה על הרצף... מה לעשות שבנקודה הזו כל הגברים הם על הרצף... ואז הגיע תורי להסביר לה שנכון!! בפרקטיקה ההלכתית את שמה אותי בכיס הקטן, אבל עדיין בתכנות של ההלכה... שם אני מזיע שעות רבות מול הגמ' והטור ונושאי כלים... לא לחינם הנשים מתרגזות כשהן פותחות 'אורחות שבת' ורואות שעל כל שני משפטים כתוב: 'יש מתירים ויש אוסרים וראה הערה...' מה הקשר?? תכל'ס... תגידו לנו האם מותר או אסור?? איזה מין ספר הלכתי זה שכל רגע הוא אומר חלי 'יש אוסרים', ויש מתירים, ונוסף על הכל גם- ראה הערה...

אז כן!!! גברתי... בשביל זה אנחנו פה הגברים, אנחנו המתכנתים של ההלכה... וממשה רבינו בסיני ועד שההלכה נקשה על דלת הסמינר שלך אנחנו פה הזענו כהוגן... ואכן כן!! חשוב לי שתדעי שכל הלכה שאי פעם למדת בסמינר, הרי יש אוסרים!!! ויש מתירים!!! וראי הערה!!! אם טראמפ היה אומר את ההערה הזו... בטח הוא היה גם מוסיף, תודה על תשומת לב לעניין זה... כן... ההערה הזו היא לא רק הרבה מלל שצריך לעבור עליו... אלא אמירה כללית שזה לא טכנאות הלכתית שהגברים צריכים להביא את המידע ו... ואיפה אתם?? מה שבטוח: מי שתתחתן עם יהודי פשוט!!! קיים סיכוי שבייחס להלכות בסיסיות, יש לו יותר מידי, כי בשחרית, שמה בסוף... לפני 'כל השונה הלכות בכל יום', מישהו אמר שם שתי הלכות, והוא הקשיב...

ולסיום: כמובן!! שכל זה הוא רק הקדמה, למאמר הבא במשך החורף שיהיה מיועד עבור הבחורים... לחבוט בהם כהוגן שהם צריכים לדעת כל מה שיהודי צריך לדעת... אבל זה לא מוריד בכהוא זה מכבודם.

גליון 1131 - שנה כב'

יהדות באהבה

הפטרה "מחר חדש"

פרשת בראשית

המאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

© כל הזכויות שמורות

שבת כט' תשרי התשפ"ז

	הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
י-ם	17:58	18:48	19:29
ת"א	17:56	18:46	19:26
חיפה	17:57	18:47	19:27
ב"ש	17:58	18:48	19:28

יוצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן נ"י 050-4194600

לע"נ: מו"א עט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

לפני כשלושים שנה מספר הרה"ג **יוסף צבי** שליט"א, היה לי תלמיד בעל תשובה אשר עמד להינשא ובקשני לבוא ולסדר לו קידושין. השבתיו, כי אין אני מסדר קידושין, אולם לאחר שהפציר בי מאוד שכנעתי אותו כי נלך למרן **הגר"י מועלם** זצ"ל והוא יסדר לו קידושין. נגשנו לבית הרב והרב הסכים בשמחה ובכך סגרנו את העניין, משהגיע ליל החופה הגיע הרב כמתוכנן לאולם **במושב אורה**.
ומיד החל לעיין בכתובה בכדי להיערך לסידור הקידושין.לפתע ננער הרב מועלם, ופנה אלי ואמר, יש כאן בעיה,אינני יכול לערוך כאן קידושין ויצא מן האולם. לא הבנו מה קרה? לאחר מכן חקרתי את תלמידי זה והתברר כי אביו התחתן בצרפת,ולאחר מכן התגרש והתחתן עם אחותה של הגרושה והחתן אשר נולד מהם הינו **מפסולי חיתון**. וזו רק בבואה מעיניו הצופיות אשר השכיל בימי חייו להסתיר.

הרב שמשון־רפאל הירש זצ"ל נשא דברים באוזני בני קהילתו על ההכרח לחנך את הבנים והבנות **בדרך התורה**, והתבטא שיציאתו של ילד לתרבות רעה חמורה וכואבת מאיבוד ילד חס-ושלום.הריאה לכך, אמר, היא מסיפור מכירת יוסף. התורה מספרת שכאשר יעקב סבר כי "טרוף טורף יוסף", מיאן להתנחם.

נשאלת אפוא השאלה, מדוע לא קם אף אחד מבניו וריכך את כאבו בכך שהיה אומר לו כי יוסף חי?אלא שאילו היו מגלים ליעקב מה עשו האחים, היה יעקב **מצטער שבעתיים**: תחילה הצטער על אבדן בן אחד, ועכשיו היה מצטער על עשרה בנים שיצאו לתרבות רעה, וזה כאב גדול פי כמה וכמה.

החיים אינם נמדדים לפי כמות הנשימות שנשמת, אלא לפי כמות המעשים שעשית בהם

סיפרה הרבנית **קני"בסקי** זצ"ל "אישה אחת אם לתינוק בן חודש סיפרה שהייתה אצלנו בצער גדול לפני שנה,שנשואה עשרים שנה ללא ילדים.

יעצתי לה ללמוד כל יום **שתי הלכות של שמירת הלשון** וברוך ה' נפקדה ונולד לה בן.

אם נצליח לגרום לאחרים להתעלות, נזכה להתעלות בעצמינו

כל אימת ששני אנשים שרויים יחדיו בכבוד ובאמת נוגעים וחודרים הם איש בנשמת רעהו ומחנכים **זה לזה** מבלי משים

הגאון רבי **עזרא חמוי** זצ"ל מגדולי ארם צובא היה, דיין בעיר חלב. ובשבתות וימים טובים היה דורש ברבים ושפתותיו שושנים, **קסם על שפתיו**.

היו רבים נאספים לשמוע את דברותיו, כי היה משלב בהם סיפורים מרתקים הצופנים בחובם לקח טוב, משלים נפלאים מעשה חושב ואף מילתא דבדיחותא משמחת לב ופוקחת עינים.

לפיכך אהבו לשמוע את דבריו והאזינו ללקחו. הכל יודעים, שהבית היהודי הוא מסגרת מחנכת.. אבל מעטים הם הנחונים בכושר ההסברה, **בסבלנות הדרושה** ובמכלול הידע, כדי להעניק לילד את עושר המורשת.

לע"נ רחל (רשל) אלבז בת קלרה ואליהו

בכל אדם טמון הפוטנציאל להיות מיוחד במינו.

נקודה למחשבה

האריה, מלך החיות, הזקין וחלה אנושות, לא היה עוד בכוחו לצאת ולטרוף. כבר שלושה ימים שהוא **לא אכל כלום**, והרעב החל להציק לו. הוא ניסה להשיג על דרך אחרת להשיג אוכל וזחל החוצה, אל פתח המאורה.
מרחוק הוא מבחין **באנטילופה** גדולה ובשרנית שמתקרבת. בשאגה גדולה מזמין האריה את האנטילופה לבקר אצלו במאורה. האנטילופה מתפתה לחיזוכו המלאכותי של האריה שביקש בנימוס: 'אולי תוכלי להריח את הפה שלי ולספר לי מה הריח שעולה ממנו, אני מרגיש ממש על הפנים!' האנטילופה מתקרבת, קצת בחשש, קצת בהיסוס, אבל כבר ממרחק של מטר היא יכולה להריח את הסרחון שעולה מפיו של המלך שלא אכל שלושה ימים. 'מסריח ביותר, אדוני המלך!' היא מכריזה בהחלטיות.
דינה נגזר למוות באשמת חוצפה. והמלך היה גם שבע, וגם מרוצה ממשפט הצדק שעשה. אבל הוא עדיין הרגיש קצת רעב, וחיפש את ההזדמנות הבאה לעשות משפט צדק. **השועל** שעמד בצד והתבונן בביצוע גזר הדין של האנטילופה נקרא למאורה. גם הוא התבקש למסור חוות דעת על הריח. השועל שלא רצה ליפול במלכודת שבה נפלה האנטילופה, הסתיר את תחושת הגועל, וכששפתותיו נוטפות חנופה אמר: 'ריח גן עדן, אדוני המלך, הרבה זמן כבר לא הרחתי ריח כה נפלא!'. גם דינו נחרץ למוות באשמת חנופה. האריה שביקש לקנח בבשר רך וטעים, שאג לכיוונה של **כבשה צעירה** שרעתה לא הרחק משם, הוא ניסה להפיל אותה במלכודת שבה נפלו גדולים ממנה, וביקש את חוות דעתה על הריח. אבל הכבשה רק נענעה בראשה בהתנצלות: 'מצטערת מאוד אדוני המלך, אבל האף שלי סתום, **אני לא יכולה להריח**!'

כשפורצת מריבה, בכיתה או בין אחים, או סתם כך בשכונה, בדרך כלל מהר מאוד **האווירה נעשית לוהטת**. לכל צד יש עדים ובעלי ברית, תומכים גלויים ותומכים נסתרים, כולם בוחשים בקדירה וכולם הופכים לצד במריבה.
בסופו של דבר אף אחד לא יוצא נקי, כולם מלאים באנרגיות שליליות, **מחלוקת כמוה כאש**, שורפת ואוכלת כל חלקה טובה, גם אנשים תמימים נסחפים אליה ונכווים. כי ממחלוקת וממריבה צריך לברוח כמו מאש. ובחכמה, כמו הכבשה. (העורך)

העלון לעילוי נשמת: הרב **מנחם מנדל** זצ"ל הרב **משה בירדוגו** זצ"ל זכותם תגן עלינו

בסטאמבול היה איש אחד עשיר מופלג, והיה לו בן יחיד אחד מופלא, ופתאום נעשה סומא מעיניו. ובקשו מהרופאים שירפאו אותו, ואחרי כל התחבולות שעשו לא הועילו כלום, ונתייאשו מרפואות. בהיות **הבעש"ט** בקהילה קדושה סטאמבול, אמר לאיש שהוא ירפאנו רפואה שלימה. ומאוד שמח לדבריו, והכניסו לביתו בכבוד גדול. וכשראתה אשת הנגיד, ותבזהו בעיניה, כי לא הלך בבגדים חשובים מפני טלטול הדרך וימים. ותכעס על בעלה ותאמר: למה הבאת אותו אלי, הלא כל הרופאים **לא הועילו כלום**, ומה יועיל זה בשמות. ותדבר על שמות הקדושים.

ויחרה אף הבעש"ט על שלא האמינה בכוח פעולת שמות הקדושים, ויאמר היכן הוא הילד הסומא, הביאהו אלי וארפאהו, שיראה תיכף ומיד כדרך כל האדם. ויהי באמרו נתפעם רוחה, כי הרוצה לשקר ירחיק עדותו. והוא אומר שבזו הרגע יראה, יכול להיות שיאמת דבריו. ומיד הביאו לו החולה. וילחוש באוזניו איזה דבר. ומיד צווה להביא גמרא לפניו, וציוה לו לקרות, **וקרא כדרך כל הארץ**. והיה שמחה גדולה באנשי הבית. ותכף ומיד העביר הרב ידו על עיניו, וחזר להיות עיור כבראשונה, והיה בכיה גדולה בבית. וביקשו אותו בקידה ובהשתחוויה, ורצו ליתן לו מעות סך עצום. והשיב הרב: את המרשעת שלגלגת משמות הקדושים, אסור לך ליהנות מהם. כי מתחילה לא רציתי לעשות לכבודי ח"ו, או בשביל מעות, רק בשביל קידוש ה' יתברך. הראיתך בעיניך גודל כוח קדושת השם, אבל את לא נהנית מהם. והלך מאיתם כך.

החכם שואל שאלות אבל מחפש גם תשובות

פעם סיפר חכם **ברוך בן חיים** זצ"ל,מהאריות שבחבורת פורת יוסף שבאותם ימים: אני זוכר כשלמדנו אצל הרב **יהודה צדקה**, אמר יום אחד,אתם יודעים אנו לומדים תורה והתורה נקנית רק בסתר ובהצנעה, בואו נלמד בהצנע באיזה בית כנסת. היינו עשרה תלמידים, בינינו היה חכם **בן ציון**, רבי **דוד שרבאני**, ורבי **יהודה מועלם**, וכן רבי **עזרא עדס** ועוד.

הגענו לאיזה ביהכ"נ סגור.הרב אמר נפתח אותו ונילמד בו כל יום שעתיים בצנעה.
נכנסו ולמדנו שם גמרא עירובין במשך שנה בעיון עמוק כפי שיטת הלימוד של רבי **עזרא עטיה** גמרא רש"י תוס' ומהרש"א בפלפול עמוק מבלי לדעת מה קורה בעולם.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז** שליט"א

אדם עמד בראש השנה, עטוי בגדי לבן, עטוף בטלית גדולה שכיסתה את כל פניו, במשך כל שעות התפילה לא זז ממקומו, התנועע בדבקות התפלל בכוונה, והוזיל דמעות מעיניו.

הוא הפציר בריבונו של עולם, שיסלח, שימחל, שיכפר. הוא מבטיח להשתפר מכאן ולהבא, לעזוב את דרכיו המקולקלות ולדבוק בטוב בכל כוחו. וכן, יש לו גם בקשות. הוא רוצה שריבונו של עולם יסייע לו ויעזור לו לצאת ממצוקותיו. הוא נמצא בקשיים כלכליים כבדים. הוא זקוק נואשות לעזרה...

ובשמים... מה התרחש בבית דין של מעלה? עשתה תפילתו של האיש רושם רב. קח את האיש הזה נאמר למלאך התורן, האיש שעומד בפינת בית הכנסת עטוף בטליתו, ותעזור לו. תשקם אותו כלכלית...

יום כיפור יצא. האיש ניגב את דמעותיו, סגר את מחזורו, קיפל את טליתו. יצא את בית הכנסת, פשט את בגדיו הלבנים והתנפל ברעבתנות על צלחת האוכל... למחרת כבר הספיק לשכוח שאי פעם היה יום כיפור, כל דמיון בן האיש של אתמול לאיש של היום היה מקרי בהחלט. הוא חזר לסורו, לדרכיו המקולקלות, למעשים הרעים..ובשנה שלאחר מכן, ביום הכיפורים, אותו סיפור. האיש עטוף בטלית, מתחנן מבקש ומפציר. הוא מבקש עזרה בפרנסה... ובשמים פונים אל המלאך, זה שנשלח בשנה הקודמת, ושואלים מדוע לא בוצעה המשימה שהוטלה ביום כיפור אשתקד.

המלאך מסתכל על האיש הדומה בעצמו ברגעים אלו למלאך. "הנה הוא... שנה שלימה חפסתי את האיש הזה, הצדיק הטהור... לא מצאתי.. הוא לא היה..."

יום כיפור אמנם מאחרנו, ואנחנו שהתחרטנו ביקשנו סליחה. הפצרנו לרחמים, עלינו להשמר שלא נשוב לכיסלה.

שבת שלום ומבורך מכל בית ישראל

המעלית של ההצלחה בשיפוצים, אבל המדרגות – פתוחות לכולם...

מחנה בונה-אושוויץ, פולין, **יום הכיפורים, תש"ד**
בליל יום הכיפורים התאספנו כל היהודים מה"בלוק" לתפילת "כל נדרי". למחרת יצאנו בעל כורחנו לעבודה. לשאלת האחראי שלנו אם אכלתי השבתי: "לא" (כשאת מנת הלחם שלי ביקשתי מהמחלק שישמור לי למוצאי יום הכיפורים).

גוי גס ומרושע זה, שכמובן לא הבין מה הן **אמונה וגבורת נפש יהודית**, הקשה בפני "אתה עוד מאמין וצם?" אכן כן, האמנו וצמנו ואת ההפסקות בעבודה ניצלנו להמשך תפילות היום הקדוש.

הולך לו ברחוב בחברון פתאום הוא רואה מחבל עם סכין שלופה רץ לעברו.. הבחור מברך בכוונה ובקול גדול- "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצוונו למות על קידוש השם" המחבל נבהל מהאיש המטורף,
וחוזר בריצה לכוון ממנו הגיע, רואה זאת הבחור, נחרד, ומיד מתחיל לרוץ אחרי המחבל תוך שהוא מצביע על עצמו בהחלטיות ומשמיע **"המממם המממממממם"!!!!!**

שודד נכנס לבנק עם רובה צייד, ניגש לקופאית ודורש את כל הכסף. לאחר שאסף את הכסף פונה השודד ללקוח שעומד בתור ושואל אותו "ראית אותי שודד את הבנק?"הלקוח עונה "כן אדוני" בתגובה יורה בו השודד והורג אותו במקום.השודד פונה לזוג שעמד בתור ושואל אותם "האם ראיתם אותי שודד את הבנק?"עונה הבעל

"אני לא ראיתי, **אבל אישתי כן ראתה**

אין לך דבר המשיב את הנפש, מטהר את הלב, מעמיק את המחשבה ומקרב לאבינו שבשמים **מסיפור מעשה**.
צא וראה, הקדים הקב"ה מעשה וסיפור בראשית לכל המצוות שבתורה.

החיים הם כמו גלידה אם לא מנצלים אותם הם נמסים

למרות ההסתרה שעטה רבי **משה מנדל** זצ"ל על עצמו, גם ראינו אור. מידי פעם ראינו הבזקי אור, אורה של תורה. כאשר היה לומד בחברת בחורי ישיבה צעירים, הרגיש בחברתם **כדג במים**, חומת ההסתרה שבנה סביבו נסדקה מעט. אחד מנכדיו למד איתו תקופה ארוכה בצוותא מידי יום.

רבי משה מנדל היה קורא את דברי הגמרא, מסביר היטב את עומק פשט הסוגיה בבהירות **והבנה עצומה**. הנה כי כן, על אף שניסה להסתיר את עצמו גם מעיני נכדיו, היה לפעמים מגלה טפח, וניכרת היתה שליטתו המוחלטת ברחבי המסכת.
מכאן למדו כמה טפחים הוא מסתיר עדיין.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשיד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לולו'ה, נעימה בת עזיזה, כרמלה בת סעידה, סעידה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, החסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יורם אברג'ל, יחזקאל ושמואל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמגי הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איזה, יעקב בן שרה ברסקה, **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

בס"ד

כשכואב

מתפללים גם עבור אחרים שכואב להם

רק אחד שבאמת כואב לו, מבין ויודע
כמה חשוב להתפלל בכדי לזכות לרפואה
וזה בעצם כל הרעיון מאחורי המיזם המיוחד

קו התפילות

ולא לחינם כבר אמרו חז"ל
כל המתפלל בעד חברו הוא נענה תחילה

נא האשיכו להתפלל עבור השם אותו הנכם מקבלים לפחות 30 יום!

הרעיון פשוט מאוד:

אתם תתפללו עבור חולה אחר והוא יתפלל עבורכם

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

לפני המיזם הכינו את השם לתפילה

חייגו עכשיו ל'קו התפילות' ופעלו לפי ההוראות:

02-6325070

לפניות בנוגע לפעילות מאוחדים חייגו: 054-845-8815

מותגים חזקים
מתחילים באריזה מנצחת.

בסיטונאות בלבד!
מינימום 1,000 יחידות

מותג נמדד כבר בשקית הראשונה!
Vidank מתמחה בייצור שקיות ומארזים
בסיטונאות, באיכות בלתי מתפשרת,
ובמראה שעושה את הרושם הראשוני.

בסיטונאות בלבד!

Vidank
שקיות ומארזים בסטייל

עיצוב וסטיילינג למותג
שקיות ממותגות בעיצוב פרימיום
פיתוח קונספט למארזים ממותגים

052-647-8000
office@vidank.com | www.vidank.com

ספיד

דפוס מהיר ומתקדם

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דרוש עובד

אם אתם חושבים שאתם חרוצים
ויש לכם סבלנות וידיים טובות
אז זו המשרה שלכם!

לדפוס ספיד בירושלים
דרוש עובד צעיר ונמרץ
לשעות אחה"צ-ערב
לעבודות גימור

קו"ח למייל: s025004569@gmail.com
או לפקס: 073-3319587